ЕЛЪН УАЙТ

Великата борба

между Христос и Сатана

Скай Вижън Мултимедия

София, 2016

THE GREAT CONTROVERSY *Between Christ and Satan*
Ellen White
ВЕЛИКАТА БОРБА *между Христос и Сатана*
Елън Уайт

ISBN 987-619-90569-0-5

ЕЛЪН УАЙТ

Великата борба

между Христос и Сатана

Съдържание

„Всички съкровища на Вселената ще бъдат открити за изучаване пред Божиите изкупени. Неограничавани от смъртта, те ще летят неуморно към далечните светове, които са изтръпвали от скръб при гледката на човешките страдания и са избухвали в радостни песни при новината и за една изкупена душа. С неизказана наслада земните деца вкусват от радостта и мъдростта на непадналите същества и черпят от знанията и разбирането, трупани през безбройните векове на съзерцаване на Божиите дела. С ясен поглед те възприемат славата на творението – слънцата, звездите и звездните системи, кръжащи около трона на Бога по предначертаните си орбити. На всички неща - от най-малкото до най-голямото - е написано името на Създателя и във всички тях се разкриват богатствата на Неговата мощ.“

Великата борба, глава 42

„Аз не знам под небето друга книга, по-могъща и тъй всеобща, каквато е Библията... Там, дето Библията се знае и чете, злините са случайни, а добродетелите са трайни спътници на живота.

Учудвам се, че тази свята Книга много слабо се знае у нас не само от миряните, но и от духовниците...“

ИВАН ВАЗОВ

„Ако сте се предали на Бога, за да вършите Неговото дело, няма защо да се безпокоите за утрешния ден. Този, на Когото служите, знае края от началото. Утрешните събития, които са скрити от погледа ви, са открити за очите на Всемогъщия.

Когато се опитваме да се справим с предстоящи задачи и разчитаме на собствената си мъдрост, за да успеем, поемаме върху себе си бреме, което Бог не ни е давал, и се опитваме да го носим без Неговата помощ. Поемаме отговорността, която принадлежи на Бога, и по този начин заемаме Неговото място. Тогава наистина ще се безпокоим и ще очакваме опасности и загуби, защото е сигурно, че те ще ни сполетят. Когато обаче наистина вярваме, че Бог ни обича и ни желае доброто, ще престанем да се тревожим за бъдещето. Ще се уповаваме на Него както дете се уповава на любящ родител. Тогава нашите безпокойства и терзания ще изчезнат, тъй като волята ни ще се слее с Божията воля.

Христос не е обещавал да ни помага, като носи днес утрешното ни бреме. Той е казал: „Достатъчна ти е Моята благодат” (2Коринтяни 12:9). Подобно на манната в пустинята, благодатта Му ни се дарява ежедневно - за нуждите на деня. Подобно на израелевото множество по време на тяхното бродене в пустинята, можем да намираме сутрин след сутрин необходимия за деня „небесен хляб“.

Само един ден е наш и трябва да го изживеем за Бога. Именно в този един-единствен ден трябва да положим в ръката на Христос като тържествено служене всичките си намерения и планове, да възложим всичките си грижи върху Него, защото Той се грижи за нас. „Защото Аз зная мислите, които мисля за вас, заявява ГОСПОД, мисли на мир, а не на зло, да ви дам бъдеще и надежда” (Еремия 29:11). „Чрез обръщане и покой ще се избавите, в безмълвие и упование ще бъде силата ви” (Исая 30:15).

Ако търсите Господа и се преобразявате всеки ден; ако направите личния си духовен избор да бъдете свободни и радостни в Бога; ако сърцето ви с радост откликва на милостивия Му призив да понесете Христовото иго – игото на послушанието и служенето – всичките ви недоволства ще утихнат, всичките ви трудности ще бъдат премахнати, всичките ви объркани проблеми, с които сега се сблъсквате, ще бъдат разрешени.”

„Мисли от Планината на благословението“, с. 100, 101- амер. изд.

ХРИСТОС УМРЯ НА ГОЛГОТА, ЗА ДА ПОЛУЧИМ ПРОЩЕНИЕ И ДА НИ СЕ ДАДЕ СИЛА ДА СЕ ПОДЧИНЯВАМЕ НА БОЖИЯ МОРАЛЕН ЗАКОН.

Основни текстове от „Пътят към Христос”

Част първа - Как да отида при Христос?

Както природата, така и откровението свидетелстват за Божията любов. Именно нарушаването на Божия закон – законът на любовта – носи злочестини и смърт. Но Божията любов се разкрива дори сред страданията, които са резултат от греха. „Бог е любов” е изписано върху всяко разцъфващо цвете, върху всяко стръкче никнеща трева.

Исус дойде да живее сред хората, за да разкрие безкрайната любов на Бога. Любов, милост и състрадание се разкриваха във всяка постъпка на живота Му. Сърцето Му се трогваше от нежно съчувствие към човешките чеда. Той взе човешко естество, за да стигне до човешките нужди. Най-бедните и най-скромните не се бояха да отидат при Него. Такъв е характерът на Христос, разкрит в живота Му. Това е Божият характер.

Именно за да ни изкупи, Исус живя, страда и умря. Стана „Човек на скърби”, за да станем ние участници във вечната радост. Тази велика жертва обаче не бе извършена, за да породи любов към човека в сърцето на Отец, нито да Го подтикне да ни спаси. Не, не! „Защото Бог толкова възлюби света, че даде Своя Единороден Син…” (Йоан 3:16). Отец ни обича не поради великото изкупление, но Той направи възможно това изкупление, защото ни обича. Никой друг освен Божият Син не би могъл да постигне нашето спасение.

Каква стойност придава на човека всичко това! В резултат на греха човешките синове станаха поданици на Сатана. Чрез вяра в изкупителната жертва на Христос те могат да станат Божии синове. Несравнима Божия любов към един свят, който не Го обича! Тази мисъл има смиряваща сила върху душата и пленява ума да се покорява на Божията воля.

Човекът бе надарен в началото с благородство и добре балансиран ум. Той бе съвършен в своята същност и в хармония с Бога. Мислите му бяха чисти, намеренията свети. Но чрез непослушание силите му се изродиха и егоизмът зае мястото на любовта. Естеството му отслабна толкова много чрез прегрешенията, че за него стана невъзможно със собствени сили да се противопостави на мощта на злото.

За нас е невъзможно сами да се измъкнем от пропастта на греха, в която сме пропаднали. Сърцата ни са зли и ние не можем да ги променим. Трябва да има сила, действаща отвътре, нов живот от Небето, преди хората да се променят от грях към святост. Тази сила е Христос. Единствено Неговата благодат може да оживотвори замъртвелите дарби на душата и да я привлече към Бога, към светостта.

За всички има само един отговор: „Ето Божият Агнец, Който взема греха на света!” (Йоан 1:29). Нека се възползваме от това средство, което ни е предоставено, за да се преобразим по Негово подобие и да бъдем възстановени за общение със служещите ангели, за хармония и общуване с Отец и Сина.

Как човекът да бъде оправдан пред Бога? Как грешникът да стане праведен? Единствено чрез Христос можем да стигнем до хармония с Бога и до святост, но как да отидем при Христос?

Покаянието включва скръб за греха и изоставянето му. Няма да отхвърлим греха, освен ако не видим неговата същност. Докато не го изоставим в сърцето си, няма да има истинска промяна в живота ни.

Когато обаче сърцето се поддаде на влиянието на Божия Дух, съвестта ще се събуди и грешникът ще види частица от дълбочината и светостта на Божия свят Закон, основата на Неговото управление на небето и на земята. Умът и сърцето биват изобличени.

Молитвата на Давид след падението му показва нагледно характера на истинската скръб за греха. Покаянието му е искрено и дълбоко. Не се опитва да смекчи вината си. Молитвата му не е вдъхновена от желание да избяга от страшната присъда. Вижда колко чудовищно е прегрешението му, осъзнава, че душата му е омърсена и намразва греха си. Моли се не само за прощение, но и за чисто сърце. Изпитва копнеж да се радва на светостта и да се възстановят хармонията и общуването му с Бога. Такова покаяние не може да се постигне с наша собствена сила. Получава се единствено чрез Христос.

Христос е готов да ни освободи от греха, но не насилва волята ни. Ако откажем, какво повече би могъл да направи? Изучавайте Божието Слово с молитва. Когато осъзнаете уродливостта на греха и видите себе си такива, каквито в действителност сте, не се отказвайте в отчаянието си. Христос дойде да спаси именно грешниците. Когато Сатана дойде при теб и ти каже, че си голям грешник, погледни към своя Изкупител и помисли за Неговите заслуги. Признай греха си, но кажи на неприятеля, че „Христос Исус дойде на света да спаси грешните” (1Тимотей 1:15).

„Който крие престъпленията си, няма да успее, а който ги признава и оставя, ще намери милост” (Притчи 28:13).

Резюме на книгата „Пътят към Христос”

Условията за получаване на Божията милост са семпли, справедливи и разумни. Изповядвайте греховете си пред Бога, Който единствен може да ги прости, а грешките си – един на друг. Онези, които не са смирили душите си пред Бога, признавайки своята вина, не са направили първата стъпка към приемането. Трябва да имаме желание да смирим сърцата си и да се съобразим с условията от Словото на истината. Изповедта, която е изливане на най-съкровеното от душата, намира своя път към Бога на безкрайната милост. Истинската изповед винаги е конкретна и признава определен грях. Всяка изповед трябва да бъде точна и по същество. Писано е: „Ако изповядваме греховете си, Той е верен и праведен да ни прости греховете и да ни очисти от всяка неправда” (1Йоаново 1:9).

Бог е обещал: „И ще Ме потърсите, и ще Ме намерите, когато Ме потърсите с цялото си сърце” (Еремия 29:13). Цялото сърце трябва да бъде предадено на Бога, в противен случай в нас никога няма да се извърши промяната, чрез която можем да бъдем възстановени по Негово подобие.

Войната против собственото его е най-голямата битка, която се е водила някога. Отказването от аз-а и предаването на всичко на Божията воля изисква борба. Душата трябва да се подчини на Бога, преди да бъде обновена в святост.

Предавайки себе си на Бога, трябва задължително да се откажем от всичко, което ни отделя от Него. Има хора, които твърдят, че служат на Бога, но в същото време разчитат на собствените си усилия, за да спазват Неговия закон, да оформят добър характер и да си осигурят спасение. Сърцата им не са движени от дълбоко усещане за Христовата любов. Те се стремят да изпълняват задълженията на християнския живот, сякаш точно това Бог изисква от тях, за да получат небето. Такава религия няма никаква стойност.

Когато Христос обитава в сърцето, душата ще е така изпълнена с Божията любов, с радостта от общуването с Него, че ще се хване здраво за десницата Му. Когато Го съзерцава, аз-ът ще бъде забравен. Любовта към Христос ще бъде мотивът за действие. Такива хора не питат кой е най-ниският стандарт, а се стремят да усъвършенстват придържането си към волята на своя Изкупител.

Смятате ли, че ако предадете всичко на Христос, правите прекалено голяма жертва? Запитайте се: „Какво е дал Христос за мен?”. Божият Син е дал всичко – живот, любов и страдание – за нашето изкупление. Възможно ли е ние, недостойните обекти на толкова голяма любов, да отдръпнем сърцата си от Него? От какво се отказваме, когато дадем всичко? От омърсено от греха сърце, което Исус да умие, да очисти със собствената Си кръв и да спаси чрез несравнимата Си любов. И въпреки това хората смятат, че е трудно да се откажат от всичко! Бог не изисква да се откажем от нещо, което е в наш интерес да запазим. Във всичко, което прави, Той има предвид доброто на Своите чеда.

Мнозина питат: „Как да се предам на Бога?” Желаеш да се предадеш на Бога, но си слаб в своята морална сила, роб на съмнението, контролиран от навиците на живота в грях. Твоите обещания и решения са като пясъчни въжета. Не можеш да контролираш мислите си, импулсите, чувствата. Знанието за нарушените ти обещания и неизпълнени клетви отслабва твоята увереност в собствената ти искреност и те кара да си мислиш, че Бог не може да те приеме. Не бива да се отчайваш!

Това, което трябва да разбереш, е истинската сила на волята. Това е ръководната сила в човешката природа, силата да се взема решение или да се прави избор. Всичко зависи от правилното действие на волята. Бог е дал на хората силата да избират. Тя е на тяхно разположение, за да я упражняват. Не можеш да промениш сърцето си, не можеш сам да го отдадеш на Бога, но можеш *да избереш* да Му служиш. Можеш да Му дадеш волята си. Тогава Той ще действа в теб, за да желаеш и да постъпваш според Неговото благоволение. Така цялото ти естество ще бъде подчинено на Христовия Дух. Чувствата ти ще бъдат съсредоточени в Него, мислите ти ще бъдат в съгласие с Неговите.

Желанията за доброта и святост са правилни сами по себе си, но ако спреш дотук, от тях няма никаква полза. Мнозина ще бъдат изгубени, докато се надяват и желаят да бъдат християни. Те не стигат до момента да предадат волята си на Бога. *Не избират сега* да бъдат християни.

Чрез правилно упражняване на волята в живота ти може да настъпи цялостна промяна. Ще получиш сили отгоре, за да стоиш твърдо. Така, чрез постоянно себепредаване на Бога, ще можеш да живееш новия живот – живота на вярата.

Когато съвестта бъде оживотворена от Светия Дух, ще виждаш нещо от злината на греха, от силата му, от вината заради него, от злочестините му и тогава ще започнеш да се отвращаваш от него. Мирът е това, от което имаш нужда. Изповядал си греховете си и от цяло сърце си ги изоставил. Решил си да се посветиш на Бога. Сега отиди при Него и Го помоли да измие греховете ти и да ти даде ново сърце.

Тогава повярвай, че Той прави това, защото е обещал. Трябва да вярваме, че получаваме дара, който Бог ни е обещал, и той ще бъде наш. Ти си грешник. Не можеш да изкупиш своите минали грехове, нито да промениш сърцето си и да направиш сам себе си свят. Бог е обещал да направи всичко това за теб чрез Христос. *Вярваш* в обещанието. Изповядваш греховете си и се предаваш на Бога. Желаеш да Му служиш. Когато го направиш, Бог ще изпълни Словото Си за теб. Ако повярваш в обещанието, Бог го осъществява. Не чакай да *почувстваш*, че си възстановен, но кажи: „Вярвам го, така е не защото го чувствам, а защото Бог е обещал”.

Резюме на книгата „Пътят към Христос”, с. 9 до 51

„Защото този Бог е нашият Бог за вечни векове;
Той ще ни ръководи дори до смърт” (Псалм 48:14).

ХРИСТОС Е НЕ САМО ТВОЯТ ГОСПОД И БОГ – ТОЙ Е СЪЩО ТАКА НАЙ-ДОБРИЯТ ПРИЯТЕЛ, КОГОТО НЯКОГА СИ ИМАЛ.

Част втора - Как да остана близо до Христос?

Исус заявява: „Затова ви казвам: за всичко, което поискате в молитва, вярвайте, че го получавате, и ще ви се сбъдне” (Марк 11:24). Няма условие за това обещание, стига да се молим според Божията воля. Именно Божията воля е това, което ни очиства от греха, прави ни Негови деца и ни дава сили да живеем свят живот. Можем да молим за тези благословения, да вярваме, че ги получаваме и да благодарим на Бога, че сме ги получили.

Затова ти не принадлежиш на себе си. Изкупен си с цена. Чрез този прост акт на вяра в Бога Светият Дух зачева нов живот в сърцето ти. Ти си дете, родено в Божието семейство, и Той те обича така, както обича Своя Син.

След като си се предал на Исус, не се дръпвай назад, не се откъсвай от Него, но ден след ден казвай: „Аз съм Христов, предал съм се на Него”. Моли Го да ти даде Своя Дух и да те пази чрез благодатта Си. Когато се предаваш на Бога и Му вярваш, ставаш Божие дете. Така трябва и да живееш в Него.

Ето къде хиляди се провалят. Те не вярват, че Исус им прощава лично - на всеки поотделно. Не приемат казаното от Бога. Привилегия на всички, които се съобразяват с условията, е сами да разберат, че прощението се дарява щедро за всеки грях. Премахни подозрението, че Божиите обещания не се отнасят за теб. Те са за всеки каещ се грешник!

Погледнете нагоре вие, които се съмнявате и треперите! Исус живее за да се застъпва за всички нас! Да благодарим на Бога за дара на любимия Му Син!

„И така, ако някой е в Христос, той е ново създание; старото премина, ето, всичко стана ново!” (2Коринтяни 5:17).

Човек може да не е в състояние да посочи точното време или място или да проследи цялата поредица обстоятелства в процеса на обръщането си към Бога. Това съвсем не означава, че той не е вярващ. Ще се забележи промяна в характера, в навиците, в заниманията. Ще има ясен и решителен контраст между онова, което е бил, и онова, което е станал. Кой притежава сърцето ни? При кого са нашите мисли? С кого обичаме да разговаряме? На кого отдаваме най-горещите си чувства и най-добрите си сили? Ако сме Христови, мислите ни са с Него. Няма доказателства за истинско покаяние, освен ако то не осъществи у нас реформация. Красотата на Христовия характер ще се вижда и у Неговите последователи. Самият Той се е радвал да изпълнява Божията воля.

Има две заблуди, от които Божиите деца трябва особено много да се пазят: Първата е да разчитат на собствените си дела, уповавайки се на онова, което сами могат да направят, за да постигнат хармония с Бога. **Но всичко, което човекът може да извърши без Христос, е омърсено от егоизъм и грях. Единствено Христовата благодат - чрез вяра - може да ни направи свети.**

Противоположната, но не по-малко опасна заблуда, е че вярата в Христос освобождава човека от спазване на Божия закон и че след като единствено с вяра ставаме участници в Христовата благодат, нашите дела нямат нищо общо с изкуплението ни.

Послушанието е плодът на вярата. Праведността е дефинирана чрез стандарта на Божия свят Закон, изразен в Десетте заповеди (Изход 20:3-20). **Така наречената вяра в Христос, която твърди, че освобождава човека от задължението да се подчинява на Бога, не е вяра, а дързост.** Условието за вечен живот сега е такова, каквото винаги е било – както в рая преди грехопадението на първите ни родители – съвършено послушание спрямо Божия Закон, съвършена праведност. Ако вечният живот се даваше въз основа на някакво условие по-малко от посоченото, тогава щастието на цялата Вселена би било застрашено. Би се открил пътят за обезсмъртяването на греха с всичките му последици на мъки и нещастия.

Христос променя сърцето. Той обитава в сърцето ни чрез вяра. **Трябва да поддържаш тази връзка с Христос чрез вяра и непрестанно да предаваш собствената си воля на Него. Докато го правиш, Той ще действа в теб, за да желаеш и да постъпваш според Неговата блага воля.**

Колкото си по-близо до Христос, толкова по-грешен ще се виждаш в собствените си очи, тъй като зрението ти ще бъде по-ясно. Това е доказателство, че сатанинските измами губят своята сила. Не е възможно дълбоко вкоренена любов към Исус да обитава в сърце, не осъзнаващо собствената си греховност**. Душата, преобразена от Христовата благодат, ще се възхищава от Неговия характер. Осъзнаването на собствената ни греховност ни води към Този, Който може да прощава. Когато душата, разбрала своята безпомощност, се устреми към Христос, Той ще се разкрие пред нея в силата Си.** Колкото повече съзнаването на нашата нужда ни води към Него и към Божието Слово, толкова по-възвишено ще възприемаме Божия характер и по-пълно ще отразяваме Неговия образ.

Промяната на сърцето, чрез която ставаме Божии деца, в Библията е описана като ново раждане. Сравнена е с поникване на добро семе, посято от стопанина. Бог е Този, Който прави пъпката да разцъфне и цветът да даде плод. Чрез Неговата сила семето се развива.

Както цветето се обръща към слънцето, за да могат ярките му лъчи да помогнат да се развие неговата красота и симетрия, така и ние трябва да се обръщаме към Слънцето на правдата, за да може небесната светлина да ни озарява и нашият характер да се развива по подобие на Христовия.

Задавате ли въпроса: „Как да пребъдвам в Христос”? По същия начин, по който сте Го приели в началото. „Както сте приели Христос Исус, Господа, така и ходете в Него” (Колосяни 2:6). С вяра ставате Христови и с вяра ще израствате в Него – като давате и вземате. **Трябва да дадете**

всичко – сърцето си, волята си, служенето си – да Му дадете себе си, за да спазвате всичките Му изисквания. Трябва да вземете всичко – Христос, пълнотата на всяко благословение, Който да обитава в сърцето, да бъде ваша сила, ваша правда, ваш вечен помощник – за да получите силата на послушанието.

Посвещавайте се на Бога сутринта. Направете това първата си работа. Молете се така: „Вземи ме, Господи, като напълно Твой. Полагам всичките си планове в Твоите нозе. Използвай ме днес в служене за Теб. Пребъдвай в мен и нека цялата ми работа да се извърши чрез Теб!". Това е нещо ежедневно. Всяка сутрин се посвещавайте на Бога за деня. Предавайте Му всичките си планове, за да бъдат осъществени или изоставени според както Неговото провидение ви посочи. **Така - ден след ден - можете да отдавате живота си в Божиите ръце и Той да го оформя все повече съобразно с Христовия живот.**

Животът в Христос е живот на мир. Може да няма екстатични чувства, но би трябвало да има пребъдване и спокойно упование. Когато умът размишлява за личното аз, тогава се отдалечава от Христос, Източника на сила и живот. **Затова Сатана постоянно прави усилия да отклонява вниманието ни от Спасителя и така да пречи на съюза и общуването на душата с Него.**

Когато приема човешкото естество, Христос свързва Себе Си с човечеството с връзки на любов, които никога не могат да бъдат разкъсани от която и да било сила, освен от избора на самия човек. Сатана постоянно ще представя изкушения, за да ни подтиква да разкъсаме тази връзка – да изберем да се отделим от Христос. **Нека не отклоняваме погледа си от Спасителя и Той ще ни запази. Когато гледаме към Него, ние сме в безопасност. Нищо не може да ни изтръгне от десницата Му.** Той желае да бъде за нас днес всичко, което е бил за учениците.

Исус се моли за нас. Иска да бъдем едно с Него така, както Той е едно с Отец. Какво единство! Като Го обичаме и пребъдваме в Него, ще „пораснем по всичко в Него, Който е главата, Христос" (Ефесяни 4:15).

Бог е източникът на живота, светлината и радостта за Вселената. Там, където Божият живот е в сърцата на хората, той ще прелива към другите в любов и благословение.

Издигането и изкуплението на падналите хора е радостта на нашия Спасител. Затова не смята живота Си за толкова скъп, но понася кръста и презира срама. **Когато Христовата любов се пази свято в сърцето, подобно на сладко ухание тя не може да бъде скрита. Любовта към Исус се изявява в желанието да работим както Той е работил за благословението и въздигането на човечеството. Резултатът от нея ще е любов, нежност и съчувствие към всички създания под грижите на нашия Небесен Отец.** Тези, които са участници в Христовата благодат, ще бъдат готови да направят всяка жертва, за да могат другите, за които Той е умрял, да получат от небесния дар. Този дух е неизбежният резултат за душата, която е истински обърната. **Веднага след като човек отиде при Христос, в сърцето му се поражда желание да извести на другите какъв скъпоценен приятел е открил в Исус.** Ако сме вкусили и видели, че Господ е благ, ще имаме какво да кажем. Ще се стремим да представяме пред хората привлекателността на Христос и невидимите реалности на идещия свят. Ще имаме силно желание да вървим по утъпкания от Исус път.

Усилията да благославяме другите ще се върнат като благословение върху самите нас. Онези, които така стават участници в дела на любов, стигат най-близо до своя Създател. **Духът на несебелюбива работа за другите придава дълбочина, стабилност и христоподобна красота на характера и носи мир и щастие на този, който го притежава.** Силата идва с упражняването. За да работим за Христос, не е необходимо да отидем в езически страни или дори да изоставим тесния домашен кръг, ако нашите задължения са там. С дух на любов можем да изпълняваме дори най-скромните житейски задължения „като за Господа" (Колосяни 3:23). **Ако Божията любов е в сърцето, тя ще се проявява и в живота. Не бива да чакаме за някакъв велик случай или да копнеем за необикновени способности, за да тръгнем да работим за Бога. И най-скромният, и най-бедният от Исусовите последователи може да бъде благословение за околните.**

Много са начините, по които Бог се опитва да ни се открие и да ни доведе до общение със Себе Си. Стига само да слушаме, природата не спира да говори на нашите сетива. Божиите творчески дела ще ни научат на скъпоценни уроци за послушанието и упованието.

Няма нито една пролята сълза, която Бог да не забележи. Няма усмивка, която да не види. Ако напълно вярваме в това, всякакви неуместни безпокойства ще изчезнат. Животът ни няма да бъде изпълнен с разочарования, както е сега, тъй като всичко, независимо дали е голямо, или малко, ще бъде оставено в Божиите ръце.

Бог ни говори чрез делата на Своето провидение и чрез влиянието на Духа Си върху сърцето. **Говори и чрез Словото Си. Там са разкрити по-ясно Неговият характер, отношенията Му с хората и великото изкупително дело. Изпълнете цялото си сърце с Божиите слова.** Те са живата вода, която утолява жаждата на духа. Те са живият хляб от небето.

Дори ангелите желаят да надникнат в темата за изкуплението. Тя ще бъде науката и песента на изкупените през безкрайните векове на вечността. Не е ли достойна за внимателно размишление и изучаване още сега? **Когато размишляваме за Спасителя, в душата ще се породи глад и жажда да станем като Този, на когото се покланяме.**

Библията е написана за обикновените хора. Необходимите за спасението велики истини са изразени ясно като бял ден. Няма нищо друго, което да укрепва интелекта, както изучаването на Писанията. Няма голяма полза от бързото четене на Библията. Текст, който се изучава, докато значението му се изясни за ума и връзката му със спасителния план стане ясна, има по-голяма стойност от разлистването на много глави без определена цел и без да се получи някакво реално напътствие.

Дръжте Библията при себе си. Когато имате възмож-

ност, четете я. Запаметявайте текстове от нея.

Не можем да придобием мъдрост без усърдно внимание и молитвено изучаване. Библията никога не бива да се изучава без молитва. Преди да отворим нейните страници, трябва да се помолим за просветление от Светия Дух и то ще ни бъде дадено. Ангели от света на светлината ще бъдат с тези, които със смирено сърце търсят Божествено ръководство. **Колко високо Бог оценява човешките същества, след като е дал Сина Си да се пожертва за тях, а също и Своя Свети Дух за Учител на човека и негов постоянен Водач!**

Бог ни говори чрез природата и Свещеното Писание, чрез Провидението Си и влиянието на Своя Дух. Те обаче не са достатъчни. **Ние трябва да излеем сърцата си пред Него. За да общуваме с Бога, трябва да Му кажем нещо във връзка с действителния ни живот.**

Молитвата е отваряне на сърцето пред Бога като пред приятел. Не че е необходимо да Му известим какви сме, а за да ни направи способни да Го приемем. **Молитвата не сваля Бог при нас, а ни издига до Него.**

Нашият Небесен Отец чака да ни обдари с пълнотата на Своето благословение. Колко чудно е, че се молим толкова малко! **Бог е готов и желае да чува искрените молитви дори на най-скромните от Своите деца.** Какво ли си мислят небесните ангели за бедните, безпомощни човешки същества, които са подложени на изкушение - когато Божието сърце на безгранична любов копнее за тях и е готово да им даде повече, отколкото те молят или си мислят, а в същото време се молят толкова малко и имат толкова малко вяра?

Тъмнината на злото се спуска над тези, които пренебрегват молитвата. Пошепнатите от врага изкушения ги примамват към греха. Всичко това се случва, защото не се възползват от молитвата. И все пак, тя е ключът в ръката на вярата за отключване на небесното хранилище, където се намират съкровищата на неограничените ресурси на Всемогъщия.

Има известни условия, при които можем да очакваме, че Бог ще чува и ще отговаря на молитвите ни:

Едно от тях е, че ние осъзнаваме нуждата си от Неговата помощ. Ако таим беззаконие в сърцата си, ако задържаме някакъв скрит грях, Господ няма да ни чуе. Винаги обаче се приема молитвата на каещата се и съжаляваща за греха душа. Когато всичките ни познати беззакония бъдат поправени, можем да вярваме, че Бог ще отговори на нашите молби.

Друг елемент от побеждаващата молитва е вярата. Когато изглежда, че на молитвите ни не се отговаря, трябва да се хванем здраво за обещанието. Със сигурност ще дойде времето да ни бъде отговорено и ние ще получим благословението, от което се нуждаем най-много. **Но да твърдим, че на молитвата ни винаги ще се отговаря по начина, който ние желаем, и ще получаваме точно това, което искаме, е дързост.**

Когато отидем при Бога в молитва, трябва да имаме дух на любов и прощателност в собствените си сърца.

Постоянството в молитвата винаги е било условие за получаване. Трябва да се молим непрестанно, ако искаме да израснем във вяра и в духовен опит.

Би трябвало да се молим в семейния кръг, но още по-важно е да не пренебрегваме тайната молитва, тъй като тя е животът на душата. Единствено семейните или публичните молитви не са достатъчни. **Тайната молитва трябва да бъде чута единствено от слушащия молитвите Бог.**

Няма време или място, когато да е неподходящо да издигаме молба към Бога. Сред уличното множество или посред делово събрание можем да изпратим молба към Бога и да умоляваме за Неговото ръководство.

Нека душата бъде насочена нагоре, за да може Бог да ни дари дъх от небесната атмосфера. **Можем да се държим толкова близо до Бога, че при всяко неочаквано изпитание мислите ни да се обръщат към Него така естествено, както цветето се обръща към слънцето. Представяйте пред Бога вашите желания, радости, скърби, грижи и страхове.** Не можете да Го обремените, нито да Му досадите. Той не е безразличен към нуждите на децата Си.

Претърпяваме загуба, когато пренебрегваме привилегията да се събираме, за да се укрепваме и насърчаваме взаимно в служенето за Бога. Ако християните се събират и си говорят за Божията любов и за скъпоценните истини на изкуплението, собствените им сърца ще бъдат освежени и самите те ще се освежават взаимно.

Трябва да се събираме около кръста. **Христос, и то разпънат, би трябвало да е темата на размишления, разговори и на най-радостните ни преживявания. Необходимо е да съхраняваме в мислите си всяко благословение, което получаваме от Бога. Когато осъзнаем голямата Му любов, би трябвало да проявим желание да поверим всичко в ръката, която бе прободена на кръста за нас.**

Душата може да се издигне по-близо до небето на крилата на славословието. Когато изразяваме нашата благодарност, ние се приближаваме до поклонението на небесното войнство.

Понякога мнозина са разтревожени от нашепванията на скептицизма. Бог никога не иска от нас да вярваме, без да ни е дал достатъчно доказателства, върху които да основаваме вярата си. **Под каквато и маска да го крият, истинската причина за съмнението и скептицизма в повечето случаи е любовта към греха. Трябва да имаме искрено желание да узнаем истината и желание в сърцето си да ѝ се подчиним.**

Резюме на книгата „Пътят към Христос", с. 51 до 111.

„Защото Бог толкова възлюби света, че даде Своя Единороден Син, за да не погине нито един, който вярва в Него, но да има вечен живот" (Йоан 3:16).

Предговор

Читателю, тази книга не се издава, за да ни информира, че има грях, зло и нещастия в този свят. Знаем това твърде добре. Тази книга не се публикува, за да ни каже, че съществува непримирима борба между тъмнината и светлината, между греха и праведността, лъжата и истината, смъртта и живота. В дълбочината на душата си съзнаваме това, както и факта, че сме участници – актьори - в този сблъсък.

Но понякога във всеки от нас се заражда силно желание да научи повече за великата борба. Как е започнала тя? Винаги ли се е водила? Какви елементи се съдържат в изключително сложната ѝ същност? Какво значение има това за мен лично? Каква е моята отговорност? Аз се раждам на света не по свой избор. Какво е тя за мен – добро или зло?

Заради кои велики принципи се води борбата? Колко време ще продължи? Как ще завърши? Дали, както казват учените, тази земя ще потъне в дълбините на тъмна мразовита и вечна нощ? Или има по-добро бъдеще?

Въпросът става все по-личен: Как битката в моето собствено сърце – между егоизма отвътре и любовта отвън – ще се разреши в полза на доброто, и то завинаги? Какво казва Библията? Какво има да ни каже Бог по този важен въпрос, който засяга вечната ни участ?

Читателю, целта на тази книга е да помогне на тревожната душа да открие правилно разрешение на всички тези проблеми. Тя е написана от личност, която е опитала и разбрала, че Бог е добър, и която е научила чрез общуване с Него и чрез изучаване на Неговото Слово, че довереният съвет на Господа е за онези, които Му се боят, и Той ще им обяви завета Си.

За да можем да разберем по-добре принципите на борбата, които са от изключителна важност и засягат живота на Вселената, авторката я разкрива пред нас чрез важни конкретни и нагледни примери от последните двадесет века.

Книгата започва с нерадостните заключителни сцени от историята на Ерусалим – града на Божиите избрани – след като той отхвърля Човека от Голгота, Който е дошъл да спасява. Оттам нататък, по протежението на великата „магистрала“ на народите, тя ни превежда през гоненията на Божиите чеда в първите векове; през последвалото голямо отстъпление в Божията църква; през световното пробуждане на Реформацията, в което ясно се разкриват някои от главните принципи на борбата; през страховитата ситуация след отхвърлянето на правилните принципи във Франция… Проследява възстановяването и въздигането на Библията, както и нейното благотворно - животоспасяващо - влияние. Представя религиозното пробуждане в последните дни; разпечатването на бликащия фонтан на Божието Слово с неговите прекрасни откровения на светлина и познание, които се противопоставят на всички гибелни заблуди на мрака.

Просто, ясно и убедително ни е разкрит неизбежният в наши дни конфликт, при който никой не може да остане неутрален и който поставя под въпрос принципите на живота.

Накрая ни се разказва за вечната и славна победа на доброто над злото, на правото над погрешното, на живота над смъртта и за триумфа на вечната дълготърпелива любов над отмъстителната омраза.

След първото си издание (1888 г.), което по-късно е преработено от Елън Уайт (1911 г.), тази изключителна творба се разпространява по целия свят чрез много преиздавания и преводи. Читателят ще открие, че авторката пише открито и убедително, като посочва заблудите и предлага решения въз основа на непогрешимото Божие Слово. И макар че през последните няколко десетилетия сме свидетели на промени и трансформации в социално-религиозен аспект, основната схема и прогнозите за бъдещето, представени в тази книга, продължават и днес да бъдат изключително актуални и да предизвикват силен интерес.

Предишните издания на „Великата борба“ са довели много хора до Исус Христос - истинския Пастир. Молитвата на издателите е този том от световноизвестната пенталогия на Елън Уайт да донесе още много плодове за вечен живот.

От издателите

Увод

Преди навлизането на греха Адам се наслаждава
5 на открито общуване със своя Създател. Но тъй като човекът се отделя от Бога вследствие на престъплението си, човешката раса се лишава от тази върховна привилегия. Обаче чрез плана на изкуплението се открива път, по който земните обитатели все пак да могат да имат връзка с Небето. Бог общува с хората чрез Своя Дух и светът получава светлина чрез откровенията, дадени на Неговите избрани служители. „…(светите) Божии хора са говорили, движени от Светия Дух“ (2 Петрово 1:21).

През първите две хиляди и петстотин години от човешката история не съществува никакво писано откровение. Хората, които Бог поучава, предават знанието си на другите и то се предава от баща на син до следващите поколения. Подготвянето на писаното Слово започва по времето на Моисей. Тогава боговдъхновените откровения са събрани в една боговдъхновена Книга. Това продължава през дългия период от хиляда и шестотин години – от Моисей, разказал историята на сътворението и Закона, до Йоан, записал най-грандиозните истини на евангелието.

Библията посочва за свой автор Бога и все пак е написана от човешки ръце. И в разнообразните стилове на различните ѝ книги се разкриват особеностите на писателите. Всички открити истини са боговдъхновени (2 Тимотей 3:16), но са изразени с човешки думи. Чрез Своя Свети Дух Безкрайният е вливал светлина в умовете и сърцата на служителите Си. Давал им е сънища и видения, символи и образи… И хората, пред които истината е разкрита по този начин, са изразили мислите си с човешки език.

Десетте заповеди са изговорени от самия Господ и
6 са написани със собствената Му ръка. Техният автор е Всевишният Бог, а не човек. Библията, с дадените от Бога истини, изразени на човешки език, представлява единство на Божественото и човешкото. Такова единство съществува и в естеството на Христос, Който е Божи Син и Човешки Син. Затова както за Библията, така и за Христос е вярно, че „Словото стана плът и пребиваваше между нас“ (Йоан 1:14).

Книгите на Библията, написани в различни епохи от хора със съвсем различно обществено положение и професии, както и умствен, и духовен капацитет, разкриват големи разлики в стила и в разнообразието на разглежданите теми. Отделните автори използват разнообразни изразни форми. Много често една и съща истина се представя по-впечатляващо от един автор, отколкото от друг. И когато няколко автора разглеждат една и съща тема от различни гледни точки и аспекти, на повърхностния, небрежен или предубеден читател може да се стори, че има несъответствие или противоречие там, където сериозният и благоговеещ човек с по-ясна проницателност открива скритата хармония.

Тъй като е разкрита чрез различни личности, истината е представена в нейните разнообразни аспекти. Един автор е по-силно впечатлен от една страна на темата - той схваща идеите, които съответстват на неговия опит или възприемчивост. Друг се залавя с различна тема и всеки от тях под ръководството на Светия Дух представя това, което е най-силно внушено в съзнанието му – един аспект от истината, но в съвършена хармония с цялото. И така откритите истини се съчетават, за да изградят едно органическо цяло, способно да посреща нуждите на хората във всички обстоятелства и житейски ситуации.

Бог с радост предава истината Си на света чрез определени хора; и самият Той чрез Своя Свети Дух ги подготвя и упълномощава да извършат това дело. Ръководи ума им да избере какво да говори и пише. Съкровището е поверено на „пръстени съдове“ и все пак идва от Небето. Свидетелството се предава чрез
несъвършените изрази на човешкия език, но въпреки 7
това е Божие свидетелство. И покорното, вярващото Божие чедо вижда в него красотата на една небесна Сила, пълна с благодат и истина.

В Словото Си Бог е поверил на хората познанието, необходимо за тяхното спасение. Свещените Писания трябва да бъдат приемани като авторитетно и непогрешимо откровение на Неговата воля. Те са стандарт за характера, място за излагане на доктрините и критерий за преценка на религиозното ни преживяване. „Цялото Писание е боговдъхновено и полезно за поука, за изобличение, за поправяне, за наставление в правдата; за да бъде Божият човек усъвършенстван, съвършено подготвен за всяко добро дело“ (2 Тимотей 3:16, 17).

Обаче фактът, че Бог е разкрил волята Си на хората чрез Своето Слово, не обезсмисля постоянното присъствие и ръководство на Светия Дух. Точно обратното - Спасителят е обещал присъствието на Духа, Който да разкрива Свещеното Писание пред служителите Му, да го обяснява и да прилага неговите учения. И тъй като именно Той е вдъхновил Библията, е невъзможно ученията на Духа изобщо някога да противоречат на тези на Словото.

Духът не е даден, за да заеме мястото на Библията – нито някога може да бъде така, защото Писанията изрично заявяват, че Божието Слово е стандартът чрез който трябва да се изпитват всички учения и опитности. Апостол Йоан казва: „Не вярвайте на всеки дух, а изпитвайте духовете - дали са от Бога, защото много лъжепророци излязоха по света“ (1 Йоан 4:1). А Исая заявява: „Търсете в Закона и свидетелството! Ако не говорят според това Слово, наистина няма видело в тях“ (Исая 8:20 - ЦП).

Върху делото на Светия Дух е нанесена голяма
8 вреда от заблудите на група хора, които твърдят, че са ръководени от Него и заявяват, че повече нямат нужда от съветите на Божието Слово. Те се вслушват във внушения, които считат за Божи глас в душата си. Но духът, който ги владее, не е Божият Дух. Приемането на идеи, чрез които се пренебрегват Писанията, може да доведе само до объркване, до измами и гибел. То служи единствено за прокарване плановете на лукавия. Тъй като службата на Светия Дух е жизненоважна за църквата на Христос, един от похватите на Сатана е чрез заблудите на екстремисти и фанатици да създава презрително отношение към делото на Духа и да подтиква Божия народ да пренебрегва този източник на сила, който самият Господ е дал.

Божият Дух трябва да продължи да действа в хармония с Божието Слово през целия период на разпространение на благата вест за спасението чрез Исус Христос. През вековете, докато са давани писанията както на Стария, така и на Новия завет, Светият Дух не е преставал да просветлява някои личности, отделно от откровенията, които е трябвало да бъдат включени в Свещения канон. Самата Библия разказва как чрез Духа хората са получавали предупреждения, порицания, съвети и наставления по въпроси, които по никакъв начин не са свързани с даването на Писанията. Споменати са и пророци от различни епохи, чиито думи изобщо не са записани. Също така, когато приключва създаването на канона на Писанието, Светият Дух трябва да продължи делото Си - да просветлява, предупреждава и утешава Божиите чеда.

Исус дава на учениците Си следното обещание: „Застъпникът, Светият Дух, Когото Отец ще изпрати в Мое име, Той ще ви научи на всичко и ще ви напомни всичко, което съм ви казал“; „А когато дойде Онзи, Духът на истината, ще ви води в цялата истина (…) и ще ви извести за идните неща“ (Йоан 14:26; 16:13). Писанието недвусмислено казва, че тези обещания съвсем не са ограничени до епохата на апостолите, а обхващат църквата на Христос през всички векове. Спасителят уверява последователите Си: „Аз съм с вас през всичките дни до свършека на света“ (Матей 28:20). А апостол Павел заявява, че дарбите и изявите на Духа са дадени на църквата „с цел да се усъвършенстват светиите за делото на служението, за изграждането на Христовото тяло, докато всички достигнем в единството на вярата и на познаването на Божия Син, в пълнолетно мъжество, 9
в мярката на ръста на Христовата пълнота“ (Ефесяни 4:12, 13).

За вярващите в Ефес апостолът се моли така: „Бог на нашия Господ Исус Христос, Отец на славата, да ви даде дух на мъдрост и откровение в познаването на Него Самия, като просветли очите на сърцето ви, за да знаете каква е надеждата на Неговото призоваване (…) и какво е превъзходното величие на Неговата мощ към нас, вярващите, според действието на мощта на Неговата сила“ (Ефесяни 1:17-19). Тези думи на Павел са настоятелна молба църквата в Ефес да приеме благословенията от служенето на Божия Дух за просвещаване на разума и отваряне на ума за дълбоките истини на Божието свято Слово.

След невероятната изява на Светия Дух на Петдесетница апостол Петър призовава хората да се покаят и да се кръстят в името на Исус Христос за прошка на греховете и добавя: „И ще приемете дара на Светия Дух. Защото на вас е обещанието и на децата ви, и на всички далечни, колкото Господ, нашият Бог, ще призове при Себе Си“ (Деяния 2:38, 39). Чрез пророк Йоил Бог е обещал специална изява на Духа Си (Йоил 2:28), което е непосредствено свързано със сцените от великия ден на Бога. Това пророчество частично се изпълнява при изливането на Духа на Петдесетница, но ще достигне пълното си осъществяване при изявата на Божията благодат, която ще съпътства заключителното дело на евангелието.

Великата борба между доброто и злото ще става все по-напрегната до самия край на времето. Сатана е проявявал гнева си срещу църквата на Христос през всички епохи, а Бог е давал Своята благодат и Дух на народа Си, за да ги укрепва да устояват на силата на лукавия. Когато трябва да занесат Неговата блага вест на света и да я запишат за всички бъдещи епохи, апостолите на Христос получават специално просветление от Духа. Но когато наближи времето за окончателното спасение на църквата, Сатана ще действа с още по-голяма сила.
Той слиза „много разярен, понеже знае, че му остава 10
малко време“ (Откровение 12:12). Ще действа „с всякаква сила, знамения, лъжливи чудеса” (2 Сол. 2:9). В продължение на шест хиляди години този блестящ интелект, който някога е бил най-висшият сред Божиите ангели, се е занимавал изцяло с фабрикуване на заблуди и смърт. И целият обхват на придобитите сатанински умения и коварство, както и натрупаната жестокост по време на тези битки през вековете ще бъдат използвани срещу Божия народ в последния сблъсък. И именно в това опасно време последователите на Христос ще трябва да занесат на света предупреждението за Второто пришествие на Господа. Необходимо е да бъде

подготвен един народ, който да застане пред Него „чист и непорочен” при идването Му (2 Пет. 3:14). По това време специалният дар на Божествената благодат и сила ще бъде не по-малко необходим на църквата, отколкото в апостолската епоха.

Сцените на продължителния сблъсък между доброто и злото са разкрити на авторката на тези страници чрез просветлението на Светия Дух. От време на време ми се даваше възможност да наблюдавам развитието през вековете на великата борба между Христос - Княза на живота и Автор на нашето спасение - и Сатана - княза на злото, автора на греха и първия престъпник на Божия свят закон. Антагонизмът на дявола срещу Христос се проявява и срещу Неговите последователи. В цялата отминала история може да се проследи същата омраза срещу принципите на Божия закон и същите похвати на заблуда, чрез които лъжата е правена да изглежда като истина. Божият закон е заместван с човешки закони и хората са подвеждани да се покланят на творението вместо на Твореца. Усилията на Сатана да представи изкривено Божия характер, да подтиква хората да си създават лъжливи представи за Създателя (и така по-скоро да се страхуват от Него и да Го мразят, вместо да Го обичат), лукавите му планове да отмени Божия закон, подвеждайки хората да смятат, че са освободени от изискванията му, както и гоненията срещу тези, които се осмеляват да се противопоставят на неговите заблуди, са прокарвани неотклонно във всички епохи. Те могат да бъдат проследени в историите на патриарсите, на пророците и апостолите, на мъчениците и реформаторите.

В последния голям сблъсък Сатана ще прилага 11 същата тактика, ще проявява същия дух и ще действа за постигането на същите цели както във всички предходни епохи. Всичко, което се е случило, ще се повтори отново, с изключение на това, че предстоящата битка ще се отличава с такава ожесточеност, каквато светът никога не е виждал. Заблудите на Сатана ще бъдат по-неуловими, атаките му – по-решителни. Ако би било възможно, той би заблудил дори и избраните (Марк 13:22).

След като Божият Дух ми разкри великите истини от Словото Му, както и сцените на миналото и бъдещето, ми бе заповядано да разкрия пред хората това, което ми бе показано – да проследя историята на борбата в миналите епохи и по-специално да я представя така, че да стане ясно колко малко време остава до битката в бъдещето. По тази причина се опитах да избера и да групирам събитията от историята на църквата по такъв начин, че да проследя разкриването на великите изпитващи истини, изявявани пред света в различните епохи. Те са предизвиквали гнева на Сатана и враждебността на светски настроената църква и са били защитавани от свидетелите, които „не обичаха живота си дотолкова, че да бягат от смърт”.

От тези исторически събития можем да си създадем предварителна представа за предстоящия сблъсък. Когато ги разглеждаме в светлината на Божието Слово и с просветление от Божия Дух, можем да открием демаскираните планове на лукавия и опасностите, които трябва да бъдат избегнати от хората, които ще бъдат намерени „без порок“ при Пришествието на Господа.

Великите събития, които показват напредъка на реформата през отминалите векове, са регистрирани от историята. Известни и всеобщо признати от протестантския свят, те са факти, които никой не може да оспори. Аз съм ги представила накратко в съответствие с размера на тази книга; и тъй като се налага да бъдат изложени съвсем сбито, фактите са предадени толкова кондензирано, колкото е уместно за правилното разбиране на приложението им. В някои случаи, когато историкът е резюмирал така събитията, че е създал 12 кратка, но всеобхватна представа за темата, или е обобщил подробностите по подходящ начин, думите му са цитирани. Но в други случаи не е посочен конкретен източник, защото цитатите не са използвани с цел да се изтъкне писателят като авторитет, а тъй като неговите думи представят темата ясно и убедително. Когато се предава опитът и гледните точки на хората, даващи тласък на реформата в наши дни, техните публикувани творби са използвани по подобен начин.

Целта на тази книга не е да представя нови истини за борбите от предишните епохи, а по-скоро да изтъкне фактите и принципите, които имат отношение към предстоящите събития. И все пак, разглеждани като част от борбата между силите на светлината и тъмнината, всички тези събития от миналото придобиват ново значение. Чрез тях се хвърля нова светлина върху бъдещето, за да осветява пътя на хората, които - като реформаторите от миналото - ще бъдат призовани, дори с цената на всички свои земни блага, да свидетелстват „за Божието Слово и за свидетелството на Исус Христос“.

Целта на тази книга е: да разгърне сцените на великата борба между истината и заблудата, да разкрие уловките на Сатана и средствата, чрез които можем успешно да му се противопоставим; да даде задоволително разрешение на големия проблем със злото, хвърляйки такава светлина върху произхода и окончателното унищожение на греха, че да разкрие напълно справедливостта и великодушието на Бога в отношенията Му с Неговите творения, както и да изтъкне святото, непроменимо естество на Неговия Закон. Искрената молитва на авторката е влиянието на книгата ѝ да избави от властта на тъмнината много души, които да станат „участници в наследството на светиите“ за прослава на Този, Който ни обича и е дал Себе Си за нас.

КАРТИ 1-2 – МЯСТО НА СЪБИТИЕТО – 70-1500 Г. СЛ.ХР.

Местата, описани в гл. 1 до 5, са посочени в двете карти по-долу.

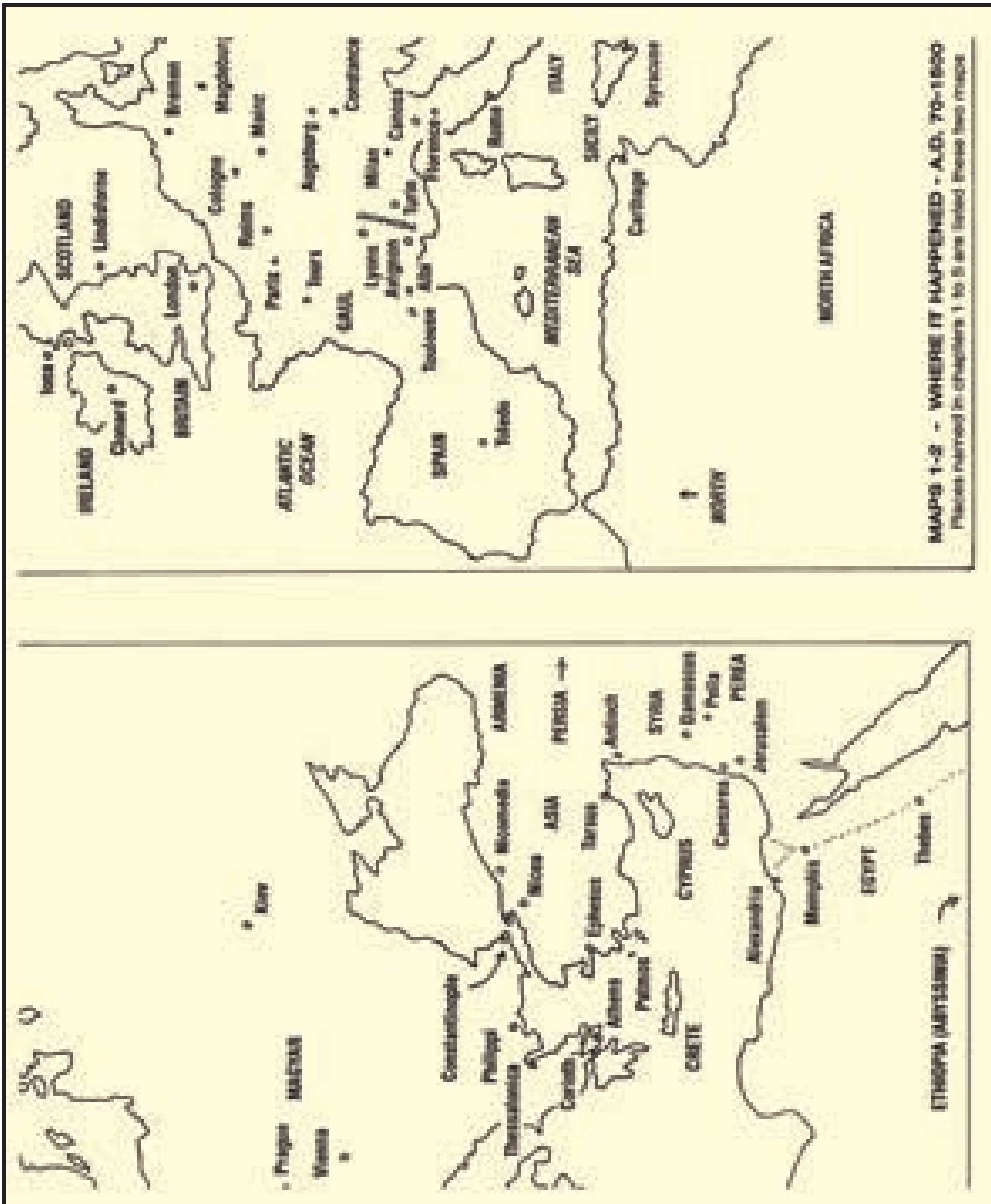

КАРТИ 3-4 – МЯСТО НА СЪБИТИЕТО – 1500-1800 Г. СЛ.ХР.

Местата, описани в гл. 6 до 15, са посочени в двете карти по-долу.

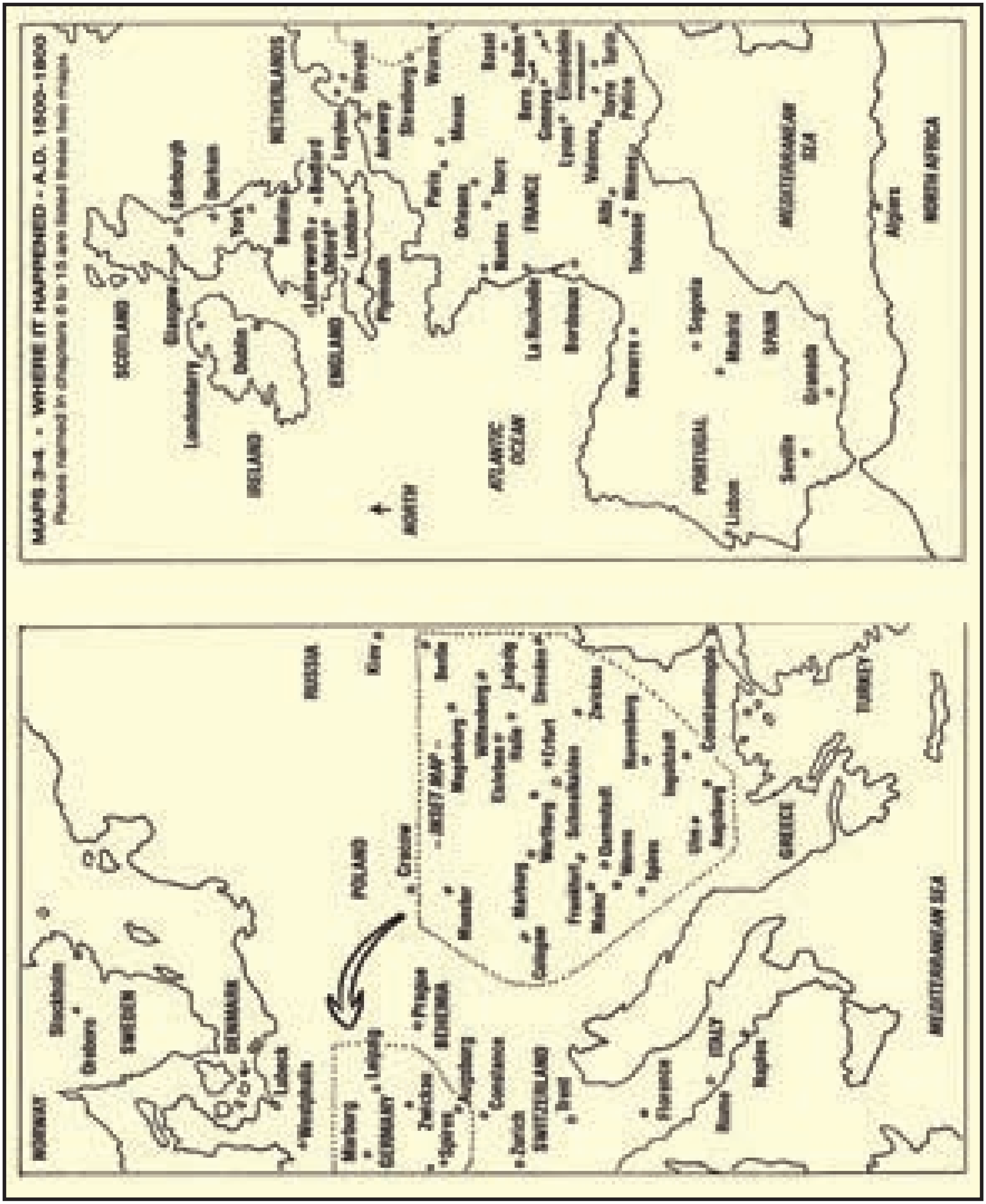

ГЕТСИМАНСКАТА ГРАДИНА В НАШИ ДНИ

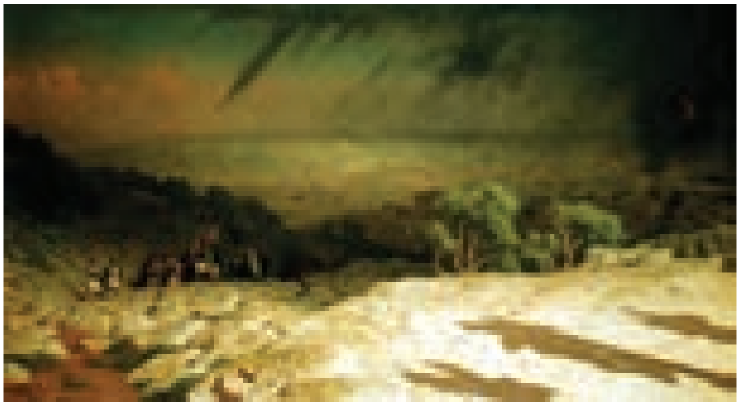

СТРАДАНИЕТО И РАЗПЪВАНЕТО НА ХРИСТОС

ЕЛЕОНСКИЯТ ХЪЛМ

ПОГЛЕД КЪМ ДРЕВНИЯ ЕРУСАЛИМ ОТКЪМ ЗАПАД

1 глава

Като изригващ вулкан

Разрушаването на Ерусалим

Един от най-великолепните храмове в света, един от най-красивите градове. Историята на унищожението на Ерусалим през 70 гл.сл.Хр. от римляните, предвождани от Тит.

Гледката е била ужасяваща за римляните, а каква ли е била за евреите? Горната част на хълма, от който се е виждал градът, е горяла като вулкан.

Ерусалим, градът, който римският военачалник се опитал да пощади, напълно изгорял въпреки всички усилия да бъде спасен. Това се случило в изпълнение на пророчеството, което Исус Христос изрекъл тридесет и девет години по-рано.

17 **„Да беше знаел ти, да! Ти, поне в този (твой) ден това, което служи за мира ти! Но понастоящем е скрито от очите ти.** Защото ще дойдат върху теб дни, когато твоите неприятели ще издигнат могила около теб, ще те обсадят, ще те стеснят отвред и ще те разорят; и ще избият жителите ти в теб, и и няма да оставят в теб камък на камък; защото не позна времето, когато беше посетен“ (Лука 19:42-44).

Исус гледа към Ерусалим от билото на Елеонския хълм. Пред Него се простира красива и мирна картина. Това се случва по време на Пасхата и потомците на Яков са се събрали от всички страни, за да отпразнуват големия национален празник. Сред градините, лозята и зелените склонове, осеяни с палатките на поклонниците, се извисяват терасовидните хълмове, великолепните дворци и масивните крепостни стени на столицата на Израел. Сионската дъщеря сякаш казва гордо: “Седя като царица (...) и печал никак няма да видя” (Откр. 18:7). Сега тя е точно толкова прекрасна и уверена в безопасността си и в благоразположението на Небето, както и когато преди векове царският певец издига глас: „Красив по възвишеността си, радост на цялата земя е хълмът Сион (...) градът на великия Цар” (Пс. 48:2). Великолепните сгради на храма се виждат изключително отчетливо. Лъчите на залязващото слънце запалват снежната белота на мраморните му стени и се отразяват от златната врата, кулата и кубето на покрива. Той се извисява „съвършен в красота“ – гордостта на еврейския народ. Никой по-
томък на Израел не би могъл да гледа тази сцена, без 18
да изпита тръпка на радост и възхищение! Но умът на Исус Христос е зает със съвсем други мисли. „И като се приближи и видя града, плака за него...” (Лука 19:41). Сред всеобщата радост от триумфалното Му влизане в Ерусалим, докато се развяват палмовите клонки, докато радостните „Осанна!“ събуждат ехото на хълмовете и хиляди гласове Го провъзгласяват за цар, Изкупителят на света е съкрушен от внезапна и необяснима скръб. Той - Божият Син, Обещаният на Израел, Чиято сила е победила смъртта и е призовала пленниците ѝ от гроба - плаче, но не от обикновена мъка, а от тежка, безутешна скръб.

Не ридае за самия Себе Си, макар че добре знае накъде се отправят стъпките Му. Пред Него лежи Гетсимания – мястото на предстоящата Му агония. Вижда се също и Овчата порта, през която векове наред са били превеждани жертвените животни и която трябва да се отвори и за Него, когато Той ще стане „агнето, водено на клане“ (Исая 53:7). Наблизо е Голгота, мястото на разпятието Му. Пътят, който скоро трябва да извърви с усилие, ще потъне в ужасен мрак, когато отдаде душата Си в принос за грях. Обаче не очакването на тези сцени хвърля сянка върху Божия Син в този радостен час. Не предчувствията за предстоящата Му свръхчовешка болка помрачават Неговия самопожертвувателен дух. Той плаче за хилядите обречени хора от Ерусалим – заради слепотата и коравосърдечието на тези, които е дошъл да благослови и спаси.

Пред погледа на Спасителя се разкрива историята на хилядолетното специално Божие благоволение и покровителство спрямо избрания народ. Вижда се планината Мория, където синът на обещанието – Исаак - е завързан на олтара като покорна жертва – символ на жертвата на Божия Син. Там пред бащата на вярата е потвърден заветът на благословението – славното обещание за Месия (Бит. 22:9, 16-18). Пак там възнасящите се към небето пламъци на жертвата от хармана на Орна са задържали меча на погубващия ангел (1 Летописи 21) – подходящ символ за жертвата на Христос и посредническата
Му роля за виновните хора. Ерусалим е бил най-по- 19
четен от Бога в цялата земя. Господ „избра Сион,

ИСТОРИЧЕСКО ДАТИРАНЕ НА ТАЗИ ГЛАВА – Приблизително 40 години след като Христос предсказал тези събития. През 66 г.сл. Хр. евреите въстанали против Римската империя. Цестий оттеглил войските си през октомври 67 г.сл.Хр. На 10 май 70 г.сл.Хр. Тит обсадил града и го превзел през август. Виж картите и описанието на тази забележителна битка на страници 40, 42, 43.

Местата от гл. 1 до 5 са посочени в двете карти на с. 20. Местата, споменати в гл. 6 до 15, могат да се намерят на с. 21.

Храмовият хълм с храма върху него

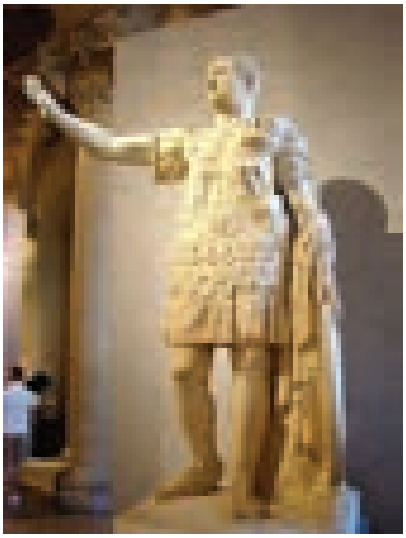

НА ТАЗИ СТРАНИЦА:
ДВА ИЗГЛЕДА КЪМ ХРАМА ВЪВ ВРЕМЕТО НА ХРИСТОС

ГОРЕ:
СТАТУЯ НА ВЕСПАСИАН СЛЕД ПРОВЪЗГЛАСЯВАНЕТО МУ ЗА ИМПЕРАТОР

пожела го за Свое обиталище“ (Псалм 132:13). Там в продължение на векове светите пророци са изричали своите предупредителни вести. Свещениците са размахвали кадилниците си и облакът от тамян се е издигал пред Бога заедно с молитвите на поклонниците. Там всеки ден се е принасяла кръвта на закланите агнета, които сочат напред в бъдещето към Божия Агнец. Там Йехова се е явявал в облак от слава над престола на благодатта. Там се намира основата на онази тайнствена стълба, която свързва Небето със земята (Битие 28:12; Йоан 1:51) – онази стълба, по която слизат и се качват Божии ангели и която предлага на света достъп до Светая Светих. Ако Израел бе останал верен на Небето, Ерусалим щеше да бъде запазен непокътнат завинаги като избран от Бога (Еремия 17:21-25). Но историята на този покровителстван народ е архив на отстъпничество и бунт. Те отблъскват благодатта на Бога, злоупотребяват с привилегиите си и пренебрегват своите благоприятни възможности.

Въпреки че израелтяните „се присмиваха на Божиите пратеници и презираха словата Му, и се подиграваха с пророците Му“ (2 Летописи 36:16), Бог все още се разкрива пред тях като „Господ състрадателен и милостив, дълготърпелив и многомилостив, и истинен“ (Изход 34:6). Независимо от това, че многократно Го отхвърлят, Той продължава постоянно да ги зове при Себе Си. С любов, надминаваща състрадателната любов на баща към син, за когото се грижи, Бог „изпращаше до тях чрез Своите пратеници, като ставаше рано и ги изпращаше, защото Му беше жал за народа Му и обиталището Му“ (2 Лет. 36:15). **Когато протестите, молбите и укорите не помагат, Той им изпраща най-скъпия Дар на Небето. Не - излива цялото Небе в този едничък Дар.**

Самият Божи Син е изпратен да умолява града, който отказва да се покае. Именно Христос е, Който извежда Израел от Египет като „добрата лоза“ (Пс. 80:8). Неговата ръка прогонва езичниците пред тях. „Засажда“ Своя народ „на много плодороден
20 хълм“. Обгражда ги отвсякъде като загрижен стопанин. Изпраща слугите Си да се грижат за тях. „Какво още можеше да се направи за лозето Ми – възкликва Той - което не му направих?“ (Ис. 5:1-4). Независимо от факта, че когато е очаквал да роди плод, то ражда „диво грозде“, все пак с неугасваща надежда за добра реколта Той лично отива в „лозето Си“, та дано да може да го спаси от унищожение. Окопава го, подрязва го и го наторява. С неуморни усилия се стреми да спаси тази лоза, която лично Той е засадил.

В продължение на три години Господ на светлината и славата живее сред Своя народ. Той „обикаляше, като правеше добрини и изцеляваше всички угнетявани от дявола“, превързва съкрушените сърца, освобождава пленниците, връща зрението на слепите, лекува недъгави и глухи, очиства прокажени, възкресява мъртви и проповядва благовестието на бедните (Деян. 10:38; Лука 4:18; Мат. 11:5). Към всички класи без изключение е отправен милостивият призив: „Елате при Мен всички отрудени и обременени и Аз ще ви успокоя“ (Мат. 11:28).

Макар че Му връщат зло за доброто и омраза за любовта (Пс. 109:5), Той неотклонно продължава да изпълнява милостивата Си мисия. Не е отблъснат никой, който търси Неговата благодат. Макар и бездомен Странник, на Когото всеки ден донася само укори и лишения, Той живее, за да служи на хората в нужда и да облекчава неволите им; умолява ги да приемат дара на живота. Вълните на милостта, отблъсквани от тези корави сърца, се връщат към тях с още по-силен прилив на състрадателна, неизразима любов. **Но Израел обръща гръб на своя най-добър Приятел и Помощник. Презира призивите на Неговата любов, отхвърля съветите Му, присмива се на предупрежденията Му.**

Часът на надеждата и прошката бързо отминава: чашата на дълго задържания Божи гняв е почти препълнена. Облакът, сгъстявал се през вековете на отстъпничество и бунт, сега е почернял от надвисналата беда и е готов да се изсипе върху този обременен с вина народ. А Единственият, Който би могъл да ги избави от предстоящата гибел, е
обиждан, малтретиран, отхвърлян и скоро ще бъде 21
разпънат от тях на кръст. Когато Христос увисва на кръста на Голгота, тогава приключва и времето на Израел като покровителстван и благословен от Бога народ. **Загубата само на една душа е толкова голямо нещастие, че надминава всички печалби и богатства на света. Но когато Христос гледа към Ерусалим –пред Него се разкрива гибелта на цял един град, цял един народ - този град, този народ, който някога е бил избран от Бога за Негово особено съкровище.**

Много пророци плачат за отстъплението на Израел и за ужасните опустошения, които греховете му причиняват. Еремия пожелава очите му да станат извор на сълзи, за да ридае ден и нощ за убитите от „дъщерята на народа му“, за Господното стадо, което е отведено в плен (Еремия 9:1; 13:17). **Каква ли в такъв случай е била скръбта на Този, Чийто пророчески поглед обхваща не годините, а хилядолетията!** Той вижда ангела унищожител с издигнат меч срещу града, който толкова дълго време е бил обиталище на Йехова. От билото на Маслинената

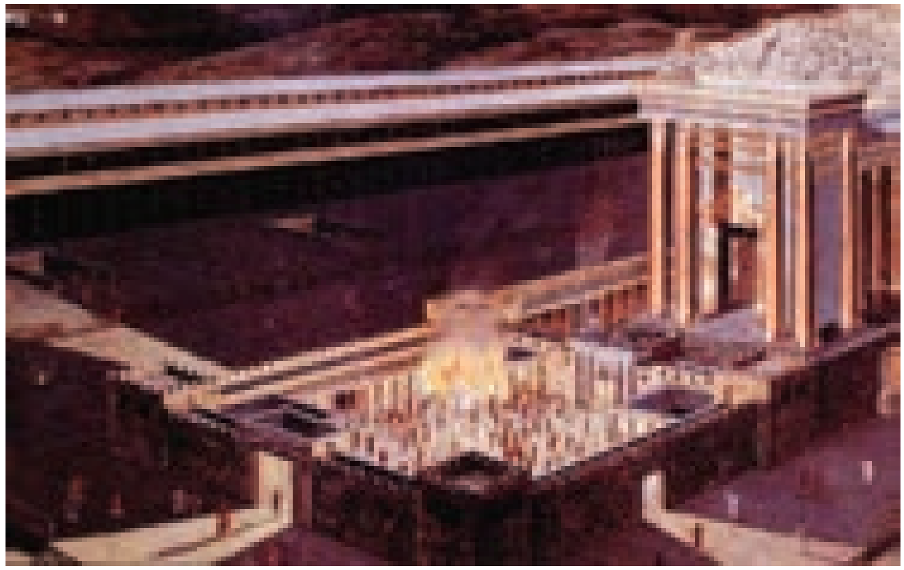

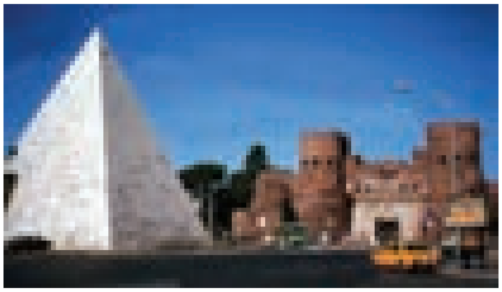

ОТЛЯВО: ПИРАМИДАЛНАТА ГРОБНИЦА НА ЦЕСТИЙ В РИМ
ГОРЕ И ГОРЕ ВЛЯВО: ИЗГЛЕД КЪМ ХРАМА

ТИТ / ТРИУМФАЛНАТА АРКА НА ТИТ
ФРИЗ, КОЙТО В ГОРНАТА ЧАСТ НА АРКАТА ПОКАЗВА ОТКАРВАНЕТО КЪМ РИМ НА ЕВРЕИ И НА ПРЕДМЕТИ ОТ ХРАМА.

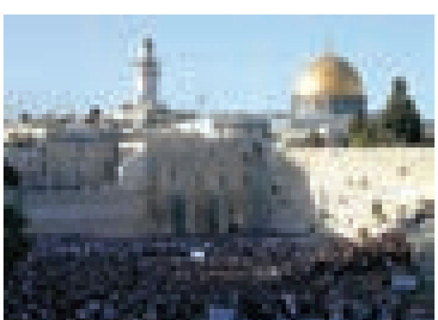

СТЕНАТА НА ПЛАЧА (ЗАПАДНАТА СТЕНА) В НАШИ ДНИ

планина, от самото място, на което по-късно ще застане Тит с войските си, Той вижда долината с храмовите дворове и галериите с колони и през сълзи гледа в ужасното бъдеще стените, обградени от вражески армии. Чува марша на воините, подредени за бой. В ушите Му звучат риданията на майките и плачът на децата, викащи за хляб в обсадения град. Вижда светия и красив храм, дворците и кулите, обхванати от пламъци, и как на мястото им остават само купища димящи развалини.

Гледащ през вековете, Той вижда заветния народ разпръснат във всяка страна „като останки от кораб на пуст бряг“. В предстоящото възмездие, надвиснало над потомците му, Той разпознава само първата глътка от онази чаша на гнева, която в последния съд ще бъде пресушена до дъно. Божията състрадателна и нежна любов намира израз в пълните с печал думи: „Ерусалиме, Ерусалиме! Ти, който избиваш пророците и с камъни убиваш пратените до теб! Колко пъти съм искал да събера твоите чеда,
22 както кокошка прибира пиленцата си под крилете си, но не искахте…“ (Мат. 23:37). Да можеше ти, народе, покровителстван повече от всеки друг, да познаеш времето, когато те посетих и нещата, които водят до твоя мир! Аз задържах ангела на правосъдието, Аз те призовавах към покаяние, но напразно. Ти отказа да слушаш и отхвърли не само слугите, пратениците и пророците, но и Светия Израелев, твоя Изкупител. Ако бъдеш унищожен, това ще бъде изцяло по твоя вина. „А не искахте да дойдете при Мен, за да имате живот!“ (Йоан 5:40).

В Ерусалим Христос вижда символ на закоравелия в неверие и бунт свят, приближаващ се бързо към Божието възмездие. Окаянството на падналия човешки род потиска душата Му и изтръгва от устните неизмеримо горчив плач. Той вижда историята на греха, изразена в скръбта, сълзите и кръвта на хората. Сърцето Му се разкъсва от безкрайно състрадание към угнетените и страдащите по земята. Той копнее да им даде утеха. Но дори Неговата ръка не може да задържи прилива на човешкото нещастие, защото твърде малко хора търсят единствения Източник на помощ. Той е готов да предаде душата Си на смърт, за да направи спасението възможно за тях. Обаче съвсем малко хора ще дойдат при Него, за да получат живот.

Величието на Небето с плачещи очи! Синът на безкрайния Бог със съкрушен дух, смазан от болката! Тази сцена изумява цялото Небе. Тя разкрива изключително голямата греховност на греха. Показва колко е трудно дори за Безкрайно Силния да спаси виновните от последиците на престъпването на Божия закон. **Насочвайки погледа Си към последното поколение, Исус вижда света, уловен в капана на заблудата, подобна на тази, която сега причинява разрушаването на Ерусалим. Големият грях на евреите е, че отхвърлят Христос; големият грях на християнския свят ще бъде, че ще отхвърлят Божия закон – основата на Неговото управление на небето и земята.** Заповедите на Йехова ще бъдат презирани и считани за невалидни. Милиони хора, оковани в греха и роби на Сатана, обречени да понесат втората смърт, ще откажат да приемат думите на 23
истината, когато Бог ще ги посети. Страшна слепота! Необяснимо заслепение!

Два дни преди Пасхата, когато за последен път си тръгва от храма, след като осъжда лицемерието на еврейските управници, Христос отново излиза с учениците Си на Елеонския хълм и сяда с тях на тревистия склон, гледащ към града. Отправя още един поглед към неговите стени, кули и дворци. Насочва очи към храма и неговото ослепително великолепие – като прекрасна корона, увенчаваща свещената планина.

Хиляда години преди това псалмистът възвеличава Божието благоразположение към Израел поради факта, че Бог го е направил Свое обиталище: „В Салим е шатърът Му и обиталището Му – в Сион“. Бог „избра юдовото племе, хълма Сион, който възлюби. Построи светилището Си като височините“ (Пс. 76:2; 78:68, 69). Първият храм е издигнат през периода на най-голямото благоденствие в историята на Божия народ. За тази цел цар Давид складира огромни съкровища, а плановете за съграждането му са дадени по Божествено вдъхновение (1 Лет. 28:12, 19). Соломон, най-мъдрият от израелевите монарси, го построява. Този храм е най-великолепната постройка, която светът някога е виждал. Въпреки това чрез пророк Агей Господ заявява за втория храм: „Последната слава на този дом ще бъде по-голяма от първата (…) И ще разтърся всичките народи, и скъпоценните неща на всичките народи ще дойдат, и Аз ще изпълня този дом със слава, казва Господ на войнствата“ (Агей 2:9, 7).

След разрушаването на храма от Навуходоносор, той отново е издигнат около петстотин години преди рождението на Христос от народа, който в течение на цяло поколение е бил в плен и се връща в своята опустошена и почти изоставена страна. Тогава сред тях все още има живи възрастни хора, които са виждали славата на Соломоновия храм. Те плачат, когато се полагат основите на новата сграда, защото

ХИЛЯДИ ХОРА ПРИСЪСТВАЛИ НА ГОДИШНИТЕ СЪБИРАНИЯ В ХРАМА В ЕРУСАЛИМ.

ГОРЕ:

ОЩЕ ЕДИН ПОГЛЕД КЪМ КРАСИВИЯ ХРАМ ПРЕДИ ОБСАДАТА

ЛЯВО:

ГРАДЪТ И ХРАМЪТ, АТАКУВАНИ ОТ РИМЛЯНИТЕ ПРЕЗ ЛЯТОТО НА 70 Г.СЛ.ХР.

ПЛЕНЯВАНЕТО И УНИЩОЖАВАНЕТО НА ЕРУСАЛИМ ПРЕЗ АВГУСТ 70 Г.СЛ.ХР.

На 10 май 70 г.сл.Хр. Тит пристига със своята войска от 65 000 души пред портите на Ерусалим. В самия град хората преживяват неописуеми страдания поради междуособните битки на три еврейски фракции.

След 139 дни на обсада Тит щурмува храма в средата на месец август.

ДОЛУ:
АРКАТА НА ТИТ – ИЗОБРАЖЕНИЕ НА РИМЛЯНИ, КОИТО ОТНАСЯТ ПРЕДМЕТИ ОТ СВЕТИЛИЩЕТО

тя не може да се сравни с блясъка на предишната. 24 Пророкът убедително внушава доминиращото чувство: „Кой остана между вас, който е видял този дом в първата му слава? А какъв го виждате сега? Не е ли такъв дом като нищо в очите ви?“ (Агей 2:3; Ездра 3:12). Тогава е дадено обещанието, че славата на този втори дом ще бъде по-голяма от славата на първия.

Но вторият храм не може да се сравни с великолепието на първия, нито е осветен от онези видими белези на Божествено присъствие, които го отличават от него. При посвещаването му няма никакви изяви на свръхестествена сила. Няма облак от слава, който да изпълва новопостроеното светилище. Нито слиза огън от небето, за да изгори жертвата на олтара. Между херувимите в Светая Светих вече не се вижда Божието присъствие. Няма го ковчегът - престолът на благодатта - и плочите на свидетелството. От небето не се чува глас, който да разкрива на питащия свещеник волята на Йехова.

Векове наред евреите напразно се опитват да разкрият как се изпълнява Божието обещание, дадено чрез Агей. Обаче гордостта и неверието им пречат да схванат истинския смисъл на думите на пророка. **Вторият храм е почетен не с облак от славата на Йехова, но с живото присъствие на Този, в Когото живее пълнотата на Божеството в телесен образ – Който е Бог, изявен в плът.** „Копнежът на всички народи“ наистина идва в храма Си, когато Човекът от Назарет поучава и лекува в свещените дворове. Присъствието на Христос – и само това – всъщност прави славата на втория храм по-голяма от тази на първия. Но Израел отхвърля дадения от Небето Дар. Заедно със смирения Учител, Който през онзи ден излиза от златната порта, от храма завинаги се оттегля и Божията слава. Думите на Спасителя: „Ето, вашият дом се оставя пуст“ (Мат. 23:38) вече са се изпълнили.

Учениците са смаяни и удивени от предсказанието на Христос, че храмът ще бъде разрушен, и пожелават да разберат по-добре какво Той има предвид. Повече от четиридесет години във възстановяването му са били влагани изобилно средства, усилия и архитектурни умения, за да бъде колкото се може по-великолепен. Ирод Велики прахосва разточително за него както римски, така и еврейски 25 богатства; и дори императорът на света го обогатява с даровете си. В конструкцията му са вградени масивни блокове от бял мрамор с почти баснословни размери, експедирани от Рим за тази цел. Точно към тях учениците насочват вниманието на своя Учител с думите: „Виж какви камъни и какви здания!“ (Марк 13:1).

При тези думи Исус дава сериозен и стряскащ отговор: „Истина ви казвам: няма да остане тук камък върху камък, който да не бъде сринат“ (Мат. 24:2).

Учениците свързват разрушаването на Ерусалим със събитията около личното идване на Христос като временен земен цар, който ще се възкачи на престола на една световна империя, за да накаже непокаяните евреи и да освободи народа Си от римското иго. Господ им е казал, че ще се върне втори път. Затова, когато споменава за наказанията над Ерусалим, мислите им се насочват към това идване. И там – на Елеонския хълм – те се скупчват около Спасителя и Го питат: „Кажи ни кога ще бъде това. И какъв ще бъде белегът на Твоето пришествие и за свършека на света?“ (ст. 3).

Бъдещето милостиво е прикрито от учениците. Ако в онзи момент те биха възприели двете страшни истини – страданията и смъртта на Изкупителя и разрушаването на града и храма им – те биха били съкрушени от страх. **Христос им разкрива контурите на важните събития, които ще се случат преди времето на края. Тогава те още не разбират напълно думите Му, но значението им ще се открива постепенно, когато Божият народ ще има нужда от дадените обяснения. Значението на изреченото от Него пророчество има две измерения: то предсказва разрушаването на Ерусалим, но също и ужасните събития от последния велик ден.**

Пред внимателно слушащите ученици Исус обявява съдбите, които ще сполетят отстъпилия Израел, и особено наказателното възмездие, което ще ги порази заради отхвърлянето и разпъването на Месия. Страшната развръзка ще бъде предшествана от ясно забележими знамения. Ужасният миг ще дойде бързо и неочаквано. И Спасителят предупреждава последователите Си: „Затова, когато видите мерзостта на запустението, за която говори пророк Даниил, стояща 26 на святото място – който чете, нека разбира – тогава онези, които са в Юдея, нека бягат по планините“ (Мат. 24:15, 16; Лука 21:20, 21). **Когато идолопоклонническите знамена на римляните се издигнат в святата земя, простираща се на няколкостотин метра извън градските стени, тогава последователите на Христос трябва бягат за живота си.** Когато се появи предупредителният знак, желаещите да избягат не бива в никакъв случай да се бавят. Необходимо е веднага да се подчинят на сигнала за бягство както в Ерусалим, така и в цялата Юдейска страна. Ако се случи някой да бъде на покрива, не трябва да слиза в дома си дори за да спаси най-ценните си вещи. Работещите на полето или на лозето не бива да

се връщат даже за горната си дреха, която са съблекли в горещината. Не трябва да се колебаят нито миг, за да не загинат в общото унищожение.

При царуването на Ирод Ерусалим е не само много разкрасен, но и направен видимо непревземаем с построяването на кули, стени и крепости, засилващи естествената защита на местоположението му. Всеки, който в този момент публично би предсказал разрушаването му, би бил наречен побъркан паникьор, както Ной в древните времена. Христос обаче е казал: „Небето и земята ще преминат, но Моите думи няма да преминат“ (Мат. 24:35). Срещу Ерусалим е произнесена присъдата на Божия гняв заради греховете му, а упоритото неверие потвърждава неизбежността на неговата гибел.

Чрез пророк Михей Господ е заявил: „Слушайте, моля ви, това, първенци на Яков и началници на израелевия дом, които се гнусите от правосъдие и изкривявате всяка правота, които градите Сион с кръв и Ерусалим – с беззаконие! Първенците му съдят за подкуп и свещениците му поучават за заплата, и пророците му предсказват за пари, и пак се облягат на Господа и казват: Не е ли Господ сред нас? Няма да ни сполети зло“ (Михей 3:9-11).

Тези думи точно описват покварените и самодоволни жители на Ерусалим. **Макар да твърдят, че строго спазват заповедите на Божия закон, те нарушават** 27 **всички негови принципи. Мразят Христос, защото Неговата чистота и святост разкриват техните грехове. И Го обвиняват, че Той е причина за всички нещастия, които всъщност са ги сполетели вследствие на греховете им.** Макар да знаят, че Той няма нито един грях, те са обявили, че смъртта Му е необходима за безопасността на нацията. „Ако Го оставим така - казват еврейските водачи - всички ще повярват в Него; и римляните ще дойдат и ще отнемат и страната ни, и народа ни“ (Йоан 11:48). Ако пожертват Христос, може отново да станат силен, обединен народ. Това са причините, които изтъкват, и се съгласяват с решението на първосвещеника си, че ще е по-добре един човек да умре, отколкото да загине целият народ.

Така еврейските водачи градят „Сион с кръв и Ерусалим – с беззаконие“ (Михей 3:10). И въпреки това, макар че убиват своя Спасител, защото осъжда греховете им, те са толкова самодоволни, сякаш са народ, който има Божието благоразположение, и очакват Господ да ги избави от враговете им. „Затова – продължава пророкът - заради вас Сион ще се изоре като нива и Ерусалим ще стане купища развалини, и хълмът на дома – гористи възвишения“ (ст. 12).

Господ отлага наказанието на Ерусалим и на народа почти четиридесет години, след като самият Христос е обявил гибелта му. Невероятно е Божието дълготърпение към отхвърлящите Неговото евангелие и към убийците на Неговия Син. Притчата за безплодното дърво символизира отношението на Бога към еврейската нация. Издадена е заповедта: „Отсечи я; защо да изтощава земята?“ (Лука 13:7), но Божествената милост я пощадява още малко време. Сред евреите все още има много хора, които не познават характера и делото на Христос. Децата също не са имали възможност да приемат светлината, която техните родители са отхвърлили с презрение. Чрез проповядването на апостолите и техните сътрудници Бог излива върху тях светлина. Те сега имат възможност да видят как са се изпълнили пророчествата не само в раждането и живота на Христос, но също и в 28
Неговата смърт и възкресение. **Децата не са осъждани заради греховете на родителите си, но когато се запознаят с цялата светлина, открита на родителите им, а отхвърлят допълнителната, дадена на самите тях, те стават съучастници в техните грехове и изпълват мярката на беззаконието си.**

Дългото търпение на Бог към Ерусалим само засилва упоритото непокаяние на евреите. В омразата и жестокостта си към учениците на Исус те отхвърлят и последното предложение за милост. Тогава Бог оттегля Своята защита от тях и премахва възпиращата Си сила от Сатана и неговите ангели - и народът е оставен под властта на вожда, когото сам си е избрал. Потомците на тази нация са отблъснали презрително благодатта на Христос, която би им

ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОРОЧЕСТВО

„Да беше знаел ти, да, ти, поне в този твой ден това, което служи за мира ти! Но сега това е скрито от очите ти. Защото ще дойдат върху теб дни, когато твоите неприятели ще издигнат окопи около теб, ще те обсадят, ще те притеснят отвред и ще сравнят със земята и теб, и децата ти в теб, и няма да оставят в теб камък върху камък; защото ти не позна времето, когато беше посетен” (Лука 19:42-44).

„Ерусалиме, Ерусалиме! Ти, който избиваш пророците и с камъни убиваш пратените до теб! Колко пъти съм искал да събера твоите деца, както кокошката прибира пилците си под крилата си, но не искахте! Ето, вашият дом ви се оставя пуст. Защото ви казвам, че отсега нататък няма вече да Ме видите, докогато кажете: Благословен Онзи, който идва в Господното Име!” (Матей 23:37-39).

„И когато Исус излезе от храма и си отиваше, учениците Му се приближиха да Му покажат сградите на храма. А Той им каза: Не виждате ли всичко това? Истина ви казвам: няма да остане тук камък върху камък, който да не бъде сринат” (Матей 24:1, 2).

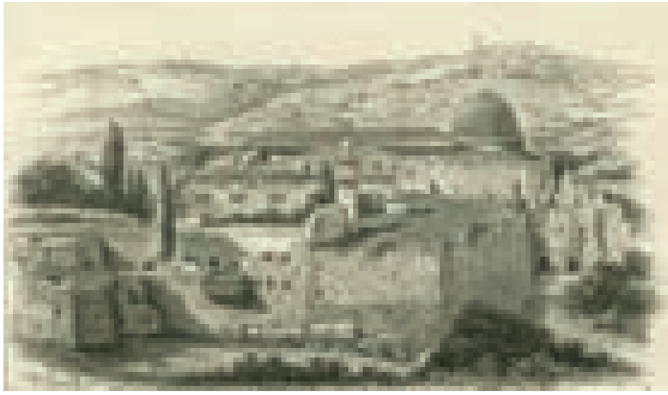

ЛЯВО: ХРАМОВИЯТ ХЪЛМ ПРЕДИ 70 Г.СЛ.ХР.

ДЯСНО: ВЪТРЕ В ИРОДОВИЯ ХРАМ

СРЕДАТА ВЛЯВО: ИЗГЛЕД КЪМ ХРАМА

ДОЛУ ВЛЯВО: ВЕСПАСИАН

ВЛЯВО:
КАРТА НА ЕРУСАЛИМ

1. Храмът
2. Южната стена и царската стоа
7. Западната стена (Стената на плача)
11. Елеонският хълм
13. Долината Кедрон, както е в наши дни
15. Градът на Давид (хълмът Офил)
17. Къпалнята Силоам
18. Долината Тиропеон
20. Долният град (районът на бедните)
23. Горният град (районът на богатите)
24. Гробницата на Давид
27. Театърът
28. Пазарът
29. Дворецът на Ирод
36. Крепостта Антония

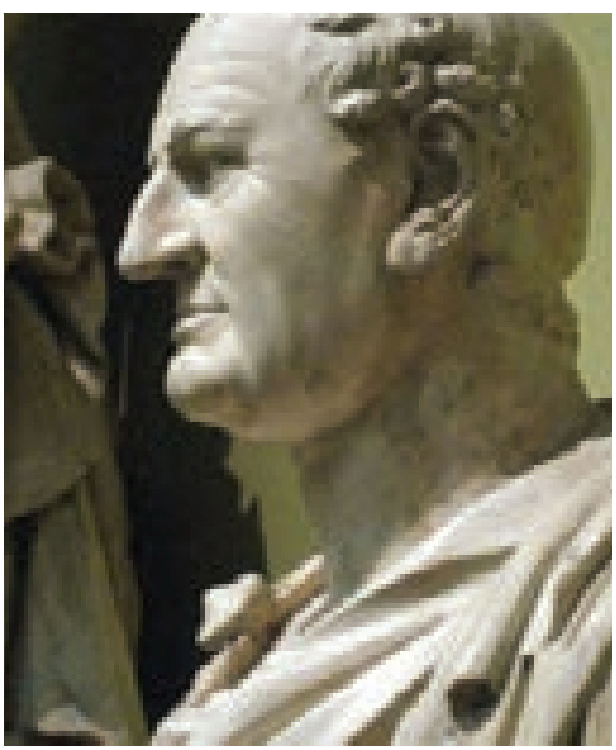

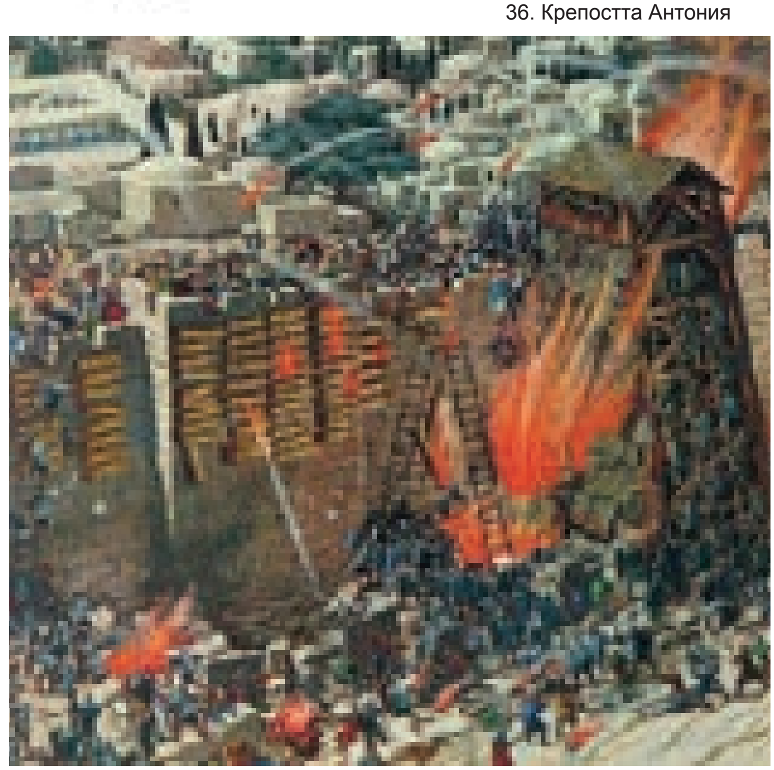

помогнала да подчинят злите си импулси, и сега те вземат връх. Сатана подбужда най-жестоките и низки страсти на душата. Хората не разсъждават – те са като обезумели, контролирани от инстинкти и сляпа ярост. Жестокостта им става сатанинска. В семействата и сред народа - както в най-висшите, така и в най-низшите класи - се проявяват подозрения, завист, омраза, съперничество, размирици, убийства. Никъде няма безопасно място. Приятели и роднини се предават един-друг. Родители убиват децата си и деца – родителите си. Управниците на народа нямат силата да управляват сами себе си. Необузданите страсти ги превръщат в тирани. Евреите са се вслушвали в лъжливи показания, за да осъдят невинния Божи Син. Сега лъжливи обвинения създават несигурност в техния собствен живот. **Чрез действията си те отдавна казват: „Махнете отпред нас Светия Израелев" (Ис. 30:11). Сега тяхното желание е удовлетворено. Страхът от Бога вече не ги тревожи. Сатана става водач на нацията и най-висшите граждански и религиозни власти са под неговата власт.**

Водителите на противоборстващите фракции за известно време се обединяват, за да ограбват и измъчват окаяните си жертви, а после отново се из-
29 правят едни срещу други и се убиват безмилостно. Дори светостта на храма не може да обуздае страшната им жестокост. Убиват пред олтара поклонници и светилището се осквернява с телата на убитите. **Въпреки това подстрекателите на тези пъклени дела заявяват публично със сляпа и богохулна дързост, че не се боят от възможността Ерусалим да бъде разрушен, защото той е град на Бога.** За да затвърдят още по-стабилно властта си, те подкупват фалшиви пророци да обявяват, че хората трябва да чакат избавлението от Бога дори когато римските легиони вече обсаждат храма. Множествата до последно се държат здраво за вярата, че Всевишният ще се намеси и ще порази враговете им. Но Израел е отблъснал с презрение Божието покровителство и сега е оставен без защита. Злочестият Ерусалим! Раздиран от вътрешни борби, с улици, обагрени в алено от кръвта на чедата му, които се избиват един-друг, докато чужди армии сриват укрепленията му и избиват неговите воини!

Всички предсказания на Христос за разрушаването на Ерусалим се изпълняват до последната буква. Евреите лично преживяват истината на предупредителните Му думи: „С каквато мярка мерите, с такава ще ви се мери" (Мат. 7:2).

Появяват се знамения и чудеса, предвещаващи бедствие и гибел. Посреднощ над храма и над олтара заблестява неестествена светлина. Върху облаците при залез се очертават колесници и воини, строени за битка. Свещениците, служещи вечер в светилището, са ужасени от тайнствени звуци: земята се разтърсва и се чуват много гласове да викат: „Да се махаме оттук". Голямата източна порта, която е толкова тежка, че може да се затвори само чрез общите усилия на голям брой мъже, и която се заключва с огромни железни резета, закрепени здраво към уличната настилка от масивен камък, се отваря посреднощ без никаква видима външна намеса (Милмън. История на евреите. Кн. 13).

В продължение на седем години един човек постоянно ходи нагоре-надолу по ерусалимските
улици, обявявайки бедствията, които ще сполетят 30
града. Денем и нощем той рецитира безумната погребална песен: „Глас от изток! Глас от запад! Глас от четирите ветрища! Глас против Ерусалим и срещу храма! Глас против младоженците и невестите! Глас против целия народ!" (Пак там). Това странно същество е затворено в затвора и бичувано, но от устните му не се отронва и дума на оплакване. На обидите и малтретирането той отговаря само: „Горко, горко на Ерусалим!", „Горко, горко на неговите жители!". Неговият предупредителен вик не престава, докато самият той не е убит в обсадата, която предсказва.

Нито един християнин не загива при разрушаването на Ерусалим. Христос е предупредил учениците Си и всички, които са повярвали на думите Му, стоят нащрек, за да видят обещаните знамения. „А когато видите Ерусалим, че е заобиколен от войски - казва Исус - тогава знайте, че е наближило запустяването му. Тогава онези, които са в Юдея, нека бягат в планините; и които са сред града, нека излязат вън" (Лука 21:20, 21). След като под предводителството на Цестий обсаждат града, римляните неочаквано се оттеглят, когато всичко изглежда благоприятно за бърза атака. Отчаяни, че не могат успешно да се отбраняват, обсадените са готови да се предадат, когато римският генерал оттегля войските си без ни най-малката видима причина. Но Божието милостиво провидение направлява събитията за доброто на Неговия народ. На бдящите християни е даден обещаният знак и сега се дава възможност на всички, които пожелаят, да се съобразят с предупреждението на Спасителя. Събитията се подреждат по такъв начин, че нито евреите, нито римляните да не пречат на бягството на християните. При оттеглянето на Цестий евреите излизат от Ерусалим и започват да преследват оттеглящата се армия. И докато двете армии са напълно заети с това, християните имат

ГОРЕ: ЕРУСАЛИМ В ПЛАМЪЦИ ПРЕЗ 70 Г.СЛ.ХР. / ДОЛУ: „НЯМА ДА ОСТАНЕ КАМЪК ВЪРХУ КАМЪК"

Камъните, за които Христос предсказва, че ще бъдат съборени, са всъщност камъните от самия храм. Западната стена (наречена още Стената на плача), показана в долната част на с. 26, където евреите в наши дни се събират, за да оплакват храма, който вече не притежават, се състои от камъни за основа, намиращи се под храмовия хълм в първия век сл.Хр. Това е причината те да не бъдат съборени. Социологически проучвания в съвременен Израел показват, че по-голямата част от хората искат храмът да бъде построен отново. Това обаче едва ли ще се случи, тъй като там се намира мюсюлманска джамия. Ако се опитат да я премахнат, всички ислямски народи по света биха реагирали.

възможност да напуснат града. В същото време страната е прочистена и от врагове, които биха могли да
31 се опитат да им отрежат пътя за бягство. **По време на обсадата евреите са се събрали в Ерусалим, за да отбележат празника Шатроразпъване. По този начин християните от цялата страна успяват да се измъкнат необезпокоявани.** Те незабавно избягват на сигурно място – в град Пела в страната Пирея отвъд Йордан.

Еврейските войски, преследващи Цестий и неговата армия, нападат задните ѝ редици с такова ожесточение, че ги застрашават с пълно унищожение. Римляните едва успяват да се оттеглят с големи трудности. Евреите нямат почти никакви загуби и се връщат тържествуващо в Ерусалим с плячката си. Обаче този привиден успех им нанася единствено вреда. Той подклажда в тях дух на упорита съпротива срещу римляните, който незабавно докарва неописуеми нещастия върху обречения град.

Ужасни бедствия сполетяват Ерусалим, когато Тит подновява обсадата. Градът е обкръжен по време на Пасхата, когато милиони евреи са се събрали отвътре стените му. Техните запаси от храна, които биха поддържали живота на жителите му в продължение на години, са унищожени преди това от подозрителността и отмъстителността на враждуващите фракции и сега ги очаква ужасна гладна смърт. Мяра жито се продава за един талант. Спазмите на глада са толкова непоносими, че мъжете дъвчат кожата на коланите и сандалите си и покритието на щитовете си. Огромен брой хора се промъкват нощем зад крепостните стени, за да събират дивите растения, които могат да се намерят там, въпреки че мнозина са хванати и убити с жестоки мъчения. А често онези, които се връщат живи и здрави, са ограбвани и така изгубват това, което са събрали с цената на толкова голям риск. Хората с власт използват най-нечовешки мъчения, за да измъкнат насила от бедстващите хора и последните нищожни запаси, които те са успели да скътат. Нерядко тези жестокости се вършат не поради нужда от храна, но просто защото някои хора искат да си натрупат запас за в бъдеще.

Хиляди умират от глад и епидемии. Роднинските връзки като че ли напълно изгубват значението си. Съпрузи грабят от съпругите си и
32 съпруги – от съпрузите си. Вижда се как деца изтръгват храната от устата на престарелите си родители. Въпросът на пророка „Може ли жена да забрави сучещото си дете?“ получава отговор зад стените на този обречен град: „Ръцете на милостивите жени свариха децата им; те им станаха храна при разрушението на дъщерята на народа ми“ (Ис. 49:15; Пл. Ер. 4:10). Отново се изпълнява предупредителното пророчество, дадено четиринадесет века преди това: „Нежната и изтънчена жена между вас, която не би дръзнала да постави стъпалото на крака си на земята поради изтънченост и нежност, ще гледа със зло око на мъжа на пазвата си, на сина си и на дъщеря си (…) и заради децата си, които ражда; защото ще ги яде тайно поради липсата на всичко при обсадата и скръбта, с които врагът ти ще те притесни при портите ти“ (Вт. 28:56, 57).

Римските пълководци се опитват да всеят ужас сред евреите и така да ги накарат да се предадат. Пленените, които оказват съпротива при залавянето си, са бичувани, измъчвани и разпъвани пред градските стени. Всеки ден по този начин са избивани стотици хора и ужасното дело продължава, докато по целия Йосафатов дол и Голгота се издига такъв голям брой кръстове, че едва има място да се минава посред тях. По такъв ужасен начин ги постига страшната клетва, изречена пред съда на Пилат: „Кръвта Му да бъде на нас и на децата ни“ (Мат. 27:25).

Тит пожелава да сложи край на тази страховита сцена и така да спести на Ерусалим пълното разорение. Той се изпълва с ужас, когато вижда мъртвите тела, лежащи на купове в долините. Като омагьосан се взира от върха на Елеонския хълм към великолепния храм и издава заповед да не бъде докосван нито един камък от него. Преди да предприеме опит да завладее тази крепост, той отправя искрен призив към еврейските водачи да не го принуждават да осквернява това свещено място с кръв. Ако те излязат и се бият на което и да е друго място, нито един римлянин няма да опетни светостта на храма. С един изключително красноречив призив самият
Йосиф Флавий ги умолява да се предадат, за да спасят 33
себе си, своя град и мястото си на поклонение. Но думите му предизвикват само ожесточени проклятия. Към него - техния последен посредник - политат копия, докато той стои и ги призовава. Евреите са отхвърлили молбите на Божия Син и сега увещанията и настойчивите умолявания ги правят само още по-коравосърдечни в съпротивата им. **Напразни са усилията на Тит да спаси храма. Един по-велик от него е заявил, че нито един камък от него няма да остане на мястото си.**

Сляпото твърдоглавие на еврейските водачи и отвратителните престъпления, извършвани в обсадения град, предизвикват ужаса и възмущението на римляните; **и най-накрая Тит решава да превземе храма с щурм. Има твърдото намерение, ако е**

възможно, той да бъде запазен от разрушаване. Заповедите му обаче не са изпълнени. След като се оттегля в палатката си за през нощта, евреите излизат от храма и нападат войниците отвън. В битката един войник хвърля главня през процеп в портата и веднага облицованите с кедър помещения около свещения дом лумват в пламъци. Тит се втурва към мястото, последван от военачалниците и легионите си, и заповядва на войниците да потушат огъня. Никой не обръща внимание на думите му. В яростта си те хвърлят пламтящи главни в помещенията около храма, а след това с мечовете си посичат безразборно укрилите се там. Кръвта потича по храмовите стъпала като вода. Загиват хиляди и хиляди евреи. Над шума на битката прозвучават викове: „Ишабод!“ („Славата се оттегли“).

„Тит вижда, че е невъзможно да възпре яростта на войниците. Влиза с военачалниците си и разглежда вътрешността на свещената сграда. Великолепието ги изпълва с удивление и тъй като пламъците все още не са проникнали в Светая, той прави последно усилие да я спаси, като излиза навън и отново отправя призив към войниците да спрат напредването на големия пожар. Центурион Либералий се опитва да накара войниците да се подчинят,
34 но дори уважението към императора отстъпва пред необузданата ненавист към евреите, пред свирепото вълнение от битката и ненаситната стръв за плячка. Войниците виждат около себе си всичко да блести от злато, което ги заслепява през побеснелия вихър на пламъците. Започват да мислят, че в светилището са струпани неизброими съкровища. Един войник незабелязано промушва запалена факла между пантите на вратата и цялата сграда мигновено избухва в пламъци. Задушливият дим и огънят принуждават военачалниците да се оттеглят и да оставят величествената сграда на участта ѝ.

Това е ужасно зрелище за римляните, а още повече за евреите. Целият връх на хълма, който се издига над града, пламти като вулкан. Сградите падат една след друга с оглушителен трясък, погълнати от огнения ад. Кедровите покриви приличат на огнени плоскости, позлатените кубета блестят като нажежени остриета от светлина, кулите над портите се извисяват като колони от огън и дим. Близките хълмове са осветени от блясъка и могат да се забележат тъмни групи хора, които наблюдават с неописуема тревога напредъка на разрушението: стените и хълмовете на по-високата част от града са осеяни с лица – някои бели като платно от мъка и отчаяние, други – напразно жадуващи за мъст. Крясъците на тичащите насам-натам римски войници и ревът на бунтовниците, загиващи в пламъците, се смесва с тътена на неудържимия пожар и с гръмотевичния звук от падащи греди. Ехото от планините отразява и връща писъците на хората по височините. Навсякъде по стените отекват крясъци и вопли. Хората, изтощени от глада, събират последните си сили, за да изразят с вик своята мъка и безутешност.

Касапницата вътре е дори по-страховита от ужаса, наблюдаван отвън. Посечени са в масово клане мъже и жени, стари и млади, бунтовници и свещеници, биещи се и молещи за милост. Броят на убитите надминава този на убийците. Войниците трябва да се катерят по купчини от мъртви тела, за 35
да продължат изтребването“ (Милмън. История на евреите. Кн. 16).

След разрушаването на храма целият град бързо пада в ръцете на римляните. Водачите на евреите изоставят непревземаемите си кули и Тит ги намира празни. Той се взира в тях с изумление и заявява, че Бог ги е предал в ръцете му, защото никакви машини, колкото и мощни да са, не биха могли да превземат тези невероятни бойни кули. И градът, и храмът са сринати до основи, а земята, на която е бил разположен свещеният дом, е „изорана като нива“ (Ер. 26:8). **В обсадата и в последвалото клане загиват повече от един милион души. Оцелелите са отведени като пленници, продадени като роби,** завлечени до Рим да украсяват триумфа на завоевателя, хвърлени на диви зверове в амфитеатрите или разпръснати като бездомни скитници по цялата земя.

Евреите сами са изковали оковите за себе си, сами са препълнили чашата на възмездието. В пълното им унищожение като народ и във всички последвали разпръсването им злощастия те само жънат реколтата, която собствените им ръце са посели. Пророкът казва: „Това те погуби, Израелю“, „защото си се препънал в беззаконието си“ (Осия 13:9; 14:1). Техните страдания често се представят като наказание, което им е нанесено с пряка заповед от Бога. По този начин големият измамник се опитва да прикрие собствените си действия. **Причината Божията закрила да се оттегли от тях е упоритото им отхвърляне на Неговата любов и милост. И тогава е допуснато Сатана да ги управлява както той иска. Страховитите жестокости, извършени при разрушаването на Ерусалим, са доказателство за сатанинската отмъстителна сила върху тези, които се подчиняват на контрола му.**

Дори не можем да си представим колко много дължим на Христос за мира и покровителството, 36

КАРТА НА ОБСАДАТА НА ЕРУСАЛИМ

ЕРУСАЛИМ - ПРЕВЗЕТ ОТ ТИТ

1. Римската армия (15-ти и 12-ти легиони) под командването на Тит пристига от хълма Скопий (на северозапад). В северната част на Ерусалим тя се сблъсква с евреите край Женската порта. Установява основния си лагер в западната част на града.
2. Пети легион, който се придвижва от Емаус на запад, и десети легион от Ерихон - на изток, пристигат, за да се присъединят към основната армия на Тит.
3. Трите легиона правят пробив през външната стена и завладяват северната част на Ерусалим и Антония.
4. Около все още незавладяната част от града се изкопава ров, за да не могат евреи да бягат тайно от града.
5. Близо до крепостта Антония се прави пробив в стените на храма. Много бързо храмът изгаря напълно.
6. От района на храма се правят два пробива през вътрешните градски стени, като в същото време се прави пробив и през югоизточната външна стена. Южният „горен град" е превзет. Целият град попада под властта на римляните.

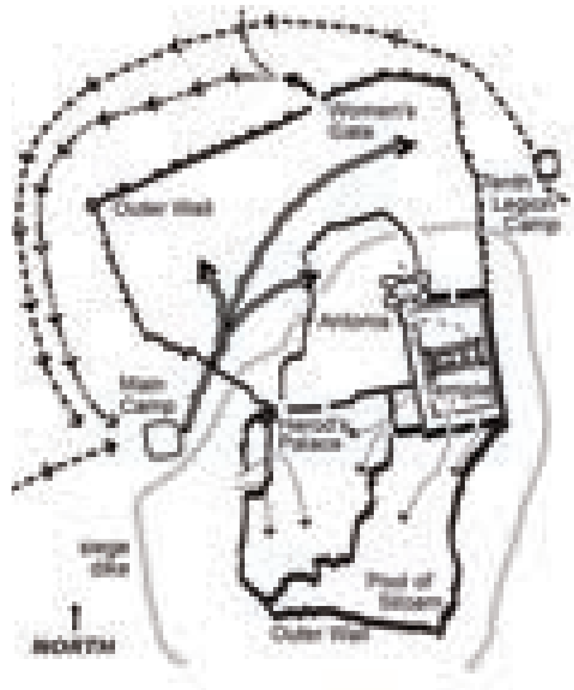

ГОРЕ ВЛЯВО:
ЙОСИФ ФЛАВИЙ УМОЛЯВА ПРЕД СТЕНАТА

ЛЯВО:
ПОРТРЕТ НА ЙОСИФ ФЛАВИЙ

ДЯСНО:
ЗАВЕСАТА НА ХРАМА СЕ РАЗДИРА ПРИ СМЪРТТА НА ИСУС ХРИСТОС

от които се ползваме. Единствено обуздаващата
36 **сила на Бога е преградата, която не позволява**
човечеството да премине напълно под контрола на Сатана. Непокорните и неблагодарните имат огромна причина да бъдат благодарни за Божията милост и за дългото Му търпение, поради които Той контролира жестоката и злонамерена сила на лукавия. Но когато хората преминат границата на Божието търпение, ограниченията биват премахнати. Бог не застава срещу грешника като изпълнител на присъдата за престъплението му. Но оставя хората, които отхвърлят Неговата милост, да жънат това, което сами са посели. Всеки отхвърлен лъч светлина, всяко презряно или пренебрегнато предупреждение, всяка невъзпряна страст, всяко престъпване на Божия закон е посято семе, което при всички случаи дава плод. **Когато постоянно Го отблъскват, Божият Дух най-накрая се оттегля от грешника и след това той няма никаква сила да контролира злите страсти на душата си и никаква защита от злобата и враждебността на Сатана. Разрушаването на Ерусалим е страшно и сериозно предупреждение към всички, които пренебрегват апелите на Божията благодат и се съпротивляват на призивите на Божествената милост.** Никога не е било давано по-решително доказателство за Божията омраза към греха и за неизбежността на наказанието, което ще се стовари върху виновните.

Пророчеството на Спасителя за наказанията срещу Ерусалим ще има още едно изпълнение, на което това ужасно разрушение ще е само бледа сянка. В съдбата на избрания град можем да видим гибелта на цял един свят, който отхвърля милостта на Бога и потъпква Закона Му. Мрачни са докладите за човешкото окаянство, на което земята е била свидетел през дългите векове на престъпления. Мисълта за това разбива сърцето, а умът отказва да го възприеме. Ужасни са последиците от отхвърлянето на Небесната власт. Но в откровенията за бъдещето е представена още по-мрачна сцена. Архивите за миналото – дългото шествие от безредици, конфликти
и революции, „всяко оръжие на воюващия в битката
37 и облеклото, оваляно в кръв“ (Ис. 9:5) – какво са те,
сравнени с ужасите на онзи ден, когато обуздаващият Божи Дух напълно ще се оттегли от нечестивите и ще престане **да задържа** изблиците на човешките страсти и на сатанинската ярост! Тогава светът ще види, както никога преди, резултатите от управлението на Сатана.

Но в онзи ден, също както при разрушаването на Ерусалим, Божият народ ще бъде избавен: всеки, който е записан за живот (Ис. 4:3). Христос е заявил, че ще дойде втори път, за да събере при Себе Си тези, които са Му останали верни: „Тогава ще заплачат всички земни племена, като видят Човешкия Син, идващ на небесните облаци със сила и голяма слава. И ще изпрати Своите ангели със силен тръбен глас; и те ще съберат избраните Му от четирите ветрища, от единия край на небето до другия“ (Мат. 24:30, 31). Тогава хората, които не приемат вестта за спасението, ще бъдат унищожени от дъха на устата Му и от светлината на Пришествието Му (2 Сол. 2:8). Подобно на древния Израел, нечестивите сами унищожават себе си - те загиват заради своите престъпления. Чрез греховния си живот толкова много са се отдалечили от Бога, характерите им са толкова изродени от злото, че явяването на Неговата слава е за тях всеизгарящ огън.

Дано хората не пренебрегнат урока, съдържащ се в думите на Христос. **Когато Той предупреждава учениците Си за разрушаването на Ерусалим, като им дава знамения за надвисналото разрушение, за да могат да избягат, така предупреждава и света за деня на окончателното унищожение. Дал е белези за наближаването му, за да може всички, които пожелаят, да избегнат идващия гняв.** Исус заявява: „И ще станат знамения в слънцето, в луната и в звездите, а по земята - бедствие на народите“ (Лука 21:25; Мат. 24:29; Марк 13:24-26; Откр. 6:12-17). Хората, които наблюдават тези предвестници на идването Му, трябва да знаят, „че Той е близо при вратата“ (Мат. 24:33). Съветът Му е: „Затова бдете“ (Марк 13:35). Тези, които обръщат внимание на пре-
дупрежденията, няма да останат изненадани и този 38
ден няма да ги завари неподготвени. Но за всички, които не са нащрек, „Господният ден ще дойде като крадец нощем“ (1 Сол. 5:2-5).

Светът днес не е по-готов да приеме като достоверна вестта за нашето време, отколкото евреите са били готови да приемат предупреждението на Спасителя за Ерусалим. Когато и да дойде, Божият ден ще бъде неочакван за нечестивите. Когато животът продължава неизменния си ход; когато хората са погълнати от удоволствия, бизнес, пътувания, печелене на пари; когато религиозните водачи възвеличават прогреса и просвещението на света и милиарди са приспани от фалшива сигурност – тогава както среднощен крадец се промъква в неохранявано жилище, така върху земята ще връхлети внезапното унищожение на равнодушните и нечестивите „и няма да избегнат“ (ст. 3).

ИСТОРИЧЕСКИ ОБЗОР:
КАК СЕ Е ИЗПЪЛНИЛО ПРОРОЧЕСТВОТО НА ХРИСТОС
ОБСАДА, ЗАВЛАДЯВАНЕ, УНИЩОЖЕНИЕ

След смъртта на Христос евреите стават все по-непримирими и бунтовно настроени. През август 66 г.сл.Хр., когато Флор, римски прокуратор на Юдея, прави няколко грешки, евреите се обръщат към Агрипа (същия, който преди това изслушва апостол Павел – Деяния 26:28), но им е отговорено да не го занимават повече. Разгневени, те хвърлят камъни по Агрипа, докато той напуска града. През следващите четири години Ерусалим е разтърсван от размирици.

Някои евреи веднага завладяват части от града и започват да се бият помежду си. Войниците от римския гарнизон в крепостта Антония (близо до храмовия хълм) са избити. Първосвещеникът Анания и брат му, потомци на Анна, който осъжда Христос, са убити от еврейски фракции, които после се обръщат една срещу друга.

За да си отмъсти, Флор убива 20 000 евреи в Цезарея. Евреите започват да нападат градове в цяла Юдея и да избиват римляни. Накрая мудният Цестий Гай, легат на Сирия, решава да предприеме нещо. Тръгва на юг с тридесетхилядна армия, изгаря град Йопия и обсажда Ерусалим. Точно когато умерените евреи се подготвят да му предадат града, той внезапно се оттегля и тръгва към крайбрежието. Изненадващото оттегляне укрепва решителността на евреите да се противопоставят на римляните. Те веднага напускат града и тръгват да преследват армията.

След битката при Веторон Цестий успява да избяга в Антиохия, като жертва голяма част от въоръжението си, всичките си бойни машини и значителна част от своята войска (около 6000 души). Тичайки и пеейки, евреите се завръщат в Ерусалим, където в близкото бъдеще ги очаква ужасна съдба. Всичко това се случва в края на октомври 67 г.сл.Хр.

Именно по това време проримският цар Агрипа II и сестра му Верникия бягат от Ерусалим и отиват в Галилея, където по-късно се присъединяват към римляните и заминават за Рим. Около шест месеца след завръщането си в Рим умира Гай.

Забележително е, че когато предсказва предстоящите страдания и унищожение, Христос внимателно предупреждава Своите последователи, че трябва да продължават да съблюдават седмия ден, събота (Матей 24:20). Казва им също да бягат, когато римската армия пристигне (ст. 15, 16). Така и правят, след като Цестий се оттегля от града през октомври 67 г.сл.Хр. Християните тръгват на изток и прекосяват река Йордан, за да намерят убежище в град Пела.

Не след дълго, през февруари 68 г. император Нерон нарежда на най-добрия си генерал Веспасиан да потуши бунта. Той незабавно се отправя към района с пети и десети легион, а по-късно към него се присъединява синът му Тит в град Птолемаида, който води със себе си петнадесет легиона. С армия от 60 000 професионални войници римляните се подготвят да прекосят Галилея и да тръгнат към Ерусалим. Тръгвайки на юг към Ерусалим бързо завладяват градовете Йотапата, Йопия и цяла Галилея и продават 30 000 евреи в робство. Край река Йордан избиват 15 000 евреи.

Историята на войната е записвана съвсем подробно от римско-еврейския историк Йосиф Флавий в творбата му „Юдейската война". Йосиф Флавий служи като еврейски командир в град Йотапата, когато римската армия нахлува в Галилея през 67 г. След изтощителна обсада, която продължава 47 дни, градът пада и около 40 000 души са избити. Всички останали еврейски защитници се самоубиват. Изключение правят единствено Йосиф и един от войниците му, които се предават на Веспасиан. При срещата си с него Йосиф драматично му предсказва, че скоро ще стане римски император. Озадачен от тези думи и след като разбира, че Йосиф желае да му сътрудничи, Веспасиан не го убива, а започва да го използва за получаване на разузнавателни сведения за продължаващия бунт.

До края на 68 г. цялото крайбрежие в северната част на Юдея е подчинено от римската армия, която постига решителни победи край Магдала и Гамла, където Тит се отличава като способен пълководец.

Остава последната и най-важна крепост на еврейската съпротива – Ерусалим. Веспасиан е готов да тръгне натам, но кампанията внезапно спира. Пристига смущаващата вест, че Нерон се е самоубил в покрайнините на Рим на 9 юни, когато народът го е нападнал, за да го убие.

Римският сенат веднага провъзгласява за император Галба, тогавашен губернатор на Испания. Веспасиан решава да изчака нови заповеди и изпраща Тит да приветства новия управник. Преди да стигне да Италия, Тит научава, че Галба е убит и заменен от Отон, губернатор на Лузитания (съвременна Португалия), а Вителий и армията му се готвят да нахлуят в столицата, за да свалят от власт Отон. Тъй като не желае да бъде взет за заложник от едната или от другата страна, прекратява пътуването си към Рим и се връща при баща си в Юдея.

Междувременно Отон е разгромен при първата битка край Бедриак и се самоубива. Когато новината стига до войските в Юдея и провинция Египет, те вземат нещата в свои ръце и провъзгласяват Веспасиан за император на 1 юли 69 г. Щастлив, че предсказанието на Йосиф Флавий може да се изпълни, Веспасиан бързо приема. Нарежда на Муциан да поведе към Рим силна армия, набрана от юдейските и сирийските легиони, докато самият той тръгва към Александрия, като оставя Тит да се справи с еврейския бунт. До края на 69 г. силите на Вителий са разгромени и Веспасиан официално е обявен за император от Сената на 21 декември. Така завършва годината, известна като „Година на четиримата императори".

В същото време хиляди евреи в Ерусалим участват в собствената си гражданска война, като по този начин разделят съпротивата против римляните на няколко фракции, които в крайна сметка са сведени до две: Сикариите, водени от Симон Бар Гиор, и зелотите, предвождани от Йоан от Гискала.

Дотогава цяла Юдея с изключение на Ерусалим е завладяна от Тит, 31-годишният син на Веспасиан, военачалник на обединените римски армии.

На 10 май 70 г. Тит пристига с 65 000 войници пред портите на Ерусалим. Вътре в града вече са преживели неописуеми страдания и това продължава чак до завладяването му 139 дни по-късно.

Тит е подготвен за атаката срещу Ерусалим. Към римската армия се присъединява 12-и легион,който е бил разгромен преди четири години под командването на Цестий.

Римската армия (15-и и 12-и легион) под командването на Тит идва от северозапад – хълма Скопий (близо до Витсаида, където са живели Лазар, Мария и Марта). Те се сблъскват с еврейските сили край Женската порта в северната част на Ерусалим. Установяват главния си лагер близо до западната стена на града. Докато пети легион пътува от Емаус на запад, десети легион пристига от Ерихон на изток.

Тогава Тит обсажда града с три легиона (5-и, 12-и и 15-и) от западната страна и един легион (10-и) откъм Елеонския хълм на изток. Оказва сериозен натиск по отношение доставките на вода и храна за жителите на Ерусалим, като позволява на поклонниците да влязат в града и да празнуват Пасхата, след което отказва да ги пусне да излязат. Еврейските нападения

продължават да създават проблеми за римската армия.

Тит решава да накара Йосиф Флавий да апелира към мъжете на стените да предадат града, за да спасят себе си и цялото население. Те обаче започват да изстрелват стрели срещу този последен посредник. Внезапният им и изненадващ отговор наранява Йосиф и едва не убива Тит, който стои до него. Тогава Йосиф застава зад укритие и продължава да вика и да ги умолява. Напразно!

След като опитите на Йосиф Флавий за споразумение за предаване се провалят, римляните продължават военните действия и бързо правят пробив в първата и втората стена на града. За да изплаши защитниците, Тит нарежда бягащите евреи да бъдат разпънати на кръст около градската стена. До този момент повечето евреи са напълно изтощени от глада, тъй като няколко души били откраднали храната. Когато се прави пробив и в третата стена, започват ожесточени улични битки.

Три легиона нахлуват през външната стена и заемат северната част на Ерусалим и крепостта Антония, която се намира близо до храмовия хълм. Около града е изкопан ров, за да не могат евреите да се промъкнат тайно през обсадата.

Близо до крепостта Антония стените на храма са разрушени. С помощта на тарани, валове, 25-метрови кули и стенобойни машини римляните превземат крепостта в края на юли. От района на храма се правят два пробива във вътрешните стени на града. Южният „горен град" (непосредствено на юг от храмовия хълм) е атакуван и превзет.

Тогава започва фронтална атака срещу портите на храма. След като са отворени, Тит влиза в зданието и го намира за толкова прекрасно, че заповядва да не бъде разрушено.

Храмът и околността били нещо изключително красиво. Според Йосиф Флавий самият храм бил изграден от издялани камъни, покрити с плосък покрив, направен от кедрови греди и дъски, облицовани с мрамор. Отвътре стените и покривът били покрити с кедър, а подът бил направен от кипарисови дъски. Вътрешните стени били покрити с гравюри, изобразяващи херувими, палми, гирлянди и цветя. Навсякъде имало облицовка от златни плочки.

Докато около портите кипи битка, войник хвърля факел във вътрешната част. Много скоро цялата сграда пламва. Това се случва през август 70 г.

След още три седмици целият Ерусалим е изгорен. Без да знае за направеното от Христос предсказание, Тит нарежда градът да бъде сринат със земята. Не остава камък върху камък.

Храмът е напълно разрушен, след което войниците провъзгласяват Тит за император в чест на победата. Ерусалим е хванат като в чувал и голяма част от населението е избита или разпръсната. Според Йосиф Флавий по време на обсадата са убити 1 100 000 души, като по-голяма част от тях са евреи. Още 97 000 са хванати в плен и поробени, включително ръководителите на еврейските фракции Симон Бар Гиор и Йоан от Гискала (и двамата са откарани в Рим и екзекутирани). Мнозина се преселват в области близо до Средиземно море. Твърди се, че Тит отказал да приеме венеца на победата, тъй като според него „нямам никакви заслуги за това, че победих народ, изоставен от собствения им Бог". Съкровищата от храма са откарани в Рим.

Придружаван от Веспасиан и Домициан, той влиза в Рим през 71 г., ентусиазирано посрещнат от римското население и предшестван от разточителен парад, който показва съкровищата и пленниците от войната. Йосиф Флавий описва как на процесията са носени големи количества злато и сребро от Ерусалим, следвани от хора, показващи нагледно военни сцени. На парада са водени и еврейски пленници, както и съкровища от храма, включително Петокнижието (първите пет книги от Библията) и менората (златният седмосветилник). След време фризът с това изображение става част от Арката на Тит.

Триумфалната арка на Тит, която стои до един от входовете на Форума, е построена, за да увековечи победата на Тит.

Веспасиан умира от инфекция след осем години, на 23 юни 79 г.сл.Хр. На трона се възкачва синът му Тит, който се оказва един от успешните императори, обичан от народа. Като император става прочут със своята щедрост. Светоний отбелязва: когато веднъж осъзнал, че за цял един ден не е бил в полза на нито един човек, императорът възкликнал: „Приятели, изгубих един ден!".

Тит трябва да се справи с големи бедствия по време на краткото си царуване. На 24 август 79 г., точно два месеца след възкачването му трона, вулканът Везувий изригва, което води до почти пълното унищожение на живота и сградите в градовете около Неаполския залив. Градовете Помпей и Херкулан са покрити от камъни и лава, които убиват хиляди хора. Тит назначава двама консули да организират и координират спасителните акции, а самият той дарява лични пари за подпомагане жертвите на вулкана. Посещава Помпей веднъж след бедствието и още един път през следващата година.

По време на второто му посещение през 80 г., докато Тит е на път, В Рим избухва пожар, който изгаря големи части от града и бушува цели три денонощия. Макар че размерът на бедствието не е толкова голям, колкото при големия пожар от 64 г. (във времето на Нерон), важни обществени сгради изгарят. Отново Тит лично компенсира пострадалите райони.

Не след дълго Тит умира от треска. Той управлява Римската империя малко повече от две години – от смъртта на баща си до 13 септември 81 г.сл.Хр.

Йосиф Флавий (роден на 30 септември 39 г.сл.Хр., умира около 100 г.сл.Хр.) е само на тридесет и една години през 70 г. Пише повечето си книги, докато живее близо до Рим с държавна пенсия. Трудовете му са сравнително точни, тъй като през май 2007 г. е открита гробницата на Ирод Велики благодарение на тяхното изучаване.

През 1995 г. е проучена голяма плоча в римския Колизеум. Надписът посочва, че повечето от разходите по строежа на огромната спортна арена, където са избити хиляди християни, са покрити от императорите Веспасиан и Тит със златото и среброто, съхранявани в ерусалимския храм. Това потвърждава писанията на Йосиф Флавий, който заявява, че по време на четиригодишната война цялото лично богатство на евреите е било внесено в храма и съхранявано там. Пише също така, че до 80 г.сл.Хр. римското управление е похарчило всичко.

2 глава

По-бели от снега

Гоненията през първите векове

Седнал на Елеонския хълм, Исус предсказва на учениците Си събития от предстоящите години. Той вижда бурите, които ще връхлетят младата църква и гледайки в бъдещето, очите Му наблюдават свирепите изпитания, които ще сполетят последователите Му в идните векове на тъмнина.

Ще прочетете историята за вихрушката, която идва; причините, които я пораждат; историята за мъже и жени, които минават през нея или умират в нея.

39 **Когато разкрива на учениците Си съдбата на Ерусалим и сцените на Второто Си идване, Исус предсказва също и какво ще се случи с Неговия народ от момента, когато се раздели с тях, до завръщането Му в сила и слава, за да ги спаси.** От Елеонската планина Спасителят вижда бурите, които скоро ще се разразят върху апостолската църква. Прониквайки още по-напред в бъдещето, погледът Му съзира жестоките и опустошителни урагани, които ще се развихрят върху Неговите последователи в предстоящите векове на мрак и гонения. С няколко кратки изречения от изключителна важност Той предсказва участта на Божията църква, която ще ѝ определят владетелите в този свят (Мат. 24:9, 21, 22). Последователите на Христос трябва да преминат по същия път на унижения, обвинения и страдания, по който е минал и техният Учител. Враждебността, която избухва срещу Изкупителя на света, ще бъде проявявана и срещу всички, които вярват в Неговото име.

Историята на ранната църква доказва изпълнението на думите на Спасителя. Силите на земята и ада се нареждат в боен строй срещу Христос в лицето на последователите Му. Езичеството предугаждa, че ако евангелието възтържествува, неговите храмове и олтари ще бъдат унищожени. Затова събира силите си, за да унищожи християнството. Пламват огньовете на гоненията. От християните се отнема всичко, което притежават, прогонват ги и от домовете им. Те понасят „голяма борба от страдания“ (Евр. 10:32). Подлагани са „…на изпитания от подигравки и бичувания, а още 40
и окови и тъмници“ (Евр. 11:36). Много от тях запечатват своето свидетелство с кръвта си. Безогледно и безмилостно са убивани благородници и роби, богати и бедни, учени и необразовани.

Тези гонения, започнали при управлението на Нерон около времето на мъченичеството на апостол Павел, продължават с по-голямо или по-малко настървение векове наред. Християните са лъжливо обвинявани в най-ужасни престъпления и обявявани за причина на огромни бедствия – глад, епидемии и земетресения. Тъй като стават обект на всеобща омраза и подозрения, лесно се намират доносници, които заради печалба предават невинните и те са осъждани като бунтовници против империята, като врагове на религията и напаст за обществото. Огромен брой от тях са хвърляни на дивите зверове или погребвани живи. Някои са разпъвани на кръст, други са покривани с кожи на диви животни и хвърляни на арената, за да бъдат разкъсани от кучета. Тяхното наказание често се превръща в основно развлечение на публичните празненства. Събират се огромни множества, за да се наслаждават на гледката и да приветстват предсмъртната им агония със смях и аплодисменти.

Където и да потърсят убежище, последователите на Христос са преследвани като диви зверове. Принуждавани са да дирят скривалища в пусти и усамотени места. „Търпяха лишения, бедствия и страдания. Тези, за които светът не беше достоен, се скитаха по пустините и планините, по пещерите и рововете на земята“ (ст. 37, 38). Катакомбите осигуряват подслон на хиляди хора. Под хълмовете извън Рим са били прокарани дълги галерии през земята и скалите. Тъмният и заплетен лабиринт от коридори се простира

ИСТОРИЧЕСКО ДАТИРАНЕ НА ТАЗИ ЗАБЕЛЕЖИТЕЛНА ГЛАВА.

Събитията в тази глава обхващат периода от 64 г.сл.Хр. до средата на седми век. Няколко от най-важните събития (по време на царуването на Константин Велики) се случват от 311 до 337 г.

Гоненията срещу християните започват при римския император Нерон, юли 64 г., и продължават без прекъсване векове наред. Тертулиан (160-225), около 206 г. пише на император Септимий Север, че „кръвта на християните е семе”.

През април 311 г. гоненията на римляните против християните внезапно са прекратени, когато е издаден Едиктът за толерантност на Галерий. Църквата става популярна и небиблейски заблуди от езичеството започват да се промъкват в нея. По време на управлението на Константин Велики (306-337 г.) християнството става официална религия на Римската империя.

Наполовина обърнати езически църковни водачи започват гонения срещу библейските християни. Тези гонения продължават векове наред.

Градовете от глави 1 до 5 са посочени на картите на с. 20. Споменатите в глави 6 до 16 могат да бъдат намерени на с. 21.

ГОРЕ: ДРЕВНИЯТ РИМ, РАЗПОЛОЖЕН НА РЕКА ТИБЪР / НАПАДЕНИЕТО НА ХУНИТЕ

ДОЛУ: ДВЕ ДРЕВНИ КАРТИ НА ГРАД РИМ

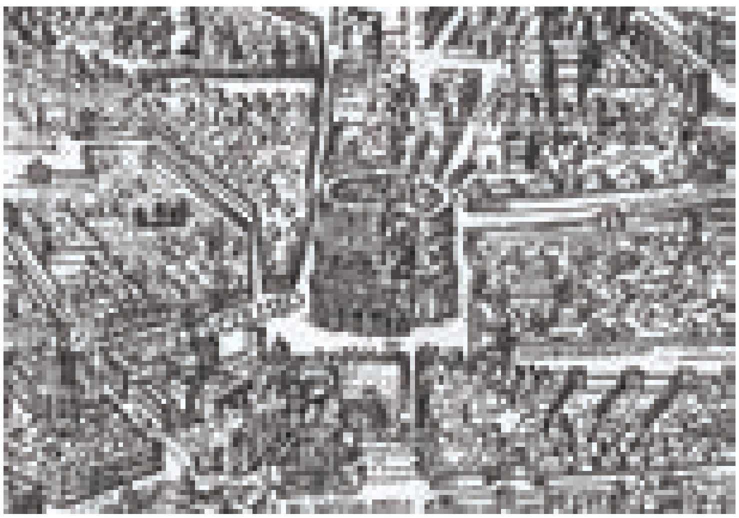

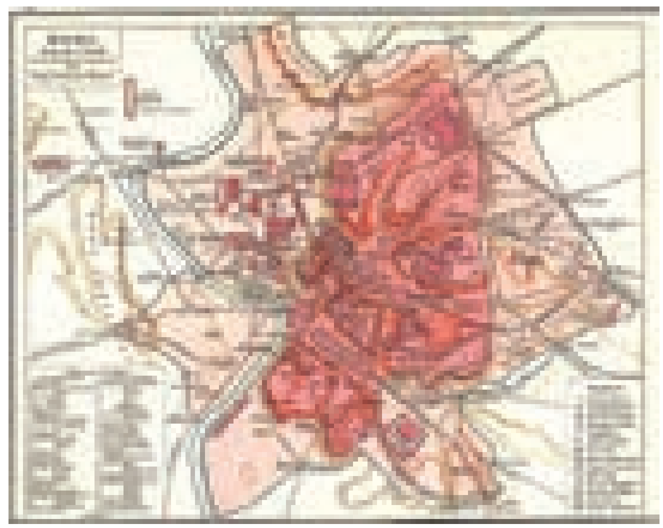

ДОЛУ: РИМСКАТА ИМПЕРИЯ ПОД УПРАВЛЕНИЕТО НА ТРАЯН (98-117 Г.)

ГОРЕ: КОЛИЗЕУМЪТ В РИМ
ЛЯВО: ДНЕШНИЯТ ЕРУСАЛИМ
ДОЛУ: ИСЛЯМСКИ ХРАМ „НА ХРАМОВИЯ ХЪЛМ

ЕЗИЧЕСКИ ХРАМ В ДРЕВНИЯ РИМ
ТЕЗИ, КОИТО ОТКАЗВАТ ДА СЕ ПОКЛОНЯТ НА ЕЗИЧЕСКИТЕ БОЖЕСТВА, БИВАТ УБИВАНИ.

ИМПЕРАТОР НЕРОН (УПРАВЛЯВАЛ ОТ 54 ДО 68 Г.СЛ.ХР.)
ПЪРВОТО РИМСКО ГОНЕНИЕ ПРОТИВ ХРИСТИЯНИТЕ

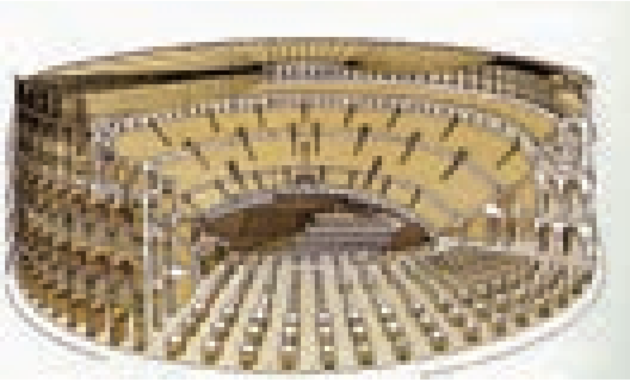

ГОРЕ И ДОЛУ: **РИМСКИЯТ КОЛИЗЕУМ** **Според историците Колизеумът е бил най-голямата сграда в света до построяването на базиликата „Св. Петър" в Рим през 1506-1626 г.).**

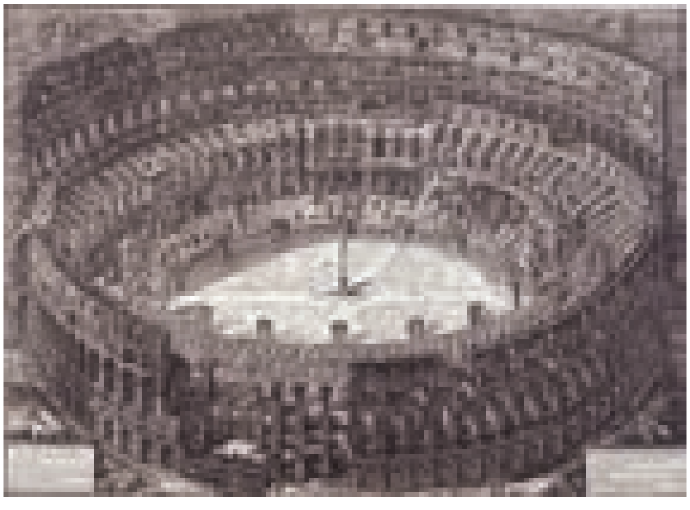

на километри отвъд градските стени. В тези подземни убежища последователите на Христос погребват своите мъртви. А когато ги заподозрат и обявят извън закона, те намират там и дом. Когато Дарителят на живота събуди онези, които са водили добрата битка, много мъченици за Христос ще възкръснат от мрачните римски катакомби.

41 **Тези свидетели за Исус запазват вярата си неопетнена и при най-жестоките гонения.** Макар и лишени от всяка утеха, откъснати от слънчевата светлина и намерили дом в мрачното, но гостоприемно лоно на земята, те не изричат нито дума на недоволство. Насърчават се един друг с думи на вяра, търпение и надежда, за да понасят лишенията и страданията. **Макар да са загубили всяко земно благословение, това не би могло да ги накара да се отрекат от своята вяра в Христос. Изпитанията и гоненията са само стъпки, които ги приближават до тяхната почивка и награда.**

Подобно на древните Божии служители, много от тях са „мъчени, като не приемаха да бъдат освободени, за да получат по-добро възкресение“ (ст. 35). Те си спомнят думите на своя Учител, че когато са преследвани заради Него, трябва да се радват, защото ще получат голяма награда в небесата - така са били преследвани и пророците преди тях. Те са щастливи, че са счетени за достойни да страдат за истината. И сред пукота на пламъците се издигат песни на победа. Гледайки напред с вяра, те виждат как Христос и ангелите се свеждат от небесните крепости и ги наблюдават с най-дълбок интерес и одобрение за твърдостта им. От Божия трон до тях достигат думите: „Бъди верен до смърт и Аз ще ти дам венеца на живота“ (Откр. 2:10).

Напразни са усилията на Сатана да унищожи църквата на Христос с насилие. Великата борба, в която учениците на Господа отдават живота си, не се прекратява, когато тези верни знаменосци падат на своя пост. Чрез поражението те спечелват победа. Божиите работници са избивани, но делото Му върви неотклонно напред. Добрата вест за спасението продължава да се разпространява и броят на последователите ѝ се увеличава. Тя прониква в области, които са недостъпни дори за римските орди. Един християнин, който протестира пред езическите владетели, подклаждащи гоненията, казва: Вие можете „да ни убивате, да ни измъчвате, да ни осъждате (…) Вашата несправедливост е доказателството, че ние сме невинни (…) Жестокостта ви (…) е безполезна“. Тя е само още по-силен призив и други да бъдат убедени в тяхната вяра. „Колкото по-повече ни покосявате, толкова повече на брой ставаме; кръвта на християните е семе“ (Тертулиан. Апологетика. Абз. 50). 42

Хиляди хора са хвърлени в затвора и избити, но на техните места идват други. А тези, които стават мъченици за вярата си, със сигурност остават в Христос и Той ги смята за победители. Те са воювали в добрата битка и ще получат корона на слава, когато Той се завърне. Страданията, които християните понасят, ги сближават един с друг и с техния Изкупител. Образцовият им живот и предсмъртното им свидетелство са постоянно доказателство за истината. И на най-неочаквани места пленници на Сатана напускат верноподаничеството си спрямо него и се нареждат под знамето на Христос.

Затова лукавият започва да съставя планове как да воюва по-успешно срещу Божието управление, като развее знамето си вътре в християнската църква. Стига само да измами и подведе последователите на Христос да не се покоряват на Бога, тогава тяхната сила, дух и непоколебимост биха отслабнали и те биха станали лесна плячка.

Големият противник сега действа, за да спечели с хитрост онова, което не е успял да си осигури със сила. Гоненията се прекратяват и мястото им заемат опасните съблазни на временното богатство и светските почести. Идолопоклонниците са

ОТКРОВЕНИЕ 12 ГЛ. ПРЕДСКАЗВА ГОНЕНИЯТА

1. „И голямо знамение се яви на небето: жена, облечена със слънцето, с луната под краката й, и на главата й - корона от дванадесет звезди.“
5. „И тя роди син, мъжко дете, което щеше да пасе всичките народи с желязна тояга. И детето й беше грабнато и занесено при Бога и при Неговия престол.“
11.“А те го победиха заради кръвта на Агнето и заради словото на тяхното свидетелство и не възлюбиха живота си дори до смърт.“
13. „И когато змеят видя, че беше хвърлен на земята, той започна да преследва жената, която беше родила мъжкото дете.“
15. „И змията изпусна от устата си вода като река след жената, за да направи да я завлече реката.“
17. „Тогава змеят се разгневи срещу жената и отиде да воюва против останалите от нейното потомство, които пазят Божиите заповеди и държат свидетелството за Иисус. И застана на морския пясък.“

В Колизеума нейният любим я моли да поднесе щипка тамян пред образа на богинята Астарта, но младата християнка решава да остане вярна на Христос и да умре с другите християни.

подтиквани да приемат отчасти християнската вяра, докато в същото време отхвърлят някои съществено важни нейни истини. Външно те приемат Исус като Божи Син и вярват в Неговата смърт и възкресение, но нямат никакво убеждение, че са грешни и не чувстват никаква нужда от покаяние или промяна на характера. **Те предлагат да направят някои отстъпки от своя страна, също и християните да направят компромиси, за да може всички да се обединят въз основа на вярата в Христос.**

Сега църквата се изправя пред страшна опасност. Затворът, мъченията, огънят и мечът са благословения в сравнение с нея. Някои от християните застават твърдо, като заявяват, че не могат да допуснат никакви компромиси. Други са съгласни да се откажат от някои аспекти на вярата си или да ги видоизменят, за да могат се обединят с тези, които приемат отчасти християнството. Те настояват, че това може
43 да се окаже средството за пълното им обръщане във вярата. Това е време на дълбоки терзания за верните последователи на Христос. Под мантията на мнимо християнство Сатана се вмъква вътре в църквата, за да изопачи вярата им и да отклони тяхното съзнание от Словото на истината.

Накрая повечето християни се съгласяват да понижат стандарта си и се създава обединение между християнство и езичество. Макар идолопоклонниците да твърдят, че са обърнати в новата вяра и единомислени с църквата, те все още се придържат към идолопоклонството си, като само заменят езическите свещени предмети с образи на Исус Христос и дори с такива на Неговата майка и на светии. Внесеният по този начин в църквата „квас“ на идолопоклонство започва да извършва своето гибелно дело. Във вярата и богослужението се внасят погрешни доктрини, суеверни ритуали и идолопоклоннически церемонии. Когато последователите на Христос се обединяват с тези хора, християнската религия бива изопачена и църквата изгубва чистотата и силата си. **Обаче не всички са измамени от тези заблуди. Някои все още продължават да бъдат верни на Автора на истината и се покланят единствено на Бога.**

Сред хората, които претендират, че са последователи на Христос, винаги е имало две групи. Докато едната изучава живота на Спасителя и искрено се стреми да поправя слабостите си и да следва Образеца, другата отбягва ясните практически истини, които разкриват грешките им. Дори и в най-доброто си състояние църквата не е съставена изцяло от верни, чисти и искрени хора. Спасителят поучава, че тези, които съзнателно извършват грях, не трябва да бъдат приемани в църквата. Но Той общува и с хора, които имат недостатъци в характера, като им дава възможност да се възползват от Неговите поучения и пример, за да могат да видят грешките си и да ги поправят. **Сред дванадесетте апостоли има един предател**. Юда е приет не заради недостатъците на характера си, но въпреки тях. Той е свързан с учениците, за да може чрез
съветите и примера на Христос да научи какво представлява християнският характер и по този начин да осъзнае греховете си, да се покае и с помощта на Божията благодат да очисти душата си „чрез послушание към истината“. Но Юда не променя живота си съобразно светлината, която толкова милостиво го е озарила. Не се съпротивлява на греха и предизвиква изкушенията на Сатана. Лошите черти от характера му започват да доминират. Той предава своя ум под контрола на силите на мрака, вбесява се, когато критикуват недостатъците му и в края на краищата извършва ужасното престъпление да предаде своя Учител. **Също така и всички, които таят зло под маската на набожност, мразят хората, които осъждат техния греховен начин на живот и така нарушават мира им. Когато се появи удобен случай, те подобно на Юда, ще предадат тези, които ги порицават за тяхно собствено добро.** 44

В църквата апостолите се сблъскват с хора, които имат вид на набожни, но тайно подхранват грехове. Ананий и Сапфира са измамници, които се преструват, че дават всичко свое като принос за Бога, докато алчно задържат една част за себе си. Духът на истината разкрива пред апостолите действителната същност на тези фалшиви хора и Божието наказание освобождава църквата от това скверно петно върху чистотата ѝ. Споменатото забележително доказателство за присъствието на проникновения Дух на Христос в църквата е ужас за лицемерите и злодеите. Те не биха могли да останат свързани с онези, които по темперамент и характер са постоянни представители на Христос. А когато върху последователите Му се стоварват изпитания и гонения, само онези, които имат готовността да се откажат от всичко заради истината, биха пожелали да станат Негови ученици. **Затова, докато продължава преследването, църквата остава сравнително чиста. Но когато то се прекрати, се присъединяват нови вярващи, които са по-малко искрени и посветени. Тогава за Сатана се отваря път да заздрави своите позиции в нея.**

Но между Княза на светлината и княза на тъмнината няма нищо общо. Не може да има нищо 45 **общо и между техните последователи.** Когато християните се съгласяват да се обединят с полуобърнати езичници, навлизат в път, който ги отвежда все по-на-

ГОРЕ: РИМСКИ ГЛАДИАТОРИ В КОЛИЗЕУМА / ВСИЧКИ ОСТАНАЛИ СНИМКИ: ВЪТРЕ В КАТАКОМБИТЕ

Катакомбите са подземни тунели, които минават на километри под или в близост до град Рим в неговата североизточна и югоизточна страна. Съществуват най-малко 40 тунела. Преследваните християни са се крили там, погребвали са мъртвите и са провеждали тайни богослужения. Меката вулканична скала под Рим била подходяща за прокопаване на тунели. Открити са през 1578 г. Понякога имало два до четири тунела, минаващи един над друг.

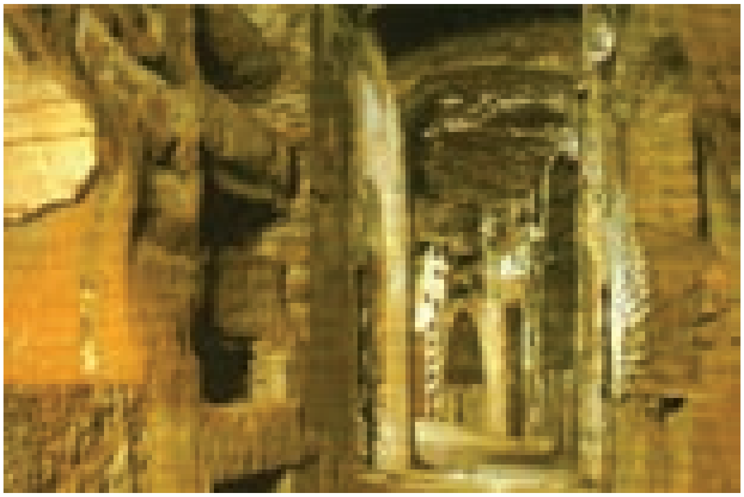

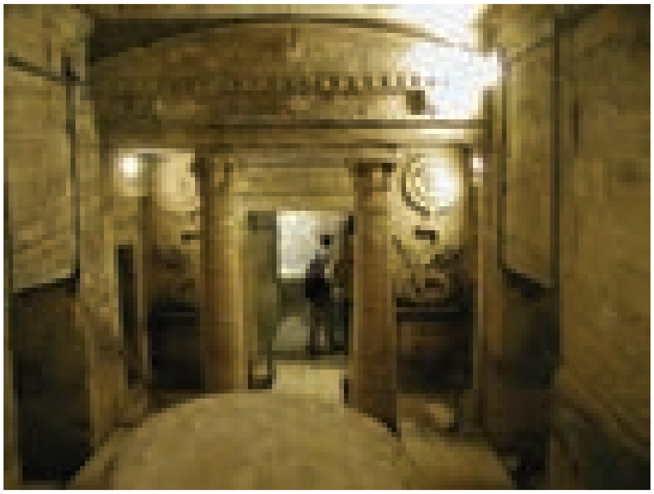

далеч и по-надалеч от истината. Сатана тържествува, че е успял да измами толкова голям брой последователи на Христос. След това с още по-голяма сила започва да работи в тях, за да ги подбужда да преследват онези, които остават верни на Бога. Никой не може така добре да се съпротиви на истинската християнска вяра както хората, които някога са били нейни защитници. **И тези отстъпили християни, съюзени с полу-езическите си съмишленици, започват да воюват срещу най-важните точки от доктрините на Христос.**

Това е отчаяна битка за хората, които пожелаят да останат верни и да застанат твърдо срещу измамите и мерзостите, маскирани в свещенически одежди и вкарани в църквата. **Библията престава да бъде стандарт за вяра. Доктрината за религиозната свобода е обявена за ерес** и защитниците ѝ са предмет на омраза и са преследвани като престъпници.

След дълга и сурова борба малцината верни решават да разкъсат всички връзки с отстъпилата църква, ако тя продължава да приема заблудите и идолопоклонството. Те разбират, че отделянето е абсолютно необходимо, ако искат да се покоряват на Божието Слово. Не смеят да допускат грешки, които биха могли да се окажат гибелни за собствените им души, и да дават пример, който би застрашил вярата на децата им и на техните потомци. В името на мира и единството те са готови да направят всяка отстъпка, която е съвместима с верността към Бога. **Но усещат, че дори мирът би бил купен на твърде висока цена – с пожертването на принципите.** Ако единството би могло да бъде осигурено само чрез компромиси с истината и с правдата, тогава нека да има различия – и дори война.

Добре би било и за църквата, и за света, ако
46 **принципите, които движат тези непоколебими личности, се възродят в сърцата на видимия Божи народ. Наблюдава се стряскащо безразличие към доктрините, които са стълбове на християнската вяра. Набира скорост идеята, че в края на краищата те не са от съществено значение.** Тази изкривена представа укрепва ръцете на сатанинските проводници и затова сега хиляди хора, които твърдят, че са последователи на Христос, приемат с готовност фалшиви теории и гибелни заблуди, за чието демаскиране и отхвърляне верните в миналите векове са рискували живота си.

Първите християни са наистина специален народ. Тяхното безупречно поведение и непоклатима вяра са постоянен укор за грешника и нарушават мира му. **Макар и малко на брой, без богатство, без обществено положение или почетни титли, те всяват ужас у грешниците навсякъде, където техният характер и доктрини станат познати. Затова нечестивите ги мразят** - точно както Авел е намразен от безбожния Каин. Хората, които отхвърлят обуздаващото влияние на Светия Дух, изпращат на смърт вярващите в Бога по същата причина, поради която Каин убива Авел. Именно заради това и евреите отхвърлят и разпъват Спасителя – защото чистотата и светостта на Неговия характер са постоянен упрек към техния егоизъм и поквара. От времето на Христос и досега Неговите верни последователи пораждат чувство на омраза, както и съпротива у тези, които обичат и следват пътя на греха.

Тогава как да наречем евангелието вест на мир? Когато предсказва раждането на Месия, Исая Му дава титлата „Княз на мира“ (виж Ис. 9:6). Когато съобщават на овчарите, че Христос се е родил, ангелите запяват над витлеемските полета: „Слава на Бога във висините и на земята мир между хората, в които е Неговото благоволение“ (Лука 2:14). На пръв поглед има противоречие между тези пророчески твърдения и думите на Христос: „Не дойдох да донеса мир, а меч“ (Мат. 10:34). Но разбрани правилно, двете идеи са абсолютно съвместими. Евангелието е вест на мир. **Християнството** 47
е система, която, ако се приеме и изпълнява, ще разпръсква мир, хармония и щастие по цялата земя. Религията на Христос ще обединява в задушевно братство всички, които приемат ученията ѝ. Мисията на Исус е да примири хората с Бога и по този начин – един с друг. **Но светът като цяло е под контрола на Сатана, най-непримиримия враг на Христос. Вестта за спасението представя пред хората принципите на живота, които са напълно несъвместими с техните навици и желания; и те се съпротивляват срещу тях.** Мразят чистотата, която разкрива и осъжда техните грехове, и преследват и убиват онези, които представят настойчиво пред тях нейните справедливи и свети изисквания. Евангелието е наречено „меч“ именно в този смисъл - защото възвишените истини, които внушава, пораждат омраза и борби.

Необяснимото провидение, което допуска праведните да бъдат преследвани от нечестивите, е причинявало огромно объркване у много хора със слаба вяра. Някои дори са готови да се откажат от доверието си в Бога, защото Той допуска да преуспяват най-подлите, докато най-добрите и чистите са огорчавани и измъчвани от жестоката им власт. Възниква въпросът как Един, Който е справедлив и милостив, и безкраен по сила, може да търпи такива несправедливости и такова потисничество? Това не е наша работа. Бог ни е дал достатъчно доказателства за Своята любов и ние не трябва да се съмняваме в добротата Му поради факта, че не можем да си обясним действието на Неговото провидение. Предвиждайки съмненията, които ще натежат върху душите им

ЛЪВОВЕ, ДОКАРВАНИ ОТ АФРИКА И ДЪРЖАНИ В КЛЕТКИ, БИЛИ ПУСКАНИ ПО РАМПАТА, ЗА ДА УБИВАТ ХРИСТИЯНИ ЗА ЗАБАВЛЕНИЕ НА ЕЗИЧНИЦИТЕ В РИМ.
(Вижте на следващата страница къде са били държани лъвовете.)

във време на изпитания и мрак, Спасителят казва на учениците Си: **„Помнете думата, която ви казах: Слугата не е по-горен от господаря си. Ако Мен гониха, и вас ще гонят“ (Йоан 15:20). Заради нас Исус е пострадал от жестокостта на нечестиви хора много повече, отколкото може да пострада който и да е от Неговите последователи. Призованите да понесат страдания и мъченичество само вървят по стъпките на възлюбения Божи Син.**

48 „Господ не забавя това, което е обещал“ (2 Петр. 3:9). Не забравя, нито пренебрегва Своите деца, но допуска нечестивите да разкрият своя истински характер, за да не се заблуди по отношение на тях нито един, който иска да върши Неговата воля. Праведните често са хвърляни в пещта на страданието, за да бъдат пречистени; за да може техният пример да убеди и други в реалността на вярата и набожността; и живеейки верни на принципа, да осъдят безбожните и невярващите.

Бог допуска лошите хора да преуспяват и да демонстрират враждебността си към Него, та когато изпълнят мярката на греховете си, всички да могат да видят Неговата милост и справедливост при пълното им унищожаване. Денят на Божието възмездие идва бързо, когато всички, престъпвали Закона Му и потискали Неговия народ, ще получат справедлива отплата за делата си; когато всяко жестоко и несправедливо действие срещу Божиите верни ще бъде наказано така, сякаш е извършено срещу самия Христос.

Има и един още по-важен въпрос, който трябва да привлече вниманието на църквите в нашето време. Апостол Павел заявява, че „всички, които искат да живеят благочестиво в Христос Исус, ще бъдат гонени“ (2 Тим. 3:12). **Защо тогава гоненията до голяма степен са стихнали? Единствената причина за това е, че църквата се е нагодила към стандартите на света и затова не предизвиква никаква съпротива.** Общоприетата в наше време религия не е онази чиста и свята вяра, с която се отличава християнската вяра по времето на Христос и Неговите апостоли. **Безразличието към великите истини от Божието Слово се дължи единствено на духа на компромис с греха. Християнството е така популярно в света точно поради факта, че в църквата има толкова малко жива набожност. Ако настъпи съживяване и се върне вярата и силата на първата църква, тогава ще се възобнови и духът на гоненията, ще пламне огънят на преследването.**

ГОЛЯМ БРОЙ КЛЕТКИ ПОД ЗЕМЯТА, КЪДЕТО БИЛИ ДЪРЖАНИ ДИВИТЕ ЖИВОТНИ И МЪЧЕНИЦИТЕ, ПРЕДИ НАЧАЛОТО НА ВСЯКА „ИГРА“ НА АРЕНАТА.

ГОРЕ И ДОЛУ: ТРИ ИЗГЛЕДА КЪМ ДРЕВНИЯ РИМСКИ ФОРУМ

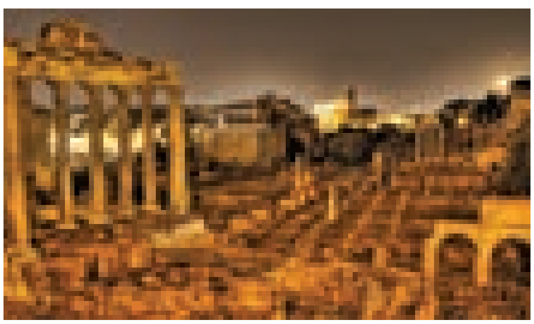

ДЯСНО:
МОНЕТА НА
КОНСТАНТИН

ДОЛУ: ДРЕВНИЯТ ГРАД РИМ НА РЕКА ТИБЪР

3 глава

Пътят надолу – отстъпничеството

Епоха на духовна тъмнина

Почти триста години продължава свирепото гонение против ранната християнска църква. След настъпилия мир през 311 г. всичко се променя. **Константин, императорът на Рим, решава по политически причини да се сприятели с църквата.** Това завинаги променя историята.
Започват компромис, конформизъм и гонения против предишните братя. Постепенно църквата тръгва надолу. Прочетете какви са стъпките, които предприема.

Във Второто си послание към солунците апостол
49 **Павел предсказва голямото вероотстъпничество, което ще доведе до установяване на папската власт. Той заявява, че денят на Христос няма да дойде, „докато първо не дойде отстъплението и не се яви човекът на греха, осъденият на погибел, който се противи и се превъзнася над всичко, което се нарича Бог или на което се отдава поклонение, за да седне като Бог в Божия храм и да представя себе си за Бог“** (2 Сол. 2:3, 4). Освен това той предупреждава братята си, че „тайната на беззаконието вече действа“ (ст. 7). Дори на такъв ранен етап той вижда как в църквата се промъкват заблуди, които в края на краищата ще подготвят пътя за развитието на папството.

„Тайната на беззаконието“ започва да прокарва своето измамно и богохулно дело малко по малко, отначало крадешком и тихомълком, а след това и по-открито, докато силата ѝ нараства и придобива по-голям контрол върху съзнанието на хората. Обичаите на езичеството си прокарват път в християнската църква почти неусетно. Духът на компромис и конформизъм е възпрян за известно време от жестоките гонения на езическите императори, които църквата претърпява. **Но когато преследването се прекратява и християнството навлиза в царските дворове и палати, то изоставя смирената простота на Христос и апостолите Му заради разкоша и гордостта на езическите свещеници и владетели. А на мястото на Божиите изисквания то поставя човешки теории и традиции. Формалното приемане на вярата от император Константин в началото на четвърти век става причина за голяма радост. И светът, загърнат във вид на благочестие, навлиза в църквата.** Сега процесът на изопачаване на вярата започва бързо да напредва. Макар да изглежда сразено, езичеството е истинският победител. Духът му завладява църквата. Неговите доктрини, церемонии и суеверия проникват във вярата и богослужението на мнимите последователи
на Христос. 50

Този компромис между езичество и християнство довежда до появата на „човека на греха“, предсказан в пророчеството като личност, която се противи на Бога и се възвеличава над Него. Тази гигантска система на фалшива религия е шедьовър на сатанинската мощ – паметник на неговите усилия да седне на трона, за да управлява земята по собствената си воля.

Сатана се опитва веднъж да склони Христос към компромис. Той отива при Божия Син в пустинята на изкушението и му показва всички царства на света и тяхната слава. Предлага да ги предаде всички в Неговата власт, стига Той да признае върховенството на княза на тъмнината. Христос смъмря наглия изкусител и го принуждава да се махне. Но Сатана постига по-голям успех, когато излиза със същите изкушения пред човека. **За да си осигури светска печалба и почести, църквата започва да търси благоволението и подкрепата на големците на земята.** Отхвърляйки по този начин Христос, тя се съгласява да отдаде верността си на представителя на Сатана – епископа на Рим.

Една от водещите доктрини на католицизма е, че папата е видимият глава на всесветската църква на Христос и е облечен с върховната власт над епископи и пастори от всички части на света. **Нещо повече, на папата са давани даже титли, принадлежащи единствено на Бога. Той е наричан „Господ Бог папата“ (виж Приложението) и е обявен за непогрешим. Изисква всички хора да му отдават почит.**

ИСТОРИЧЕСКО ДАТИРАНЕ НА ТАЗИ НЕОБИКНОВЕНА ГЛАВА.

Тази глава обхваща период от девет века – от 311 г. (Едиктът за толерантност) до 1229 г. (началото на Инквизицията). Папството се установява твърдо през 538 г. Това е началото на периода от 1260 години, предсказани в Даниил 7:25 и Откровение 13:5-7.

Вторият Никейски събор от 787 г. окончателно приема поклонението пред изображения като основна част от католическото поклонение. Основата на това отстъпление обаче е поставена от Декрета на Константин от 7 март 321 г. който превръща неделята в празничен ден. Лаодикийският събор (около 338 г.) официално въвежда първия национален неделен закон.

Малко след това започва паленето на свещи пред изображения и отправянето на молитви към образи. Постепенно отстъпничеството се задълбочава.

Сякаш учението за чистилището, молитвата за починали и плащането на индулгенции за греховете не са достатъчни, официално е основана и страшната Инквизиция с цел да бъдат убивани християни и да се заграбва имуществото на богати католици. Милиони загиват под нейните удари.

Местата в гл. 1 до 5 са посочени на картите на с. 20. Споменатите в глави 6 до 15 могат да бъдат намерени на с. 21.

ЛЯВО: РИМСКАТА ИМПЕРИЯ ПРЕЗ ЧЕТВЪРТИ ВЕК

ГОРЕ: РИМСКАТА ИМПЕРИЯ В ПЕРИОДА НА НАЙ-ГОЛЯМОТО СИ ВЕЛИЧИЕ: 98-117 г.

ЛЯВО И ГОРЕ: ТРИУМФАЛНАТА АРКА НА ИМПЕРАТОР КОНСТАНТИН

ДОЛУ: ДВЕ ИЗОБРАЖЕНИЯ НА ИМПЕРАТОР КОНСТАНТИН

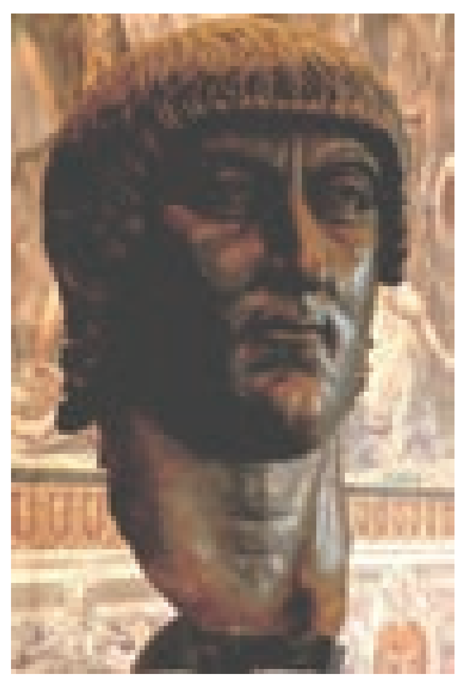

От края на библейския период (около 96 г.сл.Хр.) до времето, когато Мартин Лутер заковава своите тезиси на църковната порта през 1517 г. няма друг човек, който толкова много да е променил хода на историята, колкото Константин Велики. Осъзнавайки, че империята постепенно отслабва - след като станал император в началото на четвърти век - Константин решава да обедини Римската империя под една обща религия. Предишното поклонение пред императорите е замряло и сега две религии се борят за надмощие – митраизмът и християнството. Митраизмът е поклонение пред персийския бог-слънце Митра. Привържениците на тази религия се покланят на слънцето при изгрев в първия ден от всяка седмица. Те променят името на деня в неделя (Sunday| в чест на своя бог. За разлика от тях християните вярват в Исус Христос и се покланят на Бога в седмия ден от седмицата, събота – единствения свят седмичен ден според Божията заповед в Библията. Константин умело се опитва да съчетае двете религии и постига успех. През 321 г. той издава първия неделен закон в историята. Хората в цялата империя се стичат в християнската църква и само за няколко десетилетия митраизмът изчезва. Ефектът върху християнството обаче е опустошителен.

Това е същата претенция на Сатана от пустинята на изкушението, която той все още се опитва да осъществи чрез Римокатолическата църква; и огромен брой хора с готовност му отдават почитта си.

Но онези, които се боят от Бога и Го почитат, посрещат тази предизвикваща Небето арогантност така, както Христос посреща настойчивите атаки на коварния враг: „На Господа, твоя Бог, да се покланяш и само на Него да служиш“ (Лука 4:8). **В Словото Си Бог не прави ни най-малкия намек, че е определил някой човек да бъде глава на църквата. Доктрината за папското върховенство е абсолютно противоположна на ученията на Писанията.** Папата не може да има никаква власт върху църквата на Христос, освен ако си я присвои незаконно.

Папството продължава да отправя срещу протестантите обвинението в еретичество и в умишлено
51 отцепване от истинската църква. Но тези обвинения са приложими по-скоро за самите тях. Те са хората, които изоставят знамето на Христос и изневеряват на „вярата, която веднъж завинаги беше предадена на светиите“ (Юда 3).

Сатана добре знае, че Свещените Писания ще позволяват на хората да разпознават неговите измами и да се съпротивляват на силата му. Дори Спасителят на света устоява на атаките му точно чрез Словото. При всяка атака Христос издига щита на вечната истина с думите „Писано е“. На всяко предложение на врага Той противопоставя мъдростта и силата на Словото. За да може да запазва влиянието си върху хората и да затвърждава авторитета на папата узурпатор, Сатана трябва да ги накара да пренебрегнат Писанията. Библията би въздигнала Бога и би поставила ограничените хора на мястото, което им се полага. Затова нейните свещени истини трябва да бъдат потулени и забранени. Тази логика се възприема от Католическата църква. **В продължение на стотици години тя забранява разпространяването на Библията. На хората не се разрешава да я четат или да я притежават в домовете си,** а безпринципните свещеници и прелати тълкуват ученията ѝ по начин, който подкрепя техните претенции. По този начин папата е почти всеобщо признат за заместник на Бога на земята, упълномощен с власт над църквата и държавата.

След като премахва средството за откриване на заблудата, Сатана може да действа вече според волята си. Пророчеството обявява, че папството ще „замисли да промени времена и закони“ (Дан. 7:25). И то никак не се забавя да направи това. **На повярвалите в Христос езичници е даден заместител на идолите за поклонение. Така се поощрява външното приемане на християнството и постепенно в неговото богослужение е въведено обожаването на образи и мощи.** Решението на един събор (виж Приложението) окончателно узаконява тази
система на идолопоклонство. За да довърши светотат- 52
ственото си дело, **Рим дръзва да зачеркне от Божия закон втората заповед, която забранява поклонението пред изображения, и да раздели десетата заповед, за да запази общия им брой.**

Духът на отстъпки пред езичеството отваря път за все по-голямо незачитане на небесния Авторитет. **Сатана, който действа чрез непосветени църковни водачи, фалшифицира също и четвъртата Божия заповед и прави опит да отстрани древната събота – деня, който Бог сам е благословил и осветил (Бит. 2:2, 3) - и на негово място да издигне празника, спазван от езичниците като „почитаемия ден на слънцето“. Тази промяна отначало не се предприема открито. В първите векове всички християни спазват истинската събота.** В желанието си да отдават почит на Бога те са бдителни и - тъй като са убедени, че Неговият закон е неизменим - спазват ревностно Божиите свещени заповеди. Но за да постигне целта си, Сатана действа изключително неуловимо чрез своите представители. За да се привлече вниманието на хората към неделята, тя е обявена за празник в чест на Христовото възкресение. В нея започват да се провеждат религиозни служби. Но все пак тя се счита само за ден на отмора, докато свято се съблюдава съботата.

За да подготви пътя за делото, което иска да осъществи, **Сатана е подвел евреите преди Първото идване на Христос да натоварят съботата с най-строги изисквания, които превръщат спазването ѝ в бреме. След като е накарал хората да я възприемат по този неправилен начин, той сега я омаловажава като еврейска традиция.** Докато християните продължават да спазват неделята като радостен празник, той ги подлъгва да направят съботата ден за пост, тъжен и мрачен, за да покажат омразата си към юдаизма.

В началото на четвърти век император Константин издава указ, с който превръща неделята в национален празник за цялата Римска империя
(виж Приложението). **Денят на слънцето се почи-** 53
та от поданиците езичници, а е на почит и сред християните. Причината за това е настояването от страна на епископите на църквата, които, движени от амбиции и жажда за власт, осъзна-

ТЕКСТ НА ЛАТИНСКИ

“IMPERATOR CONSTANTINE AUG. HELPIDIO: OMNES JUDICES, URBANAEQUE PLEBES ET CUNCTARUM ARTIUM OFFCIA VENERABILI DIES SOLIS QUIESCANT. RURL TAMES POSITI AGRORUM CULTURE LIBERE LICENTERQUE INSERVIANT, QUONIAM FREQUENTER EVENLT, UT NON APTIUS ALIO DIE FURMENTA SULCIS AUT VINEA SCROBIBUS MANDENTUR, NE OCCASIONE MOMENTAL PEREAT COMMODIATAS COELESTIL PROVISIONS CONCESSA.”

ПРЕВОД

КОНСТАНТИН, ИМПЕРАТОР АВГУСТ, КЪМ ХЕЛПИДИЙ: В ПОЧИТАЕМИЯ ДЕН НА СЛЪНЦЕТО, НЕКА МАГИСТРАТИТЕ И ХОРАТА, ЖИВЕЕЩИ В ГРАДОВЕТЕ, ДА ПОЧИВАТ И НЕКА ВСИЧКИ РАБОТИЛНИЦИ БЪДАТ ЗАТВОРЕНИ. В СТРАНАТА ОБАЧЕ ХОРАТА, КОИТО СЕ ЗАНИМАВАТ СЪС СЕЛСКО СТОПАНСТВО, МОГАТ СВОБОДНО И ЗАКОННО ДА ПРОДЪЛЖАТ СВОИТЕ ЗАНИМАНИЯ, ЗАЩОТО ЧЕСТО СЕ СЛУЧВА, ЧЕ ДРУГ ДЕН НЕ Е ТОЛКОВА ПОДХОДЯЩ ЗА СЕЕНЕ ИЛИ ЗА САДЕНЕ НА ЛОЗЯ; ДА НЕ БИ КАТО ПРЕНЕБРЕГНАТ ТОЧНИЯ МОМЕНТ ЗА ТЕЗИ ДЕЙНОСТИ, НЕБЕСНОТО ИЗОБИЛИЕ ДА СЕ ИЗГУБИ.

Латински текст и превод на английски от „История на християнската църква” от Шаф, т. III, част 75, абзац 5, бележка 1.

НЕДЕЛНИЯТ ЗАКОН НА КОНСТАНТИН ОТ 7 МАРТ 321 Г.

ТЕКСТЪТ НА НЕДЕЛНИЯ ЗАКОН НА КОНСТАНТИН - 321 Г.

„Нека съдиите и градските хора и всички занаятчии почиват в почитаемия Ден на слънцето. Но нека тези, които живеят в провинцията, доброволно и свободно се грижат за своите стопанства. Защото често се случва така, че няма друг ден, който да е подходящ за сеене на зърното и засаждане на лозята – да не би да се изпусне критичният момент и хората да загубят дадените им от небето блага.”

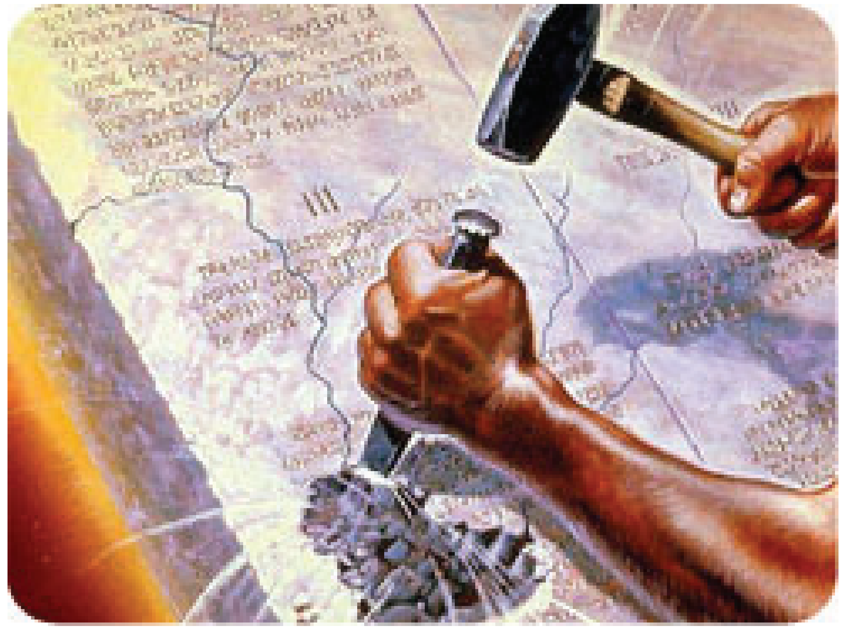

ПРЕМАХВАНЕ НА ЧЕТВЪРТАТА ОТ ДЕСЕТТЕ ЗАПОВЕДИ

СЕДМИЧНИЯТ ЦИКЪЛ НИКОГА НЕ СЕ Е ПРОМЕНЯЛ: ВСЕКИ СЕДМИ ДЕН СЛЕД СЪТВОРЕНИЕТО НА НАШИЯ СВЯТ Е БИБЛЕЙСКАТА СЪБОТА, КОЯТО ТВОРЕЦЪТ Е НАРЕДИЛ ДА СПАЗВАМЕ (Битие 2:1-3; Изход 20:8-11).

• ват, че ако и християните, и езичниците спазват
53 **един и същи ден, това би улеснило формалното приемане на християнството от езичниците** и по този начин би увеличило властта и славата на църквата. Но макар постепенно да са подведени да повярват, че неделята притежава някаква святост, много почитащи Бога християни все още държат на истинската събота като свята на Господа и я спазват в подчинение на четвъртата заповед.

Големият измамник още не е завършил делото си. Той е решен да събере християнския свят под своето знаме и да упражнява властта си чрез своя заместник - гордия понтифекс, претендиращ, че е представител на Христос. Чрез полуобърнати във вярата езичници,

ДАРЪТ НА МИТРА ЗА ХРИСТИЯНСТВОТО

Евреите и ранните християни назовавали седмичните дни „първи ден", „втори ден" и т.н., докато езичниците ги наименували според своите божества: Денят на слънцето, Денят на луната и пр. Това е известно като планетарна седмица. Всеки ден бил управляван от различно божество. „Поклонението пред слънцето е най-ранното идолопоклонство" (Фосет. Библейски речник. С. 666). Слънчевият бог бил наричан Ра в Египет, а на други места - Молох, Хадад, Шамаш. Поклонението пред слънцето е било осъдено в библейско време (Лев. 26:30; Ис. 17:8; 4Царе 21:3,5; 23:5, 11, 12; Соф. 1:5; Ез. 8:16,17). До първите векове на християнството Митра станал най-важният слънчев бог в света.

Митраизмът, чието начало е в древна Персия във втори век, и християнството станали водещите религии на обширната Римска империя. Християните в първите векове се покланяли на Христос, практикували кръщение с вода и спазвали библейската събота - седмия ден. За разлика от тях митраистите се покланяли на Митра (наречен още Sol Invictus, непобедимият бог-слънце), кръщавали новоповярвалите с кръв от бик и се покланяли на слънчевото божество, като се обръщали на изток и се молели до появата на слънцето всяка неделна утрин. Митраистите празнували 25 декември като рождения ден на Митра, тъй като денят отбелязвал първия ден в годината, когато слънцето започвало да се издига все по-високо в зимното небе и Митра „се връщал към живот". Те го наричали „умиращо-възкръсващият спасител". Много от тези езически церемонии били възприети по-късно от папската църква. Днес християните ги съблюдават, без да разбират какъв е техният произход. Всъщност Христос е бил роден в началото на есента, когато овчарите все още били със стадата си по полето ден и нощ.

Поклонението пред Митра навлязло в Римската империя по време на император Август. През първите два века мнозина нехристияни започнали да се покланят на Митра в „почитаемия ден на слънчевия бог". За разлика от тях християните продължавали да спазват седмия ден - събота – единствения свят ден, даден на човечеството (видно от Библията). Историкът от първи век Йосиф Флавий пише, че много нехристияни също спазвали съботата по онова време. Но по-късно все по-голям брой езичници започнали да се покланят на „господ Митра" в неделя.

Римският император Антонин Пий (137-161 г.) издигнал храм на Митра в Остия – пристанищен град на няколко километра от Рим. Името на Пий е изписано в основата на Храма на слънцето в Баалбек (Хелиополис) в Сирия. Император Аврелиан (270-275 г.), чиято майка била жрица на слънцето, превърнал слънчевия култ в официална религия на империята. Неговият биограф Флавий Вописк обяснява, че жреците в Храма на слънцето в Рим били наричани понтифи. Те били наместници на своя „умиращ и възкръсващ спасител".

До средата на втория век християните в Александрия и Рим станали много светски и подражаващи на езическите обичаи. Митраистите наричали неделята „Господния ден" в чест на бог Митра. Светските християни извинявали своето неделно поклонение на Бога, заявявайки, че то е в чест на Христос и следователно за тях неделята е Господният ден. (Ако желаете да разберете кой е Господният ден от Откровение 1:10, прочетете Изх. 16:23,25; 31:15; 35:2. „Господният ден": Изх. 20:10; Вт. 5:14; Лев. 23:3. „Господният свят ден": Изх. 16:23. Христос заявява, че е „Господ на съботата": Мат. 12:8; Марк 2:28. Това е денят „благословен" и „осветен" от Господа: Бит. 2:3. Изх. 20:11. На нас също е наредено да го освещаваме: Ер. 17:22, 24, 27; Ез. 20:20; 44:24. В Господнята молитва е казано да освещаваме Господнето име: Мат. 6:9; Лука 11:2.) За нито един друг ден от седмицата не се е твърдяло, че е Господен ден.

Когато римският генерал Константин Хлор станал император, посветил сина си Константин на слънцето. Константин се покланял на слънцето, но добрият политически нюх му подсказал, че народът отслабва, когато има две противопоставящи се религии – особено във време, когато готските племена на север ставали все по-силни и започвали да нападат империята. Константин решил да обедини народа в една силна религия, която всеки би могъл да приеме, тъй като имала пълната подкрепа на държавната власт. Направил го с провъзгласяването на националния неделен закон на 7 март 321 г. и с пълната подкрепа на религиозните власти в лицето на римския епископ (папата). Езичниците в цялата империя веднага се влели в християнската църква. Това бил най-добрият начин да си осигурят държавна работа и да получат някои привилегии. В декрета за неделния закон Константин го нарича „почитаемия Ден на слънцето (venerabili die solis). Това било мистичното име на деня на слънчевия бог. По онова време Константин все още бил Понтифекс максимус, което на латински означава върховен езически жрец. Веднага след издаването на декрета той свикал голям християнски събор, който да разреши доктриналните спорове и да укрепи християнството в цялата империя. Във всеки отделен случай, описан от историците, малцината, които поддържали неделното съблюдаване от християните, били точно тези, които изисквали отдалечените от Александрия и Рим църкви да започнат да спазват езическите религиозни празници.

„25 декември бил голям езически празник, Сол Инвиктус, който празнувал победата на светлината над тъмнината и показването на слънчевите лъчи при зимното слънцестоене. Уеднаквяването на Христос със слънчевия бог като Слънце на правдата било широко разпространено през четвъртия век и било отново подкрепено от неделния закон на Константин, който е свързан с факта, че слънчевият бог е закрилник на семейството му" (Уокър, Уилсън. История на християнската църква. Трето издание, с. 156).

Чели сте историята за това как Божият народ изгубил библейската събота. В следващите векове църквата преследвала и избивала тези, които продължавали да я спазват.

БИБЛЕЙСКАТА СЪБОТА НИ Е ДАДЕНА ПРИ СЪТВОРЕНИЕТО НА СВЕТА още в безгрешното състояние на човека. „Така бяха завършени небесата и земята и цялото тяхно войнство. И на седмия ден Бог беше свършил делото, което беше създал; и на седмия ден си почина от цялото дело, което беше създал. И Бог благослови седмия ден и го освети, защото в него си почина от цялото Си дело, което Бог беше създал и сътворил" (Битие 2:1-3).

СЪБОТАТА Е ЧЕТВЪРТАТА ОТ ДЕСЕТТЕ ЗАПОВЕДИ. „Помни съботния ден, за да го освещаваш. Шест дни да работиш и да вършиш всичките си работи, а седмият ден е събота на Господа, твоя Бог. Да не вършиш в него никаква работа, нито ти, нито синът ти, нито дъщеря ти, нито слугата ти, нито слугинята ти, нито добитъкът ти, нито чужденецът ти, който е вътре в портите ти; защото в шест дни Господ направи небето и земята, морето и всичко, което е в тях, а на седмия ден си почина. Затова Господ благослови съботния ден и го освети" (Изход 20:8-11).

БОЖИЯТА СЪБОТА ПРЕЗ ВЕКОВЕТЕ

В началото на 1950-те години Дж. Ф. Колтхарт извършва няколкогодишно проучване на факта, че е имало верни християни, които са спазвали библейската събота през Тъмните векове и след това. Той публикува откритията си в книгата от 1954 г. „Божията събота през вековете". Освен в новозаветните писания спазването на съботата от седмия ден е споменато 164 пъти през вековете, като от тях 37 цитата са от първите пет века. Тези исторически сведения идват от различни групи в цяла Европа, Африка, Близкия изток, Индия, Китай и Далечния изток. Тук цитираме само няколко от тях:

Първи и втори век: „Няма нито един град на гърците или на варварите, или на какъвто и да е друг народ, където нашият обичай да се почива в седмия ден да не е известен" (Йосиф Флавий, цитиран в книгата на Макклачи „Notes and Queries on China and Japan, Vol. 4, Nos. 7-8, p. 100).

Трети и четвърти век: „Сигурно е, че древната събота е останала и е била съблюдавана от християните в източната църква повече от триста години след смъртта на Спасителя" (A Learned Treatise on the Sabbath, p. 77).

„От апостолско време до Лаодикийския събор, състоял се през 364 г., продължило святото спазване на еврейската събота, което може да се докаже от много автори. И това се правело въпреки постановленията на събора против съботата" (John Ley, Sunday and Sabbath, p. 163, London, 1640).

„Древните християни били старателни в съблюдаването на съботата от седмия ден (...) Ясно е, че църквите в Ориента и по-голямата част от света спазвали съботата като празник. Атанасий също ни казва, че те провеждали религиозни събрания в събота не защото били повлияни от юдаизма, а за да се покланят на Исус, Господаря на съботата. Епифаний говори за същото" (Antiquities of the Christian Church, Vol. 2, Bk. 20, chap. 3, sec. 1, 66, 1137, 1138).

Пети век. „Макар че християнски църкви по света празнуват святите тайнства [Господната вечеря] всяка събота, християните в Александрия и в Рим въз основа на някаква древна традиция отказват да го правят" (Socrates Scholasticus, Ecclesiastical History, Bk. 5, chap. 22, p. 289). В бележката под поле е записано: "Става въпрос за събота. Трябва да се отбележи, че неделята никога не е била наричана „почивка" от древните отци и историци". Този историк е живял в началото на V век.

Августин (354-430 г.) заявява, че съботата е била съблюдавана по негово време „в по-голяма част от християнския свят". Неговото свидетелство е особено важно, защото като църковен водач той бил убеден пазител на неделята. (Виж Nicene and Post-Nicene Fathers, 1st Series, Vol. 1, pp. 353-354.)

Седми век. "Изглежда, че келтската църква е имала обичай от най-ранни времена – в Ирландия, както и в Шотландия – да спазва еврейската събота като ден на почивка от работа. Те спазвали четвъртата заповед буквално в седмия ден от седмицата" (The Church of Scotland, p. 140).

Осми век. "Хълмовете на Персия и долините на Тигър и Ефрат ехтели от техните песни на хвала. Те жънели своите нивя и плащали десятъците си. Отправяли се към църквите си в съботния ден, за да се покланят на Бога" (Realencyclopadie fur Protestantische Theologie und Kirche, art. "Nestorianer." Също в Yule, The Book of Marco Polo, Vol. 2, p. 409).

"Широкоразпространено и дълго бе спазването на съботата от седмия ден сред вярващите в църквата на Изток и сред християните на Св. Тома в Индия, които никога не са имали връзка с Рим. Съботата се поддържала от тези групи, които се отделили от Рим след събора в Халкедон – абисинци, яковити, маронити и арменци" (Shaff-Herzog, The New Encyclopedia of Religious Knowledge, art. "Nestorians.")

Девети век. "През IX век папа Николай I изпратил на управляващия княз в България дълъг документ, в който се споменава, че човек трябва да спре да работи в неделя, но не и в събота. Главата на Гръцката църква, обиден от намесата на папството, обявил папата за анатемосан" (Wilkinson, B.G., Truth Triumphant, p. 232).

Десети век. „Те [шотландските християни] работели в неделя, но спазвали съботата като свят празник" (Andrew Lang, History of Scotland from the Roman Occupation, Vol. 1, p. 96).

Тъй като те [валденсите] нямали друг ден за почивка, освен съботата, в която преставали да работят..." (Luther, Fore-Runners, pp. 7-8).

Единадесети век. „Те [шотландските християни] твърдели, че съботата е почивният ден, в който трябвало да престанат да работят" (Celtic Scotland, Vol. 2, p. 350).

Дванадесети век: "Разпространяването на ереста по това време е почти невероятно. От България до река Ебро, от Северна Франция до Тибър, навсякъде попадаме на тях [спазващите съботата пасагини]. Цели страни гъмжат от тях, например Унгария и Южна Франция. Голям брой от тях има в много други страни – Германия, Италия, Нидерландия. Работят усърдно дори в Англия" (Dr. Hahn, Gesch. der Ketzer, 13-14).

амбициозни прелати и обичащи света духовници той постига целта си. **От време на време се провеждат събори, в които се събират църковни сановници от цял свят. На почти всеки събор съботата, която е постановил Бог, малко по малко се омаловажава, докато на неделята се придава съответна важност. По този начин езическият празник в края на краищата започва да се почита като Божи закон, докато библейската събота е обявена за отживелица на юдаизма, а хората, които я спазват - за прокълнати.**

Големият вероотстъпник успява да се възвиси „над всичко, което се нарича Бог или на което се отдава поклонение“ (2 Сол. 2:4). **Той се е осмелил да промени единствената заповед от Божия закон, която недвусмислено посочва на цялото човечество истинския и жив Бог. В четвъртата заповед Бог е разкрит като Създател на небето и на земята и това Го отличава от всички фалшиви божества. Седмият ден е осветен като почивен ден за човека и паметник на сътворението.** Целта му е да поддържа винаги свежа в съзнанието на човека идеята, че живият Бог е източник на живота и обект на почит • 54
и поклонение. Сатана се стреми да отклони хората от верността им към Бога и от послушанието им спрямо Неговия закон. Затова насочва усилията си особено към заповедта, която разкрива Бога като Създател.

Днес протестантите твърдят, че възкресението на Христос в неделя превръща този ден в християнска събота. Но за това няма никакви доказателства от Свещените Писания. Христос и апостолите не отдават никаква подобна почит на този ден. Спазването на неделята като християнски обичай произлиза от „тайната на беззаконието“ (2 Сол. 2:7), която дори по времето на апостол Павел вече е започнала да действа. Къде и кога Господ е „осиновил“ това „дете на папството“? Каква основателна причина може да се даде за промяна, която Писанията не одобряват?

В шести век папството вече е здраво установено. Седалището на властта му е съсредоточено в императорския град, а епископът на Рим е обявен за глава на цялата църква. **Езичеството е отстъпило пред папството.** Змеят е дал на звяра „силата си,

ПРЕДСКАЗАНИЕ ЗА ОТСТЪПНИЧЕСТВОТО

„Внимавайте за себе си и за цялото стадо (…) Аз зная, че след моето заминаване ще навлязат между вас свирепи вълци, които няма да жалят стадото; също и от самите вас ще се издигнат хора, които ще говорят извратено, за да отвличат учениците след себе си. Затова бдете и помнете…” (Деяния 20:28-31).

„Защото тогава ще има голяма скръб, каквато не е имало от началото на света досега и каквато няма да има. И се молете да не се случи бягането ви зиме или в съботен ден” (Матей 24:21, 20).

“Никой да не ви подмами по никакъв начин; защото това няма да дойде, докато първо не дойде отстъплението и не се яви човекът на греха, синът на погибелта, който се противи и се превъздига над всичко, което се нарича Бог или на което се отдава поклонение, така че той като Бог да седне в Божия храм, като представя себе си за Бог. Не помните ли, че ви казах това, когато бях още при вас? И сега знаете онова, което го възпира, за да се открие той в своето си време. Защото тайната на беззаконието вече действа, но не се открива само докато се махне Онзи, който сега я възпира” (2Солунци 2:3-7).

„Тогава змеят се разгневи срещу жената и отиде да воюва против останалите от нейното потомство, които пазят Божиите заповеди и държат свидетелството за Исус. И застана на морския пясък” (Откровение 12:17).

„Тогава ще ви предадат на мъки и ще ви убият; и ще бъдете мразени от всичките народи заради Моето Име” (Матей 24:9).

„Аз зная, че след моето заминаване ще навлязат между вас свирепи вълци, които няма да жалят стадото; също и от самите вас ще се издигнат хора, които ще говорят извратено, за да отвличат учениците след себе си” (Деяния 20:29, 30).

(Виж също: Даниил 11:33; Матей 24:4-6, 9-12, 13, 20, 21, 22; Откр. 12:5; 14:8; 12:17.)

СПЕЦИАЛНИ ПРОРОЧЕСТВА ЗА ОТСЪПЛЕНИЕТО

„Докато разглеждах роговете, ето, между тях излезе друг, малък рог, пред който три от първите рогове се изтръгнаха. И ето, на този рог имаше очи като човешки очи и уста, която говореше големи неща (…) и за десетте рога на главата му, и за другия рог, който излезе нагоре и пред който паднаха три; за рога, който имаше очи и уста, която говореше големи неща, и който на вид беше по-голям от другарите си. Гледах този рог, когато води война със светиите и ги победи” (Даниил 7:8, 20, 21).

„А десетте рога са десет царе, които ще се издигнат от това царство; и след тях ще се издигне друг, който ще се различава от предните и ще покори трима царе” (Даниил 7:25).

„Тогава ще ви предадат на мъки и ще ви убият; и ще бъдете мразени от всичките народи заради Моето Име. И тогава мнозина ще се съблазнят и един друг ще се предадат, и един друг ще се намразят (…) И понеже ще се умножи беззаконието, любовта на мнозинството ще охладнее. Но който устои докрай, той ще бъде спасен. И това благовестие на царството ще бъде проповядвано по целия свят за свидетелство на всичките народи; и тогава ще дойде свършекът” (Матей 24:9, 10, 12-14).

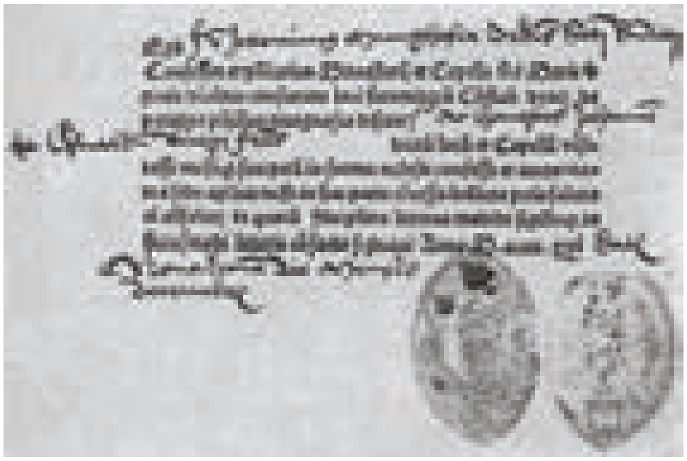

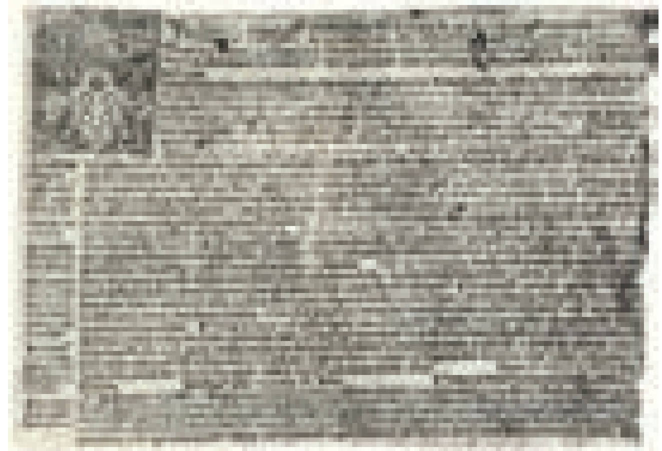

ГОРЕ: ИНДУЛГЕНЦИИ / ДОЛУ: МЕСА

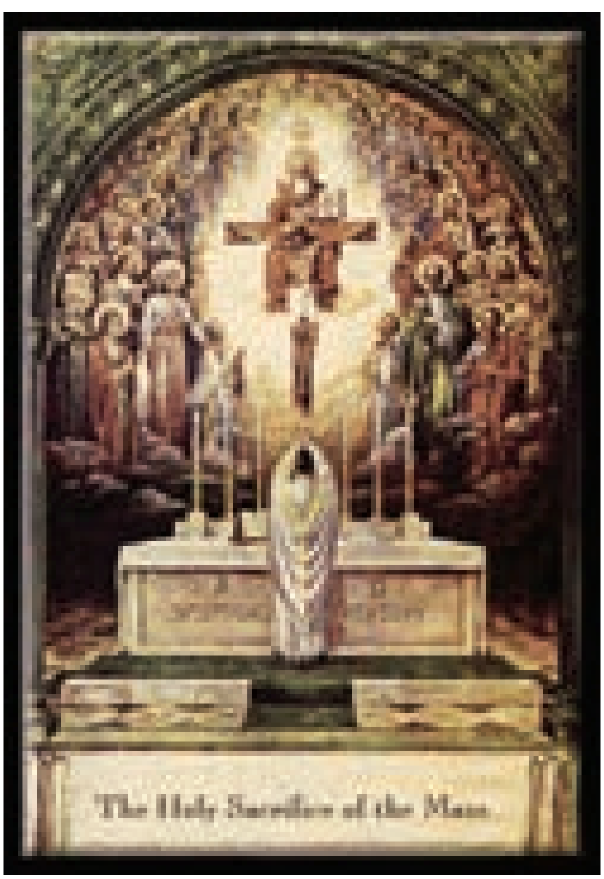

престола си и голяма власт“ (Откр. 13:2). **И оттук започват 1260-те години на папско потисничество, предсказани в пророчествата на Даниил и в Откровение**: Даниил 7:25; Откровение 13:5-7 (виж Приложението). Християните са принудени да избират: или да се откажат от вярата си и да приемат папските церемонии и поклонение, или животът им да угасне в тъмници, или да загинат чрез изтезания, изгаряне или от секирата на палача. Тогава се изпълняват думите на Исус: „Ще бъдете предадени дори и от родители и братя, от роднини и приятели; и ще умъртвят някои от вас. И ще бъдете мразени от всички поради Моето име“ (Лука 21:16, 17). Над верните се разразяват гонения с по-голяма ярост отвсякога преди и светът се превръща в огромно бойно поле. Пророкът казва: „И жената побягна в пустинята, където имаше място, приготвено от Бога, за да я хранят там хиляда двеста и шестдесет дни“ (Откр. 12:6).

Възкачването на Католическата църква на власт бележи началото на Тъмните векове. С
55 **разширяването на властта ѝ, тъмнината става все по-дълбока.** Вярата е пренасочена от Христос - истинската основа - към римския папа. Вместо да се доверяват на Божия Син за прошка на греховете и за вечно спасение, хората гледат към папата и към свещениците и прелатите, на които той делегира своята власт. **Учат ги, че папата е техният земен посредник и че никой не може да се свърже с Бога, освен чрез него. И не само това: внушават им, че той стои на мястото на Бога за тях и затова трябва да му се подчиняват безпрекословно**. Отклонението от неговите изисквания е достатъчна причина за налагането на най-строго наказание над телата и душите на нарушителите. По този начин умовете се отвръщат от Бога към грешащи, заблуждаващи се и жестоки хора; нещо повече – към самия княз на тъмнината, който упражнява властта си чрез тях. Грехът е прикрит под одежда на святост. **Когато Свещеното писание се забранява и човекът започне да се смята за върховно същество, можем да очакваме единствено измама, заблуди и покваряващо беззаконие.** С издигането на човешки закони и традиции се открива покварата, която винаги следва като резултат от пренебрегването на Божия закон.

Това е период на голяма опасност за църквата на Христос. Верните знаменосци действително са съвсем малко. Макар че истината не остава без свидетели, все пак понякога изглежда, сякаш заблудите и суеверията напълно ще вземат връх и истинската религия ще изчезне от земята. Евангелието е заличено от съзнанието на хората, умножават се формите на религията и народът е обременен със строги изисквания.

Хората са поучавани не само да гледат на папата като **на свой посредник, но и да се осланят на собствените си дела за изкупване на греха. Дълги поклоннически пътувания, самоналагани наказания, поклонение пред мощи,** строежи на църкви, гробници и олтари, даване на огромни суми за църквата – изискват се тези и още много подобни действия, за да се укроти Божият гняв или да се осигури Неговото благоволение. Като че Бог е човек, който се разгневява от дреболии и се успокоява с дарове или с
дела на покаяние! 56

Въпреки широкото разпространение на пороците дори сред водачите на Католическата църква, нейното влияние постоянно нараства. Към края на осми век поддръжниците на папата излизат с твърдението, че през първите векове от църковната история епископите на Рим са притежавали същата духовна власт, каквато сега са обсебили. За да се подкрепи това твърдение, трябва да се изнамерят начини да му се придаде автентичен вид. Бащата на лъжата с готовност ги подсказва. **Монасите изготвят фалшификати на древни ръкописи. „Откриват се“ неизвестни дотогава решения на събори, които „потвърждават“ всесветското върховенство на папата още от най-ранни времена.** И църквата, която е отхвърлила истината, охотно възприема тези измами (виж Приложението).

Малкото верни, които градят на истинската основа (виж 1 Кор. 3:10, 11) са объркани и затруднени, когато безсмислието на фалшивите доктрини започва да спъва делото. Подобно на строителите на Ерусалимската стена от времето на Неемия, някои са готови да кажат: „Силата на носачите вече отслабна, а пръстта е много. Не можем повече да строим стената“ (Неемия 4:10). Изтощени от постоянната борба срещу гоненията, измамите, греха и всяка друга пречка, която Сатана може да измисли, за да спъва напредъка им, някои от верните строители се обезкуражават. И заради мира и безопасността на имота и живота си те се отказват от истинската основа. Други остават непоколебими пред съпротивата на своите врагове и безстрашно заявяват: „Не се бойте от тях, помнете великия и страшния Господ“ (ст. 14) и продължават да работят, като всеки стои опасан с меча си (Еф. 6:17).

Един и същи дух на омраза и съпротива срещу истината е движил враговете на Бога във всяка епоха и една и съща бдителност и вярност са се изисквали от Неговите служители. Думите на Христос към първите

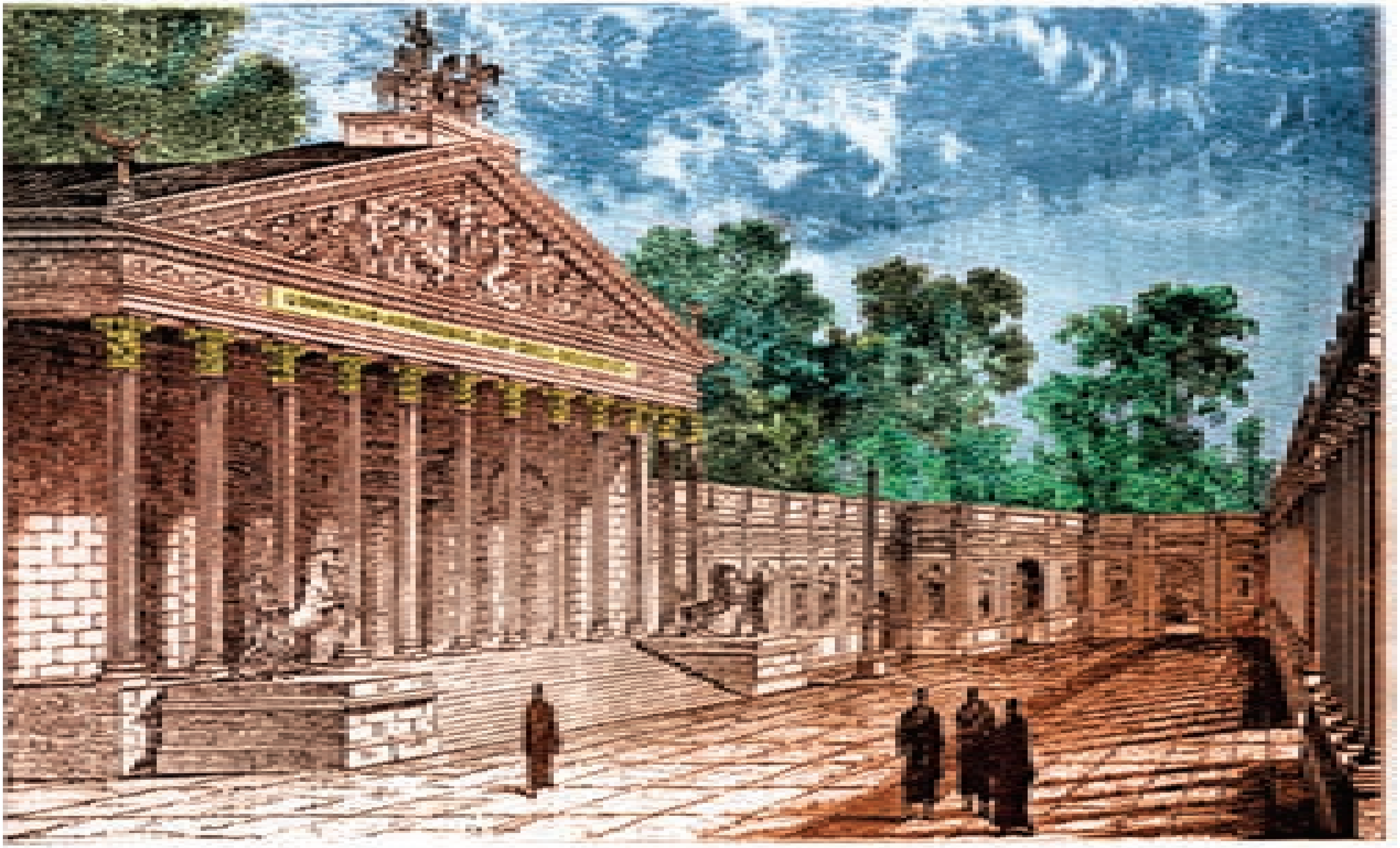

ДРЕВНИЯТ ХРАМ НА СЛЪНЦЕТО В РИМ

Слънцето било боготворено в Римската империя, преди да се приеме от християнския епископ в Рим като знак на неговата власт над останалите църкви в християнския свят.

ученици важат и за Неговите последователи до времето на края: „А каквото казвам на вас, на всички го казвам. Бдете!“ (Марк 13:37).

57 **Тъмнината сякаш се сгъстява все повече. Поклонението пред изображения се възприема все по-нашироко. Палят им свещи и отправят към тях молитви. Ширят се най-абсурдни и суеверни обичаи.** Съзнанието на хората е така изцяло контролирано от суеверията, че трезвата преценка сякаш се изгубва. Тъй като самите свещеници и епископи са похотливи и покварени любители на удоволствията, може да се очаква единствено, че и народът, който се надява на техните напътствия, ще бъде потопен в невежество и пороци.

В единадесети век папската арогантност отива още една стъпка напред, когато папа Григорий VII обявява непогрешимостта на Католическата църква. Едно от изложените от него твърдения е, че според Писанията църквата никога не е съгрешавала, нито пък някога ще съгреши. Но твърдението не се придружава от никакви библейски доказателства. Надменният папа заявява също, че притежава властта да сваля от трона императори и обявява, че никога никой не може да анулира произ-

ЧЕТИРИДЕСЕТ И ОСЕМ СТЪПКИ НА ОТСТЪПНИЧЕСТВО

1. Молитва за мъртвите (около 300 г.). 2. Правене на кръстен знак с ръка (300 г.). 3. Восъчни свещи (320 г.). 4. Почитане на ангели и починали светии (375 г.). 5. Създаване на образи и поклонение пред тях (375 г.). 6. Меса като ежедневно празнуване (394 г.). 7. Издигане на Мария, наречена „Божия майка” (Съборът в Ефес, 431 г.). 8. Свещениците започват да се обличат по-различно от миряните (500 г.). 9 Последно миропомазване (526 г.). 10. Учението за чистилището (Григорий I, 600 г.). 11. Наредба за използване на латинския език за богослужение (Григорий I, 600 г.). 12. Молитви към Мария, към починали светии и към ангели (600 г.). 13. Титлата „папа“ е дадена на Бонифаций III (император Фока, 607 г.). 14. Целуване на крака на папата (709 г.). 15. Дава се светска власт на папите (Пепин, крал на франките, 750 г.). 16. Официално се изисква поклонение пред кръст, образи и реликви (786 г.). 17. Започва използването на светена вода (850 г.). 18. Поклонение пред Св. Йосиф (890 г.). 19. Основана е колегията на кардиналите (927 г.). 20. Кръщаване на камбани (Йоан XIII, 965 г.). 21. Започва канонизиране на починали светии (Йоан XV, 995 г.). 22. Слага се начало на постите в петък и в периода преди Великден (998 г.). 23. Месата е „жертва” (1050 г.). 24. Изисква се безбрачие на свещениците (Григорий II, 1079 г.). 25. Изобретяват се молитвените броеници (Петър Отшелник, 1090 г.). 26. Инквизицията става официална институция (Съборът във Верона, 1184 г.). 27. Започва продажбата на индулгенции (1190 г.). 28. Постановена е заблудата на транссубстанциацията, за да бъде сведен Бог до чаша и нафора (Инокентий III, 1215 г.). 29. Устна изповед за греховете пред свещеник, вместо пред Бога (Инокентий III, 1215 г.). 30. Постановено е преклонението пред нафората (Хонорий III, 1220 г.). 31. На миряните официално е забранено да притежават или да четат Библията. Тя е вписана в „Индекса на забранените книги” (Съборът във Валенсия, 1229 г.). 32. Измислена е закрилата от парче плат „скапуларий” (британският монах Саймън Сток, 1251 г.). 33. На миряните е забранено да пият от чашата на причастието (Събор в Констанц, 1414 г.). 34. Чистилището е провъзгласено като догма (Събор във Флоренция, 1439 г.). 35. Доктрината за седемте тайнства е утвърдена, в противен случай се извършва смъртен грях (1439 г.). 36. Приема се официално първата част от „Аве Мария” (1508 г.). 37. Основан е Орденът на йезуитите (Игнаций Лойола, 1534 г.). 38. Преданието (словата на папи и събори) е провъзгласено за равностойно на Библията (Съборът в Трент, 1545 г.). 39. Апокрифни книги се прибавят към Библията (Съборът в Трент, 1546 г.). 40. Кредото на Пий IV е провъзгласено за официално кредо на църквата (1560 г.). 41. Последната част на „Аве Мария” (молитва с броеница) е приготвена и наложена (папа Сикст V, 1593 г.). 42. Провъзгласено е непорочното зачатие на Дева Мария (Пий IX, 1854 г.). 43. Издаден е документът „Списък на заблудите”, в който се осъжда свободата на религията, на словото, пресата, както и всички „неодобрени” научни открития (Пий XI, Първи Ватикански събор, 1864 г.). 44. Земната власт на папата е официално преутвърдена (1864 г.). 45. Провъзгласена е абсолютната непогрешимост на папата (Първи Ватикански събор, 1870 г.). 46. Осъдени са обществените училища (Пий XI, 1930 г.). 47. Възнесението на Дева Мария (телесното й възнесение на небето малко след смъртта й, Пий XII, 1950 г.). 48. Мария е обявена за „Божия Майка” (Павел VI, 1965 г.).

Сега се дискутират две допълнителни доктрини, които може би ще бъдат възприети в скоро време: 1) Мария като Посредник на човечеството. Това означава, че Бог и Христос могат да бъдат достигнати чрез нея. 2) Догмата за Мария като Съпосредник на света. Идеята е, че изкуплението на човечеството, от начало до край, се извършва чрез Мария, Небесната Царица, която работи съвместно с Христос.

„Никой да не ви подмами по никакъв начин; защото това няма да дойде, докато първо не дойде отстъплението и не се яви човекът на греха, синът на погибелта, който се противи и се превъздига над всичко, което се нарича Бог или на което се отдава поклонение, така че той като Бог да седне в Божия храм, като представя себе си за Бог” (2Солунци 2:3, 4).

„Тогава ще ви предадат на мъки и ще ви убият; и ще бъдете мразени от всичките народи заради Моето Име” (Матей 24:9).

„Внимавайте за себе си и за цялото стадо (…) Аз зная, че след моето заминаване ще навлязат между вас свирепи вълци, които няма да жалят стадото; също и от самите вас ще се издигнат хора, които ще говорят извратено, за да отвличат учениците след себе си. Затова бдете и помнете…” (Деяния 20:28-31).

„Защото тогава ще има голяма скръб, каквато не е имало от началото на света досега и каквато няма да има. И се молете да не се случи бягането ви зиме или в съботен ден” (Матей 24:21, 20).

ТАЗИ КАРТИНА НА БАЗИЛИКАТА „СВ. ПЕТЪР" Е СЪЗДАДЕНА ПРЕДИ НЯКОЛКО СТОЛЕТИЯ, ПРЕДИ ДА БЪДЕ ЗАВЪРШЕНА ПРЕДНАТА ЧАСТ СЪС СВОИТЕ 248 ГОЛЕМИ КОЛОНИ. ВИСОКИЯТ ОБЕЛИСК Е В ЦЕНТЪРА НА ВАТИКАНСКИЯ ПЛОЩАД. КАКВО Е НЕГОВОТО ЗНАЧЕНИЕ? ЗАЩО Е ПОСТАВЕН ТАМ? *ЕТО КАКВА Е ИСТОРИЯТА ЗАД ВСИЧКО ТОВА:*

Поклонението пред бога-слънце се практикувало от много народи в древността. В Египет центърът на това поклонение бил Хелиополис, което буквално означава „град на слънцето". Центърът на слънчевото поклонение в Хелиополис бил обелиск от червен гранит с височина 25 метра. Имало голям брой такива паметници в Египет и на много други места. Какво е обелискът? Висок стълб с остър връх, който в древността символизирал слънчевия бог. Езичниците ги поставяли пред своите храмове, за да демонстрират, че се покланят на слънцето. През 37-41 г.сл.Хр. римският император Калигула, посветен поклонник на слънцето, наредил огромният обелиск от Хелиополис да бъде внимателно пренесен в Рим, макар и с цената на огромни разходи. По-късно Нерон го издигнал в центъра на Циркус Максимус - елипсовидна арена, построена от Калигула. Там се провеждали надбягвания с колесници, често посвещавани на слънчевия бог Митра. Арената се намирала на един от седемте хълма на Рим – Ватикана. В онези дни хълмът не се използвал за нищо друго освен за конни надбягвания. В по-ранни времена бил център на поклонението пред змията. (Самата дума Ватикан произлиза от две думи: „вати" и „кан", което означава „змията прорицателка", използвана за спиритическо общуване.) Минали години и векове. Нов управник се възкачил на римския трон: Папа Сикст V (1575-1590 г.). Неговите последователи в цяла Европа усърдно се борели с Великата Реформация, която започнала в началото на XVI в. Папа Сикст V искал да добави нещо внушително към новопостроената катедрала „Св. Петър". Недалеч, върху хълма Ватикан, се намирал червеният обелиск от Египет. През 1585 г. той наредил обелискът да бъде издърпан и издигнат точно в центъра на обширното пространство пред базиликата „Св. Петър". Така почитаният слънчев символ би се намирал в централната част на Ватикана. (Картината на Сикст V е на с. 71.) Проблемът бил, че в декрета имало произнесена смъртна присъда в случай, че преносителят неволно допусне обелискът да падне на земята. Доменико Фонтана обявил, че ще го пренесе, но срещу огромна сума пари. Като използвал 45 лебедки, 160 коня и 800 работници, той започнал операцията по преместването. Постепенно, на езическото място за развлечение Циркус Максимус обелискът бил свален плавно на земята и пренесен на Ватиканския площад. Осемстотин души се подготвили за задачата, като приели причастие от папата, след което започнали пренасянето с помощта на 160 коня и 44 въжета дебели колкото човешка ръка. Самият папа присъствал там, за да се моли това древно изображение на слънцето да остане непокътнато. Молитвите се произнасяли само с шепот, докато символът на слънчевия бог бил издиган в центъра. Датата била 10 септември 1586 г. Църковните камбани зазвънели, оръдията загърмели, а множествата викали възторжено, докато папата посвещавал слънчевото изображение „на кръста". Големият обелиск от древния Град на слънцето отново си е на мястото – още веднъж застанал пред входа на най-големия храм в града.

несена от него присъда; самият той обаче има прерогативите да анулира решенията на всички други (виж Приложението).

Една поразителна илюстрация за тираничния характер на този защитник на непогрешимостта е неговото отношение към германския император Хайнрих IV. Заради това, че дръзва да пренебрегне папския авторитет, този монарх е отлъчен от църквата и детрониран. Стреснат от дезертирането и заплахите на собствените си князе, които са подтикнати да се разбунтуват срещу него от папския указ, Хайнрих разбира, че се налага да се примири с Рим. Заедно със съпругата си и с един верен слуга той пресича Алпите посред зима, за да покаже смирение пред папата. Когато приближава замъка, където Григорий се е оттеглил, той е въведен във външен двор без охраната си и там - в жестокия зимен студ, без шапка, бос и в дрипи - трябва да чака разрешението на папата да влезе при него. Едва след тридневен продължителен пост и изповед папата благоволява да му даде опрощение. Дори и тогава то е при условие, че императорът трябва да изчака позволението му, преди да си възвърне отличителните императорски
58 знаци или да упражни царската си власт. Въодушевен от своя триумф, Григорий се хвали, че неговият дълг е да смирява гордостта на царете.

Каква поразяваща разлика между арогантната гордост на този високомерен свещенослужител и смирението и кротостта на Христос, Който представя Себе Си като Един, Който умолява пред вратата на сърцето, за да бъде допуснат вътре и да донесе прошка и мир и поучава учениците Си: „Който иска да бъде пръв между вас, ще ви бъде слуга“ (Мат. 20:27).

През следващите векове се наблюдава постоянно нарастване на фалшивите доктрини, произлизащи от Рим. Още преди установяването на папството ученията на езическите философи започват да оказват влияние върху църквата. Много мними новоповярвали все още се придържат към езическата си философия и не само продължават лично да я изследват, но я налагат и на другите като средство за разширяване на влиянието им сред езичниците. **По този начин в християнската вяра навлизат сериозни заблуди. Сред тях изпъква вярването, че човек притежава естествено безсмъртие и продължава да съществува в съзнателно състояние след смъртта. Тази доктрина полага основата, върху която Рим въвежда молитвата към светиите и поклонението пред Дева Мария. От това учение възниква също и ереста за вечните мъки на непокаяните, която доста рано става част от папското верую.**

Така се подготвя пътят за въвеждането на още една измислица на езичеството, която Рим нарича **„чистилище“** и я използва да стряска лековерните и суеверни тълпи. Тази ерес потвърждава съществуването на място за мъчения, в което душите на хората, които не заслужават вечни мъки, трябва да понесат наказание за греховете си; и когато бъдат освободени от нечистотата си, биват допускани в небето (виж Приложението).

За да може Рим да печели от страховете и пороците на последователите си, му е необходима още една измислица. Отговор на тази нужда е **доктрината за индулгенциите.** Пълно опрощение на греховете – минали, настоящи и бъдещи – и освобождаване от 59
всички наказания и глоби се обещават на хората, които се включват във войните на папата за разширяване на земното му владичество, за наказване на враговете му или за унищожаване на осмеляващите се да отхвърлят неговото духовно върховенство. На хората се обяснява, **че ако платят пари на църквата, ще могат да освободят себе си от греха,** а също и да избавят душите на починалите си близки, които са хвърлени в мъчителните пламъци. **Именно с такива средства Рим пълни своята хазна и поддържа великолепието, разкоша и пороците на мнимите представители на Този, Който е нямало „къде да подслони главата Си“ (виж Приложението).**

Библейският обред Господна вечеря е заместен с идолопоклонническата жертва на литургията. Папските свещеници имат претенцията, че чрез безсмислените си церемонии превръщат обикновения хляб и вино в действителното „тяло и кръв Христови“ *(Кардинал Уайзман. Реалното присъствие на тялото и кръвта на нашия Господ Исус Христос в блажената евхаристия, доказано от Писанията. Лекция 8, ч. 3, пар. 26)*. С богохулна дързост те открито твърдят, че притежават силата да сътворяват Бога, Създателя на всичко. **Под страх от смъртно наказание от християните се изисква да декларират вярата си в тази ужасна и оскърбителна за Небето ерес. Хиляди хора, които отказват да направят това, са предадени на пламъците** (виж Приложението).

В тринадесети век е организирана най-страшната от всички папски институции – Инквизицията. Князът на мрака работи за създаването ѝ заедно с водачите на папската йерархия. На тайните им съвещания Сатана и неговите демони контролират умовете на зли хора, докато - невидим сред тях - стои Божи ангел, който води разтърсващ отчет за техните несправедливи укази и записва историята на дела, които са твърде ужасни, за да бъдат изложени наяве. **„Великият Вавилон“ се опива от „кръвта на светиите“. Обезобразените**

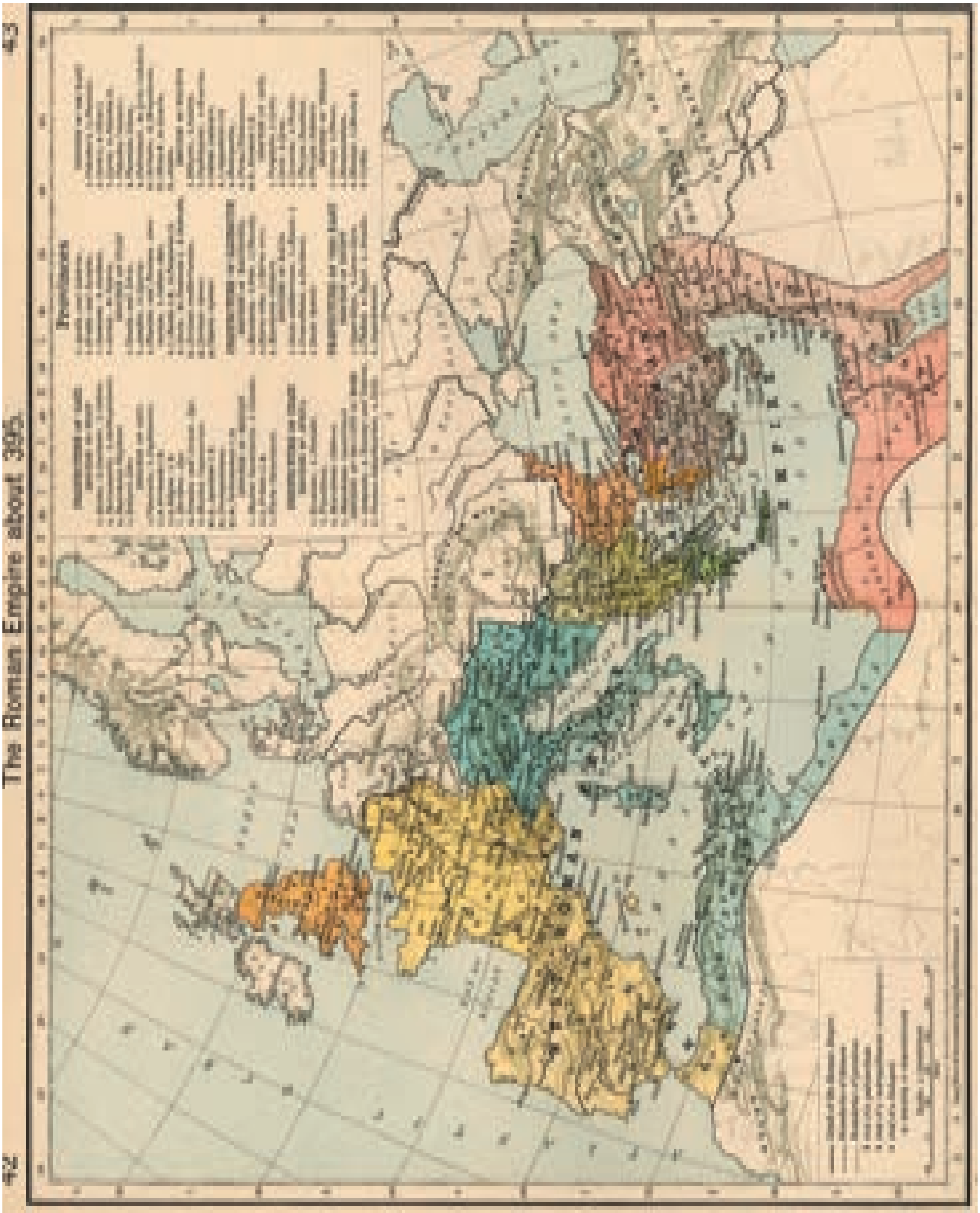

ТОВА Е НАЙ-ГОЛЯМАТА ТЕРИТОРИЯ, КОЯТО РИМСКАТА ИМПЕРИЯ Е ВЛАДЯЛА. ГОДИНАТА Е 395 Г.СЛ.ХР. – ОКОЛО 30 ГОДИНИ СЛЕД СМЪРТТА НА ИМПЕРАТОР КОНСТАНТИН.

тела на милиони мъченици викат към Бога за възмездие върху тази отстъпила от вярата сила.

• **Католицизмът се превръща в световен деспот.**
60 Крале и императори се прекланят пред едиктите на римския понтифекс. Временната, както и вечната участ на хората изглежда, че са в неговата власт. В продължение на стотици години ученията на Рим са приемани безусловно и навсякъде, ритуалите му – изпълнявани благоговейно, празниците му – съблюдавани от всички. Духовниците му са почитани и щедро дарявани със средства. Оттогава досега Католическата църква никога не е достигала до по-голямо величие, великолепие или власт.

Но „обедният блясък на папството е среднощен мрак за света“ (Дж. А. Уайли. История на протестантството. Кн. 1, гл. 4). Не само народът, но и свещениците нямат почти никаква представа за Свещените Писания. Подобно на древните фарисеи, папските водачи мразят светлината, която би разкрила греховете им. **След като премахват Божия закон, който е стандартът за правда, те упражняват своята власт без ограничения и се отдават на пороците си без задръжки. Ширят се измами, алчност и разврат. Хората не се спират пред никакво престъпление, с което биха спечелили богатство или обществено положение.** Дворците на папите и прелатите стават арена на най-долен разврат. Някои от управляващите папи се провиняват в такива гнусни престъпления, че светски владетели полагат всички усилия да свалят от власт тези сановници на църквата, като чудовища, твърде противни, за да бъдат търпени повече. **Векове наред в Европа няма никакъв напредък на науката, изкуството или цивилизацията. Християнството е сковано от морална и интелектуална парализа.**

Състоянието на света под властта на Католическата църква представлява страшно и невероятно изпълнение на думите на пророк Осия: „Народът Ми загива от липса на знание. Понеже ти отхвърли знанието, и Аз отхвърлих теб (…) Понеже ти забрави Закона на своя Бог, и Аз ще забравя синовете ти (…) Няма вярност и няма милост, и няма познаване на Бога по земята. Клетва и лъжа, и убийство, и кражба, и прелюбодейство – преминаване на всички граници и кръв опира до кръв“ (Осия 4:6, 1, 2).

ГОРЕ И ЛЯВО:
ХАЙНРИХ IV В КАНОСА

ГОРЕ ДЯСНО: ПАПА ГРИГОРИЙ VII
(ХИЛДЕРБРАНД)
ПАПАТА В КАНОСА

ДЯСНО:
ПАПА СИКСТ V
(Виж с. 68.)

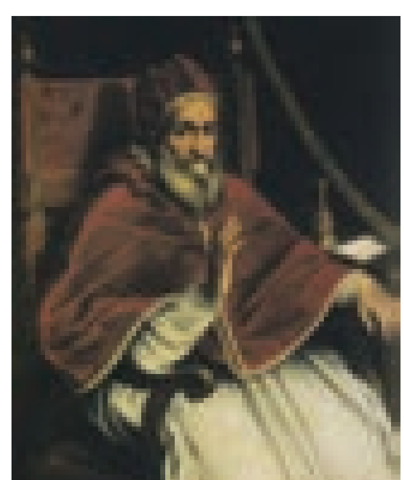

AUSTRIA
SWITZERLAND
FRANCE
PIEDMONT
ADRIATIC SEA
ROME
TYRRHENIAN SEA
MEDITERRANEAN SEA

ЧЕТИРИ ВАЖНИ СЪБИТИЯ В ИСТОРИЯТА

1. 1562 г. ДЕЛ ФОСО ГОВОРИ ПРЕД СЪБОРА В ТРЕНТ: В този ден се полагат основите на римокатолическата власт.

Много историци смятат, че това е едно от трите най-важни събития в историята на католицизма. Протестантите заявяват, че всички доктрини трябва да бъдат изпитани с боговдъхновеното Слово. Големият брой идеи, които не се намират там, трябва да бъдат отхвърлени. Тази дълбока истина е в основата на протестантизма. Рим бил решен да я премахне. Но въпросът е как да го направи. В църквата съществувало разделение по въпроса за Преданието.

През вековете при всеки диспут за поклонението, за доктрините или за практическия живот, Рим винаги е заявявал, че Преданието – изреченото от папи и събори – стои над Писанието. Но как биха могли да защитят издигането на човешките слова над Божието Слово? Едва през 1562 г. този въпрос е окончателно решен.

Всяка съвременна доктрина на католицизма се основава на решенията, утвърдени на Събора в Трент (1545-1563 г.), свикан от папа Павел III, за да намери начин да се противопостави на протестантската вяра. През целия събор има нестихваща битка по въпроса за Преданието. Би било крайно смущаващо да се приеме официално като закон фактът, че човешките мнения, а не Библията са основата на вярата и живота на Католическата църква!

Какви основания биха могли да представят, за да поставят човешките предания над Свещеното писание като най-висш авторитет? С други думи, какво извинение биха могли да намерят, за да обявят, че обикновените човешки слова превъзхождат Библията? Настъпва истинска криза.

Имало доста спорове по този въпрос. Протестантизмът атакувал мощно папските учения, най-вече защото те се основавали на Преданията. Тъй като римокатолическите предания не били нищо повече от сбор от объркани твърдения и заемки от по-ранни езически практики, много архиепископи и кардинали, присъстващи на този важен събор, се колебаели да направят официално изявление, че според тях Преданието е основа на римокатолическата църква. Проблемът бил, че нямало абсолютно никаква причина те да поставят Преданията над Библията.

Тогава настъпил решителният момент и всички останали изненадани. Онова, което обикновено не се казва, е, че целият спор бил разрешен само за един ден.

Когато се изправил, за да вземе думата през онзи ден на 18 януари 1562 г., Гаспар Дел Фосо определил веднъж завинаги бъдещата посока на католицизма.

След като станал и призовал за внимание, той искрено похвалил Преданието и отправил няколко остри забележки към тези, които искали да принизят върховенството на Църквата.

Други също били говорили в защита на Преданието, но какво направило неговата реч така въздействаща? Ето какво:

Първо, той представил аргумента, че Римската църква се основава на Преданието и че тя скоро ще загине без него. След това направил своето заключение. Казал на събралите се делегати, че най-голямото доказателство за превъзходството на Преданието над Писанието е фактът, че преди много векове – без да има никаква библейска заповед – Църквата променила съботата от седмия ден, учреден от самия Бог, в неделя, първия ден от седмицата!

Дел Фосо обявил, че това е доказателство за по-голямото значение на Преданието от Писанието. Църковното Предание променило самия Божи закон, при това успешно! Нещо повече, Дел Фосо стигнал до най-важното – протестантите се подчиняват на Рим, като също спазват неделния ден! Те зачитат католическото Предание, с което се доказва, че Преданието стои по-горе.

През онзи ден Дел Фосо изяснил, че светостта на неделята е основното доказателство за цялостната доктринална структура на католицизма. Логическата му реч разрешила спорния въпрос. Тонът на събранието се променил. Никога отново католически събор не допуснал да бъде разисквана темата за върховенството на папското Предание. Обстоятелството, че Рим е заменил Божията събота с папската неделя, а протестантите старателно следват Католическата църква по този въпрос, бил необходимото „доказателство", за да се укрепи завинаги властта на Рим. Католически историк дава следното обяснение:

„Накрая, по време на последната сесия на 11 януари 1562 г., последният им предразсъдък бе победен. Архиепископът на Реджо произнесе реч, в която открито обяви, че Преданието стои над Писанието. Следователно властта на Църквата не може да бъде ограничена до авторитета на Писанието, тъй като Църквата е променила съботата в неделя не по заповед от Христос, а със собствената си власт. По този начин, последната илюзия беше премахната и бе твърдо заявено, че Преданието не е нещо отминало, а е продължаващо боговдъхновение" (J. H. Holtzman, Canon and Tradition, p. 263).

Затова могат да се правят подобни изявления: „Като две свещени реки, излизащи от Рая, Библията и свещеното Предание съдържат Божието Слово, скъпоценните бисери на разкрита истина (…) За нас Преданието е по-ясно и по-сигурно" (Joseph F. Di Bruno, италиански католически писател в Catholic Belief, 1884 ed., p. 45).

“Някои от истините, които са ни предадени от Преданието, но не са отбелязани в Свещеното Писание, са следните: има точно седем тайнства; има чистилище; в новия закон (римокатолическият каноничен закон) трябва да се спазва неделята вместо съботата; децата трябва да се кръщават; в Библията има точно 72 книги [66 боговдъхновени в нашата Библия плюс 6 апокрифни]" (Francis J. Butler, Holy Family Catehism, No. 3, p. 63. Бътлър (1859-1927) е католически свещеник в Бостън, автор на поредица катехизми).

След взетото на Събора в Трент решение католическите автори се хвалят с факта, че католицизмът е променил съботата в неделя и заявяват, че неделята е БЕЛЕГЪТ на църковната власт. Прочетете това, което казват на с. 392.

„Разбира се, католическата църква твърди, че промяната [на събота в неделя] е нейно дело… И ТОВА ДЕЛО Е БЕЛЕГЪТ на нейната църковна власт по религиозните въпроси" (От офиса на Кардинал Гибънс до юридическия съветник Х. Ф. Томас, 11 ноември 1895 г.).

„Съблюдаването на неделята от протестантите е ЗНАК НА ПОЧИТ, която отдават на ВЛАСТТА НА КАТОЛИЧЕСКАТА ЦЪРКВА, каквото и да казват" (Monsignor Louis Segur, Plain Talk About the Protestantism of Today).

“Въпрос: Как доказвате, че църквата има власт да нарежда празници и святи дни?

Отговор: СЪС САМИЯ АКТ НА ПРОМЯНА на съботата в неделя, който признават и протестантите и следователно противоречат на себе си, като спазват неделята стриктно, но нарушават останалите празници, наредени от същата църква.

Въпрос: Как можете да го докажете?

Отговор: Защото, КАТО СПАЗВАТ НЕДЕЛЯТА, ТЕ ПРИЗНАВАТ, ЧЕ ЦЪРКОВНАТА ВЛАСТ има правото да създава празници и да обявява нарушаването им за грях" (The Douay Catehism, p. 59).

„ДОКАЖЕТЕ МИ ОТ БИБЛИЯТА И САМО ОТ БИБЛИЯТА, че съм задължен да спазвам неделята свято. НЯМА ТАКАВА ЗАПОВЕД В БИБЛИЯТА! Това е заповед единствено на светата Католическа църква.

Библията заявява: „Помни съботния ден, за да го освещаваш.” КАТОЛИЧЕСКАТА ЦЪРКВА КАЗВА: „Не, според дадената ми от Бога власт АЗ ПРЕМАХВАМ СЪБОТНИЯ ДЕН и ви нареждам да спазвате свято първия ден от седмицата.” И ето! Целият цивилизован свят се покланя почтително и послушно на заповедта на светата Католическа църква” (свещеник Томас Енрайт, CSSR President Redemptorist College, Kansas City, MO, в лекция, произнесена в Хартфорд, щата Канзас, 18 февруари 1884 г., и публикувана в сп. The American Sentinel, June 1893, p. 173).

2. 1054 г., РИМОКАТОЛИЧЕСКАТА И ГРЪЦКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦЪРКВА СЕ РАЗДЕЛЯТ. Папата и патриархът се отлъчват взаимно.

Известно е, че това е изключително важно събитие в религиозната история. Знаете ли, че съботата е била важна причина за разделението? Ето накратко какво се случва:

Папа Лъв IX, глава на Римокатолическата църква със седалище в Рим, е решен да принуди Източната църква, ръководена от Патриарх Михаил Керуларий, да се подчини на някои папски учения, сред които е спазването единствено на неделята като седмичен свят ден. С надеждата да запази вековния съюз между двете основни християнски църкви Керуларий изпраща умерен отговор на искането. Тъй като остава недоволен, папата изпраща кардинал Хумберт начело на делегация от четирима църковни водачи (включително бъдещия папа Стефан IX) до Константинопол, за да настоява Керуларий, източният император Константин IX и цялата Източна църква да се подчини изцяло на папските изисквания. Когато Керуларий отказва да приеме която и да е от спорните точки, Хумберт изпада в ярост. На 16 юли 1054 г. поставя официалната папска була на олтара в „Св. София” – точно във времето, когато стотици богомолци са се събрали за богослужение. В нея се заявява, че всички вярващи от Източната църква са отлъчени! След като я прочита и научава, че папската делегация тръгва за Рим, Керуларий с одобрението на Константин IX също отлъчва Хумберт, цялата му делегация, както и папа Лъв IX. Така се стига до Голямата схизма, която разделя Римокатолическата от Гръцката православна църква. Едно от основните искания на папството е Източната църква да спре да почита библейската събота, седмия ден. (По онова време, макар че са се подчинили на римското изискване да ходят на църква в неделя, те все още спазват библейската събота.)

„Антисъботното становище на Западната [римската] църква е важен фактор в Голямата схизма от 1054 г. (…) Спорът се ожесточава, когато католиците обвиняват християните от Константинопол, че юдействат с евреите [като спазват съботата] и християнстват с християните, макар че истинските вярващи би трябвало да гледат на евреите и на тяхната събота с презрение. „Източните вярващи – пише кардинал Хумберт - решиха да спазват съботата с евреите” (Cardinal Humbert, цитиран в Migne, Patrologia Latina, 143:936-937). След схизмата патриархът на Константинопол Михаил Керуларий разказва на патриарха на Антиохия за това събитие: „Защото на нас ни е наредено [от Св. Писание] да почитаме и съботата!” (Epistle 124, цитирано в Migne, Patrologia Graeca, 120:778) – The Sabbath in Scripture and History, pp. 196-197.

3. ОКОЛО 4000 Г.ПР.ХР., ПЪРВОТО НЕЩО, КОЕТО БОГ ПРАВИ СЛЕД СЪТВОРЕНИЕТО НА НАШИЯ СВЯТ: Казва ни как да почитаме Създателя.

Със сигурност сътворението на нашата планета е велико събитие в историята. Знаете ли кое е първото нещо, което Бог прави, след като приключва сътворяването на нашия свят и на всичко в него, включително нашите първи родители?

Той ни дава седмия ден, събота! Това е удивително. Не е второто, третото или четвъртото нещо, което прави след сътворението, а първото!

„Така бяха завършени небесата и земята и цялото тяхно войнство. И на седмия ден Бог беше свършил делото, което беше създал; и на седмия ден си почина от цялото дело, което беше създал. И Бог благослови седмия ден и го освети, защото в него си почина от цялото Си дело, което Бог беше създал и сътворил” (Битие 2:1-3).

Нашият Създател е знаел, че ако не Му се покланяме всяка седмица в деня паметник на сътворението, ще изгубим голямо благословение и ще се объркаме в нашето поклонение. Така и става. Би трябвало да Му се покланяме в единствения ден, който Бог ни е дал за поклонение. Не можем да дързнем ние да си изберем ден за поклонение; трябва да приемем този ден, който Бог ни е дал. Да Му се покланяме в различен ден, означава да откажем да се подчиним на ясната Му заповед. Да се покланяме на Бога в наредения от папата ден, означава да обявим, че папата е прав, а Бог греши. Имате ли достатъчно смелост да го кажете на Бога?

4. ОКОЛО 1450 Г.ПР.ХР. БОГ ИЗГОВАРЯ ДЕСЕТТЕ ЗАПОВЕДИ. Съботата е в сърцевината на Закона.

Със сигурност даването на Десетте заповеди е още едно важно събитие в религиозната история! Сам Бог слиза на земята и говори на народа Си, след което записва Закона със собствения Си пръст (Изх. 31:18) на камък, за да покаже колко траен би трябвало да е този Закон в живота ни! Колко важно е в такъв случай да го спазваме чрез силата, която ни дава благодатта на Христос, нашия Спасител!

Десетте заповеди са великият Морален кодекс за човечеството. Те са моралният стандарт за поведение, даден ни от Бога. Макар че е лесно да разберем моралните принципи във всяка от десетте, четвъртата заповед е специален изпит, поставен в сърцевината на Закона. Ако спазвам шестата заповед и не убивам никого, това не означава, че се покланям на истинския Бог Творец. Само когато спазвам и четвъртата заповед, аз признавам, че съм верен поданик на моя Създател. Ето защо този ден е толкова важен изпит за вярност.

„Помни съботния ден, за да го освещаваш. Шест дни да работиш и да вършиш всичките си работи, а седмият ден е събота на Господа, твоя Бог. Да не вършиш в него никаква работа, нито ти, нито синът ти, нито дъщеря ти, нито слугата ти, нито слугинята ти, нито добитъкът ти, нито чужденецът, който е вътре в портите ти; защото в шест дни Господ направи небето и земята, морето и всичко, което е в тях, а на седмия ден си почина. Затова Господ благослови съботния ден и го освети” (Изход 20:8-11).

Заповедта не би могла да е по-ясна, особено след като знаем, че седмичният цикъл никога не е бил променян.

ЦЕНТЪР ЗА ПОКЛОНЕНИЕ

ПРОВЪЗГЛАСЕНА ЗА „НЕБЕСНА ЦАРИЦА", ТЯ СТОИ СЪС СВОЕТО ДЕТЕ И КРОТКО ГЛЕДА НАДОЛУ КЪМ ДУШИТЕ В ГОРЯЩИЯ АД. И ВСЕ, ПАК НИЩО ОТ ТАЗИ КАРТИНА НЕ Е ВЯРНО; НИЩО ОТ НЕЯ НЕ СЪЩЕСТВУВА В ДЕЙСТВИТЕЛНОСТ.

ДОЛУ: ДЕЛА НА ПОКАЯНИЕ

ДОЛУ: ДРЕВНИ КОПИЯ ОТ БИБЛЕЙСКИ РЪКОПИСИ

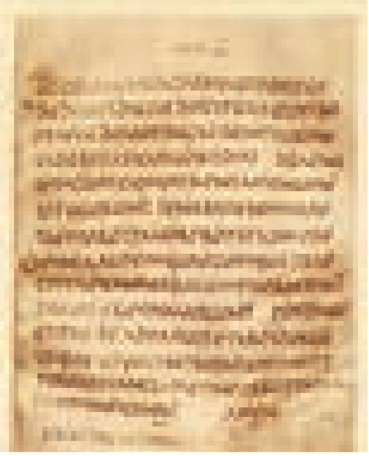

СТОТИЦИ ГОДИНИ ВЕРНИТЕ ХРИСТИЯНИ СА БИЛИ УБИВАНИ,
КОГАТО ГИ ХВАЩАЛИ ДА ПРИТЕЖАВАТ ИЛИ ДА ЧЕТАТ БИБЛИЯТА.

4 глава

Верни до смърт

Валденсите

Преди много години имало група хора, които живеели в планините на Южна Европа. Те обичали Бога и библиите си. Били преследвани и гонени заради своята вяра. Каква е причината? Как успели да оцелеят? А дали въобще са оцелели?

Колко много светът дължи на тези хора, потомците никога няма да узнаят. Ще прочетете историята на народ, когото са се опитвали да заличат – историята на валденсите.

**Светлината на истината не угасва напълно сред
61 мрака, който покрива земята през дългия период на папско върховенство. Във всяка епоха има свидетели за Бога – хора, които съхраняват вярата в Христос като единствен посредник между Бога и човека, които издигат Библията като единствено правило за живот и които освещават истинската събота.** Идните поколения никога няма да разберат колко много дължи светът на тези хора. Те са заклеймявани като еретици, техните мотиви са поставяни под съмнение, характерите им – оклеветявани, писанията им – забранявани, тълкувани погрешно или изопачавани. Въпреки това те остават твърди и от век на век съхраняват чистотата на вярата си като свещено наследство за бъдните поколения.

Историята на Божия народ през тъмните векове на папското върховенство е записана в небето, макар почти да отсъства от човешките архиви. Могат да се открият съвсем малко следи за тяхното съществуване, и то само в обвиненията на гонителите им. Част от политиката на Рим е да заличава всяка следа от отклонение от неговите доктрини или укази. Той се стреми да унищожи всичко еретично – независимо дали това са личности, или писания. Изразяването на съмнение или оспорването на авторитета на папските догми са достатъчна причина да се отнеме животът на бедни или богати, висши или нисши. Рим старателно унищожава всяко доказателство за жестокостта му към
62 инакомислещите. Папските събори вземат решение книгите и писанията, съдържащи такива сведения, да бъдат предавани на пламъците. Преди изобретяването на печатната машина книгите са съвсем малко на брой, и то във форма, трудна за съхраняване. Затова почти нищо не пречи на Рим да провежда плановете си.

Нито една църква под католическа юрисдикция не е оставена за дълго да се наслаждава, необезпокоявана, на свободата на съвестта. Веднага щом се сдобива с власт, папството простира ръката си, за да смаже всички, които отказват да признаят господството му; и църквите се подчиняват на неговото върховенство една след друга.

Във Великобритания ранното християнство отдавна е пуснало корени. Вестта за спасението, приета от британците през първите векове, по онова време още не е изопачена от католическото отстъпничество. Гоненията от езическите императори, които достигат дори до тези далечни брегове, са единственият „подарък“, който първите църкви на Британия получават от Рим. Много от християните, които бягат от гоненията в Англия, намират убежище в Шотландия. Оттам истината се пренася до Ирландия и е приета радостно във всички тези държави.

Когато саксите завладяват Британия, на власт идва езичеството. Завоевателите считат за недостойно да бъдат наставлявани от своите роби и християните са принудени да се оттеглят в планините и дивите тресавища. Но макар и скрита за известно време, светлината продължава да гори. Тя засиява един век по-късно в Шотландия, и то така ярко, че достига до далечни земи. **От Ирландия произхожда благочестивият Колумба и неговите съмишленици, които събират разпръснатите вярващи на самотния остров Йона и го превръщат в център на мисионерските си начинания. Сред тези странстващи проповедници има и един пазител на библейската събота и чрез него истината достига до хората.** В Йона се организира училище, от което тръгват мисионери не само за Шотландия и Англия, но и за Германия, Швейцария и дори Италия.

**Но Рим е хвърлил око на Британия и е твърдо
решен да я подчини на върховенството си. През 63
шести век неговите мисионери започват да работят за покръстването на езичниците сакси.** Приети са благосклонно от гордите варвари и убеждават много хиляди хора да приемат католическата вяра. С напредъка на делото папските водачи и новообърнатите във вярата попадат случайно на хората, които изповядват убежденията на първите християни. Наяве излиза поразителна разлика. Тези хора са скромни и смирени и напълно съобразяват с Библията своя характер, доктрини и поведение, докато католиците се отличават със суеверията, разкоша и високомерието си, типични за папството. **Римският пратеник предявява пре-**

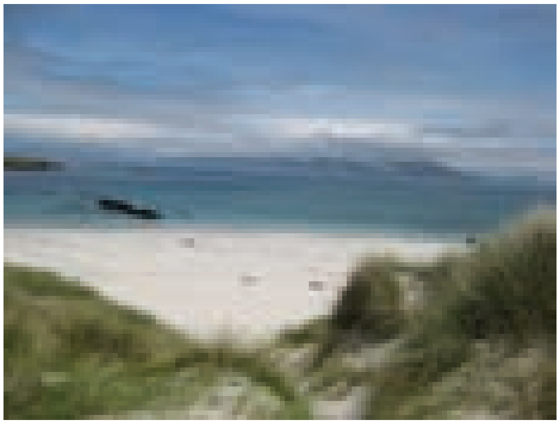

ГОРЕ ЛЯВО: **ОСТРОВ ЙОНА НА СЪВРЕМЕННАТА КАРТА**
ГОРЕ ДЯСНО: **ИЗГЛЕД ОТ ЙОНА**
ДЯСНО: **ДРЕВНА КАРТА НА БРИТАНСКИТЕ ОСТРОВИ**
ДОЛУ: **КОЛУМБА ОСНОВАВА УЧИЛИЩЕ В ЙОНА, КОЕТО ФУНКЦИОНИРА ЦЕЛИ ЧЕТИРИ ВЕКА.**

Йона е малък остров в Хебридите, близо до западното крайбрежие на Шотландия.

тенцията тези християнски църкви да признаят върховенството на римския понтифекс. Британците кротко отговарят, че желаят да обичат всички хора, но че папата няма право на върховенство в църквата и те му дължат само покорността, която дължат на всеки последовател на Христос. Правят се много опити да се спечели верността им към Рим. Но тези смирени християни, изумени от показното високомерие на пратениците му, нееднократно отговарят, че не познават друг господар освен Христос. Сега вече се разкрива истинският дух на папството. Католическият водач казва: „Ако не искате да приемете братя, които носят мир, ще приемете врагове, които ще ви донесат война. Ако не се обедините с нас, за да покажем на саксите пътя на живота, ще получите от тях смъртоносен удар“ *(Жан-Анри Мерл Д`Обине. История на реформацията от шестнадесетото столетие. Кн.17, гл. 2)*. Това не са празни заплахи. **Срещу тези свидетели за библейската вяра се предприемат войни, интриги и измами, докато британските църкви са унищожени или принудени да се подчинят на папския авторитет.**

В страните извън римската юрисдикция съществуват в продължение на много векове християнски църкви, които остават почти напълно непокътнати от папската поквара. Те живеят сред езичници и с течение на времето възприемат някои от техните заблуди. **Но продължават да считат Библията за единствено правило на вярата и остават верни на много от нейните истини. Тези християни са убедени, че Божият закон е вечен, и спазват съботата от четвъртата заповед. Църкви с такава вяра и обичаи съществуват**
64 **в Централна Африка и сред арменците от Азия.**

Но валденсите стоят в челните редици на онези, които устояват на посегателствата на папската власт. Точно в страната, където папството е установило престола си, се появява най-непреклонната съпротива срещу неговите заблуди и поквара. Векове наред църквите в Пиемонт запазват своята независимост. Но накрая настъпва времето, когато Рим започва настоятелно да изисква тяхното подчинение. След неуспешна борба срещу тиранията му водачите на тези църкви неохотно приемат върховенството на властта, пред която се прекланя сякаш целият свят. **Обаче някои от тях отказват да отстъпят пред авторитета на папа или прелати. Те са решени да останат верни на Бога и да запазят чистотата и простотата на своята вяра. Става разделение. Хората, които не се отказват от древната вяра, сега напускат църквата. Някои изоставят родните си Алпи и издигат знамето на истината в чужди страни. Други се оттеглят в усамотени долини и скални крепости из планините и там запазват свободата да се покланят на Бога според своята съвест.**

Вярата, която християните валденси векове наред съхраняват и предават на поколенията, чувствително се различава от фалшивите доктрини на Рим. **Тяхното религиозно кредо се базира на писаното Божие Слово, което е истинската основа на християнството.** Но тези скромни селяни в затънтените си скривалища, откъснати от света и приковани към тежкия труд по отглеждане на стадата и лозята си, не са открили истината сами в процеса на съпротивата срещу догмите и ересите на отстъпилата от вярата църква. Тя не е ново откритие за тях. Религиозното им кредо е наследство от техните бащи. Те се борят за вярата на апостолската църква – „вярата, която веднъж завинаги беше предадена на светиите“ (Юда 3). **„Църквата в пустинята“, а не високомерната църковна йерархия, царуваща във великата столица на света, е истинската църква на Христос, пазителка на съкровищата на истината, които Бог е поверил на Своя народ, за да бъдат предадени на света.**

Сред основните причини, довели до отделянето 65
на истинската църква от Рим, е омразата на папството към библейската събота. Както предсказва пророчеството, папската власт потъпква истината. **Божият закон е тъпкан в пръстта, а са възвеличавани човешки традиции и обичаи. Църквите под управлението на папството доста рано са принудени да почитат неделята като свят ден.** Поради широко разпространените заблуди и суеверия много хора, дори от истинския Божи народ, се объркват до такава степен, че макар да спазват съботата, се въздържат от работа също и в неделя. Но това не е достатъчно за папските водачи. **Те изискват не само да се освещава неделята, но и да се осквернява съботата. И с изключително остър език осъждат онези, които се осмеляват да я почитат. Единственият начин човек да се подчинява необезпокоявано на Божия закон е да се изплъзне от римската власт.**

Валденсите са сред първите европейски народи, които се сдобиват с превод на Свещеното Писание (виж Приложението). Стотици години преди Реформацията те притежават ръкописи от Библията на родния си език. Имат неподправената истина и това е причината срещу тях да се породи особено силна омраза и да започнат гонения. **Те заявяват, че Римокатолическата църква е отстъпилият Вавилон от библейската книга „Откровение“, и с риск за живота си се опитват да противостоят на извращенията ѝ.** Макар че под натиска на непрестанните гонения някои допускат компромиси с вярата си, като малко по малко се отказват от отличителните ѝ принципи, други държат здраво за

ГОРЕ: **РАЙОНИТЕ, КЪДЕТО СА ЖИВЕЕЛИ ВАЛДЕНСИТЕ В СЕВЕРНА ИТАЛИЯ И ИТАЛИАНСКИТЕ АЛПИ**

ДОЛУ: **ДРЕВЕН ДОМ НА ВАЛДЕНСИ** ***ДОЛУ:*** **ПО-НОВИ ДОМОВЕ В ДОЛИНАТА НА ВАЛДЕНСИТЕ**

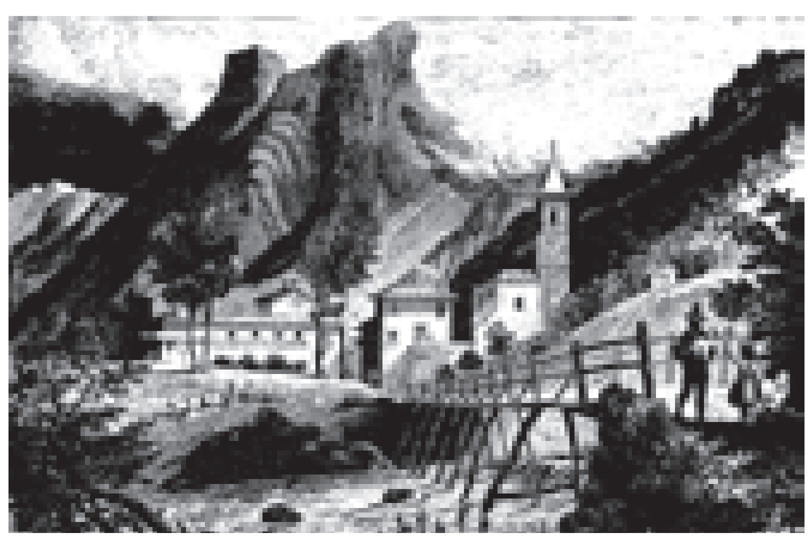

истината. **През вековете на мрак и отстъпничество има валденси, които не признават върховенството на Рим, отхвърлят поклонението пред изображения като идолопоклонство и спазват истинската събота.** Те съхраняват вярата си и при най-жестоките урагани на съпротива. Макар и пронизвани от савойски копия и изгаряни на римските клади, те защитават решително Божието Слово и Неговата чест.

Валденсите намират добро скривалище във високите крепости на планините, които във всички епохи са давали убежище на преследваните и
66 **потисканите. Тук пламъкът на истината продължава да пламти сред мрака на Средновековието. Тук в продължение на хиляда години свидетелите за истината държат здраво древната вяра.**

Бог осигурява величествен храм, подходящ за великите истини, които народът Му е удостоен да съхранява. За тези верни на истината изгнаници по неволя, планините са символ на неизменната правда на Йехова. Те посочват на децата си непоклатимата величественост на извисяващите се над тях върхове и им разказват за Този, в Когото няма изменение или сянка от промяна, и Чието Слово е трайно като вечните хълмове (Яков 1:17). Бог е закрепил здраво планините и ги е обградил със сила (Пс. 65:6). Никоя мощ, освен ръката на Безкрайно Силния, не би могла да ги помръдне от местата им. **По същия начин Той е утвърдил Своя Закон - основата на управлението Му на небето и на земята. Човешката сила е в състояние да посегне на другите хора и да разруши живота им. Но както е невъзможно да отмести планините от основите им и да ги хвърли в морето, така не може да промени и една заповед от Закона на Йехова или да заличи и едно от обещанията Му към хората, които вършат Неговата воля. Верността на Божиите служители към Неговия Закон трябва да бъде така непоклатима, както вечните хълмове.**

Планините, опасващи долините, постоянно свидетелстват за Божията творческа сила и са извор на непресъхваща увереност в Неговото покровителство и грижа. Тези „странници и пришълци на земята" се научават да обичат мълчаливите символи на присъствието на Йехова. Трудностите в живота им не ги карат да роптаят. **Те никога не се чувстват сами сред уединението на планините. Благодарни са на Бога, че им е осигурил убежище от яростта и жестокостта на хората. Щастливи са, че могат свободно да Му се покланят.** Често се случва яките хълмове да бъдат сигурна защита от преследващите ги врагове. От извисяващите се канари те издигат глас в химни за
67 Божия прослава и римските армии не могат да смълчат благодарствените им песни.

Тези последователи на Христос са чисти, скромни и ревностни в благочестието си. Те ценят принципите на истината повече от къщи и земи, от приятели и роднини, дори от самия си живот. И искрено се опитват да внушат тези принципи в сърцата на младежите. **От най-ранно детство децата изучават Писанията и се учат да считат изискванията на Божия закон за свещени. Преписите на Библията са рядкост. Затова нейните скъпоценни думи се поверяват на паметта.** Много от тях могат да цитират наизуст големи части както от Стария, така и от Новия завет. Истините за Бога те свързват както с величествената природа, така и със скромните придобивки на ежедневието. Малките деца се научават да гледат с благодарност към Бога като Дарител на всяко благо и утеха.

Макар и чувствителни и обичливи, родителите са твърде мъдри в любовта си, за да ги привикват към себеугаждане. Очаква ги живот на изпитания и трудности, а може би и мъченическа смърт. От детството си те са научени да понасят трудности, да се подчиняват на авторитета и все пак да мислят самостоятелно. **Доста отрано привикват да носят отговорности, да внимават какво говорят и да разбират мъдростта на мълчанието.** Една непредпазливо изпусната дума, дочута от враговете им, може да застраши живота не само на този, който я е изговорил, но и живота на стотици от братята му. Защото враговете на истината, дебнещи като вълци плячката си, преследват хората, дръзнали да отстояват свободата на религиозната вяра.

Заради истината валденсите се отказват от материално благополучие и с усилие и неуморимо търпение се трудят за ежедневния хляб. Старателно облагородяват всяко парче обработваема земя сред планините: долините и по-неплодородните склонове дават добра реколта под грижите им. **Пестеливостта и изключителното себеотрицание стават част от образованието, което децата получават като свое единствено наследство. Те усвояват урока, че Бог е планирал живота като дисциплина, която да ги научи да задоволяват нуждите си само с личен труд, предвидливост, грижа и**
вяра. Този процес е труден и изтощителен, но полезен. 68
Именно от това има нужда грешният човек - училище, предвидено от Бога за неговото обучение и развитие. Усилената работа и трудностите закаляват младежите, но не се пренебрегва и култивирането на интелекта. Учат ги, че всичките им способности принадлежат на Бога и трябва да ги усъвършенстват и развиват, за да Му служат.

По чистота и скромност църквите на валденсите приличат на църквите от апостолското време.

ГОРЕ: **ДОЛИНИ НА ВАЛДЕНСИТЕ**

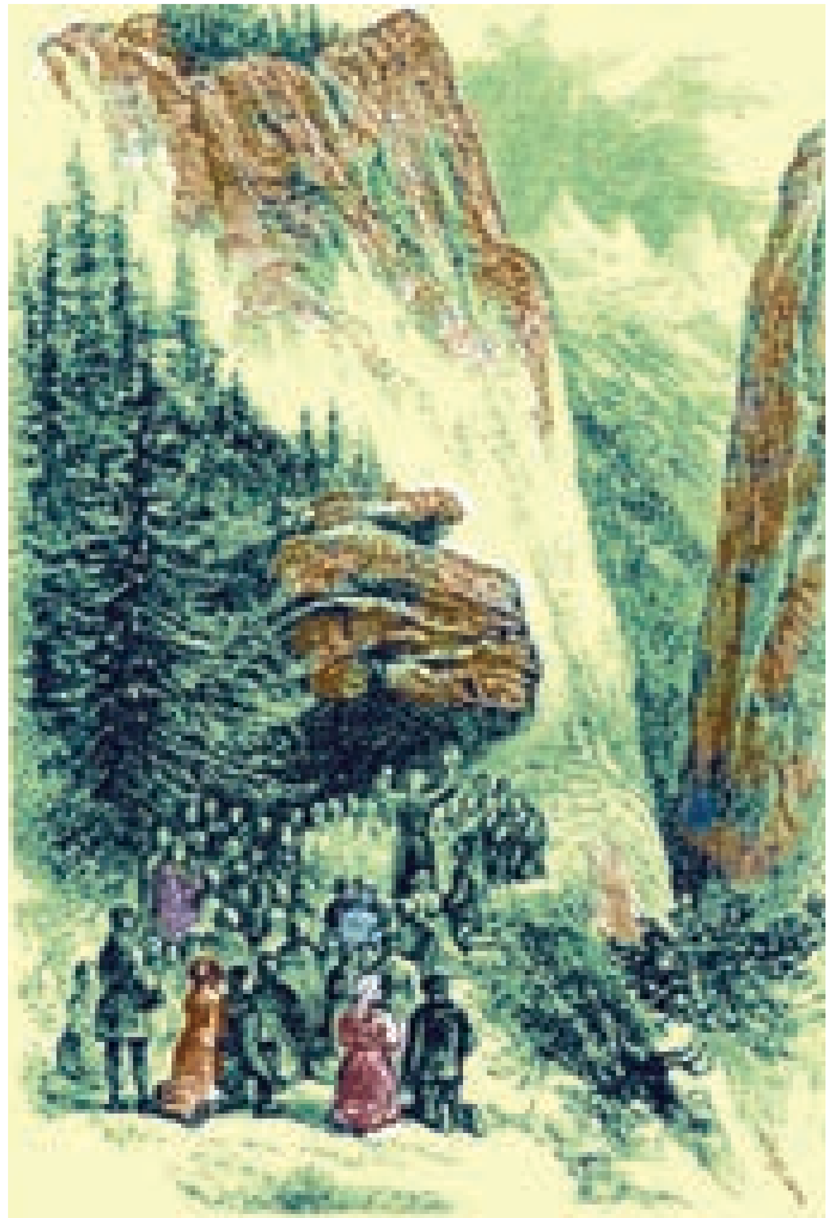

ГОРЕ И ДЯСНО: **БОГОСЛУЖЕНИЕ НА ВАЛДЕНСИТЕ**

ДОЛУ: **БЛАГОРОДНИЯТ УРОК – ЕДНА ОТ УЧИЛИЩНИТЕ КНИГИ НА ВАЛДЕНСИТЕ**

ИСТОРИЧЕСКО ДАТИРАНЕ НА ТАЗИ ПОРАЗИТЕЛНА ГЛАВА. Информацията за ранните британски християни обхваща периода от преди 300 до 800 г.сл.Хр.

Още преди 300 г.сл.Хр. християнски мисионери пристигнали в Британия с чистите библейски истини. Тъй като били преследвани, те избягали на север в Шотландия, а оттам – в Ирландия. Колумба (521-597 г.) отпътувал от Ирландия в Шотландия и основал островна мисионерска станция на остров Йона в 563 г.сл.Хр. Мисионери били изпращани в много европейски страни, а накрая и в Италия през 614 г.

Пратеници на Рим пристигнали през 596 г. и спечелили езичниците саксонци за своята светска религия. Повече от хиляда години християните били жестоко преследвани. През цялото това време вярващите в библейската събота продължавали да споделят вярата си в части от Европа, Азия и Африка.

Историята на валденсите обхваща период от повече от хилядолетие на гонения и кръвопролития – чак до средата на XIX в. Папа Инокентий VIII наредил през 1487 г. те да бъдат „смазани като отровни змии".

Отхвърляйки върховенството на папи и прелати, те издигат Библията като единствен върховен и непогрешим авторитет. За разлика от високомерните католически свещеници, техните пастори следват примера на своя Учител, Който „дойде не да Му служат, но да служи“. Те хранят Божието стадо, като го водят на „зелените пасбища“ и „живите извори“ на Неговото свято Слово. Далеч от паметниците на човешкото великолепие и гордост, хората се събират не в пищни църкви или в грандиозни катедрали, но под сянката на планините, във високопланинските долини или – във време на опасност – в някоя скалиста крепост, за да слушат думите на истината от служителите на Христос. Пасторите не само проповядват благата вест, но и посещават болните, поучават децата, съветват заблудилите се и се стремят да разрешават споровете и да насърчават единството и братската любов. В мирни времена те се издържат от доброволните дарения на хората. Но като Павел, който е майстор на шатри, всеки от тях научава и някакъв занаят или професия, чрез която сам да се изхранва, ако се наложи.

Пасторите обучават и младежите. Макар че се обръща внимание на всички клонове от общата култура, основният предмет е Библията. Евангелията на Матей и Йоан се учат наизуст, заедно с много от посланията. **Занимават се също и с преписване на Божието Слово.** Някои ръкописи съдържат цялата Библия, други – само кратки части, към които се добавят прости обяснения от вярващи, способни да я тълкуват. Така излизат наяве отдавна скрити съкровища
69 на истината, толкова дълго потулвани от хора, които се опитват да възвисят себе си над Бога.

Свещените Писания се преписват стих по стих, глава по глава, с постоянни и неуморни усилия – понякога в дълбоки и мрачни пещери под земята на светлината на факли. Така продължава делото, чрез което разкритата Божия воля заблестява като чисто злато. А понесените заради нея трудности я правят само още по-ярка, по-ясна и по-мощна, което биха могли да усетят само участниците в това дело. Небесни ангели обкръжават тези предани служители.

Сатана е накарал папските свещеници и прелати да погребат Словото на истината под безсмислени заблуди, ереси и суеверия. Но то е съхранявано непокътнато по изумителен начин през всички векове на тъмнина. И не носи печата на човек, но този на Бога. Хората са полагали неуморни усилия да замъглят ясното, истинско значение на Писанията и да внушават, че те си противоречат. Но като Ноев ковчег върху издигащите се талази на морските глъбини Божието Слово се извисява над бурите, които заплашват да го унищожат. Както мината съдържа богатите жилки на златото и среброто, скрити под повърхността, така че онези, които искат да намерят нейните съкровища, трябва да копаят, така и Свещените писания притежават съкровища от истина, откриващи се само на сериозния, скромен и молещ се търсач. Бог е планирал Библията да бъде учебник за цялото човечество – и в детство, и в младост, и в зрелост и да бъде изучавана през цялото време. Той е дал Словото Си на хората като откровение за Своята същност. Всяка нова истина разкрива нещо ново за характера на неговия Автор. Изучаването на Писанията е определеното от Небето средство, което да довежда хората до по-тясно общуване със Създателя и да им дава по-ясна представа за Неговата воля. То е средство за общуване между Бога и човека.

Въпреки че смятат страха от Господа за начало на мъдростта, валденсите не остават слепи за това колко е важно да имат връзка със света, както и познание за хората и за активния живот, които разширяват умствения кръгозор и изострят възприятията. От учи- 70
лищата си в планините някои младежи са изпращани в учебни заведения в градовете на Франция или Италия, където се разкрива по-широко поле за учене, размишление и наблюдение, отколкото в родните им Алпи. Изпратените младежи са изложени на изкушения, виждат пороци, сблъскват се с хитри посредници на Сатана, които се опитват да ги убедят в изключително коварни ереси и крайно опасни измами. Но полученото в детството възпитание ги е подготвило за всичко това.

В училищата, където отиват, те не трябва да се доверяват на никого. Дрехите им са така ушити, че да прикриват тяхното най-голямо съкровище – скъпоценните ръкописи на Билията. Те носят винаги в себе си тези преписи, плод на месеци и години усилен труд. И всеки път когато се появява сгоден случай да останат незабелязани, **много предпазливо оставят част от тях на места, където хората, чиито сърца изглеждат предразположени да приемат истината, да могат да попаднат на тях. Още от скута на майка си децата на валденсите са обучавани за това дело. Те разбират какво трябва да правят и го изпълняват предано.** В тези учебни заведения има хора, които се обръщат към истинската вяра и често пъти се открива, че нейните принципи са проникнали в цялото училище. Въпреки това папските водачи не могат да проследят източника на така наречената „ерес“, дори и при най-щателно разследване.

Духът на Христос е мисионерски. Първият стремеж на обновеното сърце е да доведе и други хора при Спасителя. Такъв е духът и на християните валденси. Те чувстват, че Бог изисква от тях нещо

ВАЛДЕНСКИ ПАСТОР ПРОПОВЯДВА НА СЪБРАЛИТЕ СЕ В СВОЕТО СЕЛО

повече, отколкото само да съхраняват истината чиста в своите църкви. Усещат, че върху тях лежи тържествената отговорност да разпръскват светлината сред хората, оставащи в тъмнина. Опитват се да разкъсат римските окови чрез могъщата сила на Божието Слово. **Проповедниците на валденсите се обучават и за мисионери, затова от всеки, който желае да стане служител, се изисква първо да придобие опит като странстващ проповедник. Всеки от тях трябва да** 71 **служи три години в някое мисионерско поле, преди да поеме отговорност за църква в родината.** Тази служба, която още от самото начало изисква себеотрицание и жертви, е подходящо встъпление към живота на пастор в тази епоха, която поставя на изпитание душите на хората. Младежът, който е ръкоположен за свещената служба, вижда пред себе си не перспектива за земни богатства и слава, но живот на усилен труд и опасности, а вероятно - и мъченическа смърт. Мисионерите тръгват двама по двама, както Исус изпраща учениците Си. Всеки млад човек обикновено е прикрепен към опитен възрастен мъж, който го направлява и отговаря за неговото обучение и с чиито съвети е длъжен да се съобразява. Тези екипи невинаги са заедно, но често се срещат за молитва и общуване, като по този начин укрепват взаимно вярата си.

Ако разкрият целта на своята мисия, това би гарантирало провала ѝ. Затова те внимателно прикриват действителния ѝ характер. **Всеки проповедник е обучен на някакъв занаят и скрива истинската си работа под маската на светска професия.** Обикновено избират ролята на търговци на едро или дребно. „Те носят коприна, бижута и други стоки, които по онова време не се намират лесно, освен на далечни пазари. И като търговци получават достъп там, където биха били прогонени като мисионери“ *(Уайли. Кн. 1, гл. 7).* **През цялото време те издигат сърцата си в молитва към Бога за мъдрост да представят съкровището, по-скъпоценно от злато или бисери. Тайно носят в себе си копия на Библията – цялата или части от нея. И винаги когато се появи възможност, насочват вниманието на клиентите си към тези ръкописи.** Често по този начин събуждат интерес към четене на Божието Слово и го оставят на хората, които са пожелали да го приемат.

Работата на тези мисионери започва в равнините и долините в подножието на техните планини, но се разпростира далеч отвъд тези граници. Боси и в груби дрехи, износени от пътуването – също като на техния Учител - те преминават през големите градове и проникват до далечни земи. **Навсякъде разпръсват скъпоценното „семе“. По пътя им възникват църкви и кръвта на мъчениците свидетелства за истината.** Божият ден ще разкрие богатата реколта от души, натрупана чрез усилията на тези верни хора. Божието 72 Слово си прокарва път в християнството тихомълком и тайно и намира радостен прием в домовете и сърцата на хората.

За валденсите Писанията са не само история на отношенията между Бога и човека в миналото и ръководство за отговорностите и задълженията в настоящето, но също и откровение за опасностите и за славата на бъдещето. Те смятат, че краят на всичко е наближил. И когато изследват Библията с молитва и сълзи, мотивацията им става още по-дълбока чрез скъпоценните истини и поради дълга им да разкрият на другите спасителните слова. **В свещените страници виждат ясно разкрит плана на спасението и намират утеха, надежда и мир във вярата си в Исус Христос.** Когато светлината озарява техния разум и радва сърцата им, в тях се поражда силен копнеж да разпръснат лъчите ѝ сред хората, живеещи в тъмнината на папските заблуди.

Те виждат, че под ръководството на папата и свещениците човеците напразно се опитват да спечелят прошка, като измъчват телата си заради своите грехове. Научени да разчитат на добри дела, за да се спасят, те постоянно се взират в себе си и съзнанието им се занимава единствено с тяхното греховно състояние. Осъзнават, че техният грях предизвиква Божия гняв и затова измъчват душата и тялото си, обаче не намират никакво успокоение. Така доктрините на Рим държат в окови съвестните души. Хиляди изоставят приятели и роднини и прекарват живота си в манастирски килии. Много хора напразно се опитват да успокоят съвестта си с дълги пости и жестоки самобичувания, среднощни бдения и безкрайни изтощителни часове по очи върху студените влажни камъни на мрачните си жилища, чрез поклоннически пътувания до светите места, чрез унизителни покаяния и ужасни мъчения. Мнозина живеят и страдат толкова дълго от усещането си за своята греховност и от постоянния страх пред Божия отмъстителен гняв, че накрая изтощеното тяло се предава и ги спускат в гроба без лъч светлина и надежда.

Валденсите жадуват да разчупят пред гладуващите души хляба на живота, да им разкрият вестите 73 **на мир в Божиите обещания и да ги насочат към Христос като единствената надежда за спасение.** Според тях доктрината, че добрите дела могат да бъдат изкупление за престъпването на Божия закон, се основава на лъжа. Когато човек се осланя на своите заслуги, той не може да види безкрайната любов на Христос. **Исус умира като жертва вместо човека, защото грешният човешки род не може да направи**

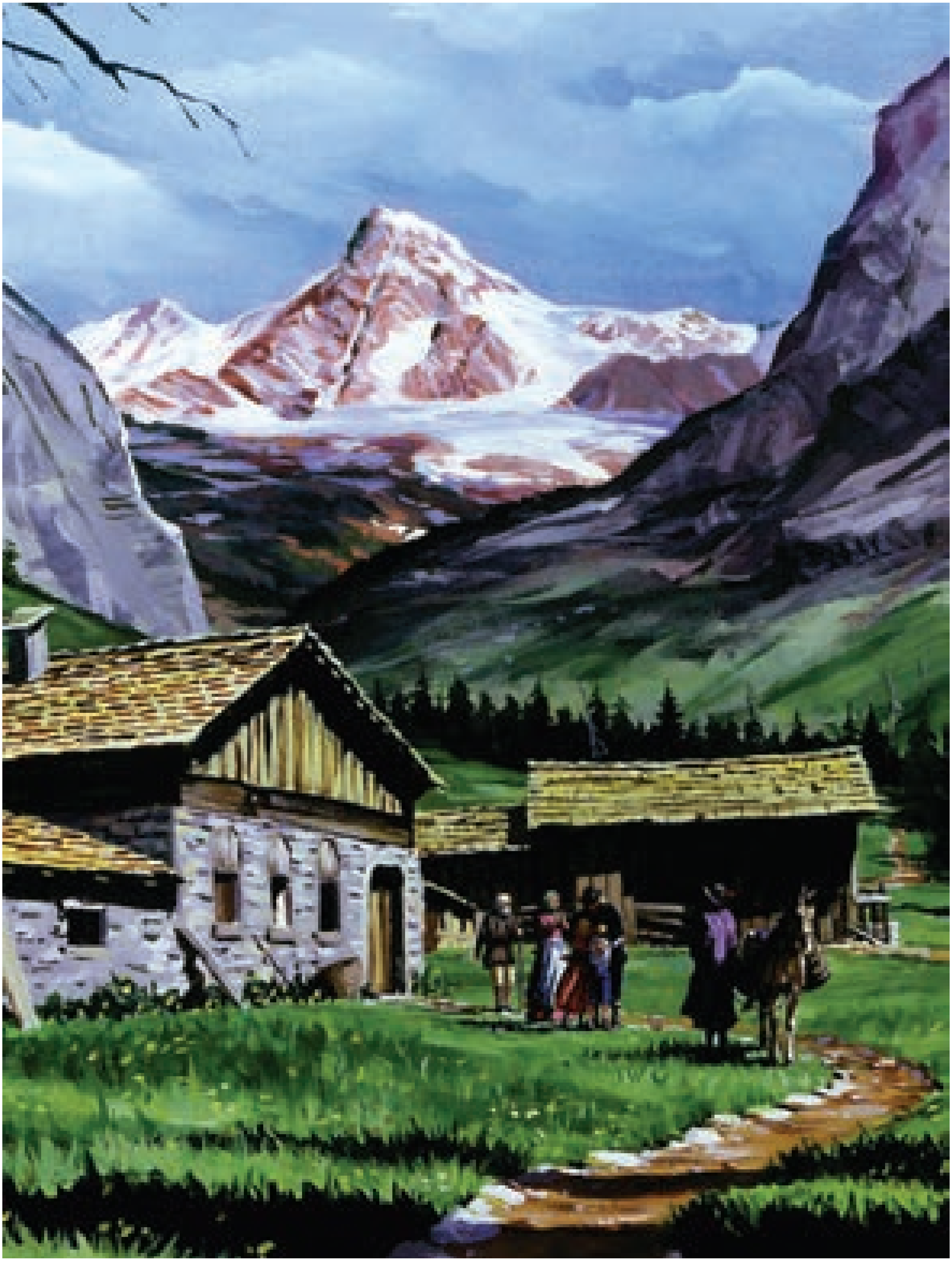

ТИПИЧНА ФЕРМА НА ВАЛДЕНСИ

нищо, за да се представи в добра светлина пред Бога. Заслугите на разпънатия на кръста и възкръснал Спасител са основата на християнската вяра. Зависимостта на душата от Христос е така реална, както на ръката или крака - от тялото; и връзката с Него трябва да е така тясна, както клонката е свързана с лозата.

Ученията на папи и прелати подвеждат хората да смятат Бога - и дори Христос - за неумолим, мрачен и отблъскващ. Те внушават, че Спасителят е толкова лишен от състрадание към падналия в грях човек, щото се налага да призовават като посредници свещеници и светии. Хората, които са били просветени от Божието Слово, копнеят да посочат на тези души Исус като техен милостив и любящ Спасител, Който протяга ръце и кани всички да отидат при Него с бремето си от грехове, грижи и умора. Силно копнеят да премахнат натрупаните от Сатана прегради, които пречат на грешниците да видят обещанията на Бога и да отидат направо при Него, като изповядат греховете си и получат опрощение и мир.

Мисионерът на валденсите е винаги готов да разкрива пред любознателния ум скъпоценните истини от евангелието. Предпазливо изважда преписаните части от Свещеното Писание. Най-голямата радост за него е да дава надежда на съвестната, съкрушена от греха душа, която вижда един отмъстителен Бог, само чакащ да изпълни присъдата. С треперещи устни и със сълзи на очи, а често и на колене, той споделя с братята си скъпоценните обещания, в които е разкрита единствената надежда на грешника. По
74 този начин светлината на истината прониква в много обгърнати от тъмнина умове, разкъсвайки пелената на мрака. И тогава Слънцето на правдата засиява в сърцето с изцеление в крилете си. **Често се случва по настояване на слушателя да четат много пъти някоя част от Писанието, сякаш той иска да се увери, че е чул правилно.** С особено нетърпение хората искат отново и отново да слушат следните думи: „Кръвта на Исус (Христос), Неговия Син, ни очиства от всеки грях“ (1 Йоан. 1:7); „И както Моисей издигна змията в пустинята, така трябва да бъде издигнат Човешкият Син, та всеки, който вярва в Него, (да не погине, но) да има вечен живот“ (Йоан 3:14, 15).

Много хора започват да се съмняват в твърденията на Рим. Разбират колко е безсмислено човешки същества или дори ангели да бъдат посредници на човека. Когато истинската светлина изгрява пред тях, те радостно възкликват: „Христос е моят Свещеник. Неговата кръв е моята жертва. Олтарът Му е моята изповедалня“. Започват изцяло да се осланят на заслугите на Исус, повтаряйки думите: „А без вяра не е възможно да се угоди на Бога“ (Евр. 11:6); „Няма под небето друго име, дадено между хората, чрез което трябва да се спасим“ (Деяния 4:12).

Увереността в любовта на Спасителя им изглежда толкова невероятна, че тези блъскани от бурите бедни души сякаш не могат да повярват. Донася толкова голямо облекчение, такъв поток от светлина се излива върху тях, че сякаш се пренасят в небето. **Ръцете им хващат с доверие ръката на Христос. Нозете им стъпват здраво върху Канарата на вековете. Страхът от смъртта изчезва.** Сега те биха могли да пожелаят дори тъмницата или кладата, ако по този начин ще прославят името на своя Изкупител.

По такъв начин Божието Слово се изважда и чете понякога само на един човек, понякога на малка група хора, които копнеят за светлината и истината. Често прекарват цялата нощ в четене. Толкова голямо е учудването и възхищението на слушателите, че вестоносецът на милостта нерядко е принуден да спре да чете, докато човекът успее да възприеме вестите на
спасението. Често се чуват думи като следните: „Бог 75
наистина ли ще приеме моя принос? Ще се усмихне ли на мен? Ще прости ли на мен?“ Мисионерът в отговор прочита „Елате при Мен всички, които сте отрудени и обременени, и Аз ще ви дам почивка“ (Мат. 11:28).

Вярата се хваща за обещанието и човекът радостно отговаря: „Повече никакви дълги пътувания до свети места, никакви дълги поклоннически пътешествия до свети гробници. Мога да дойда при Исус такъв, какъвто съм - грешен и неосветен - и Той няма да отхвърли моята молитва на покаяние. `Прощават ти се греховете.` Дори моите грехове могат да бъдат опростени!“

Сърцето се изпълва със свещена радост и прославя името на Исус с възхвала и благодарност. **Тези щастливи души се връщат по домовете си, за да разпръсват светлината, да преразказват със свои думи новата си опитност на други и да споделят, че са намерили истинския и жив Път. Това е Божият глас и той убеждава хората, които го чуват.**

Предвестникът на истината продължава по пътя си, но неговото смирение, искреност, сериозност и дълбока ревност стават обект на чести разговори. В много случаи слушателите му дори не са го попитали откъде идва и накъде отива. Били са толкова поразени, отначало от изненада, а след това от благодарност и радост, че не им е дошло на ум да го разпитват. Когато са настоявали да дойде в дома им, той е отговорил, че трябва да посещава изгубените овце от стадото. „Възможно ли е това да е бил небесен ангел?“ – питат се те.

В повечето случаи никой повече не вижда вести-

ГОРЕ И ДЯСНО: **МИСИОНЕРИ ВАЛДЕНСИ**

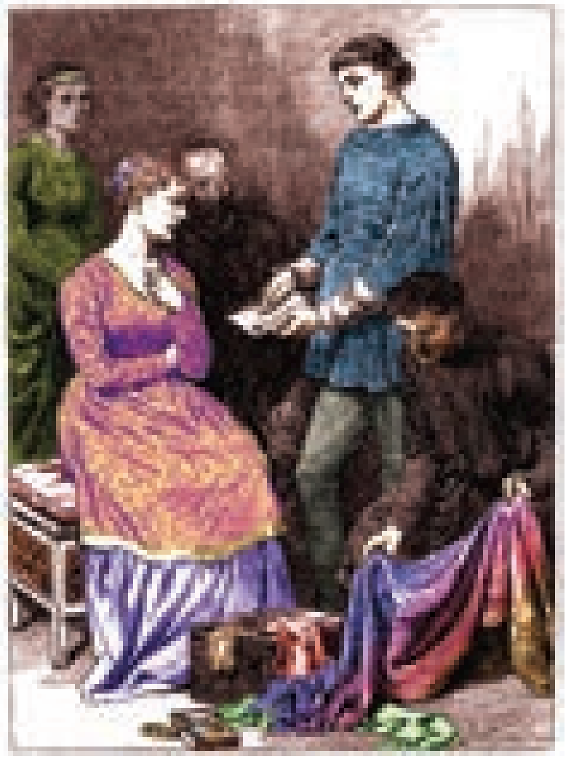

ЛЯВО: **ИЗГАРЯНЕ НА ВАЛДЕНСИ В ТУЛУЗА, ФРАНЦИЯ, ПРЕЗ XIII ВЕК**

ДОЛУ: **КЛАНЕТО НА ВАЛДЕНСИ В МЕРИНДОЛ, ФРАНЦИЯ, 1545 Г.**

ДОЛУ: ПРЕСЛЕДВАНЕ НА ВАЛДЕНСИ

теля на истината. Той се е отправил към други страни или животът му гасне в неизвестна тъмница, или пък костите му се белеят на място, където е свидетелствал за истината. Но оставените от него думи не могат да бъдат заличени. Те вършат своето дело в сърцата на хората. Благословените резултати ще излязат наяве едва в деня на съда.

76 Мисионерите валденси нахлуват в царството на Сатана и силите на мрака започват да бдят по-усърдно. Всяко усилие за напредъка на истината е зорко наблюдавано от Княза на злото и той всява страхове в сърцата на своите оръдия. Папските водачи виждат в дейността на тези смирени странстващи проповедници потенциална опасност за своето дело. **Ако позволят на светлината на истината да блести безпрепятствено, тя ще разпръсне гъстите облаци на заблудата, които обгръщат хората. Ще насочи мислите само към Бога и в края на краищата ще унищожи върховенството на Рим.**

Самото съществуване на тези хора, които държат вярата на ранната християнска църква, е постоянно доказателство за отстъплението на Рим; и затова предизвиква безмилостна омраза и гонения. Техният отказ да изоставят Писанията е „престъпление", което Рим не може да толерира. Той взема решение да ги изтрие от лицето на земята. З**апочват най-страшните кръстоносни походи срещу Божия народ в техните планински домове**. Инквизитори са изпращани по следите им и сцената, представяща невинния Авел, падащ пред братоубиеца Каин, се повтаря многократно.

Облагородените им земи многократно са опустошавани, жилищата и църквите им - унищожавани напълно; и там, където някога е имало плодородни полета и домове на невинни и трудолюбиви хора, е оставала само пустош. Както хищният звяр се настървява от вкуса на кръвта, така и яростта на папските привърженици се разгаря все повече от страданията на техните жертви. Много от тези свидетели за чистата вяра са преследвани из всички планини и долини, където са потърсили убежището на величествените гори или на планинските върхове.

Срещу морала на тези обявени извън закона хора не може да се повдигне нито едно обвинение. Дори техните врагове ги признават за мирни, тихи и набожни. **Голямото им „престъпление" е, че не се покланят на Бога според волята на папството. Заради това „провинение" върху тях се стоварват всяко унижение, оскърбление и мъченичество, каквито хора или дяволи биха могли да измислят.**

77 Когато Рим решава да изтреби омразната секта, папата издава була [Инокентий VIII, 1487 г. сл. Хр.], която ги осъжда като еретици и ги предава на смърт (виж Приложението). Те не са обвинени в безделие, мошеничество или бунт, но че имат вид на набожност и святост, които отклоняват от правия път „овцете от истинското стадо". Затова папата заповядва „тази злонамерена и омразна секта от злосторници", ако „откажат да се отрекат, да бъдат смазани като отровни змии" *(Уайли. Кн. 16, гл. 1)*. Дали този арогантен властелин си дава сметка, че ще чуе отново тези думи? Знае ли, че те са записани в небесните книги като свидетелство срещу него в съда? „Понеже сте направили това на един от тези Мои най-малки братя, на Мен сте го направили" (Мат. 25:40).

Папската була призовава всички членове на църквата да се присъединят към кръстоносния поход срещу „еретиците". Като стимул за включване в това жестоко дело тя „освобождава от всички църковни наказания и глоби - общи и конкретни; освобождава всички, включили се в кръстоносния поход, от всяка клетва, която са дали; узаконява собствеността им върху всеки имот, който може да са придобили незаконно; и обещава на хората, които убият еретик, опрощение на всичките им грехове. Анулира всички договори, направени в полза на валденсите. Заповядва на домашните им прислужници да ги напуснат, забранява да им бъде оказвана каквато и да е помощ и упълномощава всички да заграбват имотите им" *(Уайли. Кн. 16, гл. 1)*. Този документ ясно разкрива кой е ръководещият дух зад кулисите. В него се чува ревът на змея, а не гласът на Христос.

Папските водачи не искат да съобразят характерите си с великия стандарт на Божия закон, но издигат стандарт, удобен на самите тях, и са решени да принудят всички да се подчиняват на него, защото това е волята на Рим. Разиграват се най-страшните трагедии. Покварени и богохулни свещеници и папи вършат делото, което им внушава Сатана. В сърцата им няма място за милост. Същият дух, който е разпънал Христос на кръста и е избил апостолите, който е 78
подбуждал жадния за кръв Нерон срещу верните по неговото време, действа и сега, за да заличи от земята възлюбените на Бога.

Гоненията срещу тези богобоязливи хора в продължение на много столетия, понасяни от тях с търпение и издръжливост, прославят техния Изкупител. Въпреки кръстоносните походи и нечовешкото клане, те продължават да изпращат своите мисионери, за да разпръсват скъпоценната истина. Преследват ги до смърт, кръвта им обаче полива посятото семе и то не остава безплодно. **Така валденсите свидетелстват за Бога още векове преди раждането на Лутер. Разпръснати из много страни, те посяват семената на**

Реформацията, която започва по времето на Уиклиф, разширява се и се задълбочава в дните на Лутер и ще бъде продължена до края на времето от онези, които също са готови да понесат всичко заради „Божието Слово и свидетелството на Исус (Христос)“ (Откр. 1:9).

ГОРЕ: БОГОСЛУЖЕНИЕ НА ВАЛДЕНСИ / *ДОЛУ:* СЪВМЕСТНО ИЗУЧАВАНЕ НА ПИСАНИЯТА

ИСТОРИЦИ ГОВОРЯТ ЗА ЕЗИЧЕСКИ ПРОИЗХОД

„Ритуали и церемонии, за които нито Павел, нито Петър са чували, били тихо възприети, след което за тях бил изискан статут на божествени институции. Служители, за които първите ученици не биха могли да намерят място, и титли, които за тях биха били напълно непонятни, започнали да изискват внимание и да се наричат „апостолически" *(William D. Killen, The Ancient Church, p. xvi).*

„Вярата в чудотворни предмети, талисмани, амулети и формули била важна за християнството (…) Те били приети от езическата древност (…) Одеждите на духовенството и папската титла pontifix maximus били наследство от езическия Рим. Католическата църква разбрала, че новоповярвалите от селата все още почитат някои потоци, кладенци, дървета и камъни. Сметнала за по-мъдро да ги благослови за християнска употреба (…) Важните за народа празненства се появили отново като християнски празници, а езическите ритуали се преобразували в християнска литургия (…) Християнският календар със светии изместил римския fasti [календар с богове]. Скъпите на хората езически божества били възстановени с имената на „християнски светци" (…) Постепенно най-добрите черти от Астарта, Кибела, Артемида, Диана и Изида били събрани в поклонението пред Дева Мария" *(Will Durant, The Age of Faith, 1950, pp. 745-746).*

„Католическата църква възприела езическата философия и я направила щит на вярата против езичниците. Приела езическия римски Пантеон, храмът на всички божества, и го осветила в чест на всички мъченици. Така е и до днес. Тя взе езическия Ден на слънцето и го превърна в християнската неделя. Взе езическия Великден [в чест на Ищар] и го направи празник, който сега празнуваме в този сезон (…) Слънцето бе най-важният бог в езическия свят (…) Затова Църквата сякаш казва: „Запазете старото езическо име" [Ден на слънцето]. Той ще си остане свят ден. И така, езическата неделя, посветена на Балдер, стана християнската неделя, посветена на Исус" *(William L. Gildea, "Paschale Gaudium," in The Catholic World, March 1894, p. 809).*

„Не е необходимо да навлизаме в тема, която усърдието на протестантките автори е направило позната на повечето от нас: използването на храмове, посветени на определени светци (…) светена вода, убежища [манастири], святи дни и периоди, използване на календар на светците, процесии (…) всички те са от езически произход и са осветени чрез приемането им в църквата" *(John Henry Newman, An Essay on Development of Christian Doctrine, 1906, p. 373).*

„Могъщата Католическа църква не е нищо повече от кръстена Римска империя. Рим бе преобразуван и обърнат във вярата (…) Следователно не е за учудване да открием, че между първия и четвъртия век църквата е претърпяла големи промени" *(Alexander C. Flick, Rise of the Medieval Church, pp. 148-149).*

„От пети век е имало поклонение пред изображенията на Христос, Мария и светиите с молитви, целувки, падане по очи. Всичко това е било подновяване на древните езически практики. С наивното си и самоуверено убеждение, че християните няма да се подлагат вече на рисковете на езичеството Църквата не само започнала да толерира, но дори да пропагандира навлизането на езичеството (…) През VII и началото на VIII век се извършвала оживена търговия на изображения, особено от монаси. Църквите и параклисите били отрупани с изображения и реликви. Тази езическа практика била съживена" *(Adolph Harnack, History of Dogma, Vol. 4, 1898, pp. 318-319).*

„От древния Вавилон идва култът към девствената майка богиня, която била боготворена като най-висшето божество" *(S.H. Langdon, Semitic Mythology, 1931 ed.).*

Леинг споменава няколко езически обичаи за поклонение пред майката богиня, които били вкарани от Рим в християнството: светена вода, обети, издигане на свещени предмети [издигане на нафората], камбани, украсяване на изображения, процесии, празници, молитви за мъртвите, поклонение пред реликви, статуи на светци" (Виж Gordon J. Laing, Survivals of Roman Religion, 1831 edition, pp. 92-95, 123-131, 238-241).

ДРЕВНИ ЕГИПЕТСКИ БОЖЕСТВА

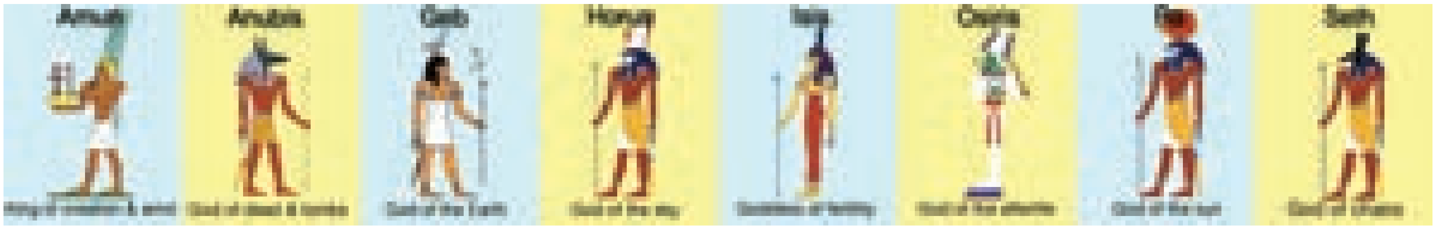

ХРИСТИЯНИТЕ ЖИВЕЕЛИ В ПОСТОЯННА ОПАСНОСТ ДА БЪДАТ АРЕСТУВАНИ ЗА ТОВА, ЧЕ ЧЕТАТ БИБЛИЯТА.

5 глава

Глас в пустинята

Джон Уиклиф

Имало време, когато обикновените хора не разполагали с библии. Можете ли да си го представите! Никъде не можело да се намери Библия. Не им било позволено да я четат. **Тогава се появил човек, който бил решен да даде Библията на народа си.** ***Прочетете какво се случило с него, когато го направил.*** *Това е историята на един Божи човек – историята на Джон Уиклиф.*

79 **Има периоди преди Реформацията, когато съществуват съвсем малко копия на Библията, но Бог не допуска Словото Му да бъде напълно унищожено. Неговите истини не трябва да останат завинаги скрити.** Той би могъл така лесно да пусне на свобода думите на живота, както отваря вратите на затвора и както отключва железни порти, за да освободи служителите Си. **В различни европейски страни Божият Дух подтиква хората да търсят истината като скрито съкровище. Ръководени от Него чрез Провидението Му, те изучават свещените страници с огромен интерес.** Имат желанието да приемат светлината, каквото и да им струва това. Въпреки че не разбират всичко съвсем ясно, те успяват да открият множество отдавна погребани истини. Като изпратени от Небето вестоносци, те тръгват напред, отхвърляйки оковите на заблудите и суеверията, и призовават дълго поробените хора да се събудят и да предявят правото си на свобода.

Освен сред валденсите, Божието слово дълги векове е било заключено в езици, които знаят само образованите. Но настава времето Писанията да бъдат преведени и дадени на народите в различните страни на техния собствен език. Среднощният мрак над света вече се вдига. Тъмните часове избледняват и в много страни се появяват белезите на зазоряването.

В четиринадесети век в Англия се издига „утринната звезда на Реформацията“. Джон Уиклиф е глашатай на реформа не само за Англия, но и за цялото християнство. 80 Големият протест срещу Рим, който той успява да огласи, никога няма да бъде смълчан. Този протест слага началото на борба, която ще доведе до освобождаването на хора, църкви и народи.

Уиклиф получава добро образование и за него страхът от Господа е начало на мъдростта. В колежа се отличава с пламенната си набожност, както и със забележителните си таланти и обширна ерудиция. В жаждата си за знания той се стреми да се запознае с всеки клон от знанието. Изучил е схоластичната философия, каноните на църквата и гражданските закони, особено на собствената си страна. Това ранно обучение проличава ясно в работата му по-нататък. Доброто познаване на теоретичната философия по онова време му дава възможност да излага нейните заблуди. А изучаването на националните и църковните закони го подготвя да се заеме с голямата битка за гражданска и религиозна свобода. Макар че владее добре оръжията на Божието слово, той е усвоил и интелектуалните дисциплини на училищата и разбира тактиката на схоластиците. Силата на неговия характер и задълбочените му и изчерпателни познания внушават респект както у приятелите, така и у враговете му. Неговите поддръжници гледат с удовлетворение как техният герой стои начело сред водещите умове на нацията. А враговете нямат основание да хвърлят презрение върху каузата на реформата с аргументи за невежество или слабости на нейния привърженик.

Докато е все още в колежа, Уиклиф започва да изучава Писанията. В онези ранни времена, когато Библията съществува само на древни езици, единствено учените могат да открият пътя към извора на истината, който е недостъпен за необразованите класи. Това вече е подготвило пътя за бъдещото дело на Уиклиф като реформатор. Учени хора, изследвали Божието слово, са открили представената в него велика истина за Божията безвъзмездна благодат. Чрез поученията си са разпръсвали познанието за тази истина и са подтиквали хората да се обръщат към живите Писания.

Когато вниманието на Уиклиф се насочва към Библията, той започва да я изследва със същата задълбоченост, която му е помогнала да се справи с университетските науки. 81 До този момент той е чувствал дълбока нужда, която нито заниманията с наука, нито църковните учения са могли да удовлетворят. В Божието слово открива онова, което дотогава напразно е търсил. В него намира открит плана на спасението и Христос като единствения Застъпник за човека. Той решава да служи на Христос и да разгласява истините, които е открил.

Както реформаторите след него, така и Уиклиф в

ИСТОРИЧЕСКО ДАТИРАНЕ НА ТАЗИ ГЛАВА. Всички събития, имащи отношение към Джон Уиклиф (1320-1384), се случват в периода 1328-1415 г. Той става пастор на Лутърурт в 1374 г., а през 1377 срещу него се издават папски були. През 1378 г. са избрани двама съперничещи си папи и така започва Голямата схизма. Борбите им продължават до 1415 г. В периода от 1382 до 1384 г. Уиклиф превежда Библията на английски.

Местата в гл. 1 до 5 са посочени на картите на с. 20.

Споменатите в глави 6 до 15 могат да бъдат намерени на с. 21.

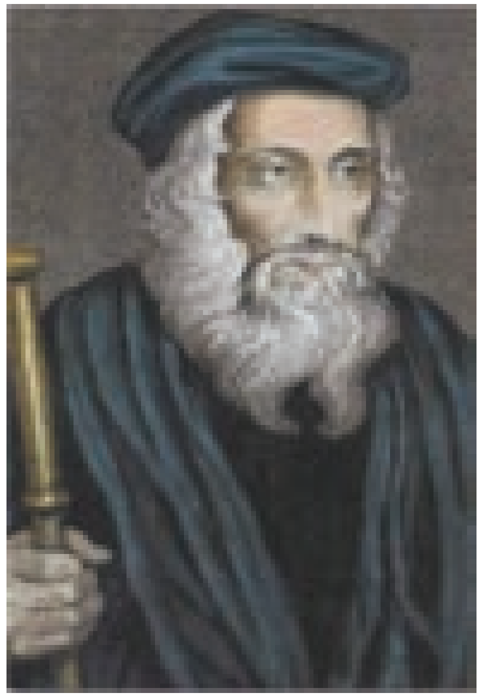

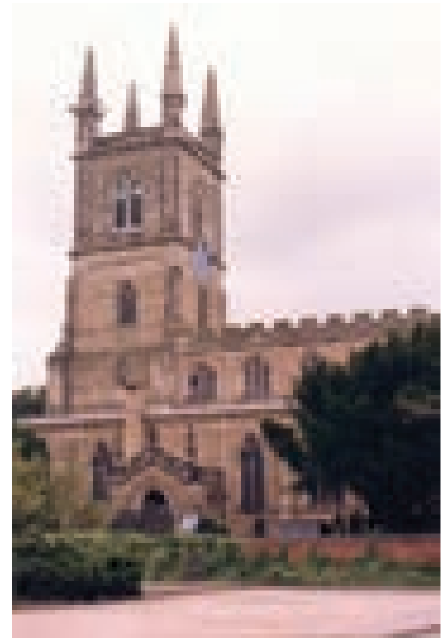

ДЖОН УИКЛИФ И ЦЪРКВАТА МУ В ЛУТЪРУЪРТ

Джон Уиклиф е пастор на църквата в Лутъруърт от 1374 до 1384 г. Именно там той прави първия превод на Библията от латински на английски.

началото на делото си не може да предвиди докъде ще го доведе това. Не възнамерява да стане противник на Рим. Но посвещението на истината може да го доведе единствено до сблъсък с лъжата. Колкото по-ясно започва да вижда заблудите на папството, толкова по-ревностно изтъква ученията на Библията. Разбира, че Рим е заместил Божието слово с човешки традиции. Безстрашно обвинява свещениците, че са изпратили Писанията в изгнание, и настоява Библията да бъде върната на народа, а нейният авторитет да бъде отново възстановен в църквата. Той е способен и сериозен учител, както и красноречив проповедник, а ежедневният му живот е пример за истините, които проповядва. Познанията му за Писанията, силата на неговите аргументи, чистота на живота му и непоклатимата смелост и честност му спечелват одобрението и доверието на обществото. Много от хората не са доволни от досегашната си вяра, тъй като виждат преобладаващото в Католическата църква нечестие, и радостно приветстват истините, изтъквани от Уиклиф. Но **папските водачи се изпълват с ярост, когато осъзнават, че този реформатор печели влияние, по-голямо от тяхното.**

Уиклиф е бърз в откриването на заблудите и безстрашно нанася удари срещу много от извращенията, одобрявани от римската власт. Докато заема длъжността кралски свещеник, той дръзко се противопоставя срещу плащането на данъка, налаган от папата на английския монарх. Доказва, че папското присвояване на власт над светските владетели е в разрез както с разума, така и с богооткровението. Исканията на папството са възбудили огромно възму-
82 щение и ученията на Уиклиф оказват влияние върху водещите умове на нацията. Царят и благородниците се обединяват, за да отхвърлят претенциите на папата спрямо светската власт и да откажат плащането на данъка. По този начин се нанася истински удар срещу папското върховенство в Англия.

Още едно зло, срещу което реформаторът предприема дълга и решителна борба, е създаването на ордените на просещите монаси. Тези калугери се нарояват в Англия и оказват гибелно въздействие върху величието и напредъка на нацията. Деградиращото им влияние започва да се чувства във всички области – индустрия, образование, морал. **Безделният и просяшки живот на монаха не само изсмуква средствата на хората, но и поражда неуважение към полезния труд.** Младежите се деморализират и покваряват. Чрез влиянието на монасите много от тях са подведени да отидат в манастир и да се посветят на монашески живот, и то не само без съгласието на родителите си, но дори и без тяхното знание и против тяхната воля. Един от ранните отци на Католическата църква, който поставя изискванията на монашеството над синовната любов и дълга към родителите, заявява: „Дори баща ти да лежи пред прага с ридания и плач, а майка ти да сочи тялото, което те е родило, и гърдите, които са те кърмили, ти да ги стъпчеш под краката си и да вървиш право напред към Христос". Чрез тази „чудовищна безчовечност - както по-късно ще я определи Лутер - в която се усеща повече вълкът и тиранинът, отколкото християнинът и човекът", сърцата на децата се закоравяват срещу родителите им" *(Барнас Сиърс. Животът на Лутер. С. 70, 69)*. По този начин, подобно на древните фарисеи, папските водачи обезсилват Божията заповед чрез своята традиция. Така домове запустяват и родители се лишават от присъствието на синовете и дъщерите си.

Погрешната представа за живота на монасите заблуждава дори университетските студенти и ги подмамва да влизат в техните ордени. Много от тях по-късно съжаляват за тази стъпка, когато осъзнават,
че са разбили собствения си живот и са причинили 83
скръб на своите родители. Но веднъж хванати здраво в капана, е невъзможно да си върнат свободата. Много родители, опасяващи се от влиянието на монасите, отказват да изпращат синовете си в университетите. Забележимо спада броят на студентите, посещаващи големите центрове на науката. Интересът към училищата намалява, а невежеството нараства.

Папата е упълномощил тези монаси с правото да изслушват изповеди и да дават прошка. Това става източник на големи злини. Решени да увеличават печалбите си, монасите с такава готовност

ГОЛЯМОТО ОТПАДАНЕ Е ПРЕДСКАЗАНО

"Никой да не ви подмами по никакъв начин; защото това няма да дойде, докато първо не дойде отстъплението и не се яви човекът на греха, синът на погибелта" *(2Солунци 2:3)*.

„И той ще говори думи против Всевишния и ще тормози светиите на Всевишния и ще замисли да промени времена и закон; и те ще бъдат предадени в ръката му до време и времена и половин време" *(Даниил 7:25)*.

„Тогава змеят се разгневи срещу жената и отиде да воюва против останалите от нейното потомство, които пазят Божиите заповеди и държат свидетелството за Исус. И застана на морския пясък" *(Откровение 12:17)*.

„Аз зная, че след моето заминаване ще навлязат между вас свирепи вълци, които няма да жалят стадото; също и от самите вас ще се издигнат хора, които ще говорят извратено, за да отвличат учениците след себе си" *(Деяния 20:29, 30)*.

Също: *Даниил 11:33; Матей 24:9-12, 13, 20, 21, 22; 2Солунци 2:3, 3; Откровение 12:5; 14:8.*

УНИВЕРСИТЕТЪТ ОКСФОРД, КЪДЕТО УИКЛИФ УЧИ И ПРЕПОДАВА ОТ 1345 ДО 1368 Г.

КРАЛ РИЧАРД II

СТЪКЛОПИСИ С ИЗОБРАЖЕНИЕ НА УИКЛИФ

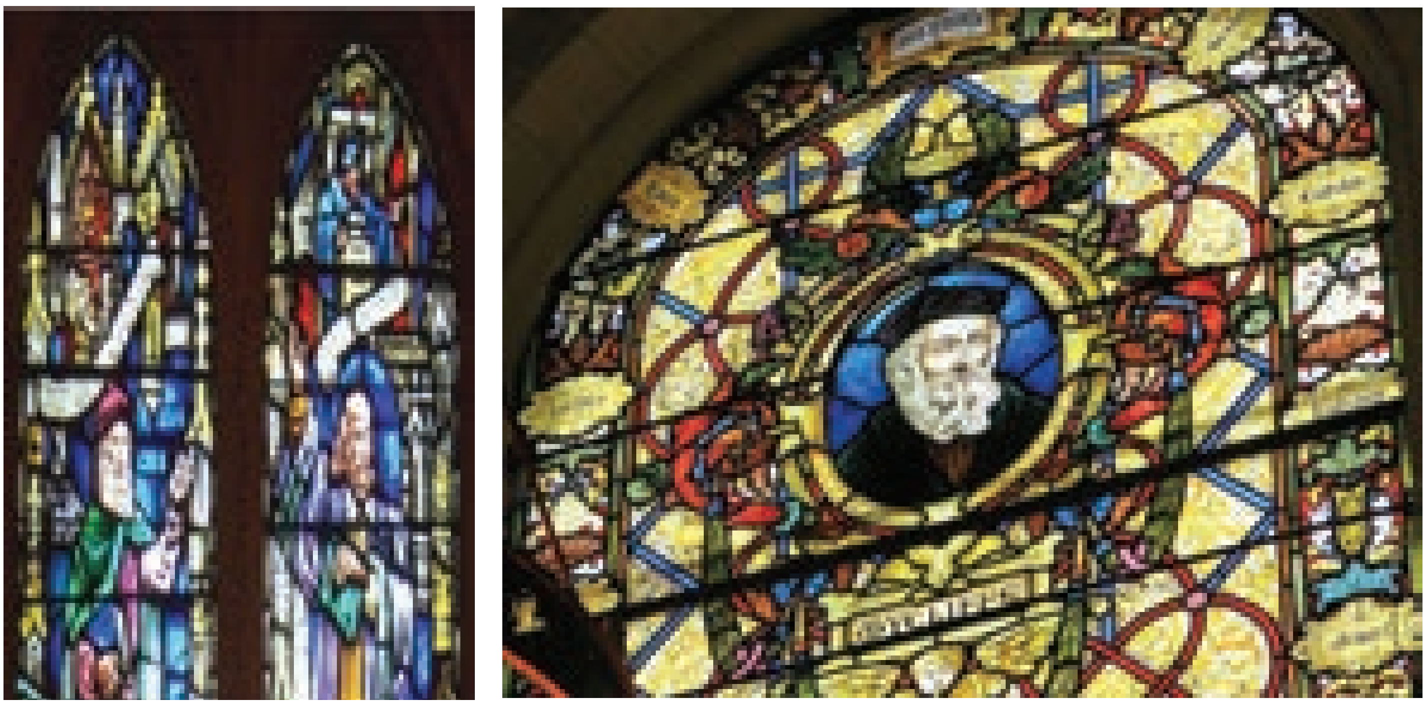

ПАПА ГРИГОРИЙ XI

ПАПА ГРИГОРИЙ XV

ПАПА УРБАН VI

опрощават грехове, че към тях се обръщат всякакви престъпници и в резултат бързо нарастват най-лошите пороци. Болните и бедните са оставени да страдат, докато даренията, които трябва да облекчават нуждите им, отиват при монасите. А те със заплахи изискват милостиня от народа, осъждайки онези, които не дават подаяния на ордените им. **Въпреки мнимата бедност, богатството на калугерите постоянно се увеличава** и техните великолепни сгради и пищни трапези контрастират все по-силно с осиромашаването на нацията. И докато прекарват времето си в разкош и удоволствия, те изпращат невежи хора да залъгват народа с чудати истории, легенди и басни, за да може все по-лесно да ги хващат в монашеските си примки. **Така продължават да държат здраво в хватката си суеверните множества и да им внушават, че всичките им религиозни задължения се състоят в това да признават върховенството на папата, да се покланят на светиите и да правят дарения на монасите; и това е достатъчно, за да им осигури място в небето.**

Учените и набожните хора напразно се опитват да предизвикат реформа в тези монашески ордени. Но с присъщата си остра проницателност Уиклиф удря право в корена на злото, като заявява, че самата система е фалшива и трябва да бъде забранена. Разпалват се бурни дискусии и разследвания. Докато монасите кръстосват страната, продавайки папските индулгенции, много хора започват да се съмняват във
84 възможността прошката да се купува с пари. Започват също да се питат дали не трябва да търсят прошка по-скоро от Бога, отколкото от римския папа (виж Приложението). Немалко са разтревожени от грабителския дух на калугерите, чиято алчност сякаш никога не може да се засити. „Монасите и свещениците на Рим – казват те - ни разяждат като язва. Бог трябва да ни избави или народът ще загине“ *(Д`Обине. Кн. 17, гл. 7).* За да прикрият алчността си, тези просещи монаси твърдят, че следват примера на Спасителя, заявявайки че Исус и учениците Му са били издържани с милостини от хората. С това твърдение те сами си навреждат, защото то кара много хора да отворят Библията, за да разберат лично истината – резултат, който не е ни най-малко желателен за Рим. Умовете на хората се насочват към Източника на истината, който той цели да прикрие.

Уиклиф започва да пише и публикува брошури срещу монасите, но не толкова за да навлиза в спорове с тях, колкото, за да насочи съзнанието на хората към ученията на Библията и към нейния Автор. Заявява, че папата няма власт да прощава грехове или да отлъчва от църквата повече, отколкото обикновените свещеници, и че никой човек не може наистина да бъде отлъчен, докато първо не си навлече Божието осъждане. Той не би могъл да намери по-успешен начин да прекатури тази съградена от папата структура на духовно и светско владичество, в която са пленени душите и телата на милиони хора.

Уиклиф отново е призован да защити правата на английската корона от посегателствата на Рим. **И след като е назначен за кралски посланик, прекарва две години в Холандия заедно със специалните пълномощници на папата. Тук попада в обществото на духовници от Франция, Италия и Испания** и има възможност да надзърне „зад кулисите“ и да разбере много неща, които биха останали скрити за него в Англия. Наученото ще влезе в употреба за следващите му трудове. В тези представители от папския двор той вижда истинския характер и цели на църковната йерархия. **Връща се в Англия, за да повтори предишните си идеи още по-открито и по-разпалено, заявявайки, че „боговете“ на Рим са алчността, гордостта и измамата.**

В един от трактатите си той казва за папата и
неговите събирачи на пари: „Те смучат от средствата 85
за препитание на бедните в нашата страна и всяка година много хиляди марки от кралските пари се дават за тайнства и духовни неща, т.е. за прокълнатата ерес на симонията [търговия с църковни длъжности], и принуждават цялото християнство да я одобрява и поддържа. И наистина, дори нашето царство да би притежавало огромна планина злато, от която не би вземал никой друг, освен „бирниците“ на този горд светски свещеник, с течение на времето планината би изчезнала, защото той измъква всичките пари на страната и в замяна не ни оставя нищо друго, освен Божието проклятие “за същата тази симония” *(Джон Луис. Историята на живота и страданията на Джон Уиклиф. С. 37).*

Скоро след завръщането си в Англия Уиклиф е назначен от краля за ректор на Лутъруърт. Това е уверение, че монархът най-малкото не е недоволен от прямите му думи. Влиянието на Уиклиф въздейства върху решенията на двора, както и върху формирането на националната вяра.

Папските мълнии срещу него не се забавят много. До Англия са изпратени три були – до университета, краля и прелатите – всички те изискващи незабавни и решителни мерки, за да накарат разпространителя на ереси да млъкне *(Аугуст Неандер. Обща история на християнската религия и църква. Цикъл 6, ч. 2, кола 1, пар. 8; виж също Приложението).* Обаче

ЯН ХУС (1370-1415)
УЛРИХ ЦВИНГЛИ (1484-1531)

ДЖОН УИКЛИФ
(1320-1384)

ЙЕРОНИМ ПРАЖКИ (1379-1416)
ЙОХАН ЕКОЛАМПАДИЙ (1482-1531)

още преди пристигането на булите ревностните епископи вече са призовали Уиклиф на съд. Пред съдилището обаче го придружават двама от най-влиятелните князе в царството и хората, струпали се около сградата и напиращи да влязат вътре, така сплашват съдиите, че процесът е преустановен за известно време и му позволяват да си тръгне в мир. Малко по-късно умира възрастният Едуард III, когото прелатите се опитват да настроят срещу реформатора, и бившият покровител на Уиклиф става регент на кралството.

Но пристигането на папските були налага на цяла Англия безапелационната заповед за арестуването и затварянето на еретика. Тези мерки сочат право към кладата. Става ясно, че Уиклиф скоро ще стане жертва на римската мъст. Но Този, Който е заявил в древността, „Не се бой (…) Аз съм твой щит“ (Бит. 15:1), отново протяга ръката Си, за да предпази Своя
86 служител. **Смъртта идва, но не за реформатора, а за понтифекса, който е разпоредил указа за екзекуцията му. Григорий XI умира и духовниците, които са се събрали за процеса на Уиклиф, се разпръсват.**

Божието провидение все още управлява събитията, за да даде възможност на Реформацията да се разрасне. След смъртта на Григорий са избрани двама съперничещи си папи. Сега подчинение изискват две противоборстващи сили, от които всяка претендира за непогрешимост (виж Приложението). Всеки от тях призовава вярващите да му помогнат да воюва срещу другия, подсилвайки претенциите си с ужасни анатеми срещу своите противници и с обещания за награди в небето за привържениците си. Това събитие в голяма степен отслабва властта на папството. От папа към папа хвърчат анатеми и контраобвинения и се леят потоци от кръв в подкрепа на несъвместимите им претенции. Църквата е залята от престъпления и скандали. Междувременно в тихото усамотение на енорията си в Лутъруърт реформаторът работи усърдно, за да отклонява хората от враждуващите папи и да ги насочва към Исус, Княза на мира.

Цялото съперничество и поквара вследствие на разкола подготвят пътя за Реформацията, защото дават възможност на хората да видят какво представлява всъщност папството. В един свой публикуван трактат, *„За схизмата между папите“,* Уиклиф призовава хората да помислят добре дали тези двама свещеници не говорят истината, когато се осъждат един друг като антихристи. „Бог – казва той - не може повече да понася демона да царува само в един такъв духовник, но (…) го е разделил между двамата, за да може хората в името на Христос по-лесно да победят и двамата“ *(Вон, Р. Животът и мненията на Джон Уиклиф. Т. 2, с. 6).*

Също като своя Учител, Уиклиф проповядва евангелието на бедните. За него не е достатъчно да разпръсва светлина в скромните им домове в енорията си в Лутъруърт и решава, че то трябва да достигне до всяка част на Англия. За осъществяването на този
план **той организира група проповедници – обик-** 87
новени, посветени хора – които обичат истината и най-силното им желание е да я разпространяват. Тези хора отиват навсякъде, поучавайки по пазарите, по улиците на големите градове и междуселските пътища. Търсят възрастните, болните и бедните и разкриват пред тях добрата вест за Божията благодат.

Като професор по теология в Оксфорд Уиклиф проповядва Божието слово в университетските аудитории. Така предано представя той истината пред студентите, които обучава, че получава титлата „евангелският доктор“. Но **най-великото дело на живота му ще стане преводът на Свещеното Писание на английски език.** В своя труд *„За истината и значението на Писанието“* той изразява намерението си да преведе Библията, за да може всеки човек в Англия да чете за чудесните Божии дела на своя роден език.

Но внезапно работата му спира. Макар още да няма шестдесет години, неспирната и усилена дейност, както и атаките на враговете му са изтощили неговите сили и са причинили преждевременното му остаряване. **Напада го опасна болест.** Новината донася голяма радост на монасите. Те смятат, че сега той горчиво ще се разкае за злото, което е причинил на църквата, и забързват към стаята му, за да изслушат неговата изповед. Представители от четирите религиозни ордена, заедно с четирима граждански служители се събират около предполагаемия умиращ. „Смъртта е пред прага ти – казват те. - Покай се за грешките си и се отречи в наше присъствие от всичко, което си казал против нас“. Реформаторът ги изслушва мълчаливо. След това, докато те очакват отричането му, той пожелава болногледачът да го повдигне в леглото и с втренчен право в тях поглед изрича твърдо и със силен глас, който толкова често ги е карал да треперят: **„Няма да умра, но ще живея. И отново ще разгласявам злите дела на монасите“** *(Д`Обине. Кн. 17, гл. 7).* Изумени и сконфузени, те бързо се измъкват от стаята.

Думите на Уиклиф се изпълняват. Той продължава да живее, докато не поставя в ръцете на съгражданите си най-мощното от всички оръжия
срещу Рим – дава им Библията, определеното 88
от Бога средство за освобождение, просвещение и евангелизиране на народа. При осъществяването на това дело трябва да се преодоляват много и големи

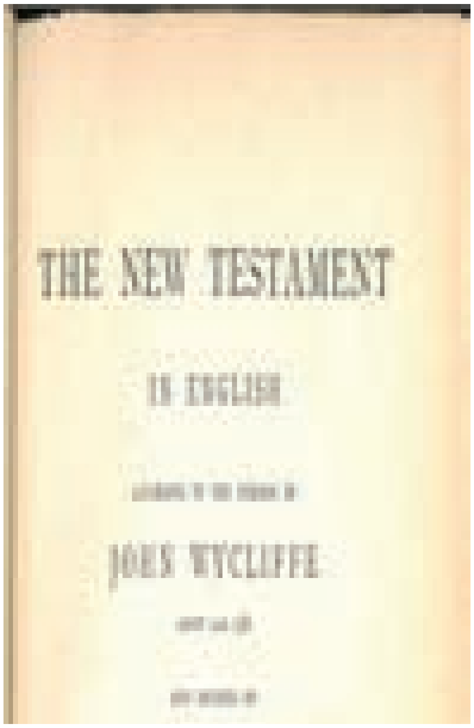

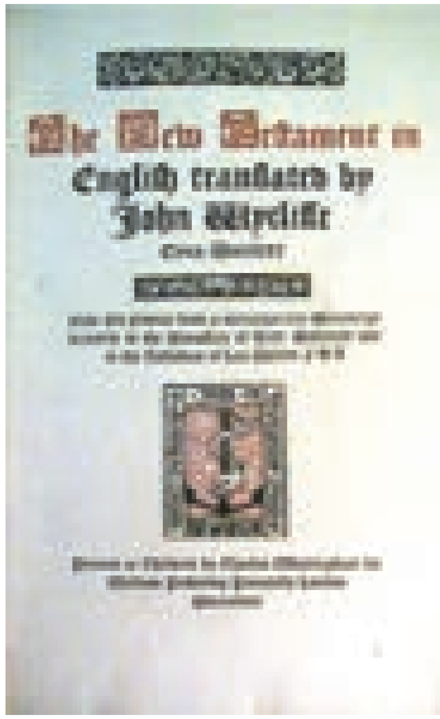

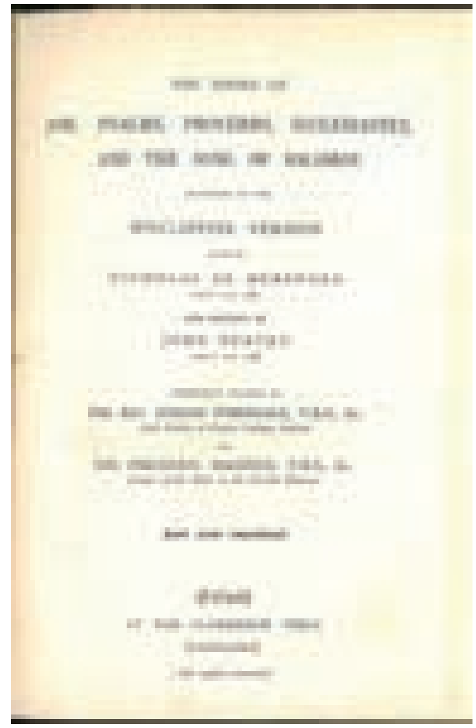

ГОРЕ ЛЯВО И В ЦЕНТЪРА: **ДВЕ РАЗЛИЧНИ ЗАГЛАВНИ СТРАНИЦИ НА НОВИЯ ЗАВЕТ НА УИКЛИФ**

ГОРЕ ДЯСНО: **ЗАГЛАВНА СТРАНИЦА НА ЧАСТ ОТ СТАРИЯ ЗАВЕТ НА УИКЛИФ**

ГОРЕ: **ПЪРВО ИЗДАНИЕ ОТ БИБЛИЯТА НА УИКЛИФ (1382 г.)**

ДЯСНО: **БИБЛИЯТА НА УИКЛИФ**

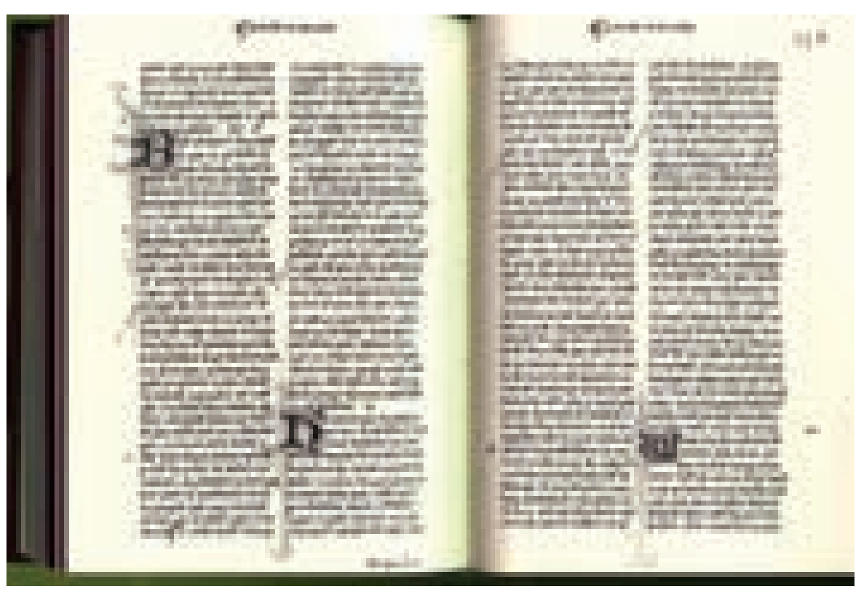

препятствия. Уиклиф е нападнат от болести. Знае, че му остават само няколко години за работа. Осъзнава съпротивата, с която трябва да се пребори. Но насърчен от обещанията на Божието слово, продължава напред, без да се бои от нищо. В пълния разцвет на интелектуалните си сили и с богат опит, той е запазен и подготвен от Божието специално провидение за това най-велико от всичките му дела. Докато цялото християнство се вълнува, реформаторът в енорията си в Лутъруърт се заема с избраната от него задача, без да обръща внимание на бурята, която беснее отвън.

Най-накрая работата е завършена – първият превод на Библията на английски език. Божието слово се открива пред Англия. Сега реформаторът не се бои от затвор или клада. Той е поставил в ръцете на английския народ светлината, която никога не може да бъде угасена. Давайки Библията на сънародниците си, той прави повече за разчупването на оковите на невежеството и пороците, за освобождаването и въздигането на страната си, отколкото някога са постигали най-блестящите победи на бойните полета.

Тъй като печатната машина е все още непозната, копията на Библията се правят бавно и с големи усилия. Поражда се такъв голям интерес към притежаването на тази Книга, че много хора с желание се включват в преписването ѝ. Но за преписвачите е много трудно да задоволят търсенето. Някои от по-богатите купувачи искат цялата Библия. Други купуват само части от нея. В много случаи няколко семейства се обединяват, за да си купят едно копие. Така Библията на Уиклиф скоро си прокарва път към домовете на хората.

Призивите към народа да започне да мисли самостоятелно скоро го събуждат от пасивното подчинение спрямо папските догми. **Сега Уиклиф преподава отличителните учения на протестантизма – спасение чрез вяра в Христос и непогрешимост**
89 **единствено на Писанията. Изпращаните от него проповедници разпространяват Библията заедно с писанията на реформатора, и то с такъв успех, че новата вяра е приета от почти половината английска нация.**

Появата на Писанията всява смут в църковните власти. Досега те не са срещали по-силен противник от Уиклиф – противник, срещу който техните оръжия не постигат нищо. По онова време в Англия няма закон, забраняващ Библията, защото тя никога преди не е била издавана на езика на народа. Такива закони се гласуват по-късно и се налагат строго. Междувременно, въпреки усилията на свещениците, за известно време Божието слово се разпространява свободно.

Папските водачи отново започват да кроят планове как да смълчат реформатора. Първо, синод от епископи обявява писанията му за еретични и спечелвайки на своя страна младия крал Ричард II, се сдобива с кралски указ, осъждащ на затвор всички, които приемат забранените учения.

Уиклиф обжалва решението на синода пред парламента. Безстрашно обвинява църковната йерархия пред националния съвет и настоява за реформа във връзка с гигантските злоупотреби, извършвани с одобрението на църквата. Убедително и завладяващо обрисува как папският престол узурпира властта и разпространява поквара. Враговете му са напълно объркани. Те са принудили приятелите и защитниците на Уиклиф да отстъпят и сега са сигурни, че самият реформатор, който е на преклонна възраст, сам и без приятели, ще отстъпи пред обединената власт на короната и митрата. Но всъщност поражение понасят самите привърженици на папството. **Парламентът, въодушевен от вълнуващите апели на Уиклиф, анулира едикта за неговото преследване и реформаторът е отново на свобода.**

Трети път е изправен на съд – сега пред най-висшия църковен трибунал в кралството. Тук няма да има никаква милост за ереста. Най-накрая Рим ще възтържествува и делото на реформатора ще бъде възпряно. Или поне така си мислят поддръжниците на
папата. Само да успеят да осъществят целта си, Уиклиф 90
ще бъде принуден да се отрече от своите учения или ще напусне съда само за да се отправи към кладата.

Но той не оттегля думите си. Няма намерение да лицемери. Безстрашно отстоява ученията си и отхвърля обвиненията на своите обвинители. Пренебрегвайки себе си, положението си, обстоятелствата, в които се намира, той призовава своите слушатели пред Божия съд и претегля техните софистики и измами на везните на вечната Истина. Силата на Святия Дух се усеща в заседателната зала. Божието влияние е над слушателите. Те като че ли не могат да помръднат от местата си. Като стрели от колчана на Господа, думите на реформатора пронизват сърцата им. Обвинението в ерес, което са повдигнали срещу него, той хвърля обратно върху тях с убедителна сила. **Как - настоява да знае той - смеят те да разпространяват своите заблуди? И заради печалба да превръщат Божията благодат в стока?!**

„С кого мислите, че се борите? – пита накрая той. – С един старец пред прага на гроба? Не! С истината – Истината, която е по-силна от вас и ще ви победи“ (Уайли. Кн. 2, гл. 13). **С тези думи той се оттегля от събранието и никой от неприятелите му не прави**

ГОЛЯМАТА СХИЗМА ОТ 1378 ДО 1417 г.,
КОГАТО УПРАВЛЯВАТ ДВАМА ПАПИ

За повече подробности вижте с. 106.

ДОЛУ: ПРАХЪТ НА УИКЛИФ Е ХВЪРЛЕН В РЕКАТА

Докато е в енорийската църква на Светите младенци на 28 декември 1384 г., Уиклиф получава нов удар и е отнесен до стола си, намиращ се до страничната врата на църквата. Джон Уиклиф умира три дена по-късно, на 31 декември. Съборът в Констанц го обявява (на 4 май 1415 г.) за твърдоглав еретик и за забранен автор. Наредено е книгите му да бъдат изгорени, а останките му – изровени. Последното е извършено дванадесет години по-късно, когато по заповед на папа Мартин V останките му са извадени и изгорени, а пепелта е хвърлена в река Суифт, която минава през Лутъруърт. Реката ги носи до по-голямата река Ейвън (картината долу вдясно), която ги отнася в океана.

ЕДНА ОТ МНОГОТО КУЛИ НА ЛОЛАРДИТЕ, КЪДЕТО БИЛИ ЗАТВАРЯНИ ПРОПОВЕДНИЦИТЕ НА УИКЛИФ (ЛОЛАРДИТЕ)

Една от тях се намира в Ламберт, настоящ дом на архиепископа на Кентърбъри, който е глава на Англиканската църква.

РЕКА ЕЙВЪН

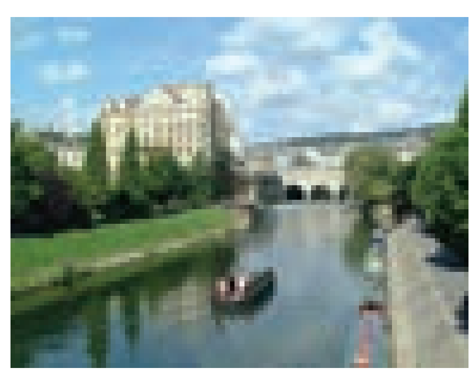

опит да го спре.

Уиклиф почти е завършил работата си. Знамето на истината, което толкова дълго е носил, скоро ще падне от ръката му. Но той още веднъж трябва да свидетелства за евангелието. Истината трябва да бъде разгласена от самата крепост на царството на заблудата. **Уиклиф е призован на съд пред папския трибунал в Рим, който толкова често е проливал кръвта на светии.** Той не е сляп за опасността, която го застрашава. Въпреки това е готов да се подчини на призовката. Но паралитичен удар осуетява пътуването му. И макар че гласът му няма да се чуе в Рим, той би могъл да говори чрез писмо: така и решава да направи. **От енорията си реформаторът пише на папата писмо,** което, макар и в почтителен тон и християнско по дух, представлява остро порицание на разкоша и високомерието на папския престол.

„Наистина се радвам – казва той - да разкрия и
91 обявя пред всеки човек и особено - пред епископа на Рим вярата, която имам, и относно която съм убеден, че е здрава и истинна; той или с най-голямо желание ще потвърди заявената от мен вяра, или, ако е погрешна, ще я поправи.“

„Първо, вярвам, че евангелието на Христос е цялото тяло на Божия закон (…) Аз наистина смятам и поддържам мнението, че епископът на Рим, при положение, че е наместник на Христос тук, на земята, трябва да бъде най-много обвързан от всички хора със Закона на евангелието. Защото величието сред учениците на Христос не се състои в светско достойнство или в почести, но в близкото и точно следване на Христос съобразно с живота и поведението Му (…) По време на странстването Си на земята Христос е много беден; презира и отхвърля всяко светско владичество и почести (…)“

„Никой верен човек не трябва да следва самия папа или светиите, освен в тези точки, в които те следват Господ Исус Христос. Защото апостол Петър и Заведеевите синове, когато пожелават светски почести, вместо да следват стъпките на Христос, съгрешават и затова в тези грешки те не трябва да бъдат следвани (…)“

„Папата трябва да остави на светските власти всяко земно владичество и управление и активно да поощрява и увещава в това целия си клир. Защото така е правил Христос, особено чрез Своите апостоли. Поради което, ако съм сбъркал в някоя от тези точки, аз най-смирено ще приема поправление, дори смърт, ако се наложи такава необходимост. И ако бих могъл да действам съобразно с моята воля и желание, със сигурност лично бих се представил пред епископа на Рим. Но Господ ми попречи да направя това и ме учи по-скоро да се покорявам на Бога, отколкото на човеци.“

В заключение казва: „Да се молим на Бог така да докосне нашия папа Урбан VI, както е започнал, така че той заедно с духовенството си да следват Господ
Исус Христос в своя живот и поведение, за да могат да 92
поучават хората с успех, та и те предано да ги следват в същото“ (Джон Фокс. Дела и паметници. Т. 3, с. 49, 50).

Така Уиклиф представя пред папата и неговите кардинали смирението и скромността на Христос, излагайки не само пред тях, но и пред цялото християнство разликата между тях и Учителя, Чиито представители те претендират да са.

Уиклиф е съвсем наясно, че животът му ще бъде цената на неговата вярност. Кралят, папата и епископите са се обединили, за да го унищожат; и сякаш е неизбежно след няколко месеца да отиде на кладата. Но смелостта му е непоклатима. „Защо казвате, че трябва да търсите короната на мъченичеството надалеч? – казва той. – Проповядвайте евангелието на Христос пред арогантните прелати и мъченичеството няма да ви отмине. **Какво! Да мълча, за да живея! (…) Никога! Нека нанесат удара, аз го очаквам“** *(Д`Обине. Кн. 17, гл. 8).*

Но Божието провидение все още пази Своя служител. Човекът, който през целия си живот е стоял твърдо в защита на истината с ежедневна опасност за живота си, няма да стане жертва на омразата на своите врагове. Уиклиф никога не се е мъчил да се прикрива, но Господ е бил негов Пазител. И сега, когато враговете му са сигурни, че е паднал в ръцете им, Божията ръка го поставя там, където не биха могли да го достигнат. **Той пада, поразен от паралитичен удар, в църквата си в Лутъруърт точно преди да раздаде Господнята вечеря, и не след дълго умира.**

Бог възлага на Уиклиф да извърши делото. Влага Словото на истината в устните му и поставя стража около него, за да може това Слово да достигне до хората. Животът му е пазен и работата му - продължена, докато се постави основата на великото дело на Реформацията.

Уиклиф идва от мрака на тъмното Средновековие. Преди него няма никой, от чиято работа да почерпи идеи за реформаторската си система. **Въздигнат подобно на Йоан Кръстител, за да изпълни специална мисия, той е предвестник на нова ера.** Въпреки
това системата на истината, която представя, е така 93
логична и завършена, че реформаторите след него не могат да добавят нищо повече, а някои от тях даже сто години по-късно така и не достигат до неговото ниво.

ПРЕДСТАВИТЕЛИ НА ЧЕТИРИ РЕЛИГИОЗНИ ОРДЕНА, ПРИДРУЖАВАНИ ОТ ЧЕТИРИМА СЛУЖИТЕЛИ, СЕ СЪБИРАТ ОКОЛО ЛЕГЛОТО НА УМИРАЩИЯ УИКЛИФ.

КОГАТО ТОЙ СЕ ВДИГА ОТ ЛЕГЛОТО СИ И СЪС СИЛЕН ГЛАС ЦИТИРА ПСАЛМ 118:17 КАТО ЧАСТ ОТ СВОЯ ОТГОВОР, ТЕ БЪРЗО НАПУСКАТ СТАЯТА.

ПО ВРЕМЕ НА ПЪРВИЯ АНГЛИЙСКИ ПРОЦЕС ЗА ЕРЕТИЧЕСТВО УИКЛИФ ЗАСТАВА ПРЕД СИНОДА НА ЕПИСКОПИТЕ. ЕДИН ОТ ТЯХ ГО ОБВИНЯВА В ЕРЕС.

ПРИ ТРЕТОТО СИ ЯВЯВАНЕ ПРЕД АНГЛИЙСКИ ТРИБУНАЛ УИКЛИФ ОТГОВАРЯ БЕЗСТРАШНО И РЕШИТЕЛНО. ОБРЪЩА СЕ И ИЗЛИЗА ОТ СТАЯТА,

БЕЗ НИКОЙ ДА ПОСМЕЕ ДА ГО СПРЕ.

Основата е толкова всеобхватна и дълбока, постройката - така здрава и истинна, че не се налага да бъде реконструирана от идващите след него.

Библията е вдъхновител на голямото движение, започнато от Уиклиф, което ще освободи съвестта и интелекта и ще пусне на свобода народите, толкова дълго приковани към триумфалната колесница на Рим. От Словото на Бога извира този поток от благословения, който като жива вода протича през вековете чак до четиринадесетото столетие. **Уиклиф приема с безрезервна вяра Свещеното Писание като боговдъхновено откровение на Божията воля и всеобхватно ръководство за вяра и живот.** Той е бил възпитан да смята Католическата църква за Божествен, непогрешим авторитет и да приема със сляпо благоговение установените от хиляда години учения и обичаи. Но се отказва от всички тях, за да бъде покорен на Божието свято Слово. Именно то е авторитетът, който той настоява хората да приемат. **Заявява, че единственият истински авторитет трябва да бъде не църквата, говореща чрез папата, а Божият глас, говорещ чрез Словото Му. И не само поучава, че Библията е съвършеното откровение на Божията воля, но и че Светият Дух е единственият ѝ тълкувател и чрез изучаване на нейните учения всеки човек трябва да разбере своя дълг лично за себе си.** Така той отклонява съзнанието на хората от папата и от Римокатолическата църква и ги насочва към Божието слово.

Уиклиф е един от най-великите реформатори. Почти никой след него не може да се сравни с широтата на неговия интелект, с яснотата на мисленето му, с твърдостта в утвърждаването на истината и в смелостта му да я защитава. Първият реформатор се отличава с чистотата на живота, с неизтощимо усърдие в учене и труд, с непоклатима честност, христоподобна любов и вярност в служенето. И то въпреки интелектуалния
94 мрак и моралната поквара на епохата, в която живее.

Характерът на Уиклиф е доказателство за възпитаващата и преобразяващата сила на Свещеното Писание. Той се развива благодарение на Библията. Усилието да се разберат великите истини на богооткровението придава свежест и сила на всички способности. Разширява ума, изостря възприемчивостта и прави преценката зряла. **Изучаването на Библията ще облагороди всяка мисъл, чувство и стремеж така, както не би могло да направи изучаването на нищо друго. Тя придава устойчивост на целите, търпение, смелост и сила на духа. Пречиства характера и освещава душата.** Искреното и благоговейно изучаване на Писанията, което свързва ума на човека направо с ума на Безкрайния, ще даде на света хора с по-силен и по-действен интелект, както и с по-благородни принципи, отколкото и най-умелото възпитание според принципите на човешката философия. „Изявяването на Твоите думи – казва псалмистът - дава светлина и разум“ (Пс. 119:130).

Проповядваните от Уиклиф учения продължават да се разпространяват. Неговите последователи, известни като уиклифити или лоларди, обхождат не само Англия, но се разпръсват и в други страни, носейки познанието за евангелието. Сега, когато водачът им вече го няма, проповедниците работят с още по-голям жар отпреди и хиляди се тълпят да слушат ученията им. Хора от аристокрацията, дори и съпругата на краля, приемат новата вяра. На много места се забелязва реформа в поведението на хората и идолопоклонническите символи на католицизма се премахват от църквите. **Но много скоро върху тези, които са се осмелили да приемат Библията за свое ръководство, се разразява жестоката буря на гоненията.** Английските монарси, които жадно се стремят да укрепят властта си чрез подкрепата на Рим, не се поколебават да пожертват реформаторите. **За пръв път в историята на Англия се издава указ последователите на евангелието да бъдат горени на клада. Мъчениците падат един след друг.** Обявени извън закона и измъчвани, защитниците на истината могат само да издигат виковете си към ухото на Господ 95
Саваот. Преследвани като врагове на църквата и като изменници на кралството, те продължават да проповядват на тайни места, намирайки възможно най-добрите скривалища в скромните домове на бедните и често криейки се дори в бърлоги и пещери.

Въпреки яростта на гоненията векове наред продължава да се издига тихият, благочестив, искрен и търпелив протест срещу доминиращата поквара на религиозната вяра. **Християните от този ранен период имат само частично познание за истината, но са се научили да обичат Божието слово и да му се покоряват, и затова търпеливо страдат заради него.** Подобно на учениците от апостолските дни, мнозина жертват земните си притежания за каузата на Христос. Тези, които са оставени да живеят в домовете си, приютяват с радост обявените извън закона свои братя. А когато и самите те са изгонени от дома си, с готовност приемат съдбата на изгнаници. Вярно е, че хиляди хора, ужасени от настървението на гонителите, купуват свободата си с цената на своята вяра и излизат от тъмниците, облечени като каещи се, за да демонстрират публично своето отричане. Но не е малък и броят на онези – и сред тях както благородници, така и хора със скромен и

низш произход – които безстрашно свидетелстват за истината в тъмничните килии, в „кулите на лоларди-те“ и на кладата, радостни, че са счетени за достойни да станат „участници в страданията на своя Господ“.

Поддръжниците на папата не успяват да постигнат своите намерения с Уиклиф, докато той е жив, и затова омразата им не намира покой, докато тялото му лежи спокойно в гроба. С указ от събора в Констанц - повече от четиридесет години след смъртта му – неговите кости са изровени и изгорени публично, а пепелта е хвърлена в един поток наблизо. „Този поток – казва древен автор – отнася пепелта в Ейвън, Ейвън – в Севърн, Севърн – в малките морета, а те – във Великия океан. И така прахът на Уиклиф става символ на неговото учение, което сега се разпространява по целия свят“ (Т. Фулър. История на британската църквата. Кн. 4, ч. 2, пар. 54). Неговите врагове изобщо не осъзнават значението на злостното си дело.

Именно чрез писанията на Уиклиф Ян Хус от Бохемия отхвърля много от заблудите на католицизма и започва реформата. Така в тези две държави, толкова отдалечени една от друга, е посято семето на истината. От Бохемия делото се разпространява и в други страни. Съзнанието на хората е насочено към отдавна забравеното Божие слово. **Една Божествена ръка подготвя пътя за великата Реформация.**

ПАПСКАТА СХИЗМА

Папската схизма е изненадващо разделение в
96 католическата църква от 1378 до 1417 г. Отначало двама мъже, а по-късно – трима, едновременно претендират, че са истинският папа. Схизмата е прекратена от Събора в Констанц (1414-1418 г.). Претенциите за папския престол от страна на няколко души нанасят голяма вреда на репутацията на папството.

За известно време папството се намира във френския град Авиньон. През 1376 г. Григорий XI се завръща в Рим. След смъртта му римляните се вдигат на бунт, за да си осигурят избирането на папа от Рим. Поради страх от тълпата кардиналите избират неаполитанец, тъй като не се намира подходящ кандидат от Рим. Папа Урбан VI, роден като Бартоломео Приняно, архиепископ на Бари, е избран през 1378 г. Урбан е уважаван служител в папската администрация в Авиньон. Но в качеството си на папа се проявява като мнителен, арогантен и склонен към гневни избухвания.

Кардиналите, които го избрали, започнали да съжаляват за своето решение. Повечето избягали от Рим в Анани, където избрали Робер от Женева за папа на 20 септември същата година. Робер приел името Климент VII и отново преместил папския двор в Авиньон.

Вторият избор предизвикал сътресение в църквата. И преди имало антипапи – съперничещи си претенденти за папския престол, но повечето били назначавани от различни фракции. В този случай една група църковни ръководители избрали както папата, така и антипапата! Конфликтът бързо ескалирал от църковен проблем в дипломатическа криза, която разделила Европа. Светските владетели трябвало да избират кой претендент да признаят.

Франция, Арагон, Кастилия и Леон, Кипър, Бургундия, Савоя, Неапол и Шотландия признали папата в Авиньон. Дания, Англия, Фландрия, Свещената Римска империя, Унгария, Северна Ирландия, Норвегия, Полша и Швеция признали папата в Рим.

Подклаждана от национални и фракционни съперничества в целия католически свят, схизмата продължила и след смъртта на двамата съперници. Бонифаций IX, коронясан в Рим през 1389, и Бенедикт XIII, който управлявал в Авиньон след 1394 г., продължавали своето съперничество. Когато Бонифаций умрял през 1404 г., осемте кардинали от Римския конклав предложили да се въздържат от избиране на нов папа, стига Бенедикт да се оттегли. След като пратениците му отказали от негово име, римската партия избрала папа Инокентий VII.

Били направени усилия за прекратяване на схизмата със силата на дипломацията. Френската корона дори се опитала да принуди Бенедикт XIII, когото формално подкрепяла, да се оттегли. Нищо не помогнало. Предложението за църковен събор, който да прекрати схизмата, било направено през 1378 г., но не го приели, защото каноничният закон изисквал съборът да се свика от папата. Църковните ръководители били в безизходица.

Накрая Съборът в Констанц през 1414 г. довел до оставката на Йоан XXIII и на наследника на Урбан VI в Рим – папа Григорий XII (който се бил оттеглил, но формално упълномощил Събора в Констанц да избере нов папа, осигурявайки легитимността на римската линия). Бил отлъчен от църквата претендентът, който отказал да слезе от престола - авиньонският папа Бенедикт XIII. Тогава съборът избрал папа Мартин V, като по този начин прекратил схизмата. Въпреки това Кралство Арагон не признало Мартин V и продължило да поддържа Бенедикт XIII. Впоследствие един привърженик на Бенедикт XIII избрал антипапата Бенедикт XIV (Бернар Гарние), а трима други привърженици едновременно избрали антипапата Климент VIII, но западната схизма вече била практически приключена. Климент VIII се оттеглил през 1429 г., признавайки Мартин V.

Сега нещо изненадващо: На 28 октомври 1958 г., когато бил избран за папа, Джузепе Ронкали избрал името Йоан. Официални лица от Ватикана го умолявали да не приема това име, тъй като някога принадлежало на един от антипапите по време на Голямата схизма. Ронкали обаче останал твърд и приел името Йоан XXIII – вторият папа с това име в историята.

6 Глава

Зората наближава

Хус и Йероним

Ян Хус – човекът, който не отстъпва, макар че империи падат, а народи воюват. Ях Хус – човекът, който не се предава, макар да го очакват затвор и смърт.

Ян Хус – човекът, който разклаща кралства и донася Евангелието в Европа сто години преди Мартин Лутер, като полага основите на Великата Реформация.

Евангелието достига в Бохемия още през девети век. Библията е преведена и публичното богослужение се провежда на езика на народа. Но 97 засилването на папската власт води до изместване на Божието слово. Папа Григорий VII, който се е заел със задачата да смирява гордостта на царете, е не по-малко решен да поробва народи и съобразно с това издава була, забраняваща публичното богослужение да се провежда на чешки език. Папата заявява, че „Всемогъщият е доволен, когато Неговото богослужение се провежда на непознат език и че много злини и ереси са възниквали, когато това правило не е било спазвано“ *(Уайли. Кн. 3, гл. 1)*. **По този начин Рим заповядва да бъде угасена светлината от Божието слово и народът да бъде заключен в тъмнина. Но Небето е планирало други средства за съхраняването на църквата Си.** Много от валденсите и албигойците, прогонени от своите домове във Франция и Италия след гоненията, идват в Бохемия. Макар че не смеят публично да поучават, те работят тайно с голямо усърдие. Така истинската вяра се запазва от век на век.

ИСТОРИЧЕСКО ДАТИРАНЕ НА ТАЗИ ГЛАВА: В периода от 30-те до 90-те години на XIV в. десетина души се обявяват против всеобхватната религиозна поквара в Бохемия. Събитията, които засягат Ян Хус и Йероним се случват от 1396-та до 1428 г. Хус е назначен за ректор на университетската църква и на параклиса Витлеем през 1402 г. Започва да изобличава покварата през 1405 г. и Прага е поставена под интердикт [отлъчване] в 1412 г. Съборът в Констанц (ноември 1414 г. – април 1418 г.) е свикан по искане на император Сигизмунд от папа Йоан XXIII, един от трима папи съперници. Съборът нарежда Хус да бъде изгорен през 1415 г., а Йероним – през 1416 г. Хуситските войни продължават до 1434 г.

Местата в глави 1 до 5 са посочени в картите на с. 20. Местата, споменати в гл. 6 до 15, могат да се намерят на с. 21.

Още преди Хус в Бохемия се намират хора, които открито осъждат покварата на църквата и разпуснатостта на народа. Техните усилия събуждат широк интерес. Църковната йерархия започва да се страхува за властта си и предприема гонения срещу учениците на евангелието. Принудени да извършват своите богослужения в горите и планините, те са преследвани от войниците и много от тях намират смъртта си. **След известно време е издаден указ да бъдат изгаряни всички, които се отклоняват от католическото поклонение.** 98 Но християните отдават живота си, гледайки напред към триумфа на своята кауза. Един от онези, които „поучават, че спасението се получава само чрез вяра в разпнатия на кръста Спасител“, заявява при смъртта си: „Яростта на враговете на истината сега ни побеждава, но това няма да продължи вечно. От обикновените хора ще се издигне човек без меч и без власт; и него те не ще успеят да победят“ *(Пак там. Кн. 3, гл. 1)*. Времето на Лутер е още далеч, но вече се издига един, чието свидетелство срещу Рим ще разтърси народите.

Ян Хус има скромен произход и рано остава сирак след смъртта на баща си. Набожната му майка, която смята образованието и страха от Бога за най-ценните притежания, се стреми да осигури наследство за сина си. Хус учи в провинциално училище, а след това отива в университета в Прага, където е приет със социална стипендия. В пътуването му до Прага го придружава неговата майка. Овдовяла и бедна, тя няма никакви светски богатства, които да дари на сина си, но когато наближават големия град, тя коленичи до останалия без баща младеж и умолява техния Отец в небето да го благослови. Тази майка дори не подозира какъв ще бъде отговорът на нейната молитва.

В университета Хус скоро се отличава с неуморните си старания и бърз напредък, а неговият безукорен живот и благородно поведение му спечелват всеобщо уважение. Той е искрен последовател на Католическата църква и сериозно се стреми към духовните благословения, които тя обещава да даде. По случай някои празници той отива на изповед, дава и последните монети от оскъдния си запас и се присъединява към процесиите, за да може да получи обещаното опрощение на греховете. След като завършва университетското си образование, става свещеник и след бързо издигане в йерархията скоро е назначен в кралския двор. Става професор, а след това - ректор на университета, където е получил образованието си. Само след няколко години смиреният студент със социална стипендия се превръща в

ЯН ХУС (1370 – 6 юли 1415 г.) е роден в селски район в Хусинец (откъдето получава името си Хус) в Бохемия (древна Чехия). През 1390 г. той влиза в Пражкия университет и завършва през 1396 г. Малко след като е ръкоположен за свещеник, започва да проповядва в параклиса „Витлеем" в Прага. Проповедите му са заклеймени от Рим през 1407 г., но за известно време вниманието е отклонено от него, тъй като двама опониращи си папи идват на власт (Александър V и Григорий VII). Хус е отлъчен от църквата от третия папа, Йоан XXIII (който има същото име като този, който управлява от 1958 до 1963 г.). Хус тръгва от Бохемия през 1414 г. за събора в Констанц, защитен от специално писмо на император Сигизмунд. Там обаче е хвърлен в затвора и умира мъченически на 6 юли 1415 г.

гордостта на страната и името му става известно из цяла Европа.

99 Но Хус започва делото на реформа в съвсем друга област. **Няколко години след като приема свещенически сан, той е назначен за проповедник във Витлеемската капела.** Основателят на тази църква е пропагандирал като особено важно проповядването на Писанията на езика на народа. Въпреки съпротивата на Рим срещу тази практика, в Бохемия тя не е напълно изоставена. Ц**ари обаче голямо невежество по отношение на Библията, а сред хората от всички класи се ширят най-долни пороци. Хус безпощадно изобличава тези злини, позовавайки се на Божието слово, за да приведе в действие принципите на истината и чистотата, които то внушава у хората.**

Йероним, жител на Прага, който по-късно става много близък сътрудник на Хус, е донесъл при завръщането си от Англия писанията на Уиклиф. Английската кралица, която приема ученията на Уиклиф, е принцеса на Бохемия; и чрез нейното влияние творбите на реформатора се разпространяват навсякъде в родната ѝ страна. Хус прочита с голям интерес тези произведения. Смята, че техният автор е искрен християнин и приема положително реформите, които той защитава. Така, макар и без да съзнава, Хус вече е тръгнал по пътя, който ще го отведе далеч от Рим.

Пак по това време в Прага пристигат двама чужденци от Англия, образовани хора, които са приели светлината и са дошли в тази далечна страна да я разпространяват. Тъй като започват открито да нападат папското върховенство, властите скоро ги заставят да млъкнат. Но решени да осъществят целта си, те прибягват до други средства. Освен проповедници те са и художници и започват да упражняват това свое умение. На открито обществено място рисуват две картини. Едната представя влизането на Христос в Ерусалим, „кротък и възседнал на осле“ (Мат. 21:5), а след Него вървят учениците Му в износени от пътуванията дрехи и боси. Другата картина изобразява папска процесия – папата, облечен в богатите си одежди и с тройна корона, яхнал великолепно украсен жребец, предшестван от тръбачи и следван от кардинали и прелати в ослепителни дрехи.

Това е проповед, която привлича вниманието на
100 всички класи. Хората се тълпят да гледат рисунките. Поуката е ясна за всички и много от тях са дълбоко впечатлени от контраста между скромността и смирението на Христос – Господа - и гордостта и арогантността на папата, Неговият мним слуга. **В Прага се надига голямо брожение и странниците разбират, че заради собствената им безопасност е по-добре да си тръгнат.** Но предаденият от тях урок не е забравен. Картините оставят дълбоко впечатление в съзнанието на Хус и го подтикват да започне по-подробно да изучава Библията и писанията на Уиклиф. Макар все още да не е готов да приеме всички реформи, защитавани от него, той започва по-ясно да вижда истинския характер на папството и с по-голяма ревност да изобличава гордостта, амбициите и покварата на църковната йерархия.

От Бохемия светлината се разпространява в Германия, защото безредици в Пражкия университет карат стотици немски студенти да напуснат. Много от тях са получили първите си познания по Библията от Хус и при завръщането си разпространяват евангелието в своята родина.

Новините за ставащото в Прага достигат до Рим и скоро Хус е призован да се яви пред папата. Да се подчини би означавало да се изложи на сигурна смърт. Кралят и кралицата на Бохемия, университетът, аристократи и държавни служители отправят единодушно молба към понтифекса да бъде разрешено на Хус да остане в Прага и да разговаря с Рим чрез свой представител. **Вместо да приеме молбата, папата сам се заема с разследването и осъждането му и след това обявява града Прага за анатемосан.**

В онези времена произнасянето на такава присъда поражда всеобщ страх. Ритуалите, които я придружават, са премислени така, че да всяват ужас у хората, възприемащи папата като представител на самия Бог, който държи ключовете на небето и на ада и който притежава власт да налага както светски, така и духовни наказания. Смята се, че небесните порти се затварят за отлъчения район и че докато папата не благоволи да премахне забраната, мъртвите няма да
имат достъп до блаженството на небесните жилища. 101
В знак на това страховито бедствие са отменени всички религиозни служби. Църквите са затворени. Тържествените брачни церемонии се извършват в църковния двор. Мъртвите, лишени от погребение в осветена земя, се заравят в ями или на полето без погребален ритуал. Чрез тези впечатляващи мерки Рим се опитва да контролира съвестта на хората.

Прага изпада в смут. Мнозина осъждат Хус като причина за всички тези нещастия и настояват да бъде предаден на римската мъст. За да успокои бурята, реформаторът се оттегля за известно време в родното си село. В писмо до приятелите си, останали в града, той казва: „Ако се

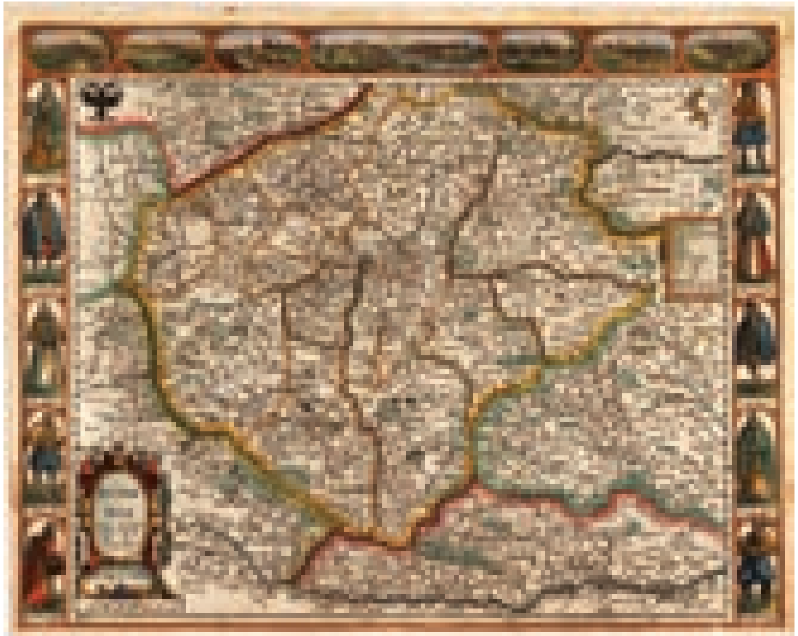

ГОРЕ: **КАРТИ НА БОХЕМИЯ (СЕГА ЧАСТ ОТ СЪВРЕМЕННА ЧЕХИЯ).**

ДЯСНО: **ТИПИЧНА СЕЛСКА КЪЩА В СРЕДНОВЕКОВНА БОХЕМИЯ**

ДОЛУ: **ДВА ПОРТРЕТА НА ЯН ХУС**

оттеглих от вас, то е с цел да следвам заповедите и примера на Исус Христос, за да не давам повод на злонамерените хора да си навличат вечно осъждане и да не ставам причина набожните да бъдат измъчвани и преследвани. Оттеглих се също заради опасението, че нечестиви свещеници могат да продължат още по-дълго време да забраняват проповядването на Божието слово сред вас. Но не ви изоставих, за да се отрека от Божествената истина, за която с Божията помощ съм готов да умра“ *(Боншоз. Реформатори преди Реформацията. Т. 1, с. 87)*. Хус не прекратява работата си, но пътува из близките селища, за да проповядва на жадните да слушат тълпи. По този начин мерките, към които папата прибягва, за да забрани проповядването на благата вест, стават причина тя да се разпространява още по-нашироко. „Защото не можем да вършим нищо против истината, а само за истината“ (2 Кор. 13:8).

„На този етап от развитието му в съзнанието на Хус сякаш се води мъчителна борба. Макар църквата да се опитва да го срази със заканите си, той не е отхвърлил нейния авторитет. За него Католическата църква е все още Христова невеста, а папата – Божи представител и наместник. Той се бори срещу злоупотребата с властта, а не срещу самия принцип. **Вследствие на това у него започва жесток сблъсък между убежденията и изискванията на съвестта. Ако църковната власт е справедлива и**
102 **непогрешима, както той си мисли, защо се чувства принуден да не ѝ се подчинява?** Осъзнава, че ако се подчини, ще извърши грях. Но защо подчинението към една непогрешима църква ще води до такъв проблем? Това е въпросът, на който не може да намери отговор. Това е и съмнението, което го измъчва всяка секунда. Намира някакво решение в сходната ситуация в дните на Спасителя, когато свещениците на Божия народ са покварени и използват законния си авторитет за незаконни цели. **Това го подтиква да възприеме като ръководство за себе си и да проповядва и на другите максимата, че съвестта трябва да се управлява от осъзнатите с разума библейски наредби. С други думи, че непогрешимият водач е не църквата, говореща чрез свещениците, а Бог, Който говори чрез Библията“** *(Уайли. Кн. 3, гл. 2)*.

Когато след известно време вълненията в Прага стихват, Хус се завръща в малката си църква във Витлеем, за да продължи с още по-голям плам и дързост проповядването на Божието слово. Враговете му са дейни и могъщи, но кралицата и голяма част от аристокрацията са негови приятели, а и огромна част от народа застава на негова страна. Сравнявайки чистите и възвишени учения, както и светия живот на Хус с унизителните догми, които католиците проповядват, с алчността и разврата, в които живеят, мнозина започват да смятат, че е чест да бъдат на негова страна.

Досега Хус действа самостоятелно. Но в този момент Йероним, който е приел ученията на Уиклиф при престоя си в Англия, се присъединява към делото на реформата. От този момент нататък животът на двамата се обединява в едно - дори и в смъртта те остават заедно. Йероним притежава брилянтен интелект, красноречие и широка ерудиция – таланти, които печелят благоразположението на обществото. Но що се отнася до качествата, съставляващи истинската сила на характера, Хус е по-твърдият. Неговата трезва преценка обуздава импулсивния дух на Йероним, който с истинско смирение приема достойнствата му и се подчинява на неговите съвети. Реформата започва да се разпространява по-бързо, когато обединяват усилията си.

Бог огрява умовете на тези избрани мъже с голяма светлина, разкривайки им много от заблу- 103
дите на Рим. Но те не получават цялата светлина, която трябва да бъде дадена на света. Чрез тези Свои служители Бог извежда хората от тъмнината на католицизма. Но те ще трябва да се сблъскат с много и големи препятствия и Той ги води напред стъпка по стъпка, доколкото могат да поемат. Те не са готови да възприемат цялата светлина наведнъж. Както силният блясък на обедното слънце би накарал дълго живелите на тъмно, да се отвърнат от него, така би станало и с тях. Затова Той разкрива пред водачите познанието за Бога малко по малко, доколкото би могло да бъде възприето от народа. В следващите векове ще дойдат и други верни работници, които да поведат хората още по-напред в пътя на реформата.

Разколът в църквата все така продължава. Сега трима папи се борят за върховенство и техните борби изпълват християнския свят с престъпления и безредици. Тъй като не се задоволяват с хвърлянето на анатеми, те прибягват и до светски оръжия. Всеки от тях прави отчаяни опити да купува снаряжения и да си осигури армия. За това – естествено - трябва да има пари. За набавянето им се предлагат за продажба църковни длъжности, дарове и благословения (виж Приложението). Подражавайки на висшестоящите, свещениците също прибягват до търговия с църковни длъжности и до бойни действия, за да подчинят съперниците си и да укрепят собствената си власт. С ежедневно нарастваща смелост Хус сипе огън и жупел срещу мерзостите, които се

ГРАД ПРАГА, СТОЛИЦА НА БОХЕМИЯ

Днес е столица и най-големият град в Чешката Република.

допускат в името на религията. А народът открито обвинява католическите водачи като причинители на бедите, които заливат християнството.

Прага сякаш отново е на ръба на кървав конфликт. Както в предишните векове, Божият служител е обвинен, че „смущава Израел“ (3 Царе 18:17). **Градът отново е поставен под анатема и Хус се оттегля в родното си село.** Слага се край на неговото вярно свидетелстване от любимата му църква във Витлеем. Той трябва да говори от една по-голяма трибуна - пред цялото християнство - преди да отдаде живота си като доказателство за истината.

За да се отстранят злините, разкъсващи
104 **Европа, се свиква събор, който да се проведе в Констанц. Той е свикан по желание на император Сигизмунд чрез един от тримата съперничещи си папи** Йоан XXIII. Искането за събор съвсем не се харесва на папа Йоан, чийто характер и политика не биха издържали разследване дори от прелати с толкова разпуснат морал. Той обаче не смее да се съпротиви на волята на Сигизмунд (виж Приложението).

Главните цели на този събор са да се преодолее разколът в църквата и да се изкоренят ересите. Затова двамата папи съперници са призовани да се явят пред него, както и главният разпространител на нови идеи Ян Хус. Първите - с оглед на сигурността си - не се явяват лично, но са представени от свои делегати. Папа Йоан, макар и привидно организатор на свикването на събора, отива там с много опасения, подозирайки тайната цел на императора да го свали от власт. Страхува се и да не се наложи да дава отчет за пороците, с които позори папската корона, както и за престъпленията, с които си я е осигурил. Въпреки това влизането му в Констанц е грандиозно. Придружават го духовници от най-висок ранг, следва го процесия от придворни. Всички градски духовници и сановници, както и огромна тълпа граждани, излизат да го посрещнат. Над главата му има златен балдахин, придържан от четирима от главните магистрати. Пред него носят нафората, а разкошните облекла на кардиналите и аристократите представляват внушителна гледка.

Междувременно към Констанц се приближава и друг пътник. **Хус съзнава опасностите, които го заплашват. Той се е разделил с приятелите си, сякаш никога повече няма да ги види, и е тръгнал с чувството, че отива на кладата.** Макар да е получил охранителна грамота от краля на Бохемия, а също и от император Сигизмунд, той се разпорежда за всичко с оглед на вероятната си смърт.

В писмо до своите приятели в Прага казва: „Братя мои (…) тръгвам с охранителна грамота от краля, за да се изправя пред моите многобройни смъртни врагове (…) Оставям се изцяло в ръцете на Всемогъщия Бог, моя Спасител. Вярвам, че Той ще
се вслушва в пламенните ви молитви и ще вложи в 105
думите ми Своето благоразумие и мъдрост, за да мога да им се съпротивя. Вярвам, че ще ми даде Божия Свети Дух да ме укрепва в Неговата истина, за да мога да се изправя смело пред изкушения, тъмница и - ако се наложи - жестока смърт. Исус Христос е пострадал заради тези, които обича; и затова трябва ли да се изненадваме, ако ни е оставил примера Си, за да можем самите ние да понесем с търпение всичко заради спасението си? Той е Бог, а ние сме Негови творения. Той е Господ, а ние сме Негови слуги. Той е Господарят на света, а ние – достойни за презрение смъртни. И все пак Той претърпява страдание! Защо тогава и ние да не понесем страдания, особено когато това е за нашето пречистване? Затова, любими мои, ако смъртта ми трябва да допринесе за Неговата слава, молете се да дойде бързо и Той да ме направи способен да понеса всички нещастия с твърдост. Но ако е по-добре да се върна сред вас, да се молим на Бога да се завърна без петно – тоест да не потъпча и една йота от евангелската истина, за да оставя на братята си съвършен пример за подражание. Възможно е никога повече да не видите лицето ми в Прага. Но ако волята на Всемогъщия Бог е да ме върне при вас, нека тогава да напредваме с още по-твърдо сърце в познанието и в любовта на Неговия закон“ *(Боншоз. Т. 1, с. 147, 148)*.

В друго писмо до свещеник, който е станал ученик на евангелието, Хус говори с дълбоко смирение за собствените си грешки, като се самообвинява в следното: „Изпитвах удоволствие да нося богати одежди и да си губя времето в лекомислени занимания“. След това добавя и трогателните увещания: „Дано Божията слава и спасението на душите да заемат мислите ти, а не притежаването на доходи и имоти. Внимавай да не украсяваш дома си повече, отколкото душата си. И най-вече се грижи за духовния дом. Бъди благочестив и смирен с бедните и не пропилявай състоянието си в пируване. Ако не промениш живота си и не изоставиш разточителството, се боя, че ще бъдеш строго наказан, както съм самият аз (…) Ти познаваш ученията ми, защото съм те наставлявал още от твоето
детство. Затова е излишно да ти пиша повече. Но те 106
заклевам чрез милостта на нашия Господ да не ми подражаваш в нито една от суетите, в които си ме виждал да съгрешавам“. На плика на писмото добавя: „Умолявам те, приятелю, да не разчупваш този печат,

ГОРЕ: **УНИВЕРСИТЕТЪТ В ПРАГА, КЪДЕТО Е ПРЕПОДАВАЛ ЯН ХУС**
ДОЛУ: **ПАРАКЛИСЪТ „ВИТЛЕЕМ“, КЪДЕТО ХУС БИЛ НАЗНАЧЕН ЗА ПАСТОР**

докато не разбереш със сигурност, че съм мъртъв“ (Пак там. Т. 1, с. 148, 149).

По време на пътуването си Хус навсякъде забелязва признаци за разпространяването на неговите учения и за благоразположение към каузата му. Хората се тълпят, за да го посрещнат, а в някои градове магистратите го придружават по улиците.

Когато Хус пристига в Констанц, получава пълна свобода. Към охранителната грамота от императора папата добавя и личното си уверение за закрила. Но **в нарушение на тези нееднократни тържествени декларации, не след дълго реформаторът е арестуван по заповед на папата и кардиналите и хвърлен в отвратителна тъмница.** По-късно е преместен в непристъпен замък над Рейн и там го държат като затворник. Папата, който не спечелва никаква изгода от коварството си, скоро след това е изпратен в същия затвор (Пак там. Т. 1, с. 247). На събора се доказва, че е виновен за най-подли престъпления, в това число убийство, симония и прелюбодейство, „грехове, които не подобава дори да бъдат споменавани“. Така е обявявил самият събор и в края понтифексът е лишен от папската корона и е хвърлен в затвора. Другите папи съперници също са свалени от престола и е избран нов.

Въпреки че самият папа се е провинил в по-големи престъпления от тези, за които някога Хус е обвинявал свещениците и за които е изисквал реформация, същият събор, който смъква папата, пристъпва към унищожаването на реформатора. **Затварянето на Хус в тъмница предизвиква огромно възмущение в Бохемия.** Властни благородници отправят сериозни протести към събора срещу този груб произвол. Императорът, който не е склонен да допусне нарушаване на охранителната грамота, също се противопоставя на процеса срещу него. Но враговете на реформатора
107 са злобни и решителни. Те се възползват от предразсъдъците на императора, от страховете и ревността му за църквата. Изтъкват множество аргументи, за да докажат, че „обещанието, дадено на еретици или на хора, заподозрени в ерес, не трябва да се спазва, дори ако те са снабдени с охранителни грамоти от императори или крале“ *(Жак Ленфан. История на Констанцкия събор. Т. 1, с. 516)*. Така те надделяват.

С разклатено здраве от болести и от престоя си в затвора (защото влажният мръсен въздух на тъмницата му докарва треска, която едва не го праща в гроба) Хус най-накрая е изправен пред събора. Окован във вериги, той застава пред императора, който се е заклел в честта си и в добрите си намерения да го покровителства. По време на дългия процес той твърдо отстоява истината и в присъствието на събраните църковни и държавни сановници изрича сериозен и правдив протест срещу извращенията на църковната йерархия. Когато поискват от него да избере или да се отрече от ученията си, или да понесе смърт, той приема съдбата на мъченик.

Божията благодат го укрепва. През мъчителните седмици преди окончателната му присъда неговата душа се изпълва с небесен мир. **„Пиша това писмо – съобщава той на един приятел - в затвора и с ръка, окована във вериги, като очаквам своята смъртна присъда** утре (…) Когато с помощта на Исус Христос се срещнем отново във възхитителния мир на бъдещия живот, ще разбереш колко милостив е бил към мен Бог, колко успешно ме е подкрепял в изкушенията и изпитанията ми“ *(Боншоз. Т. 2, с. 67).*

В мрака на тъмницата той вижда победата на истинската вяра. Връщайки се насън в църквата си в Прага, където е проповядвал евангелието, той наблюдава как папата и епископите му заличават картините, изобразяващи Христос, които той е нарисувал по стените. „Това видение го наскърбява: но на следващия ден вижда много художници, заети да възстановяват тези картини в много по-голям брой и с много по-ярки цветове. Веднага щом свършват работата си, те, обградени от огромна тълпа, възкликват: „Нека сега дойдат папите и епископите. Те никога повече няма да ги изтрият!“. Когато разказва съня си, реформаторът заявява: „Знам със сигурност, че обра- 108
зът на Христос никога няма да бъде заличен. Те искат да го унищожат, но той отново ще бъде изобразен във всички сърца от много по-добри проповедници от мен самия“ *(Д`Обине. Кн. 1, гл. 6).*

За последен път Хус е изправен пред събора. Той представлява огромно и бляскаво събрание – императорът, князете на империята, кралските представители, кардиналите, епископите, свещениците и голяма тълпа, дошла да наблюдава събитието на деня. От всички части на християнския свят са се събрали свидетели на тази първа голяма жертва в дългата борба за извоюване свободата на съвестта.

Призован да заяви окончателното си решение, Хус обявява, че отказва да се отрече от своите убеждения и като прикова пронизващ поглед върху монарха, чието тържествено обещание е така позорно нарушено, той заявява: „Реших по своя собствена свободна воля да се явя пред този събор под публичното покровителство и обещание на тук присъстващия император“ (Боншоз. Т. 2, с. 84). Ярка червенина залива лицето на Сигизмунд, когато очите на всички събрани се обръщат към него.

След произнасянето на присъдата започва ритуалът на лишаването на Хус от духовен сан. Епископите обличат затворника в свещенически одежди и той казва: „Нашият Господ Исус Христос също е бил облечен в бяла роба, за да Го унижат, когато Ирод го завежда пред Пилат“ *(Пак там. Т. 2, с. 86)*. След като отново го увещават да се отрече, той се обръща към хората и отговаря: „С какво лице бих гледал Небесата след това? Как бих погледнал онова множество хора, на които съм проповядвал чистото евангелие? Не, аз ценя тяхното спасение повече от това бедно тяло, сега определено да умре“. Одеждите биват съблечени една след друга, като всеки епископ произнася проклятие, докато извършва своята част от церемонията. Накрая „те слагат на главата му хартиена митра с формата на пирамида, на която са нарисувани ужасни фигури на демони. Най-отпред изпъква думата „Архиеретик“.
109 С голяма радост – казва Хус – ще нося тази позорна корона заради теб, Исусе, Който заради мен си понесъл корона от тръни!“.

Когато церемонията приключва, „прелатите заявяват: „Сега предаваме душата ти на дявола“. „А аз – казва Ян Хус, издигайки очите си към небето - предавам духа си в Твоите ръце, Господи Исусе, защото Ти си ме изкупил!“ *(Уайли. Кн. 3, гл. 7)*.

След това е предаден на светските власти и е отведен до мястото на екзекуцията. Следва го огромна процесия, стотици военни мъже, свещеници и епископи в скъпите си роби, както и жители на Констанц. Когато го завързват за кладата и всичко е готово, за да бъде запален огънят, към мъченика още веднъж е отправена покана да спаси себе си, като се отрече от заблудите си. „От какви заблуди – казва Хус - трябва да се отрека? Не съм се провинил в такива неща. Бог ми е свидетел, че всичко, което съм написал и проповядвал, е било за да спасявам душите от греха и гибелта. И затова ще подпечатам с кръвта си онази истина, за която съм писал и проповядвал“ *(Пак там. Кн. 3, с. 7)*. **Когато около него пламъците се разгарят, той запява**: „Исусе, Сине Давидов, смили се за мен!“ и продължава така, докато гласът му замлъква завинаги.

Дори враговете му са потресени от неговия героизъм. Ревностен католик, който описва мъченичеството на Хус и това на убития скоро след него Йероним, казва: „И двамата се държаха твърдо до последния си час. Подготвяха се за огъня така, сякаш отиваха на сватбено тържество. Не се чу никакъв вик на болка. Когато пламъците се разгоряха, те запяха химни. И даже яростта на огъня едва успя да спре пеенето им“ (Пак там, кн. 3, с. 7).

Когато тялото на Хус изгаря напълно, пепелта, заедно с пръстта, на която е паднала, са събрани и хвърлени в Рейн, която ги отнася към океана. Неговите преследвачи напразно си въобразяват, че са изкоренили истините, проповядвани от него. Те въобще нямат представа, че пепелта, която през онзи
ден е отнесена към морето, ще се разпръсне като семе 110
по всички страни на света; че в още непознати земи тя ще даде изобилен плод от свидетели за истината. Гласът, който проговаря в залата на Констанцкия събор, е събудил ехо, което ще звучи през всички идни векове. Хус умира, но истините, за които е дал живота си, не биха могли никога да загинат. Неговият пример на вяра и твърдост ще насърчава хиляди да стоят непоклатими за истината пред лицето на мъчения и смърт. Екзекуцията му разкрива пред целия свят коварната жестокост на Рим. Макар да не го съзнават, враговете на истината, всъщност спомагат за напредъка на каузата, която се опитват да унищожат.

ЗАЩО БОЖИИТЕ ХОРА СТРАДАТ?

„Защото на вас е дадено относно Христос не само да вярвате в Него, но и да страдате заради Него“ *(Филипяни 1:29)*.

„Ще бъдете мразени от всички заради Моето Име; а който устои докрай, той ще бъде спасен“ *(Матей 10:22)*.

„Който намери живота си, ще го изгуби, и който изгуби живота си заради Мен, ще го намери“ *(Матей 10:39)*.

„И ако сме деца, тогава сме и наследници - наследници на Бога и сънаследници с Христос; и ако страдаме с Него, и да се прославим с Него“ *(Римляни 8:17)*.

„И надеждата ни за вас е твърда, като знаем, че както сте участници в страданията, така сте и в утехата“ *(2Коринтяни 1:7)*.

„... и предпочете да страда с Божия народ, а не да се наслаждава временно на греха“ *(Евр. 11:25)*.

„Защото Аз ще му покажа колко много трябва да пострада той заради Моето Име“ *(Деяния 9:16)*.

„А те си отидоха от Синедриона радостни, че са били удостоени да претърпят опозоряване за Исусовото Име“ *(Деяния 5:41)*.

„Ако устоим, то и ще царуваме с Него. Ако се отричаме от Него, и Той ще се отрече от нас“ *(2Тимотей 2:12)*.

„А Бог на всяка благодат, който ви е призовал за Своята вечна слава в Христос (Исус), да ви усъвършенства, утвърди, укрепи и направи непоколебими, след като пострадате малко“ *(1Петрово 5:10)*.

„Блажени сте, когато ви хулят и ви гонят, и говорят против вас лъжливо всякакво зло заради Мен“ *(Матей 5:11)*.

„Братя, вземете за пример на страдание и на търпение пророците, които говориха в Господнето Име“ *(Яков 5:10)*.

Но още една клада ще се издигне в Констанц. Кръвта на още един свидетел трябва да стане доказателство за истината. Когато се сбогува с Хус при тръгването му за събора, Йероним го насърчава да остане смел и твърд, заявявайки, че ако попадне в опасност, той ще му се притече на помощ. Когато чува, че реформаторът е в затвора, преданият ученик веднага се приготвя да изпълни обещанието си. Тръгва за Констанц без охранителна грамота, само с един придружител. Когато пристига, се убеждава, че излишно се е изложил на опасност, без да има възможност да направи нищо за избавлението на Хус. **Опитва се да избяга от града, но е арестуван по пътя към дома и върнат обратно, окован във вериги** и под охраната на отряд войници. При първото си явяване пред събора опитите му да отговори на обвиненията са посрещнати с викове „На кладата! На кладата!“ *(Боншоз. Т. 1, с. 234)*. Хвърлят го в тъмница и го оковават по такъв начин, че да му причинят непоносими болки. Хранят го само с хляб и вода. След няколко месеца жестокостите на това затворничество му докарват застрашаваща живота болест и тогава неговите врагове, опасявайки се, че може да им се изплъзне, започват да се отнасят с него малко по-меко, в**ъпреки че остава в затвора още една година.**

Смъртта на Хус не довежда до желаните от папистите резултати. Незачитането на охранителната
111 грамота е породило буря от възмущение и съборът решава, че е по-безопасно вместо да изгори Йероним, да го принуди, ако е възможно, да се отрече. **Той е доведен пред събранието с предложението или да се отрече, или да умре на кладата.** В началото на престоя му в затвора смъртта би била акт на милост за него в сравнение с ужасните страдания, които е трябвало да понесе. Но сега, отслабнал от болестта, от суровите условия в затвора и от мъчителните терзания и напрежение, отделен от приятелите си и обезсърчен от смъртта на Хус, **Йероним се пречупва и се съгласява да се подчини на събора.** Заклева се да се придържа към католическата вяра и да приеме решението на събора, осъждащо ученията на Уиклиф и Хус, с изключение на „светите истини“, които те са проповядвали (Пак там. Т. 2, с. 141).

По този начин Йероним се опитва да смълчи гласа на съвестта си и да избегне смъртта. Но в усамотението на затвора осъзнава по-ясно какво е извършил. Спомня си за смелостта и верността на Хус и в сравнение с тях - своето собствено отричане от истината. Мисли за Божествения Учител, на Когото е дал обет да служи и Който заради него е понесъл смърт на кръст. Преди да се отрече, той е намирал утеха в увереността, че Бог е негов Защитник в страданията. Но сега душата му се раздира от угризения и съмнения. Знае, че ще трябва да се откаже от още много неща, за да се примири с Рим. Пътят, по който е поел, може да го отведе единствено до пълно отстъпление от вярата. **И той взема решението: Няма да се отрече от своя Господ, за да избегне кратковременните страдания.**

Скоро отново застава пред събора. Подчинението му не е задоволило неговите съдии. Жаждата им за кръв, възбудена от смъртта на Хус, иска настойчиво нови жертви. Йероним би могъл да запази живота си само чрез безрезервна капитулация. **Но той е решил да заяви открито вярата си и да последва своя брат мъченик в пламъците.**

Отказва се от предишното си отричане и като предсмъртно желание тържествено настоява за възможност да се защити. Опасявайки се от въздействието на думите му, прелатите настояват просто да потвърди или да отрече истинността на обвине-
нията срещу себе си. Йероним изразява протеста си 112
срещу тяхната жестокост и несправедливост. „Вие ме държахте затворен триста и четиридесет дни в ужасна тъмница – казва той - сред мръсотия, зловония, смрад и страшни лишения. След това ме извеждате тук пред вас и като давате ухо на смъртните ми врагове, отказвате да ме изслушате (…) Ако сте наистина мъдри хора и светлина на света, внимавайте да не съгрешите срещу справедливостта. Колкото до мен, аз съм само един немощен смъртен. Животът ми не е толкова важен. Когато ви увещавам да не произнасяте несправедлива присъда, аз го казвам повече заради вас, отколкото заради себе си“ *(Пак там. Т. 2, с. 146, 147)*.

Накрая молбата му е удовлетворена. В присъствието на съдиите си Йероним застава на колене и отправя молитва Божият Дух да контролира мислите и думите му, за да не изговори нищо противно на истината или недостойно за своя Господ. В този ден за него се изпълнява Божието обещание към първите ученици: „И пред управители и царе ще ви извеждат заради Мен, за да свидетелствате на тях и на народите. А когато ви предадат, не се безпокойте как или какво да говорите, защото в същия час ще ви се даде какво да говорите“ (Мат. 10:18-20).

Думите на Йероним предизвикват удивление и възхищение дори у враговете му. В продължение на една цяла година той е бил затворен в тъмница, без да може да чете или дори да вижда, в тежки физически страдания и душевни терзания. Въпреки

ГОРЕ ЛЯВО: СИГИЗМУНД ВЛИЗА В КОНСТАНЦ

ГОРЕ ДЯСНО: ПОРТРЕТ НА СИГИЗМУНД

ДЯСНО: АНТИПАПАТА ЙОАН XXIII

ЛЯВО: СГРАДАТА, КЪДЕТО СЕ Е СЪСТОЯЛ СЪБОРЪТ В КОНСТАНЦ

ДОЛУ: ПРАГА, СТОЛИЦАТА НА БОХЕМИЯ

това неговите аргументи са представени с такава яснота и сила, като че ли е имал възможност да се подготви на спокойствие. Той изтъква пред слушателите си дългия списък от свети хора, осъдени от несправедливи съдии. Почти във всяко поколение е имало личности, които макар да са се стремили да въздигат съвременниците си, са били осъждани и отхвърляни; но по-късно се е доказвало, че заслужават почит. Самият Христос е осъден като престъпник от несправедлив съд.

При отричането си Йероним се е съгласил, че Хус е осъден справедливо. **Сега заявява, че се покайва за това** и свидетелства за невинността и светостта
113 на мъченика. „Познавах го от детството му – казва той. – Беше прекрасен човек - справедлив и свят. Беше осъден въпреки невинността си (…) Аз също! И съм готов да умра: няма да отстъпя пред мъченията, подготвени за мен от враговете ми и от лъжливите свидетели, които един ден ще трябва да отговарят за измамите си пред великия Бог, Когото никой не може да излъже“ *(Боншоз. Т. 2, с. 151)*.

Укорявайки себе си за своето отричане от истината, Йероним продължава: „От всички грехове, които съм извършил от младостта си до днес, никой не тежи толкова много на душата ми и не ми причинява такива мъчителни угризения като това, което извърших на това съдбовно място, одобрявайки несправедливата присъда срещу Уиклиф и срещу светия мъченик Ян Хус, моя учител и приятел. Да! Изповядвам го от все сърце и заявявам с ужас, че отстъпих позорно, когато заради страха от смъртта осъдих техните учения. Затова умолявам (…) Всемогъщия Бог да благоволи да опрости греховете ми и особено този, най-отвратителния от всички!“. Посочвайки към съдиите си, той твърдо казва: **„Вие осъдихте Уиклиф и Ян Хус не за това, че разклатиха ученията на църквата, но просто защото заклеймиха остро скандалното поведение на духовенството** – техния разкош, високомерие и всичките пороци на прелатите и свещениците. Нещата, които те потвърдиха и които са неопровержими, подкрепям също и аз“.

Тук думите му са прекъснати. Прелатите, треперещи от ярост, крещят: „От какви доказателства още имаме нужда? Виждаме с очите си най-упоритият от еретиците!“.

Запазил спокойствие след тази нападка, Йероним възкликва: „**Какво? Нима мислите, че се страхувам от смъртта? Държахте ме цяла година в страховита тъмница,** по-ужасна от самата смърт. Отнасяхте се с мен по-жестоко, отколкото към турчин, евреин или езичник, и плътта ми буквално изгни на костите ми, докато още съм жив. И все пак не се оплаквам, защото на човек със сърце и дух не прилича да се оплаква. Но не мога да не изразя изумлението си от такова грандиозно варварство срещу християнин“ 114
(Пак там. Т. 2, стр. 151-153).

Отново избухва буря от гняв и Йероним бързо е отведен в затвора. Обаче в събранието има някои хора, дълбоко впечатлени от думите му, които пожелават да спасят неговия живот. Той е посетен от църковни сановници, които настояват да се подчини, за да не бъде екзекутиран. Предлагат му като награда блестящи перспективи, ако се откаже от съпротивата си срещу Рим. Но подобно на своя Господ, когато Му се предлага славата на света, Йероним остава непоколебим.

„Докажете ми от Свещеното Писание, че съм се заблудил – казва той – и аз ще се отрека.“

„Свещеното Писание! – възкликва един от тези, които го изкушават. - Всичко ли трябва да се преценява чрез него? Кой може да го разбере, докато църквата не го разтълкува?“

„Човешките традиции по-достоверни ли са от евангелието на нашия Спасител – отговаря Йероним. – Апостол Павел не съветва тези, на които пише, да слушат човешки традиции, но казва: „Изследвайте Писанията.“

„Еретик! – е отговорът. - Съжалявам, че те молих толкова дълго. Виждам, че дяволът те подстрекава“ (Уайли. Кн. 3, гл. 10).

Скоро е произнесена смъртна присъда. Йероним е заведен на същото място, където Хус е отдал живота си. **По пътя пее, а лицето му излъчва радост и мир.** Погледът му е прикован в Христос и смъртта вече не му изглежда страшна. **Когато палачът пристъпва зад него, за да запали кладата, мъченикът възкликва: „Ела смело напред, запали огъня пред** лицето ми. Ако се страхувах, нямаше да бъда тук!“.

Последните му думи, изречени сред надигащите се пламъци, са молитва: „Господи, Всемогъщи Отче! – извиква той. - Смили се над мен и прости греховете ми. Защото ти знаеш, че винаги съм обичал Твоята истина“ *(Боншоз.Т. 2, с. 168)*. Гласът му замлъква, но устните му продължават да изричат молитви. Когато огънят е извършил делото си, пепелта на мъченика заедно с пръстта под нея са събрани и хвърлени в Рейн, както и на Хус. 115

Така загиват верните Божии факлоносци. Но светлината на истината, която те издигат – светлината на техния героичен пример – не би могла да бъде угасена. Ако хората можеха да върнат слънцето от пътя му, тогава биха могли да спрат настъпването

ГОРЕ ЛЯВО: **СМЪРТТА НА ЯН ХУС – 6 ЮЛИ 1415 г.**
ГОРЕ ДЯСНО: **ЕПИСКОПЪТ НА ЛОДИ ОСЪЖДА ХУС ПО ВРЕМЕ НА ПРОЦЕСА**

ЯН ХУС ПРЕД СЪБОРА В КОНСТАНЦ / ***ДОЛУ ЛЯВО:*** **ЙЕРОНИМ ГОВОРИ НА ПРОЦЕСА**
ДОЛУ ДЯСНО: **ЙЕРОНИМ Е ПОВЕДЕН КЪМ МЪЧЕНИЧЕСКАТА СИ СМЪРТ**

на онзи ден, чието зазоряване вече се усеща в света.

Екзекуцията на Хус е разпалила огъня на възмущението и ужаса в Бохемия. Цялата нация разбира, че той е станал жертва на злобата на свещениците и коварството на императора. Хус е обявен за верен наставник в истината, а съборът, издал заповед за екзекутирането му, е обвинен в убийство. Сега ученията му привличат по-голямо внимание от когато и да било. **Папските едикти са осъдили писанията на Уиклиф на изгаряне. Но някои от тях са запазени и сега се изваждат от скривалищата им; хората започват да ги изучават заедно с Библията или поне с тези части от нея, които успяват да намерят. По този начин много от тях приемат реформираната вяра.**

Убийците на Хус не остават бездейни, когато виждат напредъка на неговата кауза. Папата и императорът се обединяват, за да смажат движението. Армиите на Сигизмунд са хвърлени срещу Бохемия.

Но се издига един освободител. Водач на бохемците е **Жишка**, който скоро след началото на войната ослепява напълно, обаче е един от най-способните военачалници на своето време. Доверявайки се на Божията помощ и на праведната си кауза, този народ устоява на най-могъщите армии, които биха могли да бъдат докарани срещу тях. Безброй пъти императорът събира нови армии и нахлува в Бохемия, но само за да бъде позорно изгонен. Хуситите се издигат над страха от смъртта и нищо не може да им устои. **Няколко години след началото на войната смелият Жишка умира. Неговото място е заето от Прокопий,** който е също толкова смел и способен генерал, а в някои отношения - дори по-способен като водител.

Когато враговете на бохемците узнават, че слепият воин е мъртъв, решават, че това е благоприятна
116 възможност да си върнат всичко, което са изгубили. **Сега папата обявява кръстоносен поход срещу хуситите; към Бохемия отново тръгва огромна армия, но само за да понесе тежко поражение.** След това е обявен още един кръстоносен поход. Във всички католически страни на Европа се събират войници, пари и амуниции. Безброй хора се стичат под папското знаме, убедени, че най-накрая ще се сложи край на еретиците хусисти. Сигурна в победата, огромната армия навлиза в Бохемия. Народът се събира, за да я отблъсне. Двете армии се приближават една към друга, докато между тях остава само една река. „Кръстоносците многократно превъзхождат по брой хуситите; но вместо да се втурнат през потока и да връхлетят върху тези, с които са дошли да се бият толкова отдалеч, стоят безмълвно, втренчени в техните войници“ *(Уайли. Кн. 3, гл. 17).* Изведнъж това огромно множество е нападнато от тайнствен ужас. Без да може да нанесе нито един удар, могъщата войска е разбита и разпръсната, сякаш пропъдена от невидима сила. Армията на хуситите избива много от бегълците, докато ги преследва, и в ръцете на победителите пада голяма плячка. Така че войната, вместо да ограби бохемците, всъщност ги прави по-богати.

Няколко години по-късно при новия папа се организира още един кръстоносен поход. Както и преди, се събират хора и средства от всички католически страни в Европа. Големи са стимулите за онези, които ще се включат в това опасно начинание. На всеки кръстоносец се осигурява пълно опрощение на най-отвратителни престъпления. На всички, които загинат във войната, се обещава богата награда в небето, а тези, които оцелеят, ще пожънат почести и богатства на бойното поле. Отново се събира огромна армия, която пресича границата и навлиза в Бохемия. Армиите на хуситите отстъпват, примамвайки нашествениците все по-навътре и по-навътре в страната, подвеждайки ги да смятат, че победата е вече извоювана. Най-накрая армията на Прокопий се спира, обръща се срещу врага и се хвърля в битка. Открили късно грешката си, кръстоносците се опитват да заемат позиции за бой. Но само при звука от наближаващата армия, без дори още да са я видели,
те отново са завладени от паника. Князе, генерали 117
и обикновени войници захвърлят доспехите си и се разбягват във всички посоки. Папският легат, който ръководи нашествието, напразно се опитва да върне в боен ред ужасените си и дезорганизирани армии. Въпреки отчаяните му усилия, самият той е пометен от прилива на бегълците. Разгромът е пълен и отново в ръцете на победителите пада несметна плячка.

Така и втората огромна армия, изпратена от най-могъщите нации на Европа - безбройно множество от смели военни мъже, обучени и екипирани за битка - са обърнати в бягство пред защитниците на една малка и дотогава слаба нация, без да успеят да нанесат нито един удар. Във всичко това става очевидно действието на Божествената сила. Нашествениците са поразени от свръхестествен ужас. Този, Който е унищожил войските на фараона в Червено море, Който е обърнал в бяг армията на мадиамците пред Гедеон и тристата му мъже, Който за една нощ е разбил армиите на гордия асириец, отново е протегнал ръката Си, за да срази мощта на потисника. „Тогава ги нападна голям ужас, без да има ужас; защото Бог разпръсна костите на онзи, който разполага стан против теб; ти си ги посрамил, защото Бог ги е

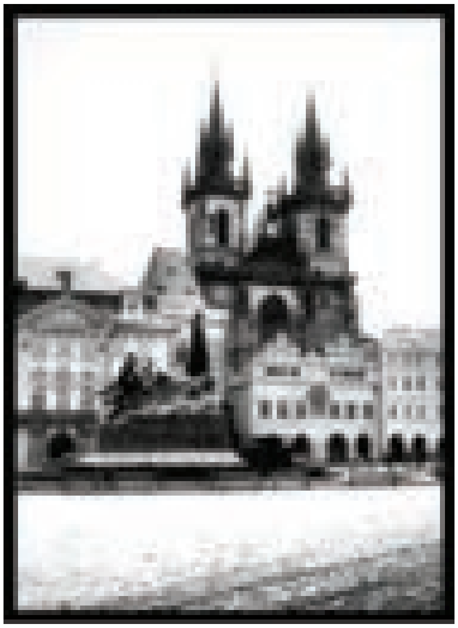

ГОРЕ: ПЛОЩАДЪТ НА ХУС В ПРАГА, КЪДЕТО ХУС И ДРУГИ МЪЧЕНИЦИ СА БИЛИ УБИТИ

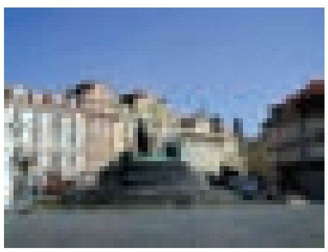

***ГОРЕ И ДОЛУ:* ПАМЕТНИК НА ХУС НА СЪЩИЯ ПЛОЩАД**

***ДЯСНО:* ТАЙНА СВЕТОПРИЧАСТНА СЛУЖБА, ИЗВЪРШЕНА ОТ ТАБОРИТИТЕ.**

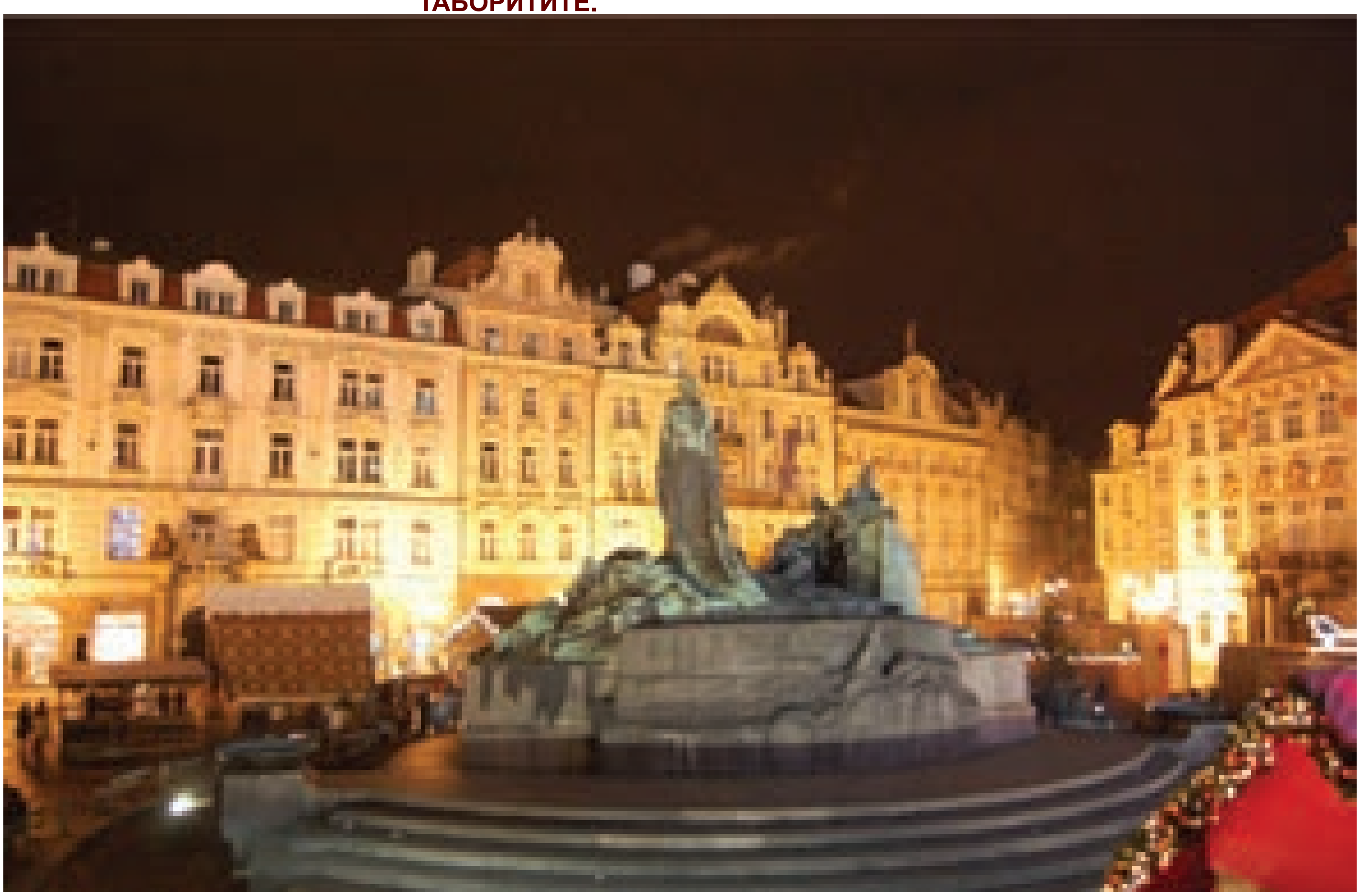

отхвърлил“ (Пс. 53:5).

Виждайки, че не могат да надделеят със сила, папските водачи най-накрая прибягват до дипломация. Постигат компромис, който макар привидно да дава на бохемците свобода на съвестта, всъщност ги предава под властта на Рим. Бохемците са конкретизирали четири точки като условие за мир с Рим: свободно проповядване на Библията, право на цялата църква да участва в ритуала с хляба и виното – причастието, и в богослужението да се използва родният им език; духовенството да се изключи от всички светски длъжности и власт; а в случай на престъпление – еднаква съдебна отговорност пред гражданските съдилища и за духовенството, и за миряните. Накрая папските власти „се съгласяват, че четирите клаузи на хуситите трябва да бъдат приети, но че правото да ги обяснява, тоест да определя точния им смисъл, трябва да принадлежи на съвета
118 – с други думи, на папата и императора“ *(Уайли. Кн. 3, гл. 18)*. Въз основа на това се сключва договор и Рим спечелва чрез лицемерие и измама това, което не е успял чрез насилие. Защото, като налага своето собствено тълкуване върху клаузите на хуситите, както и върху Библията, може да изопачава значението им така, както е изгодно за неговите цели.

Голяма част от народа в Бохемия разбира, че това е предателство спрямо свободите им, и не може да приеме такъв договор. Пораждат се разногласия и разделения, които довеждат до сблъсъци и кръвопролития сред самите тях. В тези борби пада и благородният Прокопий и с него загиват и свободите на Бохемия.

Сега крал на Бохемия става Сигизмунд, предателят на Хус и Йероним. И въпреки клетвата си да подкрепя правата на бохемците, той започва да възвръща католицизма. Но не спечелва много от раболепието си пред Рим. В продължение на двадесет години животът му е изпълнен с проблеми и опасности. Армиите му са изтощени и хазната изчерпана от дългите и безплодни битки. След едногодишно царуване той умира, оставяйки царството си на ръба на гражданска война и завещал на потомството си име, заклеймено с позор.

Следват продължителни безредици, борби и кръвопролития. В Бохемия отново нахлуват чужди армии и вътрешни разногласия продължават да раздират нацията. **Хората, останали верни на евангелието, са подложени на кървави гонения.**

Когато бившите им братя, встъпвайки в съглашение с Рим, приемат заблудите му, поддръжниците на древната вяра образуват отделна църква, която приема името „Обединени братя“. Този акт им навлича проклятието на всички класи. **Обаче тяхната твърдост е непоклатима. Принудени да търсят убежище в горите и пещерите, те продължават да се събират, за да четат Божието слово и заедно да се покланят на Бога.**

Чрез тайни пратеници в различни страни те научават, че тук и там има „отделни хора, изповядващи 119
истината, няколко в един град и няколко в друг, които като тях са обект на гонения. Също така в планините на Алпите се намира древна църква, която се крепи на Писанието и протестира срещу идолопоклонническите заблуди на Рим“ (Уайли. Кн. 3, гл. 19). Тази новина предизвиква огромна радост и между тях и християните валденси се установяват тесни връзки.

Твърди за евангелието в мрака на преследването, в най-тъмния час, бохемците чакат с обърнати към хоризонта очи като хора, очакващи утрото. „Животът им протича в трудни дни, но (…) те помнят думите, изречени първо от Хус и повторени от Йероним, че трябва да измине век, преди да дойде новият ден. За хуситите тези думи са толкова важни, колкото думите на Йосиф за израелевите племена в дома на робството: Аз умирам, но Бог със сигурност ще ви посети и ще ви изведе оттук“ *(Пак там. Кн. 3, гл. 19)*. „Последният период на петнадесети век е свидетел на бавното, но сигурно увеличаване на църквите на Братята. Макар че животът им не може да се нарече необезпокояван, те все пак се наслаждават на сравнителен мир. В началото на шестнадесети век в Бохемия и Моравия църквите им стигат до двеста на брой“ *(Езра Хол Джилет. Животът и епохата на Ян Хус. Т. 2, с. 570)*. „Толкова голям е остатъкът, който, избягвайки разрушителната ярост на кладата и меча, доживява да види зората на онзи ден, който Хус предсказва“ *(Уайли. Кн. 3, гл. 19)*.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ ЗА ЯН ХУС, СЪБОРА В КОНСТАНЦ И ЙЕРОНИМ

ЯН ХУС (1370 – 6 юли 1415 г.) е роден в селски район в Хусинец (откъдето получава името си Хус) в Бохемия (древна Чехия). През 1390 г. той постъпва в Пражкия университет и го завършва през 1396 г. Малко след като е ръкоположен за свещеник, започва да проповядва в параклиса „Витлеем” в Прага. Проповедите му са заклеймени от Рим през 1407 г., но за известно време вниманието е отклонено от него, тъй като двама опониращи си папи идват на власт (Александър V и Григорий VII). Хус е отлъчен от църквата от третия папа, Йоан XXIII (който има същото име като този, който управлява от 1958 до 1963 г.). Хус тръгва от Бохемия през 1414 г. за Събора в Констанц, защитен от специално писмо на император Сигизмунд. Там обаче е хвърлен в затвора и умира мъченически на 6 юли 1415 г.

Интересен факт е, че на 15 април 1415 г. Съборът в Констанц издава указа Haec Sancta, според който съборите са по-висш авторитет от папите и трябва да получават подчинение дори от тях! След това са освободени всичките трима папи и е избран нов папа.

През септември 1417 г. малко след като е решено, че Съборът в Констанц може да взема непогрешими решения, тъй като говори като „гласа на Христос”, се гласува провеждането на събор на всеки десет години. През следващите години обаче тази „непогрешима” наредба никога не се изпълнява.

Един месец по-късно, през октомври, съборът посочва десет точки, по които църквата трябва да се реформира, но не може да се постигне единодушие за осъществяването на тези реформи. Всички усилия за провеждането им приключват с ожесточени спорове сред присъстващите на събора.

След години се разгаря спор дали съборът е бил непогрешим по време на издаването на указа Haec Sancta. И до днес никой във Ватикана не може да се произнесе с положителност.

След като осъжда 200 доктрини на отдавна починалия Джон Уиклиф, съветът осъжда Ян Хус на смърт на 6 юли 1415 г. По тези два въпроса съборът постига пълно единодушие.

Почти нищо не се знае за ранния живот на Йероним Пражки (с. 1379-1416 г.), но по всяка вероятност е бил родом от Прага. След като завършва университета, той е насърчен от Хус да посети няколко чуждестранни университета. Пътува до Оксфорд, изучава писанията на Уиклиф и ги пренася в Прага през 1402 г. Учи също в университетите в Париж, Хайделберг и Кьолн. Завръща се в Прага през 1407 г.

През 1415 г. тръгва след Хус, който се е запътил към Събора в Констанц. Макар и да побягва, Йероним Пражки е хванат и отведен във вериги в Констанц.

Тъй като смъртта на Хус на 6 юли разделя народа, съборът решава да получи покаяние от Йероним и той се съгласява на 11 септември. Макар че се е покаял, процесът срещу него е възобновен през 1416 г.

На този процес Йероним защитава ученията си, отхвърля покаянието и провъзгласява невинността на Хус и верността на ученията на Уиклиф. След още един опит да го принудят да се покае, той е осъден на изгаряне на клада. Йероним умира, пеейки химн.

КАРТИНИ ОТ ГЛАВА 7

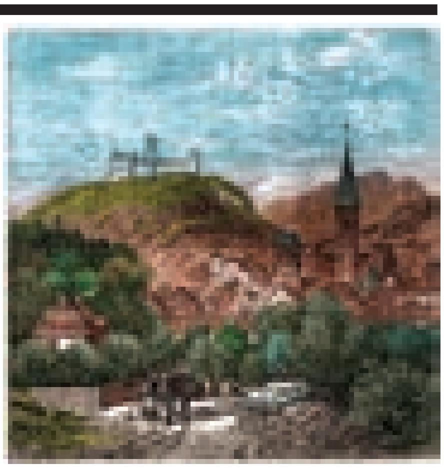
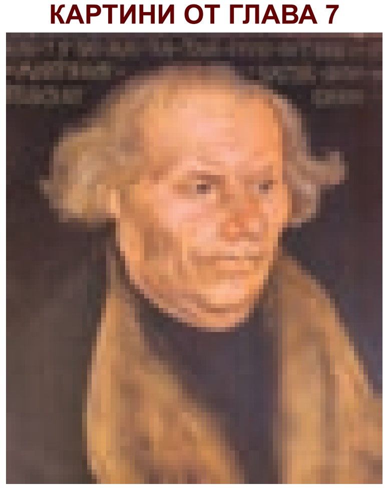

ОТЛЯВО НАДЯСНО: **ГЕРМАНСКОТО ГРАДЧЕ АЙЗЕНАХ (РОДНО МЯСТО НА ЛУТЕР), РОДИТЕЛИТЕ НА ЛУТЕР**

ОТЛЯВО НАДЯСНО: **МЛАДИЯТ ЛУТЕР, ЛУТЕР, ЩАУПИЦ (РЪКОВОДИТЕЛ НА МАНАСТИРА), „СТЪЛБАТА НА ПИЛАТ”**

7 Глава

Излизане от тъмнината

Отделянето на Лутер от Рим

Най-изтъкнатият сред призованите да поведат църквата към Великата Реформация е смиреният, но непоклатим Мартин Лутер.

Какъв човек е той? Откъде произлиза? Защо постъпва точно по този начин? ***Мартин Лутер, човекът, който отваря Библията пред света.***

На челно място сред хората, призовани да
120 **изведат църквата от мрака на папството към светлината на една по-чиста вяра, стои Мартин Лутер. Ревностен, пламенен и посветен, не познаващ друг страх, освен страха от Бога и не признаващ друга основа за религиозната вяра, освен Свещеното Писание, Лутер е най-подходящият човек за своето време**. Чрез него Бог извършва едно велико дело за реформирането на църквата и за просвещаването на света.

Подобно на първите вестоносци на евангелието, Лутер произлиза от бедно семейство. Ранните му години преминават в скромния дом на немски селянин. Баща му печели средствата за неговото образование с тежката си миньорска професия. Подготвя го за адвокат, но Бог е планирал да го направи строител във великия храм, който бавно гради в течение на вековете. Трудностите, лишенията и суровата дисциплина са училището, в което Безкрайната Мъдрост подготвя Лутер за важната мисия на неговия живот.

Баща му е човек с остър и активен ум и огромна сила на характера, честен, решителен и порядъчен. Той е винаги верен на съзнанието си за дълг, независимо от последиците. Неговият солиден здрав разум го подтиква да гледа подозрително на монашеската система. Той е много недоволен, когато Лутер без негово съгласие влиза в манастир. Едва след две години бащата се сдобрява със сина си, а дори и тогава мнението му си остава същото.

Родителите на Лутер полагат големи грижи за образованието и възпитанието на децата си. Стре-
мят се да им дадат познание за Бога и да ги научат 121
да живеят според християнските ценности. Синът често чува баща си да отправя към Небето молитви детето му да помни името на Господа и някой ден да спомогне за напредъка на Неговата истина. Родителите се възползват активно от всяка възможност да придобият всяка морална и интелектуална култура, която тежкият им живот би им позволил. Полагат сериозни и постоянни усилия да подготвят децата си за благочестив и полезен живот. Поради твърдостта и силата на характера си понякога са прекалено строги, но макар самият реформатор да съзнава, че в някои отношения те са сбъркали, смята тяхната дисциплина повече за полезна, отколкото достойна за осъждане.

В училището, където Лутер е изпратен още в ранна възраст, отношението към него е строго и дори жестоко. Родителите му са толкова бедни, че когато тръгва на училище в друг град, известно време трябва да изкарва прехраната си, като пее от врата на врата и често гладува. **Ширещите се по онова време мрачни и суеверни представи за религията го изпълват със страх.** Нощем често лежи с натежало сърце, вглеждайки се с опасения към мрачното бъдеще, и постоянно се ужасява от мисълта за Бога като суров, безпощаден Съдия и жесток тиранин, а не като добър Небесен Баща.

И все пак, въпреки многобройните и големи обезсърчения, Лутер върви решително напред към високия стандарт на моралното и интелектуалното съвършенство, което привлича душата му. Жадува за знания и сериозният му и практичен ум го подтиква да желае по-скоро здравото и полезното, отколкото показното и повърхностното.

Когато на осемнадесетгодишна възраст се записва в университета в Ерфурт, положението му е много по-благоприятно и перспективите - по-светли, отколкото в ранните му години. С пестеливост и трудолюбие родителите му успяват да придобият солидни доходи и вече могат да му окажат цялата необходима подкрепа. А влиянието на благоразумни приятели до известна степен е компенсирало мрачни-
те последици от дотогавашното му възпитание. Той 122
се заема с изучаването на най-добрите автори, като усърдно скътва в паметта си най-ценните им мисли

ИСТОРИЧЕСКО ДАТИРАНЕ НА ТАЗИ ГЛАВА. Събитията в тази глава обхващат периода от 10 ноември 1483 г. до 2 януари 1521 г. – първите 37 години от живота на Мартин Лутер. Записва се в университета в Ерфурт през 1501 г., получава магистърска степен през 1505 г., пътува до Рим през 1510 г., става доктор по теология през 1512 г. и започва да проповядва. Лутер заковава 95 тезиса на църковната врата на 31 октомври 1517 г. Тецел умира две години по-късно. Филип Меланхтон пристига през 1518 г. Процесът срещу Лутер в Аугсбург се провежда през октомври 1518 г. След две години папа Лъв Х осъжда Лутер в своята була.

Местата от глави 1 до 5 са посочени в двете карти на с. 20. Местата, споменати в глави 6 до 15, могат да се намерят на с. 21.

ГОРЕ:
ФРИДРИХ САКСОНСКИ (1464-1525)

ГОРЕ ЛЯВО И ДОЛУ:
МАРТИН ЛУТЕР

ДВЕТЕ КАРТИНИ ГОРЕ:
ЙОХАН ТЕЦЕЛ (1465-1519)
Умира две години, след като Лутер му се противопоставя

и превръща мъдростта на мъдрите в своя собствена. **Дори при жестоката дисциплина на предишните си учители, той отрано е изпъкнал като обещаващ ум, а сега при тези благоприятни влияния започва бързо да се развива**. Отличната памет, живото въображение, здравата логика и неуморното старание скоро го поставят на първо място сред другарите му. Дисциплината прави ума му зрял, събужда неговата духовна активност и остротата на възприятията му, подготвяйки го за борбите на живота.

В сърцето на Лутер има страх Господен, който му помага да запази своята целенасоченост и го води до дълбоко смирение пред Бога. Той постоянно усеща зависимостта си от Божествена помощ и никога не започва деня без молитва, докато сърцето му постоянно излъчва молби за ръководство и подкрепа. „Да се помолиш добре – често казва той - е по-полезно от половинчато учене“ *(Д`Обине. Кн. 2, гл. 2)*.

Докато един ден разглежда книгите в библиотеката на университета, Лутер открива една латинска Библия. Никога преди не е виждал такава книга. Дори не знае, че съществува. Чувал е части от Евангелията и Посланията, които се четат по време на богослуженията, и е предполагал, че това е цялата Библия. Сега за пръв път вижда цялото Божие слово. Започва да прелиства свещените страници със смесено чувство на страхопочитание и удивление. С ускорен пулс и разтуптяно сърце чете думите на живота, спирайки от време на време, за да възкликне: `О, да би дал Бог и на мен такава книга!`“ *(Пак там. Кн. 2, гл. 2)*. До него стоят небесни ангели и лъчи светлина от Божия трон разкриват пред разума му съкровищата на истината. Той винаги се е страхувал да не оскърби Бога, но сега - както никога преди - го завладява дълбоко убеждение за това, че е грешник.

Искреното желание да се освободи от греха и да намери мир с Бога го довежда до решението да отиде в манастир и да се посвети на монашеския
123 **живот.** Тук от него се изисква да върши най-черната работа и да проси от дом на дом. Във възрастта, когато човек най-силно се стреми към уважение и признание, тези слугински задължения са изключително унизителни за естествените му чувства. Но Лутер търпеливо понася това унижение с вярата, че е необходимо да го прави поради греховете си.

Всяка секунда, която може да отдели от ежедневните си задължения, той посвещава на учене, лишава се от сън и съжалява дори за времето на оскъдното си хранене. **Най-голямо удоволствие му доставя изучаването на Божието слово.** Той е открил една Библия, прикована с верига към стената на манастира, и често я навестява. Когато убеждението му, че е грешник се задълбочава, той се опитва да получи прошка и мир чрез собствените си дела. Води изключително суров живот, опитвайки се чрез пост, бдения и самобичуване да подчини злите склонности на своето естество, от които монашеският живот не може да го освободи. Не се спира пред никоя жертва, чрез която би могъл да придобие онази чистота на сърцето, с която да застане одобрен пред Бога. „Бях наистина набожен монах – казва той по-късно - и следвах правилата на моя орден по-стриктно, отколкото може да се изрази с думи. Ако някога е било възможно монах да спечели небето чрез монашески дела, аз със сигурност бих получил достъп там (…) Ако бях продължил още така, щях да стигна до гроба…“ *(Пак там. Кн. 2, гл. 3)*. В резултат на тази изтощителна дисциплина той отслабва и започва да получава припадъци, от които никога не се възстановява напълно. Въпреки всичките му усилия обаче, неговата обременена душа не намира никакво облекчение. Най-накрая стига до ръба на отчаянието.

Когато започва да му се струва, че всичко е изгубено, Бог му намира приятел и помощник. **Благочестивият Щаупиц разкрива пред него Божието слово** и го съветва да отклони погледа от себе си, да престане да мисли за вечното наказание вследствие нарушаването на Божия закон, а да гледа към Исус, неговия прощаващ греховете Спасител. 124
„Вместо да измъчваш себе си заради своите грехове, отпусни се в обятията на Изкупителя. Довери се на Него, на праведността на Неговия живот, на изкуплението, издействано чрез смъртта Му (…) Слушай Божия Син. Той е станал Човек, за да ти даде увереност в Божието благоволение.“ „Обичай Онзи, Който първо е обикнал теб“ (Пак там. Кн. 2, гл. 4). Така говори този вестител на милостта. Думите му правят дълбоко впечатление на Лутер. След продължителни борби с дълго подхранвани заблуди, той успява да осъзнае истината и измъчената му душа намира покой.

Лутер е ръкоположен за свещеник и е извикан от манастира, за да получи професорско място в университета във Витенберг. Тук той се заема с изучаването на Писанията на оригиналните им езици. Започва да изнася лекции върху Библията. И тогава книгата „Псалми“, евангелията и посланията стават разбираеми за тълпите възхитени слушатели. Щаупиц, неговият приятел и наставник, го насърчава да се качи на амвона и да проповядва Божието слово. Лутер се колебае, защото се чувства недостоен да говори на хората от името на Христос. Едва след

ЖАН КАЛВИН (1509-1564)
ФИЛИП МЕЛАНХТОН (1497-1560)

МАРТИН ЛУТЕР
(1483-1546)

УИЛЯМ ФАРЕЛ (1489-1565)
ФРИДРИХ САКСОНСКИ (1463-1525)

дълга вътрешна борба отстъпва пред настояванията на приятелите си. Вече е станал силен в Писанията и на него почива Божията благодат. Красноречието му грабва слушателите, яснотата и силата, с която представя истината, им звучат убедително и логично, а пламенността му докосва сърцата.

Лутер все още е верен син на папската църква и през ум не му минава мисълта, че някога ще бъде по-различно. По Божие провидение той отива в Рим. Пътува пеша, като се подслонява в манастирите по пътя. Един манастир в Италия го изумява с изключителното си богатство, великолепие и разкош. С издръжка колкото княжеската, монасите живеят в прекрасни апартаменти, обличат се с изключително разкошни и скъпи дрехи и пируват на разточителна трапеза. С мъчителни опасения Лутер сравнява тази сцена със себеотрицанието и трудностите на собствения си живот. Започва да чувства вътрешен смут.

Най-накрая в далечината забелязва града на 125 седемте хълма. Дълбоко развълнуван, той се просва по лице на земята и възкликва: „Свещени Рим, приветствам те!“*(Пак там. Кн. 2, гл. 6)*. Влиза в града, посещава църквите, изслушва невероятните истории, повтаряни от свещеници и монаси, и извършва всички необходими церемонии. Навсякъде вижда сцени, които го изпълват с изумление и ужас. Забелязва че сред всички рангове на духовенството се ширят пороци. Чува неприлични шеги от прелати и се изпълва с ужас от отвратителните им сквернословия дори по време на литургия. В общуването си с монасите и гражданите, наблюдава разпуснатост и разврат. Накъдето и да се обърне, вижда мерзост вместо святост. **„Никой не може да си представи – пише той - какви грехове и скандални неща се вършат в Рим. За да повярваш, трябва да ги видиш и чуеш. Затова тук имат и поговорка: Ако има ад, Рим е построен върху него:** той е бездна, от която произлизат всякакви грехове“ *(Пак там. Кн. 2, гл. 6)*.

Неотдавна папата чрез декрет е обещал индулгенция за опрощение на всички, които се изкачат на колене по „Пилатовата стълба“, по която се твърди, че се е изкачил Спасителят, когато е излязъл от римската съдебна зала, и която е била пренесена по свръхестествен начин от Ерусалим в Рим. Един ден Лутер благоговейно се изкачва по тези стъпала, когато изведнъж чува глас, сякаш подобен на гръм: „Праведният чрез вяра ще живее“ (Римл. 1:17). Той скача на крака и избягва от мястото, засрамен и ужасен. Тези думи никога не изгубват влиянието си върху неговата душа. **От този момент нататък той започва по-ясно от всякога да вижда колко е погрешно да се разчита на човешки дела за спасението и колко е необходима непоклатима вяра в заслугите на Христос. Очите му се отварят за заблудите на папството, за да не се затворят никога вече. Когато на тръгване обръща гръб на Рим, той преживява същото и в сърцето си.** От този момент нататък разривът между него и папската църква започва да расте, докато той не прекъсва всички връзки с нея.

След завръщането си от Рим Лутер получава титлата доктор по богословие от университета 126 **във Витенберг. Сега, както никога преди, може свободно да се посвети на Писанията,** които обича. Дал е тържествен обет през целия си живот да изучава внимателно и да проповядва вярно Божието слово, а не твърденията и ученията на папите. **Повече няма да бъде само монах или професор, но упълномощен вестител на Библията.** Призован е - подобно на пастир - да храни Божието стадо, което гладува и жадува за истината. **Твърдо заявява, че християните не трябва да приемат никакви други учения, освен онези, които се основават на авторитета на Свещеното Писание. Думите му са удар в самата основа на папското върховенство. Те съдържат основния принцип на Реформацията.**

Лутер разбира колко е опасно човешки теории да бъдат издигани над Божието слово. Той безстрашно напада спекулативното неверие на учените и се противопоставя на философията и теологията, която толкова дълго е властвала над хората. Отрича такива учения не само като безполезни, но и като гибелни, и се стреми да пренасочи умовете на слушателите си от софистиките на философи и теолози към вечните истини, изложени от пророците и апостолите.

Скъпоценна е вестта, която той носи на ентусиазираните множества, жадно поглъщащи думите му. Те никога преди това не са чували такива учения. Благата вест за любовта на Спасителя, увереността в прошката и мира чрез Неговата изкупителна кръв радват сърцата им и им вдъхват безсмъртна надежда. **Във Витенберг е запален светилник, чиито лъчи ще достигнат до най-отдалечените краища на земята и ще светят все по-ярко до края на времето.**

Но светлината и тъмнината не могат да бъдат в хармония. Между истината и заблудата съществува неразрешим конфликт. Когато човек въздига и защитава едното, това означава, че напада и срива другото. Спасителят казва: „Не дойдох да донеса мир, а меч“ (Мат. 10:34). Няколко години след като Реформацията започва, Лутер казва: „Бог не ме ръководи, Той ме избутва напред. Направо ме увлича. Аз не съм господар на себе си. Иска ми се да живея на спокойствие, но 127

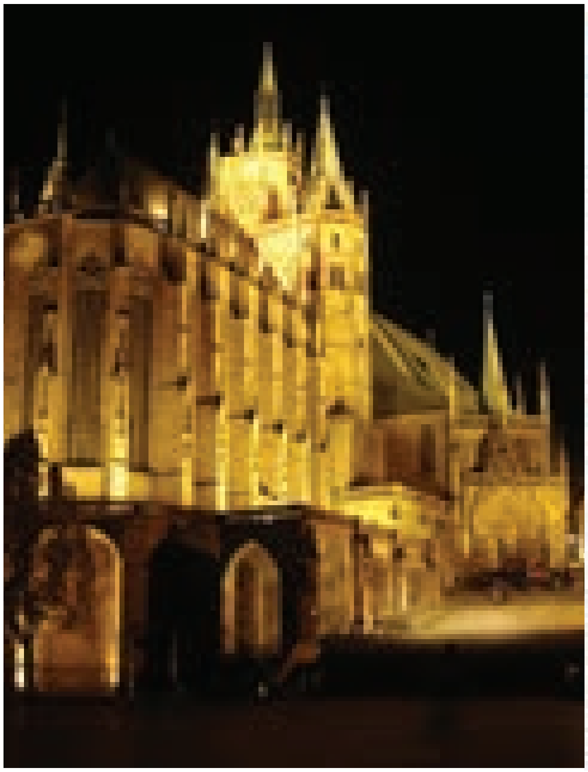

КАТЕДРАЛАТА В ЕРФУРТ

ЦЪРКВАТА ШЛОСКИРХЕ ВЪВ ВИТЕНБЕРГ

ГРАДСКИЯТ ПЛОЩАД ВЪВ ВИТЕНБЕРГ

КАРТА НА РАЙОНА ОКОЛО ВИТЕНБЕРГ

КАРТА НА ВИТЕНБЕРГ

Той ме хвърля сред метежи и революции“ *(Д`Обине. Кн. 5, гл. 2)*. Сега вече стои пред прага на битката.

Католическата църква е превърнала Божията благодат в стока за продан. Масите на онези, които обменят пари (Мат. 21:12), са поставени пред нейните олтари и във въздуха отекват виковете на купувачите и продавачите. **Под претекст, че се събират средства за построяването на църквата „Свети Петър“ в Рим, започват да се предлагат публично индулгенции за опрощаване на грехове чрез авторитета на папата**. С цената на престъпление ще трябва да се построи храм за поклонение пред Бога – като крайъгълният камък е положен чрез средства, получени с нечестие! Но именно средствата, планирани за възвеличаването на Рим, предизвикват смъртоносния удар върху неговата власт и величие. Точно те подтикват към действие най-решителните и най-активните врагове на папството и довеждат до битка, която разтърсва папския престол и прекатурва тройната корона от главата на понтифекса.

Чиновникът на име Тецел, който е назначен да ръководи продажбата на индулгенции в Германия, е бил осъждан за изключително долни престъпления против обществото и Божия закон. Но след като се изплъзва от справедливото наказание за престъпленията си, той е нает да ускори користните и безскрупулни проекти на папата. С огромна безочливост той повтаря най-скандални лъжи и разказва истории за чудеса, за да подмами невежите, лековерни и суеверни хора. **Ако те биха имали на разположение Божието слово, не биха могли да бъдат измамени. Библията им е била отнета, за да бъдат държани в подчинение на папството и да увеличават силата и богатството на амбициозните му управници** *(виж Йохан К. Л. Гизлер. Компендиум на църковната история. Цикъл 4, ч. 1, пар. 5)*.

Когато Тецел влиза в някой град, пред него върви глашатай, който вика: „Благодатта на Бога и светия отец е при вратите ви“ *(Д`Обине. Кн. 3, гл. 1)*. И хората посрещат богохулния лъжец, като че ли
128 самият Бог е слязъл от небето при тях. Безсрамният търговец се разполага в църквата, качва се на амвона и изважда индулгенциите като най-скъпоценен дар от Бога. Заявява, че по силата на тези удостоверения за прошка всички грехове, които купувачът по-късно пожелае да извърши, ще му бъдат опростени и че „не е нужно дори да се покайва“ *(Пак там. Кн. 3, гл. 1)*. И не само това - той уверява слушателите си, че индулгенциите имат силата да спасяват не само живите, но и мъртвите: в мига, когато парите издрънкат на дъното на касата, душата, заради която е платено, ще бъде освободена от чистилището и ще се отправи към небето *(виж К. Р. Хагенбах. История на Реформацията. Т. 1, с. 96)*.

Когато Симон Магьосника се опитва да купи от апостолите силата да върши чудеса, Петър му отговаря: „Парите ти заедно с теб да погинат, защото си помислил, че Божият дар може да се купи с пари“ (Деян. 8:20). Но хиляди хора приемат охотно предложението на Тецел. В съкровищницата му потичат злато и сребро. **Много по-лесно е да се получи спасение, купено с пари, отколкото спасение, което изисква покаяние, вяра, постоянни усилия в борбата с греха и победа (виж Приложението).**

Учението за индулгенциите и преди е срещало съпротивата на образовани и благочестиви мъже в Римокатолическата църква. Много хора не вярват в подобни претенции, които противоречат както на разума, така и на богооткровението. **Никой прелат не смее да издигне гласа си срещу тази порочна търговия. Но хората започват да се смущават и безпокоят и много от тях с болка се питат дали Бог няма да се намеси по някакъв начин, за да очисти църквата Си.**

Макар и все още изключително правоверен католик, Лутер се отвращава от богохулната арогантност на продавачите на индулгенции. Много хора от неговата църква са си купили индулгенции за прошка и скоро започват да идват при своя пастор, изповядвайки различни грехове и очаквайки опрощение не защото се покайват и желаят да се поправят, но въз основа на индулгенцията. Лутер им отказва опро- 129
щение и ги предупреждава, че ако не се покаят и не променят живота си, ще загинат в греховете си. Силно объркани, те се връщат при Тецел с оплакването, че техният изповедник е отказал да приеме индулгенциите, и дръзко изискват да им бъдат върнати парите. Монахът побеснява. Изрича най-ужасни проклятия, заповядва да бъдат запалени огньове на градските площади и заявява, че „е получил заповед от папата да изгаря всички еретици, които дръзнат да се противопоставят на неговите най-свети индулгенции“ *(Д`Обине. Кн. 3, гл. 4)*.

Сега Лутер започва смело своето дело на защитник на истината. От амвона гласът му ехти със сериозни, тържествени предупреждения. Той излага пред хората отвратителния характер на греха и ги поучава, че човек не може да намали вината си или да избегне наказанието чрез своите собствени дела. **Нищо освен покаяние пред Бога и вяра в Христос не може да спаси грешника. Благодатта на Спасителя не може да бъде купена. Тя е без-**

ГОРЕ ЛЯВО: ЛУТЕР В МАНАСТИРА ИЗСЛЕДВА БИБЛИЯТА / ДЯСНО: ЦЪРКВАТА НА ЛУТЕР ВЪВ ВИТЕНБЕРГ

ЛЯВО: **ЛУТЕР ПРОПОВЯДВА В СТАРАТА ДЪРВЕНА ЦЪРКВА ВЪВ ВИТЕНБЕРГ**
ДЯСНО: **КЪЩАТА, КЪДЕТО ЛУТЕР Е ЖИВЯЛ**
ДОЛУ: **ФИЛИП МЕЛАНХТОН /** ***ДОЛУ ДЯСНО:*** **СТАТУЯ НА ФРИДРИХ САКСОНСКИ**

възмезден дар. Лутер съветва хората да не купуват индулгенции, но да гледат с вяра към разпънатия на кръста Изкупител. Разказва своята собствена болезнена опитност, когато напразно се е опитвал чрез унижение и самоналожени наказания да си осигури спасението, и уверява слушателите си, че чак когато е отклонил поглед от себе си и е повярвал в Христос, е намерил мир и радост.

След като Тецел продължава търговията и нечестивите си претенции, Лутер се решава на един по-ефективен протест срещу тези крещящи злоупотреби. Скоро му се представя сгоден случай. Княжеската църква на Витенберг притежава много мощи, които на определени свети дни се излагат пред народа и се дава пълно опрощение за греховете на всички, които тогава посещават църквата и се изповядват. Естествено, в такива дни големи тълпи хора се стичат натам. Наближава един от най-важните празници - Вси светии. **Ден преди празника Лутер се присъединява към прииждащите в църквата множества, прикрепва на вратата ѝ лист, който**
130 **съдържа деветдесет и пет възражения срещу учението за индулгенциите.** Обявява, че е готов да защити своите тезиси на следващия ден в университета пред всички, които биха сметнали за уместно да ги оспорят.

Неговите тезиси привличат вниманието на всички. Те се четат, препрочитат и повтарят навсякъде. Пораждат силни вълнения в университета и в целия град. **В тях се доказва, че властта да опрощава греха и да отменя наказанието за него никога не е била поверявана на папата или на който да било човек.** Цялата схема е само един фарс – хитрост за измъкване на пари, като се залага на суеверията на хората – похват на Сатана да унищожава душите на всички, които се доверят на фалшивите му претенции. Доказва още недвусмислено, че евангелието на Христос е най-ценното съкровище на църквата и че Божията благодат, разкрита в него, се дава безплатно на всички, които я потърсят с покаяние и вяра.

Тезисите на Лутер са покана за дискусия, но никой не посмява да приеме предизвикателството. Въпросите, които той повдига, само за дни се разпространяват из цяла Германия, а за няколко седмици - из целия християнски свят. Много посветени католици, които са гледали и оплаквали ширещите се в църквата груби беззакония, без да знаят как да ги възпрат, четат тезисите с огромна радост, откривайки в тях Божия глас. Усещат, че Господ милостиво е протегнал ръка, за да възпре приливната вълна от покварата, идваща от папския престол в Рим. **Князе и магистрати тайно се радват, че арогантната власт, която отрича на всички правото да оспорват решенията ѝ, ще бъде ограничена.**

Но обичащите греха и суеверни множества са ужасени, когато фалшивите устои, успокоявали страховете им, се сриват. Коварни духовници, които вече няма да могат да поощряват престъпленията и които виждат, че печалбите им са застрашени, са вбесени и обединяват силите си, за да поддържат своите домогвания. **Реформаторът трябва да се изправи пред ожесточени обвинители. Някои го осъждат, че действа прибързано и импулсивно**. 131
Други го обвиняват в самонадеяност, заявявайки, че той не е ръководен от Бога, но от гордост и наглост. „Всеизвестно е – отговаря той - че човек рядко излага някоя нова идея, без това донякъде да изглежда като себеизтъкване и без да го обвинят в предизвикване на раздори (…) Защо е осъден на смърт Христос и защо са умъртвени всички мъченици? Защото изглежда, че сякаш презират мъдростта на своето време и предлагат новости, без първо да са поискали смирено мнението на „оракулите“ на старите истини.“

Освен това заявява: „Каквото и да правя, то ще бъде постигнато не чрез човешки разум, но чрез Божия съвет. Ако делото е Божие, кой ще го възпре? Ако не, кой може да го прокара? Не моята воля, не тяхната, не нашата, но Твоята воля, Свети Отче, Който Си на небесата“ *(Пак там. Кн. 3, гл. 6)*.

Въпреки че делото на Лутер е подбудено от Светия Дух, това няма да му спести жестоките конфликти в бъдеще. Укорите на враговете му, изкривеното представяне на неговите цели и несправедливите, и злобни упреци относно характера и мотивите му се изливат върху него като бурен потоп. И това не остава без последици. Той е бил сигурен, че водачите на народа - както в църквата, така и в училищата - с радост ще го подкрепят в усилията му за реформа. Окуражителните думи от някои хора на високи постове са го вдъхновили с радост и надежда. Той вече е предчувствал как изгрява един по-светъл ден за църквата. Но насърченията скоро се превръщат в укори и осъждане. **Много църковни и държавни сановници са убедени в истинността на тезисите му. Но скоро осъзнават, че приемането на тези истини ще повлече след себе си огромни промени. Просвещаването и реформирането на народа ще доведе на практика до подкопаване авторитета на Рим, до спиране на хилядите потоци, течащи сега към хазната му** и до ограничаване разточителството и разкоша, в който живеят папските водачи. Освен това, ако учат хората да мислят и да действат като

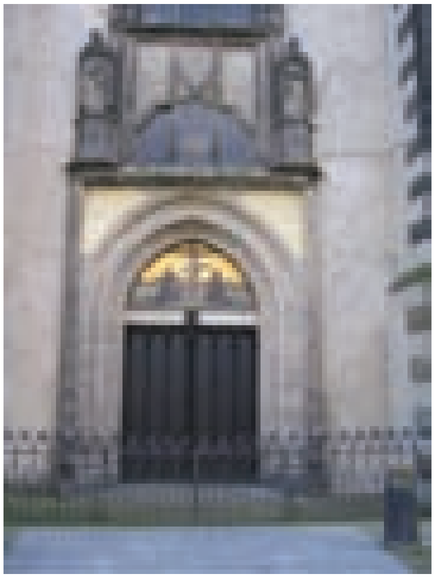

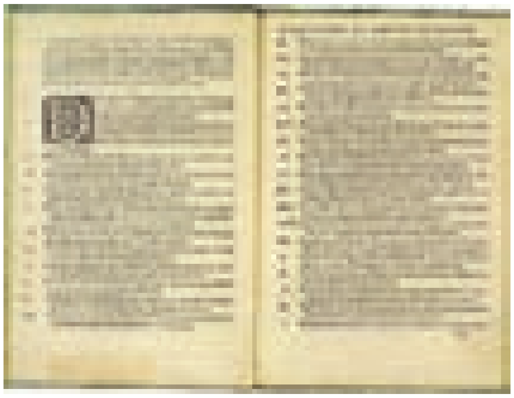

ГОРЕ ЛЯВО:
ОРИГИНАЛНАТА
ЦЪРКОВНА ВРАТА

ГОРЕ ЦЕНТЪР, ДЯСНО И ДОЛУ: ЛУТЕР ПРИКОВАВА 95-ТЕ ТЕЗИСА

ЛЯВО И ДЯСНО: КОПИЯ НА 95-ТЕ ТЕЗИСА

отговорни личности, които очакват спасението единствено от Христос, това би прекатурило престола на понтифекса и в края би унищожило и тяхната власт. 132 По тази причина те отказват предложеното от Бога познание и се съюзяват срещу Христос и истината, като се противопоставят на човека, когото Той е изпратил да ги просвети.

Лутер тръпне, когато се замисля за себе си – човек, който се изправя срещу най-могъщите сили на земята. Понякога се съмнява дали наистина е ръководен от Бога да се съпротиви на властта на църквата. „Кой бях аз – пише той - че да се противопоставя на величието на папата, пред когото (…) треперят земните царе и целият свят? (…) Никой не знае какво ставаше в сърцето ми през тези първи две години и в какво униние, ако не и отчаяние, потъвах“ *(Пак там. Кн. 3, гл. 6)*. Но Лутер не е оставен да се обезкуражи напълно. **Когато не получава подкрепа от хората, той се обръща единствено към Бога и се учи, че може да се обляга в съвършена безопасност на тази всемогъща Ръка.**

На един привърженик на Реформацията Лутер пише: „Не можем да разберем Писанието нито чрез изучаване, нито чрез разума си. **Твой пръв дълг е да започнеш с молитва. Умолявай Господа да ти дари в голямата Си благодат истинско разбиране на Словото.** Няма друг тълкувател на Свещеното писание, освен неговия Автор, както самият Той е казал: „… ще бъдат научени от Бога“. Не се надявай, че ще постигнеш нещо със свои собствени усилия, със своя разум: доверявай се единствено на Бога и на влиянието на Неговия Дух. Повярвай в това въз основа на думите на човек, който е преживял същото“ *(Пак там. Кн. 3, гл. 7)*. Това е жизненоважен урок за тези, които чувстват, че Бог ги е призовал да представят пред другите сериозните истини за нашето време. Тези истини ще предизвикат враждебността на Сатана и на хората, които обичат басните, измислени от него. В битката с армиите на злото имаме нужда от нещо повече, отколкото само сила на интелекта и човешка мъдрост.

Когато враговете се позовават на обичаите и традициите или на твърденията и авторитета на папата, Лутер ги посреща с Библията и само Библията. Тук се намират аргументите, които те
133 **не могат да оборят.** Затова робите на формализма и суеверията искат настойчиво кръвта му, както евреите викат за кръвта на Христос. „Той е еретик! – крещят римските фанатици. – Предателство срещу църквата е да се позволява на такъв ужасен еретик да живее и един час повече. Веднага да се издигне бесилка за него!“ *(Пак там. Кн. 3, гл. 9)*. Но Лутер не става жертва на яростта им. Бог е планирал той да извърши едно дело и небесни ангели са изпратени да го защитават. Обаче мнозина, които са получили от Лутер скъпоценната светлина, стават прицел на сатанинския гняв и заради истината безстрашно понасят мъчения и смърт.

Ученията на Лутер привличат вниманието на задълбочените умове из цяла Германия. Проповедите и писанията му пръскат лъчи светлина, които пробуждат и просветляват хиляди хора. **Живата вяра заема мястото на мъртвия формализъм, в който църквата е била сковавана толкова дълго. Хората ежечасно губят доверие в суеверията на католицизма.** Бариерите на предразсъдъците се огъват. Божието слово, чрез което Лутер изпитва всяка доктрина и твърдение, е като двуостър меч, който си прорязва път до сърцата на хората. Навсякъде се събужда желание за духовен напредък. Навсякъде се чувства такъв глад и жажда за правдата, какъвто не е имало от векове. Очите на хората, толкова дълго насочвани към измислени от човеци ритуали и земни посредници, сега се обръщат в покаяние и вяра към Христос, и то Христос разпнат.

Всеобщият интерес още повече засилва страховете на папските власти. Лутер получава призовка да се яви в Рим, за да отговаря на обвинението в еретичество. Заповедта изпълва приятелите му с ужас. Те добре познават опасността, която го грози в този покварен град, вече опит от кръвта на Исусовите мъченици. **Протестират срещу отиването му в Рим и настояват той да бъде разследван в Германия.**

Накрая това е разрешено и е определен папски легат, който да започне делото. В инструкциите, из- 134
пратени от понтифекса до този служител, се заявява, че Лутер вече е обявен за еретик. Затова на легата е заповядано „да го извика на съд и да го хвърли в затвора без никакво бавене“. Ако Лутер остане непоколебим и папският нунций не успее да го накара да се подчини, той е упълномощен „да го обяви извън закона във всяка част от Германия; да го осъди на изгнание, да го прокълне и да отлъчи от църквата всички, които го подкрепят“ *(Пак там. Кн. 4, гл. 2)*. Освен това, за да изкорени напълно гибелната ерес, папата нарежда на своя легат да отлъчи от църквата всички църковни и държавни сановници с изключение на императора, които не положат усърдни усилия да заловят Лутер и поддръжниците му и да ги предадат на мъстта на Рим.

Тук се разкрива истинският дух на папството. В целия документ няма и следа от християнски принципи или дори обикновена справедливост. **Лу-**

ГОРЕ ЛЯВО: РАЗДАВАНЕ НА БРОШУРИТЕ НА ЛУТЕР ДО ПЕЧАТНИЦАТА
ГОРЕ ДЯСНО: РАЗПРОСТРАНЯВАНЕ НА БРОШУРИТЕ НА ЛУТЕР НА ПАЗАРА

ГОРЕ ЛЯВО: ИЗГЛЕД КЪМ АУГСБУРГ

ГОРЕ ДЯСНО: СТАРА КАРТА НА АУГСБУРГ

ДОЛУ: ЛУТЕР ОТСЯДА В ЗАМЪКА КОБУРГ ЗА СЪБОРА В АУГСБУРГ / ЛУТЕР БЯГА ПРЕЗ НОЩТА ОТ АУГСБУРГ

тер се намира далеч от Рим. Не е имал никаква възможност да обясни или защити позицията си. Обаче още преди случаят му да е разследван, той незабавно е обявен за еретик и в един и същи ден е призован, обвинен, съден и осъден. И всичко това - от самозвания „свети отец“, единствения върховен, „непогрешим“ авторитет в църква и държава!

По времето, когато Лутер има изключително голяма нужда от съчувствието и съвета на истински приятел, Божието провидение изпраща във Витенберг Меланхтон. Той е млад, скромен и свенлив в обноски. Неговата трезва преценка, обширни познания и очарователно красноречие се съчетават с чистотата и честността на характера и му спечелват всеобщото възхищение и уважение. Неговата изключителна надареност е достоен спътник на благия му нрав. Скоро той става ревностен ученик на евангелието и най-довереният приятел и ценен поддръжник на Лутер. Неговата доброта, предпазливост и точност допълват смелостта и енергията на Лутер. Обединяването им в делото дава тласък на Реформацията и става източник на голямо насърчение за Лутер.

За място на процеса е определен Аугсбург и реформаторът тръгва пеша, за да стигне дотам.
135 Появяват се сериозни опасения за живота му. Отправени са му открити заплахи, че ще бъде хванат и убит по пътя и приятелите му го умоляват да не тръгва. Дори го молят да напусне за известно време Витенберг и да остане в безопасност при хора, които с радост биха го защитили. Но той не иска да изостави поста, където го е поставил Бог. Трябва да продължи предано да отстоява истината, въпреки връхлитащите го бури. Думите му са: „Аз съм като Еремия, човек на борби и спорове. Но колкото повече стават заплахите им, толкова повече нараства моята радост (…) Те вече унищожиха честта и репутацията ми. Остава ми само едно: моето окаяно тяло; нека да го вземат, тогава ще скъсят живота ми с няколко часа. Но колкото за душата ми, не могат да я отнемат. Този, които желае да разгласява Словото на Христос пред света, трябва да е готов за смъртта във всеки момент“ *(Пак там. Кн. 4, гл. 4)*.

Новината, че Лутер е пристигнал в Аугсбург, изпълва папския легат с огромно задоволство. Досадният еретик, приковал вниманието на целия свят, сега вече, изглежда, е във властта на Рим и легатът е решен да не го изпусне. Реформаторът е пропуснал да се снабди с охранителна грамота. Приятелите му настояват да не се явява пред легата без такава и самите те предприемат стъпки да му я набавят от императора. Легатът възнамерява, ако е възможно, да принуди Лутер да се отрече, или ако не успее, да настоява да бъде отведен в Рим, за да сподели съдбата на Хус и Йероним. Затова чрез посредниците си се опитва да убеди Лутер да се яви без охранителна грамота, като се осланя на неговата милост. Но реформаторът твърдо отказва да направи това. Явява се пред папския пратеник едва когато получава документа, който му обещава императорска закрила.

Папистите решават да използват хитрост и се опитват да спечелят Лутер с вид на благост. В разговорите си с него **папският легат проявява лицемерно приятелско отношение, но настоява категорично Лутер да се подчини безпрекословно на авторитета на църквата и да отстъпи във всяка точка без аргументи или въпроси.** Но той не е преценил правилно 136
характера на човека, с когото си има работа. В отговор Лутер изразява уважението си към църквата, желанието си да вярва в истината, готовността си да отговори на всички възражения спрямо ученията, които е проповядвал, и да представи за разглеждане своите доктрини на определени водещи университети. **Но в същото време изразява несъгласие с изискването на кардинала да се отрече, без да е бил убеден в какво се състоят заблудите му**.

Единственият отговор е: „Отречи се, отречи се!“. Реформаторът доказва, че мнението му се подкрепя от Писанията и твърдо заявява, че не би могъл да се откаже от истината. **Тъй като не може да оспори аргументите на Лутер, легатът го залива с порой от укори, презрителни забележки и ласкателства, примесени с цитати от преданието и думите на отците, без да дава възможност на реформатора да говори.** Осъзнавайки обаче, че ако разговорът продължава по този начин, ще бъде абсолютно безсмислен, **най-накрая неохотно разрешава на Лутер да представи отговора си писмено.**

„По този начин – казва той в писмо до приятел - потиснатият има двойна печалба. Първо, написаното може да бъде предоставено и на други за преценка. И второ, човек има по-добра възможност да въздейства върху страховете (ако не може върху съвестта) на един високомерен и бръщолевещ деспот, който иначе би надделял със заповедническия си език“ *(Мартин. Животът и епохата на Лутер. С. 271-272)*.

На следващата среща Лутер представя ясно, сбито и убедително изложение на възгледите си, напълно подкрепено с много цитати от Писанието. След като го прочита на глас, той го предава на кардинала, който обаче го блъсва презрително настрана, заявявайки че представлява куп празни думи

ГОРЕ И ЛЯВО: ПАПА ЛЪВ X

ДЯСНО: ЛЪВ X ИЗДАВА БУЛА, С КОЯТО ОСЪЖДА ЛУТЕР ВЪВ ВАТИКАНА

ДОЛУ: ЛУТЕР ИЗГАРЯ ПАПСКАТА БУЛА

и неуместни цитати. След това силно предизвикателство **Лутер посреща арогантния прелат на негова почва – преданието и ученията на църквата – и категорично оборва твърденията му.**

Когато вижда, че аргументите на Лутер са не-
137 оборими, прелатът напълно изгубва самоконтрол и яростно изкрещява: „**Отречи се! Или ще те изпратя в Рим** да се явиш там пред съдиите, упълномощени да се запознаят с твоя случай. Ще отлъча теб и всичките ти привърженици и всеки, който те подкрепя, и ще ги изхвърля от църквата“. И накрая заявява с тон, изявяващ високомерието и гнева му: **„Отречи се или се махай от очите ми“** *(Д`Обине. Лондонско издание. Кн. 4, гл. 8).*

Реформаторът и приятелите му веднага се оттеглят, като по този начин показват, че той изобщо няма намерение да се отрича. Но не това е очаквал кардиналът. Той се е ласкаел с мисълта, че ще може да сплаши Лутер и да го подчини с принуда. Сега, останал сам със своите поддръжници, той се взира ту в един, ту в друг, крайно разочарован от неочаквания провал на плановете си.

Поведението на Лутер в този случай не остава без положителни последици. **Многото присъстващи имат възможност да сравнят двамата мъже и да преценят за себе си изявявания от тях дух, както и силата и истинността на позициите им. Какъв поразителен контраст!** Реформаторът, скромен, смирен, твърд, застанал в Божията сила и с истината на своя страна. Представителят на папата - властен, арогантен, високомерен и нелогичен - не може да представи нито един аргумент от Писанията, но въпреки това неистово крещи: „Отречи се или ще бъдеш изпратен в Рим да те накажат!“.

Въпреки че Лутер има охранителна грамота, папистите кроят планове да го заловят и изпратят в затвора. Приятелите му настояват, че за него е безсмислено да удължава престоя си, че трябва да се върне незабавно във Витенберг, но изключително внимателно да прикрие намеренията си. **Съобразно с това той напуска Аугсбург на кон преди зазоряване**, придружаван само от един водач, определен от магистрата. С много лоши предчувствия той тайно се прокрадва в мрака през тъмните и тихи градски улици. Бдителните му и жестоки врагове правят заговори да го убият. Ще може ли да се измъкне от
138 подготвените за него капани? Това са моменти на силна тревога и сериозни молитви. Лутер достига до една малка врата в градската стена. Отварят я за него и той преминава безпрепятствено с водача си. **Когато са вече в безопасност извън града, бегълците бързо се отправят по определения за бягството път и преди легатът да научи за тръгването му, Лутер е извън обсега на гонителите си.** Сатана и неговите представители претърпяват поражение. Човекът, за когото са смятали, че е вече в ръцете им, се изплъзва като птица от капана на ловец.

Когато научава за бягството на Лутер, легатът е страшно изненадан и разгневен. Надявал се е да спечели големи почести за мъдростта и твърдостта си към този смутител на църквата. Но надеждите му рухват. Той дава израз на яростта си в едно писмо до Фридрих, курфюрст на Саксония. В него ядно осъжда Лутер и изисква Фридрих да изпрати реформатора в Рим или да го изгони от Саксония.

В своя защита Лутер настоява легатът или папата да му докажат грешките от Писанията и се заклева по най-тържествен начин да се отрече от ученията си, ако се докаже, че те противоречат на Божието слово. Изразява благодарността си на Бога, че е счетен за достоен да пострада за такова свято дело.

Дотогава курфюрстът не е познавал добре доктрините на реформатора, но е дълбоко впечатлен от искреността, убедителността и яснотата на неговите думи. И взема решение да остане негов покровител, докато не се докаже дали е заблуден. В отговор на искането на легата, той пише: „Тъй като д-р Мартин се яви пред Вас в Аугсбург, Вие трябва да бъдете удовлетворен. Не очаквахме, че ще го карате да се отрече, без да сте го убедили в заблудите му. Никой от образованите хора в нашето княжество не ме е информирал, че ученията на Мартин са неблагочестиви, анти-християнски или еретични“. Освен това князът отказва да изпрати Лутер в Рим или да го изгони от владенията си *(Д`Обине. Кн. 4, гл. 10).*

Курфюрстът е наясно, че моралните задръжки в обществото падат като цяло. Има нужда от огромна
реформа. **Сложните и скъпи мерки за ограничава-** 139
ване и наказване на престъпленията биха били излишни, ако хората признаваха и изпълняваха Божиите изисквания и предписанията на просветената съвест. Разбира, че Лутер работи за осъществяването точно на тази цел и тайно се радва, че в църквата започва да се усеща по-добро влияние.

Забелязва също, че като професор в университета Лутер има изключително голям успех. **Изминала е само година, откакто реформаторът е сложил своите тезиси върху вратата на княжеската църква, а вече се наблюдава значително намаляване броя на поклонниците, които я посещават на празника Вси светии.** Рим е лишен от поклонници и дарения, но мястото им се заема от друга група

Тезисите са озаглавени *„Деветдесет и пет тезиса относно силата и ефикасността на индулгенциите". На латински: Disputatio pro declaratione virtutis indulgentiarum.*

ГОРЕ: *ЛУТЕР ЗАКОВАВА ТЕЗИСИТЕ НА ЦЪРКОВНАТА ВРАТА*

В утрото на 31 октомври 1517 г. 33-годишният Мартин Лутер заковава копие от 95-те принципа на главния вход към църквата в малкия град Витенберг, Германия. Само за две седмици отпечатаните екземпляри стигат до цяла Европа.

ЛЯВО: *ИЗГАРЯНЕ НА БУЛАТА И НА ДРУГИ ПАПСКИ ДОКУМЕНТИ*

Лутер публично изгаря във Витенберг булата и други декреталии на 10 декември 1520 г. В отговор, папа Лъв X отлъчва Лутер на 3 януари 1521 г. с булата Decet Romanum Pontificem.

хора, прииждащи във Витенберг, не за поклонение пред мощи, но като ученици, които изпълват учебните зали. **Писанията на Лутер са запалили навсякъде нов интерес към Библията** и не само от всички части на Германия, но и от други държави в университета се тълпят студенти. Млади хора, виждайки Витенберг за пръв път, „издигат ръцете си към небето и прославят Бога за това, че от този град е заблестяла светлина - както от Сион в древните времена - и от тук тя се разпространява дори до най-далечните страни“ *(Пак там. Кн. 4, гл. 10).*

До този момент Лутер само частично е познавал заблудите на Римокатолическата църква. Но когато сравнява Библията с папските декрети и постановления, той е изумен. „Чета – пише той - декретите на понтифексите и (…) не знам дали папата е самият антихрист или негов апостол - толкова Христос е разпъван и погрешно представян в тях“ *(Пак там. Кн. 5, гл. 1)*. И все пак по това време Лутер остава все още привърженик на Католическата църква и няма никакво намерение някога да се отделя от нея.

Писанията на реформатора и неговите учения се разпространяват сред всички християнски народи. Делото му достига до Швейцария и Холандия. Копия на творбите му си прокарват път до Франция
140 и Испания. В Англия ученията му се приемат като слово на живот. Разпространяват се също и в Белгия, и в Италия. Хиляди хора се пробуждат от мъртвешката си летаргия, за да преживеят радостта и надеждата от живеенето с вяра.

Рим все повече се вбесява от нападките на Лутер и някои от най-фанатичните му опоненти - дори доктори от католически университети - обявяват, че всеки, който убие разбунтувалия се монах, няма да извърши грях. Един ден непознат със скрит под наметалото му револвер се приближава до реформатора и го пита защо ходи сам. „Аз съм в Божията ръка – отговаря Лутер. – Бог е моята сила и щит. Какво може да ми направи човек?“ *(Пак там. Кн. 6, гл. 2)*. Когато чува тези думи, непознатият пребледнява и избягва, като че ли от присъствието на небесни ангели.

Рим е решил да унищожи Лутер, но Бог е неговата защита. Ученията му се чуват навсякъде – „в села и манастири (…) в замъците на благородници, в университетите и царските палати“; и от всички страни се надигат благородници, които подкрепят усилията му *(Пак там. Кн. 6, гл. 2).*

Точно по това време, докато чете произведенията на Хус, Лутер открива, че великата истина за праведност чрез вяра, която самият той се стреми да въздига и поучава, е била проповядвана от бохемския реформатор. „Всички ние – казва Лутер - Павел, Августин и самият аз сме били хусисти, без дори да подозираме!“ „Бог наистина ще накаже света – продължава той - за това, че истината е била проповядвана преди един век и изгорена!“ *(Уайли. Кн. 6, гл. 1).*

В призив към императора и към князете на Германия в полза на реформирането на християнството Лутер пише за папата: **„Ужасно е да виждаш човек, който твърди, че е представител на Христос, а парадира с разкош, с какъвто никой император не може да се мери. Това има ли нещо общо с бедния Исус или със скромния апостол Петър?** Той, казват те, е князът на света! Но Христос, Чийто наместник
той се хвали, че е, казва: „Моето царство не е от този 141
свят“. Възможно ли е владенията на един наместник да са по-големи от тези на неговия господар?“ *(Д`Обине. Кн. 6, гл. 3).*

За университетите пише следното: **„Имам големи опасения, че университетите ще се окажат порти към ада, ако в тях не започнат усърдно да обясняват Свещените Писания и не работят за приемането им в сърцата на младите хора. Не съветвам никого да изпраща детето си на място, където Библията не е върховният авторитет. Всяка институция, в която хората не се задълбочават все повече в Божието слово, ще се поквари“** *(Пак там. Кн. 6, гл. 3).*

Този апел светкавично се разпространява из цяла Германия и оказва силно влияние върху народа. Цялата нация е развълнувана и много хора се подбудени да се съберат под знамето на Реформацията. Опонентите на Лутер, горящи от желание за мъст, подтикват папата да предприеме решителни мерки срещу него. **Издаден е указ неговите учения да бъдат незабавно осъдени. На реформатора и неговите привърженици е даден шестдесетдневен срок, след който, ако не се отрекат, ще бъдат отлъчени от църквата.**

Това е ужасна криза за Реформацията. Векове наред присъдата на Рим за отлъчване е всявала ужас и у най-могъщите монарси. Изпълвала е велики империи със скръб и отчаяние. Хората, над които е произнесено неговото проклятие, предизвикват у всички страх и ужас. Те са лишени от общуване с приятелите си и към тях се отнасят като с хора извън закона, които трябва да бъдат преследвани до смърт. Лутер не е сляп за бурята, която скоро ще се разрази над него. Но застава с твърдо доверие в Христос като негова подкрепа и щит. С вярата и куража на мъчениците преди него той пише: „Аз не зная какво ще се случи, нито смея да гадая (…) Нека ударят, където искат, аз не се боя.

Нито едно листо не пада без волята на нашия Отец. Колко повече ще се погрижи Той за нас! Лесно нещо е да умреш за Словото, защото самото Слово, което
142 **е станало плът, То умира за нас. Ако умрем с Него, ще живеем с Него.** А когато преживеем това, което е преживял Господ преди нас, ще бъдем там, където е Той; и ще живеем с Него завинаги“ *(Пак там. Трето лондонско издание, Уолтър, 1840, кн. 6, гл. 9).*

Когато папската була достига до Лутер, той заявява: „Аз я презирам и отхвърлям като безбожна и лъжлива (…) Тя осъжда самия Христос (…) Радвам се, че трябва да понеса такива страдания заради най-великата кауза. Вече чувствам в сърцето си по-голяма свобода. Защото най-накрая се убеждавам, че папата е антихристът и че неговият престол е престол на самия Сатана“ *(Д`Обине. Кн. 6, гл. 9).*

Но указът на Рим не остава без последици. Затворът, мъченията и мечът са оръжия, които имат силата да налагат подчинение. Слабите и суеверните започват да треперят пред декрета на папата. И въпреки че обществото като цяло е солидарно с Лутер, много хора смятат, че животът им е твърде скъп, за да бъде рискуван за каузата на Реформацията. По всичко сякаш изглежда, че делото на реформатора отива към своя край.

Но той все пак остава неустрашим. Рим е хвърлил анатемите си срещу него, а светът гледа с абсолютна увереност как той или ще загине, или ще бъде принуден да се отрече. Но той запраща обратно със страшна сила върху папството осъдителната присъда и публично обявява решението си да скъса с него завинаги. В присъствието на тълпа от студенти, доктори и граждани от всички класи Лутер изгаря папската була заедно с каноничните закони, декреталиите (постановленията) и някои писания, подкрепящи папската власт. „Като изгориха моите книги – казва той - враговете ми успяха да дискредитират каузата на истината в умовете на обикновените хора и да погубят душите им. Затова аз в отговор изгарям техните книги. От този момент започва сериозна борба. Досега само си играех с папата. Започнах това дело в Божието име. То ще завърши и без мен, но с Неговата мощ“ *(Пак там. Кн. 6, гл. 10).*

На обвиненията на враговете си, които подигравателно обявяват каузата му за слаба, Лутер отговаря:
143 „Кой знае дали не ме е избрал и призовал Бог и не трябва ли да се опасяват, че презирайки мен, презират самия Бог. Моисей е сам, когато избягва от Египет; Илия е сам при царуването на цар Ахав; Исая е сам в Ерусалим; Езекиил – сам във Вавилон (…) Бог никога не е избирал за пророк нито първосвещеник, нито няkoя друга знатна личност. Но обикновено - семпли и презирани хора, веднъж дори - овчаря Амос. Във всяка епоха светиите са призовани да порицават големците: царе, князе, свещеници и мъдреци, дори с опасност за живота си (…) Не казвам, че съм пророк, но казвам, че те трябва да се боят точно защото аз съм сам, а те - много. Убеден съм, че Божието слово е с мен, а не с тях“ *(Пак там. Кн. 6, гл. 10).*

Въпреки всичко Лутер взема решението за окончателно отделяне от църквата след мъчителна вътрешна борба. Някъде около това време той пише: „Всеки ден усещам все по-силно колко е трудно човек да изостави скрупулите, които са му внушени от детството. Колко болезнено е това за мен, макар да имам Писанията на своя страна, за да си доказвам, че трябва смело да се изправя сам срещу папата и да го обявя за антихрист! Какви ли скърби не преживя сърцето ми! Колко пъти съм си задавал мъчителния въпрос, който чувам толкова често от устата на папистите: „Само ти ли си мъдрият? Възможно ли е всички останали да грешат? Ами, ако въпреки всичко ти си заблуденият, който въвлича в заблудата си толкова много души, които за това ще бъдат осъдени на вечно проклятие?“. Така се борех със себе си и със Сатана, докато Христос не укрепи сърцето ми срещу тези съмнения със Своето непогрешимо Слово“ (Мартин. С. 372, 373).

Папата е заплашил Лутер с отлъчване, ако не се отрече, и сега заплахата е изпълнена. Нова була обявява окончателното отлъчване на реформатора от Римокатолическата църква, която го осъжда като прокълнат от Небето и включва в тази присъда всички, които приемат ученията му. Сега голямата битка навлиза в разгара си.

Всички, които Бог употребява да представят актуалните за времето им истини, ги очаква една съдба – съпротива и отхвърляне. **Настояща истина съществува и в дните на Лутер – истина, която има особено** 144
значение за времето си. Днес за църквата също има настояща истина. Този, Който прави всичко според волята Си, поставя хората в различни обстоятелства и изисква от тях да изпълняват дълга си конкретно за времето, в което живеят, и в условията, при които са поставени. Ако оценят високо дадената им светлина, пред тях ще се разкрият по-широките хоризонти на истината. **Но мнозинството от хората днес не искат да я приемат - точно както папистите, които се противопоставят на Лутер. Както в отминалите векове, и днес съществува същата склонност да се възприемат човешките теории и предания вместо Божието слово.** Хората, които представят истината за нашето време, не трябва да очакват тя да бъде приета с

по-голяма готовност, отколкото в дните на реформаторите. Великата борба между истината и заблудата, между Христос и Сатана ще става все по-ожесточена до края на световната история.

Исус казва на учениците Си: „Ако бяхте от света, светът щеше да люби своето; но понеже не сте от света, а Аз ви избрах от света, затова светът ви мрази. Помнете думата, която ви казах: Слугата не е по-горен от господаря си. Ако Мен гониха, и вас ще гонят; ако са опазили Моето слово, ще пазят и вашето" (Йоан 15:19, 20). А при друг случай Господ заявява категорично: „Горко на вас, когато всички хора ви захвалят, защото бащите им така правеха на лъжепророците" (Лука 6:26). **И днес духът на света не е в по-голяма хармония с духа на Христос, отколкото в предишните времена. И хората, които проповядват чистото Божие слово, няма да бъдат приемани с по-голямо благоволение сега, отколкото тогава. Формите на съпротива срещу истината може да се променят, враждебността може да не е така явна, защото е станала по-изобретателна. Но все още съществува същият антагонизъм, който ще се проявява до времето на края.**

ДОПЪЛНИТЕЛНИ ИСТОРИЧЕСКИ СВЕДЕНИЯ КЪМ ТАЗИ ГЛАВА

През 1502 г., на осемнадесетгодишна възраст, Лутер постъпва в университета в Ерфурт, който бил щедро подпомаган от заможните семейства от Брауншвайг и Саксония, особено от Фридрих Мъдри. Университетът вече се бил превърнал в едно от най-известните учебни заведения в Централна Европа. Ерфурт бил древен град и когато отишъл там, Лутер останал впечатлен от внушителните камбанарии, катедрални кули и укрепления. Жаден за познания, той имал намерение да изучава право, съгласно желанието на баща си.

По Божие провидение Мартин Лутер станал човекът, на когото се приписва началото на Великата Реформация от XVI в. Той не пожелал да се откаже от това, което смятал, че е истина.

Докато се ровел в университетската библиотека в Ерфурт, Лутер направил изключително откритие. Намерил Библия! Това откритие щяло да разклати континента и да събори короната на единствената религиозна власт.

Лутер отворил книгата и започнал да прелиства страниците. Обстоятелството, че е на латински, не било проблем за него, тъй като младият Мартин бил отгледан още от малък с книги на немски и латински.

Преди откритието си Лутер смятал, че само определените части, които се четат на специални празници, съдържат цялата Библия. Не подозирал, че съществува цялата тази чудна информация от Бога.

Витенберг (известен като Лутерщад Витенберг след 1922 г.) е люлката на Германската Реформация. Тук е поставено нейното начало.

Мартин Лутер станал професор през 1508 г. в университета (основан през 1502 г. и обединен с този от Хале през 1815 г.). На 31 октомври 1517 г. той заковал на вратата на Шлоскирхе своите деветдесет и пет тезиса против индулгенциите. През януари 1522 г. в енорийската църква на Витенберг за първи път било проведено протестантско богослужение. Августинският манастир в града, където Лутер живял първо като монах, а след това – със своето семейство, сега е музей. Както Лутер, така и Филип Меланхтон са погребани в Шлоскирхе във Витенберг.

Лутер би могъл да стане богат адвокат, но животът му се променя. Първо завършва университета в Ерфурт със степен право, внезапно умира близкият му приятел Алексий. Малко след това той решава да посети родителите му в Мансфелд. На връщане надвисват тъмни облаци и гръм пада до краката му! Падайки на земята в очакване на внезапна смърт и със съзнанието, че не е готов за нея, Мартин се заклел, че ако оживее, ще посвети остатъка от живота си в служба на Бога. Веднага след това влиза в августинския манастир. Останалото е история.

Свещената стълба, известна още като „Стълбата на Пилат", е стълбище от 28 мраморни стъпала, намиращо се близо да Латеранската църква в Рим. Според католическото предание това са стъпалата, по които Христос слиза, след като е осъден на смърт. Донесени са в Рим от Елена (майката на Константин) и са взети от двореца на Пилат в Ерусалим. Преданието пренебрегва историческия факт, че Йерусалим е напълно изравнен със земята и унищожен в 70 г.сл.Хр., т.е. 250 години преди Елена да посети града и да „намери" стълбата. Сега стъпалата са покрити с дърво и са популярна туристическа атракция. Католически поклонници в Рим не пропускат да се изкачат по тях на колене. В горния край на стъпалата се намира параклисът "Санкта Санкторум", построен през 1278 г. и това е всичко, останало от стария Латерански дворец.

Пристигането на Йохан Тецел в някой град наподобявало идването на цирк. Барабани, свещи и тръби предизвиквали всеобщия интерес и хората се стичали да видят какво се случва. На градския площад Тецел прочитал папската була, след което обявявал със силен глас: „Когато монета звънне в ковчежето, една душа излиза от чистилището".

Ако разгледате внимателно центъра на Шлоскирхе (църквата на замъка) във Витенберг (виж с. 130), ще видите голямата входна врата. Именно там Лутер заковал своите 95 тезиса на 31 октомври 1517 г.

Те са написани в отговор на пристигането на Тецел в Ютербог (на отсрещната страна на Витенберг през реката), където Лутер видял как се продават индулгенциите. През 1516 г., когато били издадени индулгенции с цел построяването на базиликата „Св. Петър" в Рим, Йохан Тецел, който имал криминални прояви, бил назначен за отговорник по продажбите на индулгенции в Германия. Твърдението, че когато монетата падне в ковчежето, една душа излиза от чистилището, предизвикала скандал в цяла Германия. Тецел умрял през 1519 г. на 54-годишна възраст.

Скоро екземпляри от тезисите на Лутер се печатали и разпространявали навсякъде. Хората били силно загрижени за многобройните проблеми в църквата, но никой не знаел как да бъдат разрешени. Деветдесет и петте тезиса на Лутер дали отговора: Трябва да има завръщане към основните учения на Библията, от която имало голяма нужда.

Меланхтон бил професор по гръцки във Витенберг. Той взел участие в Лайпцигския дебат и станал ръководител на Реформацията по време на престоя на Лутер във Вартбург през 1521 г. По-късно помогнал с превода и коментарите на Библията. Присъствал на Съвета в Шпайер и бил основен автор на Аугсбургската изповед на вярата.

Папа Лъв X (1513-1521 г.), роден Джовани Медичи, бил вторият син на Лоренцо Великолепни – един от най-богатите хора в Италия. Бащиното богатство му осигурило кардиналска шапка, а след време – папската корона. През 1513 г., на 38-годишна възраст, бил избран за папа. Работата му харесала и той прекарвал по-голяма част от времето си в пищни празненства, лов и създаване на проекти за издигане на статуи и сгради. Тъй като обичал да харчи пари, само за две години пропилял богатството на своя предшественик Юлий II и изпаднал в сериозни финансови затруднения. Така се зародила идеята да се продават индулгенции. Лъв X не проявявал голям интерес към религиозните дела и едва през 1520 г. неговите сътрудници успели да го убедят, че Лутер застрашава основите, на които папството стои. Същата година той отлъчва Лутер от църквата. На следващата година Лъв X умира, като мнозина вярват, че това е станало в резултат на отравяне.

Решимостта на Лутер да остане верен на своите убеждения, дала нови сили на неговите последователи.

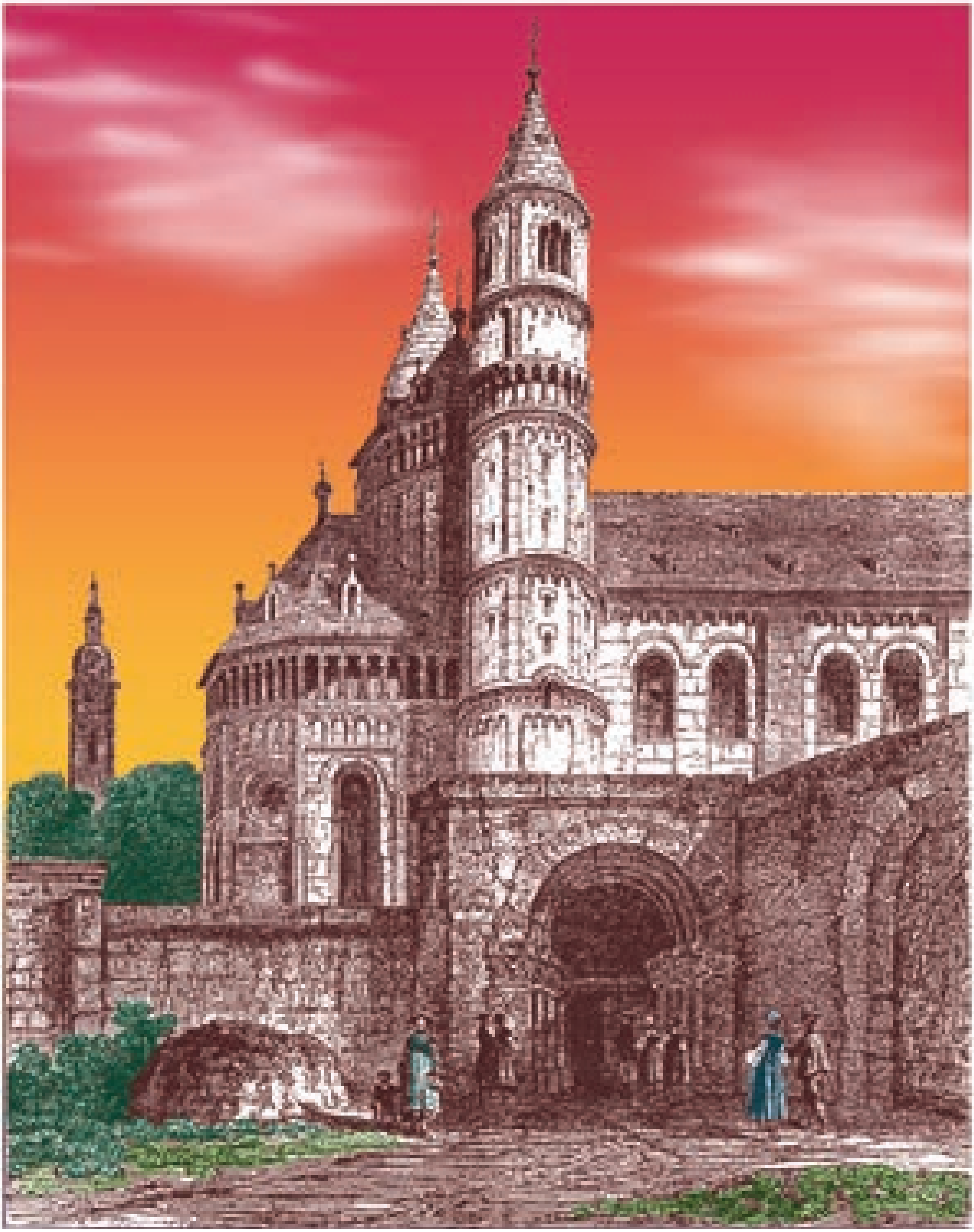

КАТЕДРАЛАТА ВЪВ ВОРМС, КЪДЕТО Е СВИКАНА СРЕЩАТА

8 Глава

Тук стоя

Лутер пред събора

Карл V като че ли бил точният човек за своето време. Съвсем наскоро бил коронясан за император на Свещената Римска империя. Запознал се с Мартин Лутер и скоро неприятностите му започнали. Стигнало се до битка, която щяла да продължи през целия му живот – битка, която накрая щял да загуби.

Мартин Лутер защитава Божието слово пред великите мъже на този свят, макар и да знае, че това може да му струва живота. Това е история, която бихте желали сами да прочетете.

145 **На трона на Германия се възкачва нов император – Карл V - и пратениците на Рим незабавно му поднасят своите поздрави и убеждават монарха да използва властта си срещу Реформацията.** От друга страна, курфюрстът на Саксония, на когото Карл до голяма степен дължи короната си, го умолява да не предприема никакви стъпки срещу Лутер, докато той не бъде изслушан. По този начин императорът се оказва в много объркано и неудобно положение. Папистите не биха се задоволили с нищо по-малко от императорски указ, осъждащ Лутер на смърт. Курфюрстът е заявил твърдо: „Нито Негово императорско Величество, нито някой друг е доказал, че писанията на Лутер са неправилни". Затова моля за позволение „д-р Лутер да бъде снабден с охранителна грамота, за да може да се яви пред трибунал от учени, набожни и безпристрастни съдии" *(Д`Обине. Кн. 6, гл. 11).*

Сега вниманието на всички се насочва към събранието на всички германски държави във Вормс, свикано малко след като Карл става император. Този национален събор трябва да разгледа важни политически въпроси и интереси. Немските князе трябва да се срещнат за пръв път със своя млад монарх в подобно съвещателно събрание. От всички части на отечеството са се събрали църковни и държавни сановници.

Във Вормс присъстват властни светски личности с висш благороднически произход, ревностно пазещи наследствените си права; знатни духовници, опиянени от съзнанието за превъзходството си по ранг и власт; придворни рицари със своите оръженосци; посланици от далечни чужди страни. **Обаче в това огромно събрание най-голям интерес предизвиква** 146 **каузата на саксонския реформатор.**

Карл предварително е изискал от курфюрста да доведе със себе си Лутер пред събора, след като го е уверил в своята защита и му е обещал свободна дискусия с хора, компетентни по обсъжданите въпроси. Лутер очаква с нетърпение да се яви пред императора. По това време здравето му е доста разклатено, но той пише на курфюрста: „Ако не мога да дойда във Вормс в добро здраве, ще бъда пренесен там така, както съм болен. Защото не се съмнявам, че щом императорът ме призовава, това е призив от самия Бог. Ако решат да използват срещу мен сила, а това е твърде вероятно (защото те не ми заповядват да се явя там, за да ги наставлявам), аз оставям въпроса в Господните ръце. Този, Който е запазил тримата младежи в огнената пещ, е все още жив и царува. Ако Той не пожелае да ме спаси, животът ми има малко значение. Нека само не позволим евангелието да бъде изложено на гаврата на нечестивите и по-добре да пролеем кръвта си за него, за да не възтържествуват те. Не е моя работа да решавам дали животът, или смъртта ми ще допринесат повече за спасението на всички (…) **От мен можете да очаквате всичко (…) освен да избягам или да се отрека. Да бягам не мога, а още по-малко – да се отметна от думите си"** *(Пак там. Кн. 7, гл. 1).*

Когато във Вормс се разчува, че Лутер ще се яви пред събора, всички духове са разбунени. Папският легат Алеандер, на когото този случай е специално поверен, изпитва силна тревога и гняв. Съзнава, че последиците ще са катастрофални за папската кауза. Разследването на случай, по който папата вече е произнесъл осъдителна присъда, би било оскърбление за авторитета на върховния понтифекс. Освен това той има лошото предчувствие, че красноречивите и силни аргументи на този човек може да отклонят много князе от папската кауза. **Затова отправя най-настоятелно възражение пред Карл срещу явяването на Лутер във Вормс. Някъде по това време е оповестена и булата за отлъчването** 147 **на реформатора от църквата. Този факт, заедно с**

ИСТОРИЧЕСКО ДАТИРАНЕ НА ТАЗИ ГЛАВА. Новият император Карл V (1500-1558 г.) е само на 21 години, когато свиква съвета във Вормс. Лутер се явява пред събора на 17 април 1521 г. и произнася своята защитна реч на следващия ден. След като го отвеждат тайно в замъка Вартбург, той започва да превежда Новия завет. Публикуван е през септември 1522 г.

Местата от глави 1 до 5 са посочени в двете карти на с. 20. Местата, споменати в глави 6 до 15, могат да се намерят на с. 21.

ГОРЕ: **ПОГЛЕД КЪМ ВОРМС И КАТЕДРАЛАТА**

ГОРЕ И ДОЛУ:
ИМПЕРАТОР КАРЛ V
(1500-1558 г.)
Император от 1519 до 1556 г.

аргументите на легата, убеждава императора да отстъпи. Той пише на курфюрста, че ако Лутер не иска да се отрече, трябва да остане във Витенберг.

Тъй като тази победа не го удовлетворява, Алеандер започва да действа с цялата си власт и хитрост за осъждането на Лутер. С упоритост, достойна за по-добра кауза, той представя настоятелно въпроса на вниманието на князете, прелатите и другите членове на събранието, обвиняйки реформатора в „подмолна противодържавна дейност, бунт, безбожие и богохулство". Но разпалеността и пристрастието на легата разкриват твърде недвусмислено духа, който го движи. „Той е подбуждан от омраза и мъст – коментират всички – а съвсем не от ревност и набожност" *(Пак там. Кн. 7, гл. 1)*. По-голямата част от присъстващите на събора са повече от всякога благоприятно разположени към каузата на Лутер.

С удвоени усилия Алеандер настоява, че императорът е длъжен да изпълни папския указ. Но според законите на Германия това не може да стане без съгласието на князете. **И затова Карл, отстъпил най-накрая пред настойчивостта на легата, му разрешава да представи случая си пред събора**. „Това е славен ден за папския нунций. Събранието е велико – а каузата – още по-велика. Алеандер ще пледира в полза на Рим (…) - майката и владичицата на всички църкви." Възнамерява да защити пред събраните князе на християнския свят претенцията на папата, че е наследник на ръководната позиция на апостол Петър. „Той е надарен с ораторска дарба, която съответства на величието на случая. **Провидението подрежда така нещата, че Рим да се яви и да пледира чрез най-талантливия от ораторите си в присъствието на най-височайшия трибунал, преди да бъде осъден"** *(Уайли. Кн. 6, гл. 4)*. Благоразположените към реформатора представители очакват въздействието на речта на Алеандер с лоши предчувствия. Курфюрстът на Саксония не присъства, но по негова заповед някои от съветниците му си вземат бележки от обръщението на папския нунций.

С цялата мощ на своята ученост и красноречие Алеандер се заема със задачата да събори
148 **истината. Той запраща срещу Лутер обвинение след обвинение като враг на църква и държава,** на живи и мъртви, на духовенство и миряни, на събори и на всеки отделен християнин. „Заблудите на Лутер са достатъчни – заявява той – за да оправдаят изгарянето на сто хиляди еретици."

В заключение използва възможността да хвърли презрение и върху привържениците на реформираната вяра: „Какви са всички тези лутерани? Шайка безочливи даскали, покварени свещеници, безпътни монаси, невежи юристи и безнравствени благородници, заедно с простолюдието, което са заблудили и развратили. Колко ги превъзхождат привържениците на Католическата църква - по брой, по способности и власт! Единодушен декрет, издаден от това знатно събрание, ще просвети простите, ще предупреди неблагоразумните, ще придаде решителност на колебливите и сила - на слабите" *(Д`Обине. Кн. 7, гл. 3)*.

Именно с такива оръжия са атакувани защитниците на истината от всички векове. Същите аргументи все още се издигат срещу тези, които дръзват да представят простите и ясни учения на Божието слово в разрез с установените заблуди. „Кои са тези проповедници на нови учения? – възкликват поборниците на популярната религия. – Те са неучени, малко на брой и от по-нисшите класи. Обаче твърдят, че имат истината и че са Божият избран народ. Те са невежи и заблудени. **Колко по-превъзхождаща по численост и влияние е нашата църква! Какво множество велики и образовани хора има сред нас! Колко по-голяма власт имаме на наша страна!" Това са аргументите, които оказват поразително влияние върху света.** Но и днес те не са по-убедителни, отколкото по времето на реформатора.

Реформацията не приключва с Лутер, както смятат много хора. Тя трябва да продължава до края на земната история. Лутер извършва велико дело, като отразява към другите светлината, която Бог е допуснал да го огрее. Обаче това не е пълната светлина, която трябва да бъде дадена на света. От негово време до днес от страниците на 149
Писанието постоянно се излива нова светлина и се разкриват нови истини.

Обръщението на легата прави дълбоко впечатление на събора. Няма го Лутер с ясните и убедителни истини от Божието слово, за да съкруши поборника на папството. Никой не прави опит да защити реформатора. Забелязва се всеобща готовност не само той да бъде осъден, но и ученията, които проповядва, ако е възможно, да бъдат изкоренени като ерес. Рим е получил най-благоприятната възможност да защити каузата си. **Всичко, което би могъл да каже в своя защита, е казано. Но привидната му победа е сигнал за поражение. Оттук нататък контрастът между истината и заблудата ще проличи още по-ясно, докато прерасне в истинска открита война. От този ден нататък Рим никога няма да стои така сигурно, както дотогава.**

Въпреки че повечето от членовете на събора не

КАРЛ V

1519-1556 г.

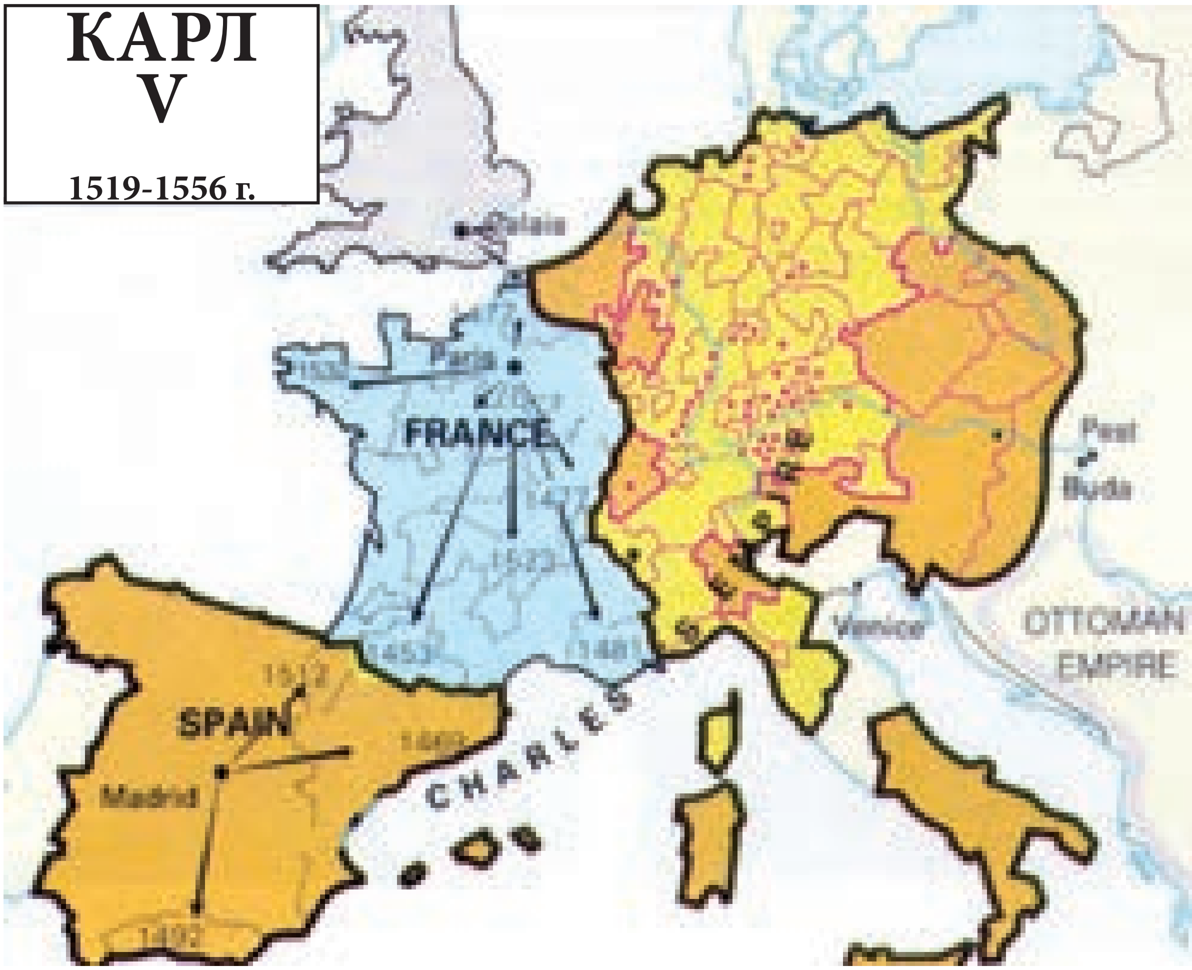

ТЕРИТОРИЯТА, КОНТРОЛИРАНА ОТ КАРЛ V, царувал от 28 юни 1519 г. до 27 август 1556 г.

Като наследник на три водещи европейски династии – Хабсбургската монархия, Бургундското херцогство и Кралство Кастилия и Арагон – той управлява големи области в Централна, Западна и Южна Европа, испанските колонии в Северна, Централна и Южна Америка, Карибите и Азия.

биха се поколебали да предадат Лутер на римската мъст, много от тях осъзнават и осъждат съществуващата в църквата поквара и искат да премахнат понасяните от германския народ неправди поради развалата и алчността на църковната йерархия. **Легатът е представил папското управление в най-благоприятна светлина. Сега Господ подбужда един от присъстващите на събора да опише истината за влиянието на папската тирания. С благородна твърдост Георг, херцог на Саксония, се изправя в това високопоставено събрание и описва с плашеща прецизност измамите и мерзостите на католицизма** и техните потресаващи резултати. В заключение казва: „Това са някои от неправдите, които крещят срещу Рим. Те нямат никакъв срам и единствената им цел е (...) пари, пари, пари (…) Онези, които трябва да проповядват за истината, не говорят нищо друго, освен лъжи; и не само са толерирани, но са и награждавани, защото колкото повече лъжат, толкова повече печелят. Именно от този зловонен извор изтичат такива осквернени води. Развратът протяга ръка на алчността (…) Уви, именно скандалното поведение на духовенството запраща толкова много бедни души във вечно осъждане. Трябва да се предприеме всеобща реформа“ *(Пак там. Кн. 7, гл. 4).*

Дори самият Лутер не би могъл да представи
150 по-компетентно и по-убедително изобличение на папските злоупотреби. А фактът, че говорителят е решителен враг на реформатора, придава още по-силно въздействие на думите му.

Ако очите на събраните хора биха могли да се отворят, биха видели Божии ангели сред тях, които хвърлят светлина сред мрака на заблудите и правят умовете и сърцата възприемчиви за истината. Богът на истината и мъдростта контролира със силата Си дори враговете на реформацията и по този начин подготвя пътя за осъществяване на великото дело. Мартин Лутер не присъства, но в това събрание прозвучава гласа на Един, по-велик от него.

Съборът веднага назначава комисия, която да направи списък с папските своеволия, които са такова тежко бреме за немския народ. Този списък, съдържащ сто и една точки, е представен на императора с молба да предприеме незабавни мерки за отстраняването на тези неправди. „Каква загуба на християнски души – казват авторите на петицията - какви грабежи, какво кожодерство заради скандалното обкръжение на духовния водач на християнството! Наш дълг е да предотвратим гибелта и опозоряването на нашия народ. Затова най-смирено, но и най-настоятелно Ви молим да предприемете повсеместна реформация и да я осъществите докрай“ (Пак там. Кн. 7, гл. 4).

Сега събранието настоява реформаторът да се яви пред тях. Въпреки молбите, протестите и заплахите на Алеандер, императорът най-накрая се съгласява и Лутер е призован да се яви пред събора. Заедно с призовката се издава и охранителна грамота, която гарантира благополучното му завръщане. Те са занесени до Витенберг от пратеник, упълномощен да го придружи до Вормс.

Приятелите на Лутер са изпълнени с опасения и отчаяние. Познавайки предразсъдъците и враждебността срещу него, те се боят, че дори охранителната грамота няма да бъде уважена, и започват настойчиво да го молят да не излага живота си на опасност. Той отговаря: „Папистите не искат да отида във Вормс, но да бъда осъден и умъртвен. Това няма никакво значение. Молете се не за мен, но за Божието слово (…) Христос ще ми даде Своя Дух, за да победя тези
служители на заблудата. Презирах ги през живота 151
си, ще тържествувам над тях и чрез смъртта си. **Във Вормс те се чудят как да ме накарат да се отрека. И ето какво ще бъде моето отричане: Преди казвах, че папата е наместник на Христос; сега твърдя, че той е враг на нашия Господ и апостол на дявола“** *(Пак там. Кн. 7, гл. 6).*

Лутер не тръгва сам в опасното си пътуване. Освен императорския пратеник решават да го придружат и трима от най-верните му приятели. Меланхтон има огромно желание да се присъедини към тях. Той е много привързан към Лутер и копнее да го последва, ако трябва дори в затвора или на смърт. Но молбите му са отхвърлени. Ако Лутер загине, надеждите на реформацията ще се насочат към неговия млад сътрудник. Когато се разделя с него, реформаторът казва: „Ако не се върна и враговете ми ме пратят на смърт, продължавай да поучаваш и стой твърдо за истината. Работи вместо мен (…) Ако ти оцелееш, моята смърт няма да има толкова голямо значение“ (Пак там. Кн. 7, гл. 7). Студентите и гражданите, които се събират да изпратят Лутер, са дълбоко развълнувани. **Много хора, чиито сърца са докоснати от евангелието, се сбогуват с него през сълзи. Така реформаторът и спътниците му тръгват от Витенберг.**

По време на пътуването забелязват, че хората са обхванати от мрачни предчувствия. В някои градове не им оказват никакви почести. Когато спират да пренощуват, един приятелски настроен свещеник изразява страховете си, като изправя пред Лутер портрета на италиански реформатор, убит като мъченик. **На следващия ден научават, че съчиненията на Лутер**

ГОРЕ И ДОЛУ: **ПОГЛЕД КЪМ ВОРМС, ГЕРМАНИЯ**

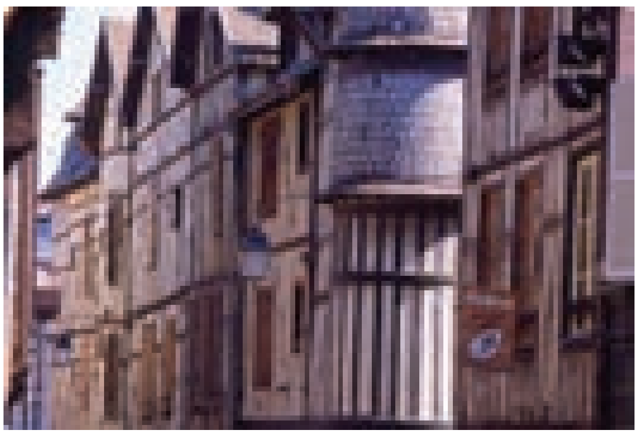

ДОЛУ ЛЯВО, ЦЕНТЪР: **СТАТУЯ И ПОРТРЕТ НА САВОНАРОЛА /** ***ДОЛУ ДЯСНО*****: КАТЕДРАЛАТА „САН МАРКО“ В ИТАЛИЯ**

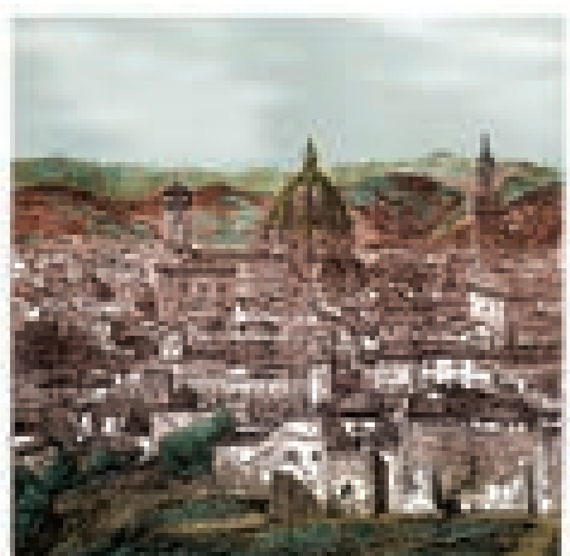

ДЖИРОЛАМО САВОНАРОЛА (1452-1498) е „италианският реформатор“, споменат в началото на следващата страница. Получил образованието си във Ферара, той влиза в Ордена на доминиканците в Болоня през 1474 г. За разлика от повечето свещеници от своето време, Савонарола гледа много сериозно на религията. Назначен през 1482 г. за преподавател към катедралата „Сан Марко“ (показана по-горе) във Флоренция, той предизвиква голям интерес с въздействащите си проповеди. Савонарола съчетава голямата си ораторска дарба с решимостта да поведе целия град Флоренция към покаяние за греха и смирен, чист живот. В резултат на неговата дейност голям брой хора в града стават ревностни вярващи. Започва обаче все по-силно противопоставяне спрямо човека, който дръзва да укорява греха. През 1494 -1495 г. той на практика установява теократична демокрация във Флоренция, ръководена от Конституция, написана от самия него! Противопоставянето става все по-силно. Папа Александър VI (смятан от историците за един от най-покварените папи) го повиква в Рим, за да отговори на обвиненията. Когато отказва, като представя за извинение лични здравословни проблеми, папата му забранява да проповядва. Савонарола продължава да изобличава греха, включително на хората в Римската курия и на самия Александър! Савонарола настоява за свикването на събор, който да свали папата. В отговор папата изпраща заповед до всички свещеници във Флоренция да започнат бунт против Савонарола. Хвърлен в затвора и изтезаван, за да бъде изтръгната изповед, той се отказва от възгледите си, но въпреки това го обесват на площада.

са осъдени във Вормс. Императорските глашатаи оповестяват указа на императора и призовават народа да предаде забранените писания на местните власти. Пратеникът, който започва да се страхува за безопасността на Лутер на събора и смята, че решителността му е разколебана, го пита дали все още иска да продължи напред. Лутер отговаря: „Ако и да ме отлъчват във всеки град, аз ще продължа напред“ *(Пак там. Кн. 7, гл. 7).*

В Ерфурт Лутер е посрещнат с почести. Обграден от тълпи почитатели, той преминава през улиците, които често е пресичал с просешката си торба. Посещава монашеската си килия и си спомня за борбите, през които е преминал и поради които нахлуващата сега в Германия светлина е била излята в душата му. Настойчиво го молят да проповядва. Това му е забранено, но пратеникът му дава разрешение и монахът, който някога е вършил най-черната работа на манастира, сега се качва на амвона.

В претъпканата зала той проповядва думите на Христос „Мир вам“. **„Философи, богослови и писатели – казва той - са се опитвали да поучават хората на пътя към вечния живот, но без никакъв успех. Сега аз ще ви го разкрия: (…) Бог е възкресил един Човек от мъртвите, Господ Исус Христос, за да може да унищожи смъртта, да изкорени греха и да затвори портите на ада. Това е делото на спасението (…) Христос е победител! Това е радостната новина:** ние сме спасени чрез Неговото дело, а не чрез нашите дела (…) Нашият Господ Исус Христос казва: „Мир вам; вижте ръцете Ми“. (С други думи, „Виж, човече, Аз единствен съм отнел греха ти и съм те изкупил; и сега ти имаш мир, казва Господ“).

Той продължава с идеята, че истинската вяра трябва да бъде изявена чрез свят живот. „Тъй като Бог ни е спасил, нека така да уреждаме делата си, че да бъдат угодни на Него. Богат ли си? Нека твоите блага служат на нуждите на бедните. Беден ли си? Нека твоето служене да бъде приятно на богатите. Ако трудът ти ползва единствено самия теб, тогава претенцията ти, че служиш на Бога, е лъжа“ *(Пак там. Кн. 7, гл. 7).*

Хората го слушат като омагьосани. Хлябът на живота се разчупва пред тези гладуващи души. Пред тях Христос е възвисен над папи, легати, императори и царе. Лутер изобщо не споменава за своето опасно положение. Не се стреми да си спечели загрижеността или съчувствието на хората. Докато съзерцава Христос, той забравя за себе си. Скрива се зад Човека от Голгота с единствения стремеж да Го представи като Изкупителя на грешника.

Когато реформаторът продължава пътуването си, навсякъде е посрещан с голям интерес. Около него се трупат развълнувани тълпи и приятелски
гласове го предупреждават за целите на Рим. „Те ще 153
те изгорят – казват някои - и ще превърнат тялото ти на пепел, както направиха с Ян Хус.“ Лутер отговаря: „Дори и да запалят огън по целия път от Вормс до Витенберг, чиито пламъци да стигат до небето, бих го извървял в името на Господа. Ще се явя пред тях. Ще вляза между челюстите на това чудовище и ще счупя зъбите му, изповядвайки Господ Исус Христос“ (Пак там. Кн. 7, гл. 7).

Новината за приближаването му към Вормс поражда огромни вълнения. Приятелите му тръпнат за неговата безопасност. Враговете му се опасяват за успеха на своята кауза. Полагат се енергични усилия да го разубедят да влезе в града. Подучени от папистите, някои хора го убеждават да се оттегли в замъка на приятелски настроен рицар, където му е казано, че всички трудности могат да бъдат разрешени по мирен начин. Приятелите му се опитват да събудят неговите опасения, като описват опасностите, които го заплашват. Усилията на всички остават безрезултатни. **Непоклатим, Лутер заявява: „Дори във Вормс да има толкова дяволи, колкото керемиди по покривите на къщите, аз все пак ще отида там“** *(Пак там. Кн. 7, гл. 7).*

Когато пристига във Вормс, при градските порти се събира огромна тълпа, за да го приветства. Такова голямо множество не се е събирало да поздрави дори и самия император. Откъм силно развълнуваната тълпа се разнася пронизителен жалостен глас, който пее погребална песен - предупреждение за съдбата, очакваща Лутер. „Бог ще бъде мой щит“ – казва той, докато слиза от каретата.

Поддръжниците на папата не са вярвали, че Лутер наистина ще посмее да се яви във Вормс и пристигането му ги ужасява. Императорът незабавно свиква съветниците си, за да обмислят какъв курс да предприемат. Един от епископите, който е заклет папист, заявява: „Твърде дълго се консултирахме по този въпрос. Нека Ваше императорско Величество да се отърве от този човек незабавно. Не заповяда ли Сигизмунд да бъде изгорен Ян Хус? Ние не сме длъжни да даваме охранителна грамота на един еретик или да я спазваме“. „Не – казва императорът - трябва да спазим обещанието си“ (Пак там.
Кн. 7, гл. 8). Затова се взема решение реформаторът 154
да бъде изслушан.

Целият град с нетърпение очаква да види този

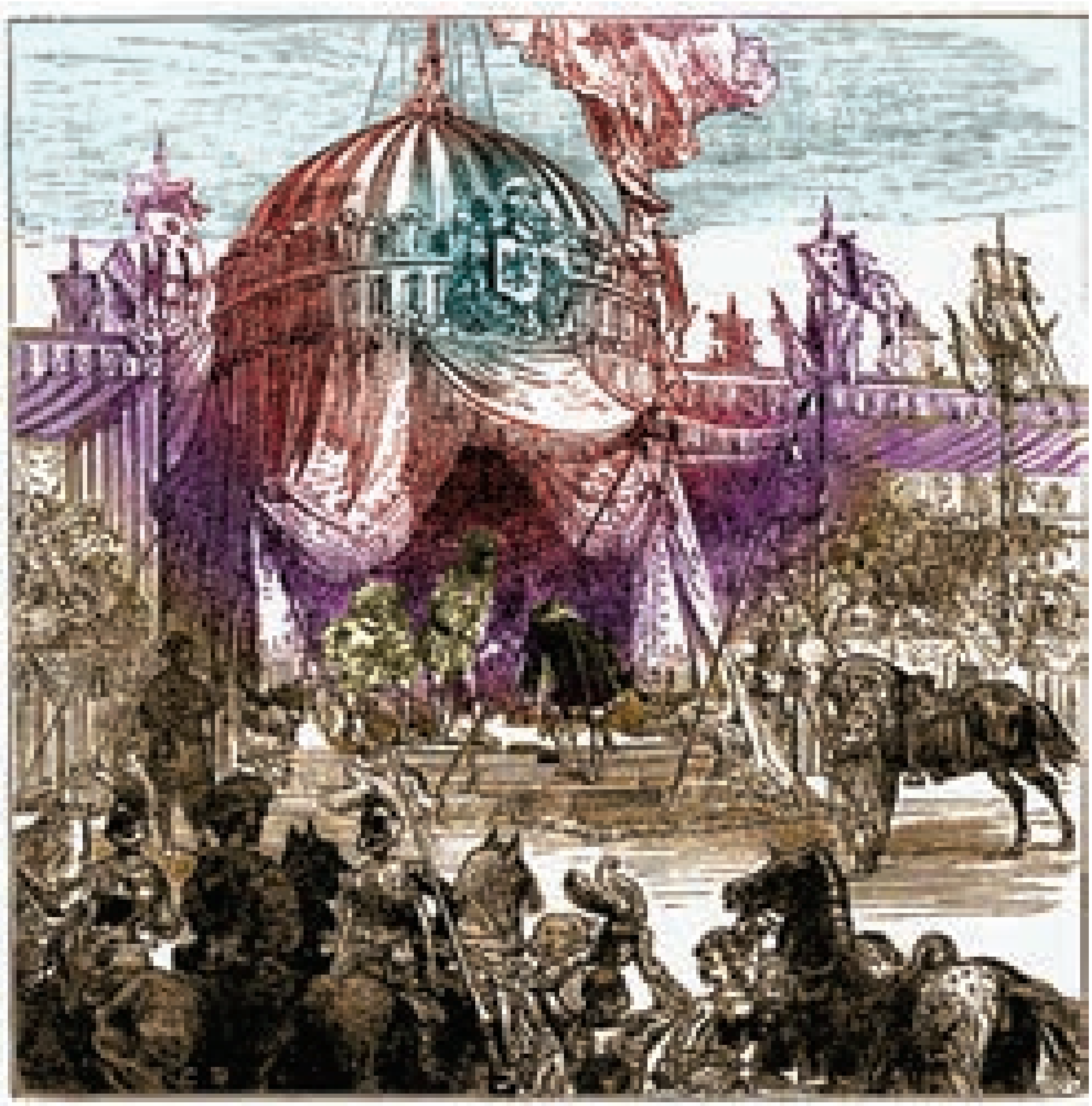

ГОРЕ: **ПРИНЦОВЕТЕ, ПРИВИКАНИ ОТ ИМПЕРАТОРА**

ДОЛУ ЛЯВО: **СТАРА ГРАВЮРА НА СЪВЕТА ВЪВ ВОРМС**

ДОЛУ: **ПАПСКИЯТ ЛЕГАТ АЛЕАНДЪР**

Той бил силен въздействащ оратор

забележителен човек и много посетители отиват да се срещнат с него в къщата, където е отседнал. Лутер едва се е възстановил от скорошната си болест. Изтощен е от дългото двуседмично пътуване. Трябва да се подготви за съдбоносните събития на следващия ден и има нужда от тишина и покой. Но толкова голямо е желанието да го видят, че той си позволява само няколко часа почивка, след които около него се събират нетърпеливи благородници, рицари, свещеници и граждани. Сред тях са много от благородниците, които толкова смело са изискали от императора реформа относно църковните неправди и които, както казва Лутер, „са били освободени чрез моето евангелие“ (Мартин. С. 393). Както врагове, така и приятели идват да видят безстрашния монах, но той ги приема с непоклатимо спокойствие, отговаряйки на всички с достойнство и мъдрост. Държи се твърдо и смело. Бледото му, изпито лице, носещо следите от тежък труд и болест, излъчва доброта и дори радост. Неговите сериозни и дълбоко искрени думи му придават сила, на която не могат да противостоят дори враговете му. И приятели, и неприятели са удивени. Някои са убедени, че го придружава Божествено влияние. Други подобно на фарисеите, обвиняващи Христос, заявяват: „Бяс има“.

На следващия ден Лутер е призован да се яви пред събора. Един императорски служител е определен да го придружи до заседателната зала. Но въпреки това изключително трудно стига до това място. На всяка улица се тълпят хора, жадни да видят монаха, дръзнал да противостои на властта на самия папа.

Когато реформаторът тръгва към съдиите си, стар генерал, герой от много битки, му казва любезно: „Бедни монахо, бедни монахо, сега ще трябва да защитиш една по-благородна кауза, отколкото аз и всички други предводители някога сме защитавали и в най-кръвопролитните битки. **Но ако делото ти е**
155 **справедливо и си сигурен в това, върви напред в Божието име и не се бой от нищо. Бог няма да те изостави“** *(Д`Обине. Кн. 7, гл. 8).*

Най-накрая Лутер се изправя пред събора. Императорът е седнал на трона си. Заобиколен е от най-знатните личности в империята. Никога човек не е заставал пред по-внушително събрание от това, пред което Мартин Лутер трябва да отговаря за своята вяра. „**Това явяване е само по себе си забележителна победа над папството. Папата е осъдил този човек, а той сега стои пред съд, който по силата на това си действие се поставя по-високо от понтифекса.** Папата го е отлъчил от църквата и го е отхвърлил от обществото и все пак най-царственото събрание в света го призовава и приема с уважение. Папата го е осъдил на вечно мълчание, а сега той ще говори пред хиляди внимателни слушатели, събрани заедно от най-далечните части на християнските предели. По този начин с помощта на Лутер се извършва огромна революция. Рим вече слиза от престола си и причината за това унижение е гласът на един монах“ *(Пак там. Кн. 7, гл. 8).*

В това събрание на властни и титулувани особи реформаторът със скромен произход се чувства малко смутен и притеснен; и това проличава. Забелязали чувствата му, някои от князете се приближават до него и един от тях му прошепва: „Не се бой от тези, които убиват тялото, но не могат да убият душата“. Друг казва: „Когато застанеш пред управители и царе заради Мен, ще ти бъде дадено от Духа на твоя Отец какво да говориш“. Така тези велики светски мъже напомнят думите на Христос на Неговия служител, за да го насърчат в часа на изпитанието.

Лутер е доведен точно пред императорския трон. Дълбока тишина се спуска над претъпканото събрание. Тогава един императорски служител се изправя и, сочейки към купчината със съчинения на Лутер, отправя искане към реформатора да отговори на два въпроса: дали ги признава за свои и дали ще се отрече от изложените в тях мнения. След като прочитат заглавията на книгите, Лутер отговаря, че що се отнася до първия въпрос, 156
той признава, че е техен автор. „Колкото до втория – казва той - тъй като това е въпрос, който засяга вярата и спасението на души и Божието слово, най-великото и скъпоценно съкровище както на небето, така и на земята, би било неблагоразумно да отговоря необмислено. Възможно е да кажа по-малко неща, отколкото изискват обстоятелствата, или повече, отколкото изисква истината, и така да съгреша срещу думите на Христос: „Всеки, който се отрече от Мен пред хората, ще се отрека и Аз от него пред Моя Отец, Който е на небесата“ (Мат. 10:33). **Затова с пълно смирение моля Ваше императорско Величество да ми даде време, за да отговоря, без да съгреша срещу Божието слово“** *(Д`Обине. Кн. 7, гл. 8).*

Тази молба е мъдро решение от страна на Лутер. Неговото поведение убеждава събранието, че той няма да действа под влияние на чувствата или импулсивно. Това спокойствие и самоконтрол, неочаквани за човек, който досега се е показвал дързък и безкомпромисен, придават още по-голяма сила на неговите действия и му дават възможност по-късно да отговори благоразумно, решително, мъдро и с

СМЯТА СЕ ЗА ЕДИНСТВЕНИЯ АВТОРИТЕТ

„Истинската [Римокатолическата] църква не може да толерира никакви църкви извън себе си *(Catholic Encyclopedia, Vol. XIV, p. 766).*

„Римокатолическата църква трябва да изисква правото на свобода единствено за себе си" *(Civilta Cattolica, официален вестник на йезуитите, публикуван във Ватикана, април 1948 г.).*

„Папата има правото да произнесе присъда за свалянето на всеки владетел" *(Bronson's Review, Vol. 1, p. 48).*

„Ние декларираме, заявяваме, дефинираме и се произнасяме, че всяко човешко същество трябва да е подчинено на Римския понтиф" *(папа Бонифаций VIII, цитиран в The Catholic Encyclopedia, Vol. XV, p. 126).*

„Нито един католик не може да одобрява ясно и безусловно отделянето на църквата от държавата" *(Монсиньор О'Туул, Catholic University of America, 1939).*

„Папата е върховният съдия дори над гражданските закони и не е възможно той да има задължение към тях" *(Civilta Cattolica).*

„Личната свобода всъщност е само смъртоносна анархия" *(папа Пий XII, 6 април 1951 г.).*

„Следователно всички католици са задължени да приемат Списъка *[Списъка на заблудите, създаден от папа Пий IX]" (The Catholic Encyclopedia, Vol. 14).*

„Протестантизмът от всеки вид никога не е имал и никога няма да има каквито и да е права там, където католицизмът триумфира" *(Bronson's Review).*

„Възможно е еретиците не само да бъдат отлъчвани, но също така умъртвявани" *(Catholic Encyclopedia, Vol. XIV, p. 768).*

„Некатолическите методи на поклонение пред Бога трябва да бъдат заклеймявани като измама" *(Flynn, Loretto, and Simon, Living Our Faith, широко разпространен учебник за гимназиите, p. 247).*

„Сами по себе си всички форми на протестантизма са неоправдани. Те не трябва да съществуват" *(America (R.C. journal), January 4, 1941).*

„След това гледах в нощните видения, и ето, четвърти звяр, страшен и ужасен и изключително силен. И имаше големи железни зъби, ядеше и смазваше, и стъпкваше остатъка с краката си. Той се различаваше от всичките зверове, които бяха преди него, и имаше десет рога. Докато разглеждах роговете, ето, между тях излезе друг, малък рог, пред който три от първите рогове се изтръгнаха. И ето, на този рог имаше очи като човешки очи и уста, която говореше големи неща (…) Гледах този рог, когато води война със светиите и ги победи (…) И той ще говори думи против Всевишния и ще тормози светиите на Всевишния и ще замисли да промени времена и закон; и те ще бъдат предадени в ръката му до време и времена и половин време" *(Даниил 7:7, 8, 21, 25).*

ОБЯВЕН ЗА БОЖЕСТВЕН И НЕПОГРЕШИМ

„Ние заемаме на тази земя мястото на Бог Всемогъщи" *(папа Лъв XIII, Encyclical Letter, June 20, 1894).*

„Папата не е само представител на Исус Христос, но той е самият Исус Христос, облечен в плът" *(The Catholic National, July 1895).*

„Ние определяме, че Светият апостолски престол [Ватикана] и римският понтиф имат власт над целия свят" *(Съборът в Трент, цитиран в Philippe Labbe and Gabriel Cossart, The Most Holy Councils, Vol. 13, col. 1167).*

„Христос повери Своята длъжност на главния понтиф (…) но всяка власт на небето и земята е била дадена на Христос, следователно главният понтиф, който е Негов заместник, ще притежава тази власт" *(Corpus Juris Canonici, 1555 ed., Vol. 3, Extravagantes Communes, Book 1, chap. 1, col. 29).*

„Оттук следва, че папата е коронован с тройната корона като цар на небето, на земята и на подземното [infernorum; огненото място"] *(Lucius Ferraris, Prompta Bibliotheca, "Papa", art. 2, 1772-1777 ed., Vol. 6, p. 29).*

„Защото ти си пастирът, ти си лекарят, ти си ръководителят, ти си стопанинът; и накрая, ти си друг Бог на земята" *(Christopher Marcellus, Orationin the fifth Lateran Council, session IV (1512), in J.D. Mansi (ed.), Sacrorum Conciliorum, Vol. 32, col. 761).*

„Свещениците са родители на Бога" *(Св. Бернар, архиепископ от V век).*

„О, чудно достойнство на свещениците! В ръцете им, както и в утробата на блажената Дева, Божият Син се въплъщава! *(Августин).*

„Самият папа е носителят на ключовете и пазителят на портата, затова никой не може да се оплаква на Бога от папата" *(Augustinus Triumphus, Summa de Potestate).*

„Всички имена, които в Писанието се използват за Христос, посредством което е установено, че Той ръководи църквата, се прилагат и за папата" *(Robert Bellarmine, On the Authority of the Councils).*

„Въпрос: Как доказвате, че Църквата има властта да учредява празници и святи дни?

Отговор: С акта на промяна на съботата в неделя, което протестантите признават и следователно противоречат на самите себе си, като спазват неделята стриктно, но нарушават повечето празници, наредени от същата църква" (Priest Henry Tuberville, Abridgment of Christian Doctrine, p. 58).

БОГ КАЗВА: ДА НЯМАШ ДРУГИ БОГОВЕ

„Да нямаш други богове освен Мен!" *(Изход 20:3).*

„И не ходете след други богове, за да им служите и да им се покланяте, и не Ме разгневявайте с делото на ръцете си, и няма да ви сторя зло. Но вие не Ме послушахте, заявява Господ, като Ме разгневявахте с делото на ръцете си за свое зло" *(Йеремия 25:6, 7).*

„Да не следвате други богове, от боговете на народите, които са около вас (…) за да не пламне гневът на Господа, твоя Бог, против теб и да те изтреби от лицето на земята" *(Второзаконие 6:14, 15).*

„Да не се боите от други богове, да не им се покланяте, да не им служите и да не им принасяте жертви" *(4Царе 17:35).*

„Защото дори и да има така наречени богове - било на небето, или на земята (…) - за нас има само един Бог - Отец, от Когото е всичко, и ние за Него; и един Господ - Исус Христос, чрез Когото е всичко, и ние чрез Него" *(1Коринтяни 8:5, 6).*

достойнство, което изненадва и разочарова враговете му и показва тяхната арогантност и високомерие.

На следващия ден той трябва да се яви, за да даде окончателния си отговор. За миг сърцето му се свива, когато си представя силите, обединени срещу истината. Вярата му се поколебава. Нападат го боязън и страх, поглъща го ужас. Опасностите се умножават пред очите му. Изглежда, че враговете му ще възтържествуват и силите на мрака ще надделеят. Около него сякаш се събират гъсти облаци, които го отделят от Бога. Той копнее за увереността, че Господ на господарите ще бъде с него. **Душевно изтерзан, той се хвърля на земята и излива тревогите си в такива отчаяни, сърцераздирателни вопли, каквито никой освен Бог не може да разбере напълно.**

„О, всемогъщи и вечни Боже! – умолява той. - Колко ужасен е този свят! Виж, той отваря своята
157 паст да ме погълне, а аз имам толкова малко доверие в Теб… Ако трябва да се облегна само на силата на този свят, край с мен… Тогава е дошъл последният ми час, присъдата ми е произнесена… О, Боже, помогни ми да противостоя срещу мъдростта на този свят. Ти можеш да направиш това… Само Ти… Защото това не е мое дело, но Твое. Нищо не мога да направя тук - нищо, за да се преборя с тези велики хора на земята… Но делото е Твое… И е справедливо и вечно. О, Господи, помогни ми! Верни и непроменими Боже, не мога да се надявам на никой човек… Всичко, което идва от човек, е несигурно. Всичко, което идва от човека се проваля… Ти Си ме избрал за това дело… Застани до мен заради Твоя възлюбен Исус Христос, Който е моята крепост, щит и силната ми кула“ *(Пак там. Кн. 7, гл. 8)*.

Всемъдрото Провидение довежда Лутер до убеждението колко е опасно да се довери на своята собствена сила и да се втурне самонадеяно към опасността. Измъчва го обаче не страхът от страдание или ужасът от почти неизбежни изтезания и смърт. Той е стигнал до криза и чувства, че няма силата да се изправи пред нея. Каузата на истината би могла да пострада поради неговата слабост. **Не за своята собствена безопасност, но за победата на евангелието се бори той с Бога.** Подобно на Израел в онази нощ на борба край самотния поток, и той изследва и съкрушава душата си. Също като Израел и той надделява в борбата с Бога. В пълната си безпомощност вярата му се хваща здраво за Христос, могъщия Избавител. Идва увереността, че няма да се яви пред събранието сам. **Душата му се изпълва с мир и започва да изпитва радост, че му е позволено да възвеличи Божието слово пред управниците на народите.**

Лутер се подготвя за предстоящата битка с ум, насочен и уповаващ се на Бога. Обмисля плана на своя отговор, преглежда пасажи от съчиненията си и извлича от Библията подходящи доказателства в подкрепа на своята позиция. След това, поставил лявата си ръка върху отворената пред него свещена
Книга, издига дясната към небето и се заклева „да 158
остане верен на евангелието и свободно да изповяда вярата си - дори ако се наложи да запечата своето свидетелство с кръвта си“ (Пак там. Кн. 7, гл. 8).

Когато отново го въвеждат пред събора, на лицето му няма и сянка от страх или смущение. Невъзмутим и спокоен, и в същото време изключително смел и благороден, той застава като свидетел за Бога пред земните величия. Сега императорският служител отправя към него искането да огласи решението си - дали желае да се отрече от ученията си. Лутер отговаря кротко и смирено, без никакво горещене и вълнение. Държи се почтително и скромно, но с такава увереност и добро разположение, че изненадва цялото събрание.

„Ваше императорско Величество, знаменити князе, благородни господари – казва Лутер - явявам се пред вас в този ден съгласно заповедта, дадена ми вчера, и с Божията милост умолявам Ваше Величество и Ваши августейши Височества да изслушат милостиво защитата на една кауза, за която съм убеден, че е справедлива и истинна. Ако поради невежество наруша обичаите и етикета на дворцовото благоприличие, Ви умолявам да ми простите, защото не съм възпитан в княжески палат, но в усамотението на един манастир“ *(Пак там. Кн. 7, гл. 8)*.

След това, пристъпвайки към въпроса, той заявява, че публикуваните му творби не са от един и същи вид. Някои от тях разглеждат вярата и добрите дела и дори враговете му ги приемат като не само безобидни, но дори и полезни. Да се откаже от тях би означавало да осъди истините, които всички страни одобряват. Втората група се състои от писания, излагащи покварата и злоупотребите на папството. Отричането от тях би укрепило тиранията на Рим и би отворило широко вратата за безбожието. В третия вид книги е засегнал отделни личности, които са защитавали съществуващи злини. Относно тях открито признава, че е бил по-рязък, отколкото подобава. Признава, че не е безгрешен, но дори и от тези не може да се отрече, защото такава постъпка би одързостила враговете на истината и те биха се възползвали от случая, за да
угнетяват Божия народ с още по-голяма жестокост. 159

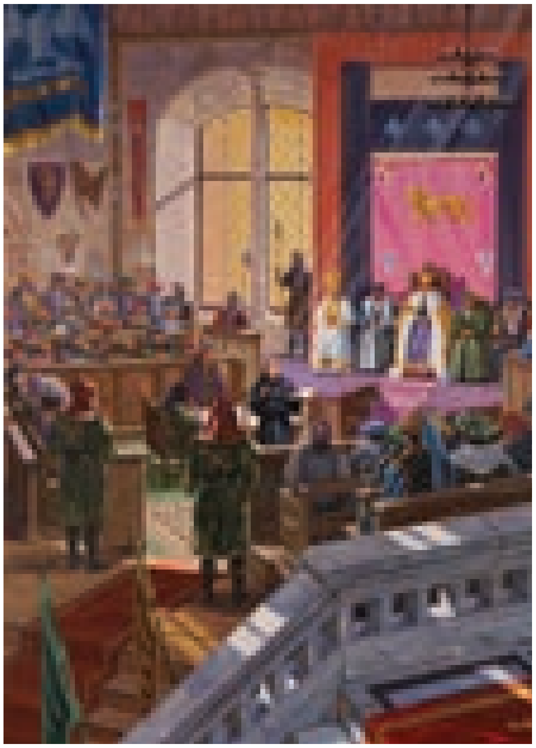

ЛУТЕР ГОВОРИ
НА СЪВЕТА ВЪВ ВОРМС
ПРЕД КАРЛ V
И ГЕРМАНСКИТЕ ПРИНЦОВЕ

ЛУТЕР ПРОИЗНАСЯ СИЛНА РЕЧ В ГЕРМАНИЯ. КОГАТО ЗАВЪРШВА, ВРАГОВЕТЕ МУ ИСКАТ ОТ НЕГО ДА Я ПОВТОРИ НА ЛАТИНСКИ. НАДЯВАТ СЕ, ЧЕ ВТОРАТА РЕЧ ЩЕ Е ПРОИЗНЕСЕНА ТОЛКОВА ЗЛЕ, ЧЕ ЩЕ ПРЕМАХНЕ СИЛНОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА ПЪРВАТА ВЪРХУ УМОВЕТЕ НА ПРИНЦОВЕТЕ. БОГ МУ ПОМАГА И ЛУТЕР ПРОИЗНАСЯ ВТОРАТА РЕЧ СЪЩО ТОЛКОВА ЯСНО И ВЪЗДЕЙСТВАЩО. ПО ТОЗИ НАЧИН ИСТИНИТЕ СЕ ЗАПЕЧАТВАТ ОЩЕ ПО-СИЛНО ВЪРХУ УМОВЕТЕ НА ПРИСЪСТВАЩИТЕ.

„Обаче аз съм просто човек, а не Бог – продължава той. – Затова ще защитя себе си както Христос: „Ако съм говорил зло, покажи злото“ (…) Заради Божията милост Ви умолявам, Ваше императорско Величество и Вас, светлейши князе, и всички останали високопоставени лица **да ми докажете от писанията на пророците и апостолите, че съм в грешка. Веднага щом се убедя в това, аз ще се отрека от всяка заблуда и пръв ще взема книгите си и ще ги хвърля в огъня.**

Надявам се от думите ми ясно да личи, че внимателно съм претеглил и обмислил опасностите, на които се излагам. Но не съм обезсърчен ни най-малко. Радвам се да видя, че евангелието и днес, както и в предишните времена, е причина за проблеми и разногласия. Това е същността и участта на Божието слово. „Не дойдох да донеса мир, а меч“ - казва Исус Христос. Бог е страшен и ужасен в замислите Си. Внимавайте да не би в желанието си да потушите разногласията да се окажете гонители спрямо святото Божие слово и да си навлечете страховит потоп от непреодолими опасности, настоящи беди и вечна гибел (…) Мога да цитирам много примери от Божиите писания. Мога да говоря за фараони, за вавилонски и израелеви царе, чиито усилия най-много допринасят за собствената им гибел, когато се опитват да укрепят властта си, съобразявайки се с изключително мъдри на пръв поглед съвети. „Бог премества планини, а те не знаят“ *(Пак там. Кн. 7, гл. 8).*

Лутер се е изказал на немски. Сега искат от него да повтори същото на латински. Макар и изтощен от досегашното усилие, той се подчинява и отново произнася речта си със същата яснота и енергия. Това се случва по Божие провидение. Умовете на много от князете са така заслепени от заблуди и суеверия, че при първото изложение не са успели да схванат силата на Лутеровите аргументи. Но повторението им дава възможност да разберат по-ясно представените идеи.

Хората, които самоволно затварят очите си за
160 **светлината и не искат да бъдат убедени в истината, се вбесяват от силните думи на Лутер. Когато той свършва да говори, председателят на събора казва гневно: „Ти не отговори на поставения ти въпрос (…) От теб се изисква ясен и точен отговор (…) Ще се отречеш ли, или не?“.**

Реформаторът отговаря: „Тъй като Ваше императорско Величество и Ваши Височества изискват от мен ясен, прост и точен отговор, ще дам такъв и той е: **аз не мога да подчиня вярата си нито на папи, нито на събори, защото е ясно като бял ден, че те често бъркат и си противоречат един на друг.** Затова, докато не бъда убеден чрез доказателства от Писанието или чрез най-ясни разумни доводи, **докато не бъда убеден от текстовете, които цитирах, и докато съвестта ми е подчинена на Божието слово, аз не мога и няма да се отрека, защото за един християнин не е безопасно да говори в разрез със съвестта си. Това е моето решение – не мога да направя друго. Бог да ми е на помощ. Амин“** *(Пак там. Кн. 7, гл. 8).*

Така стои този праведен мъж върху сигурната основа на Божието слово. Небесна светлина озарява лицето му. Пред всички се разкрива величието и чистотата на неговия характер, мирът и радостта в сърцето му, докато свидетелства срещу силата на заблудата и за превъзходството на онази вяра, която побеждава света.

Цялото събрание онемява от изумление. При първия отговор Лутер е говорил тихо, почтително и с покорност. Католиците са изтълкували това като доказателство, че смелостта започва да му изневерява. Сметнали са молбата му за прелюдия към отричането. Самият Карл, гледайки презрително слабия и изтощен монах с простите му дрехи и думи, е заявил: „Този монах никога няма да ме направи еретик“. **Смелостта и твърдостта, които проявява сега, както и силата и яснотата на аргументите му пораждат всеобща изненада.** Възхитен, императорът възкликва: „Този монах говори с храбро сърце и несломим кураж“. Много от германските князе гледат с гордост и радост този представител на своята нация.

Привържениците на Рим са сразени. Делото им се
разкрива в най-неблагоприятна светлина. Те крепят 161
властта си не на Писанията, но на заплахи – най-сигурния „аргумент“ на папството. Председателят на събора казва: „Ако не се отречеш, императорът и княжествата на империята ще обсъдят какви мерки да предприемат срещу такъв непоправим еретик“.

При тези думи приятелите на Лутер, които с голяма радост са слушали благородната му защита, изтръпват. Но самият доктор по богословие казва спокойно: „Дано ми помогне Бог, защото не мога да се отрека от нищо“ *(Пак там. Кн. 7, гл. 8).*

Заповядват му да напусне събора, докато князете се съвещават. Става ясно, че е настъпила голяма криза. Решителният отказ на Лутер да се подчини може да окаже влияние върху историята на църквата за векове напред. Взето е решение да му се даде още една възможност да се отрече от думите си. За последен път е доведен пред събранието. **Отново го питат дали се отказва от ученията си. „Не мога**

ЛУТЕР ГОВОРИ ПРЕД СЪВЕТА ВЪВ ВОРМС

ОЩЕ ДВЕ КАРТИНИ, ИЗОБРАЗЯВАЩИ МАРТИН ЛУТЕР, КОЙТО ГОВОРИ ПРЕД СЪВЕТА ВЪВ ВОРМС

Съветът в град Вормс, Германия, се провежда от 28 януари до 25 май 1521 г. под ръководството на император Карл V. На 18 април 1521 г. Лутер се явява пред съвета във Вормс, както му е наредено. Йохан Ек говори от името на Империята като помощник на архиепископа на Трир; представя на Лутер копия от неговите писания, слага ги на масата и го пита дали са негови и дали поддържа написаното в тях. Лутер потвърждава, че е техен автор, но иска време, за да обмисли отговора на втория въпрос. Той се моли, съветва се с приятели и дава отговора си на следващия ден в своята прочута реч. През следващите дни се провеждат частни консултации, за да се определи съдбата на Лутер. Императорът представя окончателното решение на Съвета във Вормс на 25 май 1521 г., като поставя Лутер извън закона, забранява неговите писания и изисква той да бъде арестуван: „Искаме да бъде задържан и наказан като печално известен еретик". Обявява се за престъпление, ако някой в Германия даде храна или подслон на Лутер. Разрешава се той да бъде убит, без това да носи някакви правни последици. Изчезването на Лутер по време на неговото завръщане е планирано. Фридрих III, електор на Саксония, нарежда той да бъде хванат по пътя за дома от маскирани конници и заведен на сигурно място в двореца Вартбург в Айзенах. По време на престоя си във Вартбург, който той нарича „моя Патмос", Лутер превежда Новия завет от гръцки на немски и написва някои доктринални и полемични трудове.

ЛУТЕР ГОВОРИ ПРЕД СЪВЕТА ВЪВ ВОРМС

да дам различен отговор – казва той - освен този, който вече чухте.“ Става ясно, че не могат да го склонят да се подчини на римския указ нито с обещания, нито със заплахи.

Папските водачи са разгневени от факта, че тяхната власт, принуждавала царе и благородници да треперят, не се зачита от този прост монах. С нетърпение очакват момента да стоварят върху него гнева си и да го изтезават до смърт. Но, **макар и съзнаващ опасността, в която се намира, Лутер говори пред всички с християнско достойнство и спокойствие.** В думите му няма никаква гордост, гняв или извъртания. Той е забравил за себе си и за величията наоколо и усеща единствено присъствието на Този, Който е безкрайно по-велик от папи, прелати, царе и императори. Чрез свидетелството на Лутер е проговорил Христос - с такава власт и достойнство, които в онзи момент изпълват със страхопочитание и удивление както приятели, така и врагове. В този съвет присъства Божият Дух, Чието влияние докосва сърцата на видните хора на империята. **Някои от князете смело признават справедливостта на Лутеровата кауза. Много са убедени в истината,**
162 но за други тези впечатления не са дълготрайни. Има и още една група хора, които по онова време не изразяват открито убежденията си, но по-късно лично изследват Писанията и стават смели последователи на Реформацията.

Курфюрстът Фридрих е очаквал с безпокойство явяването на Лутер пред събора и дълбоко развълнуван, е изслушал речта му. С радост и гордост е наблюдавал смелостта, твърдостта и самообладанието на доктора по богословие и е взел решение да застане още по-твърдо в него защита. Той сравнява противниците в тази борба и вижда, че мъдростта на папите, царете и прелатите се превръща в прах пред могъществото на истината. Папството е претърпяло поражение, което ще се чувства сред всички народи и във всички епохи.

Когато вижда колко силно е въздействието на Лутеровата реч, легатът започва както никога преди да се бои за сигурността на римската власт и решава да използва всяко възможно средство, за да принуди реформатора да се подчини. С цялата сила на прочутото си красноречие и дипломатически умения той изтъква пред младия император колко безумно и опасно е да жертва приятелството и подкрепата на влиятелния папски престол заради каузата на един незначителен монах.

Думите му не остават без последици. На следващия ден след отговора на Лутер Карл заповядва пред събора да бъде прочетено изявление, което оповестява решителното му намерение да продължава политиката на предшествениците си и да подкрепя и защитава католическата религия. Тъй като Лутер е отказал да се отрече от заблудите си, срещу него и ересите, които поучава, трябва да се приложат най-строги мерки. „Един-единствен монах, заблуден от собствената си глупост, се е надигнал срещу вярата на целия християнски свят. За да сложа край на това безбожие, съм готов да пожертвам моите владения, богатства, приятели, тяло, както и кръвта, душата и живота си. **Ще пусна този августински монах да си върви, като му забраня да причинява и най-малкото безредие сред народа. След това ще предприема срещу него и последователите му мерките, които се налагат срещу упоритите еретици,** 163
като използвам за унищожаването им отлъчване от църквата, възбрана и всякакви други средства. Призовавам представителите на княжествата да постъпят като предани християни“ *(Пак там. Кн. 7, гл. 9)*. Въпреки това императорът заявява, че охранителната грамота на Лутер ще бъде уважена и преди да се предприемат срещу него някакви мерки, ще му бъде позволено безопасно да се прибере у дома.

Сега сред членовете на събора се оформят две противоположни мнения. Пратениците и представителите на папата изискват да се наруши охранителната грамота на реформатора. „Рейн – казват те - трябва да приеме праха му, както този на Ян Хус преди един век“ *(Пак там. Кн. 7, гл. 9)*. Но макар и поддръжници на папата и заклети врагове на Лутер, германските князе протестират срещу такова вероломство, което ще хвърли петно върху честта на нацията. Изтъкват бедствията, връхлетели след смъртта на Хус, и заявяват, че не смеят да причинят отново на Германия и на младия си император такива ужасни злини.

В отговор на папското предложение самият Карл казва: „Дори честта и вярата да изчезнат от целия свят, те трябва да намерят убежище в сърцата на князете“ *(Пак там. Кн. 7, гл. 9)*. Най-ожесточените врагове на Лутер продължават да настояват той да се справи с реформатора, както Сигизмунд се е справил с Хус – да го остави на милостта на църквата. Но спомняйки си сцената, когато Хус пред цялото събрание посочва веригите си и напомня на монарха неговото тържествено обещание, Карл V заявява: **„Не бих искал да се червя като Сигизмунд“** *(Ленфан. Т. 1, с. 422)*.

Въпреки това Карл съзнателно отхвърля изложените от Лутер истини. „Аз твърдо съм решен

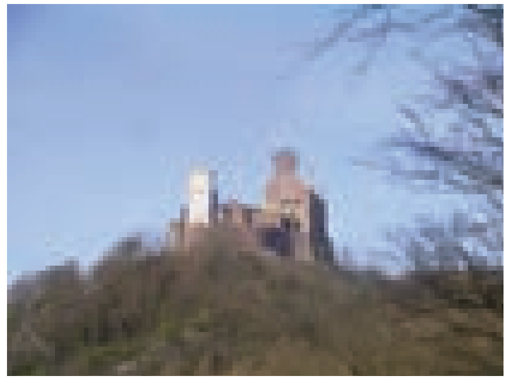

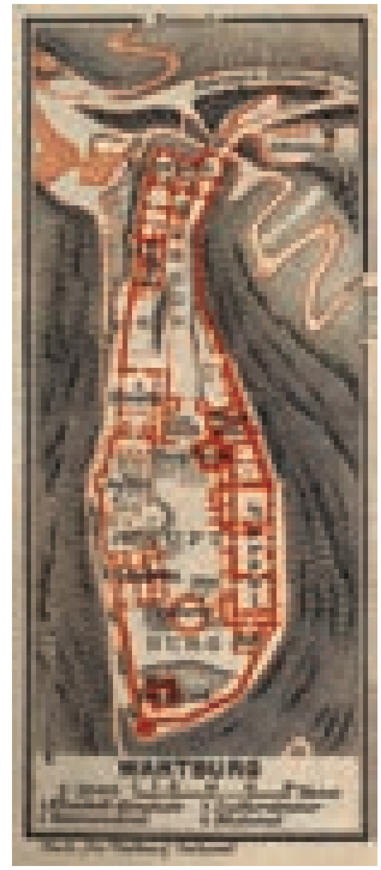

ГОРЕ:

КАРТА НА ВАРТБУРГ

ОТ ВАРТБУРГ СЕ ВИЖДА ГРАД АЙЗЕНАХ, КОЙТО Е В ОБЛАСТ ТЮРИНГИЯ. РАЗПОЛОЖЕН Е ЮГОЗАПАДНО НАД ПРОПАСТ, ДЪЛБОКА 375 МЕТРА.

ВСИЧКИ ОСТАНАЛИ СНИМКИ И КАРТИНИ НА ТАЗИ СТРАНИЦА С ИЗКЛЮЧЕНИЕ НА КАРТАТА:
ЗАМЪКЪТ ВАРТБУРГ, КЪДЕТО ЛУТЕР ОСТАВА ОТ МАЙ 1521 г. ДО МАРТ 1522 г.

ДЯСНО: ВЪТРЕШЕН ВХОД КЪМ ВАРТБУРГ, СЛЕД КАТО СЕ ПРЕМИНАТ ВЪНШНИТЕ СТЕНИ

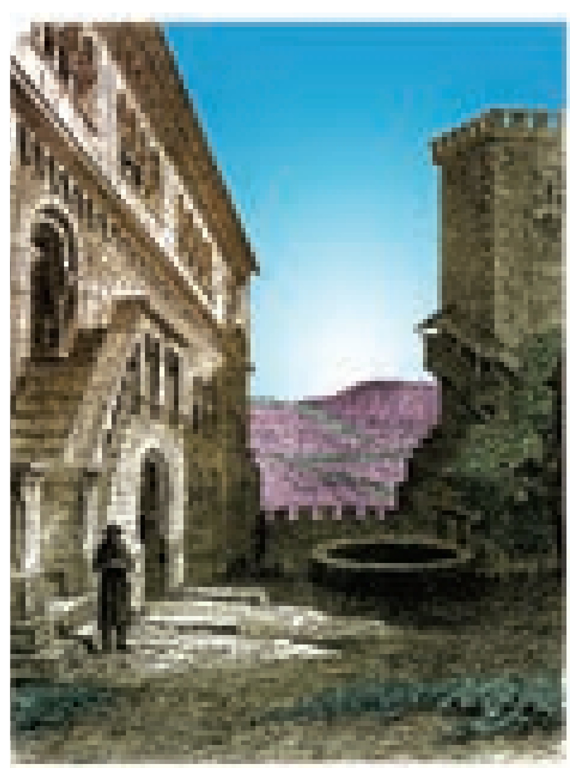

да следвам примера на моите предшественици“ – пише монархът *(Д`Обине. Кн. 7, гл. 9).* Той е решил да не излиза от утъпканата пътека на общоприетия обичай дори за да тръгне в пътищата на истината и правдата. След като дедите му са постъпвали така, и той ще подкрепя папството с цялата му жестокост и поквара. По този начин той отказва да приеме всякак-
164 ва нова истина, различна от възгледите на предците му, или да поеме каквото да било задължение, което те не са поемали.

И в наши дни много хора по същия начин се вкопчват в обичаите и традициите на своите предци. Когато Господ им изпрати допълнителна светлина, те отказват да я приемат, защото, след като не е била дадена на бащите им, не е и за тях. Обаче ние не сме поставени в същите обстоятелства като нашите предшественици. Следователно задълженията и отговорностите ни не са същите като техните. **Бог няма да ни похвали, ако чакаме примера на бащите ни да определя нашия дълг, вместо самостоятелно да изследваме Словото на истината. Нашата отговорност е по-голяма от тази на предишните поколения. Ние сме отговорни както за светлината, която те са получили и са ни оставили в наследство, така и за допълнителната светлина, която сега се разкрива пред нас от Божието слово.**

Христос казва на невярващите евреи: „Ако не бях дошъл и не им бях говорил, не биха имали грях; но сега нямат извинение за греха си“ (Йоан 15:22). Същата Божествена сила проговаря чрез Лутер и на германския император, и на князете му. И докато светлината блести от Божието слово, Неговият Дух отправя последен призив към някои от хората в това събрание. Както преди много векове Пилат допуска гордостта и популярността да затворят сърцето му за Изкупителя на света; както разтрепераният Феликс заповядва на вестителя на истината: „Засега си иди и когато намеря време, ще те повикам“ (Деян. 24:25); както високомерният Агрипа признава: „Още малко и ще ме убедиш да стана християнин“, обаче обръща гръб на изпратената от Небето вест – така и Карл V, поддавайки се на диктата на светската гордост и политика, решава да отхвърли светлината на истината.

Навсякъде плъзват слухове за заговори срещу Лутер, които пораждат силни вълнения из целия град. **Реформаторът си е спечелил много приятели, които, познавайки коварната жестокост на Рим към всеки, дръзнал да разобличи нечестието**
165 **му, решават, че той не бива да бъде пожертван.** Стотици благородници дават обет да го защитават. Немалко от тях открито осъждат императорското изявление, доказващо безволевото му подчинение пред тираничната власт на Рим. По вратите на къщите и на публични места са поставени плакати, някои от които порицават, а други подкрепят Лутер. На един от тях са написани само важните думи на мъдреца: „Горко ти, земьо, когато царят ти е дете“ (Екл. 10:16). **Симпатиите на цяла Германия към Лутер убеждават и императора, и събора, че всяка несправедливост към него ще застраши мира на империята и стабилността на трона.**

Фридрих Саксонски се държи преднамерено сдържано, като внимателно прикрива истинските си чувства към реформатора, докато в същото време го охранява с неуморна бдителност, следейки всички негови и на враговете му ходове. Но има много хора, които не правят никакъв опит да прикрият симпатиите си към Лутер. Посещават го князе, графове, барони и други знатни личности, както миряни, така и духовници. „Малката стая на доктора по богословие – пише Спалатин - не можеше да побере всички посетители, които му се представяха“ *(Мартин. Т. 1, с. 454).* Хората гледат на него като на неземно същество. Дори тези, които не вярват в ученията му, не могат да не се възхитят от възвишената му почтеност, която го подтиква по-скоро да предизвика смъртта, отколкото да направи компромис със съвестта си.

Полагат се сериозни усилия да склонят Лутер да направи компромис с Рим. Благородници и князе го убеждават, че ако продължава да противопоставя своята преценка срещу тази на църквата и съборите, скоро ще бъде прокуден от империята и ще остане без никаква защита. На този апел Лутер отговаря: „Евангелието на Христос не може да бъде проповядвано, без да предизвика съпротива (…) Защо тогава трябва страхът или безпокойството от опасностите да ме отделят от Господа и от това Божествено слово, което единствено е истина? Не, по-скоро бих отдал тялото, кръвта и живота си“ *(Д`Обине. Кн. 7, гл. 10).*

Още веднъж настояват пред него да се подчини на императорската преценка и повече няма да има от какво да се страхува. „Съгласен съм с цялото си сърце – казва в отговор той - че императорът, князете
и дори и най-обикновеният християнин трябва да 166
прегледат и преценят творбите ми. Но само при едно условие – ако техният стандарт е Божието слово. Единственото, на което хората имат право, е да му се подчиняват. Не насилвайте съвестта ми, защото тя се ръководи и подчинява само на Светото Писание *(Пак там. Кн. 7, гл. 10).*

На друг опит да го склонят той отговаря:

СНИМКИ И КАРТИНИ НА ГОРНАТА СТАЯ НА ЛУТЕР ВЪВ ВАРТБУРГ. ТОЧНО ТУК ТОЙ НАПИСВА МНОГО ТРУДОВЕ И ПРЕВЕЖДА ПО-ГОЛЯМА ЧАСТ ОТ НОВИЯ ЗАВЕТ ЗА ПЕРИОД ОТ ДЕСЕТ МЕСЕЦА.

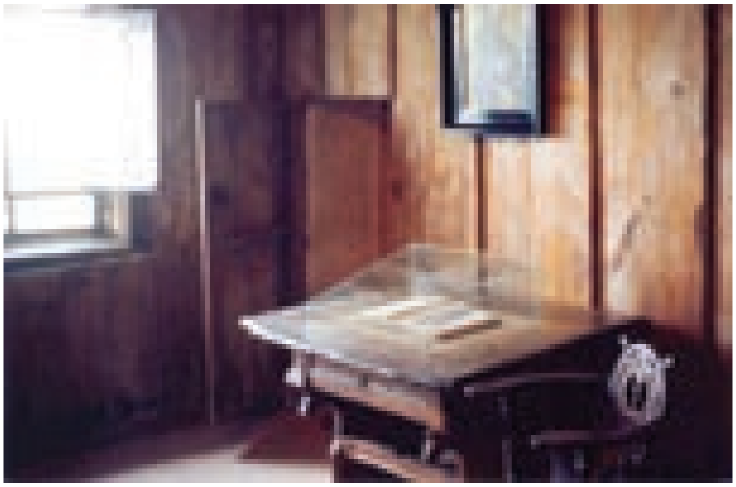

„Съгласен съм да се откажа от охранителната си грамота. Оставям себе си и живота си в ръцете на императора, но Божието слово – никога!“ *(Пак там. Кн. 7, гл. 10)*. Той заявява готовността си да се подчини на решението на един общ събор, но само при условие, че този събор съобрази решението си с Писанията. „По въпросите за Божието слово и вярата – добавя той – всеки християнин може да преценява толкова добре, колкото и папата - даже и той да е подкрепен от един милион събори“ *(Мартин. Т. 1, с. 410)*. **И приятелите, и враговете му осъзнават, че е безполезно да се опитват повече да го убеждават.**

Ако реформаторът би отстъпил дори в една-единствена точка, Сатана и войнствата му биха спечелили победата. Неговата непоклатима твърдост е средството за освобождаване на църквата и за навлизането в нова и по-добра епоха. **Влиянието на този един човек, който дръзва да мисли и действа самостоятелно по религиозните въпроси, ще окаже влияние върху църквата и света не само в неговото време, но и за всички идни поколения.** Неговата твърдост и вярност ще укрепват всички, които ще преминават през подобни изпитания. Силата и величието на Бога се издигат над човешките преценки, над могъщата сила на Сатана.

Не след дълго по заповед на императора на Лутер е наредено да се завърне у дома си и той е наясно, че това съобщение бързо ще бъде последвано от осъдителна присъда. Над пътя му надвисват застрашителни облаци. Но когато си тръгва от Вормс, сърцето му е изпълнено с радост и прослава на Бога. „Самият дявол – казва той - охранява папската цитадела. Но Христос направи огромен пробив в нея и дяволът е принуден да признае, че Господ е по-могъщ
167 от него“ *(Д`Обине. Кн. 7, гл. 11)*.

След заминаването си Лутер пише на императора с желание неговата твърдост да не бъде счетена за бунт. „Бог, Който изследва сърцата, ми е свидетел – казва той - че съм готов най-искрено да се подчиня на Ваше Величество в почест или позор, в живот или смърт, без никакво изключение, освен Божието слово, чрез което човек живее. Във всички житейски въпроси моята вярност ще бъде непоколебима, защото и да печеля, и да губя, това няма значение за спасението. Но когато става въпрос за вечните интереси, Божията воля не е човек да се подчинява на човека. Защото такова подчинение в духовните неща е всъщност поклонение, а то трябва да се отдава единствено на Твореца“ (Пак там. Кн. 7, гл. 11).

При завръщането му от Вормс хората го приемат още по-радушно, отколкото при отиването му там. Високопоставени свещеници приветстват с добре дошъл отлъчения монах, а светски владетели отдават почит на човека, когото императорът е осъдил. Настояват да проповядва и въпреки императорската забрана той отново се качва на амвона. „Никога не съм давал обет да оковавам Божието слово – казва той - нито някога ще направя това“ *(Мартин. Т 1, с. 420)*.

Скоро след като напуска Вормс, папските привърженици успяват да накарат императора да издаде указ срещу него. В този декрет Лутер е наречен „самия Сатана във вид на човек и облечен в монашески дрехи“ *(Д`Обине. Кн. 7, гл. 11)*. **Заповядва се веднага щом изтече охранителната му грамота, да бъдат предприети мерки да се сложи край на делото му. На всички е забранено да го подслоняват, да му дават храна или вода,** да му помагат или съдействат чрез слово или действие, публично или в частни домове. Необходимо е да бъде арестуван, където и да се намира, и предаден на властите. Привържениците му трябва също да бъдат изпратени в затвора и собствеността им - да бъде конфискувана. Съчиненията му трябва да бъдат унищожени и накрая, всеки, който се осмели да действа противно на този указ, да попадне под неговото осъждане. **Курфюрстът на Саксония и най-приятелски настроените към Лутер князе напускат Вормс скоро след неговото отпътуване** 168 **и императорският указ получава одобрението на събора.** Сега папистите ликуват. Мислят, че съдбата на Реформацията е подпечатана.

Обаче Бог е осигурил начин Неговият служител да избегне този опасен час. Едно бдително око е следило всички ходове на Лутер и едно предано и благородно сърце е решило да го избави. Вече е явно, че Рим няма да се задоволи с нищо по-малко от смъртта му. Затова той би могъл да бъде запазен от лъвската паст, само ако се скрие. **Бог дава мъдрост на Фридрих Саксонски да измисли план как да запази живота на реформатора.** С помощта на верни приятели неговата цел се осъществява и Лутер е успешно скрит както от приятели, така и от врагове. **По пътя към дома той е грабнат, отделен от спътниците си и бързо преведен през горски път до замъка Вартбург – уединена планинска крепост.** Както отвличането му, така и укриването му са дотолкова забулени в тайнственост, че дори самият Фридрих дълго време няма представа къде са го завели. Това незнание е част от плана: докато курфюрстът не подозира нищо за местонахождението на Лутер, той не може и нищо да разкрие. Стига му да знае, че реформаторът е в безопасност и това му е достатъчно, за да бъде спокоен.

Минават пролетта, лятото и есента, идва и

КАРЛ V, ИМПЕРАТОР НА ГЕРМАНИЯ

Карл V (1500-1558) е най-големият син на Филип Бургундски и внук на Фердинанд и Изабела от Испания. Скоро той става най-могъщият човек в Европа. До 1519 г., когато е избран за император, държи под своя власт Бургундия, Нидерландия, Испания и испанската империя в Америка, кралство Неапол, като има претенции и към Миланското херцогство. Властта му е абсолютна единствено в Испания и Нидерландия. Трябва да се бори със силни противници: Франция, папството, турците и протестантските водачи в Германия и Швейцария. Най-спешният му проблем е възходът на лутеранството. Макар че Съветът във Вормс (1521 г.) забранява Лутер, многобройните политически проблеми на Карл му пречат да смаже лутераните. Лутеранските князе възобновяват своята сила на Съвета в Аугсбург (1555 г.), а застаряващият и с влошено здраве Карл абдикира от престола през следващата година.

ВОРМС, ГЕРМАНИЯ

В град Вормс има голяма катедрала. Съветът във Вормс е проведен там.

В тази катедрала (наречена Бишофсхоф) Мартин Лутер произнася прочутата си реч на 18 април 1521 г., която завършва със следните думи: „Тук стоя и не мога по друг начин. Нека Бог да ми помага. Амин". На следващия ден Карл V обявява решението си да се разправи строго с доктрините на Лутер. На 25 май тези учения са официално осъдени в Едикта от Вормс. Лутер напуска ден по-късно. Отведен е тайно в замъка Вартбург.

ПЕТ ВАЖНИ СЪБРАНИЯ

Пет важни събрания се провеждат в Германия в началото на Великата Реформация:

Първото събрание се провежда в Аугсбург през октомври 1518 г. Лутер се явява на процес пред кардинала легат Кайетан и неговия помощник Де Вио. Среща се с тях три поредни дни, но рано сутринта си тръгва на бърз кон (Глава 7).

Второто събрание е във Вормс (27 януари до 5 май 1520 г.). На 17 и 18 април Лутер говори и произнася прочутата си реч, след което заминава на 26-ти (Глава 10).

Третото важно събрание е Съветът в Шпайер, което се провежда през юни 1526 г. Там се дава възможност за религиозна толерантност към лутеранските принцове (Глава 11).

Четвъртото събрание, което има за цел да сложи край на религиозната толерантност, е Вторият съвет в Шпайер, свикан на 21 февруари 1529 г. Принцовете представят знаменития си протест на 19 април (Глава 11).

Следващо събрание, което не е споменато в тази книга, е Вторият съвет във Вормс (ноември 1540 до януари 1541 г.). Там не се постига нищо съществено.

ТРИТЕ НАЙ-ВАЖНИ СЪБИТИЯ

Това са трите най-важни събития в Германската Реформация: Първото се случва на 31 октомври 1517 г., когато Мартин Лутер приковава своите 95 тезиса на вратата в църквата на замъка във Витенберг (с. 133-135, 140). Второто е на 18 април 1521 г., когато Лутер се изправя пред Съвета във Вормс и заявява, че не се отказва от възгледите си (с. 155-161). Третото е Изповедта на вярата, представена от протестантските принцове пред Карл V на 19 април 1529 г. (с. 187-195).

ПРЕЗ ЛЕСА НА ТЮРИНГИЯ КЪМ ЗАМЪКА ВЪВ ВАРТБУРГ

Докато пътуват от Вормс към Витенберг, Лутер и спътникът му Амсдорф стигат до усамотено място близо до замъка Алтенщайн, но внезапно въоръжени конници с маски ги обграждат. Товарната кола, в която се намира Лутер, е спряна. Амсдорф е свален на земята, докато Лутер е издърпан върху кон. Маскиран мъж държи юздите на коня и така те навлизат бързо в гората. Междувременно Амсдорф побягва и разпространява вестта, че Лутер е заловен.

С падането на нощта започват да се качват по планина и малко преди полунощ стигат до стените на замък. Мостът се спуска и те влизат в тайнствено място. Но къде се намират?

ВЪТРЕ ВЪВ ВАРТБУРГ

Войниците слизат от конете в двора на замъка. Пленникът е заведен по стълба до апартамент, където му е казано, че трябва да изчака неопределено време. Вниманието му е привлечено от рицарски одежди върху леглото и му е казано, че ще трябва да ги носи и да се нарича „Рицар Георг" за известно време. Той сваля свещеническата си дреха и облича новите дрехи.

На сутринта Лутер поглежда от прозореца на своя апартамент и веднага разбира къде се намира. Отдолу е познатият лес на Тюрингия и един град, който е посещавал: Айзенах – градът, където е израснал! Лутер разбира, че се намира във Вартбург. Приятелите му са приготвили сигурно убежище, за да го спасят. Карл V е наредил Лутер да бъде арестуван и убит малко след пристигането си във Витенберг.

ЛУТЕР ЗАПОЧВА ДА ПРЕВЕЖДА И ДА ПИШЕ

Във Витенберг, освободен от ежедневните си задължения, Лутер се съсредоточава върху писането на брошури, които изпраща до печатниците. Скоро вниманието му е насочено предимно към превода на Новия завет от гръцки на немски. След време Лутер превежда и Стария завет.

ЛУТЕР НАПУСКА ВАРТБУРГ

Около година по-късно Лутер си тръгва от Вартбург и се връща във Витенберг заради привържениците на Томас Мюнцер (1490-1525 г.). Мюнцер е германец, който получава образованието си в Лайпциг и Франкфурт. През 1519 г. става изповедник в женски манастир в Тюрингия. Следващата година започва да проповядва лутеранството в Цвикау, но в същото време настоява за радикални религиозни и социални промени. Твърдейки, че благодарение на Светия Дух всичките му думи са толкова боговдъхновени, колкото е Свещеното писание, той успява да събере група последователи. Мюнцер тръгва с тях към Бохемия, но е отхвърлен. През 1522 г. Лутер провежда дебат с него. На следващата година Мюнцер заминава за Алщед и изнася лекции, с които напада Лутер и авторитета на Свещеното писание. Настоява хората да въстанат против управниците и отправя заплахи към всеки, който му се противопостави. След поражението на Селското въстание в битката при Франкенхаузен, Мюнцер е заловен и екзекутиран през 1525 г.

УПОВАНИЕ В ГОСПОДА

„Господ е добър, Той е сила в ден на бедствие и познава тези, които се уповават на Него" *(Наум 1:7)*.

„И всяка ваша грижа възложете на Него, защото Той се грижи за вас" *(1Петрово 5:7)*.

„... който се уповава на Господ, ще бъде в безопасност" *(Притчи 29:25)*.

„Блажени всички, които се уповават на Него" *(Псалм 2:12)*.

„Ето, това е нашият Бог, чакахме Го да ни спаси. Това е Господ, чакахме Го. Ще се радваме и ще се веселим в спасението Му" *(Исая 25:9)*.

„Няма да се страхува от лоши новини, сърцето му е непоколебимо, понеже се уповава на Господа" *(Псалм 112:7)*.

„Колко е скъпоценна милостта Ти, Боже! И човешките синове прибягват под сянката на Твоите криле" *(Псалм 36:7)*.

„Вижте каква любов ни е дал Отец - да се наречем Божии деца; а такива и сме. Затова светът не ни познава, защото Него не позна" *(1Йоаново 3:1)*.

зимата, а Лутер е все още затворник. Алеандер и неговите привърженици ликуват, защото светлината на евангелието привидно угасва. Но всъщност реформаторът пълни своята „лампа“ от хранилището на истината и неговата светлина скоро ще блесне още по-ярко.

В приятелската безопасност на Вартбург Лутер за известно време се радва на избавлението си от разгара и шума на битката. Но не може дълго да се наслаждава на покоя и почивката. Свикнал да води активен живот на сурова борба, той никак не може да понесе бездействието. В тези самотни дни мислите му все по-често се насочват към положението на църквата и той отчаяно изплаква: „Уви! В тези последни дни на Божия гняв няма кой да застане като стена пред Господа и да спаси Израел!“ *(Пак там. Кн. 9, гл. 2).*
169 Мислите му отново се връщат към самия него и той се бои да не го обвинят, че се е уплашил и отдръпнал от битката. **След това укорява себе си за това безделие и себеугаждане. Въпреки това всеки ден той върши повече работа, отколкото изглежда възможно за един човек. Перото му никога не спира да пише.** Враговете му се ласкаят от мисълта, че са смълчали гласа му, но с изненада и смут откриват осезаеми доказателства, че той все още действа. **Множество трактати, излезли изпод перото му, се разпространяват из цяла Германия. Извършва също и най-важната мисия за своите сънародници, като превежда Новия завет на немски език. От своя скален „Патмос“ той почти цяла година продължава да разгласява евангелието и да осъжда греховете и заблудите на своето време.**

Но Бог оттегля Своя служител от сцената на обществото не само за да го запази от яростта на враговете му, нито само за да му осигури малко спокойствие за тези по-важни дела. Трябва да бъдат постигнати много по-ценни резултати от това. В самотата и неизвестността на планинското си убежище **Лутер е лишен от всяка земна подкрепа и човешки похвали. По този начин е предпазен от гордостта и самонадеяността, които често съпътстват успеха.** Чрез страдания и смирение той отново е подготвен да стъпва безопасно по шеметните височини, до които толкова внезапно е бил издигнат.

Когато усетят свободата, която истината им донася, хората са склонни да възвеличават тези, които Бог е използвал, за да разчупи веригите на заблудите и суеверията. Сатана се стреми да отклони мислите и чувствата на човека от Бога и да ги насочи към хора. Подвежда го да почита само инструмента и да пренебрегва Ръката, която насочва всички събития на Провидението. **Твърде често религиозните водачи, които са възхвалявани и почитани по такъв начин, изгубват от поглед зависимостта си от Бога и стават самонадеяни. В резултат започват да се стремят да контролират съзнанието и съвестта на хората, които са склонни да очакват ръководство по-ско-** 170
ро от тях, отколкото от Божието слово. Делото на реформа често се забавя заради наличието на такъв дух у неговите последователи. Бог предпазва каузата на Реформацията именно от тази опасност. Желае делото да носи не човешки, но Божи отпечатък. Очите на хората са обърнати към Лутер като тълкувател на истината. Той е отстранен за малко, за да може всички очи да се насочат към вечния Автор на истината.

ПАМЕТНИК ВЪВ ВОРМС, ИЗОБРАЗЯВАЩ ЛУТЕР ПРЕД СЪВЕТА, ПРОВЕДЕН ТАМ ПРЕЗ 1521 г.

9 Глава

Непоклатими като планините

Швейцарският реформатор

Великата германска реформация започва през XVI век под водителството на Мартин Лутер. **Не по-малко важната швейцарска реформация започва по същото време, ръководена от Улрих Цвингли.**

Роден няколко години след Лутер, Цвингли израства и става непоклатим като скала по отношение на Библията, въпреки жестокото противопоставяне. Следва историята на един човек, който не прави никакви компромиси. Ето какъв е резултатът от действията му.

171 **При избора на средства за реформиране на църквата личи същият Божествен план, както при основаването ѝ. Небесният Учител подминава великите хора по земята, хората с титли и богатство, които са свикнали на възхвала и почит като водачи на народа.** Те са толкова горди и самоуверени в прехваленото си превъзходство, че не биха могли да се научат да съчувстват на ближните си и да сътрудничат на смирения Назарянин. Призивът е отправен към неучените и отрудени рибари от Галилея: „Елате след Мен, и Аз ще ви направя ловци на хора“ (Матей 4:19). **Учениците са смирени и податливи на обучение. Колкото по-малко са повлияни от фалшивите учения на времето си, толкова по-успешно Христос може да ги наставлява и обучава за Своето служение. Така става и в дните на великата Реформация. Водещите реформатори са хора със скромен произход,** които нямат причини да се гордеят с положението си и не са под влиянието на фанатизма и църковните интриги. Бог планира да използва скромни инструменти, за да постигне велики резултати. Тогава славата няма да бъде приписвана на човеци, а на Този, Който действа чрез тях, за да желаят и да вършат Неговата воля.

Няколко седмици след раждането на Лутер в къщичката на един миньор в Саксония, в селската къщурка на овчар в Алпите се ражда Улрих Цвингли. Обстановката и ранното му възпитание успешно го подготвят за неговата бъдеща мисия. Отгледан сред великолепието на красивата природа, излъчваща страховито величие, той отрано чувства славата, силата и върховната власт на Бога. Историята на героичните подвизи, извършени в родните му планини, разпалва младежките му стремежи. И в скута на набожната си баба той често слуша скъпоценни библейски истории, които тя е подбрала изсред легендите и традициите на църквата. Жадно слуша за великите дела на патриарсите и пророците, за овчарите, които пазят стадата си по хълмовете на Палестина, където с тях говорят ангели, за Бебето от Витлеем и за Човека на Голгота. 172

Също като Ханс Лутер, и бащата на Цвингли има желание да даде добро образование на сина си и момчето отрано е изпратено далеч от родната долина. Умът му бързо се развива и скоро възниква въпросът къде да се намерят достатъчно добри учители за него. **На тринадесетгодишна възраст той отива в Берн, където по онова време се намира най-известното училище в Швейцария.** Тук обаче възниква опасност, която заплашва да провали обещаващото му бъдеще. Монасите започват да правят всичко възможно да го примамят да влезе в манастир. Домининкански и францискански монаси си съперничат за одобрението на обществото. Те се опитват да постигнат това чрез показните украси на църквите си, с помпозните си церемонии и с притегателната сила на прочути реликви и чудотворни икони.

Доминиканците от Берн забелязват, че ако успеят да спечелят този талантлив млад учен в своите редици, ще придобият както печалба, така и почести. Ентусиазмът на младостта му, естествената му ораторска и писателска дарба и талантът му в областта на музиката и поезията биха постигнали повече за привличане на хората към техните богослужения и за увеличаване приходите на ордена, отколкото цялата им помпозност и показност. Затова използват измама и ласкателства, за да накарат Цвингли да влезе в техния манастир. Лутер се погребва в една манастирска килия още като студент и е щял да бъде изгубен за света, ако не е била намесата на Божието провидение. Цвингли не се сблъсква с такава опасност. По Божи промисъл баща му научава за кроежите на монасите. 173
Той няма никакво намерение да позволи на сина си да води безделния и безполезен живот на монах. Наясно

ИСТОРИЧЕСКО ДАТИРАНЕ НА ТАЗИ ГЛАВА. Събитията в тази глава обхващат периода от 1484 г. до 1528 г. Улрих Цвингли (1484-1531 г.) открива за себе си Христос в 1504 г. Завършва в 1506 г. и започва дейността си на духовник. През 1519 г. става свещеник в катедралата в Цюрих, а следващата година започва да проповядва против индулгенциите. Обвинен е в еретичество през 1522 г., а в 1528 г. помага на Еколампадий в дебата, проведен в Берн.

Местата от глави 1 до 5 са посочени в двете карти на с. 20. Местата, споменати в глави 6 до 15, могат да се намерят на с. 21.

е, че бъдещата му полезотворност е поставена на карта и му заповядва незабавно да се прибере у дома.

Заповедта е изпълнена, но младежът не би могъл да бъде задържан задълго в родната долина **и след известно време се отправя към Базел, за да възобнови следването си. Именно тук Цвингли за пръв път чува евангелието на Божията благодат, която се дава даром.** Неговият преподавател по древни езици Витембах попада на Свещеното Писание, докато изучава гръцки и еврейски, и по този начин лъчи Божествена светлина нахлуват в съзнанието на студентите, които обучава. Той заявява, че има една по-древна истина с безкрайно по-голяма стойност от преподаваните от учените и философите теории. Древната истина е, че смъртта на Христос е единственият откуп за грешника. За Цвингли тези думи са първият лъч светлина, който предвещава утрото.

Скоро той е призован да напусне Базел, за да започне мисията на живота си. Първото му поле за работа е една алпийска енория близо до родната му долина. След като е ръкоположен за свещеник, той „се посвещава с цялата си душа да търси Божествената истина, защото добре разбира – казва един негов приятел реформатор - колко много трябва да знае този, на когото е поверено стадото на Христос“ *(Уайли. Кн. 8, гл. 5).* **Колкото повече изследва Писанията, толкова по-ясно се разкрива пред него разликата между библейските истини и ересите на Рим. Той решава да се подчинява на Библията като Божие слово – единственото достатъчно, непогрешимо правило. Осъзнава, че тя трябва да тълкува сама себе си. Не се осмелява да обяснява Писанието, за да подкрепя предварително създадена теория или учение, но смята, че е негов дълг да открие ясните и недвусмислени учения в него.** Използва всяка възможност, за да придобие цялостно и правилно разбиране на значението му, и отправя молитви към Светия Дух,
174 Който - заявява той - ще го разкрие на всички, които го търсят с искреност и молитва.

„Писанията – казва Цвингли – произхождат от Бога, а не от човек. И Бог, Който просветлява ума, ще ти помогне да разбереш, че думите идват от Него. Божието слово (…) не може да греши. То е живо, само обяснява себе си, само се разкрива, просветлява душата с цялото спасение и благодат, утешава я в Бога, смирява я, така че тя да забрави себе си и дори да се отрече от себе си, а да прегърне Бога.“ Самият Цвингли доказва истинността на тези думи. Говорейки за своите преживявания по онова време, той пише: **„Когато (…) започнах напълно да се посвещавам на Свещеното Писание, философията и схоластичната теология винаги пораждаха у мен вътрешни противоречия. Накрая си помислих: „Трябва да оставиш всички тези неща настрана и да опознаеш Бога изцяло от Неговото собствено и ясно Слово“.** Тогава започнах да моля Бог за Неговата светлина и Писанията започнаха да стават много по-лесни за мен“ *(Пак там. Кн. 8, гл. 6).*

Ученията, които Цвингли проповядва, не са получени от Лутер. Това са ученията на Христос. „Ако Лутер проповядва Христос – казва швейцарският реформатор - тогава той прави същото, което и аз. Той е довел при Христос много повече хора от мен. Но това няма никакво значение. Аз няма да нося никакво друго име, освен това на Христос, Чийто войник съм и Който единствен е мой Господар. Никога не съм написал нито една дума на Лутер, нито пък той на мен. И защо? (…) За да стане явно, че Светият Дух изобщо не би могъл да си противоречи, тъй като ние двамата, без никога да сме се срещали, поучаваме едно и също - учението на Христос“ *(Д`Обине. Кн. 8, гл. 9).*

През 1516 г. Цвингли е поканен да стане свещеник в манастира на Айнзиделн. Там се сблъсква отблизо с покварата на Рим и започва да упражнява влияние за промяна, което се разпростира далеч отвъд родните му Алпи. Сред основните атракции на Айнзиделн е иконата на Дева Мария, за която се 175
твърди, че има силата да върши чудеса. Над портата на манастира стои надписът „Тук може да бъде получено пълно опрощение на греховете“ *(Пак там. Кн. 8, гл. 5).* Поклонници се стичат при олтара на Дева Мария по всяко време. Но на голямия годишен празник в деня на освещаването му **идват множество хора от всички части на Швейцария, а дори от Франция и Германия. Силно огорчен от тази гледка, Цвингли се възползва от възможността да проповядва на тези роби на суеверията свобода чрез евангелието.**

„Не мислете – казва той - че Бог е в този храм повече, отколкото на което и да е друго място от творението Си. В която и страна да живеете, Бог е около вас и ви чува (…) Могат ли безполезните дела, дългите поклоннически пътувания, жертвоприношенията, иконите, молитвите към Дева Мария или светиите да ви осигурят Божията благодат? (…) Каква полза от многото думи, с които изпълваме молитвите си? Каква е ползата от пищната качулка, от гладко избръснатата глава, дългата и надиплена мантия или извезаните със злато чехли? (…) Бог гледа на сърцето, а нашите сърца са далеч от Него.“ „Христос – казва той - Който някога е бил принесен на кръста, е Приносът и Жертвата, която изкупва всички грехове на вярващите за цялата вечност“ *(Пак там. Кн. 8, гл. 5).*

УЛРИХ ЦВИНГЛИ (1 ЯНУАРИ 1484 г. – 11 ОКТОМВРИ 1531 г.)

Много слушатели не са благоприятно настроени към тези учения. За тях е горчиво разочарование да научат, че тяхното мъчително пътуване е било напразно. Не могат да възприемат опрощението, което им се предлага даром чрез Христос. Доволни са от стария път към небето, прокаран за тях от Рим. Отдръпват се от трудния процес на търсене на нещо по-добро. По-лесно им е да се доверят за спасението си на свещениците и папата, отколкото да се стремят към чистота на сърцето.

Но други приемат с радост вестта за изкуплението чрез Христос. Налаганите от Рим церемонии не могат да им донесат душевен мир и те с вяра приемат кръвта на Спасителя като изкупление за тях. Връщат се по домовете си, за да разкрият и на
176 **други скъпоценната светлина, която са получили.** По този начин истината се пренася от селце в селце, от град в град и броят на поклонниците пред олтара на Дева Мария силно намалява. Намаляват и даренията, а следователно и заплатата на Цвингли, която зависи от тях. Но това само го радва, защото вижда, че фанатизмът и суеверията губят силата си.

Църковните власти не са слепи за делото, което върши Цвингли, но за момента се въздържат от намеса. Все още с надеждата да го привлекат за каузата си, те се опитват да го спечелят с ласкателства. А междувременно истината започва да оказва влияние върху сърцата на хората.

Работата на Цвингли в Айнзиделн го е подготвила за едно по-обширно поле и той скоро трябва да навлезе в него. След три години е поканен да заеме службата на свещеник в катедралата в Цюрих. Тогава това е най-важният град на швейцарската конфедерация и влиянието, упражнено там, ще се почувства навсякъде. Духовниците, които са го поканили там обаче, не желаят никакви нововъведения и **съответно започват да го инструктират за задълженията му.**

„Ще полагаш всички усилия – казват те - да събираш приходи за ордена, без да пропускаш и най-малката възможност. Както от амвона, така и в изповедалнята ще съветваш верните да плащат всички десятъци и каквото още се полага, за да показват с даренията си своята любов към църквата. Усърдно ще увеличаваш приходите от болни, от литургиите и по принцип от всяко църковно тайнство.“ „Колкото до даването на причастие, проповядването и грижата за стадото – добавят наставниците му - това също са задължения на свещеника. Но за тях можеш да си вземеш заместник, особено за проповядването. Ти ще даваш причастие единствено на знатни личности, и то само когато те извикат. Забранява ти се да правиш това, без да правиш споменатото разграничение“ *(Пак там. Кн. 8, гл. 6)*.

Цвингли изслушва безмълвно тези препоръки **и след като изразява благодарността си за честта да бъде призован на такова важно място, в отговор започва** 177
да обяснява какъв курс ще предприеме. „Животът на Христос – казва той - дълго е бил скриван от народа. Аз ще проповядвам от цялото Евангелие на св. Матей (…) като черпя само от на извора на Писанието, като изследвам неговите дълбини, като сравнявам един пасаж с друг и се опитвам да получа познание чрез постоянна и искрена молитва. Аз посвещавам себе си да служа за Божия слава, за възхвала на Единородния Му Син, за истинско спасение на души и тяхното назидаване в правата вяра“ *(Пак там. Кн. 8, гл. 6)*. Макар че някои от духовниците не одобряват плановете му и се опитват да го разубедят, Цвингли остава непреклонен. Заявява, че няма да въвежда никакви нови методи, но ще използва стария метод, употребяван от църквата в по-ранните и по-чисти времена.

Към истините, които поучава, вече се е породил голям интерес. Тълпи от народ идват да слушат проповедите му. Отдавна охладнели към службите хора се присъединяват към слушателите му. Той започва богослужението, като отваря евангелията, чете и обяснява на слушателите си боговдъхновените разкази за живота, ученията и смъртта на Христос. **Тук, както и в Айнзиделн, той представя Божието слово като единствен непогрешим авторитет, а смъртта на Христос – като единствената и съвършена Жертва.** „Именно при Христос – казва той – искам да ви заведа, при Христос – истинския Източник на спасението“ *(Пак там. Кн. 8, гл. 6)*. Около проповедника се трупат хора от всички класи: от опитни държавници и учени до занаятчии и селяни. Те слушат думите му с дълбок интерес. **Той не само разгласява предложението за безвъзмездно спасение, но и безстрашно заклеймява неправдите и покварата на своето време.** Много хора се прибират от катедралата с възхвала към Бога на уста. „Този човек – казват те - е проповедник на истината. Той ще бъде нашият Моисей, който ще ни изведе от този египетски мрак“ *(Пак там. Кн. 8, гл. 6)*.

Но макар отначало работата му да се приема с голям ентусиазъм, след известно време се поражда
съпротива. Монасите започват да пречат на делото 178
му и да осъждат ученията му. Мнозина го затрупват с насмешки и подигравки. Други прибягват до арогантност и заплахи. Но Цвингли понася всичко с търпение, казвайки: „Ако искаме да спечелим нечестивите за Исус Христос, трябва да затваряме очите си за много неща“ *(Пак там. Кн. 8, гл. 6)*.

ДОЛИНАТА ТОГЕНБУРГ, КЪДЕТО ЦВИНГЛИ ИЗРАСТВА

АБАТСТВОТО АЙНЗИДЕЛН

УНИВЕРСИТЕТЪТ В БЕРН

БАЗЕЛ, ШВЕЙЦАРИЯ

ДОЛУ: ИЗГЛЕД КЪМ ЦЮРИХ

Някъде по това време в напредъка на реформата се намесва нова сила. **Приятел на реформираната вяра в Базел изпраща в Цюрих някой си Луциан с творби на Лутер, защото смята, че продажбата на тези книги може да бъде мощно средство за разпространяване на истината**. „Увери се – пише той на Цвингли - че този човек притежава достатъчно благоразумие и умения. Ако се окаже вярно, изпрати го да разнася от град на град, от село на село и дори от къща на къща писанията на Лутер сред швейцарците и особено изложението му върху Господнята молитва, написано за миряни. Колкото повече хора научават за тях, толкова повече купувачи ще се намират“ *(Пак там. Кн. 8, гл. 6)*. Така светлината намира добър прием.

Точно когато Бог подготвя почвата, за да разкъса веригите на невежеството и суеверието, Сатана започва да действа с изключително голяма сила, за да обгръща хората в тъмнина и да стяга оковите им още по-здраво. Докато в различни страни се появяват хора, за да представят пред народа прошката и оправданието чрез кръвта на Христос, Рим с подновена енергия продължава да отваря своя „пазар“ из цялото християнство, като предлага прошка срещу пари.

Всеки грях си има определена цена и на хората се дава свобода да престъпват закона, ако хазната на църквата се пълни добре от това. Така възникват две движения – едното, предлагащо опрощение на греха срещу пари, другото – прошка чрез Христос: Рим дава разрешение за греха и го прави източник на доходи, а реформаторите осъждат греха и сочат към Христос като Изкупител и Избавител.

В Германия продажбата на индулгенции е по-
179 **верена на доминиканските монаси и се извършва от скандалния Тецел. В Швейцария търговията е оставена в ръцете на францисканците под ръководството на Самсон, италиански монах.** Той вече е послужил добре на църквата, след като е осигурил огромни суми от Германия и Швейцария за папската хазна. Сега прекосява нашир и надлъж Швейцария, като събира големи тълпи, ограбва оскъдните приходи на бедните селяни и изисква богати дарове от заможните класи. Но реформата вече оказва своето влияние и макар да не може напълно да възпре търговията, поне я ограничава. Цвингли все още служи в Айнзиделн, когато скоро след влизането си в Швейцария Самсон пристига със своите стоки в близък град. Уведомен за мисията му, реформаторът веднага се заема да му се противопостави. Двамата не се срещат лично, но Цвингли така успешно разобличава лицемерието на монаха, че се налага той да отиде на друго място.

В Цюрих Цвингли проповядва разпалено срещу продавачите на прошка. И когато Самсон приближава града, до него изпращат пратеник от градския съвет с намек, че очакват да ги подмине. Той все пак успява да влезе с хитрост, но е отпратен, без да продаде и една индулгенция, и скоро след това напуска Швейцария.

Силен тласък на реформата дава появата на чумата (или „черната смърт“), която поразява Швейцария през 1519 г. Когато се изправят пред гибелта, мнозина осъзнават колко напразни и безполезни са опрощенията, които наскоро са си купили. Закопняват за по-сигурна основа на вярата си. В Цюрих Цвингли се заразява. Чувства се толкова зле, че всяка надежда за възстановяването му изчезва и надлъж и шир се разнася слух, че е мъртъв. В този час на тежко изпитание неговата надежда и смелост остават непоклатими. Той гледа с вяра към кръста на Голгота, доверявайки се на вседостатъчното изкупление за греха. Когато се завръща от „долината на смъртната сянка“, той започва да проповядва евангелието с още по-голям плам от всякога преди и думите му са придружени от необикновена сила. Хората посрещат с радост обичния си духовен наставник, върнал се от прага на смъртта. Самите те са се грижили
за болните и умиращите и както никога преди разбират 180
колко ценно нещо е евангелието.

Цвингли е започнал да схваща по-ясно неговите истини и по-осезателно да изпитва в собствения си живот обновяващата му сила. Темите, върху които разсъждава, са грехопадението и плана на изкуплението. „В Адам – казва той - всички сме мъртви, потънали в поквара и осъждане“ *(Уайли. Кн. 8, гл. 9)*. „Христос (…) е дал за нас безкраен откуп (…) Неговите страдания (…) това е вечната жертва, вечно способна да изцелява. Тя удовлетворява завинаги Божието правосъдие в полза на всички, които се осланят на нея с твърда и непоколебима вяра.“ Обаче поучава съвсем ясно, че хората не са освободени чрез благодатта на Христос, за да продължават да вършат грехове. „Където има вяра в Бога, там е и Бог. А където обитава Бог, съществува порив, който мотивира и кара хората да вършат добри дела“ (Д`Обине. Кн. 8, гл. 9).

Проповедите на Цвингли събуждат толкова голям интерес, че катедралата прелива от тълпи, които са дошли да го слушат. Той открива истината пред слушателите си малко по малко - колкото могат да понесат. Внимава много да не започва от самото начало с идеи, които биха ги стреснали и биха създали предразсъдъци. **Целта му е да печели сърцата за ученията на Христос, да ги смекчава чрез любовта Му и да изтъква пред тях Неговия пример. А когато приемат принципите на евангелието, техните суеверни**

ГОРЕ ЛЯВО: ЦЪРКВАТА НА ЦВИНГЛИ „ГРОСМЮНСТЕР“

ГОРЕ ДЯСНО: ЙОХАН ЕКОЛАМПАДИЙ (1482-1531).

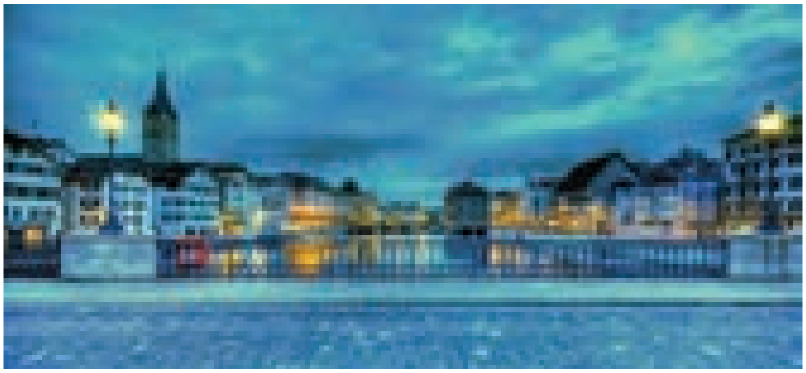

ЛЯВО: ДРУГА ГЛЕДКА ОТ ЦЮРИХ

ДОЛУ ЛЯВО: ЦВИНГЛИ ПРОПОВЯДВА В КАТЕДРАЛАТА В ЦЮРИХ

ДОЛУ ДЯСНО: Д-Р ЙОХАН МАЙЕР ФОН ЕК, КАТОЛИЧЕСКИ ОРАТОР (13 НОЕМВРИ 1486 г. – 13 ФЕВРУАРИ 1543 г.)

вярвания и обичаи неизбежно ще бъдат изоставени.

Реформацията в Цюрих напредва стъпка по стъпка. Силно обезпокоени, враговете ѝ подемат активна съпротива срещу нея. Преди една година монахът от Витенберг е казал своето „не“ на папата и на императора във Вормс, а сега всичко сякаш сочи, че ще последва подобна съпротива спрямо папските изисквания и в Цюрих. Цвингли е подложен на постоянни атаки. В подкрепящите папството кантони от време на време изгарят на кладата последователи на евангелието; но това не е достатъчно за тях. Трябва да бъде смълчан онзи, който учи на тази ерес. В съответствие с този план епископът на Констанц изпраща трима пълномощници до градския съвет на Цюрих, които
181 обвиняват Цвингли, че поучава хората да престъпват законите на църквата и по този начин застрашава мира и реда в обществото. Ако се премахне авторитетът на църквата, настоява той, това ще доведе до всеобща анархия. Цвингли отговаря, че той вече четири години проповядва евангелието в Цюрих, „който е по-спокоен и по-мирен от всеки друг град в конфедерацията.“ „Не е ли тогава – казва той - християнството най-добрият страж на обществената безопасност?“ *(Уайли. Кн. 8, гл. 11).*

Папските пълномощници са предупредили градските съветници да останат в църквата, извън която, заявяват те, няма никакво спасение. Цвингли отговаря: „Нека тази заплаха да не ви тревожи. Основата на църквата е същата Канара, същият Христос, който дава на апостол Петър името му, защото той предано Го изповяда. **Човекът, който повярва с цялото си сърце в Господ Исус, е приет от Бога, независимо от кой народ е. Това всъщност е църквата, извън която никой не може да бъде спасен“** *(Д`Обине. Лондонско издание, кн. 8, гл. 11).* В резултат на тази среща един от пратениците на епископа приема реформираната вяра.

Градският съвет отказва да предприеме мерки срещу Цвингли и Рим подготвя нова атака. Когато му съобщават за заговорите на неговите врагове, реформаторът възкликва: „Нека да продължават. Аз се боя от тях толкова, колкото скалата се страхува от бучащите в подножието ѝ вълни“ *(Уайли. Кн. 8, гл. 11).* Действията на духовниците само спомагат за напредъка на делото, което се опитват да унищожат. Истината продължава да се разпространява. В Германия нейните последователи, сломени от изчезването на Лутер, отново се ободряват, когато виждат как евангелието напредва в Швейцария.

Когато Реформацията здраво се установява в Цюрих, плодовете ѝ се виждат още по-категорично в това, че намаляват пороците и се увеличават редът и хармонията. „Мирът се засели в нашия град – пише Цвингли. - Няма никакви караници, лицемерие, завист, спорове. Откъде може да произлезе такова единство, освен от Господа и от ученията, които ни изпълват с плодове на мир и благочестие?“ *(Пак там. Кн. 8, гл. 15).*

Спечелените от Реформацията победи подтикват поддръжниците на Рим към все по-решителни 182 **действия за унищожаването ѝ.** Виждайки колко малко е постигнато чрез преследването и потискането на делото на Лутер в Германия, те решават да се изправят пред реформата с нейните собствени оръжия. **Ще организират дискусия с Цвингли и след като уредят всичко, ще се погрижат да бъдат победители, като самите те изберат не само мястото на сблъсъка, но и съдиите,** които трябва да определят изхода от спора. И щом веднъж сложат ръка на Цвингли, ще се погрижат да не им се измъкне. След като затворят устата на водача, движението може бързо да бъде потушено. Обаче внимателно прикриват целта си.

Решено е дискусията да се състои в Баден, но Цвингли не отива там. Градският съвет на Цюрих, изпълнен с подозрения към заговорите на папистите и предупреден за тях чрез горящите клади, запалени в папските кантони за изповядващите евангелието, забранява на пастора си да се излага на тази опасност. В Цюрих той е готов да посрещне всички фанатици, които Рим може да изпрати, но да отива в Баден, където съвсем скоро е пролята кръв на мъченици за истината, е все едно да отиде на сигурна смърт. **Еколампадий и Халер са избрани да представляват реформаторите, докато известният д-р Ек, подкрепян от множество учени - доктори по богословие и прелати - е защитникът на Рим.**

Въпреки че Цвингли не присъства на срещата, неговото влияние се усеща осезаемо. Всички секретари са избрани от католиците, а на всички останали е забранено да си водят записки под заплаха от смъртно наказание. Въпреки това той ежедневно получава точен доклад за казаното в Баден. Един студент, който присъства на диспута, всяка вечер записва представените през този ден аргументи. Други двама студенти се грижат за пренасянето им до Цвингли в Цюрих, заедно с ежедневните писма от Еколампадий. Реформаторът отговаря със съвети и предложения. Писмата пише през нощта, а студентите се връщат с тях в Баден на сутринта. За да избегнат бдителната стража, поставена на градските порти, тези пратеници носят кошници с домашни птици на главите си и успяват да преминават без никакви пречки. 183

Така Цвингли продължава битката с хитрите си противници. Той „работеше повече – казва Миконий – със своите разсъждения, безсънни нощи и съвети, които

ГОРЕ: КАРТА НА ШВЕЙЦАРСКАТА КОНФЕДЕРАЦИЯ ПРЕЗ 1315 – 1515
ДОЛУ: КЪЩАТА, КЪДЕТО ЦВИНГЛИ Е РОДЕН И ИЗРАСНАЛ

предаваше в Баден, отколкото би могъл, ако лично присъстваше на дискусията сред враговете си“ *(Д`Обине. Кн. 11, гл. 13)*.

Въодушевени от очакваната победа, папистите са дошли в Баден облечени в най-богатите си роби и с бляскави бижута. Хранят се разточително и масите им са отрупани с най-скъпи деликатеси и избрани вина. Облекчават бремето на църковните си задължения с веселби и гуляи. Коренно различаващи се от тях, реформаторите са смятани от хората едва ли не за група просяци, чиято оскъдна храна ги задържа съвсем за кратко около масата. Хазяинът на Еколампадий, който има възможност да го наблюдава в стаята му, го намира винаги отдаден на изучаване и молитва и - изключително озадачен - докладва, че еретикът поне е „много набожен“.

На срещата „Ек високомерно се качва на разкошно украсен амвон, докато скромният Еколампадий, облечен в прости дрехи, е принуден да заеме място срещу опонента си на грубо издялана табуретка“ *(Пак там. Кн. 11, гл. 13)*. Ек винаги говори гръмогласно и безкрайно самоуверено. Усърдието му е стимулирано както от надеждата за слава, така и за злато, защото защитникът на вярата ще бъде щедро възнаграден. Когато се изчерпят аргументите му, той прибягва до оскърбления и дори проклятия.

Скромен и неуверен в себе си, Еколампадий е избягвал прекия сблъсък, но навлиза в него с тържествената декларация: „Не признавам никакъв друг стандарт за преценка, освен Божието слово“ *(Пак там. Кн. 11, гл. 13)*. Макар кротък и почтителен, той се оказва и много способен и безстрашен. **Докато папските привърженици по обичая си се позовават на традициите на църквата като авторитет, реформаторът се придържа твърдо към Свещеното писание.** „Обичаите – казва той - нямат никаква сила в нашата Швейцария, освен ако не са в съгласие с Конституцията. А по въпросите на вярата нашата конституция е Библията“ *(Пак там. Кн. 11, гл. 13)*.

Контрастът между двамата опоненти не остава
без последици. **Сдържаните и ясни разсъждения на** 184
реформатора, изразени с голямо смирение и почтителност, печелят хората, докато самохвалството и гневните тиради на Ек ги отвращават и те се отдръпват, възмутени.

Дискусията продължава осемнадесет дни. Към края ѝ папистите претендират с голяма увереност, че победата е тяхна. Тъй като повечето от делегатите са на страната на Рим, съборът обявява реформаторите за победени; заявява, че заедно с водача си Цвингли те са отлъчени от църквата. **Но плодовете на тази дискусия разкриват по-нататък на чия страна е всъщност предимството. Тази битка е силен тласък за протестантската кауза и не след дълго главните градове - Берн и Базел - се обявяват на страната на Реформацията.**

ДОПЪЛНИТЕЛНИ ИСТОРИЧЕСКИ СВЕДЕНИЯ КЪМ ТАЗИ ГЛАВА

Роден във Вилдхаус, Цвингли получава образованието си в Берн, Виена и Базел (1496-1502 г.). Ръкоположен е за свещеник през 1506 г., след което се грижи за различни църкви, като в същото време учи наизуст големи части от Библията и изучава гръцкия Нов завет. Цвингли има необикновено добри разбирания върху библейската истина. Всъщност, той задминава Лутер, Меланхтон, Калвин и Нокс.

Веднага след ръкополагането си Цвингли е назначен в църквата в Гларус. По време на продължителния си престой там (1506-1516 г.) изучава задълбочено Библията. Бог се нуждае от хора, които познават Свещеното писание.

През 1516 г. напуска Гларус и заминава за Айнзиделн, където отговаря за абатството (с. 172). След пристигането си открива, че се злоупотребява с известния параклис. Хората идват от различни части на Европа с убеждението, че ако се поклонят пред стари кости и други реликви в абатството, ще бъдат приети от Бога. На това са учени. По време на престоя си в Айнзиделн Цвингли не само проповядва против поклонението пред идоли, но изучава още по-усърдно библейските истини.

Местната управа е обезпокоена, че проповедите на Цвингли спират потока от поклонници в Айнзиделн, което води до намаляване на приходите. Хората обаче научават истините, записани в Евангелието. В скоро време в църквата има много повече посетители. Това е причината градските първенци да престанат да се противопоставят на реформите на Цвингли. Те остават доволни, че престъпленията, гуляите и пиянството са намалели, а градът се е замогнал.

През 1518 г. Цвингли е прехвърлен в големия град Цюрих. Той няма представа как ще бъде посрещнат. По онова време това е най-големият град, в който ще навлязат протестантските принципи.

След пристигането си в Цюрих Цвингли започва предпазливо да поучава хората на основните библейски истини. На 9 април 1522 г. враговете му го довеждат пред Големия съвет на Цюрих.

Цвингли посреща обвиненията в подстрекателство и нарушаване на реда, като отбелязва, че град Цюрих, в който проповядва евангелието на Исус Христос от четири години, е по-спокоен и мирен от всеки друг град на Швейцарската Конфедерация. Той пита: „Не е ли християнството най-сигурният пазител на обществената сигурност? Дори да премахнем всички добавени церемонии, християнството ще престане ли да съществува? Нуждаят ли се хората от церемониите, за да научат какво говори Библията? Не е ли по-добър пътят, избран от Христос и апостолите Му?”. Цвингли заявява, че църквата се състои от всички, които вярват в Господ Исус, Скалата, която апостол Петър изповядва. „Спасението не зависи от тази църква”, казва Цвингли.

Реформацията се разпространява и на други места в Швейцарската Конфедерация, но няколко кантона се съпротивляват и предпочитат да останат католически. Цвингли формира съюз на реформираните кантони, което разделя Конфедерацията на религиозен принцип. През 1529 г. войната между двете страни е избегната в последния момент. През октомври 1531 г. петте католически кантона предприемат изненадваща атака, когато Цюрих не е добре подготвен. Три хиляди и петстотин зле екипирани мъже се сблъскват до град Капел с католическата войска, която е двойно по-голяма. Цвингли тръгва с армията като капелан и е убит в битката на 47-годишна възраст.

10 Глава

Лутер изчезва

Напредъкът на Реформацията в Германия

Император Карл V е постановил, че Мартин Лутер трябва да умре. И тогава Лутер сякаш изчезва от лицето на земята. Кой го е взел? Негови приятели или врагове? Стигнала ли е започнатата от него голяма Реформация до своя край?

Прочетете как Бог се намесва, като не само спасява Лутер от сигурна смърт, но чрез него дава Библията на хората.

185 **Тайнственото изчезване на Лутер хвърля в ужас цяла Германия. Навсякъде хората питат за него. Разпространяват се най-фантастични слухове и мнозина смятат, че е убит.** Оплакват го не само явните му приятели, но и хилядите, които не са застанали открито на страната на Реформацията. Много хора тържествено се заклеват да отмъстят за смъртта му.

Папските водачи са стреснати от огромната омраза срещу тях. Макар отначало да се радват на предполагаемата смърт на Лутер, скоро пожелават да се скрият от народния гняв. Враговете му сега са разтревожени повече от неговото изчезване, отколкото и от най-дръзките му действия, докато е бил сред тях. Тези, които в яростта си са се опитвали да убият смелия реформатор, сега, когато той е безпомощен пленник, са изпълнени със страх. „Единственият останал начин да се спасим – казва един от тях - е да запалим факли и да търсим Лутер по целия свят, за да го върнем на народа, който плаче за него" *(Д`Обине. Кн. 9, гл. 1)*. **Никой не обръща внимание на императорския едикт. Папските легати са възмутени, когато виждат, че хората се интересуват повече от съдбата на Лутер, отколкото от този документ.**

Новината, че той, макар и затворник, е в безопасност, успокоява страховете на народа, като същевременно поражда още по-голям ентусиазъм в негова полза. Книгите му се четат още по-жадно. Все повече и повече хора започват да подкрепят каузата на този герой, който пред лицето на такива опасности е защитил Божието слово. Реформацията постоянно набира сила. Посятото от Лутер семе 186
никне навсякъде. Неговото отсъствие извършва дело, което присъствието му никога не би могло да постигне. **Други работници чувстват, че сега, когато водачът им го няма, носят нова отговорност.** С подновена вяра и искреност тръгват напред, като дават всичко от себе си, за да не се прекрати така достойно започнатото дело.

Но и Сатана не стои без работа. Сега той се заема с това, което прави при всяко реформаторско движение – да мами и унищожава хората, като ги прилъгва с фалшификати, отклонявайки ги от истинското дело. Както в първия век на християнската църква е имало лъжехристи, така и в шестнадесети век се издигат лъжливи пророци.

Няколко човека, дълбоко засегнати от вълненията в религиозния свят, си въобразяват, че са получили специални откровения от Небето, и започват да твърдят, че са упълномощени от Бога да доведат докрай Реформацията, започната от Лутер -според тях - много вяло. Всъщност те провалят самото му дело. **Отхвърлят великия принцип, който стои в самата основа на Реформацията – че Божието слово е единственото правило за вяра и живот. И това непогрешимо ръководство заместват с променливия и несигурен стандарт на собствените си чувства и внушения.** Когато отхвърлят този велик детектор на заблудите и лъжите, те отварят вратата на Сатана да управлява съзнанието както си иска.

Един от тези „пророци" твърди, че самият ангел Гавриил му е дал инструкции. След него тръгва студент, който изоставя следването си, заявявайки че самият Бог го е надарил с мъдрост да тълкува Неговото Слово. Към тях се присъединяват и хора, по характер склонни към фанатизъм. Действията на тези ентусиасти създават не малко вълнения. Проповедите на Лутер са породили навсякъде у народа убеждението, че е необходима реформа; и сега някои наистина почтени хора са заблудени от претенциите на тези нови пророци.

Водачите на движението отиват във Витенберг и представят настоятелните си претенции пред 187
Меланхтон и сътрудниците му. Те казват: „Ние сме

ИСТОРИЧЕСКО ДАТИРАНЕ НА ТАЗИ ГЛАВА. Събитията в тази глава обхващат период от 18 месеца – април 1521 г. до септември 1522 г. След прочутата си реч „Тук стоя", произнесена във Вормс на 18 април 1521 г., Лутер е заведен в замъка Вартбург. Налага се да напусне своето убежище поради надигането на фанатици. Тези фанатици пристигат във Витенберг през декември 1521 г. и подбуждат Селското въстание от 1524-1525 г. Новият завет на Лутер е отпечатан през септември 1522 г.

Местата от глави 1 до 5 са посочени в двете карти на с. 20. Местата, споменати в глави 6 до 15, могат да се намерят на с. 21.

изпратени от Бога да съветваме хората. Имаме тясно общение с Бога. Знаем какво ще се случи. С една дума, ние сме апостоли и пророци и отправяме апел към д-р Лутер“ *(Пак там. Кн. 9, гл. 7)*.

Реформаторите са смаяни и объркани. Досега не са се сблъсквали с подобни неща и затова не знаят как да реагират. Меланхтон казва: „В тези мъже наистина има необикновен дух, но какви са те? (…) От една страна, трябва да внимаваме да не отхвърлим Божия Дух, а от друга – да не бъдем подведени от духа на Сатана“ *(Пак там. Кн. 9, гл. 7)*.

Плодовете на новото учение стават явни твърде скоро. Народът е подмамен да пренебрегва Библията или напълно да я отрече. В учебните заведения започват безредици. Студентите, отхвърляйки всички ограничения, изоставят следването си и напускат университета. Хората, които са се смятали за компетентни да съживяват и направляват делото на Реформацията, успяват само да го доведат до ръба на разрухата. Сега папистите си възвръщат увереността и възкликват тържествуващо: „Още една последна битка и всичко ще бъде в наши ръце“ *(Пак там. Кн. 9, гл. 7)*.

Когато до Вартбург достигат известия за всичко това, Лутер казва с дълбока загриженост: „Винаги съм очаквал Сатана да ни изпрати такава напаст“ *(Пак там. Кн.9, гл. 7)*. Той прозира истинската същност на тези фалшиви пророци и вижда каква опасност заплашва делото на истината. Дори съпротивата на папата и императора не е предизвиквала у него такъв смут и страдание. **Мнимите приятели на Реформацията са станали най-злите й врагове.** Самите истини, които са донесли такава голяма радост и утеха, сега се използват, за да създават борби и объркване в църквата.

Божият Дух е движил Лутер напред в делото на реформата и го е отвел далеч отвъд намеренията му. Реформаторът не е имал за цел да възприема такава позиция или да постига толкова радикални промени. Бил е само инструмент в ръцете на Безкрайната Сила. Въпреки това често трепери за това какво ще стане
188 с делото му. Веднъж казва: „Ако знаех, че ученията ми биха могли да навредят дори на един човек - един-единствен човек - независимо колко обикновен и неизвестен (което те не биха могли да направят, защото са самото евангелие), по-скоро бих умрял десет пъти, вместо да продължа да ги поддържам“ *(Пак там. Кн. 9, гл. 7)*.

А сега самият Витенберг, центърът на Реформацията, започва да се поддава на влиянието на фанатизма и беззаконието. Това ужасно състояние не е резултат от ученията на Лутер. Но по цяла Германия враговете му го приписват именно на тях. Дълбоко огорчен в душата си, понякога той си задава въпроса: „Възможно ли е в такъв случай това да е краят на великото дело на Реформацията?“ *(Пак там. Кн. 9, гл. 7)*. **И отново в сърцето му нахлува мир, докато се бори с Бога. „Делото не е мое, но Твое – казва той.** – Ти няма да допуснеш то да бъде разрушено от суеверия или фанатизъм.“ **Но мисълта да стои настрана от конфликта в такава криза става за него непоносима. Лутер решава да се върне във Витенберг.**

Незабавно се отправя на опасното си пътуване. Той е под проклятието на империята. Враговете могат безнаказано да отнемат живота му. На приятелите е забранено да му помагат или да му дават подслон. Императорското управление прилага най-строги мерки срещу неговите последователи. Но **той вижда, че делото на евангелието е в опасност и в името на Господа тръгва безстрашно да се бори за истината.**

В писмо до курфюрста, след като изразява решението си да напусне Вартбург, Лутер казва: „Нека Ваше Височество знае, че отивам във Витенберг под защита, далеч по-висша от тази на князете и курфюрстите. Не смятам да Ви умолявам за подкрепа и съм далеч от желанието за Вашето покровителство, а по-скоро бих се защитавал сам. Ако знаех, че Ваше Височество може или желае да ме защити, изобщо не бих отишъл във Витенберг. Тази кауза не може да напредва с меч. **Сам Бог трябва да направи всичко, без помощта или съдействието на човек. Който има най-голяма вяра, той е най-добре защитен“**
(Пак там. Кн. 9, гл. 8). 189

Във второ писмо, написано по пътя към Витенберг, Лутер добавя: „Готов съм да си навлека неодобрението на Ваше Височество и гнева на целия свят. Не са ли жителите на Витенберг мои овце? Не ми ли ги е поверил Бог? И не трябва ли аз, ако се наложи, да изложа себе си на смърт заради тях? **Освен това се боя, да не би да си навлечем размирици сред народа в Германия, чрез които Бог да накаже страната ни“** *(Пак там. Кн. 9, гл. 7)*.

Много предпазливо и смирено, но същевременно решително и твърдо той пристъпва към своето дело. „Чрез Словото – казва Лутер – трябва да разрушим и унищожим онова, което е изградено с насилие. Няма да използвам сила срещу суеверията и неверието (…) Нито един човек не трябва да бъде принуждаван. Свободата е самата същност на вярата“ *(Пак там. Кн. 9, гл. 8)*.

Във Витенберг светкавично се разнася новина-

ГОРЕ ЛЯВО: ДОМЪТ НА ТИПИЧНО СЕЛСКО СЕМЕЙСТВО В ГЕРМАНИЯ
ГОРЕ ДЯСНО: ТОМАС МЮНЦЕР (1488 – 27 май 1525 г.)
ДОЛУ: ИЗДАНИЕ НА ПИСАНИЯТА НА МАРТИН ЛУТЕР ОТ 1581 г.

та, че Лутер се е завърнал и ще проповядва. **Народ започва да се стича от всички посоки и църквата се препълва.** Качвайки се на амвона, той с голяма мъдрост и кротост наставлява, съветва и укорява. Засягайки въпроса за това, че някои са прибягнали до насилие, за да премахнат литургията, той казва: **„Литургията е лошо нещо. Бог не я одобрява и тя трябва да бъде премахната. И на мен ми се иска в целия свят да бъде заместена от Господнята вечеря на евангелието. Но нека никой да не бъде откъсван от нея насила.** Трябва да оставим този въпрос в Божиите ръце. Необходимо е да действа Неговото Слово, а не ние. И защо? – ще попитате. Защото не аз държа сърцата на хората в ръката си, както Грънчарят държи глината. **Имаме право да говорим - нямаме право да действаме.** Нека да проповядваме – останалото е Божие дело. Ако използвам сила, какво ще спечеля? Превземки, формализъм, маймунско подражание, човешки заповеди и лицемерие (…) Но няма да има никаква сърдечна искреност, нито вяра, нито милосърдие. Ако липсват тези трите, все едно няма нищо и аз не бих дал и пукната пара за такъв резултат (…) Само чрез Словото Си Бог постига повече,
190 отколкото вие и аз, и целият свят чрез обединените си усилия. Бог докосва сърцето, а превземеш ли сърцето, спечелил си всичко (…)

Аз ще проповядвам, ще разисквам и ще пиша. Но няма да принуждавам никого, защото вярата е доброволно действие. Вижте как постъпвах аз. Изправих се пред папата, индулгенциите и папистите, но без никакво насилие или безредици. Издигнах Божието слово. Проповядвах и писах – само това направих. Обаче докато спях… словото, което бях проповядвал, разтърси папството, и то така здраво, както нито княз, нито император е успявал да го направи. И въпреки това аз не вършех нищо: самото Слово извърши цялата работа. **Ако бях искал да използвам насилие, сигурно цяла Германия щеше да бъде потопена в кръв. И какъв щеше да бъде резултатът? Гибел и нещастие и за тялото, и за душата. Затова запазих спокойствие и оставих Словото само да пребroди целия свят“** *(Пак там. Кн. 9, гл. 8).*

Всеки ден в продължение на цяла седмица Лутер продължава да проповядва пред жадните тълпи. Божието слово разкъсва обаянието на фанатичните вълнения. Силата на евангелието връща заблудените в пътя на истината.

Лутер няма никакво желание да се среща с фанатиците, чиито действия са породили такива големи злини. Знае, че са хора с нездрава преценка и недисциплинирани чувства, които макар да твърдят, че са особено просветени от Небето, не могат да понесат и най-малкото противоречие или дори най-внимателния укор или съвет. Приписвайки си без основания върховен авторитет, те изискват от всички безусловно приемане на твърденията им. **Но когато те самите пожелават да се срещнат с него, той се съгласява. И така успешно разобличава претенциите им, че натрапниците веднага напускат Витенберг.**

За известно време фанатизмът е възпрян. Но няколко години по-късно той избухва с още по-голяма сила и с по-ужасни резултати. По отношение водачите на това движение Лутер казва: „За тях Свещените Писания са само мъртва буква и те всички започват да викат: „Духът! Духът!“. Но аз със
сигурност не бих следвал духа, който ги води. Дано 191
Бог със своята благодат ме предпази от църква, в която всички са светци. Иска ми се да живея със смирените, слабите и болните, които познават и чувстват греховете си и които стенат и викат постоянно към Бога от дъното на душите си, за да получат Неговата утеха и подкрепа“ *(Пак там. Кн. 10, гл. 10).*

Томас Мюнцер, най-активният от фанатиците, е изключително способен човек, който, насочен правилно, би могъл да извърши много добро. Но той не е научил основните принципи на истинската религия. „Той беше обсебен от желанието да реформира света, но бе забравил – подобно на всички ентусиасти - че реформацията трябва да започне от самия него“ *(Пак там. Кн. 9, гл. 8).* Има амбицията да придобие положение и влияние и не иска да бъде втори - дори след Лутер. **Заявява, че реформаторите установяват само една различна форма на папството, като заместват папата с Писанието. Самият той, както твърди, е упълномощен от Небето да започне истинската реформа.** „Човек, който притежава този дух – казва Мюнцер - притежава истинската вяра, дори и никога през живота си да не е виждал Писанията“ *(Пак там. Кн. 10, гл. 10).*

Тези фанатични проповедници се оставят да бъдат управлявани от внушения и смятат всяка мисъл и хрумване за глас Божи. Затова стигат до големи крайности. Някои дори изгарят библиите си, възкликвайки: „Буквата убива, но Духът оживотворява“. **Учението на Мюнцер задоволява човешкото желание за свръхестествени прояви, като в същото време подхранва гордостта, най-буквално поставяйки човешките идеи и мнения над Божието слово.** Ученията му се приемат от хиляди. Скоро той отхвърля всякакъв ред в публичното богослужение и заявява, че да се подчинява човек на князете означава да служи едновременно и на Бога, и на Велиал.

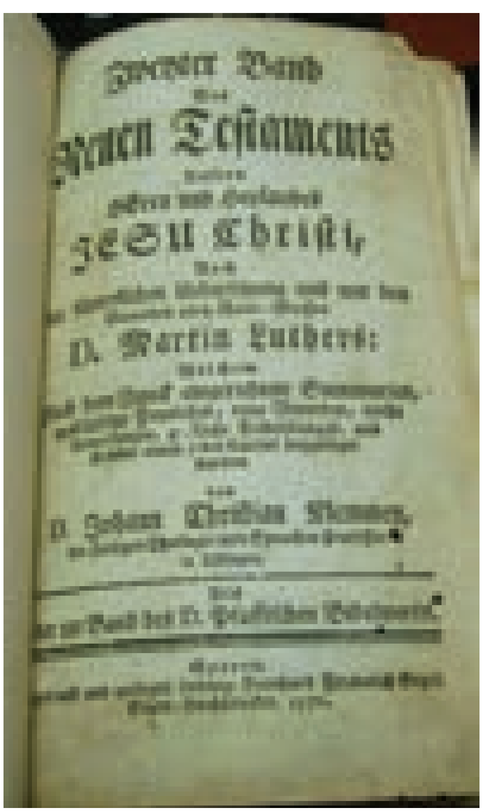

ГОРЕ: ЛУТЕР РАБОТИ ВЪРХУ ПРЕВОДА НА БИБЛИЯТА

ЛЯВО: СТРАНИЦА ОТ НОВИЯ ЗАВЕТ НА ЛУТЕР

ДЯСНО: КОРИЦАТА НА ЛУТЕРОВИЯ НОВ ЗАВЕТ

Лутеровата Библия е преводът на Мартин Лутер на немски – първият превод на този език, отпечатан изцяло със Стария и Новия завет през 1534 г. Смята се за основа на съвременния немски език. Лутер започва да превежда Новия завет, докато е в замъка Вартбург (1521-1522 г.). Използва второто издание на Еразъм (1519 г.) на гръцкия Нов завет (Textus Receptus), което е основа и на превода на Тиндейл. Преводът „Крал Джеймс" заема 90 % от чудесния превод на Тиндейл. Лутеровият Нов завет е отпечатан през септември 1522 г., шест месеца след като отпътува от Вартбург за Витенберг.

Хората, които вече са започнали да отхвърлят игото на папството, трудно понасят и ограниченията на гражданските власти. Революционните учения на Мюнцер, претендиращи за Божествено одобрение, ги карат да отхвърлят всеки контрол и да дадат воля на предразсъдъците и страстите си. 192 **В резултат избухват ужасни размирици и бунтове и Германия е залята с кръв.**

Душевните терзания, преживени от Лутер преди толкова време в Ерфурт, сега се стоварват върху него с удвоена сила, когато вижда, че последиците от фанатизма се приписват на Реформацията. Князете, които поддържат папата, заявяват – и мнозина са готови да се съгласят с тях – че бунтът е пряк резултат от ученията на Лутер. Макар това обвинение да няма и най-малкото основание, то не може да не причини на реформатора огромни страдания. Фактът, че каузата на истината е позорена, като е принизявана до най-долния фанатизъм, е повече, отколкото той може да понесе. От друга страна, водачите на бунта мразят Лутер, защото той не само се противопоставя на доктрините им и отрича техните претенции за боговдъхновеност, но и ги обявява за бунтовници срещу гражданските власти. За отмъщение те го обявяват за низък лицемер. Сякаш върху него се стоварва враждебността както на князете, така и на народа.

Папистите ликуват, очаквайки да видят незабавния крах на Реформацията. И обвиняват Лутер дори за грешки, които той най-искрено се е опитвал да разобличи. Групата на фанатиците предявява лъжливи обвинения, че е третирана изключително несправедливо и така успява да спечели подкрепата на огромно множество хора. И както често се случва с такива, които застават на погрешната страна, започват да ги считат за мъченици. По този начин онези, които с цялата си енергия се противопоставят на Реформацията, са съжалявани и възхвалявани като жертви на жестокост и потисничество. Това е дело на Сатана, подбуждано от същия дух на бунт, който се е проявил и в небето.

Сатана постоянно се опитва да измами хората и да ги накара да наричат греха праведност, а праведността – грях. И колко често успява! Колко често върху Божиите верни служители се хвърлят критики и укори, защото безстрашно защитават истината! **Хората, представители на Сатана, получават похвали и ласкателства и дори са считани за мъченици, докато тези, които трябва да бъдат уважавани и подкрепяни заради верността им към Бога, са** 193 **оставяни да се борят сами и на тях се гледа с подозрение и недоверие.**

Фалшивата святост, мнимото освещение все още продължават своето измамно дело. Под различни форми те изявяват същия дух, както в дните на Лутер, за да отклонява съзнанието на хората от Писанията и да ги насочват по-скоро към техните собствени чувства и впечатления, отколкото към послушание спрямо Божия закон. Това е едно от най-успешните сатанински средства, чрез които той хули чистотата и истината.

Лутер застава непоколебимо в защита на евангелието срещу атаките, идващи от всички посоки. Божието слово доказва, че е могъщо оръжие във всяка битка. Чрез това Слово той воюва срещу узурпираната от папата власт и срещу рационалистичната философия на учените, докато устоява - твърд като скала - срещу фанатизма, който се опитва да се обедини с Реформацията.

Всяка една от тези враждуващи страни отхвърля по свой собствен начин Свещеното Писание и издига човешката мъдрост като източник на религиозна истина и познание. Рационализмът прави от разума свой идол и критерий за религията. Католицизмът претендира, че върховният понтифекс е получил своята власт по Божие вдъхновение и че тя се предава от апостолско време досега без никакво прекъсване и промяна. Това създава безброй възможности за въвеждане на всякакви извращения и поквара, оправдавани чрез святото апостолско поръчение. **Мнимото боговдъхновение на Мюнцер и сподвижниците му произлиза от източник, който се захранва единствено от капризите на въображението, и влиянието му разрушава всеки авторитет - човешки или Божествен. Истинското християнство приема Божието слово като най-богатото хранилище на боговдъхновената истина и като тест за всеки дух.**

Когато се завръща от Вартбург, Лутер завършва превода на Новия завет и скоро евангелието е дадено на германския народ на собствения им език. Този превод е приет с голяма радост от всички, които обичат истината. Но е отхвърлен презрително от другите, които избират човешките традиции и заповеди. 194

Свещениците са разтревожени от факта, че сега простият народ ще може да разисква с тях предписанията на Божието слово и собственото им невежество ще лъсне. Оръжията на плътските им аргументи са безсилни срещу меча на Духа. Рим впряга цялата си власт, за да забрани разпространяването на Писанията. Но напразно се сипят укази, анатеми и мъчения. **Колкото повече осъждат и забраняват Библията, толкова по-голямо е желанието на хората да разберат какво всъщност казва тя.** Грамотните хора

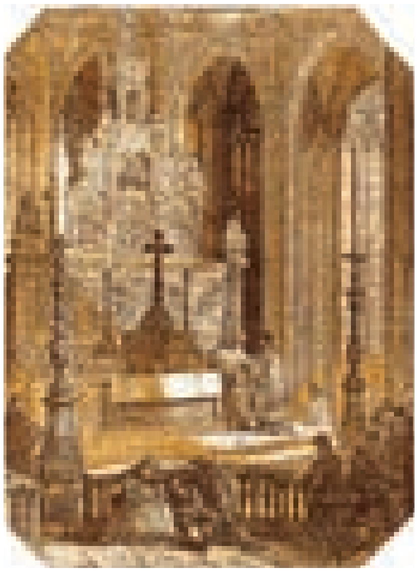

ПОКЛОНЕНИЕ ПРИ ВИСОКИЯ ОЛТАР В КАТЕДРАЛА

Изваяната красота на каменните изображения и статуи в тези внушителни катедрали силно впечатлявали посетителите. Великолепната архитектура обаче не може да запълни празнотата в душата. Тя е лош заместител на голямата нужда на вярващите. Хората се нуждаели от пряк достъп до Исус, за да се изповядат и да получат прощение. Нуждаели се от чистота на сърцата и от сила да се съпротивят на изкусителя, която единствено Исус би могъл да им даде. Само Спасителят би могъл да им помогне да спазват Божиите десет заповеди (Изход 20:3-17), изговорени от планината Синай. Само Исус би могъл да им даде душевен мир и ясна надежда за вечен живот заедно с Него на небето.

нямат търпение да изучават сами Божието слово. Те го носят навсякъде със себе си и го четат и препрочитат; не се успокояват, докато не запомнят големи части от него наизуст. **Виждайки колко благосклонно се приема Новият завет, Лутер незабавно започва да превежда и Стария; щом свърши превода на някоя част, веднага я публикува.**

Творбите на Лутер се приемат с еднаква готовност както в градовете, така и в селцата. „Това, което съчиняваха Лутер и неговите приятели, други разпространяваха. Убедени, че монашеският живот е противоестествен, някои монаси пожелават да разменят дългия бездеен живот с активен труд. Но тъй като са твърде невежи, за да разгласяват Божието слово, пътуват из провинциите, посещавайки селца и паланки, където продават книгите на Лутер и неговите приятели. Скоро Германия вече гъмжи от тези смели книгоразпространители“ *(Пак там. Кн. 9, гл. 11)*.

Богати и бедни, начетени и неучени изучават Писанията с голям интерес. Вечер учителите от селските училища четат на глас пред малки групи, събрани край огнището. Нови души постоянно се убеждават в истината и след като я приемат с радост, на свой ред разнасят добрата вест и на други.

Потвърждава се истинността на боговдъхновените думи: „Изявяването на Твоите думи дава светлина и разум на невежите“ (Пс. 119:130). **Изучаването на Писанията поражда невероятна промяна в умовете и сърцата на хората. Папското управление е**
195 **наложило върху поданиците си желязно иго, което ги държи в невежество и поквара.** Педантично се поддържа спазването на суеверни форми на религията, но във всички служби сърцето и интелектът почти не вземат участие. **Проповедите на Лутер, разкриващи ясните истини от Божието слово, а и самото Слово, дадено в ръцете на обикновените хора, пробуждат заспалите им сили, очистват и облагородяват тяхното духовно естество, придават нова сила и енергия на интелекта.**

Навсякъде могат да се видят хора от всички обществени съсловия с библии в ръце, които защитават доктрините на Реформацията. Папистите, които са оставили четенето на Писанията на свещениците и монасите, сега настойчиво ги призовават да оборят новите учения. Но непознаващи както Писанията, така и Божията сила, свещениците и монасите претърпяват пълно поражение от тези, които са осъдили като невежи и еретици. **„За съжаление – казва един католически автор – Лутер е убедил последователите си да не възлагат вяра на никакво друго писание, освен Библията“** *(Д`Обине. Кн. 9, гл. 11)*. Цели тълпи се събират, за да чуят как хора с ниско образование отстояват истината в дискусии с начетени и красноречиви теолози. Позорното невежество на тези влиятелни личности става очевидно, когато техните аргументи се сблъскват с простите учения на Божието слово. Работници, войници, жени и дори деца познават по-добре библейските учения, отколкото свещениците и „учените“ доктори по богословие.

Контрастът между учениците на евангелието и поддръжниците на папските суеверия проличава ясно не само сред обикновените хора, но и в редиците на учените. „На старите защитници на църковната йерархия, които са пренебрегвали изучаването на езиците и литературното образование (…) се противопоставят млади хора с обширни познания, посветили се на изучаване на Писанието и запознати с шедьоврите на античността. С активните си умове, с възвишените си души и храбри сърца те скоро придобиват такива
познания, че дълго време никой не може да се мери с 196
тях (…) Затова, когато срещат католически богослови в някое събрание, тези млади защитници на Реформацията ги атакуват с такава лекота и увереност, че невежите свещенослужители се колебаят, запъват се и получават заслуженото презрение на всички“ (Пак там. Кн. 9, гл. 11).

Когато римското духовенство вижда, че паството им намалява, се обръща за помощ към магистратите и с всяко възможно средство се опитва да върне слушателите си. Но хората са намерили в новите учения това, което задоволява нуждите на душата, и обръщат гръб на онези, които толкова дълго са ги хранили с безполезните огризки на суеверни ритуали и човешки традиции.

Когато срещу учителите на истината пламват гонения, те се осланят на думите на Христос: „А когато ви преследват в този град, бягайте в другия“ (Мат. 10:23). Светлината прониква навсякъде. Бегълците намират тук и там отворена гостоприемна врата и като остават на това място, проповядват Христос: понякога в църква или - ако им се откаже тази привилегия - в частни къщи, или на открито. Където и да намерят благоразположени слушатели, това място се превръща в свещен храм. Разгласявана с такава енергия и увереност, истината се разпространява с непреодолима мощ.

Напразно църковните и гражданските власти се мъчат да смажат тази ерес. Напразно прибягват до затвори, изтезания, огън и меч. Хиляди вярващи запечатват вярата си със своята кръв; и въпреки всичко делото продължава напред. Гоненията само ускоряват разпространяването на истината и фанатизмът, който

Сатана се е опитал да обедини с нея, подчертава още по-ясно разликата между сатанинското и Божието дело.

ПРИПИСВАТ СЕ БОЖЕСТВЕНИ КАЧЕСТВА

„Ние заемаме на тази земя мястото на Бог Всемогъщи" (папа Лъв XIII, Encyclical Letter, June 20, 1894).

„Папата не е само представител на Исус Христос, но той е самият Исус Христос, облечен в плът" (The Catholic National, July 1895).

„Свещениците са родители на Бога" (Св. Бернар).

„Оттук следва, че папата е коронован с тройната корона като цар на небето, на земята и на подземното [infernorum; огненото място"] (Lucius Ferraris, Prompta Bibliotheca, “Papa”, art. 2, 1772-1777 ed., Vol. 6, p. 29).

„О, чудно достойнство на свещениците! В ръцете им, както и в утробата на блажената Дева, Божият Син се въплъщава! (Августин).

РИМСКИЯТ ИЗТОЧНИК НА БЛАГОДАТТА

„[Дева Мария е] първият настойник в даването на всички милости" Pius X, quoted in F.J. Sheed, Theology for Beginners, p. 132 ().

„Нямаме по-голяма помощ, нямаме по-голяма надежда от тебе. О, пречиста Дева, помогни ни. Защото ние се надяваме на тебе, ликуваме в тебе. Ние сме твои слуги, не ни разочаровай" (Novena Prayers in Honor of Our Mother of Perpetural Help (published by Sisters of St. Basil).

„Христос е заел мястото Си отдясно на Величието на небесата (…) а Мария като Царица стои от дясната му страна" (Pius X, Mary Mediatrix, in Encyclical: Ad Diem Illum).

„Мария е нашата покровителка и Царица, защото като една нова Ева, е е тясно свързана с изкупителното дело на Христос, новия Адам, като е пострадала с Него и Го е принесла на Вечния Отец" (Ludwig Ott, Fundamentals of Catholic Dogma, p. 211 (1974).

Алфонсо Лигуори написва две книги с неизчерпаемо славословие за Мария. Възнаграден е с провъзгласяването му за светец. Тъй като е канонизиран, изявленията му са непогрешими: „Основателно един древен автор я нарича „единствената надежда за грешниците", защото единствено чрез нейната помощ можем да се надяваме на опрощаване на греховете" (De Liguori, The Glories of Mary (ed. Eugene Grimm: Redemptorist Fathers, 1931) p. 83).

„Много неща – казва Никифор, искаме от Бога и не ни се дават. Искаме ги от Мария и ги получаваме" (Пак там. С. 137).

„Ако Бог се гневи на грешника, но Мария го вземе под свое покровителство, тя задържа отмъщаващата десница на своя Син и спасява грешника" (Пак там. С. 124).

„[Молитва на Св. Ефрем]: О, безукорна Дева, ние сме под твоята закрила (…) Умоляваме те да попречиш на твоя възлюбен Син, който се гневи на нашите грехове, да ни остави под властта на дявола" (Пак там. С. 273).

„По заповед на Мария всички се подчиняват – дори Бог. Св. Бернардин не се страхува да произнесе това изречение, с което наистина да каже, че Бог отговаря на молитвите на Мария така, сякаш са заповеди (…) Тъй като Мария би трябвало да има същата власт като Сина, а Исус е всемогъщ, Мария също е всемогъща" (Пак там. С. 82).

„Тъй като хората признават и се боят от божественото Величие, което е в Него [Христос] като Бог, по тази причина е било необходимо да се определи още един застъпник, до който да имаме достъп с по-малко страх и с повече увереност. Този застъпник е Мария. Не можем да намерим някой по-могъщ чрез Неговото божествено величие или някой по-милостив към нас (…) Затова е имало нужда от посредник пред самия Посредник" (Пак там. С. 180-182).

„Нищо от тази огромна съкровищница на всички милости, който Господ ни е дарил (…) не може да ни бъде дадено по друг начин освен чрез Мария. Както никой не може да отиде при Отец на небесата освен чрез Сина, така почти по същия начин никой не може да отиде при Христос освен чрез Неговата Майка" (Leo XIII, Magnae Dei Matris).

„Тя [Мария] остава завинаги свързана с Него [Христос] с почти неограничена власт в раздаването на милостта, която извира от Изкуплението. Исус е Цар през цялата вечност по естество и по правото на победител. Чрез Него, с Него и подчинена на Него, Мария е Царица по благодат, по божествена връзка, по правото на победител и по уникален избор. Нейното царство е толкова голямо, колкото това на нейния Син и Бог, тъй като нищо не е изключено от нейната власт" (Pius XII, quoted in E.R. Carrol (ed.), Mariology, Vol. 1, p. 49 (1955).

ЕДИНСТВЕНОТО СРЕДСТВО ЗА ПОЛУЧАВАНЕ НА БОЖЕСТВЕНА БЛАГОДАТ ЗА ЧОВЕЧЕСТВОТО

АПОСТОЛ ПЕТЪР ЗАЯВЯВА, ЧЕ ЕДИНСТВЕНОТО СРЕДСТВО Е ИСУС ХРИСТОС, А НЕ ЦЪРКВАТА. „Благодат и мир да ви се умножи в познаването на Бога и на Исус, нашия Господ! Понеже Неговата Божествена сила ни е подарила всичко потребно за живота и за благочестието чрез познаването на Този, Който ни е призовал чрез Своята слава и съвършенство, чрез които ни се подариха най-големи и скъпоценни обещания, за да станете чрез тях участници на Божественото естество, като сте избягали от произлязлата от страстите поквара в света - точно затова, като положите всяко старание, прибавете на вярата си добродетел, на добродетелта - познание, на познанието - себеобуздание, на себеобузданието - търпение, на търпението - благочестие, на благочестието - братолюбие и на братолюбието - любов. Защото, ако тези добродетели се намират у вас и се умножават, те ви правят да не сте безделни, нито безплодни в познаването на нашия Господ Исус Христос" (2Петрово 1:2-8).

11 Глава

Повратният момент

Протестът на князете

Едно от най-благородните свидетелства на Реформацията е Протестът, представен от християнските принцове на съвета в Шпайер през 1529 г. Пътят на Реформацията зависел от решенията, които те щели да вземат. **Обединените сили на Европа се събрали, за да смажат току-що започналата Реформация. Мъжете християни протестирали и отказали да предадат своята вяра – и вашата.**

Протестът им пред Съвета в Шпайер през онази година им дал името „протестанти". Тук ще научите за първите протестанти и за основните принципи на протестантизма, които те са ни завещали.

Едно от най-благородните свидетелства, изречено някога в подкрепа на Реформацията, е протестът на християнските князе на събора в Шпайер през 1529 г. Смелостта, вярата и твърдостта на тези Божии хора спечелват за идните векове свободата на мисълта и съвестта. Техният протест дава на ре-
197 **формираната църква названието Протестантска. Принципите на този протест са „самата същност на протестантизма"** *(Д`Обине. Кн. 13, гл. 6).*

За реформацията е настъпил мрачен и застрашителен период. Въпреки едикта от Вормс, който обявява Лутер извън закона и забранява проповядването на неговите учения, **в империята досега е преобладавала религиозната търпимост.** Божието провидение е задържало противопоставящите се на истината сили. Карл V има желание да смаже Реформацията, но всеки път, когато е издигал ръка да порази, е бил принуждаван да я отдъпне. Безброй пъти незабавното унищожение на всички, които дръзват да се противопоставят на Рим, е било сякаш неизбежно. Но в критичния момент или турските армии се появяват на източната граница, или пък френският крал, или дори самият папа, който завижда на величието на императора, му обявяват война. **И по този начин заради войните и безредиците между народите Реформацията е оставена да укрепва и да се разширява.**

Накрая обаче подкрепящите папството владетели преодоляват взаимната вражда, за да могат заедно да се заемат с реформаторите. Съборът в Шпайер през 1526 г. е дал на всяка провинция пълна свобода по въпросите на религията, докато не се свика общ събор. Но веднага щом преминават опасностите, които са предизвикали тази отстъпка, императорът свиква втори събор в Шпайер с цел да смаже ереста. Князете трябва да бъдат убедени, по възможност с мирни средства, да застанат срещу
Реформацията. Но ако това не стане, Карл V е готов 198
да прибегне до меча.

Папистите ликуват. Те се явяват в Шпайер като внушителна делегация и открито изразяват враждебността си към реформаторите и техните съмишленици. Меланхтон казва: „Светът се отвращава от нас като от измет. Но Христос ще погледне към своя беден народ и ще го запази" *(Пак там. Кн. 13, гл. 5).* На присъстващите на събора князе протестанти е забранено да говорят за евангелието дори в домовете си. Но жителите на Шпайер жадуват за Божието слово и въпреки забраната хиляди се тълпят на службите, провеждани в параклиса на Саксонския курфюрст.

Това ускорява кризата. Императорско изявление обявява пред събора, че тъй като постановлението, даващо свобода на съвестта, е породило толкова големи безредици, императорът изисква то да бъде анулирано. Този деспотичен акт предизвиква възмущението и опасенията на вярващите в евангелието християни. Един от тях казва: „Христос отново падна в ръцете на Кайафа и Пилат". Папистите стават все по-агресивни. Фанатизиран католик заявява: „Турците са по-добри от лутераните. Защото те поне спазват постите, а лутераните ги нарушават. Ако трябва да избираме между светите Божии писания и старите заблуди на църквата, трябва да отхвърлим първите." А Меланхтон пише: „Всеки ден пред цялото събрание Фабер хвърля по някой нов камък срещу нас, защитниците на евангелието" *(Пак там. Кн. 13, гл. 5).*

Религиозната търпимост е вече установена чрез закон и провинциите, възприели евангелието, решават да се противопоставят на посегателствата срещу правата им. Намиращ се все още под възбраната на императора, наложена чрез Вормския едикт, Лутер не може да присъства в Шпайер. Но мястото му се заема от неговите съмишленици и от князете, които Бог е издигнал да защитят Неговата кауза при този спешен случай. Благородният Фридрих Саксонски, бившият покровител на Лутер, е вече покойник. Но херцог Йохан, неговият брат и наследник, е приел радостно Реформацията. И макар да е настроен миролюбиво, проявява голяма енергия и кураж по всички въпроси, отнасящи се до вярата.

ГОРЕ: ТЕОЛОЗИТЕ ПРИСТИГАТ В КАРЕТА

ГОРЕ: ПРИНЦОВЕТЕ ПРИСТИГАТ НА КОНЕ

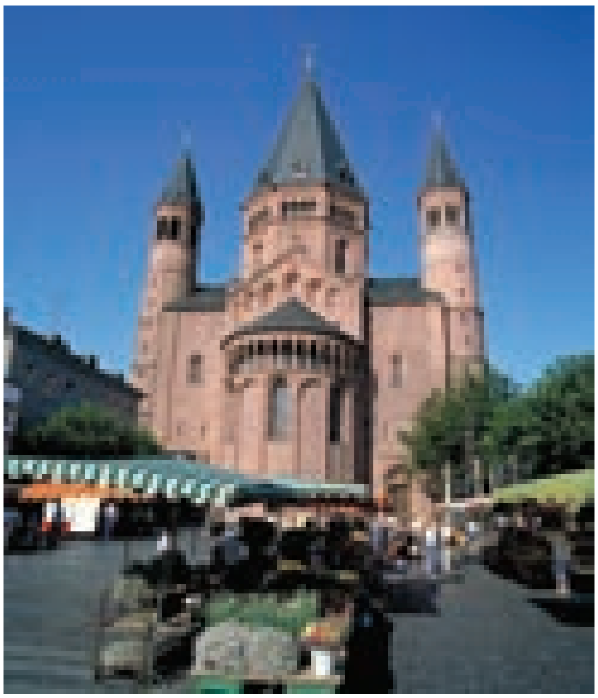

ЛЯВО И ДЯСНО:
КАТЕДРАЛАТА В ШПАЙЕР, ГЕРМАНИЯ

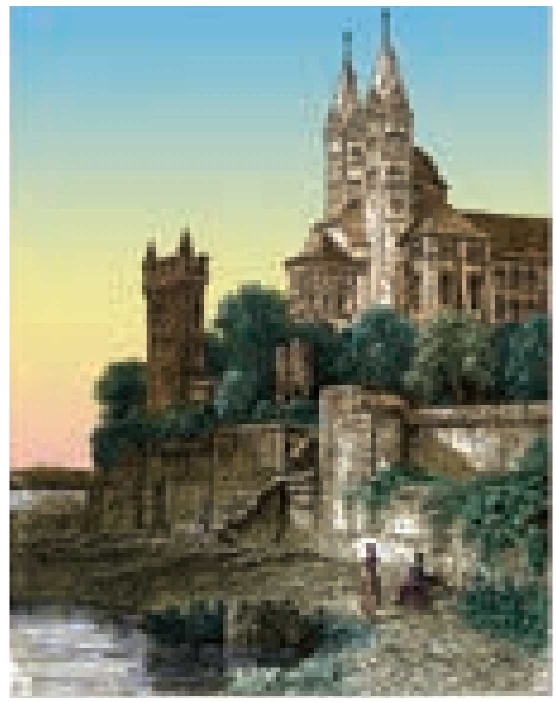

ДОЛУ:
СМЪРТТА НА ФРИДРИХ САКСОНСКИ

Йохан Фридрих III Саксонски (1463-1525 г.) е електор на Саксония и ръководител на Протестантската конфедерация в Германия (Шмалкалденски съюз). Наречен е още „Героят на Реформацията”

Свещениците настояват провинциите, които са
199 приели Реформацията, да се подчинят безусловно на римската юрисдикция. Реформаторите, от друга страна, претендират за свободата, която преди това им е била дадена. Не могат да се съгласят провинциите, толкова радостно приели Божието слово, да попаднат отново под властта на Рим.

Най-накрая се предлага компромисно решение: там, където Реформацията не е приета, Вормският едикт да се налага строго; а „в провинциите, където хората са се отклонили от него и където не би могъл да бъде наложен без опасност от бунтове, най-малкото да не се прави никаква нова реформа, да не се разискват никакви спорни въпроси, да не се отхвърля литургията, да не се позволява на римокатолически християни да приемат лутеранството“ *(Пак там. Кн. 13, гл. 5).* Тази мярка е прокарана в събора за голяма радост на папските свещеници и прелати.

Ако този едикт би влязъл в действие, „Реформацията не би могла нито да се разширява (…) там, където досега не е била позната, нито да бъде укрепвана върху здрави основи (…) там, където вече съществува“ *(Пак там. Кн. 13, гл. 5)*. **Свободата на словото би била забранена.** Никакви разговори по тази тема не биха били допускани. От привържениците на Реформацията се изисква да се подчинят веднага на тези ограничения и забрани. Надеждите на света сякаш угасват. „Възстановяването на римската църковна йерархия (…) със сигурност ще възвърне старите злоупотреби“ и веднага ще се намери удобен случай да „бъде унищожено делото, което вече толкова силно е разклатено“ от фанатизъм и раздори *(Пак там. Кн. 13, гл. 5).*

Когато се събират на съвет, представителите на протестантската партия се вглеждат един в друг, крайно смутени. Питат се: „Какво трябва да предприемем?“. Заложени са на карта жизненоважни за света неща. „Трябва ли водачите на Реформацията да се подчинят и да приемат едикта? В тази наистина гигантска криза колко лесно реформаторите биха могли да се повлияят от обстоятелствата и да направят стъпка в погрешната посока! Колко много приемливи претексти и основателни причини биха могли да намерят, за да се подчинят! **На лутеранските князе се гарантира свободно да изповядват религията**
200 си. От същото предимство могат да се възползват всички техни поданици, които преди прокарването на мярката са възприели реформираната вяра. Не е ли това достатъчно? От колко много опасности би ги избавило подчинението! А към какви непознати рискове и борби би ги тласнала съпротивата! Кой знае какви възможности може да се отворят в бъдеще? Нека да прегърнем мира. Да приемем маслиновото клонче, което предлага Рим, и да затворим раните на Германия. С подобни аргументи реформаторите биха могли да оправдаят възприемането на посока, която със сигурност и не след дълго би довела тяхното дело до провал.

За щастие те обмислят принципа, на който се основава този аргумент, и започват да действат с вяра. Какъв е този принцип? Това е правото на Рим да насилва съвестта и да забранява свободното изследване на истината. Но нали самите те и поданиците им протестанти могат да се наслаждават на религиозна свобода? Да, като специално гарантирано за случая благоволение, но не и като право! А за всички, които остават извън тази клауза, ще остане да важи култът на римското върховенство. Съвестта няма място в съда. Рим е непогрешимият съдия и трябва да му се покоряват. Приемането на предложения компромис би било буквално съгласие религиозната свобода да бъде ограничена само до реформирана Саксония. А що се отнася до цялото останало християнство, свободното изследване на истината и изповядването на реформираната вяра ще продължават да се считат за престъпление и ще бъдат наказвани с тъмница и клада. Биха ли могли да приемат само местна религиозна свобода? Да разгласят че Реформацията няма да спечели повече последователи? Че е завзела последната стъпка от своята територия? И че навсякъде, където Рим властва в този момент, неговото господство ще бъде вечно? **Биха ли могли реформаторите да твърдят, че ще са невинни за кръвта на стотиците и хиляди хора, които в изпълнение на това решение ще трябва да жертват живота си, оставайки на папска територия? В този върховен час това би било предателство спрямо делото на евангелието и свободата на християнството“** *(Уайли. Кн. 9, гл. 15).* **Не, по-скоро „те ще пожертват всичко - дори**
своите княжества, корони и живота си“ *(Д`Обине.* 201
Кн. 13, гл. 5).

„Нека да отхвърлим този указ – казват князете. – По въпросите на съвестта мнозинството няма власт.“ Депутатите заявяват: „Именно на указа от 1526 г. дължим мира, който цари в империята. Неговото отменяне ще изпълни Германия с размирици и разделения. Съборът няма прерогативите да направи нещо повече, освен да запази религиозната свобода, докато не се събере съветът“ *(Пак там. Кн. 13, гл. 5).* Дълг на всяка държава е да защитава свободата на съвестта и това е границата на нейната власт по религиозните въпроси. **Всяко светско управление,**

ГОРЕ: СЪВЕТЪТ В ШПАЙЕР / *ДОЛУ:* ПРИНЦ ЙОХАН, ЕЛЕКТОР НА САКСОНИЯ, ЧЕТЕ ПРОТЕСТА

което се опитва да създава или налага религиозни наредби чрез гражданската власт, жертва самия принцип, за който така благородно са се борили християните протестанти.

Папистите решават да смажат това, което те наричат „дръзко упорство“. Предприемат опити да създават разцепления между последователите на Реформацията и да сплашват хората, които не са се обявили открито в нейна подкрепа. **Най-накрая съборът призовава представителите на свободните градове и от тях се изисква да заявят дали са съгласни с условията на предложението.** Те молят за отсрочка, но напразно. Когато се изправят пред изпитанието, почти половината от тях застават на страната на реформаторите. Тези, които отказват да жертват свободата на съвестта си и правото на лична преценка, добре знаят, че заетата от тях позиция ги поставя под заплаха от бъдещи критики, осъждане и гонения. Един от делегатите казва: **„Трябва или да се отречем от Божието слово, или да бъдем изгорени“** *(Пак там. Кн. 13, гл. 5).*

Крал Фердинанд, императорски представител в събора, разбира, че декретът би причинил сериозни разногласия, ако князете не бъдат накарани да го приемат и подкрепят. Затова прибягва към цялото си изкуство да убеждава, защото добре знае, че използването на сила срещу такива хора само ще ги накара да станат още по-решителни. Той „умолява князете да приемат указа, уверявайки ги, че императорът ще бъде
202 изключително доволен от тях“. **Но тези верни мъже познават една власт, стояща много по-високо от тази на земните владетели, и отговарят спокойно: „Ще се подчиняваме на императора във всичко, което може да съдейства за мира и за Божията слава“** *(Пак там. Кн. 13, гл. 5).*

В присъствието на събора кралят най-накрая обявява на курфюрста и неговите приятели, че едиктът „е оформен като императорски указ“ и че „не им остава друго, освен да се подчинят на мнозинството“. След тези думи той се оттегля от събранието, без да даде никаква възможност на реформаторите за дебати или отговор. „Те изпращат делегация с молба към краля, но без никакъв успех.“ Протестите им получават само един отговор: „Въпросът вече е решен. Всичко, което ви остава, е да се подчините“ *(Пак там. Кн. 13, гл. 5).*

Императорското лоби е убедено, че християнските князе ще се придържат към Свещеното Писание, като по-висш авторитет от човешките учения и изисквания. Наясно са, че където се приеме този принцип, папството рано или късно ще бъде отхвърлено. Но като хиляди други от това време досега, които гледат само към „видимите неща“, те се ласкаят от мисълта, че каузата на императора и папата е силна, а на реформаторите – слаба. Ако реформаторите се надяват само на човешка помощ, те биха били така безсилни, както предполагат католиците. Но макар и малко на брой и в конфликт с Рим, те имат друга сила. Те се обръщат „от докладите на събора към Божието слово и от император Карл към Исус Христос, Царя на царете и Господа на господарите“ *(Пак там. Кн. 13, гл. 6).*

Тъй като Фердинанд отказва да се вслуша в добросъвестните им аргументи, князете решават да не вземат под внимание неговото отсъствие, но незабавно да представят своя протест пред националния съвет. Съставят тържествена декларация и я представят пред събора.

„Представяме този протест пред Бога, нашия единствен Създател, Пазител, Изкупител и Спасител, Който един ден ще бъде и наш Съдия, както и пред всички хора и създания, и заявяваме от свое име и от името на нашия народ, че нито приемаме, нито ще спазваме по какъвто и да било начин предложения декрет във всичко, в което той противречи на Бога, 203
на Неговото свято Слово, на нашата почтена съвест и на спасението на душите ни.

Да потвърдим този декрет! Това е равносилно на твърдението, че макар Всемогъщият Бог да призовава всеки човек да Го опознае, човекът въпреки това е лишен от правото да получи това познание! (…) **Няма друго сигурно учение, освен онова, което се потвърждава от Божието слово (…) Господ забранява проповядването на всяко различно учение (…)** Свещеното Писание трябва да бъде обяснявано чрез различни - по-ясни - стихове, намиращи се в самото Писание (…) Тази свята Книга е всичко, което е нужно на християнина. Тя е лесна за разбиране и се разпространява, за да разпръсва тъмнината. Ние сме твърдо решени с Божията благодат да проповядваме единствено само Неговото чисто Слово, както е записано в библейските книги на Стария и Новия завет, без да добавяме нищо, което му противоречи. **Това Слово е единствената истина. То е сигурен критерий за всички учения и начин на живот и никога няма да ни предаде или измами.** Който строи на тази основа, ще устои срещу всички адски сили, докато всички човешки суетни планове срещу него ще се провалят пред Божието лице.

Затова ние отхвърляме наложеното върху нас иго (…) Същевременно очакваме Негово императорско Величество да се отнася към нас като християнски княз, който обича Бога най-много от всичко.

ГОРЕ: ПРОТЕСТАНТСКИТЕ ПРИНЦОВЕ ПОДПИСВАТ СВОЯТА ИЗПОВЕД НА ВЯРАТА
ДОЛУ: ПРЕДСТАВЯНЕ НА ИЗПОВЕДТА НА ВЯРАТА ПРЕД КАРЛ V

Заявяваме, че сме готови да отдадем на него, както и на вас, милостиви князе, цялата обич и покорство, които са наш справедлив и законен дълг“ *(Пак там. Кн. 13, гл. 6)*.

Това прави огромно впечатление на събора. Мнозинството от присъстващите остават смаяни и смутени от смелостта на протестиращите. Бъдещето им изглежда буреносно и несигурно. Появата на разногласия, спорове и кръвопролития изглежда неизбежна. Но уверени в справедливостта на своята кауза и разчитащи на всемогъщата Ръка, реформаторите са „изпълнени със мъжество и твърдост“.

„Принципите, съдържащи се в този знаменит протест (…) съставляват самата същност на протестантизма. **Той е насочен срещу две човешки злоу-**
204 **потреби по верските въпроси: първата е намесата на гражданските власти, а втората –произволът на църквата. Протестантизмът поставя властта на съвестта над светската власт и авторитета на Божето слово над авторитета на видимата църква. Преди всичко отхвърля намесата на гражданската власт в религиозните дела** и казва заедно с пророците и апостолите, че „… трябва да се покоряваме по-скоро на Бога, а не на човека“. В присъствието на короната на Карл V, той издига короната на Исус Христос. Но отива и още по-далеч: **полага принципа, че всички човешки учения трябва да бъдат подчинени на Божието слово“** *(Пак там. Кн. 13, гл. 6)*. **Освен това протестиращите утвърждават своето право да говорят свободно за верските си убеждения. Те желаят не само да вярват и да се подчиняват на Божието слово, но и да проповядват неговите учения; и отричат правото на свещениците или властите на вмешателство в това.** Протестът от Шпайер е сериозно свидетелство срещу религиозната нетърпимост и утвърждава правото на всички хора да се покланят на Бога според предписанията на собствената си съвест.

Протестът е вече факт. Записан е в паметта на хиляди хора, както и в небесните книги, откъдето не може да бъде заличен с никакви човешки усилия. **Цяла протестантска Германия възприема този протест като израз на своята вяра. Хората навсякъде виждат в тази декларация залог за нова и по-добра епоха.** Един от протестиращите князе в Шпайер казва: „Дано Всемогъщият, Който ви е дал благодат да изповядвате вярата си със сила, свободно и безстрашно, да запази във вас тази християнска твърдост до деня на вечността“ *(Пак там. Кн. 13, гл. 6)*.

Ако след постигането на определен успех, Реформацията би се съгласила на компромиси, за да спечели благоразположението на света, е щяла да се окаже невярна на Бога и на самата себе си и по този начин би причинила собственото си унищожение. Историята на тези благородни реформатори е урок за всички следващи поколения. Сатанинският метод срещу Бога и Неговото слово не се е променил. И днес все още Сатана иска да премахне Писанията като ръководство за живот, както и в шестнадесети век. 205
В наше време се наблюдава огромно отдалечаване от библейските учения и принципи **и е необходимо да се върнем към великия протестантски принцип – Библията и само Библията като правило за вяра и дълг!** Лукавият все още действа с всяко възможно средство, за да премахне религиозната свобода. **Антихристиянската сила, която протестиращите в Шпайер отхвърлят, днес с подновена мощ се опитва да възстанови изгубеното си върховенство. Същото непоколебимо придържане към Божието слово, изявено в онази криза на Реформацията, е единствената надежда за реформа и в нашето време.**

Започват да се явяват знамения, предупреждаващи протестантите за опасностите. Но има също и белези, че Божията ръка се е протегнала да защити верните. Някъде по това време „Меланхтон бързо съпровожда по улиците на Шпайер към Рейн своя приятел Симон Гринеус, като настоява той да премине от другата страна на реката. Последният е изумен от такава припряност. „Възрастен човек със сериозен и тържествен вид, но непознат за мен – казва Меланхтон – ми се яви и каза: След минута съдебни служители ще бъдат изпратени от Фердинанд да арестуват Гринеус.“

През деня Гринеус е бил шокиран от една проповед на Фабер, водещ католически богослов. Към края той прави възражение пред него, за това, че той защитава „някои отвратителни заблуди“. „Фабер прикрива гнева си, но веднага след това отива при краля, от когото получава заповед за арестуване на непоносимия професор от Хайделберг. Меланхтон ни най-малко не се съмнява, че Бог е спасил приятеля му, като е изпратил един от светите Си ангели да го предупреди.

Той изчаква, застанал неподвижно на брега на Рейн, докато се уверява, че водите му са избавили Гринеус от неговите преследвачи. „Най-накрая! - провиква се Меланхтон. - Най-накрая е изтръгнат от жестоката паст на жадните за невинна кръв!“ Когато се връща в дома си, Меланхтон научава, че войници са претършували къщата на Гринеус от горе до долу“ *(Пак там. Кн. 13, гл. 6)*.

Реформацията ще получи още една възможност да се яви в пълния си блясък пред могъщите владетели на
земята. **Евангелските князе са получили отказ на предложението да бъдат изслушани от крал Фер-** 206

ГОРЕ ЛЯВО: КАТАРИНА ФОН БОРА, КОЯТО СЕ ОМЪЖВА ЗА ЛУТЕР / *ГОРЕ ДЯСНО:* СВАТБАТА
СРЕДАТА ЛЯВО: ПОГРЕБЕНИЕТО НА ЛУТЕР ВЪВ ВИТЕНБЕРГ / *СРЕДАТА ДЯСНО:* СТАТУЯТА НА ЛУТЕР ВЪВ ВОРМС
ДОЛУ ЛЯВО: СМЪРТНАТА МАСКА НА ЛУТЕР / *ДОЛУ ДЯСНО:* ЕПИТАФ ВЪРХУ ГРОБА НА ЛУТЕР ВЪВ ВИТЕНБЕРГ

динанд. **Но предстои да представят възгледите си в присъствието на императора** и събраните държавни и църковни сановници. **За да укроти безредиците, смущаващи империята, Карл V свиква събор в Аугсбург** година след протеста в Шпайер, като оповестява намерението си лично да председателства събранието. Там са призовани и водачите на протестантизма.

Огромна заплаха е надвиснала над Реформацията. Но нейните защитници все така поверяват делото си в Божиите ръце и се заклеват да останат верни на евангелието. Съветниците на саксонския курфюрст настояват да не ходи на този събор. Императорът, казват те, изисква присъствието на князете, за да ги вкара в капан. „Не рискувате ли всичко, като отивате и се затваряте зад стените на един град с такъв мощен враг?“ Но други благородно заявяват: „Нека князете бъдат смели и Божието дело ще бъде спасено.“ „Бог е верен. Той няма да ни изостави“ – казва Лутер *(Пак там. Кн.14, гл. 2)*. **И курфюрстът се отправя със свитата си към Аугсбург.** Всички са наясно с опасностите, които го заплашват, и много от тях вървят напред с мрачни лица и тревожни сърца. Но Лутер, който ги придружава чак до Кобург, укрепва тяхната помръкнала вяра, като им изпява химна, който е написал по време на това пътуване: „Могъща крепост е Бог наш“. Тревожните опасения изчезват и натежалите сърца се съживяват при звука на вдъхновената песен.

Князете, привърженици на Реформацията, са решили да представят пред събора систематично изложение на вярата си с доказателства от Писанията. Задачата е поверена на Лутер, Меланхтон и техните сътрудници. **Тази Изповед на вярата е приета от протестантите като тяхно символ верую** и те се събират, за да впишат имената си в този важен документ. Това е сериозен и отговорен момент. Реформаторите внимават тяхната кауза да няма нищо общо с политически въпроси. **Смятат, че Реформацията трябва да въздейства единствено чрез Божието слово.** Докато християнските князе пристъпват да подпишат Изповедта, Меланхтон се намесва с думите: „Тези неща трябва да се предлагат
207 от богословите и свещенослужителите. Авторитетът на земните владетели трябва да се запази за други случаи.“ „Да не даде Бог – възразява Йохан Саксонски - да ме изключите! Решен съм да върша правото, без да се тревожа за короната си. Желая да изповядам моя Господ. Княжеската корона и хермелинът не са ми така скъпи, както кръстът на Исус Христос.“ След като казва това, той вписва името си. Друг от князете взема перото с думите: „Ако честта на Господ Исус Христос го изисква, бих се отрекъл и от поданиците, и от княжеството си; по-скоро бих напуснал страната на дедите си с тояга в ръка, отколкото да приема някое друго учение, освен съдържащото се в тази Изповед на вярата“ *(Пак там. Кн. 14, гл. 6)*. Такава е вярата на тези неустрашими Божии мъже.

Настъпва определеното време да се явят пред императора. Карл V, седнал на трона си и заобиколен от курфюрсти и князе, приема протестантските князе. **Прочита се тяхната Изповед на вярата. В това събрание на царствени особи са изложени ясно истините на евангелието и са изтъкнати заблудите на папската църква.** С право този ден е обявен за „най-великият ден на Реформацията и един от най-славните в историята на християнството и на човечеството“ *(Пак там. Кн. 14, гл. 7)*.

Изминали са само няколко години, откакто монахът от Витенберг бе застанал сам във Вормс пред представителите на нацията. Сега на негово място стоят най-благородните и могъщи князе на империята. На Лутер е забранено да се явява в Аугсбург, но той присъства там чрез словата и молитвите си. „Изпълнен съм с огромна радост – пише той - че доживях до този час, в който Христос е издигнат пред всички от такива знатни особи и в такова велико събрание“ *(Пак там. Кн. 14, гл. 7)*. Така се изпълняват думите от Писанието: „Ще говоря за Твоите свидетелства и пред царе“ (Пс. 119: 46).

По времето на апостол Павел евангелието, за което той е хвърлен в тъмница, е занесено по сходен начин пред князете и благородниците в столицата на империята. Историята се повтаря - това, което императорът е забранил да се проповядва от амвона, се разгласява в палата. Истините, които мнозина са смятали за недостойни дори за слугите, прозвучават пред изумените 208
владетели и сановници на империята. Аудиторията се състои от крале и велики мъже, коронованi князе са проповедниците, а проповедта – царствената Божия истина. „От времето на апостолите – казва един писател – никога не се е вършило по-велико дело и не се е чувала по-възвишена изповед“ *(Д`Обине. Кн. 14, гл. 7)*.

„Всичко, което лутераните казаха, е вярно. Ние не можем да го отречем“ – заявява един католически епископ. „Можете ли да опровергаете със солидни основания Изповедта на курфюрста и съюзниците му?“ – е попитан д-р Ек. „С писанията на апостолите и пророците – не! – е отговорът. - Но с тези на светите отци и съборите – да!“ **„Разбирам – отговаря питащият. – Според вас лутераните са в Свещените Писания, а ние – извън тях“** *(Пак там. Кн. 14, гл. 8)*.

Някои от германските князе са спечелени за реформираната вяра. **Самият император заявява, че**

Фридрих III, електор на Саксония, наречен Мъдри (1486-1525), се оказва добър защитник на Лутер поради голямата си предпазливост. През 1502 г. той основава университета във Витенберг, а по-късно кани Лутер и Меланхтон да преподават там. Когато Лутер е повикан в Рим да отговаря на обвиненията, Фридрих се намесва и процесът се прехвърля във Вормс (април 1521 г.). Малко по-късно отказва да се подчини на папската була против Лутер и му помага да се укрие във Вартбург.

В Шпайер се провеждат два съвета. Първият е свикан през юни 1529 г. и се оказва доста успешен за лутеранската кауза. Съветът постановява, че ще има религиозна толерантност в почти цяла Германия. Карл V се занимава с политически проблеми и с турците на изток и за голяма изненада папството заплашва, че ще атакува неговата армия!

След като разрешава останалите си проблеми, Карл V свиква Втория съвет в Шпайер през февруари 1529 г. с цел да прекрати религиозната толерантност. Именно там протестантските принцове представят прочутия си Протест на 19-и април.

Карл V изпраща указания през март 1526 г., с които забранява всякакви нововъведения и изисква налагане на Едикта от Вормс (1521 г.) против лутераните. Тези указания обаче остават само на книга, тъй като папата, който ревностно държи на своята власт, се съюзява с френския крал Франсоа I против Карл. Враговете на Реформацията не изпитват особени симпатии помежду си! В тези борби Рим е плячкосан от френски херцог.

Поради тази криза, както и заради турското нашествие в Източна Европа, Карл сключва сделка с протестантите по време на Първия съвет в Шпайер (1526 г.), с която допуска религиозна търпимост, стига да не се съюзяват с неговите врагове.

Веднага след като отминава кризата с папството, Франция и турците, Карл незабавно потвърждава верността си към католицизма и решава да отмени едикта от Първия съвет в Шпайер.

В отговор на молба от папата Карл издава заповед за свикване на втори събор в Шпайер на 21 февруари 1529 г. Всички процедури се контролират от силно и добре организирано католическо мнозинство, което издава наредби за прекратяване на търпимостта към лутераните в католическите райони. За шестимата протестантски принцове и тримата теолози от Витенберг ситуацията изглежда безнадеждна.

С изключение на Меланхтон, който пристига на кон редом с Йохан Саксонски, останалите трима теолози пристигат в каруца. Кризата е голяма и много време се отделя на молитви за Божествена помощ през този труден за Реформацията период.

Принц Йохан, Електор на Саксония, прочита Протеста пред Карл V. Този документ защитава правата на отделния човек и му дава възможност да изпълнява по-добре Божието намерение за живота си. Отхвърля се човешкото господство в религиозните дела. Диктаторските светски и религиозни власти изпитват страх от онова, което би се случило, ако бъде позволено то да бъде осъществено. Никога повече не биха могли да контролират човешките души.

През април 1529 г. принцовете се събират, за да подготвят своята изповед на вярата, с която да се противопоставят на опитите на Карл V да премахне религиозната толерантност в цяла Германия. Събитието е изключително важно. Документът е подписан от шест принцове и четиринадесет градове. Всички осъзнават колко опасно е това, което вършат.

Карл V е седнал на трона си, когато на 19 април 1528 г. Протестът е прочетен от Йохан Саксонски от името на протестантските принцове и от градовете, които са решени да поддържат религиозните свободи и права за себе си и за всички малцинства в цяла Германия.

Карл е император от 1519-та до 1556 г. Състарен и с влошено здраве, след като е прекарал 37 години в отчаяни опити да унищожи протестантизма, Карл V абдикира от престола в полза на сина си Филип II през 1556 г. Умира две години по-късно в манастира „Юст“ в Естремадура, Испания.

Синът му Филип II (1527-1598 г.) преследва холандците и изпраща провалилата се Армада против Англия (1588 г.).

ОФИЦИАЛНА ПОЗИЦИЯ

„Ние вярваме, че управниците на дадена католическа държава имат правото да ограничават дейността на тези, които биха отклонили хората от верността им към Католическата църква (...) Те притежават правото да предотвратяват пропагандата против Църквата. Това е просто логическо заключение от основното католическо учение, че Божият Син е основал една религия и е наредил на всички хора да я приемат, тъй като в противен случай са осъдени на вечна погибел” *(American Ecclesiastical Review, January 1946).*

„Когато вие сте мнозинство, ние искаме религиозна свобода в името на вашите принципи. Когато сме мнозинство, ние ви отказваме в името на нашите принципи” *(Louis Veuillot (френски католически автор, говорейки пред група протестанти).*

„С всичките си сили ще преследвам и ще воювам против всички еретици, схизматици и тези, които се бунтуват против нашия господ [папата] и всичките му наследници (...) Господ и святите Божии евангелия да са ми на помощ” *(Pontificale Romanum Summorum Pontificum).*

„Макар че еретиците не трябва да бъдат толерирани, ние трябва да ги търпим, защото с повторно увещание те могат да бъдат доведени обратно до вярата на църквата. Но тези, които и след второто увещание останат упорити в заблудите си, трябва не само да бъдат отлъчвани, но и завеждани пред светските власти, за да бъдат изтребвани” *(Thomas Aquinas, Suma Theologica, Vol. IV, p. 90).*

–––––––––––––––

„Когато религията е добра, аз приемам, че тя ще се самоиздържа, а когато не може да се самоиздържа и Бог не се грижи за нейната издръжка, след което нейните последователи призовават за помощ от гражданските власти, това е знак, мисля аз, че тази религия е лоша” *(Бенджамин Франклин, писмо от 9 октомври 1780 г.).*

„Доктрината, която от самото начало на първите религиозни разногласия, се поддържа от всички фанатици от всички секти, може да бъде сведена до следните няколко думи и от нея да се свали всяка маска: „Когато ти си по-силен, ти трябва да ме търпиш, защото си задължен да толерираш истината. Но когато аз съм по-силен, ще те преследвам, тъй като е мой дълг да преследвам заблудата” *(Томас Б. Маколи).*

ДЯСНО:
ИМПЕРАТОР КАРЛ V
(24 февруари 1500 г. – 21 септември 1558 г.)

протестантското изповедание е абсолютна истина. Изповедта на вярата е преведена на много езици и е разпространена из цяла Европа. Приета е от милиони хора в следващите поколения като израз на тяхната вяра.

Божиите верни служители не се борят сами. **Докато „началствата, властите и духовните сили на нечестието в небесните места“ се съюзяват срещу тях, Господ не изоставя Своя народ. Ако очите им можеха да се отворят, биха видели такива ясни доказателства за Божието присъствие и помощ, каквито са дадени и на един древен пророк.** Когато слугата на Елисей посочва на господаря си обкръжилата ги вражеска армия, отнемаща им всяка възможност за избавление, пророкът се помолва: „Моля Те, ГОСПОДИ, отвори му очите, за да види“ (4 Царе 6:17). И ето, планината е изпълнена с огнени коне и колесници: небесна армия, разположена да защити Божия човек. По същия начин ангелите охраняват и Божиите служители в делото на Реформацията.

Един от най-твърдо поддържаните от Лутер принципи е, че в никакъв случай не трябва да се прибягва до светската власт в подкрепа на Реформацията, нито до оръжия в нейна защита. Той се радва, че евангелието е прието от много князе на империята. Но когато те предлагат да се обединят в отбранителен съюз, той заявява, че „доктрините на евангелието трябва
209 да бъдат защитени единствено от Бога (…) Колкото по-малко се намесва човек в делото, толкова по-поразителна ще бъде Божията намеса в негова защита. Според него всички предложени политически предпазни мерки се дължат на недостоен страх и греховно недоверие“ *(Д`Обине. Лондонско изд., кн. 10, гл. 14).*

Когато могъщи врагове се обединяват, за да унищожат реформираната вяра, и хиляди мечове са готови всеки момент да я посекат, Лутер пише: **„Сатана излива яростта си, нечестиви папи заговорничат и ние сме заплашени с война. Съветвайте хората да пристъпват смело с вяра и с молитва пред Господния трон,** за да може нашите врагове да бъдат покорени от Божия Дух и така да бъдат принудени да запазят мира. Нашата най-голяма нужда, нашата най-главна работа е молитвата. Нека хората да разберат, че над тях е надвиснал мечът и яростта на Сатана, и нека се молят“ *(Д`Обине. Кн. 10, гл. 14).*

По-късно, когато споменава замисления от реформираните князе съюз, **той отново заявява, че единственото оръжие, използвано в тази война, трябва да бъде „мечът на Духа“.** Лутер пише на курфюрста на Саксония: „Не можем с чиста съвест да одобрим предлагания съюз. По-скоро ще умрем десет пъти, отколкото да видим как нашето евангелие причинява проливането и на една капка кръв. Нашият дял е да бъдем като агнета за клане. Кръстът на Христос трябва да се носи. Нека Ваше Височество да не се бои. **С молитвите си ще извършим повече, отколкото всичките наши врагове с хвалбите си.** Само нека ръцете Ви не се опетняват с кръвта на Вашите братя. Ако императорът изисква да бъдем предадени на неговия съд, ние сме готови да се явим. **Вие не можете да защитите нашата вяра: всеки трябва да вярва на свой собствен риск въпреки опасностите“** *(Пак там. Кн. 14, гл. 1).*

От скришното място на молитвата идва силата, която разтърсва света във великата Реформация. Там, в свята тишина, Господните служители пристъпват върху канарата на Божиите обещания. По време на драмата в Аугсбург Лутер „не оставя да мине и ден, без да посвети поне три часа за молитва - и това са часове, отделени от най-благоприятното за изучаване 210
на Словото време“. В уединението на стаята си го чуват да излива душата си пред Бога с думи, „пълни със страхопочитание, благоговение и надежда, както, когато човек говори с приятел“. „Знам, че Ти Си нашият Отец и Бог – казва той - и че Ти ще разпръснеш гонителите на Своите чеда, защото към Теб самия са заплахите, отправени към нас. Цялото това дело е Твое и поради Твоята повеля ние се заехме с него. Защити ни, Отче!“ *(Пак там. Кн. 14, гл. 6).*

На Меланхтон, който е съкрушен от безпокойство и страх, той пише: „Благодат и мир в Христос – в Христос, казвам, а не в света. Амин. Мразя със съвършена омраза тези ужасни тревоги, които те убиват. **Ако каузата е несправедлива, напусни я. Ако е справедлива, защо да се съмняваме в обещанията на Този, Който ни заповядва да спим спокойно?** (…) Христос няма да остави неизвършено справедливото и истинно дело. Той е жив, Той царува - от какво тогава да се боим?“ *(Пак там. Кн. 14, гл. 6).*

Бог наистина чува воплите на Своите служители! На князете и проповедниците е дадена благодат и смелост да издигнат непоколебимо истината срещу управниците на тъмнината в този свят. Господ казва: „Ето, полагам в Сион крайъгълен камък, избран, скъпоценен; и който вярва в Него, няма да се посрами“ (1 Петр. 2:6). **Протестантските реформатори градят върху Христос и дори портите на ада не биха могли да ги възпрат.**

12 глава

Те са готови да умрат

Френската Реформация

Луи дьо Беркен принадлежи към най-висшата френска аристокрация във Франция. Той открива за себе си Христос. Онова, което намира, е толкова ценно за него, че е готов да умре за вярата си. Така и става.

Прочетете историята за борбата на Беркен да отстоява правото, когато повечето хора около него търсят сигурност. ***Прочетете историята на тези личности, които отказват да правят компромиси със съвестта си – историята на Френската Реформация.***

Протестът в Шпайер и Изповедта на вярата
211 **в Аугсбург, които бележат победата на Реформацията в Германия, са последвани от години на конфликти и мрак. Отслабен от разделенията между последователите си и атакуван от могъщи врагове, протестантизмът е сякаш обречен на пълно унищожение.** Хиляди хора запечатват своето свидетелство чрез кръвта си. Избухва гражданска война. Протестантската кауза е предадена от един от водещите ѝ защитници. Най-благородните от реформираните князе падат в ръцете на императора и са влачени като пленници от град в град. **Но точно в момента, когато победата му сякаш е факт, той е сразен. Вижда как плячката се изтръгва от неговата хватка и е принуден най-накрая да даде свобода на ученията, на чието унищожаване е посветил живота си.** Той е рискувал своето царство, съкровища и живот, за да изкорени ереста. Сега вижда, че армиите му са изтощени от битки, хазната му – пресушена, многото му княжества – застрашени от бунтове, докато в същото време навсякъде се разпространява вярата, която напразно се е опитвал да смаже. **Карл V е водил битка срещу Всемогъщата Сила.** Бог е казал „Да бъде светлина“, но императорът се е опитвал да възпре разкъсването на мрака. Обаче се е провалил напълно. Преждевременно остарял и изтощен от дългите борби, той абдикира от трона и завършва живота си в една манастирска обител.

Също както в Германия, и в Швейцария настъпва мрачен период за Реформацията. Много кантони приемат реформираната вяра, но други се държат със сляпо упорство за римското верую. Започва преследване срещу желаещите да приемат истината, и това довежда до избухването на 212
гражданска война. Цвингли и хората, които са се обединили с него за реформата, падат на кървавото поле в Капел. Съкрушен от тези ужасни бедствия, Еколампадий умира скоро след това. **Рим тържествува и на много места изглежда, че си възвръща всичко, което е изгубил. Но Този, Чиито планове са от вечността, не е изоставил Своята кауза и Своя народ.** Ръката Му ще им донесе избавление. Той е издигнал в други страни хора, които да продължат реформата.

Още преди да се чуе името на Лутер като реформатор, във Франция зазоряването е вече започнало. Един от първите, които улавят светлината, е възрастният Льофевр, изключително начетен професор от университета в Париж, искрен и ревностен привърженик на папството. Докато проучва древната литература, вниманието му е насочено към Библията и той въвежда изучаването ѝ сред своите студенти.

Като ентусиазиран почитател на светиите, той започва да подготвя история на светиите и мъчениците, споменати в преданията на църквата. Това е изключително трудоемка работа и той вече доста е напреднал в нея, когато **решава, че може да получи полезна информация от Библията. С тази цел започва да я изучава. Там наистина открива житията на изтъкнати светии, но не като тези от**

ИСТОРИЧЕСКО ДАТИРАНЕ НА ТАЗИ ГЛАВА

Има голям брой исторически събития, описани в тази глава. Ето само някои от по-важните: Карл V абдикира от престола си през 1556 г. и умира две години по-късно. През октомври 1558 г. Цвингли умира в битката при Капел. Само няколко седмици по-късно умира и Еколампадий. Само за четири години Женева става протестантски град. До 1515 г. Льофевр и Фарел стават активни протестанти. Епископът на Мо се отказва от възгледите си през 1523 г. Беркен е изгорен на клада през 1529 г. Калвин става протестант през 1534 г. Фере, ентусиазиран протестант, подбужда разлепването на плакати из цяла Франция в края на 1534 г. В резултат много протестанти са избити на 21 януари 1535 г. и кланетата продължават цели четири месеца. На 21 януари 1793 г. – 258 години по-късно – е обезглавен кралят на Франция Луи XVI. Уилям Фарел започва евангелизаторската си дейност през 1528 г., влиза в Женева през1532 г. и е спечелен за протестантизма през 1536 г. Калвин пристига там същата година.

Джон Нокс приема протестантизма около 1542 г. и посещава Женева за няколко месеца през 1554 г. Силните му проповеди в Шотландия започват през 1559 г. и водят до гражданска война между протестанти и католици, която е спечелена от протестантите. Той говори смело пред Кралица Мария Стюарт в продължение на няколко години след 1551 г.

Местата от глави 1 до 5 са посочени в двете карти на с. 20. Местата, споменати в глави 6 до 15, могат да се намерят на с. 21.

римския календар. Поток от Божествена светлина нахлува в ума му. Изненадан и отвратен от работата, която сам си е поставил, той се посвещава на изследване на Божието слово. И скоро започва да проповядва скъпоценните истини, които е открил там.

През 1512 г., преди още Лутер или Цвингли да са започнали делото на реформата, Льофевр пише: „Само Бог ни дава чрез вяра онази праведност, която единствено по благодат ни оправдава за вечен живот“ *(Уайли. Кн. 13, гл. 1)*. Разсъждавайки върху тайната на изкуплението, той възкликва: „О, колко неизразимо велика е тази размяна: Безгрешният е осъден - виновният си тръгва свободен; Благословеният понася проклятие - прокълнатият навлиза в блаженство; Животът умира - мъртвият оживява;
213 Славата потъва в мрак – а опозореният е облечен в слава“ *(Д`Обине. Лондонско изд., кн. 12, гл. 2)*.

И докато проповядва, че славата за спасението принадлежи единствено на Бога, заявява също, че на човека се пада дългът на покорството. „Ако си член на Христовата църква – казва той - ти си част от Неговото тяло. Ако си част от Неговото тяло, тогава си изпълнен с Божественото естество (…) О, ако хората можеха да разберат колко голяма привилегия е това, как чисто, непорочно и свято щяха да живеят и колко презряна в сравнение със славата вътре в тях – славата, невидима за плътското око – щеше да им се струва цялата слава на този свят“ *(Пак там. Кн. 12, гл. 2)*.

Някои от студентите на Льофевр жадно се вслушват в думите му; и дълго след като гласът на учителя е вече замлъкнал, те продължават да разгласяват истината. **Един от тях е Гийом Фарел.** Син на благочестиви родители и възпитан да приема с абсолютна вяра ученията на църквата, той би могъл като апостол Павел да каже за себе си: „Според най-строгото вероучение на нашата религия живеех като фарисей“ (Деян. 26:5). Като ревностен католик, той гори от желание да унищожи всички, които биха дръзнали да се противопоставят на църквата. „Скърцах със зъби като разярен вълк – казва той по-късно, говорейки за този период от живота си - когато чуех някой да говори срещу папата“ *(Уайли. Кн. 13, гл. 2)*. Той е неуморим в поклонението си пред светците и заедно с Льофевр обикаля парижките църкви, молейки се пред олтарите и обсипвайки с дарове светите гробници. **Но тези ритуали не му донасят душевен мир. Все повече го задушава убеждението за грях,** което не може да бъде прогонено чрез никакви дела на покаяние. **Той слуша думите на реформатора като небесен глас:** „Спасението е по благодат.“ „Невинният е осъден, а престъпникът – оправдан.“ „Единствено кръстът на Христос отваря небесните порти и затваря вратите на ада“ *(Пак там. Кн. 13, гл. 2)*.

Фарел с радост приема истината. Подобно на Павел, той се обръща от оковите на традициите към свободата на Божиите синове. „Вместо способен на убийство хищен вълк той - според думите му 214
- се превръща в смирено и кротко агне, чието сърце е напълно отделено от папата и предадено на Исус Христос“ *(Д`Обине. Кн. 12, гл. 3)*.

Докато Льофевр все още продължава да разпространява светлината сред студентите си, Фарел, така ревностен за каузата на Христос, както е бил за тази на папата, започва публично да разгласява истината. Много скоро един църковен сановник, епископът на Мо, се присъединява към тях. Други преподаватели, отличаващи се с високи способности и начетеност, се включват в проповядването на евангелието и то си спечелва привърженици сред всички класи: от домовете на занаятчиите и селяните до царските палати. **Сестрата на управляващия тогава монарх Франсоа I приема реформираната вяра. Самият крал и кралицата майка за известно време сякаш са благоразположени към нея и реформаторите гледат с големи надежди напред към бъдещето, когато Франция ще бъде спечелена за евангелието.**

Но тези надежди не се осъществяват. Изпитания и гонения очакват учениците на Христос. Това обаче е милостиво прикрито от погледа им. Настъпва време на спокойствие, за да могат да съберат сила и да се изправят срещу бурята. Реформацията напредва с бързи стъпки. Епископът на Мо работи усилено в своята епархия, за да наставлява както духовниците, така и народа. Отстраняват се невежите и неморални свещеници и доколкото е възможно, се заместват с начетени и благочестиви хора. **Епископът горещо желае хората да имат достъп до Божието слово и това скоро се осъществява. Льофевр започва да превежда Новия завет. И точно по същото време, когато немската Библия на Лутер излиза във Витенберг, френският Нов завет е издаден в Мо. Епископът не жали сили и средства, за да го разпространява в енориите си** и скоро селяните там притежават Свещеното Писание.

Както умиращите от жажда пътници се радват на извора с прясна вода, така тези души приемат небесната вест. **Полските работници, занаятчиите в** 215
работилниците разведряват ежедневната си тежка работа, като разговарят за скъпоценните библей-

ИМПЕРАТОР КАРЛ V ОФИЦИАЛНО АБДИКИРА ОТ ПРЕСТОЛА В ПОЛЗА НА СВОЯ СИН

Карл е император от 1519 до 1556 г. Състарен и с влошено здраве, след като е прекарал 37 години в отчаяни опити да унищожи протестантизма, Карл V абдикира от престола в полза на сина си Филип II през 1556 г. Карл умира две години по-късно в манастира Юст в Естремадура, Испания.

Карл V страдал от уголемена долна челюст – малформация, която се влошава при следващите поколения Хабсбурги и дава начало на термина „хабсбургска челюст”. Малформацията е резултат от дългите години на вътрешнородови бракове, които били нещо обичайно в кралските семейства от онази епоха. Тези бракове се сключвали, за да се поддържа териториалният контрол на династията. Той с мъка дъвчел храната си, което довело до лошо храносмилане през по-голяма част от живота му. Страдал от епилепсия и бил сериозно болен от подагра. Предполага се, че тези страдания били причинени от храната му, която се състояла предимно от червено месо. С годините подаграта се влошила и той станал почти инвалид. След оттеглянето си бил закаран в манастира „Св. Юст” в носилка. Направили за него специално устройство, за да има по-лесен достъп до стаите си. На 21 септември 1558 г. Карл умира на 58-годишна възраст от малария.

ски истини. Вечер, вместо да отиват в кръчмите, те се събират по домовете си, за да четат Божието слово и заедно да се молят и да славят Господа. Скоро в тези общности проличава огромна промяна. Макар и от най-долните съсловия на необразованите и свикнали на тежък труд селяни, в техния живот проличава възвисяващата сила на Божествената благодат. Смирени, любящи и свети, те застават като живо доказателство за това какво може да направи евангелието с хората, които искрено го приемат.

Запалената в Мо светлина пръска лъчите си надалеч. Броят на новоповярвалите се увеличава с всеки изминал ден. За известно време яростта на църковната йерархия е обуздавана от краля, който презира тесногръдието и фанатизма на монасите. Но накрая папските водачи надделяват. Започват да се издигат клади. Епископът на Мо, принуден да избира между огъня и отричането, приема по-лесния път. Но въпреки падението на водача, паството остава непоколебимо. Мнозина дават своето свидетелство за истината сред пламъците. Чрез своята смелост и чрез верността си на кладите тези скромни християни говорят на хиляди, които през мирното време никога не са чували тяхното свидетелство.

Не само скромните и бедните дръзват да свидетелстват за Христос сред страдания и презрение. В господарските замъци и дворци има хора от царски произход, за които истината е по-ценна от богатството им, от техния сан и дори от живота им. Кралските доспехи покриват един по-възвишен и непреклонен дух, отколкото епископската мантия и митра. **Луи дьо Беркен е с благороднически произход. Смел и изискан рицар, той обича науката, има изтънчени маниери и безукорен морал.** „Той беше – пише един автор – пламенен привърженик на папските наредби и изключително много обичаше да слуша литургии и проповеди (…) и като корона на всички други добродетели, особено силно се отвращаваше от лутеранството.“ **Но подобно на мнозина други,**
216 **след като провидението го насочва към Библията, с изумление открива там „не доктрините на Рим, а тези на Лутер“** *(Уайли. Кн. 13, гл. 9)*. Оттогава той се посвещава изцяло на каузата на евангелието.

„Най-начетеният от френските благородници“, гениален и красноречив, непоколебимо смел и героично пламенен, със силно влияние в двора, защото е фаворит на краля – всичко това кара мнозина да го смятат за предопределен да стане реформаторът на своето отечество. Теодор Без казва: „Беркен би станал втори Лутер, ако бе намерил в лицето на Франсоа I втори курфюрст.“ „Той е по-лош от Лутер“ – викат папистите *(Пак там. Кн. 13, гл. 9)*. **Страшен ужас изпитват от него френските привърженици на Рим. Те го хвърлят в затвора като еретик, но той е освободен от краля. Борбата продължава години наред. Франсоа, който се колебае между Рим и Реформацията, последователно ту толерира, ту ограничава яростната ревност на монасите.** Беркен на три пъти е хвърлян в затвора от папските власти, но монархът, който се възхищава от неговия гений и благороден характер, отказва да го принесе в жертва на злобата на духовенството и всеки път го освобождава.

Беркен постоянно е предупреждаван за опасността, която го заплашва във Франция, и настойчиво е съветван да вземе пример от хората, които живеят безопасно в доброволно изгнание. Страхливият и склонен към приспособленчество Еразъм, който при целия блясък на ерудицията си не притежава онова морално величие, подчиняващо живота на честта и истината, пише на Беркен: „Поискай да те изпратят за посланик в някоя чужда страна. Върви и пътувай из Германия. Познаваш Без и какво представлява – той е хилядоглава хидра, мятаща отрова на всички страни. Враговете ти се казват легион. Дори каузата ти да беше по-добра и от тази на Исус Христос, те нямаше да те оставят на мира, докато не те унищожат напълно. Не разчитай твърде много на кралското покровителство. В никакъв случай не ме издавай пред Факултета по теология“ *(Пак там. Кн. 13, гл. 9)*.

Но колкото по-големи стават опасностите, толкова повече нараства ревността на Беркен. 217 **Вместо да приеме хитрия съвет на Еразъм и да се нагоди към обстоятелствата, той решава да предприеме още по-дръзки стъпки. Не само ще стои твърдо в защита на истината, но и ще осъди заблудата.** Обвинението в ерес, което папистите се опитват да му лепнат, той ще хвърли обратно върху тях. Най-непримирими и ожесточени сред опонентите му са учените богослови и монасите от Теологичния факултет на знаменития Парижки университет, един от най-висшите църковни авторитети в града и нацията. **От писанията на тези богослови Беркен извлича дванадесет твърдения, които публично обявява за „противоречащи на Библията и еретични“ и апелира към краля да бъде съдия в спора.**

Монархът, който няма нищо против да изпита силата и проницателността на противниците и се радва на възможността да смири гордостта на високомерните монаси, заповядва на католиците да

ФРАНСОА I, КРАЛ НА ФРАНЦИЯ (1494 – 1547), ЦАРУВАЛ ОТ 1515 г. ДО 1547 г.

защитят каузата си чрез Библията. Това оръжие, както те добре знаят, не би могло да им послужи особено много. Тъмницата, изтезанията и кладата са оръжията, които владеят по-добре. Сега местата са разменени и папистите виждат, че самите те ще паднат в рова, който са се надявали да изкопаят за Беркен. Объркани до крайност, те се чудят как да се измъкнат от ситуацията.

„Точно по това време на ъгъла на една от улиците е осквернена иконата на Дева Мария." Това предизвиква силни вълнения в града. Тълпи народ се стичат на местопроизшествието, изразявайки своята скръб и възмущение. **Кралят също е дълбоко потресен. Това е изключително сгоден случай, от който монасите биха могли да се възползват, и те бързо го правят.** „Ето ги плодовете от ученията на Беркен! – крещят те. – Всичко ще бъде съборено – религията, законите, самият трон – чрез това лутеранско съзаклятие!" *(Пак там. Кн. 13, гл. 9).*

Беркен отново е арестуван. Кралят се оттегля от Париж и монасите са оставени да правят каквото решат. Реформаторът е изправен пред съда и осъден на смърт; и да не би Франсоа дори тогава да се намеси и да го спаси, присъдата е изпълнена
218 **още в деня на произнасянето ѝ.** По обед Беркен е отведен до мястото на екзекуцията. Огромна тълпа се събира да наблюдава събитието и много от тях са смаяни и стреснати, че жертвата е сред най-добрите и благородните от аристократичните семейства на Франция. **Изумление, възмущение, презрение и горчива омраза помрачават лицата на развълнуваното множество. Но само върху едно лице няма и следа от сянка. Мислите на мъченика са далеч от тази шумна сцена. Той съзнава единствено присъствието на своя Господ.**

Грозната двуколка, с която го превозват, мрачните лица на враговете му, ужасната смърт, която го очаква – не това занимава съзнанието му. Живият, „Който е умрял, и ето, живее до вечни векове", и Който има „ключовете на смъртта и на ада", е до него. Лицето на Беркен излъчва небесна светлина и мир. Той се е облякъл в хубави дрехи, с „кадифено наметало, жакет от сатен и дамаска и обшити със злато панталони" *(Д`Обине. История на Реформацията в Европа по времето на Калвин. Кн. 2, гл. 16).* Той ще докаже своята вяра в присъствието на Царя на царете и пред наблюдаващата Вселена и затова радостта му няма да бъде помрачена от никакъв признак на печал.

Докато шествието преминава бавно по претъпканите улици, хората забелязват с удивление, че видът и поведението му излъчват непомрачено спокойствие и радостно тържество. „Той – казват те – изглежда като човек, който е седнал в храма и размишлява за нещо свещено" *(Уайли. Кн. 13, гл. 9).*

При кладата Беркен пожелава да каже няколко думи на хората. Но опасявайки се от последиците, монасите започват да крещят, а войниците - да дрънкат с оръжията си; и тази врява заглушава гласа на мъченика. Така през 1529 г. префиненият културен елит и висшите църковни авторитети в Париж „дават на простолюдието от 1793 г. гнусния пример за това как да заглушават на ешафода свещените думи на умиращите" *(Пак там. Кн. 13, г. 9).*

Беркен е удушен и тялото му - изгорено в пламъците. **Новината за неговата смърт причинява дълбока скръб у привържениците на Реформацията из цяла Франция.** 219
Но примерът му не остава без последици. „Ние също сме готови – казват свидетелите за истината – да посрещнем смъртта радостно, обръщайки поглед към бъдещия живот" *(Д`Обине. История на Реформацията в Европа по времето на Калвин. Кн. 2, гл. 16).*

По време на гоненията в Мо проповедниците на реформираната вяра са лишени от правото да говорят за своята вяра и те се насочват към други полета. **След известно време Льофевр заминава за Германия. Фарел се завръща в родния си град в Източна Франция, за да разпространява светлината в мястото на своето детство.** Там вече новините за случващото се в Мо са известни и истината, която той разпространява с безстрашен плам, събира слушатели. **Много скоро властите се заемат да смълчат гласа му и той е изгонен от града. Въпреки че вече не може да работи открито, той пътува през долини и селища, поучава в отделни домове и по усамотени поляни,** като намира подслон в горите и сред скалните пещери, които често е посещавал като момче. Бог го подготвя за по-големи изпитания. „Не ми липсваха неприятности, гонения и дяволски машинации, за които предварително съм бил подготвен – казва той. – Те са дори още по-сурови, отколкото бих могъл да понеса. Но Бог е моят Баща. Той ми е давал и винаги ще ми дава силата, от която се нуждая" *(Д`Обине. История на Реформацията от шестнадесети век. Кн. 12, гл. 9).*

Както в апостолските дни, гоненията спомагат „още повече за преуспяване на благовестието" (Фил. 1:12). Изгонени от Париж и Мо, „тези, които се бяха разпръснали, обикаляха и благовестяваха Словото" (Деян. 8:4). И по този начин светлината достига до много от далечните провинции на Франция.

Бог продължава да подготвя работници, които

ГОРЕ ДЯСНО И ПО-ДОЛУ ДЯСНО: **УИЛЯМ ФАРЕЛ (1489-1565)**

ЛЯВО: **ОЩЕ ЕДИН ПОРТРЕТ НА ФРАНСОА I**

ГОРЕ: **СТАТУЯ НА УИЛЯМ ФАРЕЛ ПРЕД КОЛЕЖА В НЬОШАТЕЛ, КЪДЕТО Е БИЛ ПАСТОР**

да разширяват Неговото дело. В едно от парижките учебни заведения се обучава сериозен, тих млад човек, който вече проявява признаци на силен и проницателен ум и е не по-малко забележителен с безукорния си живот, отколкото с интелектуалната си ревност и религиозно посвещение. Неговите дарби и старание скоро го превръщат в 220 гордостта на колежа и **с основание може да се очаква Жан Калвин да стане един от най-способните и най-почитани защитници на църквата.** Но лъч Божествена светлина прониква дори отвътре стените на схоластиката и суеверията, в които Калвин е обгърнат. С тръпка на отвращение той чува за новите учения, без ни най-малко да се съмнява, че еретиците заслужават да бъдат изгорени. Обаче неочаквано се сблъсква с тази „ерес“ и е принуден да изпита силата на католическата теология, за да събори протестантските учения.

В Париж идва един братовчед на Калвин, който се е присъединил към реформаторите. Двамата роднини често се срещат и обсъждат заедно въпросите, които смущават християнството. „Има само два вида религии на света – казва Оливетан, протестантът. – Едната е измислена от хората и при нея човек спасява себе си чрез церемонии и добри дела. Другата е тази единствена религия, която е разкрита в Библията и която учи човека да очаква спасение единствено чрез дара на безплатната Божия благодат.

„Изобщо не искам да слушам за твоите нови доктрини! – възкликва Калвин. - Допускаш ли, че съм живял в заблуда цял живот?“ *(Уайли. Кн. 13, гл. 7).*

Но в ума му вече са се събудили въпроси, които той не би могъл да пренебрегне съзнателно. Оставайки сам, той размишлява върху думите на братовчед си. Обхванат е от силно убеждение за грях. Вижда себе си съвсем сам, без посредник, в присъствието на един свят и справедлив Съдия. Посредничеството на светиите, добрите дела, церемониите на църквата – всички те са безсилни да изкупят греха. Не съзира пред себе си нищо друго, освен мрака на вечното отчаяние. Църковните богослови напразно се опитват да облекчат бремето му. Напразно прибягва до изповед и самоналожени наказания. Те не могат да примирят душата му с Бога.

Докато се измъчва от тези безплодни борби, веднъж Калвин случайно се оказва на някакъв площад и наблюдава изгарянето на еретик. Той 221 **е изумен, когато вижда мира, изписан по лицето на мъченика.** Насред болките от ужасната смърт и под най-страшното осъждане на църквата, той проявява такава вяра и кураж, каквито младият студент, засрамен, сравнява със своето отчаяние и безнадеждност, макар да живее в най-строго послушание към църквата. **Той знае, че еретиците основават своята вяра върху Библията. Взема решение да я изучи, за да открие, ако може, тайната на тяхната радост.**

В Библията той открива Христос. „Отче! – моли се Жан Калвин. - Неговата жертва е смирила Твоя гняв. Неговата кръв е измила моите нечистоти. Неговият кръст е понесъл моето проклятие. Неговата смърт ме е изкупила. Ние сме си измислили безброй безполезни глупости, но Ти постави Своето Слово пред мен като факел и докосна сърцето ми, за да мога да изпитам отвращение към всякакви други заслуги, освен Исусовите“ *(Мартин. Т. 3, гл. 13).*

Досега Калвин бил обучаван за заемане на свещеническа длъжност. Едва дванадесетгодишен, е определен за капелан на една малка църква и главата му е подстригана от епископа в съответствие с каноните на църквата. Той не е ръкоположен, нито изпълнява задълженията на свещеник, но става член на духовенството, получавайки титлата на службата си и съответната полагаема се заплата.

Сега, осъзнал, че никога не би могъл да стане свещеник, за известно време изучава право, но в края на краищата изоставя това поприще и решава да посвети живота си на евангелието. Но се притеснява да стане публичен говорител. По природа е срамежлив, а и разбира тежката отговорност на тази работа; иска и да отдели още време за изучаване на истината. Искрените молби на приятелите му обаче най-накрая го принуждават да отстъпи. „Колко е чудно това – казва той - че някой с толкова скромен произход като мен може да бъде издигнат до такова възвишено положение“ *(Уайли. Кн. 13, гл. 10).*

Калвин започва делото си без много шум и думите му са като роса, освежаваща земята. Той е напуснал Париж и сега се намира в провинциален град под закрилата на принцеса Маргарита, която поради любовта си към евангелието покровителства и него- 222 вите последователи. Калвин е все още съвсем млад, с приятни, непринудени обноски. **Започва делото си с хората в домовете им. Заобиколен от семейството, той им чете от Библията и разкрива пред тях истините за спасението. Чулите благата вест я разнасят и на други** и скоро се налага учителят да ходи извън града до отдалечени градове и селца. Намира добър прием както в дворците, така и в бедняшките колиби и продължава напред, полагайки основата на църкви, които ще станат безстрашни свидетели за истината.

След няколко месеца отново е в Париж. Там в кръговете на образованите хора и учените цари

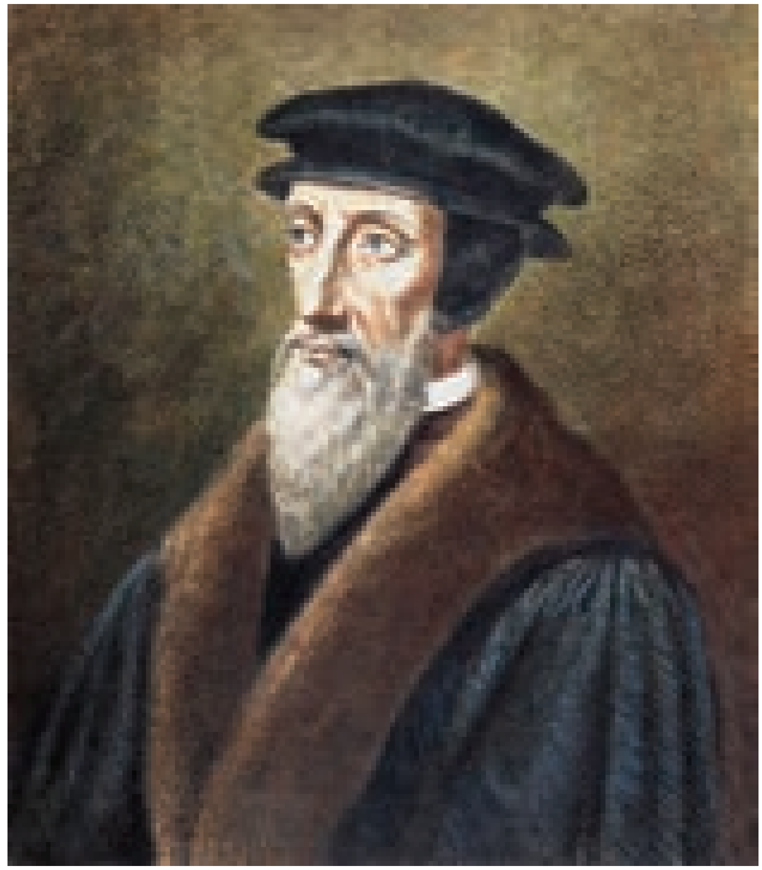

ГОРЕ: **ДВА ПОРТРЕТА НА ЖАН КАЛВИН (1509-1564)**

Този отдясно, нарисуван от Тициан, е изключително точен.

ЛЯВО: **АУДИТОРИЯТА НА КАЛВИН, ЖЕНЕВА**

ДЯСНО: **КАЛВИНОВИТЕ „ИНСТИТУТИ НА ХРИСТИЯНСКАТА РЕЛИГИЯ”**

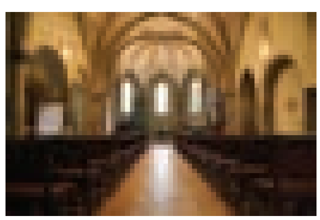

ДОЛУ: **МУЗЕЯТ НА РЕФОРМАЦИЯТА В ЖЕНЕВА**

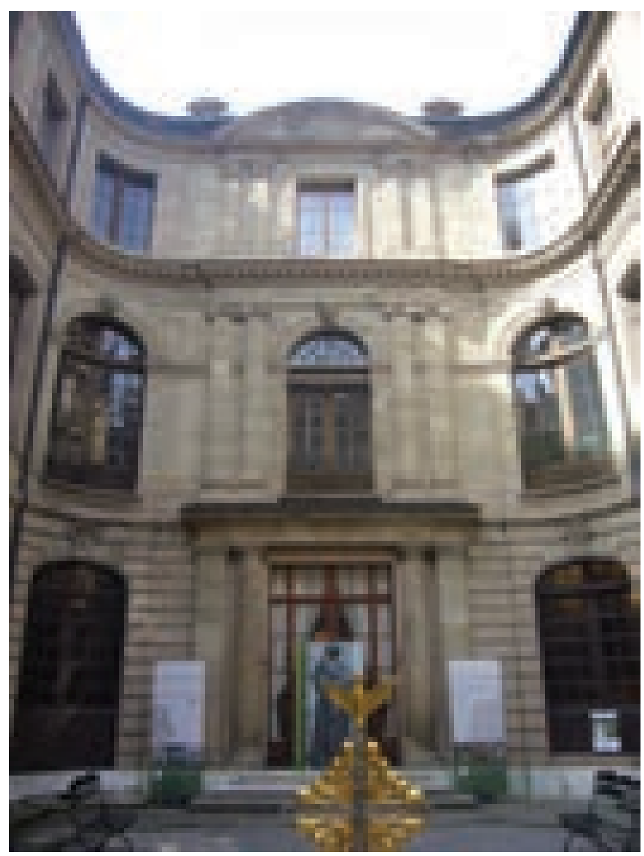

ДОЛУ ЛЯВО: **КОМПИЛАЦИЯ ОТ ПИСАНИЯТА НА КАЛВИН**

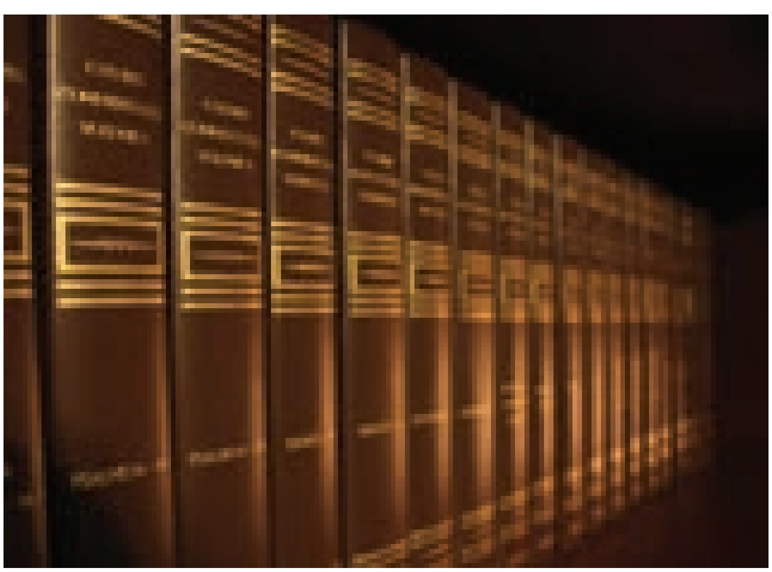

необичайно вълнение. Изучаването на древните езици е довело много хора до Библията и тези от тях, чиито сърца са били докоснати от нейните истини, с готовност ги дискутират и дори влизат в спор със защитниците на папството. Макар да е силен в богословската полемика, Калвин иска да осъществи една по-възвишена мисия от споровете с шумните учени. **Хората са започнали да мислят и точно сега е моментът да разкрие пред тях истината. Докато университетските аудитории се пълнят с глъчката на теологични спорове, Калвин минава от дом на дом, като разкрива Библията пред хората и им говори за Христос, и то Христос, разпънат на кръста.**

По Божие провидение Париж трябва да получи още една покана да приеме евангелието. Призивът на Льофевр и Фарел е бил отхвърлен, но вестта трябва отново да бъде чута от всички класи на тази огромна столица. **Кралят, повлиян от политически съображения, още не е застанал изцяло на страната на Рим срещу Реформацията. Маргарита все още таи надеждата, че протестантизмът ще триумфира в Париж.** Тя решава твърдо, че реформираната вяра трябва да се проповядва и там. По време на отсъствието на краля тя заповядва на един протестантски служител да проповядва в църквите на града. След като това е забранено от папските сановници, тя отваря двореца. Един апартамент е приспособен за параклис и е разгласено, че всеки ден в определен час ще се изнася проповед; поканени са да присъстват
223 хората от всички съсловия и с всякакво обществено положение. На богослуженията нахлуват цели тълпи. Не само параклисът, но и преддверията, и коридорите са пълни. Събират се хиляди всеки ден – благородници, държавни служители, адвокати, търговци и занаятчии. Вместо да забрани събранията, кралят заповядва да се отворят две от парижките църкви. **Никога преди този град не е бил така раздвижван от Божието слово. Сякаш Духът на живота се излива от небето над народа.** Въздържание, чистота, ред и трудолюбие заместват пиянството, разврата, раздорите и леността.

Но църковната йерархия не си губи времето. Кралят все още отказва да се намеси, за да спре проповедите, и духовниците се обръщат към простолюдието. Не се пестят никакви средства, за да се възбудят страховете, предразсъдъците и фанатизма на невежите и суеверни тълпи. Подчинявайки се сляпо на фалшивите си учители, Париж, подобно на древния Ерусалим, не успява да познае времето, когато е посетен, нито това, което ще му донесе мир. **Божието слово е проповядвано в столицата в продължение на две години, но макар много хора да приемат евангелието, мнозинството го отхвърлят. Франсоа е направил демонстрация на толерантност само за да постигне собствените си цели, и папистите успяват да си възвърнат надмощието. Църквите отново са затворени и кладите – издигнати.**

Калвин е все още в Париж и се подготвя за бъдещата си работа чрез изучаване, размишление и молитва, продължавайки да разпространява светлината. Най-накрая обаче и над него надвисват подозрения. Властите решават да го предадат на пламъците. Считайки, че е на безопасно място в уединението си, той няма никаква представа за опасността, когато приятелите му се втурват в стаята с новината, че войници идват да го арестуват. В този миг на входната врата се чува силно хлопане. Няма никакво време за губене. Някои от приятелите му задържат войниците на вратата, докато други помагат на реформатора да се спусне от един прозорец, и той бързо се отправя към покрайнините на града. Намира подслон в дома на
един работник, съмишленик на реформата; преоблича 224
се в дрехи на своя домакин и с мотика на рамо тръгва по пътя си. **Отправяйки се на юг, отново намира убежище във владенията на Маргьорит** *(Д`Обине. История на Реформацията в Европа по времето на Калвин. Кн. 2, гл. 30).*

Остава там в безопасност няколко месеца под покровителството на могъщи приятели и както преди, се отдава на изучаване на Словото. Но копнежът на сърцето му е евангелизирането на Франция и той не може задълго да остане бездеен. **Веднага щом бурята позатихва, започва да търси ново поле за работа в университета в Поатие**, където новите идеи вече са намерили благоприятна почва. Хора от всички класи слушат с желание евангелието. Калвин не изнася публични проповеди, но в дома на главния магистрат, в собствената си квартира, а понякога и в обществен парк **той разкрива Словото на вечния живот пред желаещите да слушат. След известно време броят на слушателите се увеличава и е решено, че е по-безопасно да се събират извън града.** За място на събиране е избрана една пещера, намираща се в дълбока и стръмна клисура, където дърветата и надвисналите канари правят уединението още по-пълно. Дотам стигат на малки групи, които излизат от града по различни пътища. В това усамотено място четат Библията на глас и получават необходимите обяснения. Там за пръв път френските протестанти вземат Господна вечеря. От тази малка църква излизат няколко предадени мисионери.

ГОРЕ: **НАРИСУВАНА ОТ ОЧЕВИДЕЦ КАРТИНА, ИЗОБРАЗЯВАЩА КЛАНЕТО В ДЕНЯ НА СВ. ВАРТОЛОМЕЙ**

ВИЖ СТРАНИЦИ 255, 257

ДОЛУ ДЯСНО: **КАРТИНА, ИЗОБРАЗЯВАЩА КЛАНЕТО**

Клането в деня на Св. Вартоломей през 1572 г. е масово убийство срещу определена група хора, последвано от вълна на насилие от страна на католическата тълпа против хугенотите (френските протестанти калвинисти) по време на френските религиозни войни. Клането е извършено шест дена след сватбената церемония на сестрата на крал Шарл IX – Маргарита - и протестанта Анри III Наварски (бъдещия френски крал Анри IV). Виж картината на с. 252. Тази сватба е поводът голям брой заможни и известни хугеноти да се съберат в предимно католическия Париж.

Клането започва два дена след опита за убийство на адмирал Гаспар дьо Колини, военен и политически лидер на хугенотите. Започвайки на 23 август 1572 г. (навечерието на празника на Св. Вартоломей) с убийства по заповед на краля на група хугенотски водачи, включително Колини, клането се разпространява из цял Париж. То продължава няколко седмици и се прехвърля и в други градски центрове, и в провинцията. Според някои съвременни изчисления броят на избитите е между пет хиляди и тридесет хиляди.

ГОРЕ: **МЕДАЛЪТ, СЪЗДАДЕН ОТ ПАПАТА В ЧЕСТ НА КЛАНЕТО**

ДОЛУ: **ХУГЕНОТИ В ЗАТВОРА ЗАРАДИ ВЯРАТА СИ**

Калвин още веднъж се връща в Париж. Той все така не иска да се откаже от надеждата, че Франция като нация може да приеме Реформацията. Но открива, че почти всяка врата е затворена. Проповядването на евангелието би го отвело направо на кладата и накрая решава да отпътува за Германия. **Веднага след тръгването му върху протестантите се разразява буря, която със сигурност е щяла да го унищожи заедно с останалите.**

Нямайки търпение да видят своята страна тръгнала в крак с Германия и Швейцария, френските реформатори решават да нанесат дързък
225 **удар срещу суеверията на Рим,** за да събудят целия народ. Затова една нощ из цяла Франция са разлепени плакати, осъждащи литургията. Вместо обаче да спомогне за напредъка на реформата, този ревностен, но необмислен ход довежда до гибелта не само на разпространителите му, но и на приятелите на реформираната вяра из цяла Франция. Той дава на папистите онова, което отдавна желаят – претекст да поискат пълното унищожаване на еретиците като агитатори, застрашаващи сигурността на трона и мира на нацията.

Някоя неизвестна ръка – никога не става ясно дали на неразумен приятел, или злонамерен враг – **залепва един от плакатите на вратата на личните покои на краля. Монархът е ужасен.** На този лист са атакувани безмилостно суеверията, пред които хората са благоговеели от векове. И безпрецедентната дързост да хвърлят тези директни и стряскащи думи в присъствието на самия крал разпалва яростта му. В изумлението си той, разтреперан, за миг изгубва ума и дума. **След това гневът му се излива в ужасните думи: „Нека всички заподозрени в лутеранската ерес да бъдат заловени - без никакво изключение! Ще ги изтребя до един!“** *(Пак там. Кн. 4, гл. 10).* Жребият е хвърлен. Кралят е решил да се определи изцяло на страната на Рим.

Веднага се предприемат мерки за арестуването на всеки лутеранин в Париж. Беден занаятчия, привърженик на реформираната вяра, който е имал обичая да събира вярващите на тайни места, е хванат и след заплаха за незабавна смърт на кладата, му е заповядано да води папския емисар до домовете на всички протестанти в града. Отначало той отхвърля, ужасен, това долно предложение, но в края страхът от пламъците надделява и той се съгласява да стане предател на братята си. Предшестван от нафората и заобиколен от тълпа свещеници с кадилници, от монаси и войници, Морен, кралският детектив, заедно с предателя бавно и тихо преминават по улиците на града. Процесията привидно е в чест на „святото тайнство“ – изкупление за обидата, нанесена на литургията от протестантите. 226 Но тази грандиозна процесия прикрива смъртоносната си цел. Когато стигнат до къщата на някой лутеранин, предателят прави знак, но не изрича никаква дума. Процесията спира, влизат в дома, семейството е извличано навън и е оковавано във вериги и страховитото шествие продължава напред към другите си жертви. Те „не пощадиха нито един дом, голям или малък, нито дори колежите на Парижкия университет (…) Морен разтрепера целия град (…) Това беше царство на терора“ *(Пак там. Кн. 4, гл. 10).*

Жертвите са умъртвявани с жестоки изтезания, като се издава специална заповед огънят да бъде по-бавен, за да може агонията им да бъде по-продължителна. Но те загиват като победители. Твърдостта им е непоклатима, мирът им – непомрачен. Техните гонители, безсилни да разклатят несломимото им мъжество, се чувстват като победени. „Издигнати са ешафоди из всички квартали на Париж и всеки ден на тях изгарят все нови и нови жертви с цел навсякъде да се всее ужас от ереста. В края на краищата обаче победата се оказва на страната на евангелието. **Целият Париж може да се убеди какви личности са формирани от новите идеи. Не съществува по-велик амвон от кладата на мъченика.** Спокойната радост, която огрява лицата на тези хора, докато крачат (…) към мястото на екзекуцията; героичното им държание сред бушуващите пламъци, благата им прошка към техните мъчители в много случаи превръща гнева в състрадание и омразата в любов, говорейки с непреодолимо красноречие в полза на евангелието“ *(Уайли. Кн. 13, гл. 20).*

Решени да разпалят яростта на обществото до крайна степен, свещениците разпространяват най-ужасни обвинения срещу протестантите. Обвиняват ги в заговор за избиване на католиците, за събаряне на властта и за покушение срещу живота на краля. В подкрепа на голословните си твърдения, естествено, не биха могли да дадат ни най-малкото доказателство. Обаче тези злонамерени „пророчества“ ще се изпълнят - при далеч по-различни обстоятелства и по съвсем различни причини. **Жестокостите, стоварени върху невинни протестанти от католиците, ще дочакат своето възмездие, което след векове ще доведе - според предсказанието** 227 **- точно до гибелта на краля, правителството и поданиците му. Но тази гибел е предизвикана от безбожни хора и от самите паписти. Не появата, а унищожаването на протестантизма ще докара**

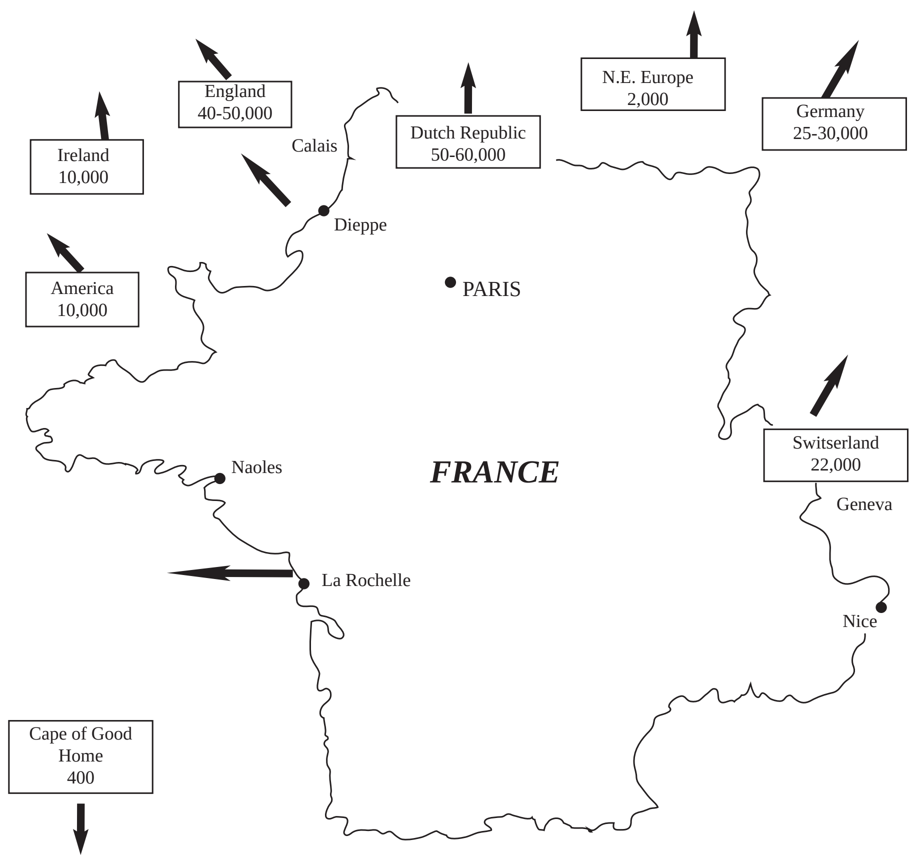

ГОРЕ ДЯСНО: **ЕДИНСТВЕНИЯТ ОСТАНАЛ НАПИСАН НА РЪКА ЕКЗЕМПЛЯР ЗА ОТМЯНАТА НА НАНТСКИЯ ЕДИКТ**

ДОЛУ ЛЯВО И ДЯСНО: **ХУГЕНОТСКИ ПАМЕТНИК В ГРАД ФРАНШОЕК, ЮЖНА АФРИКА**

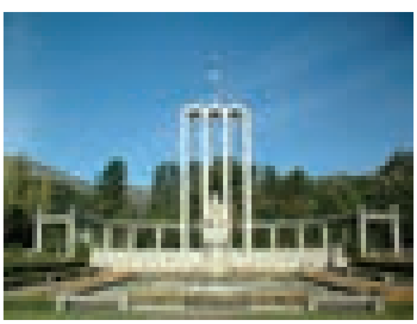

ГОРЕ: **КАРТА, ПОКАЗВАЩА ОСНОВНИТЕ ПЪТИЩА НА БЯГСТВО НА ХУГЕНОТИТЕ, КОИТО НАПУСКАТ ФРАНЦИЯ**

(Когато побягват от нестихващите гонения във Франция, те тръгват във всички посоки. Където и да се заселват, те донасят със себе си най-ценни умения, необходими за производството и селското стопанство.)

ДОЛУ ЛЯВО: **ГОЛЯМА ХУГЕНОТСКА БИБЛИОТЕКА /** ***ДОЛУ ДЯСНО:*** **НЯКОИ ОТ СТАРИТЕ ХУГЕНОТСКИ КНИГИ В НЕЯ**

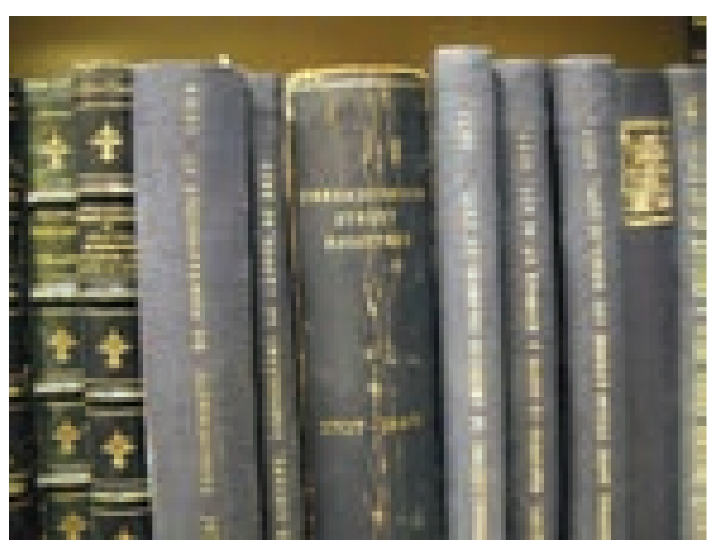

тези бедствия върху Франция три века по-късно.

Подозрения, недоверие и страх завладяват всички класи на обществото. Сред всеобщата уплаха се разбира колко дълбоко се е вкоренило лутеранското учение в съзнанието на хора с най-високо образование, влияние и достоен характер. Изведнъж се овакантяват отговорни и почетни постове. Изчезнали са занаятчии, печатари, учени, професори в университети, писатели и дори придворни. **Стотици избягват от Париж в доброволно изгнаничество**, като по този начин за пръв път дават знак, че са симпатизирали на реформираната вяра. Папистите се оглеждат, стъписани, разбирайки колко много са били тайните еретици, които са търпели помежду си. Яростта им се излива върху множеството по-обикновени жертви, попаднали във властта им. **Затворите са претъпкани и сякаш самият въздух потъмнява от дима на горящите клади, запалени за свидетелите на евангелието.**

Франсоа I се е хвалил, че е водач на великото движение за възраждане на науката, ознаменувало началото на шестнадесети век. Той с удоволствие е канил в двора си учени хора от всяка страна. На любовта му към просвещението и на презрението му към невежеството и суеверията на монасите се дължи отчасти известната му търпимост към Реформацията. **Но обзет от непреклонното намерение да изкорени ереста, този покровител на науката издава указ, с който забранява книгопечатането в цяла Франция! Франсоа е един от многото примери, доказващи че интелектуалната култура не е щит срещу религиозна нетърпимост и гонения.**

Предстои Франция да се отдаде напълно на унищожаването на протестантизма чрез една грандиозна публична разправа. Свещениците настояват, че оскърблението, нанесено на Небето чрез осъждане на литургията, може да бъде изкупено единствено с кръв и че в името на народа си кралят трябва да даде официално разрешение за това страховито дело.

228 **Чудовищната церемония е определена за 21 януари 1535 г.** Подклаждат се суеверните страхове и фанатичната омраза на цялата нация. По улиците на Париж се струпват множества от всички околни провинции. Денят трябва да започне с огромна и внушителна процесия. „Къщите, край които минава шествието, са покрити с траурни драперии, а на определени места са издигнати олтари.“ Пред всяка врата е запалена факла в чест на „святото тайнство“. Преди зазоряване процесията се събира пред кралския дворец. „В началото вървят хоругвите и кръстовете на няколко енории. След тях пристъпват гражданите - двама по двама с факли в ръце.“ Следват ги четирите монашески ордена, всички облечени в специалните си одежди. После идва огромна колекция от мощите на известни светци. В края шестват на коне духовници в царственото великолепие на своите пурпурни разкошно украсени одежди.

„Нафората се носи от епископа на Париж под великолепен балдахин (…) придържан от четирима князе с благородническо потекло (…) След нафората върви кралят (…) През този ден Франсоа I е без корона и без кралско облекло.“ „С открита глава, със сведени към земята очи и със запалена свещ в ръка“ кралят на Франция се явява „като каещ се грешник“ *(Пак там. Кн. 13, гл. 21)*. При всеки олтар той се покланя смирено, но не за пороците, които оскверняват душата му, нито за невинната кръв, която петни ръцете му, но заради смъртния грях на поданиците му, които са дръзнали да осъдят литургията. След него идва кралицата и държавните сановници, които също вървят двама по двама, всеки със запалена факла.

Като част от службите през този ден самият монарх отправя обръщение към високопоставените служители на кралството в голямата зала на епископския палат. Със скръб на лице той се явява пред тях и със затрогващо красноречиви думи оплаква „престъплението, богохулството, деня на печал и позор“, който е сполетял нацията. И **призовава всеки верен поданик да помогне за изкореняването на тази смъртоносна ерес**, която заплашва Франция с гибел. „Както е вярно, господа, че съм ваш крал – казва той - така и ако знаех, че един от моите собствени крайници е опетнен или заразен с тази отвратителна проказа, бих ви дал да го отсечете (…) Нещо повече, 229
ако бях видял едно от децата си, осквернено от нея, не бих го пощадил (…) Сам бих го предал и бих го принесъл в жертва на Бога.“ Гласът му се задавя от сълзи и цялото събрание ридае, възкликвайки единодушно: **„Ще живеем и ще умрем за католическата вяра!“** *(Д`Обине. История на Реформацията в Европа по времето на Калвин. Кн. 4, гл. 12).*

Непрогледен мрак се спуска върху народа, отхвърлил светлината на истината. Благодатта, която „донася спасение“, се е явила. Но след като вижда нейната сила и святост, след като хиляди са привлечени от Божествената ѝ красота, след като градове и села са били осветени от блясъка ѝ, Франция обръща гръб и избира тъмнината вместо светлината. Отблъсква предложения от небето дар. Нарича злото добро и доброто – зло, докато става жертва на доброволната си самозаблуда. Въпреки че в този момент те

ЛЯВО: МАРИЯ АНТОАНЕТА, КРАЛИЦА НА ФРАНЦИЯ (СЪПРУГА НА ЛУИ XVI)

ГОРЕ И ДОЛУ:
ЛУИ XVI (1754-1793),
УПРАВЛЯВАЛ ОТ 1774 ДО 1792 г.

ЛЯВО: ЕКЗЕКУЦИЯТА НА МАРИЯ АНТОАНЕТА

наистина вярват, че служат на Бога, като преследват народа Му, тяхната искреност не ги обезвинява. Те са отрекли съзнателно светлината, която е щяла да ги спаси от заблудата, от опетняването на душите им с вина за кръвопролития.

В огромната катедрала, където след почти три века „богинята на разума" ще бъде поставена на престола на една нация, забравила живия Бог, се дава тържествена клетва ереста да бъде изкоренена. **Тържественото шествие на представителите на Франция отново тръгва, за да извърши делото, за което те са се заклели. „Наблизо една до друга се издигат клади, на които да се изгарят живи християни протестанти, и е уговорено те да бъдат запалвани в момента на приближаването на краля, а процесията трябва да спре, за да наблюдава екзекуцията"** *(Уайли. Кн. 13, гл. 21)*. Подробностите за понесените от тези свидетели за Христос изтезания са твърде мъчителни, за да бъдат разказвани. Но у тези верни Божии чеда няма никакво колебание. Когато се опитват да принудят един протестант да се отрече, той отговаря: „Вярвам само в това, което някога са проповядвали пророците и апостолите, и в което са вярвали всички светии. Вярата ми се осланя на Бога, Който ще срази всички сили на ада" *(Д`Обине.*
230 *История на Реформацията в Европа по времето на Калвин. Кн. 4, гл. 12)*.

Шествието отново и отново се спира на местата за мъчение. Когато стигат до кралския дворец, откъдето са тръгнали, тълпата се разпръсва и кралят и прелатите се оттеглят, изключително доволни от събитията през този ден и поздравяващи се за започнатото дело, което трябва да доведе до пълното унищожение на ереста.

Евангелието на мира, което Франция е отхвърлила, скоро е напълно изкоренено и резултатите са ужасяващи. На 21 януари 1793 г., точно двеста петдесет и осем години от деня, когато Франция окончателно е решила да унищожи реформаторите, по улиците на Париж преминава друга процесия със съвсем различна цел. „Кралят отново е главната действаща фигура. Отново има безредици и викове. Отново се чуват призиви за още жертви. Отново се издигат черни ешафоди. И отново сцените от деня завършват с ужасни екзекуции: Луи XVI, опитващ се да се отскубне от ръцете на своите тъмничари и палачи, е извлечен към ешафода и там е насилствено държан, докато гилотината пада и отрязаната му глава се търкулва" *(Уайли. Кн. 13, гл. 21)*. Кралят не е единствената жертва. Близо до това място две хиляди и осемстотин човешки същества намират смъртта си от гилотината през кървавите дни на терора.

Реформацията представя пред света една отворена Библия, като разпечатва изискванията на Божия закон и всажда неговите предписания в съвестта на хората. Безкрайната Любов разкрива пред всеки един небесните постановления и принципи. Бог е казал: „Затова пазете ги и ги вършете, защото това е мъдростта ви и разумът ви пред очите на народите, които ще чуят всички тези наредби и ще кажат: Тази велика нация наистина е мъдър и разумен народ" (Вт. 4:6). **Когато отхвърля небесния дар, Франция посява семето на анархията и разрухата. И неизбежното действие на закона за причина и следствие довежда до революцията и до режима на терор.**

Дълго преди гоненията, предизвикани от разлепените плакати, смелият и ревностен Фарел е принуден да избяга от родната си страна. Той се отправя към Швейцария и подпомагайки там с труда си Цвингли, наклонява везните в полза на 231
Реформацията. Налага се да прекара там останалата част от живота си, но продължава да упражнява влияние върху Реформацията във Франция. През първите години на изгнаничеството си той насочва своите усилия специално към разпространяването на евангелието в родината си. Дълго време проповядва на сънародниците си близо до границата, където с неуморна бдителност следи хода на борбата и помага с насърчителни думи и съвети. **С помощта на други изгнаници писанията на немските реформатори се превеждат на френски език и заедно с френската Библия се отпечатват в големи количества. Тези книги се продават бързо по цяла Франция с помощта на пътуващи книжари.** Доставят им се на ниска цена и по този начин печалбата от продажбите им дава възможност да продължават да работят.

Фарел започва работата си в Швейцария под скромното прикритие на учител. Оттегляйки се в уединена енория, той се посвещава на обучението на деца. Освен обичайните учебни предмети, той предпазливо въвежда библейските истини, надявайки се чрез децата да заинтересува родителите. При някои от тях успява, но свещениците се намесват, за да прекратят делото и карат суеверните селяни да му се противопоставят. „Това не може да бъде евангелието на Христос – настоява свещеникът - след като неговото проповядване не донася мир, а война" *(Уайли. Кн. 14, гл. 3)*. **Той постъпва като първите ученици на евангелието: когато го гонят от един град, отива в друг.** От село на село, от град на град, той пътува често пеша, търпи глад, студ и изтощение и навсякъде

СТАТУИ НА ЧЕТИРИМАТА РЕФОРМАТОРИ В ЖЕНЕВА: УИЛЯМ ФАРЕЛ, ЖАН КАЛВИН, ТЕОДОР БЕЗА И ДЖОН НОКС. Фарел провъзгласява протестантизма в Женева, Калвин го укрепва, Беза е наследникът на Калвин, а Нокс прекарва известно време там, след което помага Шотландия да бъде спечелена за протестантизма.

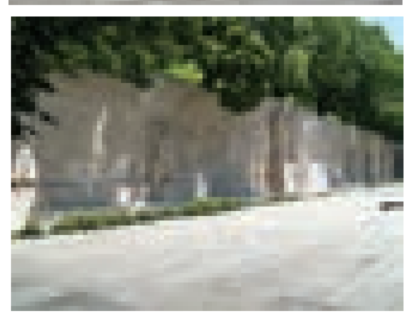

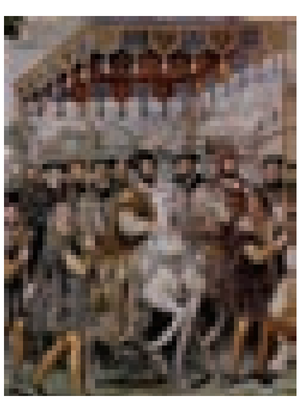

КРАЙНО ЛЯВО:

ОСВОБОЖДА-ВАНЕТО НА БЕРКЕН

ЛЯВО:

ФРАНСОА I

***ДЯСНО:* ИЗГА-РЯНЕ НА ФРЕНСКИ ЕРЕТИЦИ В МО**

животът му е в опасност. **Проповядва по пазарите, в църквите, понякога от амвоните на катедралите. Случва се в църквата да няма нито един слушател. Друг път проповедите му са прекъсвани от викове и подигравки. Много пъти го свалят насилствено от амвона.** Неведнъж простолюдието го напада и пребива почти до смърт. Въпреки всичко той продължава напред. Макар често отблъскван, с неуморимо упорство той се връща пак на мястото на борбата. **И вижда как един след друг градове, които са били крепости на папството, отварят вратите си за евангелието.** Малката енория, където отначало работи, скоро при-
232 ема реформираната вяра. Градовете Мора́ и Нюшател също отхвърлят католическите обреди и изхвърлят идолопоклонническите изображения от църквите си.

Фарел от дълго време носи в сърцето си желанието да забие протестантското знаме в Женева. Ако бъде спечелен, този град би станал център на Реформацията за Франция, Швейцария и Италия. Поставяйки си тази цел, той продължава да работи, докато много от околните градове и села приемат реформираната вяра. Тогава, **придружен от един-единствен другар, той влиза в Женева. Но му разрешават да изнесе само две проповеди.** След като напразно са се мъчили да накарат гражданските власти да го осъдят, свещениците го призовават пред църковен съвет, на който идват със скрити под расата си оръжия, твърдо решени да отнемат живота му. Отвън, пред залата, се събира побесняла тълпа с тояги и мечове, за да го убият, ако успее да се изплъзне от съда. Обаче присъствието на градските власти и на въоръжен отряд войници го спасява. Рано на следващата сутрин Фарел, заедно с придружаващия го, са заведени на сигурно място оттатък езерото. Така завършва първият му опит да евангелизира Женева.

За следващия опит е избран още по-скромен инструмент – млад човек с толкова невзрачен вид, че дори съмишлениците на Реформацията го посрещат хладно. Пък и какво ли би могъл да постигне такъв човек, след като самият Фарел е отхвърлен? Как някой с толкова малко смелост и опит би могъл да устои на бурята, пред която и най-силните и смелите са принудени да избягат? „Не чрез мощ, нито чрез сила, а чрез Моя Дух, казва Господ“ (Зах.4:6). „Бог избра слабите неща на света, за да посрами силните“; „Защото Божието глупаво е по-мъдро от хората; и Божията немощ – по-силна от тях“ (1 Кор. 1:27, 25).

Фроман започва работа като учител. Истините, на които учи децата в училище, те повтарят у дома. Скоро самите родители започват да идват, за да им обясни Библията, докато училищната стая се изпълва с внимателни слушатели. **Безплатно се раздават Нови завети и брошури, за да достигнат до много хора, които не смеят открито да дойдат и да слушат новите доктрини.** След известно време и този работник е принуден да бяга. 233
Но истините, които проповядва, са се вкоренили здраво в съзнанието на хората. Реформацията е посята и продължава да укрепва и да се разширява. **Проповедниците се завръщат и в края на краищата чрез техните усилия в Женева се установява протестантското богослужение.**

Когато след много странстване и превратности Калвин минава през портите му, градът вече се е обявил на страната на Реформацията. Връщайки се от едно последно посещение на родното си място, той се отправя към Базел, когато открива, че прекият път е препречен от армиите на Карл V, и е принуден да тръгне по околен път през Женева.

В това Фарел разпознава Божията ръка. Въпреки че Женева е приела реформираната вяра, все още остава да се свърши много работа. Необходимо е хората да се обърнат към Бога не като общество, но като отделни личности. Духовното възраждане трябва да се осъществи в сърцето и съвестта на човека чрез силата на Светия Дух, а не чрез укази на събори. **Макар народът на Женева да е отхвърлил авторитета на Рим, те не са съвсем готови да се отрекат от пороците, които са процъфтявали под неговото управление.** Да се установят тук чистите принципи на евангелието и да се подготви този народ да заема достойно положението, към което го е призовало провидението, не е никак лека задача.

Фарел е убеден, че в лицето на Калвин е открил човека, с когото може да работи заедно в това дело. В името на Бога той тържествено заклева младия мисионер да остане и да работи там. Калвин се отдръпва уплашено. Плах и миролюбив, той се опасява от общуване с дръзкия, независим и избухлив дух на жителите на Женева. Крехкото му здраве, заедно със склонността му към научни занимания, го карат да търси уединение. Убеден, че чрез перото си най-добре може да служи на каузата на реформата, той иска да намери тихо място, където да се отдаде на изучаване на истината, а чрез печата да наставлява и укрепва църквите. Но не посмява да откаже, защото възприема сериозния съвет на Фарел като призив от Небето.
Струва му се, че „Божията ръка се е протегнала отгоре, 234
хванала го е и го е поставила безвъзвратно на мястото, което с такова нетърпение желае да напусне“ *(Д`Обине. История на Реформацията в Европа по времето на Калвин. Кн. 9, гл. 17).*

По това време големи опасности застрашават

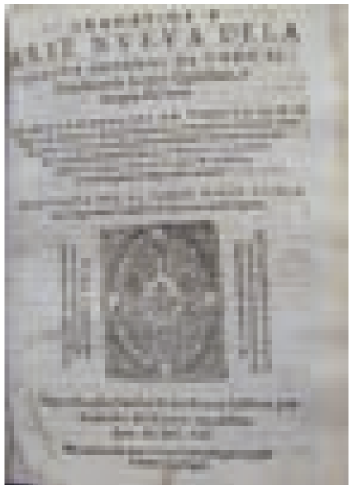

ГОРЕ: **ЙЕЗУИТСКА НРАВОУЧИТЕЛНА КНИГА ОТ 1598 г.**

ГОРЕ: **ИГНАЦИЙ ЛОЙОЛА**

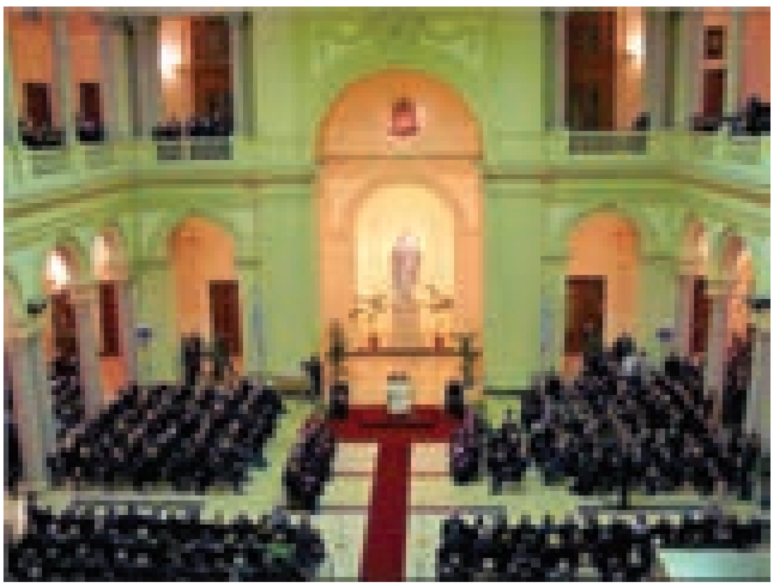

ГОРЕ: **БЕНЕДИКТ XVI ПОСЕЩАВА ЦЕНТРАЛНОТО УЧЕБНО ЗАВЕДЕНИЕ НА ЙЕЗУИТИТЕ: ПОНТИФСКИЯ ГРЕГОРИАНСКИ УНИВЕРСИТЕТ В РИМ**

ГОРЕ И ДОЛУ: **ПЕЧАТЪТ НА ОРДЕНА НА ЙЕЗУИТИТЕ**

протестантската кауза. Анатемите на папата гърмят срещу Женева и могъщи нации я заплашват с унищожение. Как би могъл този малък град да устои на властната църковна йерархия, която толкова често е принуждавала крале и императори да ѝ се подчиняват? Как би могъл да устои на великите завоеватели на света?

В цялото християнство протестантизмът е заплашен от страшни врагове. След първите победи на Реформацията Рим събира нови сили, надявайки се да постигне унищожаването ѝ. По това време се създава орденът на йезуитите – най-жестокият, най-безскрупулният и най-мощният от всички папски поборници. Прекъснали всички земни връзки и човешки влияния, лишени от всяко чувство на естествена привързаност, с напълно заглушени разум и съвест, те не признават никакви правила, никаква вярност, освен към своя орден; и никакви задължения, освен да разширяват влиянието му (виж Приложението). Евангелието на Христос вдъхновява своите привърженици да се изправят пред опасности и да понасят страдания, без да се стряскат от студ, глад, тежък труд и бедност, да издигат знамето на истината пред лицето на изтезания, тъмници и клади. **За да се преборят с тази сила, йезуитите вдъхновяват своите последователи с фанатизъм, способен да понася подобни опасности и да се противопоставя на мощта на истината с всички оръжия на измамата.** Няма толкова голямо престъпление, което да не могат да извършат; няма толкова подла измама, която да не могат да използват, нито ги затруднява да излъжат по какъвто и да е начин. Дали обет за постоянна бедност и послушание, те съзнателно се стремят към богатство и власт, които да използват за събарянето на протестантизма и за възстановяването на папското върховенство.

235 Когато се появяват като членове на своя орден, те носят маската на святост, като посещават затвори и болници, служейки на болните и бедните. Така показват, че са се отрекли от света и носят свещеното име на Исус, Който е обикалял да върши добро. Но под тази безукорна външност често се прикриват изключително престъпни и смъртоносни цели. **Един от фундаменталните принципи на ордена е, че целта оправдава средствата. Според този кодекс лъжата, кражбата, лъжесвидетелството, убийството са не само простими, но и препоръчителни, когато служат на интересите на църквата.** Прикривайки истинските си намерения, йезуитите си проправят път до държавни служби, издигат се до поста съветници на крале и оформят политиката на народите. Стават слуги, за да шпионират господарите си. Основават колежи за синовете на князе и благородници и училища за обикновените хора. По този начин подмамват децата на протестантски родители да приемат католическите обреди. Цялата показна пищност и театрален блясък на католическото поклонение цели да обърка ума, да заслепи и омае въображението, като по този начин синовете стават предатели на свободата, за която родителите им са се борили и жертвали. **Йезуитите бързо се разпръсват по цяла Европа; навсякъде, където стъпи кракът им, следва възраждане на папството.**

За да им се даде по-голяма власт, е издаден указ, който възвръща Инквизицията (виж Приложението). Въпреки всеобщото отвращение, с което се гледа на нея дори в католическите страни, папските водачи отново сформират този чудовищен трибунал. В неговите тайни подземни затвори се повтарят зверства, твърде страшни, за да бъдат изкарани на дневна светлина. В много страни десетки хиляди хора - цветът на нацията, най-чистите и най-благородните, най-мислещите и високо образованите: благочестиви и предани на Бога пастори, трудолюбиви и патриотични граждани, блестящи учени, даровити художници, изкусни занаятчии са избити или принудени да бягат в чужди земи.

Такива са средствата, към които прибягва Рим, за да угаси светлината на Реформацията, да отклони хората от Библията и да възстанови невежеството и суеверията на мрачното Средновековие. Но с Божието благословение и чрез усилията на тези благородни мъже, които Бог издига след Лутер, протестантството не е унищожено. То не разчита на благоразположението на князе или на силата на оръжието. Негови крепости стават най-малките държави, най-скромните и слаби нации. **За Реформацията печели победи малката Женева сред могъщи врагове, които заговорничат за унищожаването ѝ; Холандия, на бреговете на Северно море, бореща се срещу тиранията на Испания – тогава най-великото и богатото от кралствата; както и студената и неплодородна Швеция.** 236

Калвин работи в Женева почти тридесет години, първо – за изграждането на църква, която да се придържа към библейския морал, а след това и за напредъка на Реформацията из цяла Европа. Поведението му като водител на обществото не е безпогрешно, нито доктрините му са съвсем свободни от заблуди. Но той е инструмент за разпространяване на особено важните за онова време истини в защита на протестантизма срещу бързо завръщащата се вълна на папството. Помага в реформираните църкви да се въздигне простотата и чистотата на живота, вместо гордостта и покварата, поощрявани от папските учения.

От Женева се изпращат книги и учители, които

разпространяват реформираните учения. От нея очакват наставления, съвети и насърчение преследваните от всички страни. Градът на Калвин става убежище за гонените реформатори от цяла Западна Европа. **Бягайки от ужасните бури, които продължават векове наред, бегълците идват при портите на Женева.** Умиращи от глад, ранени, лишени от дом и роднини, те са радушно приемани и обгрижвани с нежност. И след като намират там дом, те благославят града, който ги е осиновил, със своите умения, знания и благочестие. **Мнозина, намерили там подслон, по-късно се връщат в родните си страни, за да се борят с римската тирания. Джон Нокс, смелият шотландски реформатор, доста от английските пуритани, протестантите от Холандия и Испания и хугенотите от Франция пренасят от Женева факела на истината, за да осветят тъмнината на родните си земи.**

ИГНАЦИЙ ЛОЙОЛА (1491-1556), ОСНОВАТЕЛ НА ОРДЕНА НА ЙЕЗУИТИТЕ

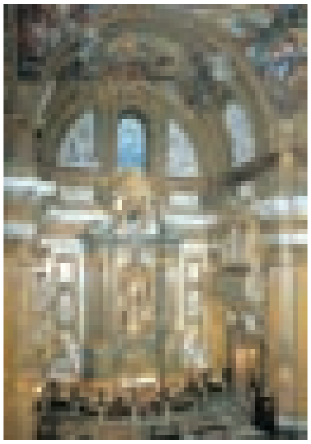
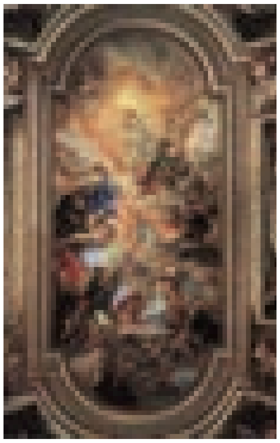

КРАЙНО ЛЯВО: ПАПА ПАВЕЛ III УТВЪРЖДАВА ЙЕЗУИТИТЕ КАТО КАТОЛИЧЕСКА ОРГАНИЗАЦИЯ

ЦЕНТЪР ЛЯВО: ОЛТАР НА СВ. ИГНАЦИЙ В РИМ

ДЯСНО: АПОТЕОЗ НА СВ. ИГНАЦИЙ

„АПОТЕОЗ" ОЗНАЧАВА ИЗДИГАНЕ ДО БОЖЕСТВЕН СТАТУТ. ТОВА ГИГАНТСКО ИЗОБРАЖЕНИЕ НА КУПОЛА ПОКАЗВА КАК ЛОЙОЛА Е ОТНЕСЕН НА НЕБЕТО СЛЕД СМЪРТТА СИ.

През 1521 г. тридесетгодишният испански аристократ и войник Игнаций Лойола защитава крепостта на Памплона от френско нападение, но е ударен от гюле, което чупи десния му крак. Докато се възстановява в родовия замък в Лойола, усеща липсата на любимите си романи, но открива книга за житията на католически светци. Решава да надмине всички тях в посвещението си на Римската църква.

Събира съмишленици и създава подготвителна програма, описана в книгата му „Духовни упражнения". Тези напътствия, които всички желаещи да станат йезуити трябва да изучат, се състоят от обучение на ума да се подчинява безпрекословно на контрола на по-висшите йезуити и на папата. Там са включени подробни въображаеми картини на огньовете в ада, в които непокорният някога ще бъде хвърлен, ако не се подчинява на висшестоящите.

Правило 13 от „Правилата за мислене с Църквата" гласи: „Аз ще вярвам, че бялото, което виждам, е черно, ако йерархичната Църква го дефинира така" *(Ignatius of Loyola, Rules for Thinking with the Church (1999). Bettenson, Henry. ed. Documents of the Christian Church (3rd ed.). Oxford: Oxford University Press. pp. 364–367).*

В друго известно изказване Лойола заявява, че всеки йезуит трябва да бъде като пръчка в ръката на висшестоящия. Добре познат е техният принцип „целта оправдава средствата". Всичко може да се каже или направи, стига да постига желаната цел. Друго учение е „умствената резервираност". След като притежаваш истината за нещо в ума си, можеш да правиш всякакви неверни твърдения" *(A.H. Newman, Manual of Church History, Vol. 2, pp. 376-380).*

През1537 г. Лойола и съмишлениците му заминават за Рим, за да предложат услугите си директно на папа Павел III. Папата приема това като една чудесна възможност. Предложена му е сила от духовни командоси, които са подчинени единствено на него във водене битките на Рим. През септември 1540 г. Павел III упълномощава новия орден да се нарича „Обществото на Исус". Йезуитите нямат определен начин на обличане или задължение да присъстват на определени църковни служби. Веднага след основаването си те са свободни да се придвижват бързо навсякъде, където има нужда от тях. Най-важно е послушанието към папата. Теолозите йезуити помагат за свикването на Събора в Трент.

До края на живота на Игнаций през 1556 г. орденът му набира повече от 1000 членове. Те са изпращани до административни единици, наречени от него провинции. Отначало са предимно в Европа, където основават училища, учат деца и възрастни, стават дипломати и съветници на крале и кралици. В изповедалнята казват на тези водачи, че греховете им ще бъдат опростени, ако помагат на папата да унищожи протестантизма.

ИСТОРИЦИТЕ РАЗКАЗВАТ ЗА ВЕКОВЕ НА ГОНЕНИЯ

Фактът, че Римската църква е проляла повече невинна кръв от всяка друга институция, която някога е съществувала сред хората, не може да бъде оспорен от нито един протестант, който има компетентно познание върху историята (...) Не е възможно да се придобие пълна представа за множеството жертви и е съвсем сигурно, че никое човешко въображение не може точно да осъзнае техните страдания" *(W.E.H. Lecky, History of the Rise and Influence of the Spirit of Rationalism in Europe, Vol. 2, p. 32, 1910 ed.).*

„За изповядването на вяра, противопоставяща се на ученията на Римската църква, историята е записала мъченическата смърт на повече от сто милиона души. Милион валденси и албигои [швейцарски и френски протестанти] загиват по време кръстоносния поход, свикан от папа Инокентий III през 1208 г. След основаването на Ордена на йезуитите, в периода 1540-1580 г. са унищожени 900 000 души. Сто и петдесет хиляди са убити от Инквизицията за 30 години.

За период от 38 години след едикта на Карл V против протестантите, 50 000 души са обесени, обезглавени или заровени живи заради „еретичество". Още осемдесет хиляди загиват за пет и половина години по време на управлението на Херцог Алба *(Brief Bible Readings, p. 16).*

„Католикът има някои основания,когато призовава за светско наказание спрямо еретиците. Настоява, че единствен той носи титлата „християнин" и твърди, че е учен от непогрешимото присъствие на Божия Дух (...) Толкова морално оправдано е да се умъртви човек заради ерес, колкото и за убийство (...) В много случаи гонението поради изразяване на религиозно мнение е не само допустимо, но силно препоръчително и необходимо" *("The Lawfulness of Persecution," in The Rambler, June 4, 1849, pp. 119, 126).*

„Мартин Лутер твърди, че „църквата никога не е изгорила еретик" (...) Аз отговарям, че този аргумент доказва не мнението, а невежеството на Лутер. След като огромен брой хора са били изгорени или убити по друг начин, Лутер или не го знае и е невежа, или ако не е невежа, значи е изобличен в лъжа. Обстоятелството, че еретици често са били изгаряни от църквата, може да бъде доказано, ако приведем няколко примера" (Robert Bellarmine, Disputationes de Controversis Christianae Fidei ("Disputations Concerning Controversies of the Christian Faith"), Tom. II, cap. XXII *(Белармин, канонизиран след известно време, е водещ йезуит и римокатолически автор).*

"Ортодоксалното учение, както е формулирано от Св. Тома Аквински и утвърдено и задълбочено по-късно от доминиканци и йезуити като блажения Роберто Белармино, гласи следното: „Еретичеството [според определението на Рим] е своеволно придържане от кръстена личност към доктрини, които противоречат на някоя точка от вярата, дефинирана от Католическата църква" *P. Hinschius, "Heresy," The New Schaff-Herzog Encyclopedia of Religious Knowledge, Vol. 5, pp. 234-235 (1909 ().*

СПАСЕНИЕТО ЕДИНСТВЕНО В ХРИСТОС

„Вярно е това Слово и заслужава пълно приемане, че Христос Исус дойде на света да спаси грешните, от които главният съм аз" *(1Тимотей 1:15).*

„И чрез никой друг няма спасение; защото няма под небето друго име дадено между хората, чрез което трябва да се спасим" *(Деяния 4:12).*

„Защото всеки, който призове Името на Господа, ще се спаси" *(Римляни 10:13).*

„Който иска да се спасят всичките хора и да дойдат до познаване на истината" *(1Тимотей 2:4).*

„... Бог толкова възлюби света, че даде Своя Единороден Син, за да не погине нито един, който вярва в Него, но да има вечен живот" *(Йоан 3:16).*

„Защото заплатата на греха е смърт, а Божият дар е вечен живот в Христос Исус, нашия Господ" *(Римляни 6:23).*

„Да благодарим на Бога за Неговия неизразим дар!" *(2Коринтяни 9:15).*

„Затова, братя, постарайте се още повече да затвърдявате вашето призвание и избиране, защото, като вършите тези неща, никога няма да се спънете" *(2Петрово 1:10).*

„Затова, като отхвърлите всяка нечистота и преливаща злоба, приемайте с кротост всаденото Слово, което може да спаси душите ви" *(Яков 1:21).*

„Защото се яви Божията благодат, която носи спасение за всичките хора, като ни учи да се отречем от нечестието и светските страсти и да живеем разбрано, праведно и благочестиво в настоящия свят" *(Тит 2:11, 12).*

„Защото, ако изповядаш с устата си, че Иисус е Господ, и повярваш в сърцето си, че Бог Го е възкресил от мъртвите, ще се спасиш" *(Римляни 10:9).*

„Нека остави безбожният пътя си и човекът на греха - помислите си; нека се обърне към Господа и Той ще се смили над него; и към нашия Бог, защото Той ще прощава щедро" *(Исая 55:7).*

„Който вярва в Него, не е осъден; който не вярва, е вече осъден, защото не е повярвал в Името на Единородния Божи Син" *(Йоан 3:18).*

„Кой е онзи, който ще ги осъди? Христос Исус е, Който умря, а още и беше възкресен от мъртвите, Който е от дясната страна на Бога, и Който се застъпва за нас" *(Римляни 8:34).*

„Който даде Себе Си заради нас, за да ни изкупи от всяко беззаконие и да очисти за Себе Си народ за Свое притежание, ревностен за добри дела" *(Тит 2:14).*

СПЕЦИАЛНИ ПРОРОЧЕСТВА ЗА ОТСЪПЛЕНИЕТО

„Докато разглеждах роговете, ето, между тях излезе друг, малък рог, пред който три от първите рогове се изтръгнаха. И ето, на този рог имаше очи като човешки очи и уста, която говореше големи неща (...) и за десетте рога на главата му, и за другия рог, който излезе нагоре и пред който паднаха три; за рога, който имаше очи и уста, която говореше големи неща, и който на вид беше по-голям от другарите си. Гледах този рог, когато води война със светиите и ги победи" *(Даниил 7:8, 20, 21).*

„А десетте рога са десет царе, които ще се издигнат от това царство; и след тях ще се издигне друг, който ще се различава от предните и ще покори трима царе" *(Даниил 7:25).*

ГОРЕ: **ТЕРИТОРИИТЕ, РАЗБУНТУВАЛИ СЕ ПРОТИВ РИМ / КАРТА НА НИДЕРЛАНДИЯ / ТЕРИТОРИИТЕ, КОНТРОЛИРАНИ ОТ ФИЛИП II**

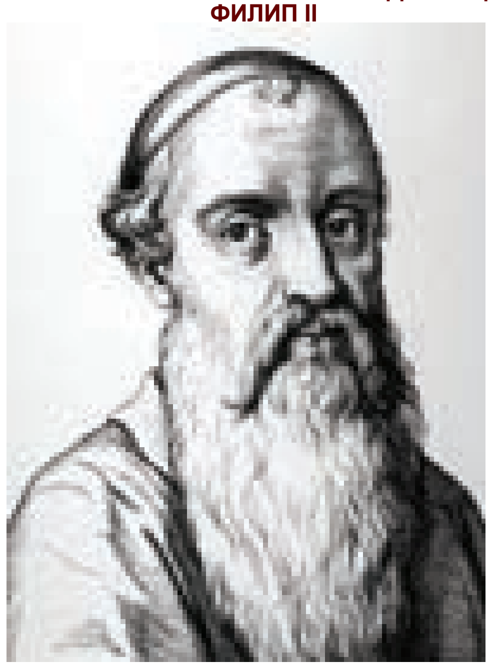

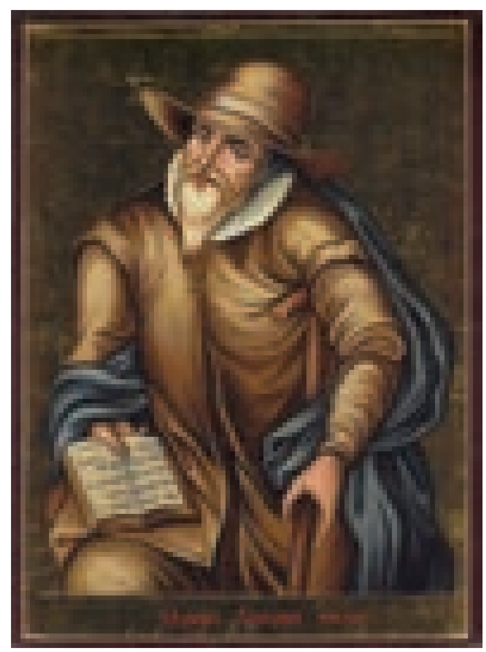

ГОРЕ: **ФИЛИП II, СИН НА КАРЛ V / МЕНО СИМОНС /** ***ДОЛУ:*** **ХАНС ТАУСЕН / ОЛАФ И ЛАВРЕНТИЙ ПЕТРИ / ОЛАФ**

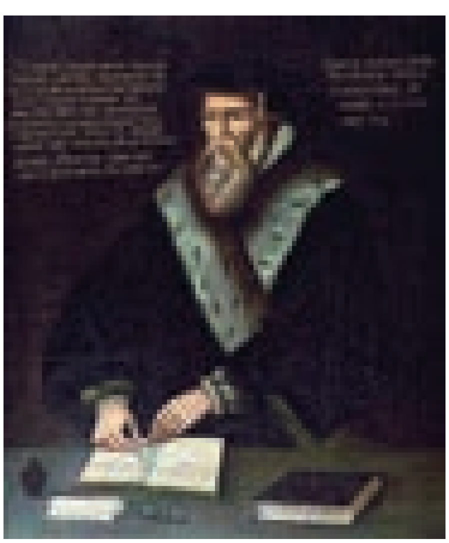

13 глава

Като буен огън

Нидерландия и Скандинавия

Докато Мартин Лутер работи в Германия, светлината се разпръсва из цяла Европа. Великата Реформация е започнала.

Човек на име Мено Симонс, който открива Бог, когато един мъж е убит мъченически, е използван от Небето, за да доведе при Христос хиляди хора в Северна Европа. Вилхем Орански извоюва правото на хората в Холандия да се покланят свободно на Бога.

Прочетете за Таусен, „датския реформатор", който едва не умира в усилията си да помогне на своя народ, *и за Олаф и Лаврентий Петри, които смело проповядват евангелието в Кралство Швеция и спечелват цялата нация на страната на Бога.*

В Нидерландия папската тирания много рано предизвиква решителна съпротива. Още седемсто-
237 тин години преди времето на Лутер римският понтифекс е безстрашно обвинен от двама епископи, които преди това са изпратени като посланици в Рим и са видели истинския характер на „светия престол": Бог „навеки е учредил църквата - Своята царица и невеста - като ѝ е осигурил благородно и вечно семейство с неувяхваща и трайна зестра, дал ѝ е вечна корона и скиптър (...) а всички тези добри неща ти отнемаш като крадец. Ти седиш в Божия храм. Вместо пастор си станал вълк за стадото (...) к**араш ни да вярваме, че си върховният епископ, но се държиш по-скоро като тиранин (...) Макар че трябва да бъдеш слуга на слугите, както се наричаш, ти се държиш като господар на господарите (...) Ти хвърляш презрение върху Божиите заповеди** (...) Светият Дух е Този, Който изгражда всички църкви до края на земята (...) Градът на нашия Бог, чиито граждани сме, се простира по всички области под небето. Той е по-велик от града, който светите пророци са нарекли Вавилон, който претендира за божественост, въздига себе си до небето и се хвали, че мъдростта му е безсмъртна. И накрая, без никакво основание твърди, че никога не е съгрешавал, нито някога може да съгреши" *(Жерар Бранд. История на Реформацията в „Ниските страни" и около тях. Кн. 1, с. 6).*

**Век след век се издигат и други протести, които като ехо повтарят този. Тези първи учители, които кръстосват различни страни и под най-различни
имена работят в духа на мисионерите валденси, раз- 238
пространявайки навсякъде познанието за евангелието, проникват и в Нидерландия. Техните учения се разпространяват бързо. Те превеждат Библията на валденсите на холандски език.** Твърдят, че „от нея има огромна полза: нищо лекомислено, никакви басни, издребнявания, измами, но само думите на истината. Наистина тук-там прозира груба обвивка, но меката и сладка среда на добротата и светостта може лесно да бъде открита в нея" *(Пак там. Кн. 1, с. 14)*. Така пишат носителите на древната вяра в дванадесети век.

Тогава започват папските гонения. Но сред кладите и изтезанията вярващите продължават да се умножават, непоколебимо обявявайки Библията за единствения непогрешим авторитет по религиозните въпроси, както и че „никой човек не трябва да бъде принуждаван да вярва, но трябва да бъде спечелен с проповядване" *(Мартин. Кн. 2, с. 87).*

Ученията на Лутер намират благодатна почва в Нидерландия. Искрени и верни хора започват да проповядват евангелието. Мено Симонс е роден в една от провинциите на Холандия. Получил римокатолическо образование и посветен в свещенически сан, той изобщо не познава Библията и не иска да я чете, защото се бои да не бъде подлъган в ерес. Когато в съзнанието му се пораждат съмнения относно доктрината за транссубстанциацията *(Транссубстанциация – термин, изразяващ приетото в католицизма вярване, че по*

ИСТОРИЧЕСКО ДАТИРАНЕ НА ТАЗИ ГЛАВА. Мено Симонс приема протестантизма в 1531 г. и до 1536 г. основава голям брой менонитски църкви.

Холандските протестанти са преследвани още от XII век. Карл V убива мъченически някои от тях през 1523 г. Гоненията стават още по-ожесточени. Вилхем Орански предвожда протестантските сили години наред, но е убит в резултат на католически заговор през 1584 г.

Подпомогнат от благосклонното отношение на краля, Ханс Таусен занася евангелието в Дания. До 1530 г. Дания става предимно протестантска.

Олаф и Лаврентий Петри повеждат шведската Реформация.

През 1527 г. Крал Густав открито се обявява в полза на Реформацията. Век по-късно започва Тридесетгодишната война в Европа, която е най-унищожителната война преди XX век. Тя е почти спечелена от католиците, когато Крал Густав II (Адолф), ревностен християнин, тръгва на юг с шведската армия и печели победа след победа. Вестфалският мирен договор от октомври 1648 г. донася религиозна свобода на милиони протестанти в Северна Европа.

Местата в глави 1 до 5 са посочени на картите на с. 20
Споменатите в глави 6 до 15 могат да бъдат намерени на с. 21.

ГОРЕ ЛЯВО: ИЗГЛЕД КЪМ РОТЕРДАМ / *ГОРЕ ДЯСНО:* КАНАЛ В НИДЕРЛАНДИЯ

ДОЛУ ЛЯВО: ВИЛХЕМ ОРАНСКИ, ОСВОБОДИТЕЛЯТ НА ХОЛАНДИЯ / *ДОЛУ ДЯСНО:* ГУСТАВ АДОЛФ ОСВОБОДИТЕЛ

ДОЛУ ЛЯВО: ГЕРМАНИЯ В НАЧАЛОТО НА ТРИДЕСЕТГОДИШНАТА ВОЙНА
ДОЛУ ДЯСНО: СЦЕНА ОТ ТРИДЕСЕТГОДИШНАТА ВОЙНА.

време на литургията хлябът и виното се трансформират в действителни тяло и кръв Христови, без видима или измерима промяна на елементите. Бел. пр.), той ги приема като сатанински изкушения и чрез молитва и изповед се опитва да се освободи от тях. Но всичко е напразно. Отдава се на лекомислени развлечения с цел да смълчи обвинителния глас на съвестта си, но без никаква полза. **След известно време се насочва към изучаване на Новия завет и това, заедно с писанията на Лутер, го подтиква да приеме реформираната вяра.** Скоро след това в едно близко село наблюдава обезглавяването на човек, осъден на смърт само защото се е кръстил втори път. **Този случай го кара да изследва в Библията въпроса за кръщението на бебета. Там не**
239 **успява да открие никакви доказателства за това, а разбира, че навсякъде се изискват покаяние и вяра като условия за кръщение.**

Мено изоставя Римокатолическата църква и посвещава живота си на проповядване на истините, които е приел. В Нидерландия, както и в Германия, се появяват група фанатици, които проповядват абсурдни и бунтарски доктрини, грубо нарушаващи обществените устои и почтеността и подстрекаващи към насилие и бунт. Мено предвижда страшните последици, до които тези движения неизбежно ще доведат, и енергично се противопоставя на лъжливите учения и дивите планове на фанатиците. Много хора, отначало подвели се по техните опасни учения, по-късно ги отхвърлят. Има все още останали и много потомци на древните християни, плод от ученията на валденсите. Сред тези групи Мено работи с голяма ревност и успех.

Пътува в продължение на двадесет и пет години заедно със съпругата и децата си, понасяйки огромни трудности и лишения. Животът му често е в опасност. Обхожда Нидерландия и Северна Германия, като работи главно сред по-низшите класи, но влиянието му се разпростира нашироко. Макар и с ограничено образование, по природа той е красноречив. Непоклатимо почтен човек със скромен дух и благородни обноски, както и с искрена и сериозна набожност, животът на Мено разкрива принципите, които той проповядва. Затова печели доверието на хората. Неговите последователи са разпръсквани и потискани. Те понасят големи страдания, поради това, че ги бъркат с фанатичните последователи на Мюнцер. Въпреки това - благодарение на усилията им - към вярата се обръщат големи множества.

Никъде реформираните учения не са приемани така повсеместно, както в Нидерландия. Но и почти няма страна, където последователите на протестантизма да са претърпели по-ужасни гонения. В Германия Карл V забранява Реформацията и с радост би изпратил всичките ѝ последователи на кладата. Но
князете се изправят като стена срещу неговата тирания. 240
В Нидерландия обаче властта му е по-силна и едикти за гонения следват бързо един подир друг. Да се чете Библията, да се слуша или проповядва, дори да се говори за нея – това се наказва със смърт чрез изгаряне на клада. Смъртно наказание се налага и когато човек се моли на Бога в уединено място, когато не се покланя на икони или пък когато пее псалми. Осъждани са дори тези, които се отричат от своите „заблуди", като мъжете са посичани с меч, а жените са изгаряни живи. **Хиляди загиват при царуването на Карл V и Филип II.**

Веднъж цяло семейство е докарано пред инквизиторите, обвинено в непосещаване на литургията и в домашно поклонение. Когато ги разпитват за тайните им обичаи, най-малкият син отговаря: „Ние падаме на колене и се молим Бог да просвети умовете ни и да прости нашите грехове. Молим се за нашия император, да царува в благоденствие и да има щастлив живот. Молим се Бог да запази нашите градоначалници" *(Уайли. Кн. 18, гл. 6)*. Някои от съдиите са дълбоко развълнувани, и въпреки това бащата и един от синовете са осъдени да изгорят на кладата.

Яростта на гонителите съответства на вярата на мъчениците. Непоклатима смелост проявяват не само мъже, но и нежни жени и млади девойки. „Жените застават до кладата на съпрузите си и докато пламъците ги обгръщат, те им шепнат думи на утеха или им пеят псалми, за да ги окуражат." „Млади девойки лягат живи в гроба, като че ли си лягат в спалнята вечер, или отиват на ешафода и на кладата, облечени в най-хубавите си дрехи, сякаш отиват на сватбеното си тържество" *(Пак там. Кн. 18, гл. 6)*.

Както и във времето, когато езичниците се опитват да унищожат евангелието, пролятата кръв на християните става семе *(Тертулиан. Апологетика. Пар. 50)*. Гоненията увеличават броя на свидетелите за истината. **Година след година монархът, докаран до бяс от непобедимата решителност на народа, продължава жестокото си дело, но напразно. Най-накрая революцията под предводителството на благородния Уилям Орански донася на Холандия свободата да се покланя на Бога.**

В планините на Пиемонт, във френските равнини и на холандските брегове напредъкът на
евангелието е белязан с кръвта на неговите последо- 241
ватели. Но в страните на Севера то навлиза мирно. Студенти във Витенберг, завръщащи се по домовете си, донасят реформираната вяра в Скандинавия. Издаването на Лутеровите писания също спомага за

ГОРЕ: **ПРОТЕСТАНТСКИ КОРАБИ АТАКУВАТ ИСПАНСКАТА ФЛОТА БЛИЗО ДО ХОЛАНДСКО ПРИСТАНИЩЕ**
ДОЛУ: **ПОРАЖЕНИЕТО НА ИСПАНСКИТЕ ВОЙНИЦИ, КОГАТО ПРИСТАНИЩЕТО ЗАМРЪЗВА И ИСПАНСКИТЕ КОРАБИ ОСТАВАТ НЕПОДВИЖНИ**

Осемдесетгодишната война, или Холандската война за независимост (1568-1648 г.), започва като бунт на седемнадесет провинции против Филип II, крал на Испания, суверен на Хабсбургска Нидерлания. Отначало Филип II разполага своята армия и си връща контрола над повечето бунтуващи се провинции. Но под водителството на Вилхем Орански северните провинции продължават да се съпротивляват, стараейки се да изтласкат испанските войски и да установят Републиката на седемте обединени провинции. Войната между Испанската империя и Републиката продължава, макар че вътрешната част на Републиката вече не е застрашена. Войната приключва през 1648 г. с Мюнстерския мирен договор, когато Холандската република е призната за независима държава.

разпространяването на светлината. Обикновените, жилави хора на Севера отхвърлят покварата, пищността и суеверията на Рим, за да приемат с радост чистите, прости и оживотворяващи истини на Библията.

Таусен, „реформаторът на Дания“, е син на селянин. Момчето отрано се отличава със забележителен интелект. То копнее за образование, но няма такава възможност заради бедността на родителите си и затова отива в манастир. Там целомъдрието, усърдието и верността му, спечелват благоразположението на игумена. Изпитът разкрива, че притежава дарби, които са залог за добра служба на църквата в бъдеще. Решено е да му се даде добро образование в някой от немските или холандските университети. На младия студент е разрешено сам да си избере университет, но с единственото условие да не ходи във Витенберг. Църковният стипендиант не трябва да бъде излаган на опасната отрова на ереста.

Таусен отива в Кьолн, който тогава, и до днес, е една от крепостите на папството. Там той скоро се отвращава от мистицизма на схоластиците. Някъде около това време се сдобива и с писанията на Лутер. Чете ги с удивление и удоволствие и има силно желание да се учи лично от реформатора. Но за да направи това, трябва да рискува да престъпи волята на своя игумен и да се лиши от подкрепата му. **Скоро взема това решение и не след дълго се записва като студент във Витенберг.**

При завръщането си в Дания той отново се връща в своя манастир. Още никой не го подозира в лутеранство. Не разкрива тайната си, но се опитва, без да събужда предразсъдъците на другарите си, да ги насочи към по-чиста вяра и по-свят живот. Отваря Библията и обяснява истинското ѝ значение, а накрая им проповядва Христос като правдата на грешника и единствената му надежда за спасение. Страшен е гневът на игумена, който е възлагал такива надежди на
242 него като на храбър защитник на Рим. Таусен веднага е прехвърлен в друг манастир и затворен в килията си под най-строг надзор.

За ужас на новите му настойници скоро няколко от монасите се обявяват за протестанти. През решетките на килията си Таусен е предал на своите другари познанието за истината. Ако тези датски отци са знаели как църквата се справя с ересите, гласът на Таусен никога повече не би се чул. Но вместо да го оставят да умре в някоя подземна тъмница, те го изгонват от манастира. Сега вече са безсилни. **Един кралски указ, издаден току-що, поставя под закрила учителите на новата вяра. Таусен започва да проповядва. Църквите се отварят за него и хората се тълпят да го слушат. Други също проповядват Божието слово. Новият завет, преведен на датски език, се разпространява навсякъде. Усилията на папските привърженици да прекратят това дело довеждат до разширяването му и не след дълго Дания обявява, че приема протестантската вяра.**

В Швеция водата на живота също е пренесена от млади хора, които я донасят на сънародниците си от извора на Витенберг. Двама от водачите на шведската Реформация Олаф и Лаврентий Петри, синове на ковач от Оребро, учат при Лутер и Меланхтон и започват да разпространяват усърдно истините, които са усвоили. Подобно на великия реформатор, Олаф вдъхновява хората чрез своята пламенност и красноречие, докато Лаврентий - като Меланхтон - е начетен, разсъдлив и спокоен. И двамата притежават истинско благочестие, имат високи богословски познания и непоколебима смелост в проповядването на истината. Но и папистите не бездействат. Католическите свещеници настройват срещу тях невежите и суеверни хора. Олаф Петри често е нападан от тълпата и при няколко случая едва успява да спаси живота си. **Обаче тези реформатори имат благоразположението и покровителството на краля.**

Под властта на Римокатолическата църква хората са затънали в бедност и тежък гнет. Лишени са от Писа- 243
нията и тъй като религията им е сбор от външни форми и церемонии, които по никакъв начин не просвещават ума, те започват да се връщат към суеверните вярвания и обичаи на своите прадеди езичници. Нацията се разделя на враждуващи фракции, чиито постоянни борби увеличават всеобщата нищета. **Кралят решава да предприеме реформация в църквата и в държавата и с радост приема тези способни помощници в борбата срещу Рим.**

В присъствието на монарха и знатните управници на Швеция, заставайки срещу представителите на католицизма, Олаф Петри защитава изключително компетентно ученията на реформираната вяра. Той заявява, че преданията на отците трябва да се приемат само когато съответстват на Писанието; че основните доктрини на вярата са представени в Библията ясно и просто, така щото всички хора да могат да ги разбират. Христос е казал: „Учението Ми не е Мое, а на Онзи, Който Ме е пратил“ (Йоан 7:16), а апостол Павел заявява, че ако проповядва друго евангелие, различно от това, което вече е приел, ще бъде проклет (по Гал. 1:8). „Как тогава – пита реформаторът – други се осмеляват да постановяват догми по свое усмотрение и да ги налагат като задължителни за спасението?“ *(Уайли. Кн. 10, гл. 4)*. Той доказва, че

ВОЙНАТА НА ФИЛИП II ИСПАНСКИ ПРОТИВ НИДЕРЛАНДИЯ

Нидерландия, част от наследственото притежание на Карл V, е старателно пазена, да не би протестантизмът да получи достъп до нея. Първите мъченици са Хенрик Вос и Ян Еш, изгорени в Брюксел на 1 юли 1523 г. От 1553 до 1558 г. голям брой преследвани английски протестанти намират убежище в Нидерландия поради гоненията от „Кървавата Мери". След като се възкачва на испанския престол, Филип II предприема още по-ожесточени гонения. Той изисква безусловно приемане на католицизма. През 1556 г. се формира съюз между протестантските благородници, за да окажат съпротива на предприетите от Филип II мерки за масово унищожение. В началото на 1567 г. Херцог Алба със своята испанска армия се заема със сломяването на всяка опозиция против католическата власт. До 1573 г., когато напуска страната, той е избил 18 000 християни, включително много жени и деца. Макар че само за няколко години Белгия е „почистена" от всякакъв протестантизъм, хората в Нидерландия получават надмощие в северните провинции и сформират Съюза от Утрехт (1579 г.). С Вилхем Орански за свой военен ръководител, те започват организирана съпротива против Испания, която води до пълна независимост. Народът на Нидерландия преживява големи страдания в опита си да отхвърли испанското и католическото иго.

Ротердам е важен град в този конфликт. Той е бил и все още е важно пристанище в северозападната част на Нидерландия, близо до Северно море.

През 1561 г. протестантските църкви приемат Изповед на вярата (Белгийска изповед), която представят на Филип II (1562 г.) с надеждата да получат веротърпимост. Тя представлява повече от 100 000 души, които са решени да почитат държавната власт във всичко законно, но отказват да се отрекат от Христос. Този забележителен документ е създаден от Гидо де Бре, който няма навършени 20 години. До смъртта си през 1567 г. Гидо де Бре оказва голямо влияние при разпространяване на християнството в цялата страна.

Нидерландия постига голям просперитет по време на войната с Испания, тъй като се превръща в убежище за преследваните протестанти. Благодарение на своята предприемчивост и упорита работа хората създават най-добрата флота в света, получават търговско и индустриално превъзходство и заемат водеща позиция в научния свят. Поради героизма, с който Лайден се отбранява по време на обсадата от 1573-1574 г., когато католиците се опитват да го завладеят, Вилхем Орански възнаграждава града, като основава там голям университет.

По време на конфликта протестантите в Англия, Германия, Швейцария и Скандинавия наблюдават и се молят за избавлението на Нидерландия. Те обаче не могат да се притекат на помощ, тъй като са заети с отблъскването на католическите сили.

До януари 1574 г. холандците стават господари на морето покрай своето крайбрежие, когато атакуват приближаващата испанска флота. Две флоти се приближават една до друга за битка. След първите залпове от страничните оръдия холандците скачат на борда и атакуват испанците. Част от испанските кораби са изгорени, други потопени, а всички останали – пленени. Битката е решаваща. В нея загиват хиляда и двеста испанци.

При друга важна битка холандската флота, която е заклещена от лед близо до Амстердам, бива атакувана от испанската армия на Херцог Алба. Протестантите, обучени да се движат на кънки за лед, бързо тръгват към армията, стрелят и се връщат, за да заредят оръжието си, докато са извън обхвата на куршумите. На следващия ден ледът се разтапя и протестантските кораби отплуват. Малко след това водата отново замръзва и заклещва испанците.

Принц Вилхем Орански се смята за баща на нацията, тъй като именно под неговото ръководство Нидерлания е окончателно освободена от испанската тирания. Оттук нататък народът може свободно да практикува протестантската религия. Под неговото умело управление Холандия и Зеландия се обединяват. Той става щатхалтер или на практика монарх. Нацията има безгранично доверие в неговото управление. Напълно лишен от лични мотиви, единственият му интерес е поддържането на протестантизма като религия на народа и отхвърляне на испанското иго. Вилхем Орански отстъпва единствено на Колини (френския водач на хугенотите) по военни умения. Великите сили в Европа наблюдават с удивление как тази тясна ивица земя покрай Северно море отблъсква най-силната страна на континента. Нито един друг народ не помага или не пречи на усилията, които водят до окончателната победа за Холандия.

ГУСТАВ АДОЛФ (1594-1632), ПРОТЕСТАНТ ОСВОБОДИТЕЛ В ТРИДЕСЕТГОДИШНАТА ВОЙНА.

Историците смятат Тридесетгодишната война за една от най-кръвопролитните в историята на Европа. Папството и католическите държави са решени да премахнат всеки протестант в Европа.

Густав Адолф е посветен християнин протестант. Той получава добро протестантско възпитание и наследява баща си като крал на Швеция през 1611 г.

Решен е да избави протестантите в Европа. Пристига в Полша през 1621 г. и започва война срещу католическия клон на династията Ваза. След като я спечелва, започва битки в католическите пруски провинции. През 1630 г. е готов да се включи в Тридесетгодишната война. Следващата година спечелва битката при Брайтенфелд. Приветстван навсякъде като герой на протестантизма, той прониква дълбоко в Южна и Западна Германия, презимува в Майнц, а през пролетта на 1632 г. разгромява Фон Тили. След като завладява Бавария, потегля срещу Валенщайн близо до Нюрнберг. Убит е в битката при Лютцен.

Като се намесва във войната, Густав Адолф завинаги спасява германския протестантизъм. Той е силна личност с необикновени стратегически умения за водене на битки. Адолф би могъл да остане в безопасност в далечна Швеция, но е твърдо убеден, че трябва да се опита да спаси протестантизма от унищожение в ужасната Тридесетгодишна война, и то в момент, когато никой друг не би могъл да го направи.

ВАЖНОСТТА НА МОЛИТВАТА

„И моят Бог ще снабди всяка ваша нужда според Своите богатства в слава в Христос Исус" *(Филипяни 4:19).*

„Ти, който чуваш молитва, при Теб ще идва всяка плът" *(Псалм 65:2).*

„Искайте, и ще ви се даде; търсете, и ще намерите; хлопайте, и ще ви се отвори; защото всеки, който иска, получава; който търси, намира; и на този, който хлопа, ще се отвори" *(Матей 7:7, 8).*

„… възнаграждава тези, които Го търсят" *(Евреи 11:6).*

„Той, който не пощади Своя Собствен Син, а Го даде заради всички нас, как няма да ни подари заедно с Него и всичко?" *(Римляни 8:32).*

„Но ако на някого от вас не достига мъдрост, нека проси от Бога (…) и ще му се даде. Но да моли с вяра, без да се съмнява ни най-малко" *(Яков 1:5, 6).*

„Ако в сърцето си зачитах нечестието, Господ не би послушал" *(Псалм 66:18).*

„Който отклонява ухото си от слушане на Закона, и самата му молитва е мерзост" *(Притчи 28:9).*

„И когато стоите на молитва, прощавайте, ако имате нещо против някого, за да прости и вашият Отец, Който е на небесата, вашите прегрешения" *(Марк 11:25).*

„Не се безпокойте за нищо, но във всяко нещо с молитва и молба изказвайте молбите си на Бога с благодарение" *(Филипяни 4:6).*

„Молете се в Духа по всяко време с всякаква молитва и молба…" *(Ефесяни 6:18).*

„Непрестанно се молете" *(1Солунци 5:17).*

„Вечер и сутрин, и по обед ще се оплаквам и ще стена и Той ще чуе моя глас" *(Псалм 55:17).*

„А краят на всичко е близо, затова бъдете благоразумни и бодърствайте в молитвите си" *(1Петрово 4:7).*

„Бдете и се молете, за да не паднете в изкушение. Духът е бодър, но плътта – немощна" *(Матей 26:41).*

църковните постановления нямат никакъв авторитет пред Божиите заповеди, и защитава великия протестантски принцип, че „Библията и само Библията“ е правилото за вяра и живот.

Този спор, макар и проведен на сравнително скромна сцена, разкрива „какви хора застават в редиците на реформаторската армия. Те не са неграмотни и сектантски настроени шумни полемисти – съвсем не! Това са хора, които изучават Божието слово и знаят добре как да боравят с оръжията, с които ги снабдява Библията. По отношение на ерудицията те доста са изпреварили своето време. Когато се фокусираме върху такива блестящи центрове като Витенберг и Цюрих и такива знаменити имена като Лутер и Меланхтон, Цвингли и Еколампадий,
244 разбира се, ще ни кажат, че това са водачите на движението и от тях несъмнено се очаква огромна сила, както и обширни познания и постижения. Но техните последователи не са такива. Добре, обръщаме се към малката шведска „сцена“ и към скромните имена на Олаф и Лаврентий Петри – от учителите към учениците – и какво откриваме? (…) Учени и богослови; хора, които напълно владеят цялата система на евангелската истина и лесно побеждават идеолозите и висшите сановници на Рим“ *(Пак там. Кн. 10, гл. 4)*.

В резултат на този диспут кралят на Швеция приема протестантската вяра и не след дълго Националният парламент излиза с декларация в нейна полза. Олаф Петри е превел Новия завет на шведски език и по желание на краля двамата братя започват да превеждат цялата Библия. Така за пръв път шведският народ получава Божието слово на родния си език. **Парламентът заповядва духовниците из цялото кралство да обясняват Писанията и децата в училищата да се учат да четат Библията.**

Постоянно и сигурно тъмнината на невежеството и суеверията се разпръсва под благословената светлина на евангелието. Освободена от римското потисничество, нацията придобива сила и величие, каквито не е достигала никога дотогава. Швеция става един от бастионите на протестантизма. **Столетие по-късно по време на най-голяма опасност тази малка и дотогава слаба нация – единствената в Европа, дръзнала да подаде ръка за помощ – съдейства за спасяването на Германия в ужасните битки на Тридесетгодишната война.** Изглежда, сякаш цяла Северна Европа отново ще бъде подчинена на тиранията на Рим. **Именно армиите на Швеция помагат на Германия да спре вълната на папския успех, да извоюва толерантност към протестантите – както калвинисти, така и лутерани – и да възстанови свободата на съвестта в страните, приели Реформацията.**

СПЕЦИАЛНО ПРИЛОЖЕНИЕ С ИНФОРМАЦИЯ ЗА СЛЕДВАЩИТЕ ПЕТ СТРАНИЦИ: ИСТОРИЯ НА АРМАДАТА

Тук е невероятната история за това, как Бог запазва протестантска Англия от мощното нашествие на Испания по море. Ако инвазията бе успяла, протестантизмът в Англия и Шотландия би бил изкоренен.

Испанският крал Филип II, син на Карл V, е ревностен католик, решен да премахне протестантизма, който процъфтява при управлението на кралица Елизабет I. Планът му е да нападне Англия, като осъществи две продължителни инвазии: Огромна армия от Нидерландия трябва да бъде прекарана през Ламанша откъм Кале. В същото време голяма испанска флота, която прекарва още 19 000 войници, трябва да тръгне от Кале, за да подкрепи нашествието.

„Непобедимата” Армада на Филип II включва 130 бойни кораби и други съдове, които пренасят около 30 000 моряци и войници. Огромните испански галеони, въоръжени с мощни оръдия с къс обхват, са ужасяваща заплаха за английската флота. Тези кораби обаче са бавни и трудно маневриращи по време на битка.

На 31 юли, 2 и 4 август 1588 г. английските кораби влизат в битка с огромната Армада, като в същото време остават извън обхвата на испанските оръдия. Тактиката на англичаните обаче не успява да разкъса защитната формация на Армадата, а оръдията им са прекалено отдалечени, за да нанесат някакви сериозни поражения.

Когато закотвя голямата си флота близо до Кале на 6 август, военачалникът на Армадата Херцог Медина-Сидония открива, че наземната армия все още не е готова за нашествието. И тогава се случва нещо неочаквано.

В полунощ на 7 август англичаните изпращат с опънати платна осем горящи кораби без екипаж право към испанските галеони. В последвалата паника испанците режат котвите и бързо отплуват в открито море.

Сега огромната испанска флота изпада в беда. Английските кораби блокират пътя за отстъпление на запад през Ламанша към Испания, а ветровете от юг започват да духат все по-силно. Испанската флота е напълно разпръсната и вече не е в отбранителна формация, като в същото време свършват и мунициите. На следващия ден по-бързите английски кораби нападат испанците и унищожават голяма част от флотата. След като свършват амунициите, английските кораби отплуват. Мощни ветрове започват да духат и да тласкат испанските съдове на север.

Английските кораби се връщат у дома, а Армадата е изтласкана на север от бурята. Храната им свършва, а облеклата им са предимно летни. Бурята продължава да тласка корабите цели две седмици и останките от Армадата се озовават близо до Шотландия. Мнозина умират от замръзване. Други падат през борда в ледените води на Северно море. Екипажите на корабите, които се разбиват в ирландското крайбрежие, са убити от ирландски католици. Други кораби се разбиват в шотландските скали. По британското крайбрежие са намерени стотици трупове. Само няколко кораба се връщат в Испания.

ВИЖ НА СЛЕДВАЩИТЕ ПЕТ СТРАНИЦИ КАКВО СЕ СЛУЧВА СЛЕД ТОВА

ГОРЕ ЛЯВО: ГИГАНТСКАТА АРМАДА СЕ ПРИГОТВЯ ДА ОТПЛАВА / *ГОРЕ ДЯСНО И ДОЛУ ЛЯВО:* В ОТКРИТО МОРЕ

В СРЕДАТА: ЕЛИЗАБЕТ I, КРАЛИЦА НА АНГЛИЯ

ВДЯСНО: СЪР ФРАНСИС ДРЕЙК, ПРЕДВОДИТЕЛ НА АНГЛИЙСКАТА ФЛОТА

МЕДАЛ В ЧЕСТ НА ПОБЕДАТА

ЧАСТ ОТ СЪКРОВИЩЕТО НА ПОТЪНАЛ ИСПАНСКИ КОРАБ

АНГЛИЙСКИТЕ КОРАБИ АТАКУВАТ АРМАДАТА

ДОЛУ: АНГЛИЧАНИТЕ ЗНАЯТ, ЧЕ АРМАДАТА ИДВА. СЛЕД КАТО Я ВИЖДАТ, ПОД КОМАНДАТА НА СЪР ФРАНСИС ДРЕЙК АНГЛИЙСКИТЕ БЪРЗИ КОРАБИ ЕДИН ПО ЕДИН МИНАВАТ ПОКРАЙ ПОДРЕДЕНАТА ИСПАНСКА ФЛОТА И ИЗСТРЕЛВАТ ГЮЛЕТА КЪМ НЕЯ, КАТО ПРИЧИНЯВАТ ГОЛЕМИ ЩЕТИ. АНГЛИЙСКИТЕ КОРАБИ ОБАЧЕ СВЪРШВАТ МУНИЦИИТЕ.

ЛЯВО: „Арк Роял" е английският флагмански кораб, който първи атакува испанската флота. След началната победа над Армадата, когато горящи кораби се врязват в нея, „Арк Роял" повежда преследването на бягащите кораби към Северно море и отвъд Фърт ъф Форт.

Тъй като са много по-бързи, английските кораби могат да се приближат, да стрелят, след което бързо да отплуват вън от обхвата на испанските оръдия.

ГОРЕ ЛЯВО: **БИТКАТА ПРОДЪЛЖАВА /** ***ГОРЕ ДЯСНО:*** **АНГЛИЙСКИТЕ КОРАБИ СЕ ЗАВРЪЩАТ В ПРИСТАНИЩЕТО.**

СРЕДАТА ДЯСНО: **Карта на цялото пътуване на испанската Армада.**

Отплувайки от Испания, корабите минават близо до Англия, където се срещат с очакващите ги английски съдове. След битка, която продължава цял ден и нанася големи загуби на испанците, те се опитват да намерят убежище в пристанище, докато се съединят с испанските войници на сушата. Тогава в тях се врязват горящите кораби, които предизвикват паника в тъмнината. Корабите от Армадата бързо режат въжетата на котвите и отплуват в нощта, отделени един от друг. Бурята продължава, докато Армадата се носи около Англия, Шотландия и Ирландия. Малцина успяват да се завърнат в Испания.

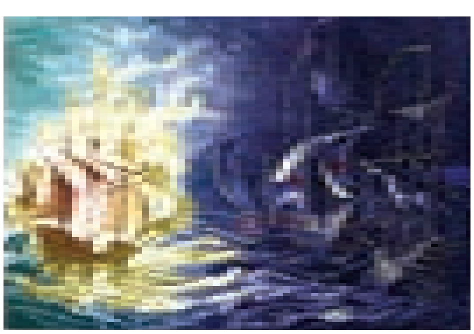

ГОРЯЩИ КОРАБИ СЕ ВРЯЗВАТ В АРМАДАТА

Англичаните са подпомогнати от силните, постоянни ветрове, които духат на югозапад, право към испанските кораби, които са хвърлили котва в пристанището Кале. Те подпалват няколко стари кораба и ги оставят да се движат към флотата. В непрогледната нощ ужасените испанци виждат как осем пламтящи кораби се движат с пълна скорост право към тяхната нагъсто закотвена флота. Това е началото на края за Армадата.

ПОЩЕНСКИ МАРКИ ОТ РАЗЛИЧНИ ДЪРЖАВИ, ИЗОБРАЗЯВАЩИ НА ИСПАНСКАТА АРМАДА

ИСПАНСКАТА АРМАДА ОТПЛУВА КЪМ АНГЛИЯ.

МОРСКАТА БИТКА МЕЖДУ ДВЕТЕ ФЛОТИ

ОСТАНКИТЕ ОТ АРМАДАТА ОТПЛУВАТ НА СЕВЕР, ЗА ДА ЗАОБИКОЛЯТ АНГЛИЯ И ШОТЛАНДИЯ, НО ПОПАДАТ В СВИРЕПА БУРЯ.

ГОЛЯМА ЧАСТ ОТ ФЛОТАТА СЕ РАЗБИВА ПО БРЕГОВЕТЕ НА ИРЛАНДИЯ И ЗАПАДНА АНГЛИЯ.

БЛАГОДАРСТВЕНА ПРОЦЕСИЯ В АНГЛИЯ СЛЕД РАЗГРОМА НА АРМАДАТА

Англичаните ликуват. Изсечен е медал, който показва потъващи кораби, с думите: „Бог изпрати вятъра си и те загинаха." Забогатяла от златото, което е плячкосала от Америка, Испания се превръща в могъща държава с огромна флота. Но след Армадата Испания никога вече не е голяма морска сила. Англия става новият господар на моретата, което продължава чак до XX век.

МОРСКАТА БИТКА, КОЯТО ПРОМЕНЯ ХОДА НА ИСТОРИЯТА

В резултат на плячкосването на богатство от империите в Мексико и Перу испанците натрупват огромни количества злато, с което е построен големият дворец на Филип II и е създадена огромна флота. Филип II, син на Карл V, е решен да унищожи протестантите в Англия и да я върне в лоното на католицизма.

За да постигне целта си, той събира голяма флотилия – 22 бойни кораба от Испанската кралска флота и 108 преустроени търговски кораби.

Преди начинанието папа Сикст V позволява на Филип II да събере данък „кръстоносен поход" и да осигури индулгенции за хората си. На 25 април 1588 г. е осветено знамето на Армадата с церемония, подобна на тази от битката при Лепанто през 1571 г. На 28 май 1588 г. Армадата отплува от Лисабон и се отправя към Ламанша. Флотата се състои от 151 кораба, 8000 моряци, 18 000 войници, 1500 месингови и 1000 железни оръдия. Необходими са цели два дни, за да може цялата флота да излезе от пристанището. В нея има 28 специално построени за целта бойни кораби: двадесет галеона, четири галери и четири неаполитански галеаси. Останалата част от тежките съдове се състои предимно от бронирани караки и баржи. Сред тях има и 34 леки кораби.

В Испанска Нидерландия 30 000 войници очакват пристигането на Армадата. По план бойните кораби трябва да прикриват пренасянето на армията върху баржи до място близо до Лондон. Събрани са 55 000 души, което е огромна за времето си армия.

Смята се, че след бурните ветрове 5000 души умират от удавяне или глад, или са убити по бреговете на Ирландия. По-малко от половината испанска Армада се завръща у дома.

Оцеляват 67 кораба и около 10 000 души. Мнозина от мъжете са близо до смъртта поради различни болести, тъй като живеят наблъскани на тясно място. Храната и водата в повечето кораби се изчерпва. Много повече умират в Испания или в корабите болници в испанските пристанища поради болести, от които са се заразили по време на пътуването. Разказва се, че когато научил за резултата от експедицията Филип II възкликнал: „Аз изпратих Армадата против хора, а не срещу Божиите ветрове и вълни".

Загубите на англичаните са около 50-100 убити и 400 ранени, но нито един от корабите не е потопен. Тъй като Армадата се проваля, Англия остава протестантска. Това позволява на пилигримите 30 години по-късно да отплуват на кораба „Мейфлауър" и да колонизират Северна Америка. Протестанти написват Декларацията за независимост и Американската Конституция и основават една велика нация.

Бъдещият ход на историята е променен завинаги.

14 глава

Голям облак свидетели

По-късни английски реформатори

Един ден Уилям Тиндейл казва на учен духовник: „Ако Господ ми даде още много години живот, ще направя така, че момчето, което върви след ралото, да знае повече за Свещеното писание от вас". И го прави. Тиндейл дава първата печатана английска Библия на света, но е предаден от приятел. Тиндейл, човекът, който умира, за да можеш да притежаваш Библията.

Ще прочетете и за Джон Нокс – човекът, който не се страхува от никого; който многократно се изправя безстрашно пред кралицата на Шотландия – жената, убила голям брой християни преди него. *Той спечелва Шотландия за Бога.* ***Джон и Чарлс Уесли разнасят евангелието на два континента. Джордж Уайтфийлд притежава неизчерпаема енергия*** *и е в състояние да говори пред 100 000 души на голямо поле, сякаш е изправен само пред двама. Води милиони хора до покаяние.*

• **Докато Лутер връчва на германския народ някол-**
245 **га скритата от него Библия, Тиндейл е подтикнат от Божия Дух да направи същото за Англия.** Библията на Уиклиф е преведена от латински текст, който съдържа много грешки. Тя никога не е отпечатана и цената на ръкописните преписи е толкова голяма, че само ограничен брой богати хора или дворяни биха могли да си я позволят. Освен това, тъй като е строго забранена от църквата, тя се разпространява в сравнително тесен кръг. **През 1516 г., една година преди тезисите на Лутер, Еразъм е публикувал своя гръцки и латински превод на Новия завет. Сега за пръв път Божието слово е отпечатано на езика на оригинала.** В него са поправени много от грешките на предишните преводи и смисълът е предаден много по-ясно. Той довежда много хора сред образованите класи до по-добро познаване на истината и дава нов тласък на реформата. Но обикновените хора са все още до голяма степен лишени от Божието слово. **Тиндейл трябва да доведе докрай работата на Уиклиф и да даде Библията на своите сънародници.**

Усърден изследовател и искрен търсач на истината, той е приел евангелието от гръцкия завет на Еразъм. Безстрашно проповядва убежденията си, настоявайки, че всички доктрини трябва да бъдат изпитвани чрез Писанията. На твърдението на папството, че църквата е дала Библията и само тя би могла да я обяснява, Тиндейл отговаря: „Знаете ли кой е научил орлите да
улавят плячката си? Този същият Бог учи Своите гладни •
чада да откриват своя Отец в Словото Му. Вместо да ни 246
дадете Писанията, точно вие сте ги скрили от нас. Вие изгаряте хората, които ги проповядват, и ако можехте, бихте изгорили и самите Писания" *(Д`Обине. История на Реформацията от шестнадесети век. Кн. 18, гл. 4).*

Проповедите на Тиндейл събуждат голям интерес. Много хора приемат истината. Но свещениците са нащрек и веднага щом той напусне някое място, те започват да рушат делото му със заплахи и лъжи. И твърде често успяват. „Какво да се прави? – възкликва той. – Докато аз сея на едно място, врагът опустошава полето, което току-що съм засял. Не мога да бъда навсякъде. **О, ако християните притежаваха Свещеното Писание на собствения си език! Тогава те биха могли и сами да устоят на тези лъжемъдрувания. Невъзможно е без Библията миряните да бъдат утвърдени в истината!"** *(Пак там. Кн. 18, гл. 4).*

Сега мислите му са погълнати от нова цел. „В храма на Йехова – казва той – псалмите са се пеели на езика на Израел. Не трябва ли в такъв случай евангелието да звучи за нас на английски език? (…) Трябва ли църквата да има по-малко светлина по пладне, отколкото на зазоряване? (…) Необходимо е християните да четат Новия завет на родния си език." Богословите и църковните учители си противоречат един-друг. Само чрез Библията хората биха могли да стигнат до истината. „Един приема този богослов, друг – онзи (…) А всеки от тези автори противоречи на другия. Как тогава да разпознаем кой казва истината и кой бърка?... Как?... Наистина само чрез Божието слово" *(Пак там.*

ИСТОРИЧЕСКО ДАТИРАНЕ НА ТАЗИ ГЛАВА. Преведеният от Тиндейл Нов завет на английски започва да се печата през 1526 г., а цялата Библия е публикувана в около 1536 г. Деветдесет процента от Библията на Крал Джеймс (1611 г.) се състои от превода на Тиндейл. Верни протестанти продължават да умират в Англия от 30-те до 60-те години на XVI век, а дори и след това, макар че Хенри VIII отхвърля папското господство през 1531 г. Гоненията срещу християни продължават и през XVII век.

Джон Бънян написва книгите си в затвора от 1660 до 1675 г. Джон и Чарлс Уесли и Джордж Уайтфийлд предизвикват мощно съживление в Англия. Уайтфийлд приема Христос през 1735 г., а братята Уесли – през 1738 г. Тримата проповядват Христос до края на живота си. Чарлс написва 6000 химни, а Джон пътува 250 000 мили на кон, за да изнася проповед след проповед.

Местата от глави 1 до 5 са посочени в двете карти на с. 20. Местата, споменати в глави 6 до 15, могат да се намерят на с. 21.

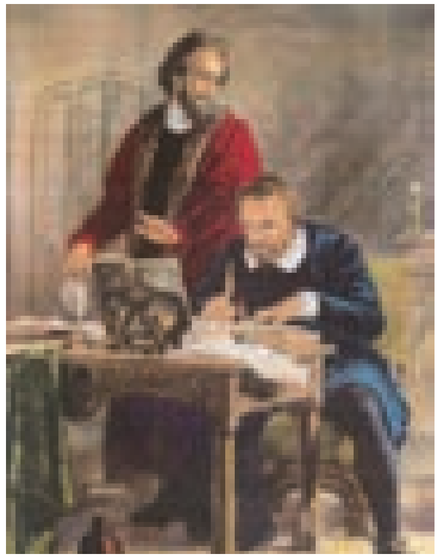

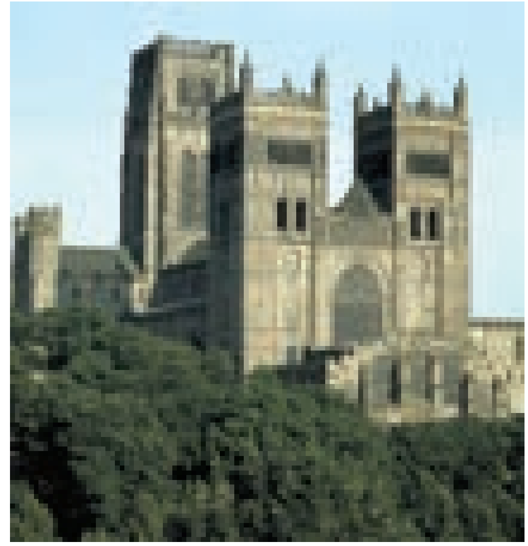

ГОРЕ ЛЯВО: **УИЛЯМ ТИНДЕЙЛ /** ***ЦЕНТЪР:*** **ТИНДЕЙЛ ПРЕВЕЖДА /** ***ДЯСНО:*** **ЦЪРКВАТА НА ЕПИСКОПА НА ДЪРАМ**

ДОЛУ ЛЯВО: **ПУБЛИЧНО ИЗГАРЯНЕ НА БИБЛИИТЕ НА ТИНДЕЙЛ /** ***ДОЛУ СРЕДАТА И ДЯСНО:*** **ПАМЕТНИК НА ТИНДЕЙЛ**

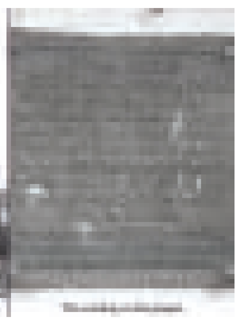

ДОЛУ ЛЯВО: **ЧАСТ ОТ СТАРИЯ ЗАВЕТ НА ТИНДЕЙЛ (ИСАЯ, 12 ГЛ.)**
ДОЛУ ДЯСНО: **ЧАСТ ОТ НЕГОВИЯ НОВ ЗАВЕТ**

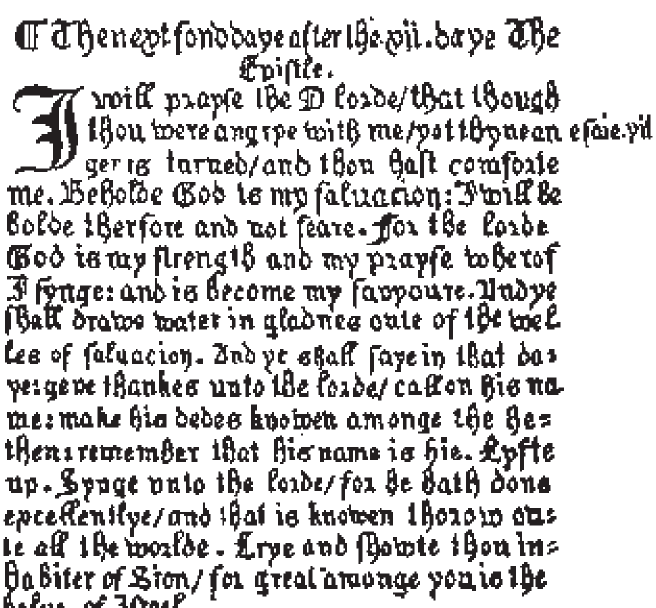

¶ The next sonddaye after the xii. daye The Epistle.

I will prayse the O lorde/that though thou were angrye with me/yet thyne anger is turned/and thou hast comforte me. Beholde God is my saluacion: I will be bolde therfore and not feare. For the lorde God is my strength and my prayse wherof I synge: and is become my savioure. And ye shall drawe water in gladnes oute of the welles of saluacion. And ye shall saye in that daye: geve thankes unto the lorde/ call on his name: make his dedes knowen amonge the hethen: remember that his name is hie. Lyfte up. Synge unto the lorde/ for he hath done excellentlye/and that is knowen thorow oute all the worlde. Crye and showte thou inhabiter of Sion/ for great amonge you is the holye of Israel. esaie.xii

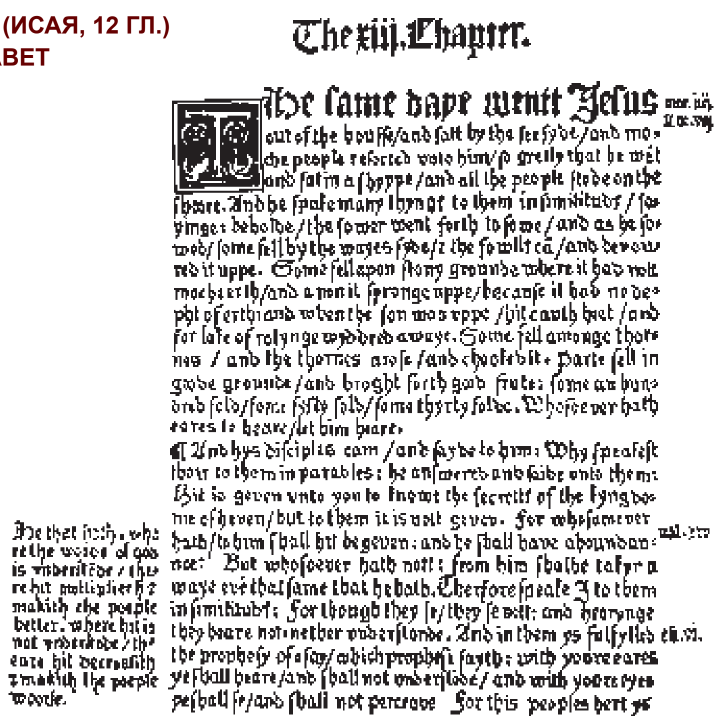

The xiij. Chapter.

The same daye went Jesus out of the housse/and satt by the seesyde/and moche people resorted unto him/so gretly that he went and satt in a shyppe/and all the people stode on the shore. And he spake many thyngs to them in similitudes/saynge: beholde/the sower went forth to sowe/and as he sowed/some fell by the wayes syde/& the fowlls cam/and devoured it uppe. Some fell upon stony grounde where it had not moche erth/and anon it spronge uppe/because it had no depth of erth: and when the son was uppe/hit caught heet/and for lake of rotynge wyddred awaye. Some fell amonge thornes/ and the thornes arose/and choked it. Parte fell in gode grounde/and broght forth god frute: some an hundred fold/some fyfty fold/some thirty folde. Whosoever hath eares to heare/let him heare.

¶ And hys disciples cam/and sayde to him: Why speakest thou to them in parables: he answered and saide unto them: Hit is geven unto you to knowe the secrets of the kyngdome of heven/but to them it is not geven. For whosoever hath/to him shall hit be geven: and he shall have aboundance: But whosoever hath not: from him shalbe taken awaye even that same that he hath. Therfore speake I to them in similitudes: For though they se/they se not: and hearynge they heare not: nether understonde. And in them ys fulfylled the prophesy of esay/which prophesi sayth: with youre eares ye shall heare/and shall not understonde/ and with youre eyes ye shall se/and shall not perceave. For this peoples hert ys

He that hath, who re the worde of god is understode / there hit multiplieth & maketh the people better. where hit is not understode / the care hit decreaseth & maketh the people worse.

Кн. 18, гл. 4).

Скоро след това начетен католически богослов, който влиза в полемика с него, възкликва: „Бихме могли да минем и без Божиите закони, но не и без папските“. Тиндейл отговаря: „Аз не признавам папата и всичките му закони. Ако Бог запази живота ми, ще направя така, че момчето зад ралото ще познава Писанието по-добре от вас“ *(Андерсън. Летописи на английската Библия. С. 19).*

Отдавнашната му мечта – да даде на народа новозаветните Писания на родния му език - сега вече се оказва крайно наложителна и той веднага се заема с тази работа. Гонен и изхвърлен от своя дом, той отива в Лондон и там работи известно време, необезпокояван. 247 Но по-късно яростта на папството отново го принуждава да бяга. **Като че ли цяла Англия е затворена за него и той взема решение да потърси убежище в Германия. Там започва отпечатването на английския Нов завет.** Работата му е преустановявана на два пъти. Но когато му забраняват да печата в един град, той отива в друг. Накрая стига до Вормс, където преди няколко години Лутер е защитил евангелието пред събора. В този древен град има много приятели на Реформацията и там Тиндейл успява да продължи работата си без повече пречки. Скоро са завършени три хиляди копия на Новия завет и още същата година следва ново издание.

Той продължава работата си с най-голяма сериозност и постоянство. Въпреки строгия контрол и бдителността на английските власти по пристанищата, Божието слово тайно е пренесено по различни пътища до Лондон и оттам се разпространява из цялата страна. Папистите напразно се опитват да възпрат истината. Веднъж епископът на Дърам изкупува от един продавач на книги, приятел на Тиндейл, целия му запас от библии с намерението да ги унищожи, като предполага, че по този начин ще причини голяма щета на делото. Но се случва точно обратното: с парите, спечелени по този начин, се закупуват материали за ново и по-качествено издание, което не би било възможно, ако не се било случило всичко това. Когато по-късно Тиндейл е хвърлен в затвора, му предлагат да го освободят, при условие че разкрие имената на хората, които са му помогнали да събере средствата за отпечатването на библиите. Той отговаря, че най-голям принос има епископът на Дърам, защото с дадената от него голяма сума са могли смело да продължат работата си.

Тиндейл е предаден в ръцете на враговете си и прекарва в затвора много месеци. В края дава свидетелство за своята вяра чрез мъченическа смърт. Но оръжията, които подготвя, дават възможност на други воини на Христос да воюват през вековете - дори до наше време.

От амвона Латимър настоява, че Библията трябва да се чете на езика на народа. Авторът на Свещеното Писание, казва той, „е самият Бог - ето 248 защо това Писание носи могъществото и вечността на своя Автор“. „Няма крал, император, магистрат и владетел (…) които да не са длъжни да се подчиняват (…) на Неговото свято Слово.“ „Нека не тръгваме по обходни пътища, но да оставим Божията книга да ни направлява. Нека да не следваме (…) нашите предшественици, нито да постъпваме като тях, но да правим това, което те е трябвало да направят“ *(Хю Латимър. Първата проповед пред крал Едуард VI).*

Преданите приятели на Тиндейл - Барнс и Фрит - се надигат в защита на истината. След тях са Кранмър и братята Ридли. Тези водачи на английската Реформация са начетени мъже и повечето от тях са високо ценени в католическата общност заради своята ревност и благочестие. Съпротивата им срещу папството е следствие от факта, че познават заблудите на „светия престол“. Това, че тайните на Вавилон са известни за тях, придава по-голяма сила на техните свидетелства срещу него.

„Сега бих задал един странен въпрос – казва Латимър. – Кой е най-усърдният епископ и прелат в цяла Англия?... Виждам, че слушате и очаквате аз да го назова… Ще ви кажа: това е дяволът… Той никога не напуска енорията си. Потърсете го, когато искате - той винаги си е у дома… Винаги е на работното си място… Никога няма да го намерите да почива, гарантирам ви… Там, където е дяволът (…) край с книгите - дайте свещите; махайте библиите - изваждайте молитвените броеници; изхвърлете светлината на евангелието и дайте светлината на свещите - да, дори по пладне (…) Свалете кръста на Христос - издигнете чистилището, което граби от кесията на богомолеца (…) Стига с това обличане на голите, бедните и недъгавите, украсявайте иконите и кичете бездушните идоли; издигайте човешките традиции и закони, долу Божиите традиции и Неговото свято Слово (…) О, да можеха нашите прелати така усърдно да сеят зърната на добрите учения, както Сатана сее бурените и плевелите!“ *(Пак там. Проповедта за ралото).*

Главният принцип, защитаван от тези реформатори – същият, на който държат валденсите, Уиклиф, Ян Хус, Лутер, Цвингли и сътрудниците им – е непогрешимият авторитет на Свещеното Писание като правило за вяра и живот. Те отричат правото на папи, събори, отци и крале да

УИЛЯМ ТИНДЕЙЛ (1494-1536)
ХЮ ЛАТИМЪР (1485-1555)
ДЖОРДЖ УИШАРТ (1513-1546)

ДЖОН НОКС (1513-1572).
НИКОЛАС РИДЛИ (1500-1555)
ТОМАС КРАНМЪР (1489-1556)

контролират съвестта по религиозните въпроси. За тях авторитет е Библията и чрез нейните учения те проверяват всички доктрини и твърдения. Вярата в Бога и в Неговото Слово укрепва тези свети мъже, когато отдават живота си за евангелието. „Не падай духом! – възкликва Латимър към друг мъченик, когато пламъците почти заглушават гласовете им. - Днес ще запалим такава светлина в Англия, че с Божията благодат вярвам, че никога няма да бъде угасена“ *(Творбите на Хю Латимър, т. 1, с. xiii).*

В Шотландия разпръснатите семена на истината от Колумба и неговите съмишленици никога не са унищожени напълно. Стотици години след като английските църкви се подчиняват на Рим, шотландските запазват свободата си. В дванадесети век обаче папството се установява и там и няма друга страна, в която то да упражнява по-абсолютна власт. Никъде мракът не е по-дълбок. Въпреки това се появяват лъчи светлина, които пронизват тъмнината и дават надежди, че зората ще изгрее. Лолардите, които идват от Англия с Библията и донасят ученията на Уиклиф, съхраняват познанието за евангелието. Всеки век има своите свидетели и мъченици.

С началото на великата Реформация навлизат и съчиненията на Лутер, а след това и английският Нов завет на Тиндейл. Незабелязано от църковната йерархия, тези вестители тихо пребродят планини и долини, запалват отново факела на истината, който е почти угаснал в Шотландия, и поправят щетите, които четирите века римско потисничество са причинили.

Тогава кръвта на мъчениците дава тласък на това движение. **Папските водачи, внезапно осъзнали опасността, в която се намира каузата им, изгарят на кладата някои от най-благородните и почитани синове на Шотландия.** Всъщност обаче само издигат амвон, от който думите на тези умиращи свидетели отекват по цялата страна и разтърсват душите на хората, вдъхновявайки ги с непоколебимата цел да отхвърлят римските окови.

250 **Хамилтън и Уишърт, благородници както по характер, така и по рождение, заедно с много други по-скромни ученици на евангелието, загиват мъченически в пламъците. Но след горящата погребална клада на Уишърт се издига един, когото пламъците няма да накарат да млъкне и който с Божията помощ ще удари погребалната камбана на папското владичество в Шотландия.**

Джон Нокс се е отказал от традициите и мистицизма на Римокатолическата църква, за да се храни от Божието слово. Ученията на Уишърт са потвърдили решимостта му да скъса всички връзки с Рим и да се присъедини към преследваните реформатори.

Съмишлениците му го увещават да заеме поста на проповедник, но той се отдръпва с трепет от тази голяма отговорност и чак след дълги дни на уединение и мъчителна вътрешна борба дава съгласието си. Но щом веднъж приема този пост, тръгва напред с непоклатима решителност и неустрашим кураж до края на живота си. **Този отдаден на каузата реформатор не се бои от човек. Проблясващите около него горещи пламъци на мъченичеството само засилват предаността му.** Макар брадвата на тиранина да виси заплашително над главата му, той отстоява твърдо позицията си и нанася съкрушителни удари наляво и надясно, за да унищожи идолопоклонството.

Когато се изправя пред шотландската кралица, в чието присъствие се е пречупил устремът на не един протестантски водач, Джон Нокс свидетелства твърдо за истината. Той нито се поддава на ласкателства, нито трепва пред заплахи. Кралицата го обвинява в ерес. Бил учил хората да приемат забранена от държавата религия, заявява тя, и по този начин е нарушил Божията заповед поданиците да се подчиняват на властта на князете си. Нокс твърдо отговаря: „Както истинската религия не черпи силата и авторитета си от светски князе, но единствено от вечния Бог, така и поданиците не са длъжни да съобразяват религията си с капризите на своите князе. Защото често се случва князете да са най-невежи относно Божията истинска религия от всички други (…) Ако всички потомци на Авраам биха възприели религията на фараона, чии поданици биха били те, Ваше Величество, и - осмелявам се да Ви питам - на кои богове щеше да се покланя светът днес? Или ако всички хора в апостолските 251
дни биха приели религията на римските императори, каква религия щеше да има по лицето на земята? (…) Затова, мадам, можете да видите, че поданиците не са длъжни да изповядват религията на князете си, макар че е заповядано да им се покоряват“.

Мери казва: „Ти тълкуваш Писанията по един начин, а те [римокатолическите учители] го тълкуват по съвсем друг. На кого да вярвам и кой ще отсъди правото?“

„Трябва да вярвате на Бога, Който говори ясно в Своето Слово – отговаря реформаторът. - И извън това, което казва Словото, не трябва да вярвате нито на мен, нито на когото и да било. Словото обяснява само себе си. И ако някъде има нещо неясно, Светият Дух, Който никога не си противоречи, обяснява същото по-ясно на друго място, така че да не остане никакво съмнение, освен за тези, които упорстват в своето невежество“ *(Дейвид Лейнг. Събрани творби*

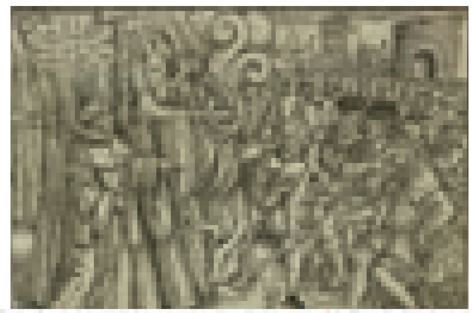

ГОРЕ ЛЯВО: **РИДЛИ /** *СРЕДАТА:* **ЛАТИМЪР /** *НАЙ-ГОРЕ ДЯСНО:* **ДЖОН НОКС**
ДЯСНО: **ЕКЗЕКУЦИЯТА НА ТОМАС КРАНМЪР**

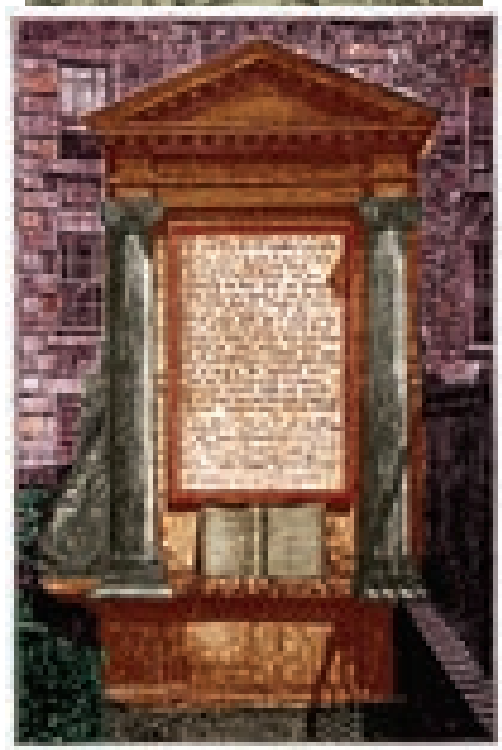

ГОРЕ: **ПАЗИТЕЛИТЕ НА ЗАВЕТА НА БОГОСЛУЖЕНИЕ**
ДЯСНО: **ПАМЕТНИК НА МЪЧЕНИЦИТЕ**

ЛЯВО: **ШОТЛАНДСКИ ВЯРВАЩИ ПРИЕМАТ ЗАВЕТА БЛИЗО ДО ЕДИНБУРГ**

ДЯСНО: **ДЖОН БЪНЯН**

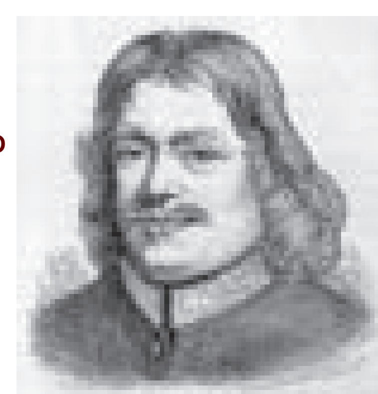

на Джон Нокс. Т. 2, с. 281, 284).

Такива са истините, които с опасност за живота си говори пред Нейно кралско Величество безстрашният реформатор. Той продължава да преследва целта си със същата непоклатима смелост, молещ се и воюващ в Господните битки, докато Шотландия не се освобождава от папството.

Установяването на протестантизма като национална религия в Англия в значителна степен намалява гоненията, но не ги прекратява напълно. Въпреки че много от доктрините на Рим са отхвърлени, се запазват немалко от неговите външни форми. Върховенството на папата е отхвърлено, но на неговото място е поставен монархът като глава на църквата. Църковните служби са все още много далеч от чистотата и простотата на евангелието. **Великият принцип за религиозна свобода все още не е възприет.** Макар че протестантските владетели рядко прибягват до ужасните жестокости, които Рим използва срещу ересите, все още правото на всеки човек да се покланя на Бога според гласа на собствената си съвест не се признава. От всички се изисква да приемат доктрините и да спазват формите на
252 богослужение, предписвани от официалната църква. Инакомислещите са повече или по-малко подложени на гонения в продължение на стотици години.

В седемнадесети век хиляди пастори са отстранени от постовете си. Под заплаха от огромни глоби, затвор и изгнание на хората е забранено да посещават всяко религиозно събрание, което не е одобрено от официалната църква. Тези всецяло верни души, които не могат да се откажат от своето поклонение пред Бога, са принудени да се събират в мрачни алеи, уединени мансарди, а понякога в горите посред нощ. Тези разпръснати и преследвани Божии чада се събират в закътаните дълбини на гората – храм, построен от самия Бог - за да излеят душите си в молитва и славословие. Но въпреки всички предпазни мерки мнозина страдат заради вярата си. Затворите са претъпкани. Семейства са разделени. Много вярващи са изгнаници в чужди страни. **Но Бог не изоставя Своя народ и гоненията не могат да надделеят и да смълчат свидетелството им. Мнозина са принудени да прекосят океана и заселвайки се в Америка, да положат там основите на гражданската и религиозната свобода, която е опората и славата на тази държава.**

Отново, както в апостолските дни, гоненията се оказват стимул за евангелието. **В отвратителен зандан, претъпкан с развратници и углавни престъпници, Джон Бънян диша самата небесна атмосфера. Там той пише прекрасната си алегория за пътешествието на пилигрима** от земята на разрухата до Небесния град. Повече от двеста години този глас от бедфордския затвор говори с разтърсваща сила на човешките сърца. Творбите на Бънян *„Пътешественикът“* и *„Изобилна милост за най-големия грешник“* насочват много хора в пътя на живота.

Бакстър, Флейвъл, Алейн и други даровити, образовани и дълбоко посветени хора се изправят смело в защита на „вярата, веднъж предадена на светиите“. Извършеното от тези хора дело, забранявано и обявявано извън закона от управниците на този свят, никога няма да изгуби своята значимост. Книгите на Флейвъл *„Източникът на живота“* и *„Методът на благодатта“* са научили хиляди хора как изцяло
да предадат себе си на Христос. *„Реформираният* 253
пастор“ на Бакстър се е оказал благословение за много души, които имат желание в Божието дело да настъпи пробуждане. А неговата *„Вечна почивка на светиите“* е довела много хора до „почивката, която остава за Божия народ“.

Сто години по-късно, във време на дълбок духовен мрак, като Божии факлоносци се появяват Уайтфийлд и братята Уесли. Под властта на официалната църква английският народ е затънал в такъв религиозен упадък, който почти не се различава от езичеството. Любима тема за изучаване на духовенството е природната религия и основно до това се свежда теологията му. По-висшите класи гледат подигравателно на благочестието и се гордеят, че са се издигнали над така наречения от тях „фанатизъм“. По-низшите класи са потънали в невежество и пороци, а църквата няма никаква смелост, нито вяра да отстоява разклатената кауза на истината.

Великото учение за оправдание чрез вяра, така ясно проповядвано от Лутер, почти е изчезнало от съзнанието на хората, а мястото му е заето от католическия принцип за спасението да се разчита на добрите дела. Уайтфийлд и братя Уесли, които са членове на официалната църква, искрено се стремят да заслужат Божието благоволение, тъй като са учени да си го осигуряват чрез добродетелен живот и съблюдаване на религиозните наредби.

Когато Чарлс Уесли се разболява и му се струва, че краят наближава, го питат на какво се основава надеждата му за вечен живот. Той отговаря: „Дал съм най-доброто от себе си в служба на Бога“. Задалият въпроса приятел изглежда неудовлетворен от отговора му и Уесли се замисля: „Какво! Не са ли моите усилия достатъчно основание за надежда? Ще бъда ли лишен от заслугите си? На нищо друго не мога да се

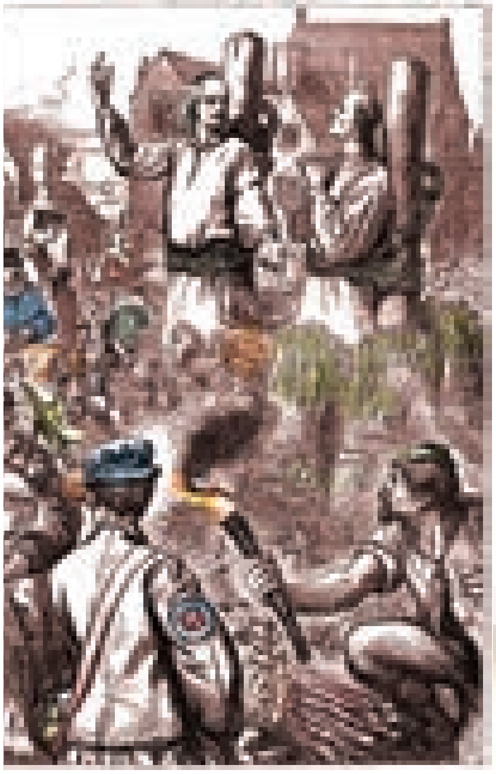

ГОРЕ: **ЛАТИМЪР НАСЪРЧАВА РИДЛИ НА КЛАДАТА**

ГОРЕ ЛЯВО: **ТОМАС КРАНМЪР, АРХИЕПИСКОП НА КЕНТЪРБЪРИ**

ДЖОН РОДЖЪРС (1500-1555)

НИКОЛАС РИДЛИ (1500-1555)
ХЮ ЛАТИМЪР (1485-1555)

ДЖОН ХУПЪР (-1555)

ДОЛУ ЛЯВО: **РИЧАРД БАКСТЪР, ЕДИН ОТ ЗАЩИТНИЦИТЕ НА ЗАВЕТА ПРЕД СЪДИЯТА ДЖЕФРИС**

ДЯСНО:
ЗАПАДНА ЕВРОПА ПО ВРЕМЕ НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ЕЛИЗАБЕТ I, КРАЛИЦА НА АНГЛИЯ (1533 -1603)

надявам“ *(Джон Уайтхед. Животът на преподобния Чарлс Уесли. С. 102)*. Такъв е дълбокият мрак, спуснал се над църквата, който скрива изкуплението, ограбва Христос от славата Му и отнема от умовете на хората
254 единствената им надежда за спасение – кръвта на разпънатия Изкупител.

Уесли и съмишлениците му започват да проумяват, че истинската религия живее в сърцето и че Божият закон обхваща както думите и действията, така и мислите. Убедени в необходимостта от сърдечна святост, както и от правилно поведение, те искрено навлизат в нов живот. Чрез изключително усърдни и искрени молитви и старания те се стремят да подчинят злите склонности на плътското сърце. Животът им е себеотрицателен, посветен на милосърдие и смирение; спазват с голяма строгост и прецизност всяко постановление, което смятат, че би могло да им бъде полезно за придобиване на най-желаното нещо – светостта, която да им осигури Божието благоволение. Но не постигат това, което желаят. Напразни са staranията им да освободят себе си от проклятието на греха и да се освободят от властта, която той има над тях. Същото преживява и Лутер в килията си в Ерфурт. Съвсем същият въпрос измъчва душата му: „Как може смъртен човек да се оправдае пред Бога“ (Йов 9:2).

Огньовете на Божията истина, вече гаснещи на олтарите на протестантизма, трябва да бъдат отново разпалени от древния факел, предаван през вековете от бохемските християни. **След Реформацията протестантизмът в Бохемия е смазан от римските пълчища.** Всички, които отказват да се отрекат от истината, са принудени да избягат. Някои от тях, намерили убежище в Саксония, съхраняват древната вяра. **До Уесли и неговите съмишленици светлината достига именно от потомците на тези християни.**

След като са ръкоположени за църковни служители, Джон и Чарлс Уесли са изпратени на мисия в Америка. На борда на кораба се намират и група моравски братя. По време на пътуването ги застигат жестоки бури и изправен пред смъртта, Джон Уесли чувства, че няма мир с Бога. За разлика от него немците имат спокойствие и упование, каквито той не познава.

„От дълго време наблюдавах колко сериозно се държаха те – разказва той. – Постоянно даваха доказателства за своето смирение, като извършваха онази слугинска работа за другите пътници, на каквато никой от англичаните не би се съгласил. Не изискваха ни-
255 какво заплащане. Казваха, че тя е от полза за гордите им сърца и че любящият Спасител е направил много повече за тях. Всеки ден им предоставяше случай да проявят смирение, което не се поклащаше от никаква обида. Ако някой ги блъснеше, удареше или избуташе, те ставаха и се отдалечаваха. Но от устните им не се отронваше никакво оплакване или ропот.

Скоро се появи случай, който да изяви, че са толкова свободни от духа на страх, колкото и от духа на гордост, гняв и отмъщение. **По средата на псалма, с който бе започнало тяхното богослужение, огромна вълна се стовари върху кораба, разцепи грота** *(Грот - най-важното платно, което се издига от грот-мачтата (или единствената мачта) на ветроходен плавателен съд. Бел. пр.)* **на парцали, заля всичко и проникна между палубите, сякаш морската бездна вече ни бе погълнала. Откъм англичаните се разнесоха неистови писъци. Германците продължиха спокойно да пеят. След това попитах един от тях: „Не ви ли беше страх?“. Той отговори меко: „Не, нашите жени и деца не се боят от смъртта“** *(Уайтхед. Животът на преподобния Джон Уесли. С. 10)*.

Когато стигат в Савана, Уесли за известно време живее с моравските братя и е дълбоко развълнуван от християнското им поведение. За едно от богослуженията им, което поразително се различава от безжизнения формализъм на английската църква, той пише: „Изключителната простота, и заедно с това тържествеността на цялата служба ме накара да забравя, че са изминали хиляда и седемстотин години; сякаш се намирах на едно от онези събрания, където външният вид и рангът нямат никакво значение, но където председателстваше Павел, майсторът на шатри, или рибарят Петър, и при това с Духа и със сила“ *(Пак там. С. 11, 12)*.

При обратното си пътуване към Англия, благодарение на един моравски проповедник, Уесли достига до по-ясно разбиране на библейската вяра. Убедил се е, че трябва напълно да престане да разчита на собствените си дела за своето спасение и изцяло да се довери на „Божия Агнец, Който отнема греха на света“. По време на една служба на Моравското общество в Лондон е прочетен цитат от Лутер относно промяната, извършвана от 256
Божия Дух в сърцето на вярващия. Докато Уесли слуша, в душата му се разгаря пламъкът на вярата. „Почувствах странна топлина в сърцето си – казва той. – Усетих, че наистина съм се доверил за спасението си на Христос - единствено на Христос. И ми се даде увереността, че Той е отнел моите грехове - именно моите! - и ме е спасил от закона на греха и на смъртта“ (Пак там. С. 52).

През дългите години на изтощителни и безпокойни стремежи – години на строго себеотрицание, самообвинения и унижение – Уесли постоянно се е придържал към главната си цел – да търси Бога. Сега вече Го е намерил и е осъзнал, че благодатта, която се е мъчил

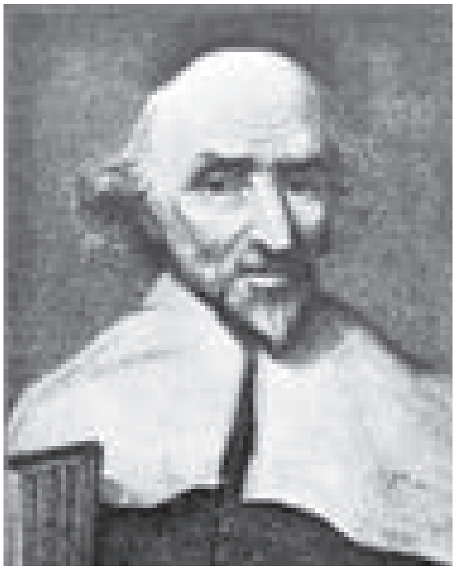

ГОРЕ: **ТРИ ПОРТРЕТА НА ДЖОН НОКС (1513-1572), ЕВАНГЕЛИЗАТОР НА ШОТЛАНДИЯ**

ГОРЕ ЛЯВО: **ДЖОН НОКС ПРОПОВЯДВА /** ***ГОРЕ ДЯСНО:*** **ДОМЪТ НА НОКС В ЕДИНБУРГ**

ДОЛУ ЛЯВО: **НОКС ГОВОРИ ПРЕД КРАЛИЦА МЕРИ СТЮАРТ** **(виж с. 246)**

ДОЛУ ДЯСНО: **ПОРТРЕТ НА МЕРИ СТЮАРТ, КРАЛИЦА НА ШОТЛАНДИЯ**

така усилено да заслужи с молитви и пост, милостини за бедните и себеотрицание, е дар „без пари и без заплащане“.

Утвърден напълно във вярата Христова, душата му гори от желание да разпространява навсякъде познанието за славното евангелие на Божията безвъзмездна благодат. „Гледам на целия свят като на своя енория – казва той. – Където и да се намирам, смятам, че е мое право и дълг да разгласявам на всички, които желаят да чуят, радостната вест за спасението“ *(Пак там. С. 74).*

Той продължава да води строг и себеотрицателен живот, но вече не като *причина*, а като *последица* от вярата; не като *корен*, а като *плод* от светостта. Божията благодат в Христос е основата на християнската надежда и се изявява в послушание. Уесли посвещава живота си на проповядването на великите истини, които е приел – оправдание чрез вяра в изкупителната кръв на Христос и обновяващата сила на Светия Дух в сърцето, която води до живот в съгласие с примера на Христос.

Уайтфийлд и двамата братя Уесли са подготвени за своето дело след дълго и дълбоко осъзнаване на собственото си състояние на грешници. А за да могат да понасят трудностите като добри войници на Христос, те са подложени на огненото изпитание на пре-
257 зрението, присмеха и гоненията както в университета, така и в служенето си. **Те и още няколко други техни съмишленици постоянно са наричани методисти от невярващите си състуденти** – име, което сега се смята за достойно за почит и с което се нарича една от най-големите деноминации в Англия и Америка.

Като членове на Англиканската църква те са силно привързани към нейните форми на богослужение, но Господ им е представил в Словото Си един по-висок стандарт. Светият Дух ги подтиква да проповядват Христос, и то разпънат. Силата на Всемогъщия придружава усилията им. Хиляди хора са убедени и истински се обръщат към вярата. Налага се тези овци да бъдат закриляни от хищни вълци. Уесли няма никакво намерение да организира нова деноминация, но ги обединява в така наречената Методистка общност.

Прикрита и изнервяща е съпротивата от страна на официалната църква, с която тези проповедници се сблъскват. Обаче Бог в мъдростта Си влияе върху събитията така, че реформата започва в самата църква, отвътре. Ако тя би дошла изцяло отвън, не би стигнала дотам, където има най-голяма нужда от нея. Но тъй като радетелите на възраждането са духовници и винаги когато имат удобен случай, работят вътре в рамките на църквата, истината получава достъп там, където иначе вратите биха останали затворени за нея. Някои от свещениците се пробуждат от своята духовна летаргия и стават пламенни проповедници в собствените си енории. Сякаш вкаменените от формализъм църкви се възраждат за нов живот.

По времето на Уесли, както и през всички векове в църковната история, хора с различни дарби извършват определената им от Бога работа. Те не са съвсем единни по всички доктринални въпроси, но всички са движени от Светия Дух и са обединени от всепоглъщащата цел да печелят души за Христос. В определен момент различията между Уайтфийлд и братята Уесли едва не ги довеждат до разделение, но научени на кротост
в училището на Христос, взаимната им търпимост и 258
великодушие ги примиряват. Те нямат никакво време за спорове, докато заблудите и греховете изобилстват навсякъде и грешници отиват към гибел.

Божиите служители вървят по неравна пътека. Срещу тях обединяват силите си влиятелни и образовани хора. **След известно време много от духовниците са вече категорични в своята враждебност и вратите на църквите се затварят за чистата вяра и за онези, които я проповядват. Политиката на духовенството им отказва достъп до амвона и срещу тях се надигат стихиите на мрака, невежеството и греха. Много пъти Джон Уесли избягва смъртта по чудо чрез Божията милост.** Когато веднъж срещу него се разразява яростта на невежата тълпа и сякаш няма никакъв път за избавление, ангел в човешки вид застава до него, множеството се отдръпва и Христовият служител напуска невредим опасното място.

За избавлението си от побеснялата тълпа при подобен случай Уесли разказва: „Много от тях се опитваха да ме съборят, докато вървяхме надолу по хлъзгавата пътека към града, като мислеха, че падна ли веднъж, вече не бих могъл да стана. Но аз изобщо не се препънах, нито се подхлъзнах, докато не се намерих далече от ръцете им (…) Въпреки че мнозина се опитваха да ме хванат за яката или дрехите, за да ме съборят, ръцете им се хлъзгаха по дрехите ми; само един успя да се вкопчи здраво в джоба на жилетката ми, но той скоро остана в ръката му. Другият джоб, в който имах една банкнота, беше откъснат наполовина (…) Як мъж отзад на няколко пъти замахваше към мен с голям дъбов кол и ако само веднъж ме бе ударил по тила, това щеше да му спести по-нататъшните усилия. Но не знам как, ударът всеки път бе отклоняван встрани, защото аз самият не можех да помръдна нито надясно, нито наляво (…) Друг един се промъкна през блъсканицата и вдигна ръка да ме удари, но внезапно я отпусна и само докосвайки

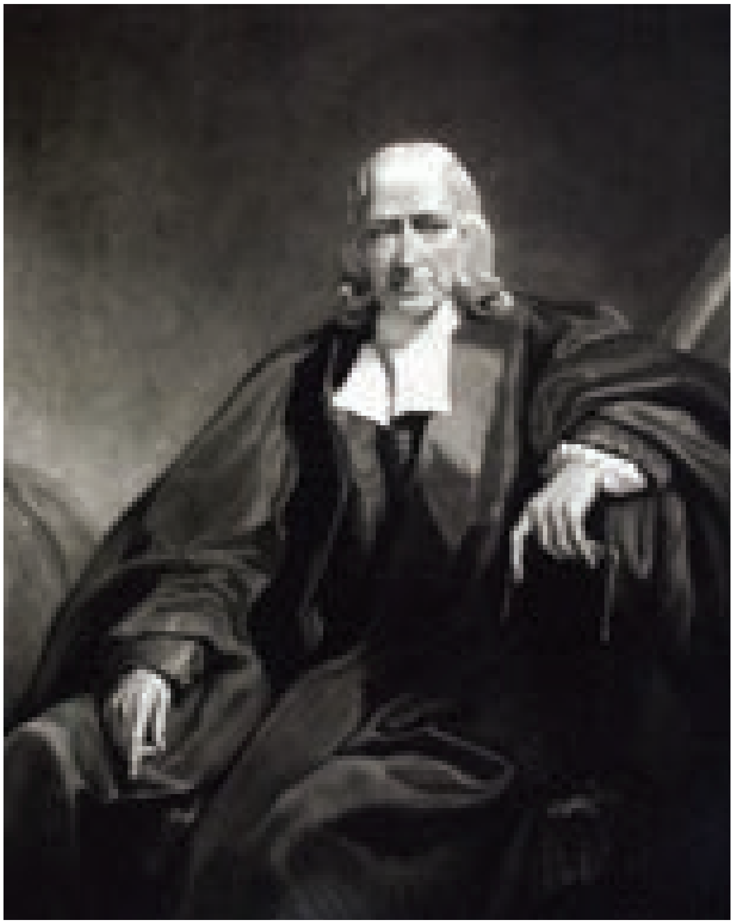

ТАЗИ СТРАНИЦА:
ДЖОН УЕСЛИ

Той проповядва по църкви, домове и полета. Обикновено пътува на кон и изнася по две или три проповеди на ден. Изминава 250 000 мили и изнася повече от 40 000 проповеди. Основава дружества, открива църкви, изпитва и упълномощава проповедници, раздава помощи, грижи се за болните и надзирава училища и сиропиталища.

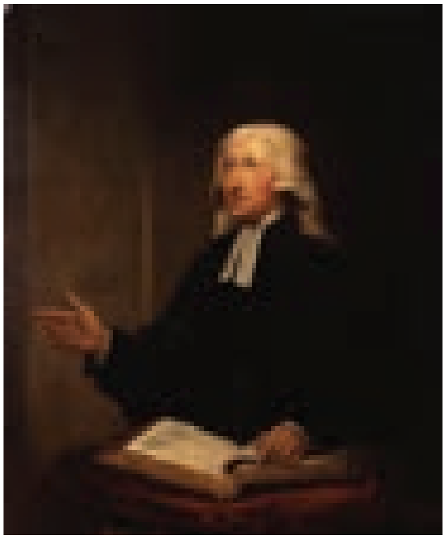

ме, каза: „Каква мека коса има…“ (…) При всички случаи първите, чиито сърца омекваха пред истината, бяха градските „герои“, тарторите на тълпата; един от
259 тях беше професионален боксьор, участник в шумните разправии (…)

Колко деликатно и постепенно ни подготвя Бог за изпълнението на Своята воля! Преди две години парче тухла охлузи рамото ми. Година по-късно камък ме удари между очите. Миналия месец получих един удар, а тази вечер два: единия преди да влезем в града и още един - преди да излезем от него. Но и двата бяха като на шега, защото макар един човек да ме удари в гърдите с всичка сила, а друг по устата с такава ярост, че веднага бликна кръв, не почувствах по-голяма болка и от двата удара, отколкото, ако ме бяха докоснали със сламка“ *(Джон Уесли. Произведения. Т. 3, с. 297, 298).*

Методистите от тези ранни дни – и обикновените хора, и проповедниците – са обект на присмех и гонения както от църковни членове, така и от откровено безбожни хора, раздразнени от клеветническите обвинения срещу тях. Изправят ги пред правосъдието – такова само по име, защото то е рядкост в съдебните зали по онова време. Често гонителите им използват срещу тях насилие. Тълпи минават от дом на дом и унищожават мебелите и покъщнината, ограбват каквото им харесва, и брутално малтретират мъже, жени и деца. В някои случаи се поставят публични обяви, канещи всички да се съберат в определено време и на определено място, за да помагат в изпочупването на прозорците и ограбването на къщите на методистите. Тези явни нарушения както на гражданските, така и на Божествените закони, се оставят безнаказани. **Систематично са преследвани хората, чието единствено престъпление е, че се опитват да обърнат стъпките на грешниците от пътя на гибелта към пътя на светостта.**

Отговаряйки на обвиненията, издигани срещу самия него и съмишлениците му, Джон Уесли заявява: „Някои твърдят, че доктрините на тези хора са фалшиви, погрешни и плод на въображението; че те са нови и доскоро непознати; че са квакерство, фанатизъм, папизъм. Всички тези фалшиви обвинения вече са опровергани, след като се доказа пред всички, че всеки аспект от това вероучение не е нищо друго, освен ясното учение
260 на Писанието, обяснявано от нашата собствена църква. Следователно то не може да бъде нито фалшиво, нито погрешно, при условие, че Писанието е истинно (…) Други твърдят: „Тяхното учение е твърде строго. Те правят пътя към небето прекалено тесен“. И това всъщност е първоначалното обвинение (и за известно време почти единственото), скрито в основата на още хиляди, които се появяват под различни форми. Но дали те наистина правят пътя към небето по-тесен, отколкото го е направил Господ и Неговите апостоли? Вероучението им по-строго ли е от библейското? Вгледайте се само в няколко ясни стиха: „Да обичаш Господа, твоя Бог, с цялото си сърце, с целия си ум, с цялата си душа и с всичката си сила“; „И казвам ви, че за всяка празна дума, която кажат хората, ще отговарят в съдния ден“; „Ядете ли, пиете ли, нещо ли вършите, всичко правете за Божия слава“.

Ако тяхната доктрина е по-стриктна от това, трябва да ги осъдим. Но дълбоко в себе си знаете, че не е така. И кой може да бъде и една точица по-малко стриктен, без да изкриви Божието слово? Може ли някой настойник на Божиите тайни да се намери верен, ако промени и една йота от този свещен завет? Не. Не може да анулира нищо, не може да смекчи нищо. Той е принуден да заяви на всички хора: **„Аз не мога да принизя Писанието до вашия вкус. Вие трябва да се издигнете до него или ще загинете навеки“.** Такива са истинските „основания“ на това обществено възмущение относно „липсата на милост“ у тези хора. Немилостиви, така ли? В какво отношение? Не хранят ли гладните и не обличат ли голите? „Не, проблемът не е в това. Тези неща не им липсват, но те са „немилостиви“ в своята убеденост, че никой не може да бъде спасен, освен чрез тяхната – библейската - вяра“ *(Пак там. Т. 3, с. 152, 153).*

Духовният упадък, който се забелязва в Англия точно преди времето на Уесли, в голяма степен се дължи на антиномичното учение (доктрина за анулирането на Божия закон). Много хора твърдят, че Христос е премахнал моралния Закон и следователно християните не са задължени да го спазват. Вярващият е освободен от „робството на добрите дела“. Други, макар да признават вечната валидност 261
на Закона, заявяват, че не е нужно проповедниците да увещават народа да се подчинява на заповедите му, тъй като избраните от Бог за спасение „ще бъдат доведени до благочестие и добродетелен живот чрез неустоимия импулс на Божествената благодат“; докато обречените на вечно осъждане „няма да имат сила да се подчиняват на Божия закон“.

Други, които също подкрепят идеята, че „избраните не могат да отпаднат от благодатта, нито да изгубят Божието благоволение“, стигат до още по-ужасяващото заключение, че „нечестивите им постъпки всъщност не са греховни, нито трябва да се считат за нарушаване на Божествения закон, и следователно нямат никаква причина да изповядват греховете си, нито да се освобождават от тях чрез покаяние“ *(Макклинток и Стронг. Енциклопедия, статията „Антиномианци“).* Затова – заявяват те - дори най-низкият грях, „който навсякъде се приема за чудовищно престъпване на Божия закон,

УИЛЯМ ТИНДЕЙЛ (1494-1536)

Тиндейл учи в Оксфорд от 1510 г. до 1515 г., а по-късно – в Кеймбридж. Той изучава Библията старателно и отказва да се отклони от нейните учения. Със забележителна езикова дарба, през около 1522 г. той прави план за превеждане на Библията на английски език, за да могат обикновените хора да я четат. Когато епископ Тънстол от Лондон се противопоставя на работата му, Тиндейл заминава за Германия и се установява в Хамбург (1524 г.), като никога вече не се връща в родината си. Отпечатването на първия превод започва в Кьолн; прекъснато е от местните магистрати, но продължава във Вормс през същата година. След вкарването на Библията в Англия през 1526 г., тя е жестоко критикувана от абат У. Уоръм, Кътберт Танстол и Томас Мор. В теологията си Тиндейл утвърждава авторитета на Свещеното писание над словата на който и да е църковник. В допълнение към ревизирания си Нов завет Тиндейл отпечатва превода на Петокнижието (1530 г.), Йона (1531 г.) и оставя в ръкописна форма преводите на книгите от Исус Навин до Второ Летописи. Библейските му преводи, директно от гръцки и еврейски на жив английски, са основата на всички по-късни английски издания, включително и на превода на Крал Джеймс. През 1535 г. е арестуван и е изгорен на клада на 6 октомври 1536 г. във Вилвоорде, близо до Брюксел. Цели деветдесет процента от Библията на Крал Джеймс идват от превода на Тиндейл.

ЛАТИМЪР, СИЛЕН ПРОПОВЕДНИК

Образованият в Оксфорд Хю Латимър (1485-1555 г.) е силен проповедник, защитаващ библейската истина. Когато Хенри VIII се отделя от папата, Латимър става главен съветник, но по-късно е арестуван заради проповядване на протестантските учения. Освободен през 1540 г., той отново е затворен през 1546 г. за една година. След възкачването на престола на Мери, отново е арестуван, отказва да се покае и умира на 16 октомври 1555 г. Докато разгарят огъня около нозете му, той насърчава Ридли, който също е на кладата.

ДОМЪТ НА НОКС В ЕДИНБУРГ

Джон Нокс (1513-1572 г.) е шотландски реформатор, който получава образованието си в Глазгоу. Обърнат в протестантизма от Джордж Уишарт, той става силен проповедник. Когато замъкът „Св. Андрей" е превзет от французите през 1547 г., той е изпратен във Франция, където става роб на галера. Освободен е през февруари 1549 г.

През 1551 г. става капелан на Едуард VI, но когато католичката Мери, наричана още „Кървавата Мери", се възкачва на трона, Нокс заминава за континента. Среща се с Жан Калвин в Женева и през 1554 г. за кратко време е пастор на английските бежанци във Франкфурт.

През 1555 г. Нокс се завръща в Шотландия. Там неговите проповеди и писания имат голям успех, но нестихващите гонения го принуждават през 1556 г. да приеме длъжността пастор на Англиканската църква в Женева, където публикува няколко брошури за провежданите от Мери гонения в Шотландия.

Когато Елизабет I става кралица на Англия през 1559 г., Нокс се завръща в Шотландия и се посвещава на проповядване и писане. Написва Шотландската изповед на вярата през 1560 г. и организира комисия, която забранява властта на папата в Шотландия.

След като Мери Стюарт се завръща в Шотландия през 1561 г., Нокс влиза в продължителен конфликт с нея по въпроса за участието ѝ в месата, както и заради светския характер на нейния двор. През 1561 г. проповядва почти всеки ден срещу кралицата, а след нейната абдикация изнася проповедта при коронацията на Джеймс I.

Джон Нокс притежава особеното качество на пълно безстрашие пред лицето на смъртта. Той е преживял толкова много страдания на френските галери, че няма вече желание да проявява предпазливост, когато защитава Божието слово или изобличава злините. Нуждаем се от повече такива хора в наше време!

Нокс става най-влиятелният шотландски проповедник в историята и оказва силно въздействие върху калвинистките и реформаторските идеи.

МЕРИ СТЮАРТ, КРАЛИЦА НА ШОТЛАНДЦИТЕ

Мери Стюарт (1542-1587 г.) е единственото дете на Джеймс I, който умира, когато тя е само на няколко дни. Става наследница на шотландския престол, на който се възкачва през 1542 г. Майка ѝ Мари дьо Гиз е ревностна католичка, която отглежда детето си в същата вяра. Изпратена във Франция да получи своето образование, тя се омъжва за Дофина (бъдещия крал) Франсоа през 1558 г. След смъртта му през 1560 г. тя се връща в Шотландия, където Джон Нокс проповядва протестантизма. Мери провежда няколко бурни разговора с Нокс, който остава глух за нейните аргументи. През 1565 г. се омъжва за братовчед си Хенри Стюарт (Лорд Дарнли). Католическият брак е одобрен от папата и от испанския крал Филип. Ражда бъдещия крал на Шотландия Джеймс VI, който по-късно става Джеймс I, крал на Англия (1567 г.). След време Джеймс I осъществява отпечатването на библейския превод „Кинг Джеймс". Тъй като се включва в католически заговор за убийството на кралица Елизабет, Мери е екзекутирана през 1587 г.

ДЖОН НОКС И МЕРИ, КРАЛИЦА НА ШОТЛАНДЦИТЕ, В ЗАМЪКА „ХОЛИРУД"

Поради голямото му влияние над гражданите, Мери сметнала, че ще е най-добре да спечели Нокс на своя страна. В няколкото проведени разговора той ясно ѝ обяснил библейските истини и категорично отказал да се поддаде на нейните внушения. Мери взела решение да го убие, но това никога не се случило. Картината на с. 242 показва момента, когато тя се обръща и заплаква, след като Нокс ѝ е казал, че спасението е в Христос, а не в църковните церемонии, свещеници или водачи.

ШОТЛАНДСКИТЕ ВЯРВАЩИ

Шотландските протестанти през XVI и XVII век били наречени „Пазители на завета", тъй като подписали споразумение, наречено „Завет", с което заявявали, че ще останат верни на Бога и на религиозните си учения, въпреки жестокото гонение от страна на властите, продължило повече от век.

РИЧАРД БАКСТЪР, ЕДИН ОТ „ПАЗИТЕЛИТЕ НА ЗАВЕТА"

Бакстър (1615-1691 г.) е един от ревностните проповедници на своето време, който се опитал да върне народа към библейските учения. През 1650 г. е публикувана неговата класическа духовна книга „Вечният покой на светиите". Между 1662 г. и 1687 г. той преживява тежко гонение, най-вече от съдията Джефрис. До края на живота си Бакстър написва близо 200 брошури и книги, включително „Реформираният пастор" (1656 г.).

ПАЗИТЕЛИТЕ НА ЗАВЕТА ПРОВЕЖДАТ ТАЙНИ БОГОСЛУЖЕНИЯ

Много често се налагало „Пазителите на завета" да се събират тайно в гори или в планински долини, за да се поклонят спокойно на Бога. Те били Божиите верни, които - подобно на големия брой преследвани Божии чеда през вековете - страдали заради своята вяра. Бъдете благодарни, че днес можете да се покланяте на Бога в страна със сравнително голяма свобода. Има християни по света, които нямат това право.

ПАМЕТНИКЪТ НА МЪЧЕНИЦИТЕ, ЦЪРКОВНИЯТ ДВОР НА ГРЕЙФРАЙЪРС В ЕДИНБУРГ

След години този паметник е издигнат в Единбург в памет на големия брой християни, които са страдали заради вярата си в Шотландия (картината на с. 238). Ето думите върху паметника:

„Спри, пътнико и помисли за това, което виждаш. Тук е прахта на тези, които се изправиха против лъжите и заплатиха с кръвта си. Привържениците на Завета и на законите живяха за своята кауза. Животът им бе пожертван поради жаждата за власт на продажни прелати. Тук техният прах е смесен с този на убийци и други престъпници, справедливо осъдени на смърт. Но само те останаха непроменими и непоклатими. Свидетели за мощта на Христос, техния Цар, те изтърпяха гнева на своите врагове, укори, мъчения, смърт и рани. Но те са тези, които преминаха през такива беди, за да триумфират скоро с Агнето.

Останалата част от надписа изброява хората, помогнали за неговото създаване (виж с. 238).

ДЖОН УЕСЛИ ПРОПОВЯДВА НА ПАЗАРА

Джон Уесли (1703-1791 г.) има дълбоко религиозно преживяване на 24 май 1738 г. Останалата част от живота си прекарва в проповядване. Когато църквите затварят вратите си за него през 1739 г., той започва да проповядва по пазари и полета. Постига толкова голям успех, че организира проповедници миряни, които укрепват делото му. Всяка година изминава по 8000 мили на кон, написва хиляди писма и изнася безчет проповеди. Често пише писмата и книгите си, докато язди на кон от едно място на друго. Уесли е строг вегетарианец и остава в превъзходно здраве до старческа възраст. Пише, че спазва библейската събота (виж цитата от следващата колона).

не е грях в очите на Бога", ако е извършен от някой от богоизбраните, „защото една от съществените и отличителни техни характеристики е, че те не могат да направят нищо, което да е неугодно на Бога или забранено от Неговия Закон."

Тези уродливи доктрини са по същество еднакви с по-късните учения на популярните учители и теолози – че не съществува непроменим Божествен закон като стандарт за правото, но мерилото за морал се диктува от самото общество и е обект на постоянни промени. **Всички тези идеи са вдъхновени от един и същ гениален дух – от онзи, който дори сред безгрешните небесни жители е започнал своето дело в стремежа си да унищожи справедливите ограничения на Божия закон.**

Учението за Божественото предопределение, което веднъж завинаги фиксира характера на човека, е накарало мнозина на практика да отхвърлят Божия закон. Уесли твърдо се противопоставя срещу заблудите на проповедниците на антиномията и доказва, че идеите, които водят до антиномизъм, противоречат на Писанията. „Защото се яви Божията благодат, която носи спасение за *всичките хора*" (Тит 2:11). „Защото това е добро и угодно пред Бога, нашия Спасител, Който иска да се спасят *всичките* хора и да дойдат до познаване на истината. Защото има само един Бог и един Посредник между Бога и
262 хората – Човекът Христос Исус, Който, като свидетелство за това, на определеното време даде Себе Си откуп за *всички*" (1 Тим. 2:3-6). Божият Дух е даден безвъзмездно, за да може *всеки човек* да приеме Дара на спасението. Затова Христос, „истинската Светлина", „осветява *всеки човек*, който идва на света" (Йоан 1:9). Хората не получават спасение, когато съзнателно отказват Дара на живота.

В отговор на твърдението, че при смъртта на Христос заповедите от Декалога са били отменени заедно с церемониалния закон, Уесли казва: „Христос не е отменил моралния Закон, съдържащ се в Десетте заповеди и потвърден от пророците. Той е дошъл на земята не за да отхвърли каквато да било част от него. Това е Закон, който никога не може да бъде унищожен, който „стои вечно като верен свидетел в небето" (…) Той е от началото на света, „написан не на каменни плочи", но в сърцата на хората, сътворени от ръцете на Създателя. И макар написаните някога от Божия пръст букви сега да са много обезобразени от греха, те не могат да бъдат напълно заличени, докато изобщо имаме съзнание за добро и зло. **Всяка част от Закона трябва да остане в сила за цялото човечество и за всички епохи, защото той не зависи от времето или мястото, или от каквото да било променливо обстоятелство, но от Божието естество и от естеството на човека, както и от непроменимата връзка между тях.**

„Не съм дошъл да разруша, но да изпълня" (…) В този пасаж Той несъмнено има предвид (в съответствие с предходните и следващите стихове) следното: Дойдох да го утвърдя в пълнотата му, въпреки всички превратни човешки тълкувания; дойдох да изясня докрай всяко нещо, което е неясно или неразбираемо в него; дойдох да заявя, че всяка част от Закона е истинна и изключително важна; да покажа дължината и широчината и целия обхват на всяка съдържаща се в него заповед и височината и дълбочината, непостижимата чистота и духовност на всички негови аспекти" *(Уесли. Проповед 25).* 263

Уесли потвърждава съвършената хармония между Закона и евангелието: „Следователно съществува възможно най-тясна връзка между Закона и евангелието. **От една страна, Законът постоянно подготвя пътя за евангелието и ни насочва към него. От друга, евангелието постоянно ни води към по-точно изпълнение на Закона.** Законът например изисква да обичаме Бога, да обичаме ближния си, да бъдем кротки, смирени или свети. Но ние чувстваме, че не можем да постигнем тези неща. Да, „за човека това е невъзможно". Помним обаче Божието обещание да ни даде тази любов и да ни направи кротки, смирени и свети; и ние се хващаме за това евангелие, за тази добра вест. Дава ни се според нашата вяра и „правдата на Закона се изпълнява в нас" - чрез вярата в Христос Исус (…)

Най-главните врагове на Христовото евангелие – казва Уесли - са тези, които открито и категорично „съдят" самия Закон и „говорят зло за Закона", които учат хората да нарушават, да анулират, да отхвърлят задължителността не само на една - независимо дали най-малката, или най-голямата - но и изобщо на всички заповеди (…) Най-поразителното от всички обстоятелства, съпътстващи тази огромна измама, е следното: приемащите я всъщност вярват, че събаряйки Закона,

ДЖОН УЕСЛИ умира на 2 март 1791 г. на 87 години. Приятелите му се събрали около смъртния му одър. „Сбогом, сбогом – казал той накрая. – Най-хубавото е, че Бог е с нас." Издигнал ръце и отново повторил с немощния си глас: „Най-хубавото е, че Бог е с нас". Поради голямата си благотворителност той умрял беден, но оставил след себе си 135 000 членове и 541 пътуващи проповедници, наречени „методисти".

почитат Христос; и унищожавайки учението Му, възвеличават Неговото служене! Да, те Го почитат точно като Юда, когато казва: „Здравей, Учителю“ и после Го целува. И същите думи биха могли да бъдат казани към всеки един от тях: „С целувка ли предаваш Човешкия Син?“. Какво друго освен предателство с целувка е това да говориш за кръвта на Христос, а да отнемаш короната Му; да омаловажаваш която и да е част от Неговия Закон под предлог, че помагаш за напредъка на евангелието. Няма да избегне това обвинение и всеки, който проповядва вярата по такъв начин, че пряко или косвено отхвърля какъвто да било аспект от послушанието; който проповядва Христос по такъв начин, че да анулира или да разколебава доверието и в най-малката Божия заповед“ *(Пак там).*

На хората, които настояват, че „проповядването
264 **на евангелието изпълнява всички цели на Закона“, Уесли отговаря: „Ние напълно отричаме това. То не изпълнява най-главната цел на Закона, а именно, да убеждава хората в грях, да събужда онези, които все още спят на ръба на ада“.** Апостол Павел заявява, че „чрез Закона става познаването на греха“. „Докато човек не се убеди в греховността си, никога няма истински да почувства своята нужда от изкупителната кръв на Христос (…) „Здравите – както споменава нашият Господ - нямат нужда от лекар, но болните.“ Следователно абсурдно е да предлагаме лекар на тези, които са здрави или най-малкото си въобразяват, че са такива. Първо трябва да ги убедим, че са болни. Иначе няма да ни благодарят за труда. Точно толкова абсурдно е да предлагаме Христос на такива, чиито сърца никога не са били съкрушени“ *(Пак там. Проповед 35).*

По този начин, подобно на своя Учител, Уесли се стреми да „възвеличи Закона и да го направи почитаем“, докато проповядва евангелието на Божията благодат. Той предано изпълнява възложената му от Бога работа и славни са резултатите, които му е позволено да види. В края на неговия дълъг живот - над осемдесет години (от които 50, прекарани в служене като пътуващ проповедник) – откритите му съмишленици наброяват повече от половин милион. И все пак чак когато цялото семейство на изкупените се събере в Божието царство, ще се узнае колко много хора са били въздигнати към по-възвишен и чист живот, изтръгнати от гибелта и покварата на греха благодарение на неговите усилия, и колко много са постигнали по-дълбока и по-богата опитност благодарение на ученията му. **Неговият живот е безценен образец за всеки християнин. Дано вярата и смирението, неизтощимото усърдие, себеотрицанието и посвещението на този Христов служител да се видят в църквите и днес!**

ИЗКАЗВАНЕ НА ДЖОН УЕСЛИ

„Що се отнася до въпроса ти за съботата, мога само да отговоря, като ти разкажа как я прекарвам. Не гледам на този ден като на подготовка за неделята, а като на празник. Смятам петъка за мой подготвителен ден“ *(John Wesley (1743), quoted in Life of John Wesley, page 31).*

ДЯСНО: Медал в чест на завръщането на Англия към католицизма след възцаряването на Мери.

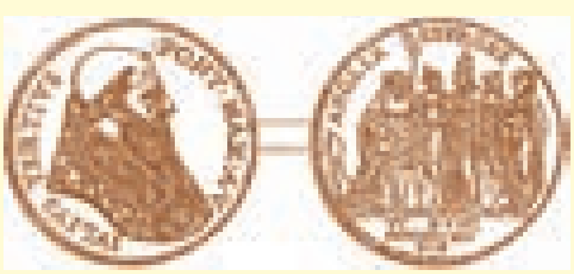

УМАЛЕНО ФАКСИМИЛЕ НА „ГОЛЯМАТА БИБЛИЯ”

Заглавната страница на голямата Библия от 1538 г., която е поставена във всяка църква по нареждане на Томас Кромуел. Майлс Ковърдейл започва да я печата в Париж, но властите в Сорбоната са обезпокоени, че протестантска английска Библия ще бъде отпечатана във Франция. Ковърдейл спасява част от готовия материал, побягва и я отпечатва в Лондон.

15 глава

Жетвата на смъртта

Библията и Френската революция

Ужасяващата Френска революция отдавна е отминала, но може да се каже, че тя е пряка последица от двувековната битка за Библията. Историята има много уроци. Ако не ги научим, може да ги повторим.

Това се случва преди повече от два века, но има голямо значение и за нас днес. ***Вижте страшния експеримент на един народ, който започва с религиозно гонение и завършва с най-позорен атеизъм… Както и със смъртта на много хора.***

Реформацията от шестнадесети век, която разтваря Библията пред народите, се стреми да 265 **проникне във всички европейски страни.** Някои нации я приемат с радост като пратеник от Небето. В други държави папството успява до голяма степен да попречи на навлизането ѝ. Затова облагородяващата истина на библейското познание е почти напълно изключена. **Има обаче една страна, където светлината успява да намери достъп, но въпреки това тъмнината не отстъпва. Там векове наред истината и заблудата се борят за върховенство. Накрая злото възтържествува и небесната истина е отхвърлена.** „И това е осъждането - че светлината дойде на света, но хората обикнаха тъмнината повече от светлината, понеже делата им бяха зли“ (Йоан 3:19). Този народ е оставен да жъне последиците от посоката, която е избрал. **Обуздаващата сила на Божия Дух се оттегля от нацията, презряла дара на Неговата благодат. На злото е позволено да узрее. И целият свят вижда плодовете от съзнателното отхвърляне на светлината.**

Войната срещу Библията, водена в продължение на толкова много столетия във Франция, достига своя връх във времето на революцията. Този ужасен изблик на бунт и насилие не е друго, освен естествен резултат от потъпкването на Писанията от страна на Рим (виж Приложението). Това е най-поразителната илюстрация за действието на папската политика, наблюдавана някога в света 266 – пример за това до какво водят ученията на Римокатолическата църква, насаждани повече от хиляда години.

Потъпкването на Писанията през периода на папското върховенство е предсказано от пророците. Авторът на книгата „Откровение“ също изтъква пожънатите страховити резултати от господството на „човека на греха“, особено за Франция.

Господният ангел казва: „… ще тъпчат светия град четиридесет и два месеца. **А на двамата си свидетели ще дам да пророкуват хиляда двеста и шестдесет дни,** облечени във вретища (…) И когато те свършат да свидетелстват, звярът, който излиза от бездната, ще воюва против тях, ще ги победи и ще ги убие. И труповете им ще лежат на улицата на големия град, който духовно се нарича Содом и Египет, където беше разпънат и техният Господ (…) И земните жители ще се зарадват за тях, ще се развеселят и един на друг ще си пратят подаръци, защото тези двама пророци са мъчили земните жители. А след трите и половина дни в тях влезе дух на живот от Бога и те се изправиха на краката си; и голям страх обзе онези, които ги гледаха“ (Откр. 11:2-11).

Споменатите тук периоди – „четиридесет и два месеца“ и „хиляда двеста и шестдесет дни“ – са

ИСТОРИЧЕСКО ДАТИРАНЕ НА ТАЗИ ГЛАВА. Франция е уникална страна сред народите в Европа. След като там първоначално е толериран, протестантизмът е напълно смазан. До 1559 г. във Франция има 400 000 хугеноти (френски протестанти). В три дивашки „хугенотски войни” (1562-1570 г.) католиците се опитват безуспешно да изкоренят протестантизма. След 1560 г. йезуитите (както и на много други места в Европа) са водещи в тази дейност.

Катерина Медичи получава съвет от своя изповедник йезуит да избие всички протестанти, за да бъдат опростени греховете ѝ. На 24 август 1572 г. в деня на Св. Вартоломей започва страшното дело, което продължава цели два месеца и води до смъртта на 70 000 протестанти. Папа Григорий XIII остава изключително доволен. Убийствата на протестанти продължават до 1580 г. Шарл IX, който е само на 23 години през 1572 г., постоянно чува в ушите си виковете на умиращите. Разболява се и умира 21 месеца по-късно.

След избиването на протестантите – някои от най-добрите работници в страната, народът започва да става все по-покварен. През 1789 г. Луи XVI свиква Генералните щати, за да спаси страната от фалит. Резултатът се нарича Френска революция.

През март 1789 г. започват бунтове в цялата страна. Властта на терора продължава до юли 1794 г., когато са избити повече от 300 000 граждани. Франция води почти непрестанни войни с други народи от 1793 г. до 1918 г.

„Празникът на разума” се провежда през ноември 1793 г. Волтер заявява, че е унищожил християнството, но десетилетия по-късно къщата му се използва като склад за френски библии.

Местата от глави 1 до 5 са посочени в двете карти на с. 20. Местата, споменати в глави 6 до 15, могат да се намерят на с. 21.

ПРОРОЧЕСТВОТО ЗА 1260 ГОДИНИ

ПРОРОЧЕСТВОТО НА ДАНИИЛ

„Даниил проговори и каза: Видях във видението си през нощта, и ето, четирите небесни ветрища се спуснаха върху голямото море. И четири големи звяра се надигнаха от морето, различни един от друг (…) След това гледах в нощните видения, и ето, четвърти звяр, страшен и ужасен и изключително силен. И имаше големи железни зъби, ядеше и смазваше, и стъпкваше остатъка с краката си. Той се различаваше от всичките зверове, които бяха преди него, и имаше десет рога. Докато разглеждах роговете, ето, между тях излезе друг, малък рог, пред който три от първите рогове се изтръгнаха. И ето, на този рог имаше очи като човешки очи и уста, която говореше големи неща (…) Приближих се до един от стоящите и го помолих да разбера достоверно истината за всичко това. И той ми каза и ми даде да разбера тълкуванието на тези неща (…) Тогава поисках да разбера достоверно за четвъртия звяр, който се различаваше от всичките други и беше изключително страшен, чиито зъби бяха железни и ноктите му - бронзови, който ядеше и смазваше, и стъпкваше остатъка с краката си; и за десетте рога на главата му, и за другия рог, който излезе нагоре и пред който паднаха три; за рога, който имаше очи и уста, която говореше големи неща, и който на вид беше по-голям от другарите си. Гледах този рог когато води война със светиите и ги победи (…) И той ще говори думи против Всевишния и ще тормози светиите на Всевишния и ще замисли да промени времена и закон; и те ще бъдат предадени в ръката му до време и времена, и половин време" (Даниил 7:2, 3, 7, 8, 16, 19-21, 25).

ПРОРОЧЕСТВОТО ОТ КНИГАТА „ОТКРОВЕНИЕ"

„И видях звяр, който излизаше от морето и имаше седем глави и десет рога; и на роговете му - десет корони; и на главите му - богохулни имена (…) И видях една от главите му, като че ли смъртно ранена, но смъртоносната му рана оздравя; и цялата земя, удивена, отиде след звяра (…) И му се даде уста да говори големи неща и богохулства; и му се даде власт да действа четиридесет и два месеца" (Откровение 13:1, 3, 5).

Библията предсказва, че страшната сила на малкия рог от Даниил 7 и 8 гл., трябвало да управлява света цели 1260 години. Векове наред било добре известно, че „малкият рог" от Даниил 7 и 8 гл. и „първият звяр" от Откровение 13 гл. символизират папството. Наречено още „човекът на греха" (2Солунци 2:3, 4) и „антихрист" (1Йоаново 4:3), за папството е пророкувано, че ще притежава тази власт 1260 години. Кога започва предсказаният период и кога завършва? Останалата част от главата ще ви даде тази информация.

538 г. — 1798 г.

РАЗБИРАНЕ НА ПРОРОЧЕСТВОТО ЗА 1260 ГОДИНИ

Ето удивителното пророчество за 1260 дни, наречено също „време и времена, и половин време" и „четиридесет и два месеца".

В библейските пророчества ден е равен на година (Числа 14:34, Езекиил 4:6). В пророчески смисъл „време" обозначава същия период като „година" (Числа 13:34, Даниил 11:34 – бележката в поле). Този пророчески отрязък е споменат за първи път в Даниил 7:25, където е показано колко време ужасяващият „малък рог" ще управлява и унищожава Божия народ. През този период той ще се опита да промени и Божия закон: „И той [малкият рог] ще говори думи против Всевишния и ще тормози светиите на Всевишния и ще замисли да промени времена и закон; и те ще бъдат предадени в ръката му до време и времена, и половин време" (Даниил 7: 25).

На еврейски това е равно на време, две времена и половин време. Използвайки древния начин на изчисление на 360 дни в една година, 360 + 720 + 180 = 1260. Тъй като ден е равен на година според библейските пророчества, този „малък рог" щял да управлява 1260 години. В Откровение 12:6, 7 е казано, че гоненията ще продължат „хиляда двеста и шестдесет дни", т.е. 1260 пророчески дни или години (виж също Откровение 11:3).

Небесният Бог дава това важно пророчество и по трети начин: Малкият рог от Даниил 7 и 8 гл. е същият като първия звяр от Откровение 13 гл.: „И му се даде уста да говори големи неща и богохулства; и му се даде власт да действа четиридесет и два месеца" (Откровение 13:5 - сравни с Откровение 11:2). Четиридесет и два месеца са равни на 1260 дни. Откровение нарича също така това времево пророчество „време и времена, и половин време" (Откровение 12:4 – точно така, както го посочва Даниил).

Кога „малкият рог", символизиращ папството, притежава тази власт? Указът на император Юстиниан от 533 г. признава папата за „глава на всички святи църкви" (Code of Justinian, Book 1, title 1, section 4). Съкрушителната победа над остготите по време на обсадата на Рим само пет години по-късно (538 г.) е смъртоносен удар за третия от роговете, които са изкоренени (виж Даниил 7:8). В 538 г. започва периодът от 1260 години на пророчеството за папското господство, което се простира до 1798 г. В същата година, докато трае управлението на терора във Франция и Римокатолическата църква е отделена, френската армия под командването на Бертие навлиза в Рим и пленява папата. Датата е 10 февруари 1798 г. Плененият папа умира в изгнаничество в град Валанс, Франция, през следваща година. Чува се викът: „Католицизмът е мъртъв". Папството получава „смъртоносната рана" от Откровение 13:3. Казано ни е че раната ще бъде изцелена и че ще дойде времето, когато „цялата земя, учудена, отиде след звяра" (Откровение 13:3).

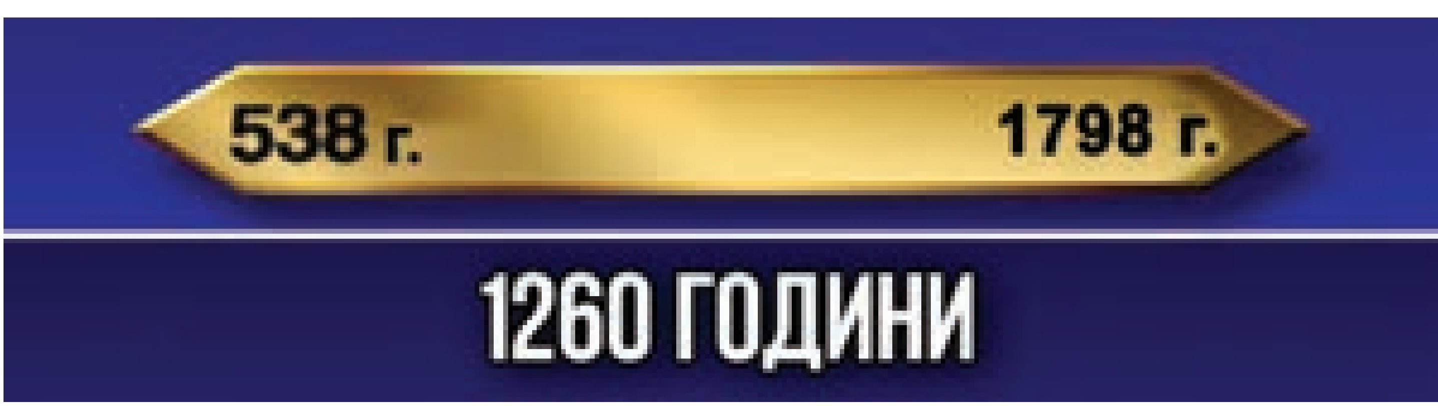

един и същи период и представляват времето, в което църквата на Христос трябва да страда под римския гнет. Периодът на 1260 години папско върховенство започва в 538 г. сл. Хр. и следователно завършва през 1798 г. (виж Приложението). По това време в Рим навлиза френската армия, папата е пленен и умира в изгнаничество. Макар че скоро след това е избран нов папа, оттогава църковната йерархия не е успявала да си възвърне властта, която е притежавала преди.

Гоненията на църквата не продължават през всичките тези 1 260 години. В милостта Си към Своя народ Бог съкращава периода на огненото изпитание. Предсказвайки „голямата скръб“, която ще се стовари върху църквата, Спасителят казва: „И
267 ако не се съкратяха онези дни, не би се избавило нито едно същество; но заради избраните онези дни ще се съкратят“ (Мат. 24:22). Благодарение на Реформацията гоненията са прекратени преди 1798 г.

За двамата свидетели пророкът добавя още: „Те са двете маслинени дървета и двата светилника, които стоят пред Господаря на земята“ (Откр. 11:4). „Твоето Слово – казва псалмистът - е светило за нозете ми и светлина за пътеката ми“ (Пс. 119:105). **Двамата свидетели представляват Писанията на Стария и Новия завет. И двата представят важни доказателства за произхода и вечността на Божия закон. И двата свидетелстват за плана на спасението.** Символите, жертвите и пророчествата на Стария завет сочат към идещия Спасител. Евангелията и посланията на Новия завет разказват за Спасителя, Който вече е дошъл - точно както е предсказан чрез символите и пророчествата.

„А на двамата си свидетели ще дам да пророкуват хиляда двеста и шестдесет дни, облечени във вретища.“ През по-голямата част от този период „Божиите свидетели“ действат незабелязано. Папската власт се стреми да скрие от хората Словото на истината и издига вместо него фалшиви свидетели, за да опровергават свидетелството на Стария и Новия завет (виж Приложението). Когато Библията е забранена от религиозните и светските власти; когато нейните истини се изопачават и се използват всякакви възможни средства, каквито хора и демони биха могли да измислят, за да се отклонява съзнанието на хората от нея; когато осмеляващите се да разгласяват свещените ѝ истини са преследвани, предавани, измъчвани, погребвани в тъмнични килии, избивани заради вярата си или принуждавани да бягат в непристъпни планински места и в пещери под земята, тогава верните свидетели „пророкуват във вретища“. **Въпреки това те не престават да свидетелстват през целия период от 1 260 години. И в най-мрачните моменти се намират верни хора, които обичат Божието слово и държат на** 268 **Божията чест.** На тези предани служители е дадена мъдрост, власт и авторитет да оповестяват Истината през цялото това време.

„И ако някой поиска да ги повреди, огън излиза от устата им и поглъща неприятелите им. И ако някой поиска да им навреди, така той трябва да бъде убит“ (Откр. 11:5). **Хората не могат безнаказано да тъпчат Божието слово.** Значението на тази страшна присъда се изяснява в заключителната глава на Откровение: „Аз свидетелствам на всекиго, който слуша думите на пророчеството в тази книга: Ако някой прибави нещо към тях, Бог ще прибави върху него язвите, написани в тази книга. И ако някой отнеме от думите на книгата на това пророчество, Бог ще му отнеме дела от дървото на живота и от светия град, за които е писано в тази книга“ (Откр. 22:18, 19).

Такива са предупрежденията, дадени от Бога, с цел да предотврати всяка човешка намеса в Божиите откровения и заповеди. **Тези тържествени присъди се отнасят за всички, които чрез влиянието си подвеждат хората да омаловажават Божия закон. Те би трябвало да пораждат страх и трепет у онези, които пренебрежително заявяват, че няма да има никакви последици, независимо дали се подчиняваме на Божия закон, или не.** Всички, които издигат собствените си гледища над Божественото откровение; всички, които искат да променят ясното значение на Писанието, за да го тълкуват както им е удобно или, за да го нагодят към света, поемат страшна отговорност. **Писаното Слово, Божият закон, мерилото за оценяване характера на всеки човек ще осъди всички, които не ще могат да издържат този безпогрешен тест.**

„И когато те свършат да свидетелстват [към края на свидетелстването си]...“ **Периодът, през който двамата свидетели трябва да „пророкуват във вретище“, завършва през 1798 г.** Към края на тайното им свидетелстване силата, символизирана чрез „звяра, който излиза от бездната“, трябва да им обяви война. В много от европейските нации Сатана векове наред е контролирал църковните и държавните власти чрез папството. Но тук се разкрива една нова изява 269 на сатанинската сила.

Политиката на Рим спрямо Библията винаги е била под маската на благоговейно отношение да я държи заключена в непознат език и скрита от народа. Под неговото управление свидетелите

ГОРЕ: НАНТ, ФРАНЦИЯ / *ДОЛУ ЛЯВО:* НАНТСКИЯТ ЕДИКТ НАНТ / *ЦЕНТЪР:* АНРИ IV / ДЯСНО: ЛУИ XIV

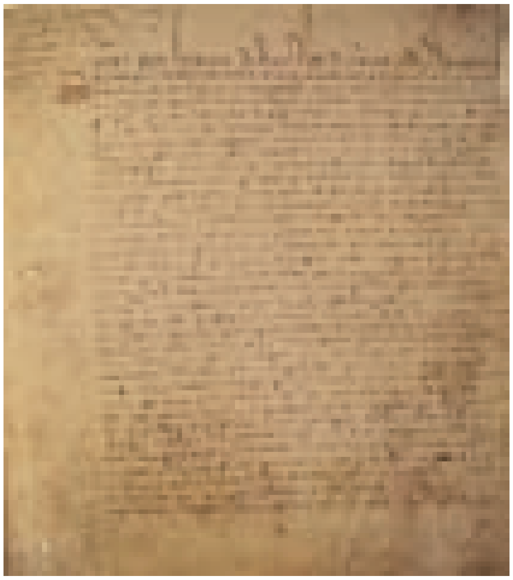

НАНТСКИЯТ ЕДИКТ *(Edit de Nantes)*, издаден на 13 април 1598 г. от френския крал Анри IV е изключително важен! С него на калвинистите протестанти във Франция (известни като хугеноти) се дават важни права в държава, която все още се смята за предимно католическа. Основната причина е гражданското единство. Едиктът отделя гражданското от религиозното единство, за първи път третира някои протестанти като нещо повече от еретици и отваря пътя към секуларизма и толерантността. Като дава цялостна свобода на съвестта за отделните личности, едиктът предлага и много специфични отстъпки за протестантите, като амнистия и възстановяване на гражданските им права, включително правото на работа във всяка област или за държавата, както и да отправят жалбите си директно към краля. Указът бележи края на религиозните войни, които разделят населението на Франция през втората половина на XVI век.

Анри IV има и лични причини да подкрепи Едикта. Преди да се възкачи на престола, той приема протестантизма и остава приятелски настроен към протестантската кауза. Обърнат е в католицизма през 1593 г., но само за да си осигури кралския трон. Твърди се, че е казал: „Париж си струва една литургия”. Едиктът успява да възстанови мира и вътрешното единство във Франция.

Католиците обаче отхвърлят очевидното признаване на протестантизма като нещо постоянно във френското общество и продължават да се надяват, че ще наложат религиозно единство. „Толерантността във Франция бе кралска идея, а религиозният мир зависеше от продължаващата подкрепа на Короната.” Макар и добър човек, обичан от своите поданици, Анри е мразен от католиците заради този едикт. След няколко покушения, той е наръган с нож от католик на 4 май 1619 г.

През октомври 1685 г. Луи XIV, внук на Анри IV, отменя Едикта и обявява протестантизма за незаконен с Едикта от Фонтенбло. Този акт води до големи вреди за Франция. Религиозната война не се възобновява, тъй като 400 000 протестанти решават да напуснат Франция и да се преселят във Великобритания, Прусия, Холандия, Швейцария и новите френски колонии в Северна Америка. Хугенотите се установяват и в Южна Африка. Това преселение лишава Франция от голям брой талантливи и усърдни личности, които започват да подпомагат съперниците на Франция в Холандия и Англия. Отмяната на Нантския едикт уврежда репутацията на Луи XIV в чужбина, като прави протестантските народи в близост до Франция още по-враждебни към неговия режим.

пророкуват „облечени във вретище“. Но трябва да се издигне една друга власт – „звярът от бездната“ – за да обяви открита война срещу Божието слово.

„Големият град“, на чиито улици са убити тези свидетели и където лежат мъртвите им тела, в духовен смисъл се нарича „Египет“. От всички представени в библейската история нации **Египет най-дръзко отрича съществуването на живия Бог и се съпротивлява на Неговите заповеди.** Никой монарх не е дръзвал толкова открито и арогантно да въстане срещу авторитета на Небето, колкото египетският фараон. Когато Моисей в името на Господа съобщава тържествената вест, фараонът високомерно отговаря: „Кой е Господ, че да послушам гласа Му и да пусна Израел? Не познавам Господ и няма да пусна Израел“ (Изх. 5:2). **Това е атеизъм; и нацията, символизирана чрез Египет, публично и по същия начин ще отхвърли изискванията на живия Бог и ще прояви подобен дух на неверие и предизвикателно неподчинение.** „Големият град“ е сравнен „духовно“ и със Содом. Покварата на Содом в разрез с Божия закон се проявява преди всичко в разврата на неговите жители. Този грях ще бъде също и отличителна черта на народа, в чиято история ще се изпълнят подробностите на това пророчество.

Според думите на пророка малко преди 1798 г. ще се издигне някаква сила със сатанински произход и характер, за да поведе война срещу Библията. И страната, която ще смълчи двамата Божии свидетели, ще се характеризира с атеизма на фараона и с безнравствеността на Содом.

Това пророчество се изпълнява с изумителна точност в историята на Франция. По време на Революцията от 1793 г. „светът за пръв път чу как законодателно събрание от хора, родени и възпитани
270 в цивилизовано общество и претендиращи, че имат право да управляват една от най-изтънчените европейски нации, издигат гласовете си, за да отхвърлят най-тържествената за човешката душа истина и единодушно се отричат от вярата и поклонението пред Бога“ *(Сър Уолтър Скот. Животът на Наполеон. Т. 1, гл. 17)*. „Франция е единствената нация в света, за която има достоверни данни, че **като народ е издигнала ръка в открит бунт срещу Създателя на Вселената.** И в Англия, Германия, Испания и на много други места е имало и все още има безброй богохулници и невярващи. Но в световната история Франция изпъква като единствената държава, обявила чрез специален указ на законодателното си събрание, че няма Бог; по този повод цялото население на столицата и огромно множество из цялата страна – както мъже, така и жени – танцуват и пеят от радост, когато това известие стига до тях“ *(Списание Блакуд, ноември 1870)*.

Франция изявява чертите, особено характерни за Содом. По време на революцията става явно състоянието на морална развала и поквара, много сходни с онези, които донасят унищожението на Содом и Гомор. Историкът излага едновременно атеизма и безнравствеността на Франция - точно както са описани в пророчеството: „Тясно свързан със законите срещу религията е законът, който принизява брачния съюз. Този най-свят човешки обет, чиято стабилност допринася най-много за заздравяването на обществото, е сведен до обикновен граждански договор с временен характер, който двама могат да сключват и разтрогват, когато си поискат (…) Ако демоните са си поставили за цел да открият най-ефективното средство за разрушаване на всичко почтено, свещено или устойчиво в семейството и да имат гаранция, че вредата, която ще причинят, ще е увековечена във всички следващи поколения, не биха могли да измислят по-успешен план от упадъка на брака (…) Известната с остроумията си актриса Софи Арну, описва републиканския брак като „тайнство на прелюбодейството“ *(Скот. Т. 1, гл. 17)*.

„Където беше разпънат и техният Господ.“ И тази подробност от пророчеството се изпълнява във Франция. **Никоя друга страна не е изразявала по толкова поразителен начин духа на враждебност** 271
към Христос. В никоя друга страна истината не е срещала по-непримирима и по-жестока съпротива. В лицето на преследваните до смърт последователи на евангелието тя разпъва самия Христос.

Век след век е проливана кръвта на светиите. Докато валденсите отдават живота си в планините на Пиемонт „за Божието слово и за свидетелството на Исус Христос“, **подобно свидетелство за истината носят и техните братя – албигойците - във Франция.** По времето на Реформацията нейните последователи са умъртвявани с ужасни изтезания. Крал и благородници, знатни жени и изтънчени девици, гордостта и цветът на нацията се наслаждават на предсмъртните страдания на Исусовите мъченици. **Храбрите хугеноти проливат кръвта си в ожесточени битки за най-свещените за човешкото сърце права.** Протестантите са обявени извън закона, за главите им е определяна награда и ги преследват като диви зверове.

„Църквата в пустинята“ - малкото останали потомци на древните християни, които все още могат да се намерят във Франция през осемнадесети век - се

ГОРЕ: **ПАПА ПИЙ VI ПЛЕНЕН ОТ ГЕНЕРАЛ БЕРТИЕ ВЪВ ВАТИКАНА НА 10 ФЕВРУАРИ 1798 г.**

ГОРЕ: **КРЕПОСТТА ВАЛАНС, ФРАНЦИЯ, КЪДЕТО ПАПАТА Е ДЪРЖАН КАТО ЗАТВОРНИК ДО СМЪРТТА СИ НА 29 АВГУСТ 1799 г.**

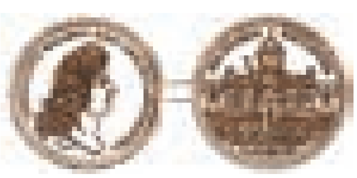

ГОРЕ: **ТРИ МЕДАЛА В ЧЕСТ НА ОТМЯНАТА НА НАНТСКИЯ ЕДИКТ, С КОЕТО СЕ ПОЗВОЛЯВА НА ФРАНЦУЗИТЕ ДА УБИВАТ ХУГЕНОТИ**

ДОЛУ: **КЛАНЕТО В ДЕНЯ НА СВ. ВАРТОЛОМЕЙ / ДЯСНО: ЛУИ XIV**

крият из планините на юг и все така държат вярата на бащите си. Когато дръзват да се събират нощем по планинските склонове или в пусти места, те са преследвани от войници и завличани в доживотно робство на галерите. Най-чистите, най-изтънчените и интелигентни хора на Франция са оковавани сред крадци и убийци в страховити мъчения *(Уайли. Кн. 22, гл. 6)*. С други се отнасят „по-милостиво“, като ги убиват хладнокръвно, докато - невъоръжени и беззащитни – те са коленичили за молитва. **Стотици възрастни мъже, безпомощни жени и невинни деца са намирали смъртта си на местата за богослужение.** И често, прекосявайки планините или горите, където те са се събирали, пътниците през няколко крачки са се натъквали „на мъртви тела, разпръснати по тревата или обесени по дърветата“. Тяхната земя се „превръща в огромна мрачна пустиня“, опустошена от меча, брадвата и кладата. **„Тези чудовищни жестокости се**
272 **извършват (...) не в някоя тъмна епоха, но в блестящия век на Луи XIV. Тогава се развива науката и процъфтява литературата. Богословите в двора на краля и столицата са образовани и красноречиви хора, които силно почитат привлекателните дарби на смирението и милосърдието“** *(Пак там. Кн. 22, гл. 7)*.

Но най-черното от черния каталог на престъпленията, най-ужасяващото от всички демонски деяния на всички мрачни векове, е касапницата във Вартоломеевата нощ. Светът все още потреперва от ужас пред сцените на тази най-подла и жестока сеч. Кралят на Франция, подтикван от римските свещеници и прелати, дава одобрението си за това страшно деяние. Камбаната забива посреднощ и това е сигналът за масовото клане. Хиляди протестанти, спящи спокойно в домовете си с доверие в честната дума на краля, са извлечени без предупреждение и хладнокръвно избити.

Както Христос е невидимият Водач на народа Си при освобождаването му от египетско робство, така и Сатана е невидимият водач на своите поданици в онова чудовищно деяние, когато безброй хора са избити като мъченици. **В Париж клането продължава седем дни - първите три с невъобразима свирепост. И кръвопролитието не се ограничава само в стените на града, но по изрична заповед на краля - и във всички провинции и градове, където може да се намерят протестанти.** Нито възраст, нито пол имат значение. Не е пожалено нито невинното бебе, нито белокосият старец. Посичани са наред благородници и селяни, стари и млади, майки и деца… **Поголовната касапница в цяла Франция продължава два месеца. Загиват седемдесет хиляди - цветът на нацията.**

„Когато новината за тази сеч стига до Рим, ликуването на духовенството е безгранично. Кардиналът на Лотарингия награждава пратеника с хиляда крони. Оръдието на Сант Анджело изстрелва тържествен салют, а от всяка камбанария ехти камбанен звън. Огньовете по площадите превръщат нощта в ден, а Григорий XIII, придружен от кардиналите и църковни сановници, преминава в дълга процесия до църквата „Свети Луи“, където кардиналът на Лотарингия изпява Те Деум... Изсечен е медал за възпоменание на клането, а във Ватикана все още могат да се видят три 273
фрески на Вазари, изобразяващи нападението срещу адмирала хугенот; кралят, който заедно със съветниците си планира предстоящата сеч; и самото клане. Григорий XIII изпраща на Карл „Златната роза“, а четири месеца след касапницата (…) със задоволство изслушва проповедта на един френски свещеник (…) който говори за „този изпълнен с щастие и радост ден, когато светейшият отец научил новината и тържествено отишъл да благодари на Бога и св. Луи“ *(Хенри Уайт. Масовото клане на св. Вартоломей. Гл. 14, пар. 34)*.

„Папа Григорий XIII приема вестта за участта на хугенотите с неизмерима радост. Желанието на сърцето му е удовлетворено и Шарл IX се превръща в любимия му син. В Рим отекват радостни възклицания. Оръдията на замъка „Св. Анджело“ изстрелват топовни салюти на ликуване. Камбаните звънтят от всички кули, цяла нощ горят огньове, а папа Григорий, придружен от своите кардинали и свещеници, повежда величествена процесия до църквата „Св. Луи“, където кардиналът на Лотарингия пее „Те Деум“. Виковете на умиращите хора във Франция са приятна музика за римските сановници. Изсечен е медал, който да служи като възпоменание за славното клане. Създадена е картина, която все още съществува във Ватикана, изобразяваща най-важните събития от деня на Св. Вартоломей. Поради голямото си желание да изрази своята благодарност към Шарл за верноподаническото му поведение папата му изпраща Златната роза. От амвоните в Рим красноречиви проповедници отдават заслуженото на Шарл, Катерина и рода Гиз като новите основатели на Католическата църква.“

Същият дух, вдъхновил клането през Вартоломеевата нощ, става подбудител и на сцените на революцията. Исус Христос е обявен за самозванец и общият вик на френските безбожници е „Да свалим мошеника!“, имайки предвид Христос. Дръзкото

ЛЯВО: ТАЙНО БОГОСЛУЖЕНИЕ НА ХУГЕНОТИ

ДЯСНО: РАЙОНИТЕ, НАСЕЛЕНИ С ХУГЕНОТИ ВЪВ ФРАНЦИЯ

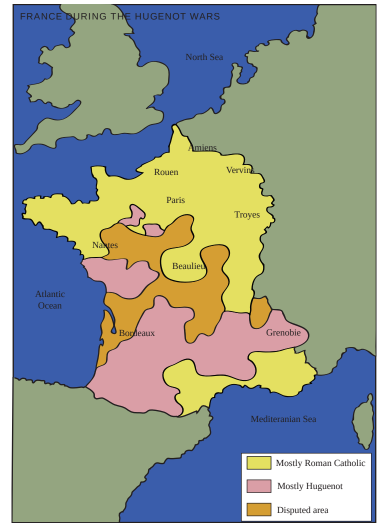

ДОЛУ ЛЯВО И ЦЕНТЪР: ЛУИ XV, БАЩА НА ПОСЛЕДНИЯ КРАЛ НА ФРАНЦИЯ (ЛУИ XVI).

ГОРЕ: ШАРЛ IX, КРАЛ НА ФРАНЦИЯ (1550-1574), УПРАВЛЯВАЛ ОТ 1560 ДО 1574 г. Управлението му е белязано от религиозните войни. Той е крал по време на клането в деня на Св. Вартоломей.

ЛЯВО: ПАПА ГРИГОРИЙ XIII (1502-1585), управлявал от 1572 до 1585 г. Той е папата, който изразява радостта си, когато чува вестта за клането в деня на Св. Вартоломей.

ДЯСНО: СТАТУЯ НА ПАПА ГРИГОРИЙ XIII ВЪВ ВАТИКАНА

богохулство и отвратителните пороци вървят ръка за ръка, превъзнасяни са най-долните хора и най-развратните и жестоки изверги. Чрез всичко това на Сатана се отдава върховна почит, а Христос - въплътената Истина, чистота и самоотвержена Любов - е разпънат на кръста.

„Звярът, който излиза от бездната, ще воюва против тях, ще ги победи и ще ги убие.“ **Атеистичната власт, която управлява Франция по време на революцията, и господстващият терор, повеждат такава война срещу Бога и Неговото свято Слово, каквато светът още не е виждал. Народното събрание отменя поклонението пред Бога.** Библиите са събрани и публично изгорени с всякакви възможни демонстрации на презрение. **Божият закон е потъпкан. Библейските постановления са отменени. Седмичният почивен ден е премахнат и на негово място всеки десети ден се посвещава на гуляи и богохулстване. Забранени са кръщението и причастието.** На видни места по гробищата са разлепени
274 плакати, обявяващи смъртта за вечен сън.

Разпространява се идеята, че страхът от Бога не е начало на мъдростта, но на глупостта. **Забранено е всяко религиозно поклонение, освен това пред свободата и родината.** „Законният епископ на Париж е доведен да изиграе главната роля в най-безсрамния и скандален фарс, разигравал се някога пред представителите на цял един народ (…) Той е докаран в пълното си богослужебно облекло, за да заяви пред Конвента, че религията, чийто служител е бил толкова много години, е във всяко отношение само попска измама, нямаща никаква основа нито в историята, нито в свещената истина. Той тържествено и категорично отхвърля съществуването на Бога, на Чието поклонение се е посветил, и обещава в бъдеще да отдава почит на свободата, на равенството, добродетелта и нравствеността. След това поставя на масата своите епископски отличителни знаци и получава братска прегръдка от председателя на Конвента. Още няколко отстъпили от вярата свещеници следват примера на този прелат“ *(Скот. Т. 1, гл. 17)*.

„И земните жители ще се зарадват за тях, ще се развеселят и един на друг ще си пратят подаръци, защото тези двама пророци са мъчили земните жители.“ **Безбожната Франция е накарала укоряващия глас на двамата Божии свидетели да замлъкне. Словото на истината лежи мъртво по нейните улици, а хората, които мразят ограниченията и изискванията на Божия закон, сега ликуват.** Те публично хвърлят предизвикателство към Небесния Цар. Подобно на грешниците от древността, те крещят: „Как ще знае Бог? И как ще има знание у Всевишния?“ (Пс. 73:11).

С богохулна дързост, надминаваща въображението, един от свещениците на новия ред казва: „Боже, ако съществуваш, отмъсти за поруганото си име. Аз Те предизвиквам открито! Ти мълчиш. Не смееш да хвърлиш своите мълнии. Кой ще вярва след всичко това в твоето съществуване?“ *(Лакретел. История. Т. 11, с. 309; Сър Арчибалд Алисън, История на Европа. Т. 1, гл. 10)*. Не е ли това е буквално ехо на фараоновата претенция: „Кой е Йехова, че да послушам гласа Му. Аз не познавам Йехова!“.

„Безумният каза в сърцето си: Няма Бог“ (Пс. 275
14:1). А за тези, които изопачават истината, Господ заявява: „Безумието им ще стане явно на всички“ (2 Тим. 3:9). **След като отхвърля поклонението пред живия Бог - „Всевишния и Превъзнесения, Който обитава вечността“ - Франция много скоро се отдава на най-унизително идолослужене, покланяйки се на „богинята на разума“ в лицето на една развратна жена.** Това се случва в представителното събрание на цялата нация и чрез нейните най-висши граждански и законодателни власти! Историкът казва: „Една от церемониите на това безумно време изпъква като ненадмината по своята абсурдност и безбожие. Вратите на Конвента се разварят шумно пред група музиканти, след които влизат членовете на градския съвет в тържествена процесия, пеещи химн в прослава на свободата. Те съпровождат като обект на бъдещото си поклонение една забулена жена, която наричат „богинята на разума“. След като я въвеждат, тя е разбулена с голяма тържественост и е поставена отдясно на председателя. И тогава всички разпознават в нейно лице една танцьорка от операта (…) Националният конвент на Франция публично отдава почит на тази личност като най-подходящ представител на „разума“, на когото се покланят.

Този нечестив и смехотворен маскарад остава на мода. Въвеждането на „богинята на разума“ се повтаря и имитира из цялата страна, където жителите искат да се покажат достойни за „висотата“ на революцията“ *(Скот. Т. 1, гл. 17)*.

Ораторът, който призовава към поклонение пред разума, заявява: „Законодатели! Фанатизмът отстъпи пред разума. Неговите помътнели очи не можаха да понесат блясъка на светлината. Днес под тези готически сводове, където за пръв път отеква ехото на истината, се е събрало огромно множество. Тук французите отпразнуваха единственото истинско поклонение – пред Свободата и пред Разума. Тук си пожелахме сполука за войските на Републиката. Тук

ТРИ ВАЖНИ СЪБИТИЯ В НАЧАЛОТО НА ФРЕНСКАТА РЕВОЛЮЦИЯ

КАТО ДАВА КЛЕТВА, НЕПРАВИТЕЛСТВЕНОТО СЪБРАНИЕ СЕ ОБЯВЯВА ЗА РЪКОВОДЕН ОРГАН ВЪВ ФРАНЦИЯ (20 ЮНИ 1789 г.).

Клетвата от залата за игра с топка е централно събитие от първите дни на Френската революция. Клетвата е обещание, подписано от 576 от общо 577 членове от трите съсловия в спортна зала. На 17 юни 1789 г. тази група, водена от граф Мирабо, започва да се нарича Национално събрание. В утрото на 20 юни депутатите с изненада откриват, че вратите към залата са заключени и пазени от войници. Веднага се събират в близка зала за игра с топка, където дават тържествена колективна клетва „да не се разделят и да се събират, когато обстоятелствата позволят, докато приемат Конституция на кралството. Клетвата е както революционен акт, така и утвърждаване на политическата власт, произлизаща от народа и от неговите представители, а не от самия монарх. Тяхната солидарност принуждава Луи XVI да нареди на духовниците и благородниците да се присъединят към Третото съсловие в Националното събрание.

ЩУРМУВАНЕТО НА БАСТИЛИЯТА, ЗАТВОР В ПАРИЖ (14 ЮЛИ 1789 г.)

Щурмуването на Бастилията се провежда на 14 юли 1789 г. Средновековната крепост и затвор в Париж, известна като Бастилията, е символ на кралската власт в центъра на столицата. Макар че в затвора има само седем затворници по време на нападението, падането на крепостта се смята за основен момент във Френската революция. След време тя се превръща в славен символ на Френската Република.

ЩУРМУВАНЕТО НА ТЮЛЕЙРИ ОТ БУНТОВНИЦИ, КОИТО АРЕСТУВАТ КРАЛСКОТО СЕМЕЙСТВО (10 АВГУСТ 1792 г.)

Тюлейри е огромен кралски дворец в Париж, изграден на десния бряг на река Сена. През 1871 г. е унищожен по време на бурните събития около унищожаването на Френската комуна.

заменихме безжизнените идоли с Разума – тази жива икона, шедьовър на природата“ *(М. А. Тиер. История на френската Революция. Т. 2, с. 370, 371).*

276 Когато „богинята“ е въведена в Конвента, ораторът я хваща за ръка и се обръща към събранието с думите: „Смъртни хора, стига сте треперили пред немощните гръмотевици на един Бог, създаден от вашите страхове. Отсега нататък няма да признавате никакво божество, освен Разума. Представям ви неговия най-благороден и чист образ. Ако трябва да имате идоли, принасяйте жертви единствено пред такива като този (…) Падни пред августейшия Сенат на Свободата, покривало на Разума!

След прегръдка с председателя, „богинята“ е качена на великолепна каляска и е отведена през огромната тълпа до катедралата Нотр Дам, за да заеме мястото на Бога. Там е издигната на висок олтар и приема поклонението на всички присъстващи“ *(Алисън. Т. 1, гл. 10).*

Не след дълго тази сцена е последвана от публично изгаряне на Библията. При един такъв случай членове на „Общественото дружество на музеите“ влизат в залата на общината с викове *„Да живее Разумът!“*, като носят набучени на кол полуизгорели остатъци от няколко книги, сред които католически молитвеник, требник и Стария и Новия завет, които - според думите на председателя - „изкупиха в големия огън всички безразсъдства, които хората бяха принудени да извършват“ *(Парижки журнал, 1793, №318. Цитирано в Буше-Ру. Сборник с Архив на парламентарната история. Т. 30, с. 200, 201).*

Делото, което атеизмът само довършва, е започнато от папството. Политиката на Рим е създала онези социални, политически и религиозни условия, които тласкат Франция към гибелта. Говорейки за ужасите на Революцията, много писатели казват, че вината за тези зверства трябва да бъде приписана на трона и на църквата (виж Приложението). Най-прецизната справедливост обаче би отсъдила, че отговорността за всичко това е на църквата. Папството е настройвало кралете срещу Реформацията като враг на короната им, като причина за раздори, фатална за мира и за единството на нацията. По този начин именно духът на Рим вдъхновява най-потресаващите жестокости и най-унизително потисничество,
277 извършвани от трона.

Заедно с Библията върви и духът на свободата. Навсякъде, където евангелието се приема, народът се пробужда. Започва да отхвърля оковите, държали го в робството на невежеството, пороците и суеверията. Хората започват да мислят и да действат като истински личности. Виждайки това, монарсите треперят за деспотичната си власт.

Рим с готовност подклажда подозрителността и страховете им. През 1525 г. папата казва на френския регент: „Тази мания [протестантизмът] не само ще обърка и унищожи религията, но покрай нея и всички власти, благородници, закони, ред и класи“ (Ж. де Фелис. История на френските протестанти. Кн. 1, гл. 2, пар. 8). Няколко години по-късно един папски нунций предупреждава краля: „Ваше сиятелство, не се оставяйте да ви измамят. Протестантите ще унищожат реда не само в религията, но и в цялото общество (…) Тронът е в същата опасност, в каквато и олтарът (…) Въвеждането на нова религия ще наложи и въвеждането на ново управление“ *(Д`Обине. История на Реформацията в Европа по времето на Калвин. Кн. 2, гл. 36).* А теолозите подклаждат предразсъдъците на народа, като заявяват, че протестантското вероучение „подлъгва хората към новости и безразсъдство. Ограбва краля от предаността обич на поданиците му и опустошава както църквата, така и държавата“. **Рим успява да настрои Франция срещу Реформацията. „Най-напред във Франция мечът на гоненията е изваден от ножницата, за да бъде укрепен тронът, да се запази аристокрацията и да се защитят законите“** *(Уайли. Кн. 13, гл. 4).*

Управниците на страната изобщо не могат да предвидят зловещите последици от тази политика. Ученията на Библията биха утвърдили в умовете и сърцата на хората онези принципи на правосъдие, въздържание, истина, равенство и великодушие, които са най-важното условие за благоденствието на една нация. „Правдата възвишава народ“ и „престолът се утвърждава с правда“ (Пр. 14:34; 16:12). „Делото на правдата ще бъде мир“ и последицата – „покой и сигурност до века“ (Ис. 32:17). **Който се покорява на Божия закон, ще зачита и съблюдава най-предано и законите на** 278 **страната. Който се бои от Бога, ще почита царя, упражняващ справедливо и законно властта си. Но злочестата Франция забранява Библията и обявява извън закона вярващите в нея.** Столетие след столетие хора на принципа и честността, личности с прозорлив ум и нравствена сила, които са имали смелостта да заявят публично убежденията и вярата си и готови да страдат за истината – векове наред такива хора са измъчвани като роби на галерите, изгаряни са на клади или са гниели в тъмничните килии. **Хиляди и хиляди са принудени да се спасяват чрез бягство; и това продължава двеста и петдесет години след началото на Реформацията.**

ГОРЕ: **ЕКЗЕКУЦИЯТА НА ЛУИ XVI НА МЯСТОТО, КОЕТО СЕГА Е ИЗВЕСТНО КАТО ПЛОЩАД „КОНКОРД". КРАЛЯТ Е С ЛИЦЕ КЪМ ПРАЗНИЯ ПИЕДЕСТАЛ, КЪДЕТО СЕ Е ИЗДИГАЛА СТАТУЯТА НА БАЩА МУ ЛУИ XV**

ДОЛУ: **НАПОЛЕОН БОНАПАРТ ИЗВЪРШВА ПРЕВРАТ НА 9 НОЕМВРИ 1799 г.
И СЕ ОБЯВЯВА ЗА УПРАВИТЕЛ НА ФРАНЦИЯ.**

„През този дълъг период почти няма поколение французи, което да не е свидетел как учениците на евангелието бягат пред безумната ярост на гонителя и отнасят със себе си знанието, изкуствата, трудолюбието, реда, с които се отличават, за да обогатят страните, където са намерили убежище. **И колкото повече облагородяват другите държави с тези ценности, толкова повече намаляват те в собствената им родина.** Ако тези изгнаници бяха останали във Франция; ако през тези триста години полезните им умения са служили на тяхната страна; ако през тези триста години занаятчийските им умения са подобрявали нейната промишленост; ако през тези триста години техният творчески гений и аналитичната им мощ са обогатявали нейната литература и наука; ако мъдростта им е ръководела съвещателните органи, а храбростта им бе извоювала победи в нейните битки, ако справедливостта им бе изковавала техните закони и ако библейската религия бе укрепвала интелекта и управлявала съвестта на народа, каква би била славата на Франция днес! Каква велика, процъфтяваща и щастлива страна – образец за народите – би била тя!

„Но слепият и безжалостен фанатизъм прогонва от пределите ѝ всеки носител на добродетели, всеки защитник на реда, всеки искрен привърженик на трона. На хората, които биха направили страната си
279 прочута и славна, е заявено: Изберете си какво предпочитате – кладата или изгнанието. **Най-накрая държавата е напълно опустошена. Не остава никаква съвест, за да бъде забранявана; никаква религия, за да бъде завличана на кладата; никакъв патриотизъм, за да бъде прогонван в изгнание“** *(Уайли. Кн. 13, гл. 20).* **И потресаващият резултат е революцията с всичките ѝ ужаси.**

„След бягството на хугенотите, във Франция настъпва повсеместен упадък. Процъфтяващи промишлени градове напълно западат. Плодородни области се превръщат в пустиня. След необичайния прогрес настъпва период на интелектуален застой и нравствено разложение. Париж се превръща в огромен бедняшки приют и близо двеста хиляди просяци очакват милостиня от ръцете на краля при избухването на революцията. **Единствено йезуитите благоденстват в западащата нация и управляват с нечувана тирания църквите, училищата и затворите“.**

Евангелието би донесло на Франция разрешение на тези политически и социални проблеми, които са неразрешими за нейното духовенство, крал и законодатели и най-накрая обричат нацията на анархия и разруха. Под владичеството на Рим хората са изгубили благодатните уроци на Спасителя за самопожертвувателната и неегоистична любов. Нямат никакъв пример за себеотрицание в полза на другите. Богатите не са изобличавани за това, че потискат бедните. Бедните не получават никаква помощ в робството и унижението си. Егоизмът на богатите и силните става все по-очевиден и по-деспотичен. Векове наред алчността и разточителството превръщат аристокрацията в жесток грабител на селяните. Богатите експлоатират бедните, а бедните мразят богатите.

В много провинции аристократите притежават земята, а трудещите се класи са само арендатори. Те са оставени на милостта на своите земевладелци, които ги принуждават да се подчиняват на техните безбожни изисквания. Бремето да издържат както църквата, така и държавата, пада върху средните и низшите класи, които са натоварени с тежки данъци и от гражданските
власти, и от духовенството. „Капризите на аристо- 280
кратите са считани за върховен закон. Земеделците и селяните може да умират от глад, но това изобщо не вълнува техните потисници (…) На всяка крачка хората са принудени да се съобразяват само и единствено с интересите на господаря си. Животът на земеделците представлява неспирен труд и безпросветна нищета. Техните оплаквания, ако изобщо биха дръзнали да се оплачат, се приемат с високомерно презрение. В съдебната зала правото е винаги на страната на богатия и срещу бедния. Съдиите са корумпирани. Въз основа на тази система на универсална корупция всеки каприз на аристокрацията има силата на закон. От данъците, които светските владетели, от една страна, а от друга – духовенството, изтръгват от обикновените хора, дори и половината не достигат до царската или църковната хазна. Останалото се прахосва за разврат, разюздани похоти и страсти. И точно хората, които довеждат до нищета своите сънародници, са освободени от данъци и имат правото - по закон или по традиция - да бъдат назначавани на всички държавни служби. Привилегированите класи наброяват близо сто и петдесет хиляди души и заради задоволяването на техните капризи милиони са обречени на безнадеждно и унизително съществуване“ (виж Приложението).

Кралският двор тъне в разкош и разврат. Не съществува почти никакво доверие между народа и управниците. Зад всички държавни мерки се търсят с подозрение интригантски и користни мотиви. Повече от половин век преди революцията на трона е Луи XV, който дори в онези зли времена се слави като ленив, лекомислен и сладострастен монарх. **При развратна и жестока аристокрация и обедняла и необразована низша класа, при финансово затруднена държава и разгневен народ, няма нужда от пророк, за да се**

БОГИНЯТА НА РАЗУМА

По време на Френската революция на 10 ноември 1793 г. Френският конвент обявява в катедралата „Нотр Дам“ поклонението пред богинята на разума.

За въплъщение на богинята е избрана Софи Моморо, балерина от операта. Тя представя новото божество на Франция в най-голямата катедрала на страната – Нотр Дам в Париж. След като я носят на процесия (картините горе и ляво), тя е поставена на висок олтар в катедралата, след което хората ѝ се покланят.

КАТЕДРАЛАТА „НОТР ДАМ“ В ПАРИЖ

(На френски – *Нашата дама*). Това е голяма католическа катедрала в готически стил в източната част на Ил дьо ла Сите - малък остров на река Сена, която минава през Париж.

предскаже, че е надвиснала ужасна катастрофа. На предупрежденията на съветниците си кралят обикновено отговаря: „Положете всички усилия да задържите положението, докато съм жив. След смъртта ми да става каквото ще“. Напразно са
281 отправяни искания за реформа. Той вижда неправдите, но няма нито куража, нито силата да ги поправи. **Предстоящата гибел на Франция звучи твърде реалистично в ленивия му и егоистичен отговор: „След мен и потоп!“.**

Разпалвайки подозрителността на кралете и управляващите класи, Рим ги кара да държат народа в робство, ясно съзнавайки, че по този начин държавата ще отслабне и тогава както управници, така и народ ще се подчинят на неговата власт. С далновидната си прозорливост той осъзнава, че за да заробва успешно хората, трябва здраво да окове душите им; и че най-сигурният начин да им попречи да се освободят от робството, е да ги направи неспособни разумно да се ползват от своята свобода. Моралното разложение - естествена последица от тази политика на Рим - е хиляди пъти по-ужасна от физическото страдание. Лишен от Библията и изоставен на произвола на фанатизма и егоизма, народът е затънал в невежество, суеверия и порок, неспособен да се управлява сам.

Но крайният резултат от всичко това е съвсем различен от намеренията на Рим. Вместо да успее да задържи масите в сляпо подчинение на догмите си, той ги превръща в безбожници и революционери. Те започват да презират католицизма като свещеническа измислица. Гледат на духовенството като на виновника за тяхното угнетено положение. Единственото божество, което познават, е това на Рим. Единствената им религия е вероучението на Римокатолическата църква. Те възприемат нейната алчност и жестокост като пряка последица от Библията и не искат да имат нищо общо с това.

Рим е представил в лъжлива светлина Божия характер и е изопачил Неговите изисквания. И сега хората отхвърлят както Библията, така и нейния Автор. Папството е изисквало сляпа вяра в догмите, претендирайки лъжливо, че са одобрени от Писанията. В отговор Волтер и неговите съмишленици отхвърлят напълно Божието слово и разпространяват навсякъде отровата на неверието. **Рим е потискал народа под желязната си пета. А сега унижените и оскотели маси отхвърлят всякакви ограничения, за да се освобо-**
282 **дят от тиранията. Възмутени от лъскавата измама, на която толкова дълго време са отдавали почит, те отхвърлят и истината заедно с лъжата. Приемайки погрешно слободията за свобода, робите на порока се радват на въображаемото си „освобождение“.**

В началото на революцията кралят прави отстъпка, като дава на народа по-голямо представителство в парламента от това на благородниците и духовенството, взети заедно. По този начин властта попада в техните ръце. Но те не са готови да я използват с мъдрост и баланс. Копнеещи да поправят злините, от които са страдали, те решават да започнат преустройство на обществото. Гневният народ, чието съзнание е изпълнено с горчиви и дълго таени спомени за злото, решава да промени коренно непоносимото си положение и да отмъсти на онези, които смята за причинители на своите страдания. **Потиснатите прилагат научения от тиранията урок и самите те стават тирани за угнетявалите ги.**

Клетата Франция – тя жъне кървава реколта от
семето, което е посяла. Страховити са последиците 283
от подчиняването ѝ на властната сила на Рим. На мястото, където под влиянието на римокатолицизма е издигната първата клада в началото на Реформацията, точно там революцията издига първата си гилотина. На същото място, където през шестнадесети век са изгорени първите мъченици за протестантската вяра, през осемнадесетия са гилотинирани първите жертви. Отхвърляйки евангелието, което би ѝ донесло изцеление, Франция е отворила вратата на безбожието и разрухата. Оказва се, че когато се отхвърлят ограниченията на Божия закон, светските закони не са в състояние да удържат могъщата вълна на човешките страсти. Така нацията потъва в бунтове и анархия. **Войната срещу Свещеното Писание слага начало на ера, известна в историята като Управлението на терора. Мирът и щастието изчезват от домовете и сърцата на хората. Никой не е в безопасност.** Победителят днес може да бъде заподозрян и осъден на смърт утре. Насилие и похот се ширят в безпрецедентни размери.

Кралят, духовенството и аристокрацията са принудени да понесат зверствата на обезумелия и гневен народ. Жаждата му за мъст се засилва още повече след екзекуцията на краля. И същите, които издават указа за смъртта му, скоро го последват на ешафода. Взема се решение за поголовно клане на всички заподозрени във враждебност към революцията. Затворите са претъпкани, като по едно време броят на затворниците достига повече от двеста хиляди. **В градовете се разиграват безброй вледеняващи сърцето сцени. Една революционна партия се изправя срещу друга и Франция става огромно бойно поле на борещи се маси, блъскани от яростта на страстите.** „В Париж метежите следват един след друг и гражданите са разделени на много фракции, които

ГОРЕ: **УЛИЧНА СЦЕНА ОТ БУНТОВЕТЕ ПО ВРЕМЕ НА ФРЕНСКАТА РЕВОЛЮЦИЯ**

ДОЛУ: **ВОЛТЕР**

Франсоа-Мари Аруе, известен повече с литературния си псевдоним Волтер (1694-1778 г.) отправя жестоки критики към християнството и насърчава хиляди хора да станат атеисти. Твърди, че е успял да унищожи християнството, но само век по-късно къщата му е купена от Библейско дружество и използвана като склад за библии, на които предстои да бъдат разпространени.

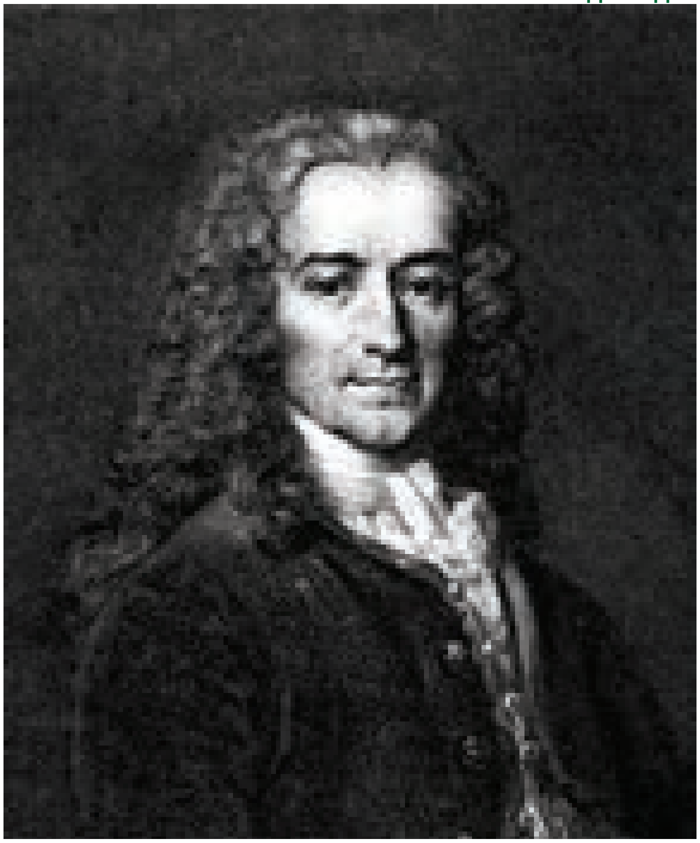

сякаш нямат никаква друга цел, освен да се избиват взаимно.“ **И в добавка към общото нещастие, нацията е въвлечена в продължителна и опустошителна война с великите сили на Европа.** „Държавата е почти банкрутирала, армиите изискват настойчиво неизплатените си заплати, парижаните умират от глад, провинциите са опустошени от разбойнически банди, а цивилизацията е почти погубена от анархия и разюзданост.“

Хората твърде добре са усвоили уроците на жестокост и мъчения, на които Рим ги е учил толкова усърдно. Най-после е дошъл денят на разплатата. Сега вече не учениците на Исус са хвърляни в затворите и влачени на кладите. Те са загинали много отдавна или са в изгнание. Този път безпощадният Рим сам понася смъртоносната сила на тези, които е обучил да се наслаждават на кръвопролитията. „Примерът на гоненията, който френското духовенство е давало толкова много столетия, сега се връща върху самите тях с огромна ярост. **Ешафодите почервеняват от кръвта на свещеници. Галерите и тъмниците, някога претъпкани с хугеноти, сега са пълни с техните преследвачи.** Приковани към пейката и превити над греблата, римокатолическите духовници понасят всички онези злочестини, които тяхната църква толкова щедро е налагала върху кротките „еретици“ (виж
284 Приложението).

„След това настъпват дни, когато най-варварските от всички закони се прилагат от най-варварските от всички трибунали; когато никой не може да поздрави съседа си или да произнесе молитвите си (…) без да бъде застрашен от смъртно наказание; когато шпиони дебнат на всеки ъгъл; когато гилотината започва да работи дълго и усилено още от сутринта; когато затворите са така претъпкани, както трюмовете на роботърговски кораб; когато каналите отнасят пяната на кръвта към Сена (…) Докато всеки ден каруци превозват обречените жертви по парижките улици, проконсулите, изпращани от върховния комитет в провинциите, се отдават на нечувани жестокости, ненадминати дори в столицата. Сатърът на смъртоносната машина не може да насмогне в поголовната сеч. Дълги редици от пленници са покосявани с картеч. На дъното на претъпкани с хора шлепове се пробиват дупки, за да потънат. Лион се превръща в пустиня. В Арас на затворниците е отказвана дори жестоката привилегия на бързата смърт. По цялото протежение на Лоара от Сомюр до морето огромни ята гарвани и лешояди пируват върху мъртвите тела, преплетени в отвратителни „прегръдки“. Няма милост към пол или възраст. Броят на младите не повече от седемнадесетгодишни момчета и момичета, убити от този безчовечен режим, надминава стотици. Бебета, откъснати от майчината гръд, са подхвърляни от копие на копие в редиците на якобинците“ (виж Приложението). В краткия период от десет години загиват големи множества от хора.

Всичко това се случва според замислите на Сатана. Векове наред той е работил, за да постигне тези резултати. Неговият начин на действие е измама отначало докрай и постоянната му цел е да нанася зло и нещастия върху хората, да обезобразява и осквернява Божиите творения, да проваля Божиите великодушни и милостиви планове и така да причинява скръб на Небето. А след това с коварните си измами заслепява
човешкото съзнание и кара хората да хвърлят вината 285
за собствените му дела върху Бога, сякаш цялото това нещастие е резултат от намеренията на Създателя. **И когато хората, деградирали и оскотели под неговата жестока власт, постигнат свободата си, той ги подбужда към зверства и варварство. След това тази картина на необуздан произвол се изтъква от тираните и потисниците като илюстрация до какво води свободата.**

Бъде ли разкрита една замаскирана измама, Сатана само я дегизира с друга маска и тълпите я приемат със същата готовност, с каквато и първата. Когато хората откриват, че католицизмът е измама и Сатана вече не може по същия начин да ги накара да нарушават Божия закон, той ги подтиква да смятат всяка религия за заблуда, а Библията - за басня. И отхвърляйки Божествените повели, те се отдават на необуздано беззаконие.

Фаталната заблуда, която причинява такива нещастия на французите, е пренебрегването на единичката велика истина: че истинската свобода се намира в границите на Божия закон. „О, да беше послушал заповедите Ми! Тогава мирът ти щеше да бъде като река и правдата ти – като морските вълни;“ „Мир няма за безбожните, казва Господ“; „Но който ме слуша, ще живее безопасно и ще бъде спокоен, без да се бои от зло“ (Ис. 48:18, 22; Пр. 1:33).

Атеисти, скептици и вероотстъпници се опълчват срещу Божия закон и го отхвърлят. Но последиците от тяхното влияние доказват, че благополучието на човека е обвързано с послушанието му към Божествените предписания. Тези, които не искат да прочетат урока от Божията книга, ще трябва да го научат от историята на народите.

Когато действа чрез Римокатолическата църква, за да отклонява хората от покорството им спрямо Бога, Сатана работи прикрито и делото му е така замаскирано, че покварата и нещастието, до които довежда,

ДЕЙВИД ЛИВИНГСТЪН (1813-1873), МИСИОНЕР В АФРИКА
РОБЪРТ МОРИСЪН (1782-1834), МИСИОНЕР В КИТАЙ
УИЛЯМ КЕРИ (1761-1834), МИСИОНЕР В ИНДИЯ
АДОНИРАМ ДЖЪДСЪН (1763 - 1859), МИСИОНЕР В БИРМА
ДЖОН ПАТЪН (1824-1907 Г.), МИСИОНЕР В ЮЖНОТИХООКЕАНСКИТЕ ОСТРОВИ
ДЖ. ХЪДЗЪН ТЕЙЛЪР (1832-1905), МИСИОНЕР В КИТАЙ

не се разпознават явно като резултат от престъпването на Божия закон. А и неговата сила до голяма степен е
286 била обуздавана от действията на Божия Дух, така че намеренията му не успяват да се осъществят напълно. Хората не търсят причината, стояща зад последиците, за да открият източника на своите нещастия. **По време на революцията Божият закон е отхвърлен открито от Националното събрание. И в последвалото управление на терора действието на закона за причина и следствие става очевидно за всички.**

Когато Франция публично отхвърля Бога и изоставя Библията, нечестивците и духовете на тъмнината ликуват, че са постигнали целта, която толкова дълго са желали – **царство, освободено от ограниченията на Божия закон.** Тъй като присъдата срещу злото дело не се изпълнява бързо, затова сърцата на хората са „напълно предадени да вършат зло“ (Екл. 8:11). **Но престъпването на един справедлив и праведен закон неизбежно води до нещастие и разруха.** Макар да не се наказва веднага, нечестието на хората неизбежно довежда до тяхната гибел. Векове на вероотстъпничество и престъпления са натрупвали гняв за деня на възмездието. И когато препълват мярката на своя грях, презиращите Бога осъзнават – но твърде късно! – колко страшно е да изчерпиш Божието търпение. Обуздаващият жестоката сатанинска мощ Божи Дух, се оттегля в голяма степен; и онзи, чието най-голямо удоволствие е да причинява страдания на хората, е оставен да действа според волята си. Избралите бунта срещу Бога, са оставени да пожънат плодовете на своя избор, докато страната се изпълва с престъпления, твърде чудовищни, за да бъдат описвани. От опустошените провинции и разорените градове се издига страховит писък – вик на най-горчива мъка. Франция е разтърсена като от земетресение. Религия, закон, социални устои, семейство, държава и църква – всичко е поразено от нечестивата ръка, издигнала се срещу Божия закон. Мъдрецът основателно заявява: „Безбожният ще падне чрез безбожието си“; „Въпреки че грешникът върши зло сто пъти и дълголенства, пак аз зная, че ще бъде добре на боящите се от Бога, които се боят пред Него. Но на безбожния няма да бъде добре“ (Пр. 11:5; Екл. 8:12, 13). „Понеже намразиха знанието и не избраха
287 страха от Господа“, „затова ще ядат от плодовете на своя си път и ще се наситят от своите си измислици“ (Пр. 1:29, 31).

Божиите верни свидетели, убити от богохулната сила, която „възлиза от бездната“, няма да мълчат дълго. „А след трите и половина дни в тях влезе дух на живот от Бога и те се изправиха на нозете си; и голям страх обзе онези, които ги гледаха“ (Откр. 11:11). **През 1793 г. във френския Конвент са гласувани указите, които премахват християнската религия и отхвърлят Библията. Три години и половина по-късно същият законодателен орган отменя тези декрети и допуска толерантност към Библията.** Светът е поразен от чудовищната вина, натрупана поради отхвърлянето на Свещеното Писание. Хората осъзнават, че вярата в Бога и в Неговото Слово е основата на добродетелта и морала. Така казва Господ: „Кого си обидил и похулил ти? И срещу кого си издигнал гласа си и си надигнал очите си? Срещу Светия Израелев“ (Ис. 37:23). „Затова, ето, Аз ще ги направя този път да познаят, ще ги направя да познаят ръката Ми и силата Ми; и ще познаят, че Името Ми е Господ“ (Ер. 16:21).

Относно двамата свидетели пророкът обявява: „А те чуха силен глас от небето, който им казваше: Качете се тук. И те се изкачиха на небето в облак; и неприятелите им ги видяха“ (Откр. 11:12). **Тъй като Франция обявява война на двамата Божии свидетели, те получават почит както никога преди. През 1804 г. са учредени Британското и Чуждестранното библейски дружества. След това се появяват подобни организации с безброй клонове по цяла Европа. През 1816 г. е основано Американското библейско дружество. След създаването на Британското дружество, Библията се отпечатва и разпространява на петдесет езика. Оттогава насам тя се превежда на стотици езици и диалекти** (виж Приложението).

**В течение на петдесетте години, предшестващи 1792 г. не се обръща голямо внимание на чуждестранните мисии. Не се основават нови дружества и почти никоя църква не полага усилия да разпространява християнството в езическите страни. Но към края на осемнадесети век настъпва драстична
промяна.** Хората са недоволни от резултатите на рационализма и осъзнават необходимостта от Божествено откровение и жива религия. От този момент нататък започва небивал растеж в работата на чуждестранните мисии. **Всеотдайният Кери, който през 1793 г. става първият английски мисионер в Индия, разпалва наново пламъка на мисионерската дейност** в Англия. Двадесет години по-късно в Америка усърдието на студентското дружество, в което членува и Адонирам Джъдсън, довежда до създаването на Американския съвет за чуждестранни мисии, под чието ръководство Джъдсън отпътува като американски мисионер за Бирма. От този момент работата на чуждестранните мисии постига безпрецедентно разрастване. 288

Усъвършенстването на книгопечатането дава тласък на разпространението на Библията. Подобрените средства за общуване между различните стра-

ни, рухването на древни бариери от предразсъдъци и национална недостъпност, както и отнемането на светската власт от римския папа отварят пътя за навлизането на Божието слово. Години наред Библията се продава свободно по улиците на Рим, а днес вече е занесена до всяка част на земното кълбо.

Някога безбожният Волтер самохвално е заявил: „Изморих се да слушам как хората все повтарят, че дванадесет човека са основали християнската религия. Аз ще докажа, че само един човек е достатъчен, за да я събори“. От смъртта му досега са се сменили много поколения. Милиони хора са се присъединявали към войната срещу Библията. Но тя е толкова далеч от унищожение, че на всеки сто броя по времето на Волтер сега има хиляди – не, стотици хиляди копия на Божията книга. Както казва един от първите реформатори на християнската църква, **„Библията е наковалня, в която са се строшили много чукове“**. Така казва Господ: „Нито едно оръжие, направено против теб, няма да успее; и ще осъдиш всеки език, който би се повдигнал против теб в съд“ (Ис. 54:17).

„Словото на нашия Бог ще трае до века“; „Непоклатими са всичките Му заповеди, утвърдени са до вечни векове, извършени са в истина и правда“ (Ис. 40:8; Пс. 111:7, 8). Изграденото върху човешки авторитет ще рухне, но основаното върху канарата на Божието непроменимо Слово, ще пребъдва завинаги.

Йоханес Гутенберг (1390 - 1468 г.), изобретател на механично задвижваната книгопечатна машина, създава Гутенберговата Библия (показана горе в средата). Това е първата книга, отпечатана на такава печатна преса (ранна печатарска преса е показана горе вдясно). Тя бележи началото на „Гутенберговата революция” и на ерата на книгопечатането. Гутенберг я отпечатва в Майнц, Германия в началото на 50-те години на XV век. Досега са оцелели 21 пълни екземпляра. Буквите за всяка страница се нареждат на ръка. След като тази страница се отпечата в много бройки, всички букви се изваждат и се нареждат за следващата страница. По Божие провидение съвременният свят се променя след това изобретение. Великата Реформация от XVI в. става възможна, тъй като стотици хиляди бройки протестантски брошури и книжки са отпечатани и масово разпространени.

ПРОТЕСТАНТСКИТЕ БИБЛИИ

„Друг обект, който заслужава нашата бдителност (…) са обществата, публикуващи нови преводи на Писанието на всички говорими езици. Тези преводи са издадени в разрез с добрите правила на Църквата (…) Разпространяват ги навсякъде, като правят големи разходи. Светият Престол отдавна предупреждава християните за тази нова „опасност“ за вярата (…) Тази позиция не бива да учудва онези, които познават римокатолическото отношение към другите религии, изразено от изтъкнатия католик Вюло относно протестантите: „Когато вие [обичаща свободата нация] сте господари, ние изискваме съвършена свобода за нас, тъй като вашите принципи го изискват. Когато ние сме господари [и контролираме държавата], отказваме да ви я дадем, защото това е в разрез с нашите принципи” *(Pope Pius VIII, in his May 21, 1829 encyclical, Triditi humilitati).*

„Латинската Вулгата завинаги е призната като истинския превод на писаното Божие слово (…) което изключва всички останали преводи” *(Предговор към католическия Нов завет с одобрението на кардинал Джеймс Гибънс, 1 септември 1899 г. Съборът във Валенсия (1229 г.) и Съборът в Трент (1545-1563) забраняват всички останали библии. Вторият Ватикански събор (октомври 1962 – декември 1965 г.) поддържа всички решения на Събора в Трент).*

„Цялото Писание е боговдъхновено и полезно за поука, за изобличение, за поправяне, за наставление в правдата; за да бъде Божият човек усъвършенстван, съвършено подготвен за всяко добро дело” (2Тимотей 3:16, 17).

„Твоето Слово е светило за крака ми и светлина за пътеката ми” (Псалм 119:105).

16 глава

Новият свят

Първите английски заселници в Америка

Преди много години имало трима мъже, които разбрали, че не могат да се покланят на Бога, както желаят, тъй като законите на страната го забраняват. Затова напуснали домовете си и тръгнали да търсят убежище и свобода да се покланят на Бога в нова страна.

Кое е първото съвременно управление в историята, което признава най-пълно правото на религиозна свобода? *Това е малкият Роуд Айлънд, основан от Роджър Уилямс – първият човек в съвременната епоха, който установява гражданско управление въз основа на пълна свобода на съвестта.*

Макар да изоставят вероучението на католицизма, английските реформатори запазват много от неговите форми. По този начин, въпреки че авторите-
289 **тът и веруюто на папството са отречени, немалко от неговите традиции и обреди се включват в богослужението на Англиканската църква.** Твърди се, че тези неща не засягат съвестта; че макар да не са заповядани в Писанието (и следователно са несъществени), те всъщност не са лоши, след като не са забранени. **Налага се и гледището, че спазването им води до преодоляване на пропастта, разделяща реформираните църкви от Рим, и следователно ще улесни възприемането на протестантската вяра от католиците.**

За консервативните и склонните към компромис хора тези аргументи изглеждат убедителни. Но една друга група има различно становище. Фактът, че тези традиции „могат да хвърлят мост над пропастта между Рим и Реформацията“ *(Мартин. Т. 5, с. 22)*, **според тях е убедителен аргумент против запазването им.** Те гледат на тях като символи на робството, от което са се избавили и към което нямат никакво желание да се завръщат. Разсъждават, че в Словото Си Бог е установил принципите на богослужението и хората нямат право по свое желание да добавят или да отнемат от тях. **Нали голямото отстъпление започва именно със стремежа Божият авторитет да бъде допълван от този на църквата. Рим започва с налагането на неща, които Бог не е забранил, но накрая започва да забранява това, което Той изрично изисква.**

Много хора имат искрено желание да се завърнат към чистотата и простотата, характерни за ранното християнство. Те считат много от установените традиции на 290
Англиканската църква за паметници на идолопоклонството и не могат с чиста съвест да се включат в нейното богослужение. Но **поддържана от гражданската власт, църквата не допуска никакво отклонение от установените форми на поклонение. Посещението на службите ѝ е наложено чрез закон и свободните събирания за религиозно поклонение са забранени под заплаха от затвор, изгнание или смърт.**

В началото на седемнадесети век монархът, току-що възкачил се на английския трон, обявява решимостта си да застави пуританите „да се подчинят или (…) да напуснат страната, ако не искат да им се случи нещо още по-лошо…“ *(Джордж Банкрофт. История на Съединените американски щати. Ч. 1, гл. 12, пар. 6)*. Гонени, малтретирани и хвърляни в затвори, те не виждат никаква надежда в бъдещето за по-добър живот и много от тях стигат до убеждението, че „Англия завинаги е престанала да бъде място за живеене“ за тези, които желаят да служат на Бога по повелята на собствената си съвест *(Дж. Г. Полфри. История на Нова Англия. Гл. 3, пр. 43)*. **Накрая някои решават да потърсят убежище в Холандия. Но се сблъскват с трудности и загуби, други са хвърляни в тъмници. Намеренията им са осуетявани, а те са предавани в ръцете на враговете си. Обаче постоянството им в края на краищата се увенчава с успех и те намират убежище на гостоприемните брегове на Холандската република.** *(Холандска република – наименование на кралство Нидерландия, когато в края на 80-годишната война през 1648 г. тя получава формална независимост от крал Филип IV. Бел. пр.)*

ИСТОРИЧЕСКО ДАТИРАНЕ НА ТАЗИ ГЛАВА. Елизабет I е протестантка, но нейният наследник Джеймс I е син на католик. Той преследва всички протестанти, които не са в държавната (Англиканската) църква. Авторизираният превод („Крал Джеймс”) е отпечатан по време на неговото управление през 1611 г. Много християни побягват към Нидерландия. Чарлс I, син на Джеймс I, който също клони към католицизма, тъй като майка му и съпругата му са католички, също продължава гоненията. Пуританите се опитват да очистят църквата, докато сепаратистите я напускат. През 1608 г. Джон Робинсън заминава за Амстердам. През 1618 г. част от неговата група решава да замине на запад към „Нова Англия”. Стават известни като „пилигримите”. Завръщат се в Англия през септември 1620 г., отпътуват с кораба „Мейфлауър” и пристигат в Плимут на 21 ноември. Основават Плимутската колония, но скоро самите те стават нетолерантни.

Образованият в Кеймбридж Роджър Уилямс пристига през 1631 г. и става пастор на църква в Салем, Масачузетс. Тъй като се противопоставя на държавните религиозни гонения, побягва през януари 1626 г., за да избегне ареста си, и основава колонията „Роуд Айлънд”. Уилямс умира през 1683 г.

ГОРЕ ЛЯВО И ДЯСНО: **ДЖЕЙМС I, КРАЛ НА АНГЛИЯ**
СРЕДАТА: **АНГЛИЙСКИ ПРОТЕСТАНТИ, КОИТО СА ПРИНУДЕНИ ДА ПРОВЕЖДАТ ТАЙНО БОГОСЛУЖЕНИЯТА СИ НОЩНО ВРЕМЕ.**

ДОЛУ: **ПИЛИГРИМИТЕ ВЗЕМАТ КОРАБ ОТ АНГЛИЯ ДО ХОЛАНДИЯ**

При бягството си са изоставили домовете, притежанията и средствата си за съществуване. Те са странници в чужда земя сред народ с различен език и обичаи. Принудени са да прибягнат към нови и непознати за тях професии, за да печелят средства за препитанието си. Мъже на средна възраст, които са прекарали целия си живот в земеделие, трябва да се учат на занаятчийство. Но те с радост се примиряват с обстоятелствата и не си губят времето в безделие или роптание. **Макар и често измъчвани от немотията, те благодарят на Бога за благословенията, които все пак са полу-**
291 **чили, и се утешават с необезпокояваното духовно общение.** „Знаят, че са странници и не гледат толкова към земните неща, но обръщат погледа си към небето – тяхната най-скъпа родина – и това успокоява душите им“ *(Банкрофт, Ч. 1. Гл. 12, пар. 15)*.

Тяхната любов и вяра стават все по-силни в изгнанието и изпитанията. Те възлагат доверието си на Господните обещания и Той не ги оставя в тяхната нужда. Ангелите Му са до тях, за да ги насърчават и подкрепят. **А когато Божията ръка сякаш посочва към една страна отвъд морето, където могат да основат своя държава и да оставят на децата си скъпоценното наследство на религиозната свобода, те без никакво колебание тръгват напред по пътя, посочен им от провидението.**

Бог е допуснал върху народа Му да дойдат изпитания, за да ги подготви за осъществяването на милостивите Си намерения за тях. Църквата е силно смирена, за да може да бъде възвишена. Бог скоро възнамерява да изяви силата Си в тяхна защита, да даде на света още едно доказателство, че няма да изостави тези, които вярват в Него. Той така е направлявал събитията, че гневът на Сатана и заговорите на злите хора да съдействат за Неговата слава и да отведат народа Му на сигурно място. Гоненията и преследванията отварят пътя им към свободата.

Когато отначало са принудени да се отделят от Англиканската църква, пуританите са се обвързали с тържествен завет като свободен народ на Господа „да ходят заедно във всички Негови пътища, които Той им открива или ще им открие“ *(Браун, Дж. Първите английски заселници в Америка. С. 74)*. Тук е разкрит истинският дух на реформа, най-важният принцип на протестантизма. Именно с тази цел **първите заселници тръгват от Холандия, за да намерят убежище в Новия свят. Техният пастор Джон Робинсън, който по Божи промисъл не успява да ги придружи, казва в прощалното си слово към изгнаниците:** „Братя, скоро ще бъдем далеч едни от други и Господ знае дали ще доживея да ви видя отново. Но каквото и да е решил
292 Той, аз ви заклевам пред Бога и пред благословените Му ангели да ми подражавате дотолкова, доколкото съм подражавал на Христос. Ако Бог пожелае да ви разкрие нещо чрез някой друг Свой инструмент, бъдете готови да го приемете така, както винаги сте приемали истините от моето проповядване. **Защото съм напълно убеден, че Господ има и други истини и светлина, които да разкрива от Своето свято Слово**“ *(Мартин. Т. 5, с. 70)*.

„Що се отнася до мен, нямам достатъчно думи, за да оплача реформираните църкви, които са стигнали до определена точка в религията и не искат да направят и една крачка в повече от онези, които са ги довели до този етап на реформация. Не можеш да накараш лютераните да престъпят отвъд прозренията на Лутер (…) а както виждате, калвинистите са се окопали здраво там, където ги е оставил великият Божи човек, който обаче не е разбирал всичко. Това е достойно за съжаление нещастие, защото, макар тези хора да са били горящи и светещи лампи за времето си, все пак те не са прозрели цялата Божия истина. Но ако живееха днес, биха приели новата светлина с такава готовност, с каквато са приели и първата“ *(Нийл, Д. История на пуританите 1:269)*.

„Помнете своя църковен завет, чрез който приехте да ходите във всички пътища на Господа, които ви е открил или ще ви открие. **Помнете общението си и завета си с Бога и един с друг да приемате всяка светлина, която ви се разкрие от Неговото писано Слово.** Но освен това горещо ви умолявам да внимавате какво приемате за истина и да го сравнявате и претегляте с други писания на истината, преди да го приемете. Защото не е възможно християнският свят да е излязъл толкова наскоро от такава дълбока нехристиянска тъмнина и познанието изведнъж да блесне в цялата си пълнота“ *(Мартин. Т. 7, с. 70, 71)*.

Първите заселници са вдъхновени от желанието за свобода на съвестта и затова приемат храбро опасностите на дългото пътешествие през морето. Готови са да понесат трудностите и опасностите на водната пустош и с Божията благословия да положат на бреговете на Америка основите на могъща нация.
Обаче колкото и да са искрени и богобоязливи, те 293
все още не схващат напълно великия принцип на религиозната свобода. Същата свобода, за която правят такива големи жертви, те не са готови да предоставят и на другите. „Изключително малко хора дори сред най-изтъкнатите мислители и моралисти на седемнадесети век имат правилна представа за този възвишен принцип, произлизащ от Новия завет, който признава Бога като единствен Съдник на човешката вяра“ *(Пак там. Т. 5, с. 297)*. **Доктрината, че Бог е дал на църквата правото да контролира съвестта и да открива и наказва ересите, е една от най-дълбоко**

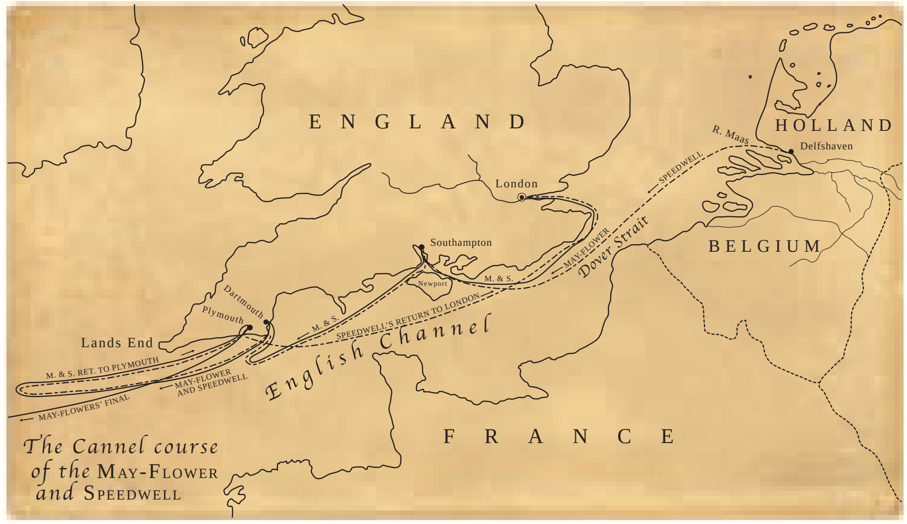

***ГОРЕ ЛЯВО:* ДЖЕЙМС I, КРАЛ НА АНГЛИЯ;**
***ГОРЕ ДЯСНО:* КУРСЪТ НА „МЕЙФЛАУЪР” И „СПИЙДУЕЛ”.**

ГОРЕ ЛЯВО: КЪЩАТА НА ДЖОН РОБИНСЪН В ЛАЙДЕН, ХОЛАНДИЯ
ДРУГИ КАРТИНИ: СБОГУВАНЕТО НА РОБИНСЪН С ПИЛИГРИМИТЕ.

ДЖОН РОБИНСЪН ЖИВЕЕ ОТ 1575 ДО 1625 Г. УМИРА ЧЕТИРИ ГОДИНИ СЛЕД КАТО „МЕЙФЛАУЪР” ПОТЕГЛЯ ЗА НОВИЯ СВЯТ.

ГОРЕ ЛЯВО: ПОДПИСВАНЕ НА ДОГОВОРА ОТ МЕЙФЛАУЪР / *ГОРЕ ДЯСНО:* ПРИСТИГАНЕТО НА ПИЛИГРИМИТЕ

ДОЛУ ДЯСНО:
КОРАБЪТ „МЕЙФЛАУЪР”

ГОРЕ И ДОЛУ: ПИЛИГРИМИТЕ ПРИСТИГАТ В НОВИЯ СВЯТ

ПЪРВИЯТ ДЕН НА БЛАГОДАРНОСТТА

През 1621 г., след изключително трудната първа година в Новия свят, есенната реколта на пилигримите е добра и изобилна. Губернаторът Уилям Брадфорд провъзгласява Ден на благодарност, който да се отпразнува от колонистите заедно със съседите им индианци. Те канят Скуонто и други индианци на празненството. На тридневния празник присъстват около 140 души, включително деветдесет индианци и петдесет пилигрими. Сред индианците е главатарят Масасойт. Не е сигурно кога точно е проведено празненството, макар и да се знае, че това става между 21 септември и 9 ноември. Смята се, че е в средата на октомври. По всяка вероятност това е времето около Архангеловден (29 септември), традиционното време за празнуване в английските домове.

ГОРЕ:

ПЕЧАТЪТ НА КОЛОНИЯТА В МАСАЧУЗЕТСКИЯ ЗАЛИВ

ГОРЕ ДЯСНО:

РЕЛИГИОЗНО ПОТИСНИЧЕСТВО, ИЗВЪРШВАНО ОТ ПУРИТАНИТЕ В АМЕРИКА

ЛЯВО:

НАЙ-РАННИТЕ КОРАБИ В КОЛОНИЯТА НА МАСАЧУЗЕТСКИЯ ЗАЛИВ

ДЯСНО:

СКУОНТО, ПРИЯТЕЛСКИ НАСТРОЕНИЯТ ИНДИАНЕЦ, КОЙТО ПОМАГА НА ПЪРВИТЕ ПРЕСЕЛНИЦИ

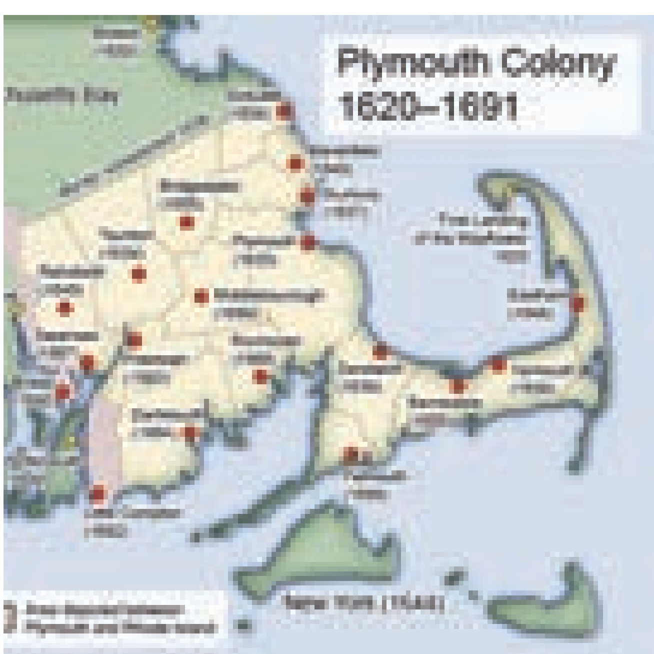

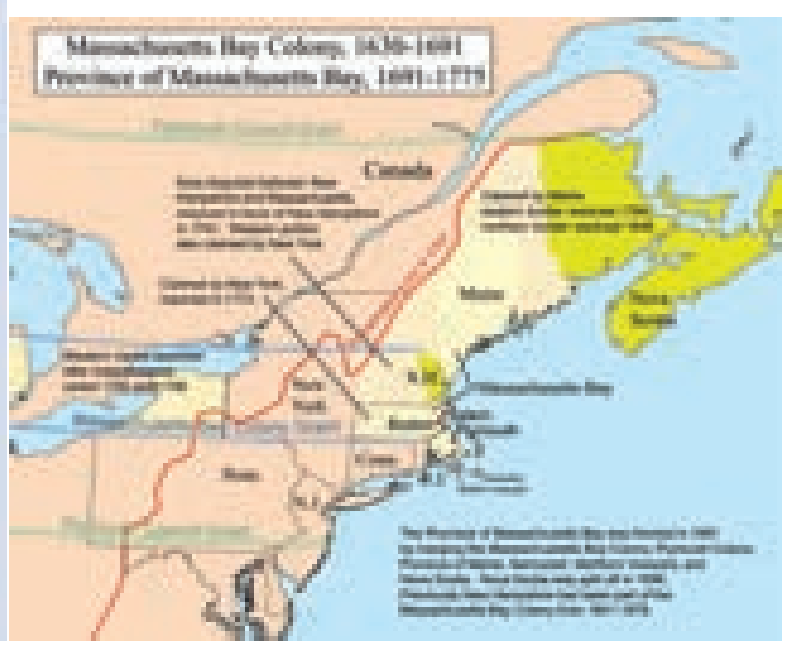

вкоренените папски заблуди. Въпреки че отхвърлят римското вероучение, реформаторите не са напълно освободени от католическия дух на нетърпимост. Гъстата тъмнина, която през дългите векове на папско господство е обгръщала цялото християнство, още не се е разсеяла изцяло. **Бей – един от водещите проповедници на колонията Масачузетс – казва: „Именно търпимостта е направила света антихристиянски и църквата никога не е губила, когато е наказвала еретиците“** *(Пак там. Т. 5, с. 335)*. Заселниците в колонията възприемат правилото, че само църковни членове трябва да имат глас в гражданското управление. Изгражда се вид държава – църква, а магистратите имат властта да забраняват ересите. **По този начин държавната власт попада в ръцете на църквата. Не минава много време преди тези мерки да доведат до неизбежния резултат – гонения.**

Единадесет години след създаването на първата колония, в Новия свят пристига Роджър Уилямс. Също като първите заселници, и той идва заради религиозната свобода. Но за разлика от тях осъзнава – което твърде малко хора по негово време разбират – че тази свобода е неотменно право на всички, каквато и вяра да изповядват. Той искрено търси истината, защото – подобно на Робинсън – приема, че е невъзможно да е получена вече цялата светлина от Божието слово. Уилямс „е първата личност в съвременното християнство, която установява гражданско управление, основано на доктрината за свободата на съвестта: равенството на убежденията пред закона“ *(Банкрофт. Ч. 1, гл. 15, пар. 16)*. **Той заявява, че задължението на съдебната система е да ограничава**
294 **престъпленията, но никога – да контролира съвестта.** „Обществото или съдът може да решават – казва той – какви са задълженията на един човек към друг. Но когато се опитват да определят дълга на човека към Бога, те излизат извън сферата си и стъпват на опасна почва. Защото е ясно като бял ден, че ако съдът има властта за това, той може да подкрепя едни убеждения днес, а утре – други, както това се е правило в Англия от различни крале и кралици и от различни папи и събори в Римокатолическата църква, така че вярата се превръща в истински хаос“ (Мартин. Т. 5, с. 340).

Посещаването на службите на държавната църква става задължително под заплаха от глоба или затвор. „Уилямс осъжда този закон. Най-лошото постановление в английските закони е това, което налага насилствено на паството да посещава богослужението. Да принуждаваш някого да се присъединява към хора с различно религиозно верую според него е явно нарушение на естествените му права. Да замъкваш на публично богослужение нерелигиозни и нежелаещи това хора е като да ги принуждаваш да бъдат лицемери (…) **„Никой не трябва да бъде задължаван да се покланя на Бога или – добавя той – да ходи на богослужение в разрез с волята си.“** „Какво! – възкликват противниците му, изумени от неговите убеждения. – Работникът не заслужава ли заплатата си?“ „Да! – отговаря той. - Но от тези, които са го наели“ *(Банкрофт. Ч. 1, гл. 15, пар. 2)*.

Роджър Уилямс е уважаван и обичан като предан проповедник, човек с редки дарби, непоклатима честност и истинско великодушие. Обаче **постоянните му твърдения, че гражданският съд няма право да упражнява власт върху църквата и настояването му за религиозна свобода не биха могли да бъдат толерирани.** Изтъква се, че приложението на тази нова доктрина ще „разруши самите устои и управление на страната“ *(Пак там. Ч. 1, гл. 15, пар. 10)*. **Той е осъден и пропъден от колониите и най-накрая, за да избегне ареста, се принуждава да избяга в девствената гора посред студа и бурите на зимата.**

„В продължение на четиринадесет седмици – казва той – в най-лютото годишно време се лутах тук и там, без да знам какво е това хляб или легло.“ Но „гарваните ме хранеха в пустошта (…) Често намирах подслон в 295
хралупата на някое дърво“ *(Мартин. Т. 5, с. 349, 350)*. Мъчителното му бягство през снега и непроходимата гора продължава, докато намира убежище при едно индианско племе, чието доверие и обич е спечелил, докато се е стараел да ги поучава на евангелските истини.

След дълги месеци на различни преживелици и лутане той най-накрая стига до бреговете на залива Нарангасет където полага основите на първата държава от съвременната епоха, която изцяло признава правото на религиозна свобода. Фундаменталният принцип на колонията на Роджър Уилямс е, „че всеки човек трябва да има свободата да се покланя на Бога според убежденията на собствената си съвест“ *(Пак там. Т. 5, с. 354)*. **Неговата малка държава Роуд Айланд (остров Роуе) става убежище за потиснатите и се разширява и процъфтява, докато основополагащите ѝ принципи – гражданска и религиозна свобода – стават крайъгълни камъни на Американската република.**

В този велик стар документ, който нашите предци издигат за своя харта на правата – Декларацията за независимост – те заявяват: **„Ние поддържаме следните сами по себе си очевидни истини, че всички хора са създадени равни**; че са надарени от Създателя с определени неотменими права; че сред тях са правото на живот, на свобода и на стремеж към щастие.“ И **Конституцията гарантира с най-категоричен език неприкосновеността на съвестта: „Никога не трябва да се налага никакъв религиозен критерий като при-**

ЛЯВО:

РОДЖЪР УИЛЯМС Е ОТВЕДЕН ДО ПРИЯТЕЛСКИ НАСТРОЕНИ ИНДИАНЦИ, КОИТО МУ ПОМАГАТ.

ДОЛУ:

СЪЗДАДЕНОТО ПО-КЪСНО СЕЛИЩЕ В РОУД АЙЛЪНД СЕ ПРЕВРЪЩА В ПРОЦЪФТЯВАЩА КОЛОНИЯ

годност за каквато и да било служба или обществен пост в Съединените щати"; „Конгресът не трябва да приема никакъв закон относно установяването на религия или забраняването на свободното й изповядване".

„Създателите на Конституцията възприемат вечния принцип, че връзката на човека с Бога стои над човешкото законодателство и правата му на свободна съвест са неотменими. Не са необходими аргументи за доказване на тази истина: ние съзнаваме това дълбоко в душата си. Именно осъзнаването на този факт, въпреки човешките закони, е давало сила на толкова много мъченици в изтезанията и пламъците. Те са чувствали, че дългът им към
296 Бога е по-висш от човешките закони и че никой човек не би могъл да има власт над съвестта им. Това е вроден принцип, който нищо не може да изкорени" *(Документи на Конгреса [САЩ], сериен №200, документ №271).*

Когато из Европа се разнася новината, че съществува една страна, където всеки човек може да се радва на плодовете от собствения си труд и да се подчинява на повелите на собствената си съвест, хиляди хора се насочват към бреговете на Новия свят. Колониите се разрастват изключително бързо. „Със специален закон Масачузетс предлага безплатно посрещане и обществени разходи в помощ на християни от всяка националност, които пътуват отвъд Атлантика, „за да избягат от войни или глад, или от гнета на преследвачите си". По този начин бежанците и потиснатите стават по закон гости на държавата" *(Мартин. Т. 5, с. 417).* Двадесет години след дебаркирането на първата група в Плимут, в Ню Ингланд вече живеят хиляди заселници.

За да постигнат целта, която са си поставили, „те са доволни просто да си изкарват колкото за хляба, като живеят пестеливо и работят здраво. Не искат от земята нищо друго, освен разумна компенсация за труда си. Никакви перспективи за богатство не хвърлят измамен ореол по пътя им (…) Те се задоволяват с бавния, но непрекъснат напредък на общественото устройство. Търпеливо понасят лишенията на пустинята, напоявайки „дървото на свободата" със своите сълзи и с потта от челата си, докато то пуска дълбоки корени в страната им".

Библията е основата на вярата, източникът на мъдростта и хартата на свободата. Нейните принципи старателно се изучават в дома, в училището и в църквата, а плодовете ѝ се проявяват в пестеливостта, интелигентността, чистотата и умереността. Човек може да живее години наред в пуританско селище, „без да срещне пияница, без да чуе псувни или да види просяк" *(Банкрофт. Ч. 1, гл. 19, пар. 25).* **Доказва се на практика, че принципите на Библията са най-сигурната гаранция за национално величие.** Слабите и изолирани колонии се разрастват до федерация от могъщи щати и **светът отбелязва с удивление мира и благоденствието на „църква без папа и на държава без крал".**

Но вече съвсем различни са мотивите на постоянно 297
прииждащите към бреговете на Америка големи преселнически групи. Въпреки че древната вяра и чистота имат широко влияние и променят хората, все пак тяхното въздействие все повече отслабва с увеличаване броя на онези, които се стремят единствено към светски придобивки.

Правилото, възприето от първите колонисти, че само членове на църквата имат право да гласуват или да заемат държавни служби, довежда до изключително вредни последици. Тази мярка е възприета като средство да се съхрани чистотата на държавата, но довежда до покварата на църквата. **Поради факта, че изповядването на религията е условие за право на глас и заемане на служба, много хора се присъединяват към църквата, без сърцето им да е променено, движени само от светски мотиви. По този начин църквите до голяма степен се изпълват с необърнати във вярата личности.** И дори сред проповедниците има такива, които не само вярват в погрешни доктрини, но и не познават обновяващата сила на Светия Дух. Така отново се разкриват пагубните последици, толкова често наблюдавани в историята на църквата от времето на Константин досега, когато са били правени опити да се изгради църква с помощта на държавата, да се използва светска власт в подкрепа на евангелието на Христос, Който заявява: „Моето царство не е от този свят" (Йоан 18:36). **Обединяването на църква с държава дори в най-малка степен, може да изглежда, че довежда света по-близо до църквата, но всъщност води църквата по-близо до света.**

Великият принцип, така благородно защитаван от Робинсън и Роджър Уилямс, че истината се развива постоянно, че християните трябва да бъдат готови да приемат всеки лъч светлина, която може да просветне от Божието свято Слово, е изгубен от погледа на техните потомци. **Протестантските църкви на Америка – също и тези в Европа – така изобилно благословени от приемането на Реформацията, не успяват да продължат по пътя на реформата.** Макар че от време на време се издигат някои верни хора, за да разгласяват нови истини и да развенчават любими заблуди, мнозинството – подобно на евреите от времето на Христос или на католиците по времето на Лутер – се задоволяват да вярват в това, в което са вярвали бащите им, и да живеят 298
така, както са живели те. **Затова религията отново се изражда във формализъм и се запазват и укрепват**

ГОРЕ ЛЯВО: **РОДЖЪР УИЛЯМС (1603-1683)**

ГОРЕ ДЯСНО: **РОДЖЪР УИЛЯМС Е ПРОКУДЕН ПРЕЗ 1636 г. ЗАРАДИ ВЯРАТА СИ**

ДОЛУ: **КОЛОНИЯТА В МАСАЧУЗЕТСКИЯ ЗАЛИВ (ДЯСНО) И РОУД АЙЛЪНД (ЛЯВО)**

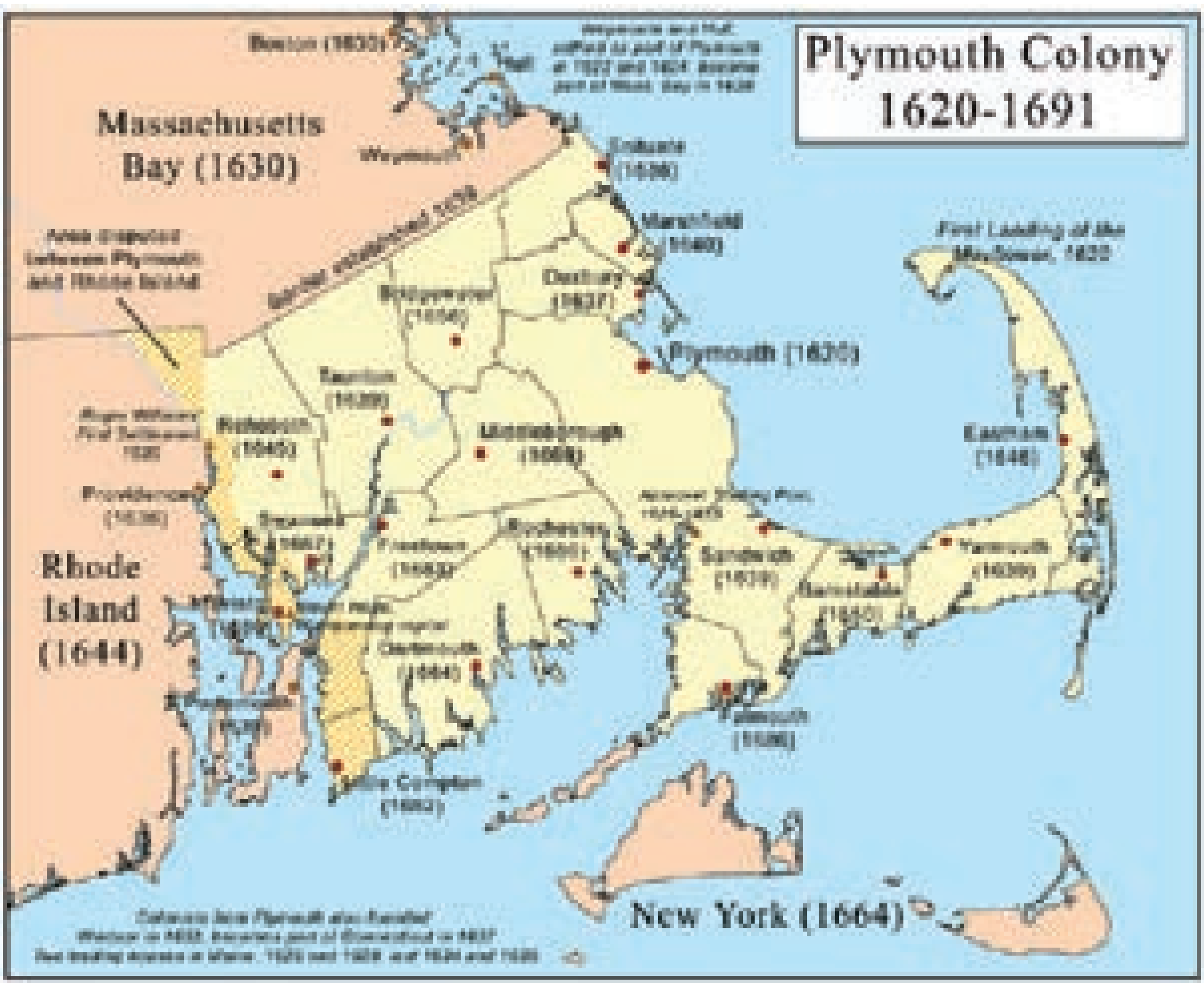

заблудите и суеверията, които биха били отхвърлени, ако църквата беше продължила да живее в светлината на Божието Слово. Затова духът на Реформацията постепенно замира, докато и в протестантските църкви се появява такава огромна нужда от реформа, каквато и в Римокатолическата църква от времето на Лутер. Започват да се изявяват същият светски дух и духовна апатия, същото благоговение пред човешки мнения и заместване на ученията от Божието Слово с човешки теории.

Широкото разпространяване на Библията в първата половина на деветнадесети век и голямата светлина, проникнала по този начин в света, не довеждат до съответен напредък в познанието на разкритата истина или до жива религия. Сатана вече не би могъл да отнема Божието слово от хората, както в предишните епохи. То става достъпно за всички. Но за да може все пак да осъществява целта си, той подвежда мнозина да го подценяват. Хората пренебрегват изследването на Писанията и затова продължават да приемат фалшиви тълкувания и да поддържат учения, които нямат никакво библейско основание.

Виждайки провала на усилията си да заличи истината чрез гонения, Сатана отново прибягва до плана с компромисите, който довежда до голямото вероотстъпничество и до създаването на Римокатолическата църква. Той кара християните да се обединят този път не с езичници, но с привързани към светските неща хора, които се оказват точно толкова истински идолопоклонници, колкото и покланящите се пред изваяни образи. И последиците от този съюз са не по-малко гибелни сега, отколкото в предишните епохи. Под маската на религията процъфтяват гордост и разточителство и църквите се покваряват. Сатана продължава да изопачава библейските доктрини и в сърцата започват да пускат дълбоки корени традиции, водещи до гибелта на милиони хора. **Църквата приема тези традиции, вместо да се бори за „вярата, която беше веднъж завинаги предадена на светиите“.** Така принципите, за които реформаторите са работили и страдали толкова много, се израждат и принизяват.

ДЖЕЙМС I И АНГЛИЙСКИТЕ ПРОТЕСТАНТИ

Джеймс I (1566-1625 г.), крал на Англия, е син на шотландската кралица Мери, която презира протестантите. Той наследява трона, тъй като Елизабет I не се омъжва. Одобрява издаването на Библията и тя се смята за постижение, носещо му политическа изгода. Въпреки това преследва протестантите, които отказват да се присъединят към Англиканската църква. Гонението е толкова жестоко, че пилигримите бягат в Холандия, а оттам – в Америка.

ПИЛИГРИМИТЕ БЯГАТ ОТ АНГЛИЯ В ХОЛАНДИЯ

В резултат на гоненията Джон Смит и хората от неговата църква пристигат в Амстердам през 1608 г. Джон Робинсън го последва със своята църква година или две по-късно. Там те намират хора, които макар и много гостоприемни, не говорят английски. След няколко години решават една група да поеме към Америка и да изпрати известие дали други протестанти „неконформисти“ могат да се заселят там.

ОТПЪТУВАНЕТО НА „МЕЙФЛАУЪР“

След като узнават, че има плодородна земя отвъд океана в територията, наричана „Нова Англия“, Робинсън и хората от неговата църква правят план да заминат там. Налага се всички да направят финансови жертви, за да платят за кораба „Мейфлауър“. Споразумяват се Робинсън да остане в Холандия с по-голямата част от вярващите. През септември 1620 г. корабът отплува от Холандия, спира за кратко в Англия и потегля към земята, която един ден ще се нарича Америка.

РОДЖЪР УИЛЯМС Е ИЗПРАТЕН В ИЗГНАНИЕ

Уилямс (1603-1683 г.) пристига в Масачузетс през 1630 г., търсейки религиозна свобода. Той е първият който поддържа баптистките принципи в Америка. Посред зимата на 1635 г. му е наредено да напусне колонията. Тъй като вече е усвоил езика на индианците, докато пребивава в Плимут, той се сприятелява с много от тях. Основава колония в залива Нарагансет (1638 г.), която нарича Провидънс. След време столицата на Юг от мястото, където основава своята колония, получава същото име.

БОГ Е НАШЕ ПРИБЕЖИЩЕ

„... Бог толкова възлюби света, че даде Своя Единороден Син, за да не погине нито един, който вярва в Него, но да има вечен живот“ *(Йоан 3:16).*

„Името на Господа е здрава кула, праведният прибягва в нея и е в безопасност“ *(Притчи 18:10).*

„И когато минава славата Ми, ще те поставя в една пукнатина на канарата и ще те прикрия с ръката Си, докато премина“ *(Изход 33:22).*

„Вечният Бог е твое прибежище и подпора са ти вечните ръце; и Той ще изгони врага от пред теб и ще каже: Изтреби!“ *(Второзаконие 33:27).*

„... в злия ден Той ще ме скрие в скинията Си, ще ме прикрие в скривалището на шатъра Си, ще ме издигне на канара“ *(Псалм 27:5).*

„Колко голяма е добрината Ти, която си запазил за онези, които Ти се боят, която оказваш на онези, които се уповават на Теб, пред човешките синове! Ще ги скриеш под покрова на присъствието Си от човешките кроежи; ще ги пазиш тайно в шатър от препирането на езици. Благословен да е Господ, защото чудно ми оказа милостта Си в укрепен град“ *(Псалм 31:19-21).*

„Бог ни е убежище и сила, винаги готова помощ в беди, затова няма да се уплашим дори и да се поклати земята, дори и планините да паднат в морето, дори да бучат и да се вълнуват водите му, дори да се тресат планините от надигането му!“ *(Псалм 46:1-3).*

„В страха от Господа има силна увереност и Неговите синове ще имат прибежище“ *(Притчи 14:26).*

„Защото си бил крепост на сиромаха, крепост на бедния в притеснението му, прибежище от буря, сянка от пек, когато устремът на насилниците е като буря върху стена“ *(Исая 25:4).*

17 глава

Пришествието наближава

Вестители на утрото

Коя истина може да бъде по-очевидна от тази, която е повторена многократно в Библията? И въпреки това истината, че Исус скоро ще се завърне на тази земя, е непозната за мнозина.

Прочетете какво казва Писанието за този славен ден, който предстои – когато Исус Христос ще се завърне на нашата планета, за да вземе Своите си.

299 **Една от най-тържествените и най-славни истини, разкрити в Библията, е тази за Второто пришествие на Христос с цел да завърши великото дело на изкуплението.** На Божия народ, оставен толкова дълго да живее като странник „в земята на смъртната сянка“, е дадена скъпоценната и вдъхваща радост надежда чрез обещанието за завръщането на Онзи, Който е „възкресението и животът“, за да „върне у дома Своите изгнаници“. **Учението за Второто пришествие е основната идея в Свещеното Писание. От деня, когато първата човешка двойка напуска, посърнала, Едем, чедата на вярата очакват идването на Обещания, Който ще смаже силата на унищожителя и отново ще ги заведе в изгубения Рай.** Светите хора от древността очакват идването на Месия в слава като осъществяване на своята надежда. На Енох, едва седмо поколение след първите жители на Едем, който три века ходи със своя Бог по земята, е позволено да зърне отдалеч идването на Избавителя. „Ето – заявява той - Господ иде със светите Си хиляди да извърши съд над всички“ (Юда 14, 15). В нощта на своето страдание патриархът Йов възкликва с непоклатима вяра: „Защото зная, че е жив Изкупителят ми и че в последното време ще застане на земята (…) в плътта си ще видя Бога, когото сам

КОГАТО ИСУС СЕ ВЪЗНАСЯ В НЕБЕТО, АНГЕЛИ КАЗВАТ НА УЧЕНИЦИТЕ, ЧЕ ТОЙ ЩЕ СЕ ЗАВЪРНЕ.

аз ще видя и моите очи ще гледат“ (Йов 19:25-27).

Идването на Христос, което поставя началото на царството на правдата, е вдъхновявало най-възвишените и пламенни думи на боговдъхновените автори. Библейските поети и пророци са разсъждавали върху него с горящи от небесен огън слова. Псалмистът възпява силата и величието на
300 израелевия Цар: „От Сион, съвършенството на красотата, Бог е възсиял. Нашият Бог ще дойде (…) Ще призове небесата отгоре и земята, за да съди народа Си“ (Пс. 50:2-4). „**Нека се веселят небесата и нека ликува земята (…) пред Господа, защото Той идва, защото идва да съди земята**. Той ще съди света с правда и народите – с истината Си“ (Пс. 96:11-13).

Пророк Исая казва: “...Събудете се и запейте радостно вие, които обитавате в пръстта, защото росата ти е като росата на тревите и земята ще предаде мъртвите”; „Ще погълне смъртта навеки. И ще избърше Господ Бог сълзите от всяко лице и ще отмахне позора на народа Си от цялата земя; защото Господ изговори това. **И в онзи ден ще кажат: Ето, това е нашият Бог, чакахме Го да ни спаси. Това е Господ, чакахме Го. Ще се радваме и ще се веселим в спасението Му“** (Ис. 26:19; 25:8, 9).

А Авакум, обладан от свято видение, гледа Неговото явяване: „Бог идва от Теман и Светият – от хълма Фаран. Славата Му покри небесата и земята се изпълни с прославата Му. Сиянието Му е като светлината“; „Той застана и разклати земята, погледна и разтрепери народите; и вечните планини се разпаднаха, древните хълмове се приведоха. Пътищата Му са вечни“ ; „(…) че си възседнал на конете Си, на победоносните Си колесници“; „Видяха Те планините и се убояха (…) бездната нададе гласа си, вдигна нависоко ръцете си. Слънцето и луната застанаха в жилището си при светлината на Твоите летящи стрели, при сиянието на Твоето святкащо копие“; „Излязъл си за спасение на народа Си, за спасение на помазаника Си“ (Авакум 3:3, 4, 6, 8, 10, 11, 13).

Когато наближава времето да се раздели със Своите ученици, Спасителят утешава скръбта им с увереността, че отново ще дойде: **„Да не се смущава сърцето ви (…) В дома на Отца Ми има много жилища (…) отивам да ви приготвя място. И като отида и ви приготвя място, пак ще дойда и ще ви**
301 **вземa при Себе Си“** (Йоан 14:1-3). „А когато дойде Човешкият Син в славата Си и всичките (свети) ангели с Него, тогава ще седне на славния Си престол. И ще се съберат пред Него всичките народи“ (Мат. 25:31, 32).

Ангелите, които се явяват на Елеонския хълм след възнесението на Христос, повтарят на учениците обещанието за Неговото завръщане: „**Този Исус, Който се възнесе от вас на небето, ще дойде така, както Го видяхте да отива на небето“** (Деян. 1:11). Апостол Павел, говорейки чрез Духа, свидетелства: “...Сам Господ ще слезе от небето с повелителен вик, при глас на архангел и при Божия тръба” (1 Сол. 4:16). Пророкът от Патмос казва: „Ето, идва с облаците; и ще Го види всяко око“ (Откр. 1:7).

В Неговото идване са съсредоточени всички славни събития, „когато ще се възстанови всичко, за което е говорил Бог от древността чрез устата на Своите свети пророци“ (Деян. 3:21). Тогава ще бъде сринато хилядолетното царство на злото. „Световното царство“ ще стане **„царство на нашия Господ и на Неговия Христос и Той ще царува за вечни векове“** (Откр. 11:15). „И славата на Господа ще се яви, и всяка плът заедно ще я види“ (Ис. 40:5). „Господ Бог ще направи правдата и хвалата да израснат пред всичките народи“ (Ис. 61:11). Той ще бъде „славен венец и красива корона за остатъка от народа Си“ (Ис. 28:5).

Именно тогава ще бъде установено мирното и дълго очаквано царство на Месия под цялото небе. „Защото Господ ще утеши Сион, ще утеши всичките му запустели места и ще направи пустинята му като Едем и степта му – като Господнята градина“; „Славата на Ливан е дадена, великолепието на Кармил и Сарон;“ „Няма вече да ти казват Оставена и на земята ти няма вече да казват Пуста, а ще се наречеш: Благоволението ми е в нея, и земята ти – Венчана (…) И както младоженец се радва на невяста, така твоят Бог ще се радва на теб“ (Ис. 51:3; 35:2; 62:4, 5).

През всички епохи идването на Господа е било надеждата за Неговите истински последователи. Обещанието на Спасителя, че ще се върне отново,
което Той дава на Своите ученици при сбогуването 302
Си с тях на Елеонския хълм, прави бъдещето светло и изпълва сърцата им с такава радост и надежда, които скръбта не може да угаси, нито изпитанията да помрачат. „Явяването на нашия велик Бог и Спасител Исус Христос“ е „блажената надежда“ сред всички страдания и гонения. Когато християните в Солун скърбят при погребението на близките си, за които са се надявали да видят живи завръщането на Господа, техният учител Павел насочва погледа им към възкресението, което ще се осъществи при Пришествието на Спасителя. **Тогава мъртвите в Христос ще възкръснат и заедно с живите ще бъдат грабнати, за да посрещнат Господа във въздуха.** „И така – казва той - насърчавайте се един-друг с тези думи“ (1 Сол.

ГОРЕ: **ЙОАН НА ОСТРОВ ПАТМОС /** ***ДОЛУ:*** **ОСТРОВ ПАТМОС ДНЕС**

4:16-18).

На каменистия Патмос любимият ученик чува обещанието: „Наистина идвам скоро“ и неговият нетърпелив отговор изразява молитвата на църквата през цялото ѝ дълго пътуване: „Амин! Ела, Господи Исусе!“ (Откр. 22:20).

От тъмницата, кладата, ешафода, където светиите и мъчениците са свидетелствали за истината, звучат през вековете думите на тяхната вяра и надежда. „Уверени в Неговото възкресение и следователно и в своето собствено възкресение при Пришествието Му – казва един от тези християни - те презират смъртта и се издигат над нея“ *(Тейлър, Д. Царството на Христос на земята: или гласът на църквата през всички векове. С. 33)*. Те са готови да слязат в гроба, за да може да „възкръснат свободни“ *(Пак там. С. 54)*. **Очакват „Господ да слезе от небето в облаци със славата на Своя Отец“**, „дарявайки на праведните царството“. Валденсите пазят съкровено в сърцата си същата вяра *(Пак там. С. 129-132)*. Уиклиф очаква явяването на Изкупителя като единствената надежда на църквата *(Пак там. С. 132-134)*.

Лутер заявява: „Наистина съм убеден, че денят на съда няма да се забави повече от триста години. Бог няма да търпи този порочен свят още много дълго (…) Великият ден, когато царството на мерзостта ще бъде прекатурено, наближава“ *(Пак
303 там. С. 158, 134)*.

„Този стар свят няма да трае още дълго време“ – казва Меланхтон. Калвин моли християните „да не се колебаят, а пламенно да копнеят за деня на Христовото идване, като най-радостното от всички събития“, и заявява, че „цялото семейство на вярващите ще очаква този ден“. „Трябва да гладуваме за Христос, трябва да изследваме, да разсъждаваме – казва той - докато настъпи зората на този велик ден, когато нашият Господ напълно ще яви славата на Своето царство“ *(Пак там. С. 158, 134)*.

„Не занесе ли Господ Исус нашата плът в небето? – казва Нокс, шотландският реформатор. – И няма ли да се върне? Знаем, че ще се върне, и то точно когато трябва.“ Ридли и Латимър, които отдават живота си за истината, очакват с вяра идването на Господа. **Ридли пише: „Светът несъмнено отива към своя край – вярвам го и затова го казвам.** Нека заедно с Йоан, Божия служител, да извикаме в сърцата си към нашия Спасител Христос: Ела, Господи Исусе, ела!“ *(Пак там. С. 151, 145)*.

„Мислите за идването на Господа – казва Бакстър - са изключително приятни и радостни за мен“ (Бакстър, Р. Произведения. Т. 17, с. 555). „Вярата и характерът на Неговите светии ги подтикват да обичат явяването Му и да очакват нетърпеливо тази блажена надежда (…) Ако смъртта е последният враг, който ще бъде унищожен при възкресението, колко сериозно вярващите трябва да копнеят и да се молят за Второто пришествие на Христос, когато ще се осъществи тази окончателна победа“ *(Пак там. Т. 17, с. 500)*. „Това е ден, за който всички вярващи хора трябва да копнеят, да се надяват, да го очакват като пълно осъществяване на своето изкупление и на желанията и стремежите на душите си (…) Ускори, Господи, този благословен ден!“ *(Пак там. Т. 17, с. 182, 183)*. Това е надеждата на апостолската църква, на „църквата в пустинята“ и на реформаторите.

Пророчеството предсказва не само начина и целта на Христовото идване, но дава и знамения, чрез които можем да разберем кога времето е наближило. Исус казва: **„И ще станат знамения в слънцето, в луната и в звездите“** (Лука 21:25). **„Слънцето ще потъмнее, луната няма да даде светлината си, звездите ще падат от небето** и силите в 304
небето ще се разклатят. Тогава ще видят Човешкия Син, идещ на облаци с голяма сила и слава“ (Марк 13:24-26). Авторът на Откровение описва по следния начин първото от знаменията, предшестващи Второто пришествие: **„Стана голямо земетресение;** слънцето почерня като козяк и цялата луна стана като кръв“ (Откр. 6:12).

Хората стават свидетели на тези знамения преди началото на деветнадесети век. В изпълнение на това пророчество през 1755 г. става най-разрушителното регистрирано дотогава земетресение. Макар по принцип да е известно като Лисабонското, то засяга по-голямата част от Европа, Африка и Америка. Усетено е в Гренландия, Антилските острови, остров Мадейра, Норвегия и Швеция, Великобритания и Ирландия. Обхваща площ, не по-малка от четири милиона квадратни мили (10 360 000 кв. км.). В Африка трусът е почти толкова силен, колкото и в Европа. Унищожена е огромна част от Алжир. А близо до Мароко цяло селище с осем до десет хиляди жители потъва в земята. Мощна вълна помита бреговете на Испания и Африка, поглъщайки цели градове и причинявайки страховити разрушения.

В Испания и Португалия трусът връхлита с цялата си сила. Има данни, че в Кадис приливната вълна е била с височина шестдесет стъпки (18 м.). Планини, „някои от най-големите в Португалия, са разтърсени буйно, сякаш са разклатени самите им основи, и някои от върховете им се разцепват по необясним начин, като огромни маси от тях са

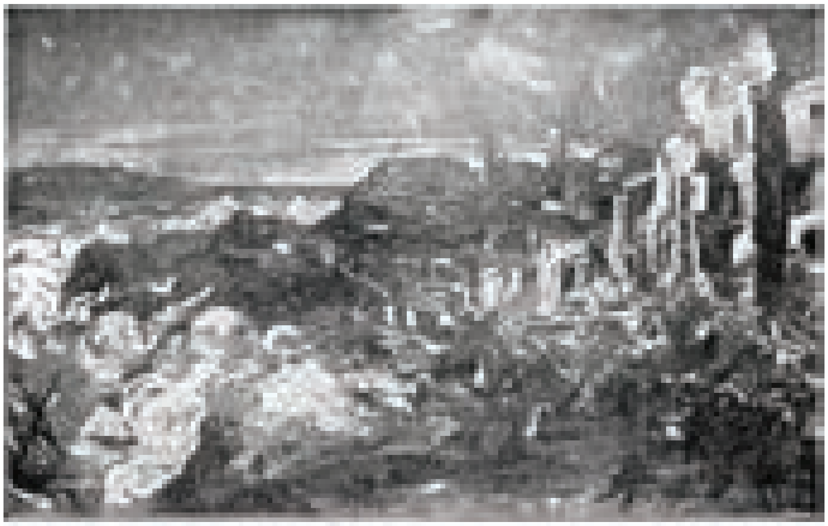

ГОРЕ: **МАНАСТИР В ЛИСАБОН, УНИЩОЖЕН ОТ ЗЕМЕТРЕСЕНИЕТО**

ВСИЧКИ ОСТАНАЛИ: КАРТИНИ НА СЪБИТИЕТО

изхвърлени в близките долини. Разказва се, че от тези планини излизали пламъци“ *(Сър Чарлс Лайъл. Принципи на геологията. С. 495).*

В Лисабон **„изпод земята се чува гръмотевичен шум и веднага след това страшен трус разрушава по-голямата част от града.** В течение на около шест минути загиват шестдесет хиляди души. Морето първо се отдръпва и открива пясъчната ивица, а след това нахлува обратно, издигайки се с петдесет или повече стъпки (15,25 м.) над обичайното си ниво (…) Наред с други докладвани необичайни събития, случили се в Лисабон по време на катастрофата, е потъването на един нов вълнолом, построен изцяло от мрамор
305 на баснословна цена. Там се е струпало огромно множество хора, които смятат, че на това място са в безопасност извън района на срутващите се сгради. Но изведнъж кеят потъва с всички върху него и нито едно мъртво тяло не изплува на повърхността“ *(Пак там. С. 495).*

„Ударът“ от земетресението „мигновено е последван от срутването на всяка църква или манастир, на почти всички големи обществени сгради и повече от една четвърт от къщите. Около два часа след труса избухват пожари в различни квартали и бушуват с такава сила почти три дена, че градът е напълно опустошен. Земетресението става в празничен ден, когато църквите и манастирите са пълни с хора, и почти никой не успява да избегне смъртта“ *(Енциклопедия Американа, статия „Лисабон,“ изд. 1831 г.).* „Ужасът на хората е неописуем. Никой не плаче – не са в състояние да леят сълзи. Тичат насам-натам, обезумели от ужас и изумление, бият се в гърдите и викат: *„Смили се над нас! Дойде краят на света!“*. Майки забравят за децата си и тичат наоколо с икони на разпятието. За съжаление, мнозина бягат към църквите, за да се спасят. Но напразно изнасят светите реликви, напразно клетите същества прегръщат олтарите: икони, свещеници и миряни са погребани заедно под развалините.“ Според преценките деветдесет хиляди души изгубват живота си през този фатален ден.

Двадесет и пет години по-късно се явява следващото знамение, споменато в пророчеството – потъмняването на слънцето и луната. Още по-удивителното е, че времето за изпълнение на това знамение е посочено съвсем точно. В разговора на Спасителя с Неговите ученици на Елеонския хълм, след като описва дългия период на изпитания за църквата – 1 260-те години на папски гонения, относно които обещава, че времето на скръб ще бъде съкратено – Той споменава конкретни събития преди идването Си и определя времето, когато ще бъде наблюдавано първото от тях: **„Но през онези дни, след онази скръб, слънцето ще потъмнее, луната няма да даде светлината си“** (Марк 13:24). **Периодът на 1 260-те дни или години свършва в 1798 г. Четвърт век преди това гоненията са почти
прекратени. Според думите на Христос, след това** 306
преследване слънцето ще потъмнее. Това пророчество се изпълнява на 19 май 1780 г.

„Като необяснен и досега феномен, почти, ако не напълно, единственият и най-мистериозният (…) изпъква **тъмният ден на 19 май 1780 г.** – най-непонятното потъмняване на цялото видимо небе и атмосфера в Нова Англия“ *(Дивънс, Р. Нашият първи век. С. 89).*

Очевидец от Масачузетс описва събитието по следния начин: „Сутринта слънцето изгря ясно, но скоро потъмня. Облаците се снижиха и скоро станаха черни и зловещи, засвятка, загърмя и започна да ръми. Към девет часа облаците се разнесоха малко и придобиха лъскав червеникав оттенък, а земята, скалите, дърветата, сградите, водата и хората изглеждаха съвсем различни под тази странна, свръхестествена светлина. Няколко минути по-късно плътен черен облак се разпростря по цялото небе с изключение на една тънка ивица на хоризонта; и стана толкова тъмно, колкото обикновено става в девет часа през летните вечери (…)

Страх, безпокойство и ужас постепенно завладяваха душите на хората. Жените стояха на портите и гледаха мрачния пейзаж. Мъжете се върнаха от полската си работа. Дърводелецът остави сечивата си, ковачът – огнището, търговецът – магазина си. Училищата бяха затворени и трепerещите деца се втурнаха към домовете си. Пътниците побързаха да се отбият в най-близката ферма. Въпросът „Какво става?“ беше на устните и в сърцата на всички хора. Изглеждаше, сякаш ураган ще връхлети върху земята или че идва краят на всичко.

Хората запалиха свещи. Огънят в камините блестеше ярко като в безлунна есенна вечер (…) Птиците се прибраха в кокошарниците и легнаха да спят. Добитъкът се събра при оградите на пасищата и започна да мучи, жабите крякаха, птиците пееха вечерните си песни, а наоколо летяха прилепи. Но хората знаеха, че вечерта не е настъпила (…)

Д-р Натаниъл Уитакър, пастор на църквата“ Табърнакъл“ в Салем проведе религиозни служби в
залата и изнесе проповед, в която твърдеше, че тъм- 307
нината е свръхестествена. И на много други места се събраха вярващи хора. Стиховете за импровизира-

КАРТИНА НА СЪБИТИЕТО

Ейбрахам Девънпорт провежда събрание на законодателите в щата Кънектикът на светлината на свещи. Картината е притежание на Историческото общество в Стамфорд

ТЪМНИЯТ ДЕН ОТ 19 МАЙ 1780 г.

Това се случва на 19 май 1780 г., когато в Нова Англия и части от Канада се наблюдава необичайно затъмнение на небето. Тъмнината е толкова непрогледна, че хората започват да палят свещи още по пладне. Непрогледната тъмнина не се разпръсва чак до средата на нощта. Според професор Самюел Уилямс от Харвардския колеж тъмнината се спуска на север чак до Портланд, щата Мейн, а на юг – до Ню Джърси. Най-ранният доклад за тъмнината идва от град Рупърт, щата Ню Йорк, където слънцето е в затъмнение още при изгрева. Професор Самюел Уилямс отбелязва, че „това необичайно събитие се случва между 10 и 11 ч. предиобед и продължава до среднощ".

Описано е, че затъмнението настъпва в Харвардския колеж в 10:30 ч., достига своята кулминация в 12:45 и започва да отслабва към 13:10 ч., макар че тъмнината продължава и през останалата част от деня. Затъмнението стига до Барнстейбъл, щата Масачузетс, към 14:00 ч., а най-тъмно става в 17:30 ч.

В Кънектикът членът на законодателното събрание Ейбрахам Девънпорт става известен с отговора си към своите колеги, които се страхуват, че Съдният ден е настанал: „Аз съм решен да Го посрещна лице в лице. Нито един добър слуга не се плаши от това събитие, но е готов за призива на Господаря на жетвата. Затова, с цялата си почит, бих казал: Нека Бог да извърши Своето дело, а ние – нашето. Донесете свещи."

ните проповеди неизменно показваха, че тъмнината съответства на библейските пророчества (…) Мракът беше най-гъст малко след единадесет часа“ *(Есекс Антикуариън, април 1899, т. 3, №4, с. 53, 54)*. „В повечето части на щата през деня беше толкова тъмно, че хората не можеха да разберат колко е часът нито от ръчен, нито от стенен часовник, нито пък можеха да ядат или да вършат домашните си задължения без запалени свещи (…)

Тази тъмнина беше крайно необичайна. Наблюдаваха я чак на изток до Фалмут. На запад се разпростря до най-далечната част на Кънектикът и Олбани. На юг можеше да се наблюдава по протежението на целия морски бряг. А на север – докъдето се простират американските колонии“ *(Гордън, У. История на възхода, напредъка и установяването на независимостта на САЩ. Т. 3, с. 57)*.

Гъстата тъмнина през деня се разнася отчасти един или два часа преди настъпването на нощта, въпреки че небето все още е забулено от черна и гъста мъгла. „След залеза облаците отново се струпаха и много бързо се стъмни (…) Нощният мрак не беше по-малко необичаен и плашещ от дневната тъмнина. Въпреки че имаше почти пълнолуние, не можеше да се различи нито един предмет, освен с помощта на някаква изкуствена светлина; а и когато тя се забелязваше от съседните къщи или от други места на известно разстояние, изглеждаше, сякаш се вижда през някаква египетска тъмнина, през която не прониква нито един лъч“ *(Айзая Томас. Масачузетс спай; Американ оракъл ъф либърти. Т. 10, № 472, 25 май 1780)*. Един очевидец на тези сцени казва: „По онова време не можех да не забележа, че ако всяко излъчващо светлина тяло във Вселената беше обгърнато в непроницаеми сенки или изчезнеше напълно, мракът не би бил по-гъст“ *(Писмо от д-р Самюъл Тени от Ексетър, Ню Хампшир, декември 1785, Сборник на историческото общество в Масачузетс, 1792,*
308 *1 серия, т. 1, с. 97)*. Въпреки че в девет часа онази нощ настъпва пълнолуние, „това нямаше абсолютно никакъв ефект за разсейване на мъртвешките сенки“. След полунощ тъмнината изчезва и когато луната се показва за пръв път, изглежда като кървава.

19 май 1780 г. остава в историята като „тъмния ден“. От времето на Моисей не е бил записван никога период на толкова гъста, дълбока и продължителна тъмнина. Описанието на това събитие от очевидците е само ехо от думите на Господа, записани от пророк Йоил две хиляди и петстотин години преди изпълнението им: „Слънцето ще се обърне в тъмнина и луната в кръв, преди да дойде великият и страшен Ден на Господа“ (Йоил 2:31).

Христос съветва Своя народ да бдят за знаменията на Неговото пришествие и да се радват, когато видят белезите за идването на своя Цар. „А когато започне да става това – казва Той - се изправете и повдигнете главите си, защото изкуплението ви наближава.“ Той показва на учениците Си напъпващите пролетни дървета и казва: „Когато вече покарат, вие, като видите това, сами знаете, че лятото е вече близо. Също така и като видите, че става това, да знаете, че Божието царство е близо“ (Лука 21:28, 30, 31).

Но когато в църквата духът на смирение и посвещение отстъпва място на гордостта и формализма, любовта към Христос и вярата в Неговото идване изстиват. Погълнат от светски стремежи и търсене на удоволствия, мнимият Божи народ е станал безчувствен към това какво поучава Спасителят за знаменията на Своето идване. Доктрината за Второто пришествие е занемарена. Свързаните с нея стихове са замъглени от неправилни тълкувания, докато накрая тя е почти напълно пренебрегната и забравена. Това с голяма сила важи и за църквите в Америка. Свободата и охолството, на които се наслаждават всички класи в обществото; амбициозното желание за богатство и разкош, което превръща печеленето на пари в мания; алчният стремеж към популярност и власт, които изглеждат достъпни за всички, карат хората да насочват цялостния си интерес и надежди към нещата от този живот и да отпращат далеч в бъдещето онзи тържествен ден, когато настоящият ред на нещата ще се промени напълно.

Когато изтъква пред учениците Си знаменията за Своето завръщане, Спасителят предсказва деградацията, която ще съществува преди Второто Му пришествие. Както в дните на Ной, хората ще се суетят и ще бързат по светските си работи и удоволст-
вия – ще купуват, ще продават, ще садят, ще градят, 309
ще се женят и омъжват, забравяйки за Бога и бъдещия живот. За живеещите по това време съветът на Христос е: „Но пазете се, да не би сърцата ви да натегнат от преяждане, пиянство и житейски грижи и онзи ден да ви постигне внезапно (…) **Но бдете всякога и се молете, за да бъдете намерени достойни да избегнете всичко това, което предстои да стане, и да застанете пред Човешкия Син“** (Лука 21:34, 36).

Състоянието на църквата по това време е разкрито в думите на Спасителя от книгата „Откровение“: „На име си жив, а всъщност си мъртъв“ (Откр. 3:1). А към тези, които отказват да се събудят от равнодушието и измамното си чувство за сигурност, е отправено

сериозно предупреждение: „Ако не бодърстваш, ще дойда като крадец и няма да знаеш в кой час ще дойда върху теб“ (ст. 3).

Налага се хората да бъдат събудени, за да осъзнаят опасността: да бъдат подтикнати да се подготвят за тържествените събития, свързани с края на благодатното време. Божият пророк заявява: „Защото Денят на Господа е велик и много страшен, и кой може да му устои?“ (Йоил 2:11). Кой може да устои, когато се яви Този, Чиито очи „са твърде чисти, за да гледа злото,“ и не може да погледне греха (Ав. 1:13). На тези, които викат „Боже наш, познаваме Те!“, но въпреки това престъпват завета Му и бързат да отидат при други божества, прикривайки греха в сърцата си и обичайки пътищата на неправдата – за тях денят на Господа е „тъмнина, а не светлина; и мрак, а не сияние“ (Осия 8:2, 1; Пс. 16:4; Амос 5:20). „И в онова време – казва Господ – ще претърся Ерусалим със светилници и ще накажа мъжете, които почиват на дрождите си, които казват в сърцето си: Господ няма да направи нито добро, нито зло“ (Соф. 1:12). **„Ще накажа света за злината и безбожните – за беззаконието им; ще сложа край на голямеенето на гордите и ще смиря надменността**
310 **на насилниците“** (Ис. 13:11). „Нито среброто им, нито златото им не ще може да ги избави;“ „имотът им ще бъде за грабеж и къщите им – за опустошение“ (Соф. 1:18, 13).

Гледайки напред към това ужасно време, пророк Еремия възкликва: „Боли ме в дълбините на сърцето ми (…) Не мога да мълча, защото си чула, душо моя, глас на тръба, боен вик. Гибел върху гибел се прогласява“ (Ер. 4:19, 20).

„Ден на ярост е онзи ден, ден на скръб и утеснение, ден на опустошение и запустение, ден на тъмнина и мрак, ден на облак и гъста мъгла, ден на тръба и на боен вик“ (Соф. 1:15, 16). **„Ето, Денят на Господа идва (…) за да направи земята пуста и да изтреби от нея грешниците“** (Ис. 13:9).

Заради този велик ден Словото на Бога призовава с най-сериозни и внушителни думи Своя народ да се събуди от духовната си летаргия и да търси лицето на Господа в покаяние и смирение: **„Надуйте рог в Сион и дайте тревога на светия Ми хълм! Нека се разтреперят всички жители на земята, защото идва Денят на Господа, защото е близо** (…) осветете пост, свикайте тържествено събрание! Съберете народа, осветете събрание, съберете старейшините, съберете децата и кърмачетата на гърди! Нека излезе младоженецът от спалнята си и невястата – от стаята си. Нека плачат свещениците, служителите на Господа, между преддверната зала и олтара (…) **обърнете се към Мен с цялото си сърце, с пост, с плач и с ридание! И разкъсайте сърцето си, а не дрехите си** и се обърнете към Господа, вашия Бог, защото е милостив и състрадателен, дълготърпелив и многомилостив“ (Йоил 2:1, 15-17, 12, 13).

Трябва да бъде извършено велико реформаторско дело, за да се подготви един народ да устои в Божия ден. Бог вижда, че много от така наречените християни не градят за вечността и в милостта Си смята да изпрати предупредителна вест, за да ги събуди от летаргията им и да ги накара да се подготвят за идването Му.

Това предупреждение е разкрито в Откровение, 14 глава. Това е една тройна вест, представена
като разгласявана от небесни същества, и веднага 311
след нея идва човешкият Син, за да „пожъне земната жътва“. **Първото от тези предупреждения обявява наближаващия съд.** Пророкът вижда един ангел, който лети „сред небето, който имаше вечното евангелие, за да го благовести на земните жители и на всяка нация и племе, и език, и народ. И каза със силен глас: **Бойте се от Бога и Му въздайте слава, защото часът на Неговия съд настана; и поклонете се на Този, Който е направил небето и земята, и морето, и водните извори“** (Откр. 14:6, 7).

За тази вест е обявено, че е част от „вечното евангелие“. Делото за проповядване на евангелието не е било поверено на ангели, но на хора. Светите ангели имат задачата да го направляват. Те носят отговорност за великите движения за спасението на човеците, но действителното разгласяване на евангелието се извършва от служителите на Христос на земята.

Това предупреждение към света трябва да бъде разгласено от верни хора, които се подчиняват на внушенията на Божия Дух и на ученията на Неговото Слово. Това са тези, които обръщат внимание на „сигурното пророческо Слово“, като „светило, което свети в тъмно място, докато се зазори и зорницата изгрее в сърцата ви“ (2 Петр. 1:19). Те търсят познанието за Бога повече от скрито съкровище, считайки го за „по-добро от печалбата от сребро и добивът от него – за по-добър от чисто злато“ (Пр. 3:14). И Господ им разкрива великите истини за царството. „Довереният съвет на Господа е за онези, които Му се боят, и заветът Му ще им се обяви“ (Пс. 25:14).

Не образованите теолози са получили разбиране за тази истина и не те се заемат с проповядването ѝ. Ако са били предани и бдителни и усърдно и с молитва са изследвали Писанията, те биха познали кой час на нощта е. Пророчествата биха разкрили

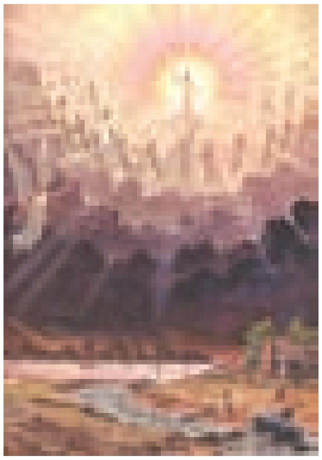

„А когато дойде Човешкият Син в славата Си и всичките свети ангели с Него, тогава ще седне на славния Си престол. И ще се съберат пред Него всичките народи; и ще ги раздели едни от други, както овчарят разделя овците от козите" *(Матей 25:31, 32).*

„Онзи, който свидетелства за това, казва: Да, идвам скоро. Амин! Ела, Господи Исусе! Благодатта на Господ Исус Христос да бъде със светиите. Амин" *(Откровение 22:20, 21).*

пред тях предстоящите събития. Но те не изпълняват тази задача и вестта е дадена на по-скромни хора. Исус казва: „Ходете, докато имате светлината, за да не ви завладее тъмнината“ (Йоан 12:35). Хората които обръщат гръб на дадената от Бога светлина или нямат интерес да я потърсят, когато тя им е съвсем под ръка, остават в тъмнина. Но Спасителят заявява:
312 „Който Ме следва, няма да ходи в тъмнината, а ще има светлината на живота“ (Йоан 8:12). Всеки, който всеотдайно се стреми да разбере Божията воля, като обръща сериозно внимание на вече дадената светлина, ще получи още по-голяма светлина. На тази душа ще се изпрати ярка небесна звезда, за да я напътства в цялата истина.

По времето на Първото пришествие на Христос свещениците и книжниците от светия град, на които са поверени Божиите слова, са имали възможност да разпознаят знаменията на времето и да разгласят идването на Обещания. Пророчеството на Михей показва месторождението Му (Мих. 5:2). Даниил конкретизира времето на Пришествието Му (Дан. 9:25). Бог поверява тези пророчества на еврейските водачи. Те нямат никакво извинение, че не забелязват и не разгласяват сред народа факта за скорошното идване на Месия. Невежеството им е последица от греховно пренебрегване на истината. **Евреите изграждат паметници на убитите Божии пророци, докато същевременно чрез уважението си към великите хора на земята отдават почит на служителите на Сатана.** Погълнати от амбициозните си борби за постове и власт в обществото, те изгубват от поглед Божествената чест, с която са удостоени от Небесния Цар.

С какъв дълбок и благоговеен интерес е трябвало старейшините на Израел да изучават мястото, времето и обстоятелствата на най-великото събитие в световната история – идването на Божия Син за изкуплението на човешкия род. **Целият народ е трябвало да бди и да очаква това, за да бъде сред първите, които ще поздравят Изкупителя на света.** Но, ето, във Витлеем двама изтощени пътници от Назаретските хълмове обхождат цялата тясна улица до най-източния край на града, напразно търсейки място за почивка и подслон за през нощта. Нито една врата не се отваря да ги приеме. Най-накрая намират убежище в жалък коптор, приготвен за добитъка, и там се ражда Спасителят на света.

313 Небесните ангели познават славата, която Божият Син е споделял с Отец преди създанието на света, и с напрегнат интерес очакват Неговото явяване на земята като най-великото и радостно събитие за цялото човечество. **Определени са ангели, които да занесат прекрасната новина на хората, готови да я приемат и които с радост ще я разгласят пред земните жители.** Христос е принизил Себе Си, приемайки човешко естество. Той трябва да понесе безкрайната тежест на злочестините, като направи душата Си принос за грях. Но ангелите искат Сина на Всевишния дори в унижението Си да се яви пред човеците с достойнството и славата, подобаващи на Неговия характер. Ще се съберат ли великите хора на земята в столицата на Израел, за да посрещнат идването Му? Няма ли легиони ангели да Го представят на очакващата група?

Един ангел посещава земята, за да види кои са готови да посрещнат Исус. Но не забелязва никакви признаци за очакване. Не чува никакви викове на прослава и тържество поради факта, че времето за идването на Месия е наближило. Известно време ангелът се носи над избрания град и над храма, където векове наред се е явявало Божието присъствие. Но дори там цари същото безразличие. В своята гордост и великолепие свещениците принасят нечисти жертви в храма. Фарисеите говорят назидателно с хората или се молят показно по ъглите на улиците. В царските дворци, в събранията на философите, в училищата на равините – никой никъде не обръща никакво внимание на невероятния факт, изпълващ небето с радост и прослава – че Изкупителят на хората скоро ще се яви на земята.

Няма абсолютно никакви признаци, че някой очаква Христос, и никакви приготовления за Княза на живота. Изумен, небесният пратеник е готов да се върне в небето с позорната новина, когато открива група овчари, пазещи стадата си през нощта. Докато гледат към отрупаното със звезди небе, те размишляват за пророчеството относно Пришествието на Месия, Изкупителя на света. Ето една група, която е готова да приеме небесната
вест. Внезапно Господният ангел им се явява, обявя- 314
вайки добрата вест за голямата радост. Цялото поле се изпълва с небесна слава, появяват се безброй небесни ангели и тъй като, изглежда, радостта е твърде голяма, за да я донесе от небето само един вестител, множество гласове се издигат в химн, който един ден ще пеят всички множества на спасените: „Слава на Бога във висините и на земята мир между хората, в които е Неговото благоволение!“ (Лука 2:14).

О, какъв силен урок е тази чудна история за Витлеем! Какъв укор е тя за нашето неверие, за нашата гордост и самонадеяност. Какво разтърсващо предупреждение е да внимаваме, да не би и

ВТОРОТО ИДВАНЕ НА ХРИСТОС

ОЧАКВАНЕ НА ВТОРОТО ИДВАНЕ

„Да не се смущава сърцето ви; вие вярвате в Бога, вярвайте и в Мен. В дома на Отца Ми има много жилища. Ако не беше така, Аз щях да ви кажа, защото отивам да ви приготвя място. И като отида и ви приготвя място, пак ще дойда и ще ви взема при Себе Си, така че, където съм Аз, да бъдете и вие” *(Йоан 14:1-3).*

„И докато се взираха към небето, когато възлизаше, ето, двама мъже в бели дрехи застанаха при тях, които и казаха: Галилеяни, защо стоите и гледате към небето? Този Исус, Който се възнесе от вас на небето, ще дойде така, както Го видяхте да отива на небето” *(Деяния 1:10, 11).*

„Защото нашето гражданство е на небето, откъдето и очакваме Спасител - Господ Исус Христос” *(Филипяни 3:20).*

„… като очакваме блажената надежда и явяването на славата на нашия велик Бог и Спасител Исус Христос” *(Тит 2:13).*

„И както на хората е определено веднъж да умрат, а след това - съд, така и Христос беше принесен веднъж, за да понесе греховете на мнозина, и ще се яви втори път, без да има работа с грях, за спасението на онези, които Го очакват” *(Евреи 9:27, 28).*

„И така, не напускайте дързновението си, за което имате голяма награда. Защото се нуждаете от търпение, така че, след като извършите Божията воля, да получите обещаното” *(Евреи 10:35, 36).*

„Ето, идвам скоро и Моята награда е с Мен, и ще отплатя на всекиго според делото му” *(Откровение 22:12).*

„… Човешкият Син ще дойде в славата на Своя Отец със Своите ангели; и тогава ще отплати на всекиго според делата му” *(Матей 16:27).*

„И в онзи ден ще кажат: Ето, това е нашият Бог, чакахме Го да ни спаси. Това е Господ, чакахме Го. Ще се радваме и ще се веселим в спасението Му” *(Исая 25:9).*

„И тогава ще видят Човешкия Син, идещ в облак със сила и голяма слава” *(Лука 21:27).*

„Възлюбени, сега сме Божии деца и още не е станало явно какво ще бъдем, но знаем, че когато стане явно, ще бъдем като Него, защото ще Го видим Такъв, какъвто е. И всеки, който има тази надежда в Него, очиства себе си, както Той е чист” *(1Йоаново 3:2, 3).*

нашето престъпно безразличие да ни попречи да разпознаем знаменията на времето и да пропуснем деня, когато ще бъдем посетени.

Но не само на юдейските хълмове, нито само сред скромните овчари ангелите намират души, очакващи идването на Месия. В земята на езичниците също има такива, които Го очакват. Това са мъдреци, богати и благородни източни философи. Изучавайки природата, те са открили Бога в Неговото майсторско дело. От еврейските Писания са научили, че „звезда ще излезе от Яков“ и с нетърпение очакват идването на Този, Който трябва да бъде не само „Утехата на Израил“, но и „светлина, която да просвещава езичниците“, и „спасение до края на земята“ (Лука 2:25, 32; Деян. 13:47). Те търсят светлина и светлината от Божия трон осветява пътя пред тях. Докато свещениците и равините в Ерусалим, назначени за пазители и тълкуватели на истината, са обгърнати в тъмнина, изпратената от Небето звезда насочва тези чужденци и езичници към мястото, където се намира новороденият Цар.

Също така точно „за спасението на онези, които Го очакват“ (Евр. 9:28) **Христос „ще се яви втори път, без да има работа с грях“.** Както новината за раждането на Спасителя, така и вестта за Второто пришествие не е поверена на религиозните водачи на народа. Те не успяват да запазят връзката си с Бога и отказват да приемат светлината от Небето. Затова
315 не са включени в групата, описана от апостол Павел: „Но вие, братя, не сте в тъмнина, та денят да дойде върху вас като крадец. Защото всички вие сте синове на светлината, синове на деня; ние не сме от нощта, нито от тъмнината“ (1 Сол. 5:4, 5).

Стражите върху стените на Сион е трябвало първи да чуят новината за Пришествието на Спасителя, първи да издигнат глас, за да разгласят, че идва, първи да предупредят народа да се подготви за идването Му. Но те живеят спокойно във въображаемия си мир и безопасност, а хората спят в греховете си. Исус вижда Своята църква като безплодно смокиново дърво, покрито с впечатляващи листа, обаче лишено от скъпоценни плодове. Религиозните форми се спазват от честолюбие, докато духът на истинското смирение, покаяние и вяра – които единствено могат да направят приемливо служенето за Бога – липсват напълно. Вместо привлекателните качества на Духа се виждат гордост, формализъм, славолюбие, егоизъм, потисничество. **Отстъпилата от истината църква затваря очите си за знаменията на времето. Бог не я изоставя, нито верността Му пропада, но самата тя се отдалечава от Него и се отделя от любовта Му. Когато вярващите отказват да приемат условията, Неговите обещания за тях остават неизпълнени.**

Такива са неизбежните последици, когато отказваме да оценим и да се възползваме от светлината и привилегиите, дарени ни от Бога. Когато църквата не следва откриваните от Божието провидение истини, за да приема всеки лъч светлина и да изпълнява всеки дълг, който ѝ се разкрива, религията неизбежно се изражда във формализъм и духът на живото благочестие изчезва. Този факт се наблюдава постоянно в историята на църквата. **Бог очаква от Своя народ дела на вяра и послушание, съответстващи на дарените благословения и привилегии. Послушанието изисква жертва и включва кръст. Точно затова толкова много от мнимите последователи на Христос отказват да приемат светлината от Небето и също като евреите от древността не познават времето, когато са посетени** (Лука 19:44). Заради
тяхната гордост и неверие Господ ги подминава и 316
разкрива Своята истина на хора, които, подобно на овчарите от Витлеем и на мъдреците от Изток, са приели цялата получена светлина.

18 глава

Отваряне на пророчествата

Един американски реформатор

Какво се случва, когато хората посветят живота си на Бога, след което отворят Библията и започнат да я изучават старателно години наред?

В Божието слово има сила. В пророчествата й има съкровище от познание. Отворената Библия е основата на повече мощни реформации – такива реформации, които променят живота на хората.

Един почтен, чистосърдечен фермер, който в определен момент се усъмнява в Божествения авто-
317 ритет на Писанията, обаче има искреното желание да разбере истината, е специално избраният от Бога човек да поведе движението за разгласяване на Второто пришествие на Исус Христос. Подобно на много други реформатори, Уилям Милър отрано в живота си се бори с нищетата и така научава великите уроци на трудолюбието и себеотрицанието. Той произхожда от семейство, чиито членове се отличават с независим, свободолюбив дух, издръжливост и ревностен патриотизъм – черти, изпъкващи и в неговия характер. Баща му е капитан в американската революционна армия и оскъдицата от детските години на Милър се дължи на жертвите, които той прави в борбите и страданията през този буреносен период.

Милър се радва на много добро здраве и още в детството му проличава, че притежава интелигентност над средното ниво. Това изпъква все повече с неговото израстване. Умът му е енергичен и добре развит и проявява неутолима жажда за знания. Макар че няма възможност да отиде в колеж, любовта към ученето и навикът му да мисли задълбочено и да преценява критично го правят човек с трезва преценка и широк кръгозор. Има безукорен характер в морално отношение и завидна репутация; всички оценяват високо неговата честност, пестеливост и великодушие. Чрез своята енергичност и работоспособност придобива компетентност в различни области, и въпреки това запазва навика си да се учи. Създава си добър авторитет в различните граждански и военни
служби, които заема, и пред него сякаш широко се 318
разтварят вратите към богатство и почести.

Майка му е истински благочестива жена и като малък той получава религиозно възпитание. Обаче в началото на зрелостта си попада сред деисти *(Деизъм (на латински: deus – „бог“) е религиозно-философско учение, възникнало през XVII—XVIII в., което подобно на Аристотел признава съществуването на Бога и сътворението на света, но само като първопричина, и отрича Неговото съществуване като Личност (теизъм), както и Неговата намеса и контрол над събитията в природата и обществото. Деизмът противоречи на самата същност на християнството - бел. пр.)*, чието влияние е още по-силно поради обстоятелството, че са предимно добри граждани и хуманни и великодушни личности. Тъй като живеят сред християнски институции, техните характери до известна степен са повлияни от тази среда. Добродетелите, които им спечелват уважението и доверието на хората, те дължат на влиянието на Библията. И все пак тези добри таланти са така деформирани, че работят срещу Божието слово. Когато се свързва с тези хора, Милър възприема тяхното гледище. Тълкуванията на Писанието по негово време създават трудности, които му изглеждат непреодолими. Обаче тази негова нова вяра, която отхвърля Библията, не предлага в замяна нищо по-добро и той далеч не е удовлетворен. Въпреки това около дванадесет години продължава да подкрепя тези гледища. Но на тридесет и четири годишна възраст Светият Дух внушава в душата му усещане за неговото греховно състояние. В досегашното си верую той не открива никаква увереност за щастие отвъд гроба. Бъдеще-

то му изглежда мрачно и безрадостно. Говорейки по-късно за чувствата си от онова време, той казва: „Мисълта за смъртта беше студена и смразяваща, а човек да дава сметка за живота си, това означаваше сигурна гибел - за всички. Небесата бяха като месинг над главата ми, а земята – като желязо под нозете ми. Вечността – какво е тя? А смъртта – защо съществува? Колкото повече разсъждавах, толкова по-малко разбирах. Колкото повече мислех, толкова по-разпокъсани ставаха заключенията ми. Опитвах се да спра да ми-
319 сля, но не можех да ограпича мислите си. Чувствах се напълно жалък, но не разбирах причината. Мърморех и се оплаквах, но не знаех от кого. Усещах, че нещо не е наред, но не знаех нито как, нито къде да намеря истината. Скърбях, но без никаква надежда.“

Това състояние на Милър продължава няколко месеца. „Изведнъж – казва той – характерът на Спасителя изпъкна живо в ума ми. Трябваше да съществува едно толкова добро и състрадателно Същество, Което да изкупи нашите беззакония, и по този начин да ни спаси от наказанието за греха. Веднага осъзнах колко прекрасно трябва да е То и си представих, че бих могъл да се оставя в ръцете Му и да се доверя на милостта Му. Но се появи въпросът: Как може да се докаже, че съществува такова Същество? Открих, че извън Библията не бих могъл да намеря никакви доказателства за съществуването на такъв Спасител или на такава бъдеща родина (…)

УИЛЯМ МИЛЪР (1782-1849)

Осъзнах, че само Библията разкрива такъв Спасител, от какъвто имах нужда. И се чудех как една небоговдъхновена книга може да излага принципи, които така съвършено да пасват на нуждите на грешния свят. Бях принуден да призная, че Писанията трябва да са откровение на Бога. Те станаха наслада за мен, а в Исус Христос открих Приятел. Той стана за мен „единствен между десет хиляди“, а Писанията, които преди ми се струваха неясни и противоречиви, сега се превърнаха в „светилник за нозете ми и светлина за пътеката ми“. Мислите ми се успокоиха - намерих своя покой. Открих, че Бог е Канара в океана на живота. Сега започнах основно да изучавам Библията и мога със сигурност да кажа, че я изследвах с голямо удоволствие. Открих, че не са ми казали и половината от това, което представлява. Чудех се как съм могъл да не забележа преди нейната красота и слава и как въобще съм могъл да я отхвърля. Там намерих разкрито всичко, което душата ми би могла да пожелае, както и лекарство за всички душевни терзания. Изгубих охота за всякакви други четива и съсредоточих всичките си усилия да получа мъдростта от Бога“ (Блис, С. Мемоари на У. Милър. С. 65-67).

Милър заявява открито вярата си в религията, която преди е презирал. Но неговите невярващи приятели бързо изтъкват всички онези аргументи, които самият той толкова често е представял срещу Божествения авторитет на Писанията. В този момент той не е подготвен да им отговори, но стига до извода, че ако Библията е откровение от Бога, тя не би трябвало да си противоречи. Освен това, тъй като е дадена 320
за полза на човека, тя трябва да е така създадена, че да може да бъде разбирана. Милър взема решение да изследва самостоятелно Писанията и да се увери лично дали всяко видимо противоречие не може да бъде обяснено.

Полага огромни усилия да се освободи от всички предубеждения и да мине без библейски коментари. Сравнява стих със стих с помощта на препратките и конкорданс. Провежда проучването си с ред и методично. Започвайки от Битие, чете стих по стих и не продължава напред, докато не си изясни значението на няколкото пасажа - така, че да няма никакви неясноти. Когато попадне на нещо неразбираемо, той си създава навик да го сравнява с всеки друг стих, който би могъл да има някаква връзка с разглеждания въпрос. Осмисля връзката на всяка дума с темата на стиха и ако така оформеното му тълкуване съвпада с всеки паралелен текст, проблемът се разрешава. Затова винаги когато попада на труден за разбиране

пасаж, търси обяснение за него в някоя друга част на Писанията. Така, изучавайки Библията с искрена молитва за Божествено просветление, това, което преди му се е струвало трудно за разбиране, се изяснява. Преживява от личен опит верността на думите на псалмиста: „Изявяването на Твоите думи дава светлина и разум на невежите“ (Пс. 119:130).

С дълбок интерес изучава книгите „Даниил“ и „Откровение“, прилагайки същите принципи на тълкуване, както и при другите; и за голяма своя радост открива, че пророческите символи биха могли да бъдат разбрани. Вижда, че пророчествата, които са се сбъднали, са се изпълнили буквално; че всичките различни символични образи, метафори, притчи, сравнения и пр. са или обяснени в непосредствения контекст, или термините, с които са изразени, са уточнени в други стихове; и когато се обясняват чрез тях, трябва да бъдат разбирани буквално. „Така се убедих – казва той - че Библията е система от открити истини, дадени толкова ясно и просто, щото и
321 не особено интелигентният смъртен човек да не се заблуди по отношение на тях“ (Блис. С. 70). Усилията му са възнаградени с разкриване на брънка подир брънка от веригата на истината, докато една след друга проследява славните „магистрали“ на пророчествата. Небесни ангели направляват мислите му и разкриват Писанията пред неговия ум.

Приемайки начина на изпълнение на пророчествата в миналото като критерий, според който да преценява изпълнението на тези, които са все още в бъдещето, той се убеждава, че популярното гледище за духовното царство на Христос – период от хиляда години преди края на света – не се подкрепя от Божието слово. Тази доктрина, предсказваща хиляда години на правда и мир преди личното идване на Господа, отлага твърде далеч страшния Божи ден. Но колкото и да е приятна, тя противоречи на ученията на Христос и Неговите апостоли, които заявяват, че житото и плевелите ще растат заедно до жетвата - края на света; че „злите хора и измамниците ще напредват към по-лошо“; че „в последните дни ще настанат тежки времена“ и че царството на тъмнината ще продължава до завръщането на Господа и ще бъде унищожено от дъха на устата му и от блясъка на Пришествието Му (Мат. 13:30, 38-41; 2 Тим. 2:13, 1; 2 Сол. 2:8).

Доктрината за обръщането на целия свят и за духовното царство на Христос не се потвърждава от апостолската църква. Тя като цяло не се приема от християните до около началото на осемнадесети век. Последиците от нея са пагубни - както при всяка друга заблуда. Тя учи хората да отлагат далеч в бъдещето идването на Господа и им пречи да забележат знаменията, оповестяващи близостта на Пришествието Му. Внушава чувство на сигурност и безопасност, което няма никакви основания, и подвежда много хора да пренебрегват наложителната подготовка за срещата с техния Господ.

Милър открива, че Писанието недвусмислено говори за буквалното, лично идване на Христос. Апостол Павел казва: “... сам Господ ще слезе от небето с
повелителен вик, при глас на архангел и при Божия 322
тръба; и първо ще възкръснат мъртвите в Христос“ (1 Сол. 4:16). А Спасителят заявява: „… като видят Човешкия Син, идващ на небесните облаци със сила и голяма слава;“ „Защото, както светкавицата излиза от изток и се вижда чак до запад, така ще бъде и Пришествието на Човешкия Син“ (Мат. 24:30, 27). Той ще бъде съпровождан от цялото небесно войнство. „А когато дойде Човешкият Син в славата Си и всичките (свети) ангели с Него…“ (Мат. 25:31). „И ще изпрати Своите ангели със силен тръбен глас; и те ще съберат избраните Му“ (Мат. 24:31).

При Пришествието на Исус Христос праведните мъртви ще бъдат възкресени, а праведните живи ще бъдат преобразени. „Не всички ще починем – казва апостол Павел - но всички ще се изменим в един миг, в мигване на око, при последната тръба; защото тръбата ще затръби и мъртвите ще възкръснат нетленни, и ние ще се изменим. Защото това тленното трябва да се облече в нетление и това смъртното – да се облече в безсмъртие“ (1 Кор. 15:51-53). В писмото си до солунците, след като описва идването на Господа, той казва: “И мъртвите в Христа ще възкръснат по-напред; после ние, които сме останали живи, ще бъдем грабнати заедно с тях в облаците да посрещнем Господа във въздуха; и така ще бъдем всякога с Господа” (1 Сол. 4:16, 17).

Божият народ не може да приеме царството преди личното пришествие на Христос. Спасителят казва: „А когато дойде Човешкият Син в славата Си и всичките (свети) ангели с Него, тогава ще седне на славния Си престол. И ще се съберат пред Него всичките народи; и ще ги раздели едни от други, както овчарят разделя овцете от козите; и ще постави овцете от дясната Си страна, а козите – от лявата. Тогава Царят ще каже на тези, които са от дясната Му страна: Елате вие, благословени от Отца Ми, и наследете царството, приготвено за вас от създаването на света“ (Мат. 25:31-34). От тези стихове виждаме, че когато Човешкият Син дойде, мъртвите възкръсват нетленни, а живите са преобразени. Чрез
тази огромна промяна те са подготвени да приемат 323

царството, защото ап. Павел казва: „Плът и кръв не могат да наследят Божието царство, нито тленното наследява нетленното“ (1 Кор. 15:50). В настоящото си състояние човек е смъртен, тленен. Но Божието царство ще бъде нетленно, вечно съществуващо. Затова в своето настоящо състояние човек не може да влезе в Божието царство. Но когато дойде Исус, Той ще удостои Своя народ с безсмъртие и тогава ще ги извика да наследят царството, на което те досега са били само наследници.

Тези и други стихове доказват категорично на Милър, че събитията, които по всеобщо мнение се очаква да се случат преди Пришествието на Христос, като например универсалното царство на мира и установяването на Божието царство на земята, трябва да станат след Второто пришествие. Освен това всички знамения на времето и състоянието на света съответстват на пророческото описание за последните дни. Единствено от изучаването на Писанието той е принуден да стигне да заключението, че определеният период за съществуване на земята в настоящото ѝ състояние скоро ще приключи.

„Друго доказателство, което активно повлия на мисленето ми – казва той - е хронологията на Писанията (…) Открих, че предсказаните събития, които са се изпълнили в миналото, често се осъществяват в рамките на определено време. Сто и двадесетте години преди потопа (Битие 6:3); предсказаните седем дена, които го предхождат, и после четиридесетте дена дъжд (Бит. 7:4); четиристотинте години на временно пребиваване на потомците на Авраам в чужда земя (Бит. 15:13); трите дена от сънищата на хлебаря и виночерпеца (Бит. 40:12-20); седемте години на фараона (Бит. 41:28-54); четиридесетте години в пустинята (Числа 14:34); трите и половина години суша (3 Царе 17:1; Лука 4:25); седемдесетте години плен (Ер. 25:11); седемте времена на Навуходоносор (Дан. 4:13-16) и седемте седмици, шестдесет и двете седмици и едната седмица, което прави седемдесет седмици, определени за евреите (Дан. 9:24-27) – събитията, определени от тези периоди, са били някога само въпрос на пророчество и са се изпълнили точно според предсказанията“ (Bliss. С. 74, 75).

324 Затова, когато при изследването си на Библията открива различни хронологични периоди, които според неговите схващания се простират до Второто пришествие на Христос, той не може да не ги приеме за „определени отпреди времена“, които Бог е разкрил на слугите Си. „Скритото – казва Моисей – е на Господа, нашия Бог, а откритото е на нас и на синовете ни до века“ (Вт. 29:29). А чрез пророк Амос Господ заявява, че „няма да направи нищо, без да открие тайната Си на слугите Си, пророците“ (Амос 3:7). Следователно изучаващите Божието слово могат с основание да очакват най-удивителното събитие в човешката история да бъде ясно посочено в Писанията на истината.

„Когато напълно се убедих – казва Милър - че цялото Писание е боговдъхновено и полезно (2 Тим. 3:16); че то никога не е идвало по човешка воля, но е написано от свети хора под влиянието на Светия Дух (2 Петр. 1:21) и че е създадено за наше поучение, за да можем чрез търпението и утехата от Писанията да имаме надежда, аз не можех да не приема, че хронологичните части от Библията са точно толкова част от Божието слово и предмет на сериозни размишления, колкото всяка друга част от Писанията. Затова разбрах, че в опита си да схвана какво Бог е счел за подходящо да ни разкрие в Своята милост, аз нямах никакво право да прескачам пророческите периоди“ (Блис. С. 75).

Пророчеството, което сякаш най-ясно разкрива времето за Второто пришествие, е в Даниил 8:14: „До две хиляди и триста денонощия: тогава светилището ще се очисти“. Следвайки правилото Писанието да тълкува само себе си, Милър научава, че един ден в символично пророчество представлява една година (Числа 14:34; Ез. 4:6). Разбира, че периодът от 2 300 пророчески дни или буквални години се простира далеч отвъд времето на евреите, следователно не би могъл да се отнася за светилището от онова време. Милър споделя общоприетото тогава гледище, че в християнската епоха светилището е земята, и затова приема, че очистването на светилището, предсказано 325
в Даниил 8:14, символизира очистването на земята с огън при Второто пришествие на Христос. Следователно, заключава той, ако може да се намери точната начална точка на 2 300 денонощия, ще бъде възможно лесно да се установи времето на Второто пришествие. По този начин ще се разкрие времето на този велик апогей, когато настоящото положение на нещата с „цялата негова гордост и сила, великолепие и външен блясък, нечестие и потисничество ще се прекрати“; когато проклятието ще бъде „премахнато от земята, смъртта ще бъде унищожена, Божиите служители, пророците, светиите и боящите се от Божието име ще получат наградата си, а унищожителите на земята ще бъдат унищожени“ (Блис. С. 76).

Милър продължава изследването на пророчествата с подновена и още по-дълбока сериозност, като посвещава цели дни и нощи на темата, която сега му се струва така изключително важна и всепоглъщащо

ДАНИИЛ 8:14 и 9:24-27

„Той ми каза: До две хиляди и триста денонощия; тогава светилището ще се очисти” (Даниил 8:14 – превод ББД 2005).

„Седемдесет седмици са определени за народа ти и за светия ти град за свършване на престъплението и за слагане на край на греховете, и за правене на умилостивение за беззаконието, и за въвеждане на вечна правда, за запечатване на видение и пророчество, и за помазване на Пресвятото място. И така, знай и разбирай: От излизането на словото да се възстанови и съгради Ерусалим до Помазаника, Княза, ще бъдат седем седмици и шестдесет и две седмици; и ще бъде възстановен и съграден, с улици и окоп, и то в размирни времена. И след шестдесет и две седмици Помазаникът ще бъде отмахнат и няма да има нищо. И народът на идващия княз ще разруши града и светилището; и краят му ще бъде чрез наводнение; и до края: война, определени опустошения. И той ще потвърди завет с мнозина за една седмица, а в половината на седмицата ще прекрати жертвата и приноса; и на крилото на мерзостите идва един запустител, докато решеното унищожение се излее върху запустителя” (Даниил 9:24-27).

интересна. В осма глава от книгата „Даниил“ той не може да намери никакво указание за началната точка на 2 300 денонощия. Въпреки че ангел Гавриил заповядва на Даниил да разбере видението, той му дава само частично обяснение. Когато пред погледа на пророка се разкрива ужасното преследване, което предстои да сполети църквата, физическата му сила не издържа. Той не може да понесе повече вълнения и ангелът го оставя за известно време. Даниил „примря и боледува няколко дни“. „И бях ужасен за видението – казва той - защото никой не го разбираше.“

Обаче Бог е заповядал на Своя пратеник: „Дай на този да разбере видението“. Задачата трябва да бъде изпълнена. Подчинявайки се на поръчението, след известно време ангелът се връща при Даниил с думите: „Сега излязох, за да те науча да разбираш“; „затова обърни внимание на словото и разбери видението“ (Дан. 8:27, 16; 9:22, 23, 25-27). Има един важен момент от видението в 8 глава, който е оставен неизяснен, а именно, времевият аспект – периодът от 2 300 денонощия. Затова ангелът, продължавайки обяснението си от последните си думи, се занимава главно с темата за времето: „Седемдесет седмици се определиха заради людете ти и заради светия ти град
326 (…) от излизането на заповедта да се съгради изново Ерусалим до Месия Вожда ще бъдат седем седмици и шестдесет и две седмици: ще се съгради изново стъгдата и стената, и то във времена утеснителни. И подир шестдесетте и две седмици ще се посече Месия, но не заради Себе Си (…) И ще постави завет с мнозина в една седмица; а в половината на седмицата ще престане жертвата и приношението“ (ЦП).

Ангелът е изпратен при Даниил с изричната цел да му обясни това, което не е успял да разбере от видението в осма глава – думите, свързани с времето – „До две хиляди и триста денонощия: тогава светилището ще се очисти“. Веднага след като заповядва на Даниил „обърни внимание на словото и разбери видението“, ангелът казва: „Седемдесет седмици се определиха заради людете ти и заради светия ти град“. Думата, преведена тук „определиха“, буквално означава „отрязаха“. Седемдесет седмици, символизиращи 490 години, са обявени от ангела за отрязани като специално отнасящи се за евреите. Но от какво са отрязани? Тъй като 2 300-та денонощия са единственият времеви период, споменат в 8 глава, това трябва да е периодът, от който са отрязани седемдесетте седмици. Следователно седемдесетте седмици трябва да са част от 2 300-та денонощия, а двата периода трябва да започват от един и същи момент. За седемдесетте седмици ангелът обявява, че започват от излизането на заповедта да се възстанови и построи Ерусалим. Ако би могла да се открие датата на тази заповед, тогава ще се установи и началната точка за големия период от 2 300 денонощия.

Този указ се намира в седмата глава на Ездра – стихове 12-26. В пълната си форма той е издаден от персийския цар Артаксеркс през 457 г. пр. Хр. Но в Ездра 6:14 се казва, че домът на Господа в Ерусалим е построен „според заповедта [„указа“] на Кир и Дарий, и Артаксеркс, царя на Персия.“ Когато издават, препотвърждават и допълват указа, тези трима царе го довеждат до пълнотата, изисквана от пророчеството, за да бъде начало на периода от 2 300 години. Когато се вземе годината 457 пр. Хр. като дата на заповедта, всяка подробност от пророчеството за седемдесетте
седмици се изпълнява съвсем точно. 327

„От излизането на заповедта да се съгради изново Ерусалим до Месия Вожда ще бъдат седем седмици и шестдесет и две седмици“ – общо шестдесет и девет седмици или 483 години. Указът на Артаксеркс влиза в сила през есента на 457 г. пр. Хр. От тази дата 483 години достигат до есента на 27 г. сл. Хр. (виж Приложението). Тогава се изпълнява това пророчество. Думата „Месия“ означава „Помазаникът“. През есента на 27 г. сл. Хр. Христос е кръстен от Йоан и получава помазване от Духа. Апостол Павел потвърждава, че „Бог помаза със Светия Дух и със сила Исус от Назарет“ (Деян. 10:38). А самият Спасител заявява: „Духът на Господа е на Мен, защото Ме е помазал да благовестявам на бедните“ (Лука 4:18). След кръщението Си Той отива в Галилея, където „проповядваше Божието благовестие, като казваше: Времето се изпълни“ (Марк 1:14, 15).

„И ще постави завета с мнозина в една седмица.“ Дадената тук „седмица“ е последната от седемдесетте. Това е последният период от седем години, даден конкретно на евреите. През това време, което се простира от 27 г. сл. Хр до 34 г. сл. Хр., Христос отначало лично, а след това чрез учениците Си разпространява евангелската покана предимно сред евреите. Когато апостолите тръгват да разнасят добрата вест за царството, Спасителят ги съветва: „Не пътувайте към езичниците и в самарянски град не влизайте; а по-добре отивайте при изгубените овце от израелевия дом“ (Мат. 10:5, 6).

„В половината на седмицата ще престане жертвата и приношението.“ В 31 г. сл. Хр., три и половина години сред кръщението Му, Господ е разпънат на кръст. С великата жертва, принесена на Голгота, се слага край на онази система на жертвоприношения, която четири хиляди години е сочила напред към

Божия Агнец. Символът е срещнал своя прототип и всички жертви и дарове на церемониалната система трябва да бъдат прекратени.

Седемдесетте седмици, или 490-те години, определени конкретно за евреите, завършват, както 328 видяхме, в 34 г. сл. Хр. Тогава, чрез действията на еврейския Синедрион, нацията окончателно отхвърля евангелието с мъченическата смърт на Стефан и гоненията срещу последователите на Христос. Тогава вестта за спасението, която вече не е ограничена само до избрания народ, е дадена на целия свят. Учениците, принудени от преследванията да избягат от Ерусалим, „обикаляха и благовестяваха Словото“ (Деян. 8:4). „Така Филип слезе в град Самария и им проповядваше Христос“ (ст. 5). Напътстван от Бога, апостол Петър разкрива евангелието на стотника от Цезарея – богобоязливия Корнилий. А ревностният Павел, спечелен за каузата на Христос, е упълномощен да занесе радостната вест „далеч между езичниците“ (Деян. 22:21).

Дотук се изпълнява в поразителни подробности всеки аспект от пророчеството и началото на седемдесетте седмици е определено без никакво съмнение като 457 г. пр. Хр., а периодът изтича в 34 г. сл. Хр. От тази дата няма никакъв проблем да се открие краят на 2 300 денонощия. Седемдесетте седмици – 490 дни – са откъснати (отрязани) от 2 300-та, следователно остават 1 810 дни. След края на 490-те дни все още остават да се изпълнят 1 810-те. От 34 г. сл. Хр. 1 810 години стигат до 1844 г. Следователно 2 300 денонощия от Даниил 8:14 завършват през 1844 г. Според свидетелството на ангела, след изтичането на този голям пророчески период „светилището ще се очисти“. По този начин времето за очистването на светилището, което по всеобщото мнение на Миълровите съвременници ще се случи при Второто пришествие, е посочено категорично.

Милър и съмишлениците му отначало смятат, че 2 300 денонощия ще завършат пред пролетта на 1844 г., докато пророчеството сочи към есента на същата година (виж Приложението). Това недоразумение донася разочарование и объркване у хората, които са определили по-ранната дата като време за идването на Господа. Но това ни най-малко не намалява убедителността на аргумента, показващ, че 2 300-та денонощия свършват през 1844 г. и че великото съ-
329 битие, символизирано с очистването на светилището, трябва да се случи точно тогава.

Започвайки изучаването на Писанията, за да докаже, че те са Божие откровение, отначало Милър въобще не очаква, че ще достигне до такова заключение, като това. Дори за самия него е трудно да повярва, че резултатите от проучването му са достоверни. Но доказателствата от Писанието са твърде ясни и убедителни, за да бъдат пренебрегвани.

Той вече две години е изучавал Библията, когато през 1818 г. стига до сериозното убеждение, че след около двадесет и пет години Христос ще се яви да изкупи Своя народ. „Няма нужда да казвам каква радост изпълни сърцето ми от тази възхитителна перспектива – казва Милър - нито какъв пламенен копнеж се породи в душата ми да участвам в радостта на изкупените. Сега Библията стана за мен нова книга. Това наистина беше пир за ума. Всичко, което ми изглеждаше мрачно, мистично или неясно в нейните учения, се разпръсна пред ярката светлина, която сега се излъчваше от свещените ѝ страници. И колко ясна и славна изглеждаше истината! Всички противоречия и несъответствия, които бях намирал преди в Словото, изчезнаха. И макар да имаше много части от него, които се ядосвах, че не разбирам напълно, все пак толкова много светлина от Библията беше осветила замъгления ми ум, щото от изследването ѝ чувствах удоволствие, каквото никога преди не съм предполагал, че може да се преживее“ (Блис. С. 76, 77).

„При такова сериозно убеждение, че в Писанията са предсказани значителни събития, които ще се изпълнят след толкова кратко време, пред мен с голяма сила застана въпросът за дълга ми към света с оглед на доказателствата, повлияли на самия мен“ (Пак там. С. 81). Милър не би могъл да пренебрегне мисълта, че негов дълг е да предаде и на други получената светлина. Той очаква да срещне съпротива от невярващите, но е убеден, че всички християни ще се зарадват от надеждата да видят Спасителя, Когото твърдят, че обичат. Единственият му страх е, че в голямата си радост от перспективата за толкова 330
скорошното славно избавление, мнозина ще приемат доктрината, без достатъчно да изследват Писанията, за да се убедят в истината. Затова се колебае дали да я представи, да не би да е сбъркал и да стане средство за заблуждаване и на други. Това го кара да прегледа отново доказателствата в подкрепа на заключението, до което е достигнал, и да обмисли внимателно всяка трудност, за която може да се сети. Открива, че възраженията изчезват в светлината на Божието слово като мъгла под слънчевите лъчи. След пет години, прекарани по този начин, той е напълно убеден в правотата на позицията си.

А сега дългът да разкрие на другите това, което според него толкова ясно казват Писанията, се изправя с нова сила пред съвестта му. „Когато тръгвах да си

върша работата – споделя той - в ушите ми постоянно звучеше: „Иди и кажи на света в каква опасност се намира.“ Постоянно се повтаряше следният стих: „Когато кажа на безбожния: Безбожнико, непременно ще умреш, а ти не проговориш, за да предупредиш безбожния да се обърне от пътя си, онзи безбожник ще умре заради беззаконието си, но кръвта му ще изискам от ръката ти. Но ако предупредиш безбожния за пътя му, да се обърне от него, а той не се обърне от пътя си, той ще умре заради беззаконието си, а ти си избавил душата си“ (Ез. 33:8, 9). Имах чувството, че ако нечестивите бъдат подходящо предупредени, много от тях биха се покаяли. А ако не бъдат предупредени, кръвта им ще се изиска от моята ръка“ (Блис. С. 92).

Той започва да разкрива идеите си в лични срещи, молейки се някой проповедник да почувства силата им и да им даде гласност. Но не може да се отърси от убеждението, че има лична отговорност за разгласяване на предупреждението. В ума му постоянно отекват думите: „Иди и разкажи на света. Ще изискам кръвта им от твоята ръка“. Той чака в продължение на девет години с това бреме, тегнещо върху душата му, докато накрая през 1831 г. за пръв път представя публично основанията за вярата си.

331 Както Елисей е призован да остави воловете на полето, за да получи дрехата на посвещение в пророческа служба, така и Уилям Милър е призован да остави ралото си и да разкрие пред хората тайните на Божието царство. С голям трепет пристъпва той към това дело, превеждайки слушателите си стъпка по стъпка през пророческите периоди до Второто пришествие на Христос. При всяка следваща възможност той придобива нова сила и смелост, когато вижда широкия интерес, предизвикан от думите си.

Само след настойчивите молби на братята му, в чиито думи той чува Божия призив, Милър се съгласява да представи публично своята гледна точка. Сега той е на петдесет години, без никакъв опит в ораторството и обременен с усещането, че не е подходящ за предстоящото дело. Но още от самото начало усилията му за спасението на души са благословени по забележителен начин. След неговата първа лекция следва религиозно пробуждане, при което се обръщат тринадесет цели семейства с изключение на двама човека. Веднага получава настойчиви искания да проповядва и на други места и почти навсякъде, където работи, следва духовно пробуждане. Грешници се обръщат във вярата, християни се пробуждат за по-голямо посвещение и деисти и невярващи са принудени да признаят истинността на Библията и християнската религия. Свидетелството на тези, сред които Милър работи, е следното: „Той достига хора, на които други не могат да повлияят“ (пак там. С. 138). Неговите проповеди са предназначени да пробудят съзнанието на обществото за великите неща в религията и да възпрат нарастващия светски дух и плътски манталитет на епохата.

В почти всеки град се обръщат десетки, стотици хора в резултат от проповедите му. На много места протестантските църкви от почти всички деноминации се отварят за него и поканите за служене обикновено идват от пасторите на няколко църкви. Той спазва неизменното правило да не работи в никое място, където не е бил поканен. Обаче много скоро се оказва невъзможно да изпълни и половината от
трупащите се молби. Мнозина, които не приемат 332
възгледа му за точното време на Второто пришествие, са убедени в сигурността и близостта на Христовото идване и в нуждата да се подготвят за него. В някои от големите градове делото му води до видими резултати. Разпространители на алкохол изоставят своята незаконна търговия и превръщат магазините си в зали за събрания. Свърталища на хазарта се разпускат. Невярващи хора, деисти, универсалисти* и дори най-разюздани развратници се преобразяват, някои от които не са влизали с години в молитвен дом. Различните деноминации започват да организират молитвени събрания в много квартали почти на всеки час и делови хора се събират на обяд за молитва и прослава на Бога. Не се чувства никаква превъзбуда, но само едно почти всеобщо усещане за тържественост. Неговата работа – подобно на делото на първите реформатори - по-скоро убеждава разума и пробужда съвестта, а не възбужда единствено чувствата.

През 1833 г. Милър получава разрешение да проповядва в Баптистката църква, на която е член. Огромен брой от служителите на тази деноминация също одобряват делото му и той продължава да работи с тяхното официално съгласие. Пътува и проповядва непрекъснато, въпреки че личните му усилия са ограничени главно до Нова Англия и Средните
щати. В продължение на няколко години разноските 333
му са изцяло за негова сметка и дори след това никога не получава достатъчно, за да посрещне пътните си разходи до местата, където е поканен. Затова публичното служене не само че не му донася парична изгода, но му излиза страшно скъпо за сметка на неговия имот, който постепенно намалява през този период от живота му. Милър има голямо семейство, но тъй като всички са пестеливи и трудолюбиви, фермата му е достатъчна както за тяхната, така и за

ГОЛЕМИЯТ МЕТЕОРИТЕН ДЪЖД ОТ 13 НОЕМВРИ 1833 г.

неговата издръжка.

През 1833 г., две години след като той започва публично да излага доказателствата за скорошното завръщане на Христос, се явява и последното от знаменията, обещани от Спасителя като белези на Второто пришествие. Исус казва: „Звездите ще падат от небето“ (Мат. 24:29). А в Откровение, докато гледа във видение сцените, оповестяващи идването на Бо-
333 жия ден, Йоан заявява: „Небесните звезди паднаха на земята както, когато смокинята, разклащана от силен вятър, хвърля неузрелите си смокини“ (Откр. 6:13). Това пророчество се изпълнява поразително и впечатляващо в големия метеоритен дъжд от 13 ноември 1833 г. Това е най-обширната и невероятна сцена на падащи звезди, известна някога: „Цялото небе над Съединените щати часове наред беше огнена стихия! Няма друго небесно явление в тази страна от момента на заселването ѝ, което да е предизвиквало такъв силен възторг в една група от обществото, а такъв страх и ужас – в друга.“ „Много хора все още не могат да се отърсят от неговата величественост и страховита красота (…) Никога не е валял по-„проливен дъжд“ от тези метеорити, които падаха на земята: еднакво интензивно на изток, запад, север и юг. С една дума, цялото небе сякаш се движеше (…) Явлението, както е описано в „Журнал“ на професор Сълимън, се наблюдава от цяла Северна Америка (…) От два часа сутринта до пълното зазоряване се вижда неспирната игра на ослепително ярки светли обекти навсякъде в абсолютно ясното и безоблачно небе“ (Дивънс, Р. Американски прогрес или най-великите събития на най-великия век. Гл. 28, пар. 1-5).

„Няма думи, способни да опишат великолепието на това величествено явление (…) Никой, който не го е видял, не може да си изгради задоволителна представа за неговата слава. Като че ли целите звездни небеса се бяха събрали в една точка близо до зенита и едновременно изстрелваха залпове със светкавична скорост към всяка част от хоризонта. И въпреки това запасите им не свършваха – хиляди след хиляди звезди се изсипваха бързо, като че ли създадени точно за случая“ (Ф. Рийд в „Християнски застъпник и журнал“, 13 декември 1833). „Не може да се намери по-добро сравнение от смокиново дърво, ръсещо смокините си под напорите на мощен вятър“ („Старият земляк“ в Портландски вечерен вестник,

26 ноември 1833).

В нюйоркския Journal of Commerce от 14 ноември 1833 г. се появява дълга статия за този изключителен
334 феномен, съдържаща следното твърдение: „Мисля, че нито един философ или учен не е разказвал или съобщавал за такова събитие, като това вчера сутринта. Един пророк от преди хиляда и осемстотин години го предсказва съвсем точно, ако за нас не е голям проблем да схванем, че „да падат звезди“ означава „падащи звезди“… в единствения възможен смисъл, в който това може да бъде вярно съвсем буквално“.

Така се явява и последното от онези знамения за идването на Исус, които според думите Му учениците трябва да възприемат по следния начин: „Също така и вие, когато видите всичко това, да знаете, че Той е близо при вратата“ (Мат. 24:33). След тези знамения Йоан вижда като следващо велико събитие свиването на небесата като свитък, докато земята се тресе, планините и островите се преместват от местата си и нечестивите, ужасени, се опитват да избягат от присъствието на Човешкия Син (Откр. 6:12-17).

Много от хората, които наблюдават падането на звездите, считат това за вестител на идващия съд, „ужасен символ, сигурен предтеча, милостиво знамение за онзи велик и страшен ден“ („Старият земляк“ в Портландски вечерен вестник, 26 ноември 1833 г.). Така вниманието на хората се насочва към изпълнението на пророчествата и мнозина обръщат внимание

ДЖОСАЯ ЛИЧ (1809-1886)

на предупреждението за Второто пришествие.

През 1840 г. друго поразително изпълнение на пророчество поражда широк интерес. Две години преди това Йосия Лич, един от водещите проповедници на Второто пришествие, публикува тълкуване на Откровение, 9 глава, предсказвайки падането на Османската империя. Според неговите изчисления тази власт трябва да бъде съборена „… в 1840 г., някъде през август“. А само няколко дни преди събитието той пише: „Ако допуснем, че първият период от 150 години се е изпълнил точно преди възкачването на Константин XI Драгаш с разрешението на турците и че 391 години и петнадесет дена започват в края на първия период, той ще завърши на 11 август 1840 г., когато може да се очаква Османската власт в Константинопол да бъде свалена. Вярвам, че точно това ще се случи“ (Джосая Лич в Знамения на времето и тълкувател на пророчествата, 1 август 1840).

Точно в посоченото време Турция чрез своите посланици приема протекцията на обединените сили на Европа и по този начин се поставя под контрола на християнските нации. Това събитие изпълнява
съвсем точно пророчеството (виж Приложението). 335
Когато това се разчува, много хора се убеждават, че принципите за тълкуване на пророчествата, възприети от Милър и сътрудниците му, са правилни и движението за Второто пришествие получава невероятен тласък. Към Милър се присъединяват хора с добро образование и положение, за да проповядват и публикуват неговите възгледи; и от 1840 до 1844 г. делото се разраства много бързо.

Уилям Милър притежава силен ум, дисциплиниран чрез размишление и учене. Към това се прибавя и небесната мъдрост, когато човекът е свързан с Източника на мъдростта. Той е истински стойностна личност, неизбежно внушаваща уважение и почит навсякъде, където се ценят почтеният характер и моралните добродетели. Съчетавайки истинска сърдечна доброта с християнско смирение и самоконтрол, той е внимателен и любезен към всички, готов да изслушва мненията на другите и да претегля аргументите им. Преценява всички теории и доктрини чрез Божието слово без излишно горещене или вълнение и логичните му аргументи, както и изключително доброто познаване на Писанията му позволяват да опровергава заблудите и да разобличава лъжите.

Въпреки това делото му не се развива без злостна съпротива. Както и при предишните реформатори, представяните от него истини не са приети с благоразположение от религиозните учители. Тъй като позициите им не са подкрепени от Писанията, те

са принудени да прибягват до човешки мнения и доктрини, както и до преданията на отците. Но Божието слово е единственото доказателство, приемано от проповедниците на адвентната истина. Техният лозунг е „Библията и само Библията“. Липсата на библейски аргументи от страна на техните опоненти е „компенсирана“ с присмех и подигравки. Противниците им посвещават време, пари и таланти да злепоставят хората, чието единствено „престъпление“ е, че очакват с радост завръщането на своя Господ, стремят се да живеят свят живот и съветват другите да се подготвят за Неговото идване.

Сериозни усилия се полагат да се отклони съзнанието на хората от темата за Второто пришествие. Изучаването на пророчествата, свързани с идването на Христос и с края на света, се представя като грях,
336 като нещо, от което хората трябва да се срамуват. По този начин популярните проповедници подкопават вярата в Божието слово. Техните учения превръщат хората в неверници и много от тях си позволяват своеволието да ходят по своите нечестиви страсти. Тогава причинителите на това зло обвиняват за него адвентистите.

Макар че говори пред претъпкани зали с интелигентни и внимателни слушатели, името на Милър рядко се споменава в религиозната преса, освен подигравателно или осъдително. Одързостени от позицията на религиозните учители, лекомислените и нечестиви хора прибягват до оскърбителни епитети, до долни и богохулни „остроумничения“ в усилията си да затрупат с обиди него и делото му. Белокосият мъж, който е оставил удобния си дом, за да пътува на собствени разноски от град в град, от селище в селище, работейки непрестанно и с всички сили, за да занесе на света тържественото предупреждение за наближаващия съд, е осъждан презрително като фанатик, лъжец, хитроумен мошеник.

Подигравките, лъжите и злобата, струпвани върху него, предизвикват възмутения протест дори на светската преса. „Лекомисленото и с вулгарен език третиране на въпрос с такава изумителна важност и с такива страшни последици - обясняват светски хора - не само е подигравка с чувствата на неговите разпространители и защитници, но и шегуване със съдния ден, и подигравка със самия Бог, и пренебрежение спрямо страха от Неговия съдебен престол“ (Блис. С. 183).

Подстрекателят на всяко зло се стреми не само да противодейства на влиянието на адвентната вест, но и да унищожи самия пратеник. Библейската истина на Милър докосва сърцата на слушателите, укорява греховете им и смущава самодоволството им. А ясните му и пронизващи думи събуждат тяхната враждебност. Съпротивата на църковните членове срещу неговата вест одързостява по-низшите класи да отидат още по-далеч. И враговете правят заговор да отнемат живота му, когато напусне мястото на събранието. Но свети ангели се смесват с тълпата
и един от тях, в човешки образ, хваща за ръка този 337
Господен служител и го извежда на безопасно място от разгневената тълпа. Делото му още не е завършено и Сатана и неговите помощници не успяват да постигнат целта си.

Въпреки цялата враждебност, интересът към адвентното движение продължава да расте. От десетки и стотици, църквите нарастват до хиляди. Много църковни общности отбелязват огромен растеж, но след известно време духът на съпротива се проявява дори срещу тези новоповярвали и църквите започват да предприемат дисциплинарни стъпки спрямо приелите гледището на Милър. Това действие предизвиква реакция от негова страна под формата на обръщение към християните от всички деноминации, в което той настоява, ако ученията му са неверни, да му покажат заблудите от Писанието.

„Кое от нашите вярвания – казва той – не е заповядано от Божието слово, което според самите вас е правилото - единственото правило - за нашата вяра и живот? Кое от нашите действия е причина за такова злостно осъждане срещу нас от амвона и в пресата и ви дава основателна причина да изключвате нас [адвентистите] от вашите църкви и общности? (…) Ако сме сбъркали, моля ви, покажете ни в какво се състои заблудата ни. Докажете ни от Божието слово къде сме се заблудили. Достатъчно ни се подигравахте. Това никога не би могло да ни убеди, че сме на погрешен път. Само Божието слово може да промени нашите убеждения. Заключенията ни бяха формирани внимателно и с молитва, защото открихме доказателствата за тях в Писанията“ (Пак там. С. 250, 252).

Предупрежденията, които Бог изпраща на света чрез Своите служители, са били приемани еднакво скептично и с неверие през всяка епоха. Когато престъпленията на предпотопните хора Го принуждават да докара потоп върху земята, Бог още в началото им разкрива намерението Си, за да имат възможност да се върнат от злите си пътища. Сто и двадесет години в ушите им звучи предупреждението да се покаят, за да не ги унищожи Божият гняв. Но вестта им изглежда като празни думи и те не ѝ вярват. Дръзки в нечестието си, те се присмиват на Божия вестител,
гледат лекомислено на молбите му и дори го обвиня- 338

ват в нахалство. Как смее един човек да застане срещу всички велики хора на земята? Ако вестта на Ной е истина, защо целият свят не я приема и не ѝ вярва? Твърдението на един човек срещу мъдростта на хиляди! Те не искат да повярват на предупреждението, нито да потърсят убежище в ковчега.

Безбожниците посочват природата – неизменната смяна на сезоните, светлите небеса, от които никога не се е изливал дъжд, зелените поля, освежавани от меката нощна роса – и казват: „Не говори ли той измислици?“. Презрително обявяват проповедника на правдата за луд ентусиаст. И продължават още по-невъздържано да търсят своите удоволствия, да ходят още по-упорито в злите си пътища. Но тяхното неверие не може да спре предсказаното събитие. Бог дълго време търпи нечестието им, давайки достатъчно възможности за покаяние. Но в определеното време наказанията Му се стоварват върху отхвърлилите Неговата милост.

Христос заявява, че ще има подобно неверие и по отношение на Неговото Второ идване. Както хората по времето на Ной „не разбраха, докато дойде потопът и завлече всички, така ще бъде и Пришествието на Човешкия Син“ (Мат. 24:39). Когато мнимият Божи народ се обединява с хората от света и живее като тях, и се присъединява към техните забранени удоволствия; когато разкошът на света става разкош на църквата; когато бият сватбените камбани и всички очакват да дойдат много години на светско благоденствие – тогава, както светкавицата внезапно проблясва в небето, така ще дойде краят на бляскавите перспективи и измамните надежди.

Както Бог изпраща Своите слуги да предупредят света за наближаващия Потоп, така изпраща и избрани вестители да разгласят близостта на последния съд. И както съвременниците на Ной презрително се присмиват на предсказанията на проповедниците на правдата, така и в дните на Милър много хора – дори
339 така нареченият Божи народ – се подиграват на предупредителните думи.

А защо доктрината и проповедите за Второто идване на Христос намират такъв хладен прием в църквите? Докато за нечестивите Пришествието на Господа носи нещастие и унищожение, за праведните то е изпълнено с радост и надежда. Тази велика истина е утешавала Божиите верни през всички векове. Защо се е превърнала, като своя Автор, в „камък за препъване“ и „канара на съблазън“ за претендиращите, че са Божи народ? Самият Господ обещава на Своите ученици: „И като отида и ви приготвя място, пак ще дойда и ще ви взема при Себе Си, така че, където съм Аз, да бъдете и вие“ (Йоан 14:3). Състрадателният Спасител, предчувствайки самотата и скръбта на Своите последователи, изпраща ангели да ги утешат с увереността, че Той отново ще се върне лично - така, както е отишъл в небесата. Когато учениците стоят и се взират нагоре, за да зърнат за последен път Този, Когото обичат, вниманието им е привлечено от думите: „Галилеяни, защо стоите и гледате към небето? Този Исус, Който се възнесе от вас на небето, ще дойде така, както Го видяхте да отива на небето“ (Деян. 1:11). Надеждата отново се разпалва от вестта на ангела. Учениците „се върнаха в Ерусалим с голяма радост; и бяха постоянно в храма, като хвалеха и благославяха Бога“ (Лука 24:52, 53). Те се радват не защото са се разделили с Исус и са оставени да се борят сами с изпитанията и изкушенията в света, но заради уверението на ангелите, че Той ще се върне отново.

Разгласяването на Христовото пришествие и сега трябва да бъде добра вест на голяма радост, както е вестта на ангелите до овчарите във Витлеем. Хората, които наистина обичат Спасителя, не могат да не приветстват радостно основаната върху Божието слово вест, че Този, в Когото са съсредоточени техните надежди за вечен живот, се завръща - не за да бъде оскърбяван, презиран и отхвърлян, както при Първото Си идване, но в сила и слава, за да вземе Своя народ. Обаче тези, които не обичат Спасителя, искат Той да стои надалеч от тях; и не може да има по-категорично доказателство, че църквите са се отделили от Бога, от раздразнението и враждебността в отговор на изпра-
тената от Небето вест. 340

Хората, приели адвентната доктрина, осъзнават колко е необходимо да се покаят и смирят пред Бога. Много от тях дълго са се колебали между Христос и света. Сега разбират, че трябва да вземат решение. „Вечните неща станаха за тях изключително реални. Небето се сниши и те почувстваха вината си пред Бога“ (Блис. С. 146). Християните се пробуждат за нов духовен живот. Принудени са да осъзнаят, че няма време, че трябва много бързо да направят нещо за ближните си. Земята чезне, пред тях сякаш се открива вечността и душата, заедно с всичко, което допринася за нейното вечно добруване или нещастие, става по-важна от всяко временно нещо. Божият Дух слиза върху тях и придава сила на искрените им призиви към техните братя, както и към грешниците, да се подготвят за Божия ден. Безмълвното свидетелство на живота им всеки ден е постоянен укор за формалните и непосветени църковни членове. Те не искат да бъдат смущавани в търсенето на удоволствия, в манията за печелене на пари и в амбициите си за светски почести.

Оттук произхожда враждебността и съпротивата, появили се срещу адвентната вяра и срещу нейните проповедници.

Когато се оказва, че аргументите за пророческите периоди не могат да бъдат оборени, противниците се опитват да попречат на изследването на тази тема с твърдението, че пророчествата са запечатани. Така протестантите тръгват по стъпките на католиците. Докато папската църква отнема Библията (виж Приложението) от хората, протестантските църкви твърдят, че една важна част от Свещеното Слово – и то тази, която разкрива истините, приложими конкретно за нашето време – не може да бъде разбрана.

Проповедници и народ заявяват, че пророчествата на Даниил и Откровение са неразбираеми тайни. Но Христос насочва учениците Си към думите на пророк Даниил във връзка със събитията по тяхното време и казва: „Който чете, нека разбира" (Мат. 24:15). А твърдението, че Откровение е тайна, която не може да бъда разбрана, противоречи на самото за-
341 главие на книгата: „Откровението на Исус Христос, което Му даде Бог, за да покаже на слугите Си онова, което скоро трябва да стане (…) Блажен този, който чете, и онези, които слушат думите на това пророчество и пазят написаното в него, защото времето е близо" (Откр. 1:1-3).

Пророкът казва: „Блажен този, който чете" – има такива, които не искат да четат. Те няма да бъдат благословени. „И онези, които слушат" – има също и някои, които отказват да слушат всичко, отнасящо се до пророчествата. Тази група няма да бъде благословена. „И пазят написаното в него" – мнозина отказват да обърнат внимание на предупрежденията и съветите, съдържащи се в Откровение. Никой от тях не може да претендира за обещаните благословения. Всички, които осмиват пророческите теми и се подиграват на тържествено представените там символи, няма да получат благословение; всички, които отказват да реформират живота си и да се подготвят за идването на Човешкия Син, няма да бъдат благословени.

При цялото свидетелство на Библията, как дръзват хората да поучават, че Откровение е тайна, която човешкият ум не може да схване? Това е разкрита тайна, отворена книга. Изучаването на Откровение насочва ума към пророчествата на Даниил; и двете книги дават най-важната информация, предоставена от Бог на хората и засягаща събитията, които ще се случат в края на историята на този свят.

На Йоан са разкрити дълбоко вълнуващи и важни сцени от опитността на църквата. Той вижда мястото, опасностите, борбите и окончателното избавление на Божия народ. Записва последните вести, които ще подготвят земната реколта за жътвата: или като снопове за небесната житница, или като снопове за унищожителния огън. Разкриват му се изключително важни теми, особено за последната църква – за да може тези, които се обърнат от лъжата към истината, да бъдат известени за предстоящите опасности и
борби. Никой не трябва да остава в тъмнина относно 342
това, което очаква земята.

Тогава защо се шири такова невежество по отношение на една толкова важна част от Свещеното Писание? Защо съществува такова всеобщо нежелание да се изучават ученията му? Това е резултат от грижливо обмислените усилия на княза на мрака да укрива от хората всяко нещо, което посочва неговите измами. Затова Христос, Авторът на Откровение, предвиждайки войната, която ще бъде обявена срещу изучаването на тази библейска книга, произнася благословение над онези, които четат, слушат и спазват думите на пророчеството.

УПОВАНИЕ В ГОСПОДА

„Господ е добър, Той е сила в ден на бедствие и познава тези, които се уповават на Него" *(Наум 1:7).*

„Но знайте, че Господ си е отделил преподобния Си! Господ ще чуе, когато викам към Него" *(Псалм 4:3).*

„И всяка ваша грижа възложете на Него, защото Той се грижи за вас" *(1Петрово 5:7).*

„Страхът от човека слага примка, но който се уповава на Господа, ще бъде в безопасност" *(Притчи 29:25).*

„Блажени всички, които се уповават на Него" *(Псалм 2:12).*

„В Бога - ще хваля Словото Му - в Бога съм положил упованието си. Няма да се уплаша, какво ще ми стори човек?" *(Псалм 56:4).*

„И в онзи ден ще кажат: Ето, това е нашият Бог, чакахме Го да ни спаси. Това е Господ, чакахме Го. Ще се радваме и ще се веселим в спасението Му" *(Исая 25:9).*

„Няма да се страхува от лоши новини, сърцето му е непоколебимо, понеже се уповава на Господа" *(Псалм 112:7).*

„Уповавай се на Господа и върши добро, населявай земята и пази истината" *(Псалм 37:3).*

„Предай на Господа пътя си и се уповавай на Него, и Той ще действа" *(Псалм 37:5).*

„Който се уповава на Господа, ще бъде в безопасност" *(Притчи 29:25).*

19 глава

Нощ на скръб

Светлина сред мрака

Често през нощта има плач, но ни е обещано, че утрото идва и тогава няма вече да има скърби.

За тези, които открият великата истина за Пришествието, ще има много разочарования, преди онова утро да настъпи за всички нас.

Век след век Божието дело на земята се развива по сходен начин при всяка велика реформация или религиозно движение. Принципите на Божиите отношения с хората са винаги едни и същи. Важните движения в съвремието ни имат своите паралели в тези от миналото и опитността на
343 църквата в предишните епохи представлява много ценен урок за собственото ни време.

Няма по-ясно разкрита истина в Библията от тази, че Бог чрез Своя Свети Дух по особен начин направлява служителите Си на земята във великите движения за осъществяване делото на спасението. Хората са средства в Божията ръка, които Той използва, за да осъществи благодатните Си и милостиви намерения. Всеки има своята роля. На всеки е дарена определена мярка от светлината, съответна на нуждите на неговото време и достатъчна да му даде възможност да извърши повереното му от Бога дело. Но никой човек, колкото и да е почетен от Небето, никога не е получавал пълна представа за великия план на изкуплението, нито дори абсолютно разбиране на Божията цел за делото в неговото собствено време. **Хората не схващат напълно какво ще постигне Бог чрез работата, която им възлага да извършат. Не разбират всички аспекти на вестта, която изричат в Негово име.**

„Можеш ли да издириш Божиите дълбини? Можеш ли да стигнеш границите на Всесилния?“ (Йов 11:7). „Защото Моите помисли не са като вашите помисли и вашите пътища не са като Моите пътища, заявява ГОСПОД. Защото, както небесата са по-високи от земята, така Моите пътища са по-високи от вашите пътища и Моите помисли – от вашите помисли“ (Ис. 55:8, 9). „Аз съм Бог и няма подобен на Мен; Който
344 от началото изявявам края и от древността – нестаналите още неща“ (Ис. 46:9, 10).

Дори пророците, дарени с благоволението на специално просветление от Духа, не схващат напълно важността на поверените им откровения. Значението им трябва да се разкрива век след век, когато Божият народ има нужда от съдържащите се в тях съвети.

Пишейки за спасението, разкрито чрез евангелието, апостол Петър казва: За това спасение „търсиха и изследваха пророците, които пророкуваха за благодатта, която е за вас, като издирваха *кое или какво време* посочваше Христовият Дух, който беше в тях, когато предизвестяваше страданията на Христос и последващите ги слави. И им се откри, че не за себе си, а за вас служеха те в това“ (1 Петр. 1:10-12).

Макар пророците да не разбират напълно това, което им е разкрито, те настойчиво се стремят да получат пълната светлина, която Бог е благоволил да изяви. Те „търсиха и изследваха“, „като издирваха кое или какво време посочваше Христовият Дух, Който беше в тях“. Какъв урок за Божия народ в християнската епоха, за чиято полза са дадени тези пророчества на Неговите служители! „И им се откри, че не за себе си, а за вас служеха те в това.“ Вижте как тези свети Божи хора „търсиха и изследваха“ дадените им откровения за още неродените поколения. **Сравнете святата им ревност с апатичното безразличие към този Небесен дар на привилегированите от следващите векове. Какъв укор за търсещото удобства и обичащо светското безгрижие човечество, което се задоволява да твърди, че пророчествата не можело да бъдат разбрани!**

Въпреки че ограниченият човешки ум е неспособен да схване намеренията на Безкрайния или напълно да разбере изпълнението на Неговите цели, все пак често се случва хората да имат такава замъглена представа за вестите от Небето заради някаква грешка или небрежност от тяхна страна. **Твърде често умовете дори на Божиите служители са толкова заслепени от човешки гледища, учения и традиции, че могат само отчасти да схванат великите неща, които Бог е разкрил в Словото Си.** Така 345
се получава при учениците на Христос дори когато Спасителят е лично с тях. Съзнанието им е промито от популярното схващане за Месия като земен Цар, Който ще издигне Израел до висотата на световна империя; и те не могат да разберат значението на думите Му, предсказващи Неговите страдания и смърт.

Самият Христос ги изпраща с вестта: **„Времето се изпълни и Божието царство наближи: покайте се и повярвайте в благовестието“ (Марк 1:15). Тази вест се основава на пророчеството от Да-**

ниил, 9 глава. **Ангелът обявява, че шестдесет и деветте седмици се простират до „Княза Месия“ и учениците очакват с големи надежди и с радостни предчувствия установяването на царството на Месия в Ерусалим, за да управлява над цялата земя.**

Проповядват вестта, която Христос им е поверил, въпреки че те самите я разбират погрешно. Макар призивът им да се основава на Даниил 9:25, **те не виждат в следващия стих на същата глава, че Месия ще бъде посечен.** Още от раждането са им внушавали да очакват славата на една земна империя и това им пречи да разберат както подробностите на пророчеството, така и думите на Христос.

Те изпълняват своя дълг да представят на еврейската нация милостивата покана, а след това – точно когато очакват да видят своя Господ да се възкачва на престола на Давид – виждат как Го арестуват като престъпник, как Го бичуват, осмиват и издигат на кръст на Голгота. Какво ли отчаяние и скръб разкъсват сърцата на тези хора през дните, докато техния Господ спи в гроба!

Христос е дошъл в точното време и по начина, предсказан в пророчеството. Свидетелството на Писанието се е изпълнило във всяка подробност от служенето Му. Той проповядва вестта за спасението и „Неговото слово е със сила“. **Сърцата на слушателите Му са убедени, че тя е от Небето. Словото и Божият Дух потвърждават, че Синът е упълномощен от Небето.**

• 346 Учениците все още са предани на любимия си Учител с несекваща обич. Въпреки това са завладени от несигурност и съмнения. **В този скръбен момент не се сещат за думите на Христос, които разкриват страданията и смъртта Му.** Ако Исус от Назарет е истинският Месия, защо са потопени в такава мъка и разочарование? Това е въпросът, който измъчва душите им, докато Спасителят лежи в гробницата Си през безнадеждните часове на онази събота между смъртта и възкресението Му.

Макар че върху тези ученици на Исус се спуска скръбна нощ, те не са изоставени. Пророкът казва: „И да седя в тъмнина, ГОСПОД ще ми бъде светлина (…) Ще ме изведе на светлина, ще видя правдата Му“ (Михей 7:8, 9). „Дори тъмнината пред Теб не тъмнее, нощта светла е като деня, за Теб тъмнината е като светлината“ (Пс. 139:12). Бог е казал: „За праведните изгрява светлина в тъмнината“ (Пс. 112:4). „И ще доведа слепите през път, който не са знаели, ще ги водя в пътеки, които не са познавали; ще направя тъмнината пред тях светлина и неравните пътища – прави. Тези неща ще направя за тях и няма да ги оставя“ (Ис. 42:16).

Вестта, която учениците разнасят в името на Господа, е правилна във всяка подробност и указаните в нея събития още тогава са започнали да се изпълняват. „Времето се изпълни и Божието царство наближи“ - е тяхното послание. След изтичането на „времето“ – шестдесет и деветте седмици от Даниил, 9 глава, които трябва да се простират до Месия, „Помазаника“ – Христос е бил помазан с Духа след кръщението Си от Йоан в река Йордан. А Божието царство, което разгласяват, че е наближило, се установява чрез смъртта на Исус Христос. Това царство не е земна империя, както са ги учили да вярват. Нито е онова бъдещо, вечно царство, което ще се установи, когато „царството и владичеството, и величието на царствата под цялото небе ще се дадат на народа на светиите на Всевишния“; онова вечно царство, в което „всички власти ще служат и ще се покоряват на Него“ (Дан. 7:27). **Според употребата му в Библията, изразът „Божието царство“ се използва за обозначаване както на царството на** • 347 **благодатта, така и за царството на славата.** Апостол Павел говори за царството на благодатта в Посланието към евреите. След като насочва вниманието към Христос, състрадателния Посредник, Който „ни съчувства в нашите слабости“, апостолът казва: „Затова нека пристъпваме с дръзновение към *престола на благодатта,* за да получим милост и да намерим благодат“ (Евр. 4:15, 16). Тронът на благодатта символизира царството на благодатта, защото наличието на престол предполага съществуването на царство. В много от притчите Си Христос използва израза „небесното царство“, с който обозначава действието на Божията благодат в сърцата на хората.

По същата логика, престолът на славата изобразява царството на славата и точно за него става въпрос в думите на Спасителя: „А когато дойде Човешкият Син в славата Си и всичките (свети) ангели с Него, тогава ще седне на славния Си престол. И ще се съберат пред Него всичките народи“ (Мат. 25:31, 32). Това царство е все още в бъдещето. То няма да бъде установено преди Второто пришествие на Христос.

Царството на благодатта е основано веднага след грехопадението на човека, когато се осъществява планът за изкуплението на човешкия род. Дотогава съществува само в Божиите намерения и обещания и **чрез вяра хората биха могли да станат негови поданици. Обаче на практика това царство се установява едва след смъртта на Христос.** Дори след началото на земната Си мисия, Спасителят би

могъл да се откаже от жертвата на Голгота в огорчението Си от човешкото упорство и неблагодарност. В Гетсимания горчивата чаша потреперва в ръката Му. Дори тогава Той е можел да изтрие кървавата пот от челото Си и да остави грешния човешки род да загине в своите престъпления. Ако би направил това, за падналия човек не би имало никакво изкупление. Но когато Спасителят отдава живота Си и с последния Си дъх извиква „Свърши се“, тогава изпълнението на изкупителния план е вече сигурно. Потвърдено е обещанието за спасение, дадено на грешната двойка в Едем. В този момент се учредява царството на благодатта, което дотогава е съществувало само по
348 Божие обещание.

По този начин смъртта на Христос – събитието, което учениците смятат, че окончателно разбива надеждите им – е вечният залог за тях. Макар че им донася горчиво разочарование, тя е най-висшето доказателство, че тяхната вяра е правилна. Точно събитието, което ги изпълва с печал и отчаяние, отваря вратата на надеждата за всеки потомък на Адам и е фокус на бъдещия живот и на вечното щастие за всички Божии верни от всички епохи.

Божиите вечни и милостиви намерения се изпълняват по план, въпреки разочарованието на учениците. Исус спечелва сърцата им с Божията благодат и със силата на Своите учения, като „говори така, както никога не е говорил човек“, обаче чистото злато на любовта им към Него е омърсено със светска гордост и егоистични амбиции. Дори в онзи тържествен час в горната стая по време на празнуването на Пасхата, когато техният Учител вече навлиза в сянката на Гетсимания, „стана още и спор помежду им кой от тях се счита за по-голям“ (Лука 22:24). Съзнанието им е изпълнено с трона, короната и славата, докато точно пред тях стоят позорът и агонията на градината, съдебната зала, Голготският кръст. Гордостта в сърцата и жаждата им за земна слава ги принуждават да се държат здраво за фалшивите учения на времето и да не обръщат внимание на думите на Спасителя, разкриващи истинското естество на Неговото царство и предсказващи агонията и смъртта Му. И тези заблуди докарват изпитанието – мъчително, но необходимо – което е допуснато, за да се поправят. Макар че учениците са сбъркали значението на вестта и очакванията им не са се реализирали, все пак те са проповядвали даденото от Бога предупреждение и Господ ще възнагради тяхната вяра и ще почете тяхното послушание. На тях се поверява делото да разгласят сред всички народи славното евангелие на своя възкръснал Господ. Преживяната от тях изключително горчива опитност ще трябва да ги подготви за това дело.

След възкресението Си Исус се явява на Своите
ученици по пътя за Емаус и „като започна от Моисей 349
и от всичките пророци, им тълкуваше писаното за Него във всичките Писания“ (Лука 24:27). Сърцата на учениците са трогнати. Вярата им се разпалва отново. Те се „възраждат за нова надежда“ дори преди Исус да им се разкрие. Неговата цел е да просвети разума и да укрепи вярата им върху „сигурното пророческо Слово“. Желае истината да се вкорени дълбоко в умовете им не само защото е подкрепена от личното Му свидетелство, но поради безспорните доказателства от образите и символите на церемониалния закон и пророчествата на Стария завет. **Последователите на Христос трябва да имат интелигентна вяра не само заради самите себе си, но и за да могат да разнесат познанието на Христос в света.** И първата стъпка на Исус в предаването на това познание е да насочи учениците Си към „Моисей и всичките пророци“. Такова е свидетелството, дадено от възкръсналия Спасител за ценността и важността на старозаветните Писания.

Каква промяна настъпва в сърцата на учениците, когато отново виждат любимото лице на своя Учител! (Лука 24:32). В най-пълен и абсолютен смисъл те - както никога дотогава - „намериха Този, за Когото са говорили Моисей и пророците“. Несигурността, мъката, отчаянието отстъпват пред съвършената увереност, пред непомрачената вяра. Затова не е чудно, че след възнесението Му те „бяха постоянно в храма, хвалещи и благославящи Бога“. Народът, който знае само за позорната смърт на Спасителя, търси да открие в лицата им изражение на скръб, объркване и поражение, но открива радост и тържество. **Каква изключителна подготовка са получили за предстоящото им дело!** Преминали са през възможно най-мрачното изпитание и са видели как Божието слово се е изпълнило победоносно, когато, по човешки погледнато, всичко е било изгубено. Отсега нататък какво би могло да обезкуражи вярата им или да охлади жара на любовта им? В най-тежката си скръб те са получили „голямо насърчение“, надежда, която
е като „здрава и непоколебима котва за душата“ (Евр. 350
6:18, 19). **Станали са свидетели на Божията мъдрост и сила и са се убедили, че „нито смърт, нито живот, нито ангели, нито власти, нито сегашното, нито бъдещето, нито сили, нито височина, нито дълбочина, нито кое да било друго създание“ би могло да ги отдели от „Божията любов, която е в Христос Исус, нашия Господ“.** „Но във всичко това –

казват те – сме повече от победители чрез Този, Който ни е възлюбил“ (Римл. 8:38, 39, 37). „Словото Божие трае до века“ (1 Петр. 1:25). А „кой е онзи, който ще ги осъди? Христос Исус ли, Който умря, а още и беше възкресен от мъртвите, който е от дясната страна на Бога, и Който се застъпва за нас“ (Римл. 8:34).

Така казва Господ: „И народът Ми няма да се посрами до века“ (Йоил 2:26). „**Вечер пренощува плач, а на сутринта е радост“** (Пс. 30:5). Когато в деня на възкресението на Спасителя, учениците Го срещат и сърцата им горят, докато слушат думите Му; когато виждат главата, ръцете и нозете Му, наранени заради тях; когато преди възнесението Си Исус ги отвежда до Витания и издига ръце да ги благослови, като им заповядва: **„Идете по целия свят и проповядвайте благовестието“, добавяйки „И ето, Аз съм с вас през всичките дни“** (Марк 16:15; Мат. 28:20); когато в деня на Петдесетница обещаният Утешител слиза и донася силата от Небето и душите на вярващите тръпнат от осезаемото присъствие на техния възнесъл се Господ, тогава, въпреки че пътят им минава през жертви и мъченичество, както Неговия, дали биха заменили своето евангелско служене на Неговата благодат и „короната на правдата“, която ще получат при Пришествието Му, със славата на земен трон - тяхната първоначална надежда, когато са станали ученици? Този, Който „може да направи несравнимо повече, отколкото молим или мислим“, им е дал заедно с участието в Неговите страдания и общение в Неговата радост – радостта да „довеждат много синове до слава“, неизразима радост, „вечна пълна слава за нас“, с която, казва Павел, „нашата временна лека скръб“ не „е достойна да се сравни“.

Опитността на учениците, които проповядват „благовестието на царството“ при Първото при-
351 **шествие на Христос, се повтаря съвсем точно в преживяването на хората, разгласяващи вестта за Неговото Второ пришествие.** Както учениците тръгват да проповядват: „Времето се изпълни и Божието царство наближи“, **така Милър и неговите съмишленици разгласяват, че най-дългият и последен пророчески период, разкрит в Библията, съвсем скоро ще изтече, че съдът е наближил и ще настане вечното царство. Проповедите на учениците за времето се основават на седемдесетте седмици от Даниил, 9 глава. Вестта, дадена от Милър и съмишлениците му, обявява края на 2 300-та денонощия от Даниил 8:14, от която са част седемдесетте седмици. Проповедите и на двете групи се облягат на изпълнението на различни части от един и същи велик пророчески период.**

Подобно на първите ученици, самият Уилям Милър и сътрудниците му не схващат напълно смисъла на вестта, която разнасят. **Отдавна установени в църквата заблуди им пречат да си обяснят правилно една важна точка в пророчеството. Затова, въпреки че разгласяват вестта, която Бог им е поверил, за да бъде дадена на света, те преживяват разочарование заради неправилното разбиране на нейния смисъл.**

В обяснението на Даниил 8:14 „До две хиляди и триста денонощия; тогава светилището ще се очисти“ **Милър, както вече беше споменато, приема всеобщо възприетото гледище, че земята е светилището и смята, че очистването му представлява пречистването на земята чрез огън при идването на Господа.** Затова, когато открива, че краят на 2 300-та денонощия е предсказан съвсем категорично, стига до заключението, че това разкрива времето на Второто пришествие. Допуска грешка, защото възприема популярното гледище за това какво представлява светилището.

В символичната жертвена система, която е сянка на жертвата и свещенството на Христос, о**чистването на светилището е последната служба, извършвана от първосвещеника в годишния цикъл на служ-**
бите. Тя е заключителното дело на изкуплението 352
– отстраняването на греха от Израел. Символизира заключителното дело в служенето на нашия Първосвещеник в небето за премахване или заличаване на греховете на Неговия народ, записани в небесните архиви. **Тази служба включва дело на разследване, дело на съд. И непосредствено предшества идването на Христос „в небесните облаци със сила и голяма слава“. Защото, когато Той дойде, всеки случай трябва да бъде решен.** Исус казва: „Моята награда е с Мен и ще отплатя на всекиго според делата му“ (Откр. 22:12). **Точно това дело на съд, което непосредствено предшества Второто идване на Господа, е оповестено в Първата ангелска вест от Откровение 14:7: „Бойте се от Бога и Му въздайте слава, защото часът на Неговия съд настана“.**

Хората, които разгласяват това предупреждение, дават точната вест в точното време. Но съвсем като първите ученици, които обявяват „Времето се изпълни и Божието царство наближи“ въз основа на пророчеството от Даниил, 9 глава, докато в същото време пропускат да забележат, че смъртта на Месия е предсказана в същия стих, така **Милър и неговите съмишленици проповядват вестта, основана на Даниил 8:14 и Откровение 14:7, а пропускат да забележат, че в Откровение, 14 глава са разкрити**

и други вести, които също трябва да бъдат разпространени преди Пришествието на Господа. Както учениците допускат грешка по отношение на царството, което ще бъде установено в края на седемдесетте седмици, така и **адвентистите допускат грешка по отношение на събитието, което ще се случи в края на 2 300-та денонощия. И в двата случая се наблюдава приемане или по-скоро придържане към популярни заблуди, които заслепяват умовете за истината.** И двете групи изпълняват Божията воля да занесат вестта, която Бог желае да бъде разнесена. Също така и двете групи преживяват разочарование заради погрешното тълкуване на тази вест.

Въпреки това Бог осъществява Своята благодатна цел, когато допуска предупреждението за съда да бъде дадено точно по такъв начин. **Великият ден е близо и провидението допуска хората да бъдат изпитани с**
353 **конкретно време, за да се разкрие какво таят в сърцата си.** Вестта е предназначена да изпита и пречисти църквата. **Християните трябва да бъдат накарани да осъзнаят дали обичат този свят, или Христос и небето.** Те твърдят, че обичат Спасителя. Сега трябва да докажат любовта си. Готови ли са да се откажат от светските си надежди и амбиции и да посрещнат с радост Пришествието на своя Господ? Вестта цели да им даде възможност да осъзнаят истинското си духовно състояние. Тя е милостиво изпратена да ги пробуди, за да потърсят Господа с покаяние и смирение.

Освен това разочарованието, макар и последица от собственото им погрешно разбиране на разнасяната от тях вест, ще се обърне за добро. То ще изпита сърцата на хората, които твърдят, че са приели предупреждението. Дали пред лицето на разочарованието прибързано ще се откажат от опитността си и ще изоставят своето доверие в Божието слово? Или с молитва и смирение ще се опитат да разберат къде са сбъркали в тълкуването на пророчеството? Колко от тях са движени от страх или от импулсивност и чувства? Колко са колебливи и невярващи? **Огромни множества твърдят, че обичат Пришествието на Господа. Когато се наложи да понесат присмех и укори от света и да бъдат изпитани чрез забавянето и разочарованието, ще се отрекат ли от вярата си?** Фактът, че не са разбрали веднага Божиите намерения спрямо тях, ще ги накара ли да отхвърлят истините, подкрепени с най-ясни доказателства от Неговото Слово?

Този тест трябва да разкрие силата на хората, които с истинска вяра са се покорили на учението на Словото и на Божия Дух. Той ще ги научи (както само такава опитност би могла!) колко опасно е да се приемат човешки теории и тълкувания, вместо да се остави Библията да тълкува сама себе си. За чедата на вярата объркването и скръбта – последици от тяхната заблуда – трябва да доведат до необходимата промяна. Необходимо е те да се насочат към по-старателно изучаване на пророческото слово. Да се научат да изследват по-внимателно основанията на вярата си и да отхвърлят всичко, което не произлиза 354
от Писанията на Истината, независимо колко широко е възприето в християнския свят.

За тези вярващи, както и за първите ученици, невъзможното за разбиране в часа на изпитанието ще се изясни напълно след това. Когато те прозрат „Божието намерение“, ще разберат, че въпреки изпитанието в резултат от грешките им, Божиите благодатни намерения за тях са се изпълнили точно по плана. Те трябва да научат чрез благословена опитност, че Той е „жалостив и милостив“; че всичките Негови пътища са „милост и истина за онези, които пазят Неговия завет и свидетелствата Му”.

БОГ СЕ ГРИЖИ ЗА СВОИТЕ

„Който се уповава на Господа, ще бъде в безопасност” *(Притчи 29:25).*

„Добър е Господ към тези, които Го чакат, към душата, която Го търси” *(Плачът на Еремия 3:25).*

„Защото Аз зная мислите, които мисля за вас, заявява Господ, мисли на мир, а не на зло, да ви дам бъдеще и надежда” *(Йеремия 29:11).*

20 глава

По цялата земя

Велико религиозно пробуждане

Първата ангелска вест от Откровение 14:6, 7 е мощно предупреждение към всички хора в наше време.

Вестта започва да се чува по целия свят във времето на Великото адвентно пробуждане.

**В пророчеството от Първата ангелска вест на Откровение, 14 глава е предсказано велико религиозно пробуждане по повод разгласяването
355 на скорошното завръщане на Христос.** Представен е ангел, който лети „сред небето, който имаше вечното евангелие, за да го благовести на земните жители и на всяка нация и племе, и език, и народ“. Той оповестява „със силен глас“ вестта: **„Бойте се от Бога и Му въздайте слава, защото часът на Неговия съд настана; и поклонете се на Този, Който е направил небето и земята, и морето, и водните извори“** (ст. 6, 7).

Фактът, че вестителят на това предупреждение е ангел, е изключително важен. Чрез чистотата, славата и силата на небесния пратеник Божествената мъдрост е благоволила да изобрази възвишения характер на делото, което вестта трябва да извърши, както и силата, и славата, които ще я придружават. А фактът, че ангелът „лети сред небето“, „силният глас“, с който е изречено предупреждението и неговото разпространение до всички „земни жители“ – до „всяка нация и племе, и език, и народ“ – говорят за бързината и световния обхват на това движение.

Самата вест хвърля светлина по отношение на времето, когато то ще се появи. Това движение е част от „вечното евангелие“ и обявява началото на Божия съд. Благата вест за спасението се е проповядвала във всички епохи. Но **тази вест е частта от евангелието, която би могла да бъде разгласявана само в последните дни, защото само тогава би било
вярно, че часът на съда *е настъпил*.** Пророчествата 356
представят последователността на събитията, водещи към началото му. Това е особено валидно за книгата на пророк Даниил. Но на него е заповядано да затвори и запечата „до времето на края“ тази част от своите пророчества, която е свързана с последните дни. **Едва когато се стигне до това време, е възможно въз основа на изпълнението на тези пророчества да се проповядва вест, отнасяща се до съда.** Във времето на края, казва пророкът, „мнозина ще я изследват и знанието ще се умножава“ (Дан. 12:4).

Апостол Павел предупреждава църквата да не очаква идването на Христос в негово време. „Това няма да дойде – казва той - докато първо не дойде отстъплението и не се яви човекът на греха“ (2 Сол. 2:3). **Едва след голямото отстъпление и дългия период на царуване на „човека на греха“ можем да очакваме Пришествието на Господа.** „Човекът на греха“, който е наречен още „тайната на беззаконието“, „синът на погибелта“ и „беззаконният“, символизира **папството, което, както е предсказано в пророчеството, трябва да отстоява върховенството си в продължение на 1260 г. Този период завършва през 1798 г. Идването на Христос не би могло да стане преди това време.** Апостол Павел включва в предупреждението си цялата християнска ера до годината 1798-ма. Вестта за Второто идване на Христос трябва да бъде разгласена след това.

В миналите епохи никога не е изпращана подобна вест. Както видяхме, Павел не проповядва нищо такова. Той насочва братята си да очакват идването на Господа в далечно бъдеще. Реформаторите не са я проповядвали. Мартин Лутер поставя съда в бъдещето, около триста години след своето време. **Но от 1798 г. насам книгата на Даниил е „разпечатана“,** познанието за пророчествата е нараснало и мнозина са проповядвали тържествената вест за наближаващия съд.

Също както великата Реформация от шест-

ОТКРОВЕНИЕ 14:6, 7

„И видях друг ангел да лети сред небето, който имаше вечното евангелие, за да го благовести на земните жители и на всяка нация и племе, и език, и народ. И каза със силен глас: Бойте се от Бога и Му въздайте слава, защото часът на Неговия съд настана; и поклонете се на Този, Който е направил небето и земята, и морето, и водните извори!” (Откровение 14:6, 7).

надесети век, адвентното движение се появява в различни християнски страни по едно и също време. Както в Европа, така и в Америка хора на вярата и молитвата са насочени да изучават 357 **пророчествата** и след като проследяват боговдъхновения доклад, те откриват убедителни доказателства, че „краят на всичко е наближил“. В различни страни се появяват отделни групи християни, които единствено чрез изучаване на Писанията достигат до вярата, че Пришествието на Спасителя е много близо.

През 1821 г., три години след като Милър е изложил своето тълкуване на пророчествата, сочещи времето на съда, д-р Йозеф Волф - „мисионерът на света“ - започва да проповядва скорошното идване на Господа. Волф е роден в Германия, той е от еврейски произход, баща му е еврейски равин. Още като съвсем млад се убеждава в истинността на християнската религия. Тъй като притежава енергичен и любознателен ум, той жадно слуша разговорите, провеждани в бащиния му дом, когато посветени евреи всеки ден се събират, за да говорят за надеждите и очакванията на своя народ, за славата на идващия Месия и възстановяването на Израел. Един ден, когато чува да се споменава Исус от Назарет, момчето задава въпроса кой е Той. „Много надарен евреин – е отговорът. – Но тъй като претендира да е Месия, еврейският съд го е осъдил на смърт.“ „Защо – продължава да пита момчето – Ерусалим е разрушен и защо ние сме в изгнание?“ „Уви, уви! – отговаря баща му. – Защото евреите убиват пророците.“ Веднага в ума на детето възниква мисълта: „Сигурно Исус също е бил пророк и евреите са Го убили, макар да е бил невинен“ *(Пътешествията и приключенията на преподобният Йозеф Волф. Т. 1, с. 6)*. Толкова силно е това чувство, че макар да му забраняват да влиза в християнска църква, той често се навърта отвън, за да слуша проповедите.

Когато е едва на седем години, започва да се хвали пред един възрастен съсед християнин за бъдещия триумф на Израел при идването на Месия. Тогава възрастният човек казва любезно: „Мило момче, ще ти кажа кой е истинският Месия: Той е Исус от Назарет (...) Когото твоите праотци разпънали на кръст, както са правили с древните пророци. Иди си у дома и прочети петдесет и трета глава от Исая. Ще се убедиш, че Исус Христос е Божият Син“ *(Пак там. Т. 1,* 358 *гл. 7)*. Той веднага чувства силно убеждение в това. Отива си у дома и прочита текста, чудейки се доколко съвършено се е изпълнил той в Исус от Назарет. Дали са верни думите на християнина? Момчето отправя молба към баща си да му обясни пророчеството, но той реагира с такова сурово мълчание, че детето никога повече не посмява да повдигне тази тема. Това обаче само засилва желанието му да научи повече за християнската религия.

Знанието, към което се стреми, преднамерено е укривано от него в еврейското му семейство. Но на единадесет години той напуска бащиния дом и тръгва по света, за да получи образование, да избере своя собствена религия и живот. За известно време отсяда у роднини, но скоро е изгонен от тях като вероотстъпник и съвсем сам, без пукната пара трябва да се оправя сред чужди хора. Мести се от място на място, учейки старателно и издържайки се с преподаване на еврейски. **Чрез влиянието на един католически наставник приема католическата вяра** и си поставя за цел да стане мисионер сред своя собствен народ. По тази причина след няколко години отива да продължи учението си в „Колежа по пропаганда“ в Рим. Там независимата му мисъл и прямота му докарват обвинение в ерес. Той открито напада злоупотребите на църквата и настоява за нуждата от реформа. Макар отначало да има специалното благоразположение на папските сановници, след известно време той е преместен от Рим. Под надзора на църквата ходи от място на място, докато става явно, че никога не може да бъде накаран да се подчини на робството на католицизма. Обявен е за непоправим и му е оставена свободата да отиде където иска. **Сега той се отправя към Англия и, приемайки протестантската вяра, се присъединява към Англиканската църква. След двегодишно обучение се отправя на първата си мисия през 1821 г.**

След като приема великата истина за Първото пришествие на Христос като „Човек на скърби и навикнал на печал“, **Волф забелязва, че пророчествата изтъкват със същата яснота Неговото Второ пришествие в сила и слава.** И докато се стреми да води своя народ при Исус от Назарет като Обещания и да ги насочва към Първото Му идване в смирение и 359 в жертва за греховете на хората, той ги поучава също и за Неговото Второ идване като Цар и Избавител.

„Исус от Назарет, истинският Месия – казва той - Чиито ръце и нозе са били прободени, Който е бил заведен като агне на клане, Който е бил Човек на скърби и навикнал на печал, Който след отнемането на скиптъра от Юда и законната власт изпод нозете му, е дошъл първи път, ще дойде и втори път в небесните облаци с тръба на Архангел“ *(Йозеф Волф. Изследвания и мисионерска работа. С. 62)*. „И ще застане на Елеонския хълм. И онази власт върху творението, някога поверена на Адам и изгубена от

ЙОЗЕФ ВОЛФ (1795-1862 Г.)

Роден в Германия в еврейско семейство, Волф става широко известен поради пътешествията си в Азия. Той прекарва 18 години без протекцията на която и да е европейска власт в пътешествия, които включват Палестина, Египет, Синайския полуостров, Арабия, Месопотамия, Персия, Крим, Грузия, Турция, Туркестан, Бухара, Балх, Афганистан, Кашмир, Индия и още много места. Където и да отиде, той проповядва близостта на Второто идване на Христос.

него (Бит. 1:26; 3:17), ще бъде дадена на Исус Христос. Той ще стане Цар над цялата земя. Стенанията и мъченията на творението ще престанат и ще звучат песни на прослава и благодарност (…) Когато Исус дойде в славата на Своя Отец със светите ангели (…) мъртвите вярващи ще възкръснат първи (1 Сол. 4:16; 1 Кор. 15:32). Точно това ние, християните, наричаме първото възкресение. Тогава ще бъде променено естеството на животинското царство (Ис. 11:6, 9) и ще бъде подчинено на Исус (Пс. 8). Ще настъпи световен мир“ *(Журнал на преподобния Йозеф Волф. С. 378, 379)*. „Господ отново ще погледне земята и ще каже: „Ето, това е твърде добро“ *(Пак там. С. 294)*.

Волф смята, че идването на Господа е близо, защото неговото тълкуване на пророческите периоди поставя великото събитие само на няколко години разстояние от времето, посочено от Милър. На тези, които настояват въз основа на стиха „за онзи ден и час никой не знае“, че хората няма да имат никаква представа за близостта на Пришествието, Волф отговаря: „Казал ли е нашият Господ, че онзи ден и час никога няма да стане известен? Не ни ли е дал Той знамения на времето, за да можем да разберем поне дали идването Му е наближило, както човек знае за наближаването на лятото, когато смокинята започне да се разлиства? (Мат. 24:32). Никога ли няма да разберем този период, макар самият Той да ни съветва не само да четем пророк Даниил, но и да
360 го разбираме? И в същия Даниил, където се казва, че думите са запечатани до времето на края (което се отнася за неговото време) и че „мнозина ще тичат насам-натам“ (еврейски израз, който означава да се наблюдава и мисли за времето) и „знанието (за нашето време) ще се умножава“ (Дан. 12:4). Освен това **нашият Господ не иска да ни каже, че наближаването на времето няма да бъде известно, но че „никой не знае [точния] ден и час“. Той всъщност казва, че ни е достатъчно да познаваме знаменията на времето, за да се подготвим за идването Му, както Ной е приготвил ковчега“** *(Волф. Изследвания и мисионерска работа. С. 404, 405)*.

Относно общоприетото тълкуване (или изкривяване!) на Писанията, Волф пише: **„По-голямата част от християнската църква се е отклонила от ясния смисъл на Писанията и се е обърнала към илюзорната система на будистите,** които вярват, че бъдещото щастие на човечеството ще се състои във витаене из въздуха. Затова и предполагат, че когато четат „евреи“, трябва да разбират „езичници“, а когато четат „Ерусалим“, трябва да разбират „църквата“. А ако се казва „земя“, това означава „небе“, а под „идване на Господа“, те трябва да разбират „напредъка на мисионерските общества“. Изкачването на планината на Божия дом изобразявала величествена „вип среща на методисти“ (Журнал на преподобния Йозеф Волф. С. 96).

През двадесет и четирите години - от 1821-ва до 1845 г. - Волф пътува изключително много: в Африка посещава Египет и Абисиния; в Азия преброжда Палестина, Сирия, Персия, Бухара и Индия. Посещава също и Съединените щати, като по време на пътуването си дотам проповядва на остров Света Елена. Пристига в Ню Йорк през август 1837 г. и след като говори в този град, проповядва във Филаделфия и Балтимор и накрая продължава към Вашингтон. Там, казва той, „по предложение на бившия президент Джон Куинси Адамс на едно от заседанията на Конгреса камарата единодушно ми разреши да използвам Конгресната зала за лекция. Изнесох я в събота и беше почетена от присъствието на всички членове на Конгреса, а също и от епис- 361
копа на Вирджиния и от духовници и граждани на Вашингтон. Същата чест ми оказаха членовете на правителството в Ню Джърси и Пенсилвания, в чието присъствие изнесох лекции за преживяванията си в Азия, а също и за личното царуване на Исус Христос“ *(Пак там. С. 398, 399)*.

Д-р Волф пътува из най-нецивилизованите страни без защита от никоя европейска власт, превъзмогвайки много трудности и обкръжен от безброй опасности. Понася бой с пръчка по ходилата и почти умира от глад, продаден е като роб и три пъти е осъждан на смърт. Нападан е от разбойници, а понякога примира от жажда. Веднъж му открадват всичко, каквото притежава, и го оставят да пътува стотици мили пеша през планините, докато снегът блъска в лицето му, а голите му ходила изтръпват от допира със замръзналата земя.

Когато го предупреждават да не ходи невъоръжен сред диви и враждебни племена, той заявява, че е „подсигурен с оръжия“ – „молитва, ревност за Христос и увереност в Неговата помощ (…) Също така – казва той – съм подсигурен с любовта към Бога и към моя ближен в сърцето си и с Библията в ръката ми“ *(Адамс, У. Много пъти в опасност. С. 192)*. **Където и да отива, винаги носи със себе си Библия на еврейски и английски. За едно от своите по-късни пътувания казва: „Аз (…) държах Библията отворена в ръце. Усещах, че силата ми е в Книгата и че нейната мощ ще ме подкрепя“** *(Пак там. С. 201)*.

Така той продължава да работи усилено, докато

вестта за съда достига до огромна част от обитаемата земя. Сред евреи, турци, перси, индуси и много други националности и раси той разпространява Божието слово на тези различни езици и навсякъде огласява наближаващото царство на Месия.

При пътуването си в Бухара се среща с доктрината за скорошното завръщане на Господа, поддържана от един отдалечен и изолиран народ. Арабите от Йемен, казва той, „притежават книга, наречена Сеера, която говори за Второто пришествие на Христос и за
362 Неговото царство на славата. Те очакват в годината 1840 да се случат велики събития“ (Журнал на преподобния Йозеф Волф. С. 377). „В Йемен (…) прекарах шест дена с потомците на Рихав. Те не пият никакво вино, не садят лозя, нито зърнени култури и живеят в палатки. Помнят добрия стар Йонадав, сина на Рихав. Сред тях открих потомци на Израел от племето на Дан (…) които очакват заедно с потомците на Рихав скорошното пристигане на Месия в небесните облаци“ *(Пак там. С. 389).*

Подобно вярване открива и друг мисионер в Татария. Един татарски свещеник поставя на мисионера въпроса кога Христос ще се върне втори път. Когато мисионерът отговаря, че не знае нищо за това, свещеникът изглежда силно изненадан от такова невежество от страна на човек, твърдящ, че е библейски учител, и излага собствената си вяра въз основа на пророчеството, че Христос ще дойде около 1844 г.

Още през 1826 г. адвентната вест започва да се проповядва в Англия. Движението там не приема такава определена форма, както в Америка. Точното време за Пришествието не се проповядва

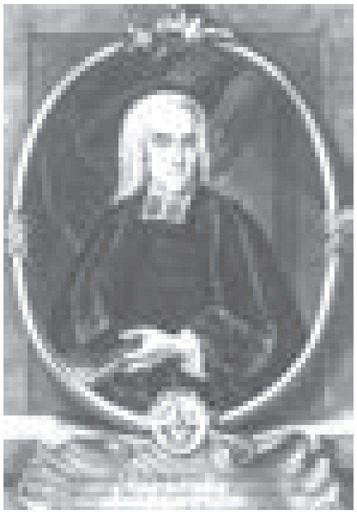

ЙОХАН АЛБРЕХТ БЕНГЕЛ (1687-1752)

Германски лютерански теолог, учен и коментатор. Той предсказва, че Второто идване на Христос ще се случи около 1844 г. Вестта му предизвиква вниманието на много хора в Европа.

така нашироко, но великата истина за Христовото скорошно завръщане в сила и слава се разгласява на много места. И то не само сред отцепници и сектанти. **Английският писател Мурант Брок казва, че около седемстотин служители на Англиканската църква започват да проповядват „това благовестие на царството.“ Във Великобритания се разнася и вестта за 1844 г. като време за идването на Господа.** Адвентни публикации от Съединените щати се разпространяват нашироко. Книги и журнали се публикуват и в Англия. **А през 1842 г. Робърт Уинтър, англичанин по рождение, който е приел адвентната вяра в Америка, се връща в родината си, за да разгласява идването на Господа.** Много хора се присъединяват към него в делото и вестта за съда се проповядва в различни части на Англия.

В Южна Америка, сред измамите на свещеничеството испанецът йезуит Ла Кунца се запознава с Писанията и така приема истината за скорошното завръщане на Христос. Чувствайки подтик 363
да предаде предупреждението, като същевременно избегне цензурата на Рим, той публикува идеите си под псевдонима „Равин Бен-Езра“, представяйки се за обърнат във вярата евреин. Ла Кунца живее в осемнадесети век, но някъде около 1825 г. неговата книга е преведена на английски език, след като достига до Лондон. Публикуването ѝ задълбочава събудения вече в Англия интерес към темата за Второто пришествие.

В Германия доктрината е проповядвана през осемнадесети век от Бенгел, проповедник от Лутеранската църква и изтъкнат библейски учен и критик. След завършване на обучението си Бенгел „се посвещава на изучаването на теология, към която по естествен начин го тегли сериозната и религиозна настройка на ума му, задълбочена от неговото ранно обучение и дисциплина. Също като други мислещи млади хора от миналото, той трябва да се бори със съмнения и трудности от религиозен характер и споменава с дълбоко вълнение за „многото стрели, които пронизват бедното му сърце и правят младежките му години изключително трудни“. След като става член на колегията на Вюртемберг, той започва да защитава каузата на религиозната свобода. „Макар да поддържа правата и привилегиите на църквата, той настоява да се даде пълна свобода в рамките на разумното на онези хора, които съвестта подтиква да напуснат нейната общност“ *(Енциклопедия Британика. 9 изд., ст. „Бенгел“).* Добрите резултати от тази политика все още се чувстват в родната му провинция.

Когато веднъж подготвя проповед по Открове-

ние, 21 глава за неделята около Коледа, истината за Второто пришествие на Христос осенява Бенгел. Пророчествата от Откровение му се разкриват както никога преди. Изумен от чувството за поразителната важност и изключителната слава на сцените, представени от пророка, той е принуден за известно време да прекрати размишленията си по тази тема. Но на амвона отново изпитва това усещане в цялата му яснота и сила. **Оттогава се посвещава на изучаване на пророчествата, особено на тези от Откровение, и скоро стига до убеждението, че те разкриват**
364 **близостта на Христовото пришествие. Датата, която той определя като време за Второто идване, е почти същата, с разлика от няколко години, отколкото определената по-късно от Милър.**

Творбите на Бенгел се разпространяват из цялото християнство. Вижданията му за пророчествата са възприети доста нашироко в родната му провинция Вюртемберг и до известна степен в други части на Германия. **Движението продължава и след неговата смърт и адвентната вест се разчува в Германия по същото време, когато започва да привлича вниманието в други страни. Преди това някои от вярващите отиват в Русия и създават там колонии.** Вярата в скорошното завръщане на Христос все още се поддържа от немските църкви в тази страна.

Светлината огрява също Франция и Швейцария. В Женева, където Фарел и Калвин са разнесли истината за Реформацията, Госен проповядва вестта за Второто пришествие. Още като студент в университета той се е сблъскал с онзи рационалистичен дух, който прониква из цяла Европа през втората част на осемнадесети и началото на деветнадесети век. И когато става проповедник, той не само не познава истинската вяра, но има склонност към скептицизъм. В младостта си е започнал да се интересува от пророчествата. След като прочита *„Древна история"* на Ролин, вниманието му е привлечено към втората глава на Даниил и той е поразен от невероятната точност, с която се е изпълнило пророчеството според историческите доклади. Това е доказателство за боговдъхновението на Писанията, което става за него котва сред опасностите на по-късните години. Той не остава удовлетворен от ученията на рационализма и когато започва да изучава Библията и да търси по-ясна светлина, след известно време достига до здравата вяра.

Докато изучава внимателно пророчествата, той достига до убеждението, че идването на Господа е близо. Впечатлен от тържествеността и важността на тази велика истина, пожелава да я представи пред хората. Но популярното вярване, че пророчествата на Даниил са тайна и не могат да бъдат разбрани, става сериозна пречка пред намеренията му. Най-накрая решава – както Фарел преди 365
евангелизирането на Женева – да започне с децата, чрез които се надява да заинтересува и родителите.

„Искам да стане ясно – казва той по-късно, когато говори за целта на това свое начинание - че не защото е маловажно, но точно защото е толкова изключително важно, аз реших да го представя в такава достъпна форма и да го насоча към децата. Исках да бъда чут и се страхувах, че това няма да стане, ако първо се обърна към възрастните хора (…) Затова реших да отида при най-младите. Събирам група деца. Ако групата се увеличи, ако се види, че слушат, че са доволни и заинтересувани, че разбират и обясняват темата, със сигурност скоро ще имам втори кръг и на свой ред възрастните ще видят, че си струва да седнат и да изучават тези неща. Когато постигна това, каузата е спечелена" *(Госен, Л. Пророкът Даниил. Т. 2, Предговор)*.

Начинанието постига успех. Когато заработва с децата, възрастните също идват да слушат. Галериите на църквата се изпълват с внимателни слушатели. Сред тях са хора с положение и образование, както и непознати, и чужденци, посещаващи Женева. Така вестта се разнася и по други места.

Насърчен от този успех, Госен издава уроците си с надеждата да насърчи изучаването на пророческите книги в църквите на говорещите френски език. **„Издаването на уроци за деца – отбелязва той – трябва да каже на възрастните, които твърде често пренебрегват такива книги под претекст, че били неразбираеми: „Как може да са такива, след като вашите деца ги разбират?" (…)** Имах огромно желание – добавя той – да направя познанието за пророчествата популярно в нашите църкви, ако е възможно (…) Според мен наистина няма друга тема, която по-добре да отговаря на нуждите на времето (…) Именно по този начин ще се подготвим за наближаващото изпитание, ще бдим и ще чакаме Исус Христос."

Макар че е един от най-изтъкнатите и обичани френскоговорещи проповедници, Госен след известно време е освободен от проповедничеството, като главното му „престъпление" е, че вместо църковния катехизис - посредствен и рационалистичен наръчник, почти лишен от истинска 366
вяра - той е използвал Библията, за да наставлява младежите. След това става преподавател в теологичен университет, а в неделя продължава да препо-

дава катехизис, като поучава децата и ги наставлява в Писанията. Работата му по пророчествата също предизвиква голям интерес. От преподавателското си място, чрез пресата и чрез любимото си занимание като учител на децата той много години продължава да упражнява широко влияние и успешно да привлича вниманието на мнозина към изучаването на пророчествата, които доказват, че идването на Господа е близо.

В Скандинавия адвентната вест също е разгласена и поражда широк интерес. Много хора са пробудени от своята безгрижна сигурност, за да изповядват и изоставят греховете си и да потърсят прошка в името на Христос. Но духовенството на официалната църква се противопоставя на това движение и чрез влиянието им някои от проповедниците на вестта са хвърлени в затвора. На много места, където радетелите на скорошното Пришествие на Господа са смълчани по този начин, Бог благоволява да изпрати вестта по свръхестествен начин чрез малки деца. Тъй като са малолетни, законът на държавата не може да им забрани и те говорят, без никой да им пречи.

Движението се разпространява главно сред по-низшите класи и в скромните домове на работниците хората се събират, за да чуят предупреждението. Самите деца проповедници са предимно от бедни селца. Някои от тях са на не повече от шест или осем години. И докато животът им свидетелства, че обичат Спасителя и се опитват да живеят в покорство към Божиите свети изисквания, те обикновено проявяват само типични за възрастта си интелигентност и способности. Когато се изправят пред хората обаче, става ясно, че са движени от влияние, далеч надхвърлящо естествените им дарби. Тонът и поведението им се променят и те с тържествена власт предупреждават за съда, цитирайки самите думи от Писанието: 367
„Бойте се от Бога и Му въздайте слава, защото часът на Неговия съд настана“. **Те порицават греховете на народа, като не само осъждат неморалността и пороците, но и укоряват светския дух и отстъпничеството; предупреждават слушателите си да побързат, за да избегнат идващия гняв.**

Хората слушат, разтреперани. Убеждаващият Божи Дух говори на сърцата им. Мнозина са подтикнати да изследват Писанията с нов и по-дълбок интерес. Склонните към пиянство и неморалност се реформират, други изоставят нечестните си дела и се извършва едно толкова забележимо дело, че дори проповедниците на официалната църква са принудени да признаят, че в това движение се вижда

Божият пръст.

По Божия воля вестта за идването на Спасителя трябва да бъде дадена и на скандинавските страни. И когато гласовете на Неговите служители са заглушени, Той влага Духа Си в децата, за да може делото да бъде завършено. Когато Исус се приближава към Ерусалим, съпътстван от ликуващите множества, които с тържествуващи викове и палмови клонки Го приветстват като Син на Давид, ревнивите фарисеи Му казват да ги накара да млъкнат. Но Исус отговаря, че всичко това е изпълнение на пророчеството и ако те млъкнат, самите камъни ще извикат. Народът, стреснат от заплахите на свещениците и управниците, прекъсва радостните си викове, когато влиза през Ерусалимските порти. Но след това децата в храмовия двор подемат рефрена и, махайки с палмовите си клонки, викат: „Осанна на Давидовия Син!“ (Мат. 21:8-16). Когато крайно недоволните фарисеи Му казват „Чуваш ли какво казват тези?“, Исус отговаря: „Да. Не сте ли чели никога: „От устата на деца и кърмачета си приготвил хвала?“. Както Бог използва деца по времето на Първото пришествие на Христос, така също ги използва и за предаване на вестта за Своето Второ пришествие. Трябва да се изпълни Божието слово, че идването на Спасителя ще бъде оповестено на всички народи, езици и нации.

368 **На Уилям Милър и неговите сътрудници е поверено да проповядват предупреждението в Америка. Тази държава става център на великото адвентно движение. Именно там се изпълнява най-категорично пророчеството от Първата ангелска вест. Творбите на Милър и неговите съмишленици са разнесени до далечни страни.** Докъдето и да достигат мисионерите по целия свят, те изпращат радостната вест за скорошното завръщане на Христос. **Нашир и надлъж се разпространява новината за вечното евангелие: „Бойте се от Бога и Му въздайте слава, защото часът на Неговия съд настана“.**

Свидетелството на пророчествата, което като че ли сочи към идването на Христос през пролетта на 1844 г., се вкоренява здраво в съзнанието на хората. Докато вестта преминава от щат на щат, навсякъде се поражда широк интерес. **Мнозина са убедени, че доказателствата от пророческите периоди са правилни и, отказвайки се от собствената си горда преценка, приемат с радост истината.** Някои от проповедниците изоставят сектантските си гледища и чувства, отказват се от заплатите и църквите си и се присъединяват към проповядването на Исусовото идване. Обаче такива случаи са сравнително малко. Затова вестта е поверена главно на скромни миряни. Фермерите изоставят нивите си, занаятчии – инструментите си, търговците – търговията си, хора на длъжност - положението и службата си и въпреки това броят на работниците е твърде малък в сравнение с делото, което трябва да се извърши. Състоянието на една безбожна църква и на потъналия в пороци свят обременява душите на истинските стражи и те доброволно понасят тежък труд, лишения и страдания, за да могат да призовават към покаяние за спасение. **Макар и спъвано от Сатана, делото постоянно напредва и хиляди приемат адвентната истина.**

Навсякъде се чува изпитващото свидетелство, което предупреждава грешниците – както светски хора, така и църковни членове - да бягат от идващия гняв. Подобно на Йоан Кръстител, предтечата на Христос, проповедниците полагат брадвата 369
при корена на дървото и настояват всички да дават плодове, достойни за покаяние. Техните трогателни призиви се различават коренно от уверенията за мир и безопасност, звучащи от популярните амвони. И навсякъде, където се разнася, вестта докосва хората. **Простите и категорични свидетелства на Писанията попадат в целта чрез силата на Светия Дух и пораждат толкова силно убеждение, че почти никой не може да му устои.** Професори по теология се пробуждат от фалшивата си сигурност. Осъзнават отстъплението си, светския си дух и неверие, своята гордост и егоизъм. Мнозина започват да търсят Господа в покаяние и смирение. Чувствата им, които толкова дълго са били привързани към земните неща, сега се пренасочват към Небето. Върху тях слиза Божият Дух и със смекчени и сломени сърца те се присъединяват към разгласяването на вика: „Бойте се от Бога и Му въздайте слава, защото часът на Неговия съд настана“.

Грешници питат през сълзи: „Какво да направя, за да се спася?“. Непочтените в живота си хора имат силно желание да се поправят във всичко. Тези, които намират мир в Христос, копнеят да споделят и с други това благословение. Сърцата на родителите се обръщат към децата и сърцата на децата – към техните родители. Бариерите на гордост и студенина рухват. Произнасят се искрени изповеди и членовете на семействата работят за спасението на тези, които са им най-близки и скъпи. **Често се чува глас на ревностно застъпничество. Навсякъде душите умоляват Бога с дълбоки терзания. Мнозина се борят по цели нощи в молитва за увереност, че греховете им са простени, или за обръщането на своите роднини и близки.**

На адвентните събрания се тълпят хора от всички обществени класи. Богати и бедни, висши и нисши по различни причини имат силно желание да слушат учението за Второто пришествие. Господ възпира духа на съпротива, докато Неговите служители обясняват основанията за своята вяра. Понякога говорителят е немощен, но Божият Дух придава сила
370 на истината Си. В тези събрания се чувства присъствието на свети ангели и много хора ежедневно се прибавят към вярващите. Когато доказателствата за скорошното завръщане на Христос се преповтарят, огромни тълпи слушат в напрегната тишина тържествените думи. Небето сякаш се приближава до земята. Божията сила слиза върху стари, млади и хора на средна възраст. Мъжете се прибират у дома с хвалебни песни на уста и радостната мелодия отеква в притихналата нощ. **Никой от посетителите на тези събрания не може никога да забрави тези изключително важни моменти.**

Разгласяването на определено време за идването на Христос поражда огромна съпротива у много хора от всички класи: от служителите на амвона до най-дръзкия, предизвикващ небето грешник. Изпълняват се думите на пророчеството: "Преди всичко знайте това, че в последните дни ще дойдат подигравателите, които с подигравките си ще ходят по своите страсти и ще казват: Къде е обещаното Му пришествие? Защото, откак са се поминали бащите ни, всичко си стои така, както от началото на създанието" (2 Петр. 3:3, 4). Много от претендиращите да обичат Спасителя заявяват, че нямат нищо против доктрината за Второто пришествие, но отхвърлят единствено определянето на точно време. Божието всевиждащо око обаче чете в сърцата им. Те не искат да слушат, че Христос идва да съди света с правда. Били са неверни слуги, делата им няма да издържат проверката на сърцеведеца Бог и те се боят от срещата със своя Господ. Подобно на евреите по време на Първото пришествие на Христос, те не са готови да Го посрещнат радостно. Не само отказват да слушат ясните аргументи от Библията, но и се присмиват на очакващите Господа. Сатана и неговите ангели ликуват и хвърлят оскърбления в лицето на Христос и светите ангели, че Неговият мним народ толкова малко Го обича, щото не желае Неговото завръщане.

„Никой не знае деня или часа" е аргументът, който най-често се изтъква от отхвърлящите адвентната вяра. Стихът гласи: „А за онзи ден и час никой не
371 знае – нито небесните ангели, нито Синът, а само Моят Отец" (Мат. 24:36). **Очакващите Господа дават ясно и логично обяснение на този текст, а явно проличава погрешната му употреба от техните опоненти.** Думите са изречени от Христос в онзи паметен разговор с Неговите ученици на Елеонския хълм след последното Му излизане от храма. Учениците са задали въпроса: „И какъв ще бъде белегът на Твоето пришествие и за свършека на света?" (ст. 3). Исус им представя знаменията и казва: „Когато видите всичко това, да знаете, че Той е близо при вратата" (ст. 33). **Едното изречение на Спасителя не трябва да обезсилва другото**. **Въпреки че никой човек не знае нито деня, нито часа на Неговото идване, на нас са ни дадени указания и се изисква да знаем кога наближава то. Освен това ни е казано, че ако пренебрегваме Неговото предупреждение и отказваме да внимаваме или не искаме да разберем кога наближава Пришествието Му, това ще бъде фатално за нас**, както за живелите по времето на Ной е било фатално да не разберат кога идва потопът. А притчата в същата глава, сравняваща верния и неверния слуга и обричаща на гибел този, който казва в сърцето си, „Господарят ми се бави", показва какво ще бъде отношението на Христос и наградата Му за тези, които заварва да бдят и да проповядват идването Му, а също и за онези, които го отхвърлят. „Затова бдете" – казва Той (ст. 42). „Блажен е онзи слуга, чийто господар, като си дойде, го намери, че прави така" (ст. 46). „И така, ако не бодърстваш, ще дойда като крадец и няма да знаеш в кой час ще дойда върху теб" (Откр. 3:3).

Апостол Павел говори за една група, за която явяването на Господа ще бъде неочаквано. „Защото вие добре знаете, че Господният Ден ще дойде както крадец нощем. Когато казват: Мир и безопасност; тогава ще дойде върху тях внезапна погибел (…) и няма да избегнат" (1 Сол. 5:2, 3). Но добавя за другите, които са обърнали внимание на предупреждението на Спасителя: „Но вие, братя, не сте в тъмнина, че денят да дойде върху вас като крадец. Защото всички вие сте синове на светлината, синове на деня; ние не сме от нощта, нито от тъмнината" (ст. 4, 5).

Чрез това се доказва, че Писанието не дава 372 **никакво основание на хората да остават в невежество по отношение близостта на Христовото идване.** Но тези, които само търсят извинение да отхвърлят истината, затварят ушите си за това обяснение; и думите „А за онзи ден и час никой не знае" продължават да бъдат повтаряни от дръзки безбожници и дори от мними служители на Христос. **Когато хората се пробуждат и започват да питат за пътя на спасението, религиозните водачи застават**

между тях и истината, опитвайки се да успокоят страховете им, като тълкуват неправилно думите на Бога. Неверните стражи се присъединяват към делото на големия измамник, викайки „Мир!“, когато Бог не е говорил за мир. Подобно на фарисеите по времето на Христос, мнозина отказват да влязат в небесното царство, като пречат и на онези, които искат. Кръвта на тези души ще бъде изискана от ръката им.

Обикновено първи приемат вестта най-скромните и посветени хора в църквите. Тези, които лично изучават Библията, не могат да не забележат небиблейския характер на популярните схващания за пророчествата. И там, където хората не са контролирани от духовенството; там, където Божието слово се изследва лично, **адвентната доктрина само трябва да се сравни с Писанията, за да се установи Божествения ѝ авторитет.**

Много хора са преследвани от невярващите си братя. За да запазят своите постове в църквата, някои се съгласяват да мълчат за надеждата си. Но други смятат, че верността към Бога им забранява да скриват истините, които Той им е поверил да съхраняват. Немалко са изключвани от църковната общност, без да има друга причина, освен че са изразили вярата си в идването на Христос. За тези, които са подложени на такова изпитание на вярата, са изключително скъпоценни думите на пророка: „Братята ви, които ви мразят, които ви отхвърлят поради Моето Име, казват: Нека се прослави Господа, че да видим радостта ви! Но те ще се посрамят“ (Ис. 66:5).

Божиите ангели следят с най-дълбок интерес ре-
373 зултата от предупреждението. Когато църквите като цяло отхвърлят вестта, те се оттеглят, натъжени. **Но има много, които още не са изпитани по отношение на адвентната истина.** Мнозина са заблудени от съпруги, съпрузи, родители или деца и са накарани да вярват, че е грях дори да слушат такива „ереси“, които адвентистите проповядват. На ангелите е заповядано да бдят предано над такива души, защото върху тях ще се излее друга светлина от Божия трон.

Приелите вестта бдят за идването на своя Спасител с неизказан копнеж. Времето, когато очакват да Го срещнат, е съвсем скоро. Те се приближават към този момент със спокойна тържественост. Почиват си в сладко общение с Бога, сигурни в мира, който ще получат в светлото бъдеще. **Никой от преживелите тази надежда и доверие не може да забрави скъпоценните часове на очакване. Няколко седмици преди определеното време светските дела като цяло са изоставени.** Искрените вярващи внимателно проверяват всяка мисъл и чувство в сърцата си, като че ли са на смъртно легло и след няколко часа ще склопят очи за земните гледки. Никой не си шие „роби за възнесението“ (виж Приложението), но всички усещат нуждата от вътрешно доказателство, че са готови да се срещнат със Спасителя. Техните „бели роби“ са чистотата на душата – характерът, очистен от злото чрез изкупителната кръв на Христос. Да можеше да има и сега сред претендиращите да са Божи народ същия дух на изпитване на сърцето, същата искрена, решителна вяра. Ако бяха продължили по същия начин да се смиряват пред Господа и настойчиво да представят молбите си пред престола на благодатта, те биха имали далеч по-богата опитност от тази, която притежават сега. Отправят се твърде малко молитви, истинското убеждение за греха е твърде слабо и липсата на жива вяра лишава много хора от благодатта, осигурена в такова голямо изобилие от нашия Изкупител.

**Бог иска да изпита Своя народ. Ръката Му закрива една грешка в изчисленията на пророчески-
те периоди. Адвентистите не откриват заблудата,** 374
нито най-начетените от опонентите им. Последните казват: „Вашите изчисления на пророческите периоди са правилни. Ще се случи някакво велико събитие, но не това, което предсказва г-н Милър. То е обръщането на света, а не Второто пришествие на Христос“ (виж Приложението).

Очакваното време отминава, а Христос не се явява да избави Своя народ. Хората, които са очаквали своя Спасител с искрена вяра и любов, преживяват горчиво разочарование. Обаче Божиите намерения се изпълняват. Той е изпитал сърцата на всички, които твърдят, че очакват явяването Му. **Сред тях има мнозина, които не са движени от по-възвишен мотив от страха. Това, че изповядват вярата си, не оказва влияние върху сърцата или живота им. Когато очакваното събитие не се случва, тези хора заявяват, че не са разочаровани. Те никога не били вярвали, че Христос ще дойде. И са сред първите, които осмиват скръбта на действително вярващите.**

Но Исус и цялото небесно множество гледат с любов и състрадание към изпитаните и верни, но разочаровани хора. Ако би могла да се вдигне завесата, обгръщаща видимия свят, биха се видели ангели, които се приближават до непоколебимите души и ги предпазват от стрелите на Сатана.

21 глава

Забавянето

Отхвърлено предупреждение

Тъжната истина е, че не всички желаят да научат за скорошното идване на Исус. Те предпочитат да избягват този въпрос.

Вестта на първия ангел от Откровение 14:6, 7 е последвана от тази на втория ангел – Откровение 14:8. Последиците от тази вест имат значение дори за нашето време.

Когато проповядват доктрината за Второто пришествие, Уилям Милър и неговите съмишленици работят с единствената цел да пробудят хората за
375 **нуждата да се подготвят за Божия съд. Опитват се да събудят вярващите, за да осъзнаят истинската надежда на църквата и нуждата си от по-дълбока християнска опитност. Стремят се също да подтикнат необърнатите да видят колко е необходимо незабавно да се покаят и обърнат към Бога.** „Те ни най-малко не се стремят да насочат хората към някоя група или религиозна организация. Затова работят сред всички организации и групи, без да се намесват в тяхната структура и ред.“

„Във всичките си усилия – казва Милър – никога не съм имал желание или мисъл да изграждам някаква отделна организация от вече съществуващите деноминации или да извличам полза от една за сметка на друга. Мислех за общата полза. Предполагайки, че всички християни биха се радвали на перспективата за завръщането на Христос и че тези, които не споделят моите виждания, не биха имали по-малко любов към хората, които възприемат тази доктрина, **аз изобщо не предполагах, че някога ще се наложи да се събираме отделно. Целта ми беше да обръщам души към Бога,** да известя на света за идващия съд и да подтикна своите ближни да подготвят сърцата си, което да им даде възможност да посрещнат Бога в мир. Огромното мнозинство от обърнатите благодарение на моите усилия хора беше от различните съществуващи църкви“ *(Блис. С. 328).*

Тъй като неговото дело спомага за растежа на църквите, Милър за известно време се ползва с тях-
376 **ното благоволение. Но когато проповедниците и религиозните водачи вземат решение да се съпротивят на адвентното учение и да потиснат всякакви вълнения по този въпрос, не само му се противопоставят от амвона, но отказват на членовете си привилегията да посещават проповеди за Второто пришествие или дори да говорят за надеждата си на социални срещи на църквата.** По този начин вярващите се оказват в много трудна и объркана ситуация. Те обичат своите църкви и не им се иска да се отделят от тях. Но когато виждат, че свидетелството на Божието слово е потискано и че им се отказва да изследват пророчествата, верността към Бога им забранява да се подчинят. **Те не могат повече да приемат отхвърлящите свидетелството на Божието слово за “стълб и подпорка на истината”. Затова чувстват, че е оправдано да се отделят от тези църкви. През лятото на 1844 г. около петдесет хиляди души напускат църквите си.**

Някъде по това време се забелязва видима промяна в повечето от църквите из целите Съединени щати. От много години се наблюдава постепенно, но постоянно нарастващо приспособяване към светския начин на живот и обичаи и съответен упадък в духовния живот. **През онази година обаче има доказателства за рязък и забележим упадък във всички църкви в страната.** Макар никой да не може да открие причината, самият факт се забелязва от всички и се коментира както в пресата, така и от амвона.

По време на среща на църковния съвет на презвитерианците от Филаделфия г-н Барнс, автор на широко разпространен коментар и пастор на една от водещите църкви в този град, „заявява, че е проповедник от двадесет години и никога преди не е давал Господня вечеря, без към църквата да се присъединят повече или по-малко хора. Но сега няма *никакво пробуждане, никакви обръщания*, никакъв явен растеж в благодат на вярващите и никой не идва в кабинета му на разговор за спасението на душата си. С нарастването на бизнеса и с по-обеща-
ващите перспективи пред търговията и производството 377
се увеличава и светският дух. Това се наблюдава във всички деноминации“ *(Църковен журнал. 23 май 1844).*

През месец февруари същата година професор Фини от колежа „Оберлин“ казва: „Отдавна ни е известно, че като цяло протестантските църкви в нашата страна са или апатични, или враждебно настроени към всички нравствени реформи на епохата. Има някои изключения, но не достатъчни, за да опровергаят извода, че явлението е всеобщо. Има и още един потвърден факт: почти универсална липса на пробуждащи влияния в църквите. **Духовната летаргия е почти повсеместна и страшно дълбока. За това свидетелства религиозната преса на цялата страна** (…) Почти навсякъде църковните членове стават роби на модата – присъединяват се към

безбожните в удоволствията, танците, празненствата и т.н. (…) Но да не разнищваме повече тази болезнена тема. Достатъчно е, че доказателствата се увеличават и ни затрупват, за да покажат, че *за съжаление църквите като цяло все повече се израждат*. Те са се отдалечили страшно много от Господа и Той се е оттеглил от тях“.

А един автор в *„Религиозен телескоп“* свидетелства: **„Никога не сме наблюдавали такъв всеобщ упадък в религията, както сега.** Църквата наистина трябва да се събуди и да потърси причината за тази беда. Защото всеки, който обича Сион, трябва да гледа на това като на нещастие. Когато си припомним колко „малко и редки“ случаи на истинско обръщане има и почти безпрецедентна безочливост и безчувственост на грешниците, почти неволно възкликваме: „Забравил ли е Бог да бъде милостив? Или вратата на милостта е заключена?“.

Никога не може да съществува такова състояние, без да има причина в самата църква. Духовната тъмнина, която обгръща народите, църквите и отделните хора не се дължи на това, че Бог своеволно отдръпва Своята помагаща Божествена благодат, но на факта, че хората пренебрегват или отхвърлят Божията светлина. Поразителна илюстрация на тази истина е дадена
378 в историята на еврейския народ по времето на Христос. Тъй като израелтяните се отдават на света и забравят Бога и Неговото Слово, тяхната духовна чувствителност намалява, сърцата им стават земни и плътски. Затова Пришествието на Месия остава незабелязано от тях и в гордостта и неверието си те Го отхвърлят. Бог обаче дори и тогава не оттегля от еврейския народ познанието за спасението или участието в Неговите благословения. **Но тези, които отхвърлят истината, изгубват всякакво желание за Небесния дар.** Те „поставят тъмнината за светлина, а светлината за тъмнина“, докато светлината в тях се превърне в тъмнина. И колко голяма е тази тъмнина!

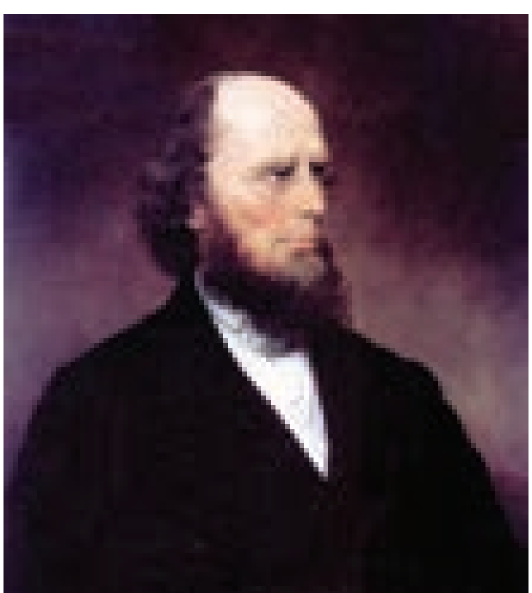

ЧАРЛС ФИНИ ОТ ОБЕРЛИНСКИЯ КОЛЕЖ (1792-1875)

Сатанинската стратегия е хората да запазват формите на религия, но да липсва духът на живо благочестие. След като отхвърлят евангелието, евреите продължават ревностно да изпълняват своите обичайни ритуали и да пазят строго националната си изключителност, докато дори самите те трябва да признаят, че Божието присъствие вече липсва сред тях. Пророчеството на Даниил посочва така неопровержимо времето за идването на Месия и толкова ясно предсказва смъртта Му, че те забраняват изучаването му, а накрая равините произнасят проклятие върху всички, които биха посмели да изчисляват времето. В продължение на много векове заслепените и непокаяни израелтяни остават безразлични към милостивите предложения за спасение, нехайни за благословенията на евангелието – като сериозно и страшно предупреждение за това колко опасно е да се отхвърли небесната светлина.

Една и съща причина винаги води до едни и същи резултати. Този, който съзнателно пренебрегва съзнанието си за дълг, защото той не съответства на желанията му, в края на краищата ще изгуби силата да различава истината от заблудата. Разбирането на истината се замъглява, съвестта става безчувствена, сърцето се закоравява и душата се отделя от Бога. Там, където вестта на Божията истина се отхвърля и презира или се пренебрегва, църквата ще потъне в тъмнина. Вя-
рата и любовта ще охладняват и ще последва изстиване 379
на отношенията и разногласия. Църковните членове ще насочват интереса и енергията си към светски цели, а грешниците ще се закоравяват в непокаяността си.

Първата ангелска вест от Откровение, 14 глава, обявяваща часа на Божия съд и призоваваща хората да се боят и покланят на Бога, има за цел да отдели видимия Божи народ от покваряващите влияния на света и да го накара да осъзнае истинското си състояние на светски дух и отстъпление от вярата. В тази вест Бог е изпратил на църквата едно предупреждение, което, ако би било прието, би поправило злините, отделящи я от Него. Приемайки небесната вест със смирение в сърцата си пред Господа и с искрен стремеж да се подготвят да застанат в Неговото присъствие, вярващите биха видели как Духът и силата на Бога се изявяват сред тях. Църквата отново би достигнала това благословено състояние на единство, вяра и любов, което е съществувало в апостолските дни, когато вярващите са имали „едно сърце и една душа“ и „с дързост говореха Божието слово“, когато

„Господ всеки ден прибавяше онези, които се спасяваха“ (Деян. 4:32, 31; 2:47).

Ако претендиращите да са Божи народ хора биха приели светлината, когато тя ги огрява от Божието слово, биха постигнали онова единство, за което се моли Христос и което апостолът описва като „единството на Духа във връзката на мира“. „Има – казва той – едно тяло и един Дух, както и бяхте призовани към една надежда на вашето звание; един Господ, една вяра, едно кръщение“ (Еф. 4:3-5).

Такива са благословените резултати за вярващите, приели адвентната вест. Те идват от различни деноминации, но църковните бариери се сриват. Несъвместими вярвания се разбиват на пух и прах. Изоставена е небиблейската надежда за хилядагодишно царство на земята. Коригирани са фалшивите представи за Второто пришествие. Гордостта и съобразяването със света са пометени. Поправят се неправди. Сърцата се обединяват в най-задушевно общуване, царуват любовта и радостта. Ако тази доктрина постига това сред малкото, които наистина я приемат, тя би направила същото за всички,
380 ако всички биха я приели.

Но църквите като цяло отхвърлят предупреждението. Техните проповедници, които като „стражи на израелевия дом“ е трябвало първи да разпознаят белезите за идването на Исус, не успяват да научат истината нито от свидетелството на пророците, нито от знаменията на времето. Когато светски надежди и амбиции изпълват сърцето, любовта към Бога и вярата в Неговото Слово охладняват. А когато се представя адвентната доктрина, тя събужда само техните предразсъдъци и неверие. **Фактът, че до голяма степен вестта се проповядва от миряни, е използван като аргумент против нея.** Както в древността, ясното свидетелство от Божието слово се посреща с въпроса: „Някой от първенците или от фарисеите повярвал ли е в Него?“. **И виждайки колко е трудно да се опровергаят аргументите, основани на пророческите периоди, мнозина забраняват изучаването на пророчествата** под претекст, че уж пророческите книги били запечатани и не можело да бъдат разбрани. Много хора, доверявайки се безусловно на своите пастори, отказват да се вслушат в предупреждението. А други, макар и убедени в истината, не смеят да го обявят публично, за да не бъдат „отлъчени от синагогата“. Изпратената от Бога вест да изпита и очисти църквата, разкрива съвсем категорично колко много от вярващите обичат този свят повече, отколкото обичат Христос. **Веригите, приковаващи ги към земята, са по-силни, отколкото привлекателността на небето.** Те избират да слушат гласа на светската мъдрост и обръщат гръб на изпитващата сърцата вест, която разкрива истината.

Отхвърляйки предупреждението на първия ангел, те отблъскват средството, което Небето е осигурило за тяхното обновяване. Отхвърлят презрително милостивия вестител, който би излекувал отделящия ги от Бога грях, и с още по-голяма ревност се отдават на приятелството си със света. Това е причината за онова страшно състояние на светски дух, на отстъпление от вярата и духовна смърт, което съществува в църквите от 1844 г.

**В Откровение, 14 глава след първия ангел следва втора вест: „Падна, падна великият Вавилон, който
напои всичките народи с виното на своето разпалено 381
блудстване“ (Откр. 14:8).** Думата „Вавилон“ произлиза от „Вавел“ и означава „объркване“. В Писанието тя се използва за различни форми на фалшива или отстъпила от истинската вяра религия. **В Откровение, 17 глава Вавилон е представен като жена – образ, използван в Библията като символ на църквата, където добродетелната жена символизира чиста църква, а порочната жена – отстъпила.**

В Библията свещеният и вечен характер на връзката между Христос и Неговата църква е представен чрез брачния съюз. Господ се е съединил със Своя народ чрез тържествен завет: Той обещава да бъде техен Бог, а те дават обет да бъдат Негови и само Негови. Той заявява: „И ще те сгодя за Себе Си до века, и ще те сгодя за Себе Си в правда и в правосъдие, и в милост, и в милосърдие“ (Осия 2:19). И отново: „И ще ви взема“ (Ер. 3:14). А Павел използва същата метафора в Новия завет, когато казва: „Понеже ви сгодих за един Мъж, за да ви представя като чиста девица пред Христос“ (2 Кор. 11:2).

Изневярата на Христовата църква, допуснала доверието и любовта ѝ да се отклонят от Бога и позволила на светските неща да завладеят душата ѝ, е сравнена с нарушаването на брачната клетва. Грехът на Израел – отдалечаването му от Господа - е представен със същия символ. Трогателно е изобразена и прекрасната Божия любов, която те са отхвърлили с презрение: „И ти се заклех, и встъпих в завет с теб, заявява Господ БОГ, и ти стана Моя“ (Ез. 16:8). „И беше превъзходно красива, и достигна до царско положение. И

ОТКРОВЕНИЕ 14:8

„Падна, падна великият Вавилон, който напои всичките нации с виното на своето разпалено блудстване” (Откровение 14:8).

ти се прочу между народите заради красотата си, защото тя стана съвършена чрез Моето величие, което положих върху теб (…) Но ти се упова на красотата си и като се възползва от известността си, блудства (…) Като жена прелюбодейка, която приема чужди вместо своя мъж…“ (ст. 13-15, 32). „Както жена изневерява на другаря си, така и вие изневерихте на Мен, доме израелев, заявява ГОСПОД“ (Ер. 3:20).

В Новия завет са отправени доста подобни думи към мнимите християни, които търсят приятелството на света повече, отколкото Божието благоразположение. Апостол Яков казва: „Прелюбодейци и прелюбодейки! Не знаете ли, че приятелството със •
382 света е вражда против Бога? И така, който иска да бъде приятел на света, става враг на Бога“ (Яков 4:4).

Жената (Вавилон) от Откровение, 17 глава е описана като „облечена в пурпурно и червено, и позлатена със злато и скъпоценни камъни, и бисери; и държеше в ръката си златна чаша, пълна с мръсотии и с нечистотии от нейното блудстване. И на челото ѝ беше написано име, тайна: Вавилон, великата, майка на блудниците и гнусотиите по земята“ (Откр. 17:4, 5). Пророкът казва: „И видях, че жената се беше опила от кръвта на светиите и от кръвта на Исусовите свидетели“ (ст. 6). По-нататък Вавилон е представен като „големия град, който царува над земните царе“ (ст. 18). **Силата, която толкова много векове е властвала деспотично над християнските монарси, е Рим.** Пурпурният и червен цвят, златото, скъпоценните камъни и бисерите ярко обрисуват великолепието и разкоша, несравним дори с царския, който високомерният папски престол толкова обича. **И никоя друга сила не би могла да бъде така точно описана като „опила [се]от кръвта на светиите“**, както тази църква, която толкова жестоко е преследвала последователите на Христос. **Вавилон е обвинен също и в греха на незаконна връзка със „земните царе“.** Именно чрез отклоняване от Господа и съюзяване с езичниците еврейската църква става блудница. И Рим, покварил се по подобен начин, търсейки подкрепата на светските власти, попада под същото осъждане.

За Вавилон се казва, че е „майка на блудниците.“ Нейните „дъщери“ символизират църквите, които се придържат към същите учения и традиции и следват нейния пример, жертвайки истината и Божието одобрение, за да създават незаконен съюз със света. Вестта от Откровение, 14 глава, обявяваща падането на Вавилон, трябва да се отнася за религиозни организации, които някога са били чисти, но са се покварили. Тъй като тази вест следва предупреждението за съда, тя трябва да бъде проповядвана в последните дни. Затова не може да се отнася само до Католическата църква, защото тя е отпаднала от вярата вече от много векове. **Освен това, в единадесета глава на Откровение Божият народ е призован да излезе от Вавилон.** •
Според този стих много хора от Божия народ все още 383
трябва да са във Вавилон. А в кои религиозни организации се намира все още по-голямата част от последователите на Христос сега? Без съмнение, в различните църкви, изповядващи протестантската вяра. По време на основаването им тези църкви застават благородно на страната на Бога и истината и получават Неговото благословение. Дори невярващият свят е принуден да признае благотворните резултати от приемането на евангелските принципи. По думите на пророка към Израел „И ти се прочу между народите заради красотата си, защото тя стана съвършена чрез Моето величие, което положих

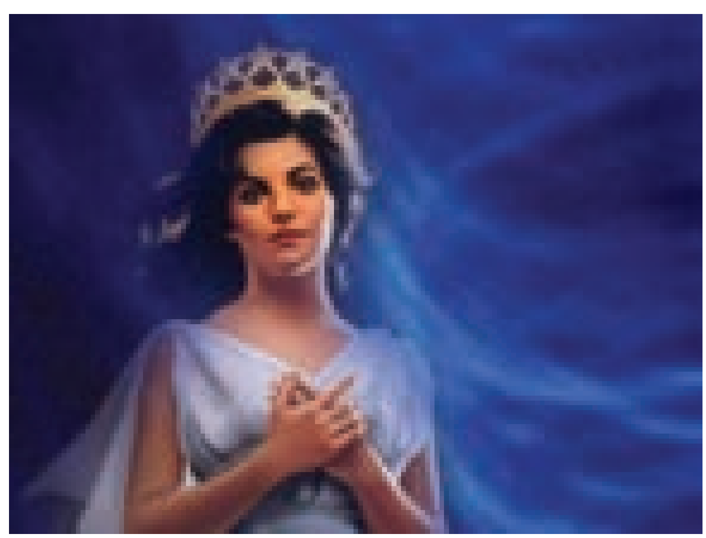

ЛЯВО: **ПРОПАДНАЛА ЖЕНА СИМВОЛИЗИРА ФАЛШИВАТА ЦЪРКВА.**
ДЯСНО: **ИСТИНСКАТА ЦЪРКВА Е СИМВОЛИЗИРАНА ОТ ЧИСТА ЖЕНА**

върху теб, заявява Господ БОГ“ (Ез. 16:14). **Но те се провалят поради същото желание, което е проклятие и гибел за Израел – желанието да подражават на обичаите на невярващите и да се домогват до тяхното приятелство.** „Но ти се упова на красотата си и като се възползва от известността си, блудства“ (ст. 15).

Много от протестантските църкви следват примера на Рим да встъпват в греховни връзки със „земните царе“; държавните църкви – чрез зависимостта си от светските правителства, а други деноминации – чрез стремежа си към благоволението на света. А името „Вавилон“ – „объркване“, „смешение“ – може уместно да бъде отнесено към тези организации, които без изключение претендират, че извличат доктрините си от Библията, обаче са разделени на почти безброй секти със значителни противоречия във вярванията и теориите си.

Освен престъпния съюз със света, отделилите се от Рим църкви проявяват и други от нейните характеристики.

Едно римокатолическо издание привежда довода, че „ако Римската църква някога се е провинила в идолопоклонство чрез почитане на светиите, нейната дъщеря Англиканската църква е виновна в същото, тъй като има десет църкви, посветени на Дева Мария, срещу една, посветена на Христос“ *(Ричард Чалонър. Наставник на християнина католик. Предговор. С. 21, 22).*

А д-р Хопкинс в *„Трактат върху Хилядагодишното царство“* заявява: „Няма никаква причина да се смята, че антихристиянският дух и обичаи са ограничени само
384 до така наречената Римска църква. Протестантските

ЧАРЛС СПЪРДЖЪН, ЛОНДОН (1834-1892 Г.)

църкви имат доста от антихриста в себе си и далеч не са напълно реформирани от (…) поквари и пороци“ *(Самюел Хопкинс. Събрани произведения. Т. 2, с. 328).*

По отношение отделянето на Презвитерианската църква от Рим д-р Гътри пише: „Преди триста години нашата църква излезе от портите на Рим с отворена Библия върху знамето си и с мотото „Изследвайте Писанията“ върху ученията си“. **След това задава важния въпрос: „Но дали излезе чиста от Вавилон?“** *(Томас Гътри. Евангелието в Езекиил. С. 237).*

„Англиканската църква – казва Спърджън – сякаш все повече и повече е „разяждана“ от спазването на тайнствата. Но дисидентите са също почти толкова лошо „разядени“ от философско безбожие. Тези, които смятахме за по-добри, един по един се отказват от основите на вярата. Смятам, че самото сърце на Англия е изцяло поразено от отвратително безбожие, което въпреки това се осмелява да излиза на амвона и да нарича себе си християнство.“

Откъде произлиза голямото отстъпление? Как се стига до първоначалното отделяне на църквата от простотата на евангелието? Чрез приспособяване към обичаите на езичеството, за да се улесни приемането на християнството от езичниците. Апостол Павел заявява, че дори по негово време „тайната на беззаконието вече действа“ (2 Сол. 2:7). Докато апостолите са живи, църквата остава сравнително чиста. Но „към втората половина на втори век повечето от църквите придобиват нов образ. Първата простота изчезва, а след смъртта на първите ученици техните деца, заедно с новоповярвалите (…) излизат напред и постепенно създават нов модел на делото“ *(Робърт Робинсън. Църковни изследвания. Гл. 6, пар. 17, с. 51).* Възвишеният стандарт на християнската вяра е принизен, за да се привличат нови хора; и в резултат „наплива на езичниците в църквата донася и техните обичаи, ритуали и идоли в нея“ *(Гаваци. Лекции. С. 278).* Когато християнската религия си осигурява благоразположението и подкрепата на светските владетели, тя се приема привидно от всички хора. Но макар на вид християни, много от тях „остават
по същество езичници, покланяйки се тайно на своите 385
идоли“ *(Пак там. С. 278).*

Не се ли е повторил същият процес в почти всяка църква, наричаща себе си протестантска? Когато основателите, притежаващи истинския реформаторски дух, отидат в гроба, техните потомци излизат напред и „създават нов модел на делото“. От една страна, децата на реформаторите сляпо се придържат към вярванията на бащите си и отказват да приемат каквато и да е истина, различна от гледищата им. От друга страна,

изключително много се отдалечават от техния пример на смирение, себеотрицание и отричане от света. По този начин „изчезва първоначалната простота“. Наплив от хора със светски дух нахлува в църквата, които донасят „със себе си своите обичаи, ритуали и идоли“.

Уви, до какви страшни размери се е разпространило сред християните по име приятелството със света, което е „вражда против Бога“! Колко много са се отдалечили от библейските идеали на смирение, себеотрицание, простота и благочестие популярните църкви в цялото християнство! Когато говори за правилната употреба на парите, Джон Уесли казва: „Не хабете нито една частица от този скъпоценен талант само за да удовлетворявате пожеланието на очите чрез излишни и скъпи дрехи или ненужни украшения. Не прахосвайте нито една частица от него за чудновата украса на къщата си, за ненужни или скъпи мебели, за ценни картини, боядисване, позлата (…) Не харчете нищо, за да задоволявате гордостта на живота, да печелите възхищение или похвали от хората (…) „Докато правиш добро на себе си, хората ще говорят хубави неща за теб.“ Докато си „облечен в пурпур и висон“ и живееш „разточително всеки ден, е сигурно, че мнозина ще аплодират елегантния ти вкус, твоята щедрост и гостоприемство. Но не купувай техните аплодисменти на такава висока цена. По-добре се задоволи с почитта, която идва от Бога“ *(Уесли. Произведения. Проповед 50: „Използването на парите“)*. Но за много църкви днес такова учение не е приемливо.

В света става популярно да бъдеш религиозен.
386 **Управници, политици, адвокати, лекари, търговци се присъединяват към църквата с цел да си осигурят уважението и доверието на обществото и да имат успех в светските дела.** Така се опитват да прикрият всичките си нечестиви действия под маската на християнството. Различните религиозни организации, подкрепяни от богатството и влиянието на тези кръстени материалисти, започват още повече да се стремят към популярност и нови покровители. На известните булеварди се издигат разкошни църкви, украсени изключително екстравагантно. Поклонниците се обличат в скъпи и модерни дрехи. На талантливия проповедник се плаща висока заплата, за да забавлява и привлича хората. **Неговите проповеди не трябва да осъждат популярните грехове, но да бъдат меки и приятни за светското ухо. По този начин грешниците се записват в църковните списъци, а любимите грехове се прикриват под мнимо благочестие.**

Коментирайки днешното отношение на християните по име към света, водещ светски журналист казва: „Църквата постепенно се е поддала на духа на епохата и е приспособила богослужебните си форми към модерните изисквания (…) **Църквата днес използва наистина всички средства, за да направи религията привлекателна“.** А един дописник от нюйоркския *Independent* казва следното за същността на методизма: „Разделителната линия между набожните и безбожните изчезва в някаква полусянка и ревностни хора и от двете групи работят усилено, за да заличат всяка разлика между своите дейности и забавления (…) Популярността на религията извънредно много допринася за увеличаване броя на желаещите да извличат облаги от нея, без почтено да изпълняват задълженията си към нея.“

Хауърд Кросби казва: „Изключително тревожен е фактът, че виждаме Христовата църква да изпълнява плановете на своя Господ в такава малка степен. Точно както древните евреи позволяват на близките взаимоотношения с идополоклонническите народи да откраднат сърцата им от Бога (…) така и църквата на Исус сега чрез престъпно партньорство с невярващия свят се отказва от Божиите методи за получаване на истински живот и
приема гибелните, макар и често благовидни, обичаи 387
на отхвърлящото Христос общество, използвайки аргументи и достигайки до заключения, чужди на Божието откровение и напълно противоположни на израстването в благодатта“ *(Здравият християнин: Апел към църквата. С. 141, 142)*.

В този светски дух и стремеж към удоволствия себеотрицанието и саможертвата заради Христос са почти напълно изгубени. „Някои от хората, които сега са активни в живота на църквите ни, в детството си са били възпитавани да правят жертви, за да могат да дадат или да направят нещо за Христос.“ Но „ако сега не достигат средства (…) никой не трябва да бъде призоваван да дава. О, не! „ Устройте панаир, театър, игра на съдебен процес, вечеря с историческа възстановка на костюми или обяд – каквото и да е, само хората да се забавляват“.

Губернатор Уошбърн от Уисконсин в новогодишното си послание на 9 януари 1873 г. заявява: „Струва ми се, че е наложително да се създаде някакъв закон за разтуряне на „училищата“, където се създават комарджии. Те са навсякъде. Дори църквата (несъзнателно, без съмнение) понякога върши делото на дявола. **Благотворителни концерти, благотворителни инициативи и лотарии, понякога в помощ на религиозни или благотворителни цели, но често за по-недостойни каузи, томболи, подаръци за награди и т.н. - всички те са начини за събиране на пари, без у хората да се възпитават ценности.** Няма нищо по-покваряващо или по-развращаващо, особено за младите, от придобиването на пари

или имоти без труд. След като с тези хазартни инициативи се занимават уважавани хора, които успокояват съвестта си с довода, че парите отиват за добра цел, не е чудно, че у младежите в щата толкова често се създават навици, почти същите както вълненията при хазартни игри“.

Духът на приспособяване към света завладява всички християнски църкви. В проповед, изнесена в Лондон, Робърт Аткинс обрисува мрачна картина на духовния упадък, преобладаващ в Англия: „Истински благочестивите изчезват от земята и никой не забелязва
388 това. **Днес така наречените вярващи във всяка църква обичат света, приспособяват се към света, обичат материалните блага и са привлечени от общественото признание.** Те са призовани да страдат с Христос, но не желаят да понесат дори и най-малкия укор (…) Отстъпление от вярата, отстъпление, отстъпление е гравирано на самата фасада на всяка църква. И ако те знаеха това, ако го чувстваха, би имало надежда. Но, уви! Те викат: „Ние сме богати, забогатяхме и нямаме нужда от нищо“ *(Втора адвентна библиотека. Трактат №39).*

Големият грях на блудницата Вавилон е, че тя „напои всичките народи с виното на своето разпалено блудстване“. Тази опияняваща чаша, която тя дава на света, символизира фалшивите доктрини, които е възприела в резултат от незаконната си връзка с големците на земята. Приятелството й със света принизява нейната вяра и на свой ред тя оказва покваряващо влияние върху света, като проповядва учения, които са противоположни и на най-ясните твърдения на Свещеното Писание.

Рим отнема Библията от хората и изисква всички да приемат неговите учения вместо тези на Божието Слово. Делото на Реформацията се състои в това да им върне Словото на Бога. Но не е ли вярно, че църквите днес учат хората да основават вярата си по-скоро на вероизповеданието и ученията на своята църква, отколкото на Писанията? Говорейки за протестантските църкви, Чарлс Бийчър казва: „Те избягват всяка нетактична дума срещу някое вероучение със същата чувствителност, с която онези свети отци биха се ужасили от всяка нетактична дума срещу нахлуващото почитане на светци и мъченици, като по този начин са го насърчавали (…) Протестантските евангелски деноминации така здраво са си вързали една-друга ръцете (а и своите собствени), че в никоя от тях човек изобщо не може да стане проповедник, без да приеме като авторитет някоя книга извън Библията (…) **Абсолютно реалистично е твърдението, че властта на вероучението сега започва на практика да забранява Библията точно така, както е правил Рим, макар и по по-коварен начин“** *(Проповед върху „Библията като достатъчно верую,“ изнесена във Форт Уейн, Индиана, 22 февруари 1846).*

Когато верни учители тълкуват Божието слово, се 389
надигат учени хора, проповедници, които претендират да разбират Писанията, но всъщност осъждат здравите доктрини като ерес и по този начин отклоняват търсещите от истината. Ако светът не беше така безнадеждно опиянен от „виното на Вавилон“, много хора биха били убедени и обърнати във вярата чрез ясните и режещи истини на Божието слово. Но религиозната вяра изглежда толкова неясна и противоречива, че хората не знаят кое е истината, за да вярват в нея. **Грехът за световната непокаяност лежи при вратата на църквата.**

Втората ангелска вест от Откровение, 14 глава се проповядва за пръв път през лятото на 1844 г. и тогава тя се прилага пряко към църквите на Съединените щати, където предупреждението за съда е най-широко разгласено и същевременно най-повсеместно отхвърлено, и където упадъкът на църквите е най-бърз. **Но вестта на втория ангел не достига цялостното си изпълнение през 1844 г. Църквите тогава преживяват морален крах в резултат на отказа си да приемат светлината на адвентната вест. Но този крах не е завършил.** Тъй като продължават да отхвърлят специалните истини за днешното време, те продължават да пропадат все по-дълбоко и по-дълбоко. **Обаче все още не може да се каже: „Падна (…) Вавилон, който напои** всичките народи **с виното на своето разпалено блудстване“. Той още не е накарал всички народи да направят това.** Духът на компромис със света и безразличието към изпитващите истини за нашето време съществува и набира сили и в протестантските църкви из цялото християнство. Тези църкви са включени в тържествената и страшна присъда на втория ангел. Но актът на отстъплението още не е достигнал своя връх.

Библията заявява, че преди идването на Господа Сатана ще действа „с всякаква сила, знамения, лъжливи чудеса и с всичката измама на неправдата“; и онези, които „не приеха любовта на истината, за да се спасят“, ще бъдат оставени „заблуда да действа сред тях, за да повярват на лъжата“ (2 Сол. 2:9-11). **Едва когато това състояние бъде достигнато и обединяването на църквата със света се осъществи напълно в цялото християнство, тогава падението на Вавилон ще** 390
бъде пълно. Ситуацията постоянно се променя и **цялостното изпълнение на Откровение 14:8 все още лежи в бъдещето.**

Въпреки духовния мрак и отделянето от Бога, които съществуват в църквите, съставляващи Вавилон, по-голямата част от истинските последователи на Христос все още се намира в техните общности.

Много хора никога не са чували специалните истини за днешното време. Немалко са недоволни от настоящото си състояние и копнеят за по-ясна светлина. Те напразно търсят образа на Христос в църквите, с които са се обвързали. Докато тези организации се отдалечават все повече и повече от истината и се обвързват все по-тясно и по-тясно със света, разликата между двете групи ще става все по-голяма и накрая ще доведе до разделение. **Ще дойде време, когато тези, които обичат най-много Бога, повече няма да могат да останат свързани с такива,** които имат „вид на благочестие, но отрекли се от силата му“.

Откровение, 18 глава сочи към времето, когато църквата ще достигне напълно до състоянието, предсказано от втория ангел, защото е отхвърлила тройното предупреждение от Откровение 14:6-12. Тогава Божият народ, намиращ се все още във Вавилон, ще бъде призован да се отдели от неговата среда. Това е последната вест към света и с нея делото ще завърши. Когато хората, които „не са повярвали истината, а са имали благоволение в неправдата“ (2 Сол. 2:12), бъдат оставени да приемат големи заблуди и да повярват в лъжа, тогава светлината на истината ще огрее всички, чиито сърца са отворени за нея, и всички Божии чеда, намиращи се все още във Вавилон, ще послушат призива: „Излезте от нея, народе Мой“ (Откр. 18:4).

СЦЕНИ ОТ ОТКРОВЕНИЕ 12 ГЛ.
ГОРЕ ЛЯВО: ЖЕНАТА ОТ ОТКРОВЕНИЕ 12:1 / ГОРЕ ДЯСНО: ПАДНАЛИЯТ АНГЕЛ САТАНА.
ДОЛУ: ЖЕНАТА (ЧИСТАТА ЦЪРКВА), ЗМЕЯТ (САТАНА) И ХРИСТОС, БОЖИЯТ АГНЕЦ

ЧИСТАТА ЖЕНА ОТ ОТКРОВЕНИЕ 12:1 СИМВОЛИЗИРА ЧИСТАТА БОЖИЯ ЦЪРКВА ПРЕЗ ВЕКОВЕТЕ

БЛУДНИЦАТА ОТ ОТКРОВЕНИЕ 17:1-6 СИМВОЛИЗИРА ВАВИЛОНСКАТА ЦЪРКВА ПРЕЗ ВЕКОВЕТЕ

КАРТАТА НА ЧАРЛС ФИЧ ОТ 1843 г. (виж долната част на с. 339)

22 глава

Среднощният вик

Изпълнени пророчества

Среднощният вик е мощна вест, която тръгва като приливна вълна по земята. Нейната настоятелност води до вземане на решение за или против нея.

В резултат много сърца се обръщат към Бога. За съжаление, мнозина предпочитат света пред това, от което се нуждаят – Христос.

Когато времето на очакваното Пришествие на Господа – пролетта на 1844 г. – отминава, хората,
391 **които с вяра са се надявали Той да се яви, за известно време изпитват съмнения и несигурност.** Макар светът да смята, че са претърпели пълно поражение и са станали жертва на заблуда, техният източник на утеха продължава да бъде Божието слово. **Много от тях не престават да изследват Писанията, преглеждат отново доказателствата за вярата си и изучават старателно пророчествата, за да получат още светлина.** Библейските доказателства в подкрепа на гледищата им изглеждат ясни и категорични. Знаменията, които не биха могли да се сбъркат, сочат, че Пришествието на Христос е близо. Специалното благословение от Господа, както за обръщането на грешниците, така и за пробуждането на духовния живот сред християните, е доказало, че вестта е от Небето. И въпреки че не могат да обяснят разочарованието си, вярващите чувстват увереност, че Бог ги е водил в преживяното досега.

В контекста на пророчествата, които прилагат за времето на Второто пришествие, намират наставления, особено подходящи за тяхното състояние на несигурност и неизвестност. Те ги насърчават да очакват търпеливо и с вяра времето, когато неясното сега ще се разкрие ясно пред тях в подходящото време.

Сред тези пророчества са думите от Авакум 2:1-4: „На стражата си ще застана и на кулата ще се изправя,
и ще се взирам, за да видя какво ще ми говори Той и 392
какво да отговоря на укора си. И ГОСПОД ми отговори и каза: **Напиши видението и го изложи ясно на плочи,** за да може да се чете лесно. Защото видението се отнася за определено време, бърза към края и няма да излъже. Ако и да се бави, чакай го, защото непременно ще дойде, няма да закъснее. Ето, душата му се надигна, не е права в него. А праведният чрез *вярата* си ще живее“.

Още през 1842 г. съветът в това пророчество „Напиши видението и го изложи ясно на плочи, за да може да се чете лесно“ подсказва на Чарлс Фич идеята да състави пророческа диаграма, за да илюстрира виденията от Даниил и Откровение. Издаването на тази диаграма се счита за изпълнение на дадената на Авакум заповед. **Обаче тогава никой не забелязва, че в същото пророчество се споменава за очевидно забавяне в изпълнението на видението – време на очакване.** След разочарованието този стих става изключително важен: „Видението се отнася за определено време, бърза към края и няма да излъже. Ако и да се бави, чакай го, защото непременно ще дойде, няма да закъснее (…) Праведният чрез вярата си ще живее.“

Една част от пророчество на Езекиил също е източник на сила и утеха за вярващите: „И ГОСПОДНЕТО слово беше към мен и каза: Сине човешки, каква е тази поговорка, която имате в израелевата земя, която казва: Дните минават и всяко видение се изгубва? Затова им кажи: Така казва Господ БОГ (…) Дните наближават, и словото на всяко видение. (…) Аз ще говоря и словото, което говоря, ще се изпълни, няма вече да се отлага. (…) Израелевият дом казва: Видението, което той вижда, е за след много дни и той пророкува за далечни времена. Затова им кажи: Така казва Господ БОГ: Никоя от думите Ми няма вече да се отлага; ще изговоря слово и то ще се изпълни“ (Ез. 12:21-25, 27, 28).

Очакващите се изпълват с радост, защото вярват, че Този, Който знае края от началото, е прозрял през вековете разочарованието им и е дал думи на
насърчение и надежда. Ако не съществуваха тези 393
части от Писанието, съветващи ги да чакат търпеливо и да държат здраво доверието си в Божието слово, те биха изгубили своята вяра в този тежък момент.

КАРТАТА ОТ 1843 г.

Картата от 1843 г., показана на с. 338 и спомената тук, е създадена и отпечатана от Чарлс Фич през 1842 г. Това е опит да се опростят и обединят пророчествата и да бъдат направени по-лесни за представянето им пред публика. Тя се превръща в стандартна карта, окачвана близо до говорителя, който се позовавал на нея, докато говорел пред аудиторията. Оригиналите са нарисувани и написани на ръка. Използвани са от Фич за пръв път в Спрингфийлд, щата Масачузетс, през април 1842 г. в поредица от адвентни лекции. По време на сесия на Генералната конференция на вярващи през месец май, на която присъства и Милър и я одобрява, присъстващите гласуват да се отпечатат копия за всички говорители. На някои от числата обаче има грешка. Графиката посочва 1843 като последната година. През пролетта на 1843 г. се получава голямо разочарование поради тази грешка. С. 344 от тази книга обяснява математическата грешка, довела до тази трудност.

ПРИТЧАТА ЗА ДЕСЕТТЕ ДЕВИЦИ

„Тогава небесното царство ще се сравни с десет девици, които взеха светилниците си и излязоха да посрещнат младоженеца. А от тях пет бяха разумни и пет - неразумни. Защото неразумните, като взеха светилниците, не взеха масло със себе си. Но разумните заедно със светилниците си взеха и масло в съдовете си. И докато се бавеше младоженецът, се додряма на всичките и заспаха. А посреднощ се нададе вик: Ето, младоженецът (идва)! Излизайте да го посрещнете! Тогава всички онези девици станаха и приготвиха светилниците си. А неразумните казаха на разумните: Дайте ни от вашето масло, защото нашите светилници угасват. А разумните в отговор казаха: Да не би да не стигне и за нас, и за вас. По-добре идете при продавачите и си купете. А когато те отидоха да си купят, младоженецът пристигна; и готовите влязоха с него на сватбата и вратата се затвори. После дойдоха и другите девици и казаха: Господи! Господи! Отвори ни! А Той в отговор каза: Истина ви казвам: не ви познавам. И така, бдете! Защото не знаете нито деня, нито часа, в който Човешкият Син ще дойде” (Матей 25:1-13)

Притчата за десетте девици в Матей, 25 глава също илюстрира опитността на адвентния народ. Отговаряйки на въпроса на учениците за знаменията за Неговото идване и края на света, в 24 глава Христос е посочил някои от най-важните събития в историята на света и църквата между Първото и Второто Му пришествие, а именно: унищожаването на Ерусалим, голямата скръб на църквата по време на езическите и папските гонения, потъмняването на слънцето и луната и падането на звездите. След това Той заговаря за Своето идване в царството Си и разказва притчата за двете групи слуги, очакващи завръщането Му. Глава 25 започва с думите: „Тогава небесното царство ще се сравни с десет девици“. Тук се описва църквата, живееща в последните дни – същата, посочена в края на 24 глава. В тази притча опитността ѝ е илюстрирана чрез обичаите на източната сватба.

„Тогава небесното царство ще се сравни с десет девици, които взеха светилниците си и излязоха да посрещнат младоженеца. А от тях пет бяха разумни и пет – неразумни. Защото неразумните, като взеха светилниците, не взеха масло със себе си. Но разумните заедно със светилниците си взеха и масло в съдовете си. **И докато се бавеше младоженецът, се додряма на всичките и заспаха. А посред нощ се нададе вик: Ето, младоженецът (идва)! Излизайте да го посрещнете!“ .**

Пришествието на Христос, обявено от Първата ангелска вест, е изобразено чрез идването на младоженеца. Широко разпространялата се реформация в резултат от проповядването на скорошното Му завръщане отговаря на излизането на девиците. **В тази притча, както и в Матей, 24 глава, са представени две групи хора.** Всички са взели лампите си – Библията – и с нейната светлина са излезли да посрещнат младоженеца. Но докато „неразумните, като взеха светилниците, не
394 взеха масло със себе си“, „разумните заедно със светилниците си взеха и масло в съдовете си“. Втората група е приела Божията благодат – обновяващата и просвещаваща сила на Светия Дух, която превръща Неговото слово в „светилник за нозете и светлина за пътеката“. Те са изучавали Писанията в страх Божи, за да разберат истината, и искрено са се стремили към чистота на сърцето и живота. Имат лична опитност, вяра в Бога и в Неговото слово, които не биха могли да бъдат съборени от разочарование и забавяне. Другите „взеха светилниците, но не взеха масло със себе си“. Действията им са импулсивни. Сериозната вест е събудила страховете им, но те са разчитали на вярата на своите братя, като са се задоволявали с треперливата светлина на добрите чувства, без дълбоко разбиране на истината и без истинско действие на благодатта в сърцето. Те са тръгнали да посрещат Господа, изпълнени с надежда от перспективата за бърза награда. Но не са готови за забавяне и разочарование. Когато изпитанията идват, вярата им рухва и лампите им угасват.

„Докато се бавеше младоженецът, се додряма на всичките и заспаха.“ Забавянето на младоженеца символизира отминаването на времето, когато очакват Господа, разочарованието и привидното бавене. В този период на несигурност устремът на повърхностните и апатичните започва да се разколебава и усилията им – да отслабват. Но хората, чиито сърца се основават на лично познаване на Библията, са стъпили на канара, която вълните на разочарованието не биха могли да повалят. **„Додряма се на всичките и заспаха“: едната група чрез безразличие и изоставяне на вярата си, другата група – чакаща търпеливо, докато се даде по-ясна светлина.** Обаче в нощта на изпитанието последните като че ли изгубват до известна степен ревността и посвещението си. Нерешителните и апатичните повече не могат да се облягат на вярата на братята си. Всеки трябва сам да устои или да падне.

Някъде по това време започва да се появява фанатизъм. Някои хора, които са твърдели, че ревностно вярват във вестта, отхвърлят Божието слово като един- 395
ствен непогрешим водач и претендирайки да са водени от Духа, се поддават на влиянието на собствените си чувства, впечатления и фантазии. Определени личности проявяват сляпа и фанатична ревност, като осъждат всички, които не одобряват начина им на действие. **Техните фанатични идеи и прояви не са приети от голямата група адвентисти. Обаче компрометират каузата на истината.**

Чрез това средство Сатана прави опит да спре и унищожи делото на Бога. Хората са силно развълнувани от адвентното движение, хиляди грешници са се обърнали във вярата и верни хора са се посветили на проповядването на истината, дори по време на забавянето. Князът на злото губи от своите поданици и за да опозори Божията кауза, се опитва да измами някои от изповядващите вярата и да ги подтикне към крайности. Тогава неговите сътрудници са готови да отбележат всяка грешка, всеки провал, всяко неподходящо действие и да ги изтъкнат пред хората в най-преувеличена светлина, за да обявят адвентистите и вярата им за отвратителни. Затова той се стреми да внедри в църквата възможно най-много хора, които изповядват вяра във Второто пришествие, но сърцата им все още са контролирани от неговата сила. По този начин печели още по-голямо предимство, като кара обществото да смята, че повечето вярващи са такива.

Сатана е „обвинителят на братята“ и неговият дух подтиква хората да следят грешките и дефектите на Господния народ и да ги навират в очите им, докато добрите им дела отминават, незабелязани. Той винаги е на линия, когато Бог действа за спасението на душите. Когато Божиите синове идват да се представят пред Господа, Сатана също се нарежда сред тях. **При всяко пробуждане той е готов да вкарва личности с неосветени сърца и неуравновесени умове. Когато такива хора приемат някои точки от истината и се промъкнат сред вярващите, той действа чрез тях, за**
396 **да въвежда теории, които ще измамят лековерните.** Никой човек не може да претендира, че е истински християнин само защото се намира в обществото на Божиите деца, дори в молитвения дом и около Господнята трапеза. При изключително важни случаи самият Сатана често присъства там в лицето на онези, които може да използва като свои агенти.

Князът на злото оспорва всеки сантиметър земя, по която Божият народ напредва в пътуването си към небесния град. През цялата история на църквата никога не е имало реформация, която да не се сблъска със сериозни пречки. Така е и в дните на апостол Павел. Където и да основе църква, се появяват хора, които се преструват, че имат вярата, но внасят ереси, приемането на които в крайна сметка би изместило любовта към истината. Лутер също е изключително объркан и смутен от действията на фанатични хора, които твърдят, че Бог говори пряко чрез тях, и затова издигат собствените си идеи и гледища над свидетелствата на Писанията. **Мнозина, на които им липсва вяра и опитност, но имат излишък от самонадеяност и обичат да слушат и разказват нови неща, се подлъгват по претенциите на тези нови учители** и се присъединяват към агентите на Сатана, чиято работа е да унищожават това, което Бог е вдъхновил Лутер да изгради. Братята Уесли и много други, които са благословение за света чрез влиянието и вярата си, на всяка стъпка се сблъскват с клопките на Сатана, които се състоят в това да подтикват прекалено ревностни, неуравновесени и неосветени хора към фанатизъм от всякакъв вид.

Уилям Милър изразява категорично становище против тези влияния, които довеждат до фанатизъм. Подобно на Лутер той заявява, че всеки дух трябва да бъде изпитван чрез Божието слово. „Дяволът – казва Милър – има огромна власт върху умовете на някои хора днес. **И как да разберем какъв дух ги ръководи? Библията отговаря: „По плодовете им ще ги познаете“** (…) Много духове излязоха по света и ни
397 е заповядано да изпитваме духовете. Духът, който не ни насочва да живеем трезво, праведно и благочестиво в този свят, не е Духът на Христос. Все повече се убеждавам, че Сатана има много общо с тези необуздани движения (…) Мнозина сред нас, които претендират, че са напълно осветени, следват човешките традиции и очевидно са толкова невежи по отношение на истината, колкото и другите, които нямат такива претенции“ *(Блис. С. 236, 237)*. „Измамните духове ще ни отклоняват от истината, а Божият Дух ще ни води в истината. Но, казвате вие, човек може да се заблуждава, а да смята, че има истината. Тогава какво? Ние отговаряме: Духът и Словото не си противоречат. Ако човек съди себе си според Божието слово и открива съвършена хармония с ученията си в цялото Слово, трябва да вярва, че има истината. Но ако открие, че духът, който го ръководи, не е в хармония с цялостния смисъл на Божия закон или с Книгата, тогава нека да ходи внимателно, да не би да бъде хванат в капана на дявола“ *(Адвентен вестител и репортер за знаменията на времето, 15 януари 1845)*. „Често съм откривал по-големи доказателства за истинска набожност в нечии блеснали очи, в сълзите по бузата и в сподавения глас, отколкото в цялата шумотевица на християнството“ *(Блис. С. 282)*.

В периода на Реформацията нейните врагове прехвърлят вината за всички злини на фанатизма точно върху хората, които най-добросъвестно работят срещу него. Опонентите на адвентното движение също предприемат подобен курс. И не им стига, че представят погрешно и преувеличават заблудите на екстремистите и фанатиците, но и разпространяват неблагоприятни слухове, които нямат абсолютно нищо общо с истината. **Тези хора са движени от предразсъдъци и омраза. Спокойствието им се нарушава от вестта, че Христос е пред прага. Те се опасяват, че това може да се окаже вярно, но се надяват да не е, и в това се състои тайната на враждата им срещу адвентистите и тяхната вяра.**

Фактът, че няколко фанатици са се промъкнали в редовете на адвентистите, е не по-голямо основание да се определи, че това движение не е от Бога, отколкото присъствието на фанатици и измамници в църквата по времето на Павел или Лутер е доста- 398
тъчно извинение да се осъжда тяхното дело. Ако Божият народ се пробуди от съня си и започне искрено покаяние и реформация; ако изследва Писанията, за да научи истината, каквато е в Исус; ако напълно се посвети на Бога, няма да закъснеят доказателствата, че Сатана все още бди и действа. Той ще изявява силата си с всяка възможна измама, призовавайки на помощ всичките паднали ангели от своето царство.

Не проповядването на Второто пришествие пораж-

да фанатизма и разделението. Те се появяват през лятото на 1844 г., когато адвентистите се намират в състояние на съмнения и объркване по отношение на истинското си положение. **Проповядването на първата ангелска вест и „среднощният вик“ директно потискат появата на фанатизъм и сектантство.** Участниците в тези тържествени движения са единодушни. Сърцата им са изпълнени с любов един към друг и към Исус, Когото очакват скоро да видят. Една вяра, една блажена надежда ги издига над всяко човешко влияние и въздействие и служи като щит срещу атаките на Сатана.

„И докато се бавеше младоженецът, се додряма на всичките и заспаха. А посред нощ се нададе вик: Ето, младоженецът (идва)! Излизайте да го посрещнете! Тогава всички онези девици станаха и приготвиха светилниците си“ (Мат. 25:5-7). **През лятото на 1844 г., в средата на периода между първата**

ПРОРОЧЕСТВОТО ЗА 2300-та ГОДИНИ

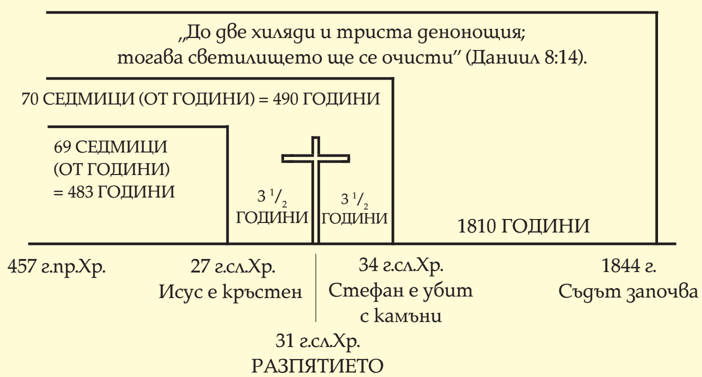

УДИВИТЕЛНИТЕ ПРОРОЧЕСТВА ОТ ДАНИИЛ

Най-голямото библейско пророчество е представено в Даниил 8 гл. Тази глава е тясно свързана с Даниил 7 и 9 гл. и би трябвало да се изучава заедно с тях.

ДАНИИЛ 7 гл. (записано в 553-552 г.пр.Хр.) разкрива световната история от времето на Даниил до Второто пришествие на Христос. Във видението си пророкът вижда четири световни империи, символизирани със зверове, последвани от един „малък рог“ (Дан. 7:1-8, 15-21, 23-25). Изследователният съд започва в небето (Дан. 7:9, 10, 13, 22, 26). След това историята приключва с Второто пришествие на Христос (Дан. 7:14, 27, 28). Животните в Даниил 7 гл. са паралел на частите от металния образ в Даниил 2 гл. „Лъвът“ в гл. 7 е Вавилон (605-538 г.пр.Хр.). „Мечката“ е Мидо-Персия (538-331 г.пр.Хр.). „Леопардът“ е Гърция (331-301 г.пр.Хр.), който впоследствие се разделя на четири царства, които продължават да съществуват до към 168 г.пр. Хр. „Страшният звяр“ е езическият Рим (168 г.пр.Хр. – V век сл.Хр., когато се разделя на десет царства). „Малкият рог“ е папският Рим, който набира сила след 538 г., след като „изкоренява“ три царства (херули, вандали и остготи).

ДАНИИЛ 8 гл. се състои от две основни части. Първата е пророчество за събития, което е близък паралел на пророчеството от Даниил 7 гл. Това пророчество се отнася за два „звяра“ и „малък рог“ след тях (Дан. 8:1-12, 20-25). Първото животно, „овен“, е Мидо-Персия (538-331 г.пр.Хр.), а „козелът“, който го поразява, е Гърция (331-168 г.пр.Хр.). „Големият рог“ е Александър Велики, който преди смъртта си в 323 г., създава най-голямата империя до онова време, и то само за десет години. След като умира в разцвета на живота си, империята е разделена на четири части. „Малкият рог“ е езическият Рим, който според историците е последван от папския Рим. По-голяма част от Даниил 7 и 8 гл. (7/8, 19-27 и 8:9-12, 23-25) изразява загриженост относно тази сила, която „ще говори богохулно“ (7:8, 20; 8:11), „ще избива Божия народ“ (7:21, 25; 8:10, 24, 25), „потъпква истината“ (8:12, 25), „съсипва Божието светилище“ (8:11) и дори се опитва да промени Божия закон (7:25). Откровение 13 гл. (прочети ст. 6, 7) се занимава със същия „малък рог“ – папството.

ДАНИИЛ 8 гл. съдържа и втора част: това е пророчество, свързано с време (Дан. 8:13, 14, 26). Самото пророчество е записано в Даниил 8:14: „До две хиляди и триста денонощия; тогава светилището ще се очисти“. Внимателният прочит на тази глава разкрива, че макар на ангел Гавриил е казано да обясни видението от 8 гл. на пророка (8:16), единствено пророчеството, свързано със събитията, е обяснено (8:17-25), докато времето на изпълнението му е само загатнато (8:26). Даниил припада под това бреме (8:27). Отправя молитва в Дан. 9 гл.

ДАНИИЛ 9 гл. започва с молитвата на пророка за ръководство и помощ за народа му (Дан. 9:1-19). Гавриил, когото Даниил е видял в предишното си видение, е изпратен да отговори на молитвата му (9:20, 21), за да довърши обяснението (9:22, 23).

НАЧАЛО НА НАЙ-ДЪЛГОТО ПРОРОЧЕСТВО. Пророчеството за 70 седмици (Дан. 9:24-27) е първата част от пророчеството за 2300 денонощия. Седемдесет седмици са „определени“ („отрязани“ на еврейски – отрязани от по-големия период от 2300 денонощия [години] за евреите). Затова първата част от пророчеството за 2300 денонощия от Дан. 8:24 е срокът, определен за евреите - за приключване на благодатното им време като специално почетен от Бога народ. В библейските пророчества ден е равен на година (Числа 14:34; Езекиил 4:6). Указът на Артаксеркс, издаден в седмата година от царуването му, т.е. в 457 г.пр.Хр. (Дан. 9:25; Ездра 6:14; 7:6-8), възстановява еврейското управление и дава начало на големия пророчески период от 2300 години. Първите 70 седмици (Дан. 9:24-27) от това пророчество, са „отрязани“, т.е. определени за евреите. Те са равни на 490 години. Стените на Ерусалим са възстановени за седем седмици, т.е. 49 години (408 г.пр.Хр.). Още 62 седмици ни водят до помазването на Христос за Неговата мисия през 27 г.сл. Хр. Така изминават 483 години. Остава само една седмица, за да се изпълнят всичките 70 седмици. В средата на седмицата (Дан. 9:26, 27) – 31 г.сл.Хр. – Месия трябва да бъде „отсечен“, разпънат. Краят на втората половина от седмицата, 3 ½ години, ни води до 34 г.сл. Хр., когато след убиването с камъни на Стефан, евангелието започва да се проповядва и сред езичниците.

КРАЯТ НА НАЙ-ДЪЛГИЯ ПРОРОЧЕСКИ ПЕРИОД. През 34 г. завършват седемдесетте седмици, т.е. 490 години. Остават 1810 години, за да се изпълни това най-дълго библейско пророчество от Даниил 8:14. С неговото завършване през 1844 г. започва „очистването на светилището“, предсказано в този важен текст от Даниил 8:14. Исус е нашият Първосвещеник в небесното светилище (образ на земното). През 1844 г. Той започва окончателното Си дело в него, преди да дойде втори път на земята за Своя народ.

ИСТОРИЧЕСКА ОБСТАНОВКА: Разочарованието и Среднощният вик.

В процеса на изчисляване на пророчеството за 2300-та години от Даниил 8:14, Уилям Милър (1) трябвало да изчисли точната дата на началото на това пророчество. Той (2) трябвало да изчисли и периода от време между началната и крайната му точка.

Било ясно от Ездра 7 гл., че 457 г.пр.Хр. е годината, когато Артаксеркс издава третия си указ. Милър и сътрудниците му предположили, че 2300 години ще доведат до 1843 г. като последната година от пророчеството.

Преживели обаче първото си разочарование през пролетта на 1843 г. Малко след това открили, че изчислението им за 2300 години, които започват от 457 г.пр.Хр., е погрешно (виж с. 339, долу ляво).

Откриват, че когато създава своя метод за изчисление (1648-1654), Джеймс Ъшър не включва нулева година между 1 г.пр.Хр. и 1 г.сл.Хр. Вместо да отброява 3-2-1-0-1-2-3, както става с нашите положителни и отрицателни числа, Ъшър пропуснал нулата (3-2-1-1-2-3), поради което се наложило да се добави още една година. Това означава, че периодът от 2300 денонощия приключва не в 1843 г., а в 1844 г. Така накрая била определена точната година.

През пролетта на 1844 г. преживяват второто си разочарование. Започват да се питат каква е причината. На12 август 1844 г. в град Екситър, щата Ню Хемпшир, се провежда петдневно лагерно събрание. Пристигат около три-четири хиляди вярващи от североизточните щати.

Било прието, че периодът от 2300 години ще завърши на дата, когато в древни времена започвала новата година. Това се случвало през пролетта. На това събрание откриват, че събитието ще се случи на определена дата през есента.

Различни говорители представяли вече познати на всички истини, когато внезапно там се появил човек на кон. Той слязъл от коня си и седнал. Името му е Самюел Сноу.

Сноу бил изследвал обстойно Стария завет и особено светилищната служба, която е описана в книгите „Изход“ и „Левит“. Докато седял до г-жа Кауч, съпруга на един от адвентните проповедници, той тихо ѝ разказал какво е открил, докато в същото време Джоузеф Бейтс говорел на платформата.

Г-жа Кауч се изправила, прекъснала Бейтс и заговорила със силен глас така, че всички я чули: „Твърде късно е да отделяме време за истините, които познаваме, с които сме били благословени в миналото и които са имали значение за времето си *(James White, Life Incidents, pp. 159-160)*.

След това заявила убедително: „Ето човек с вест от Бога.” Бейтс спрял да говори, а тя продължила: „Твърде късно е, братя, да отделяме скъпоценно време, както правим от началото на събранието. Времето е кратко. Господ има служител, който носи „храна навреме” за Божието семейство. Оставете го да говори и нека хората го чуят.”

Бейтс отговорил: „Нека да дойде тук и да предаде вестта си”. Самият той бил убеден, че на тези събрания ще им бъде дадена нова светлина.

Сноу излязъл отпред и спокойно, но убедително започнал да представя доказателствата, които бил събрал от Библията. По време на изложението всички присъстващи – проповедници и миряни, останали като наелектризирани. Цялото събрание било убедено, след което последвали решителни действия. Времето било близо и те трябвало да се подготвят за идването на Господа.

Спомняйки си за този случай, Бейтс пише следното през 1847 г.: „Там имаше дадена и получена светлина. Когато събранието приключи, по каменистите хълмове на Ню Хемпшир отекваше мощния вик: „Ето, младоженецът иде! Излизайте да Го посрещнете”. И когато дилижансите и железопътните вагони потеглиха към различните щати, градове и села на Нова Англия, този „край“ можеше да се чуе съвсем ясно: „Ето, младоженецът иде! Христос идва на десетия ден от седмия месец! Времето е наближило, подгответе се, подгответе се!“ *(Bates, Second Advent Way Marks, pp. 30-31)*.

Сноу обяснил, че пророчеството за 2300-та години няма да приключи през пролетта на 1844 г., когато започвала древната нова година. Според старозаветната символика на светилищната служба краят на годината щял да бъде в Деня на умилостивението (Левит 16 гл.), който през 1844 г. е на 22 октомври.

В Левит 16 гл. е обяснено очистването на земното светилище, посочена е също така датата в годината, когато това се случва. Пророчеството заявява: „До две хиляди и триста денонощия, тогава светилището ще се очисти.”

Бейтс продължава с описанието: „Отначало не се приемаше определена дата, но като че ли имаше някаква непреодолима сила, която съпътстваше нейното провъзгласяване, и ние всички ѝ се подчинихме. Тя мина през страната със скоростта на торнадо. Стигна до сърцата в далечни земи почти едновременно, и то по начин, който говори единствено за Божието присъствие” (Пак там).

Това е „среднощният вик”. Спомняте си, че в притчата за десетте девици (Матей 25:1-13) е записано: „И докато се бавеше младоженецът, се додряма на всичките и заспаха. А посреднощ се нададе вик: Ето, младоженецът идва! Излизайте да го посрещнете!” (Матей 25:5, 6).

В настоящата глава от „Великата борба” ще открием, че Божиите верни трябвало да се изправят пред още едно разочарование. Христос не се завърнал на 22 октомври 1844 г.

През онази вечер един от вярващите на име Хайръм Едсън решил да се моли цяла нощ в плевнята си заедно с няколко приятели.

На сутринта, докато вървели през нивите към града, внезапно Едсън осъзнал истината за онова, което всъщност се е случило на 22 октомври.

Исус, нашият велик Първосвещеник, не е дошъл на земята, за да я унищожи с огън, тъй като земята не е „светилището” и никога не е била.

На тази дата Той е влязъл във второто отделение на небесното светилище, за да започне делото Си на очистване (Левит 16 гл.), след което щял да се завърне, за да вземе своите си. Това очистване трябвало да включва изследване на всичко записано, дело на съд.

В символичния ден на съда (Левит 16 гл.) първосвещеникът очиствал земното светилище от греха.

В изпълнението на символа, представен от службата в земното светилище, след като е пожертван за нас на Голгота, нашият Агнец Христос се е възнесъл в небето, за да започне делото на умилостивение в небесното светилище (Евреи 8 и 9 гл.).

Всичко това ще бъде разгледано с доста подробности в следващата глава на „Великата борба” („Какво е светилището?”).

определена дата за край на 2 300-та денонощия и есента на същата година, когато всъщност се оказва, че свършват, се разпространява вестта със самите думи от Библията: „Ето, младоженецът идва!“.

Причината за това движение е откритието, че указът на Артаксеркс за възстановяването на Ерусалим, който представлява началната точка за периода от 2 300 денонощия, влиза в сила през есента на 457 г. пр. Хр., а не в началото на годината, както отначало смятат. Изчислени от есента на 457 г. пр. Хр., 2 300 години достигат до есента на 1844 г. (виж Приложението).

399 **Аргументите, извлечени от старозаветните символи, също сочат към есента като време, когато трябва да се случи събитието, символизирано с „очистването на светилището“.** Това става съвсем ясно, когато вниманието се насочва към начина, по който са се изпълнили символите, отнасящи се до Първото пришествие на Христос.

Заколването на пасхалното агне е символ на Христовата смърт. Апостол Павел казва: „Нашата Пасха, Христос, беше заклан (за нас)“ (1 Кор. 5:7). Снопът от първите плодове, който по време на Пасхата се поклаща пред Господа, е символ на възкресението на Исус. Когато говори за възкресението Му и за целия Негов народ, Павел казва: „Христос – първият плод; а после тези, които са Христови – при Неговото пришествие“ (1 Кор. 15:23). Както снопът за подвижване, който е първото узряло зърно, събрано преди жътвата, Христос е първият плод от онази безсмъртна „реколта“ от изкупени, която при бъдещото възкресение ще бъде събрана в Божията „житница“.

Тези символи се изпълняват не само по отношение на събитието, но и на времето. На четиринадесетия ден от първия еврейски месец, точно на самия ден и месец, в който в продължение на петнадесет дълги века е колено Пасхалното агне, Христос, след като изяжда Пасхата с учениците си, установява празника, който трябва да служи за възпоменание на Неговата смърт като „Божия Агнец, Който отнема греха на света“. През онази съща нощ е хванат от нечестиви ръце, за да бъде разпънат на кръст и убит. И тъй като е прототипът на снопа за подвижване, нашият Господ е възкресен на третия ден, „първият плод от починалите“, като образец за всички възкресени праведни, чиито „унижени тела“ ще бъдат променени, „за да станат съобразно с Неговото славно тяло“ (1 Кор. 15:20; Фил. 3:21).

По същия начин символите, отнасящи се до Второто пришествие, трябва да се изпълнят във
400 **времето, посочено от символичната служба. При Моисеевата система очистването на светилището, или великият Ден на умилостивението, се извършва на десетия ден от седмия еврейски месец** (Лев. 16:29-34), когато първосвещеникът, след като е направил умилостивение за целия Израел и по този начин е премахнал греховете от светилището, излиза и благославя народа. Затова се счита, че Христос, нашият велик Първосвещеник, ще се яви да пречисти земята чрез унищожаването на греха и грешниците и да благослови Своя чакащ народ с безсмъртие. **Десетият ден на седмия месец, великият Ден на умилостивението, времето за очистване на светилището, който в 1844 г. се пада на двадесет и втори октомври, е възприет като времето на Господнето пришествие.** Това съответства на вече представените доказателства, че 2 300-та денонощия ще завършат през есента и заключението изглежда неопровержимо.

В притчата от Матей, 25 глава младоженецът идва след очакването и заспиването. Това е в хармония с току-що представените аргументи както от пророчествата, така и от символите. Те създават силно убеждение за достоверността им. А **„среднощният вик“ е разпространен от хиляди вярващи.**

Движението залива страната като приливна вълна. Носи се от град на град, от село на село и достига до най-отдалечените места, докато очакващият Божи народ се събужда напълно. **Пред тази вест фанатизмът се стопява** като утринната слана под изгряващото слънце. Вярващите виждат, че съмненията и объркването им изчезват и сърцата им се съживяват от надежда и кураж. В това пробуждане не се наблюдават онези крайности, проявяващи се винаги, когато човешката възбуда не е контролирана от влиянието на Словото и от Божия Дух. То прилича по същността си на онези периоди на смирение и завръщане към Господа, които в древността настъпват в Израел след укорителните вести на Божии служители. Носи характеристиките, които отличават Божието дело във всяка епоха. **Хората не изпадат в екстаз, но по-скоро изпитват сериозно сърцата си, изповядват греховете си и изоставят света.** Основната тревога на борещите се с греха души е да се подготвят за среща с Господа. **Те са неуморни**
в молитва, а посвещението им на Бога е безусловно. 401

Описвайки това дело, Милър казва: „Няма прояви на прекалена радост: хората сякаш я пазят за бъдещия случай, когато цялото небе и земя ще ликуват заедно в неизразима радост и в съвършена слава. Няма викове - те също са отложени до времето на небесния вик. Певците мълчат: те очакват да се присъединят към ангелските множества - към небесния хор (…) Няма никакви противоречиви чувства: всички са с едно сърце и един ум“ *(Блис. С. 270, 271).*

Друг участник в движението свидетелства: **„То предизвика навсякъде изключително сериозно изпитване на сърцето и смирение на душата пред Всевишния Бог. Чувствата се отклониха от нещата на този свят, бяха излекувани раздори и враждебност, изповядваха се грехове, хората се смиряваха пред Бога и отправяха към Него сърцераздирателни молитви на покаяние за прошка и приемане.** То доведе до крайно смирение и разголване на душата, каквото не се е наблюдавало никога досега. В изпълнение на Божията заповед чрез Йоил при наближаването на великия ден на Бога, движението доведе до раздиране на сърцата, а не на дрехите, и до обръщане към Господа с пост и плач. Както казва Бог чрез Захария, върху децата Му се изля дух на благодат и молитва. Те гледаха към Онзи, Когото бяха разпънали на кръста. В страната се надигна голямо ридание (…) и тези, които очакваха Господа, смиряваха душите си пред Него“ *(Блис. Адвентен щит и обзор. Т. 1, с. 271).*

От всички велики религиозни движения след апостолската епоха никое не е било по-освободено от човешки несъвършенства и сатанински клопки, както това от есента на 1844 г. Дори сега, след толкова много години, всички от останалите твърди в истината участници в него все още усещат святото влияние на това благословено дело и свидетелстват, че неговият източник е Бог.

След призива „Младоженецът (идва)! Излизайте да го посрещнете!“ очакващите „станаха и приготвиха светилниците си“. Те изучават Божието слово с
402 **невиждан до този момент огромен интерес.** Изпратени са ангели от небето, за да насърчат обезкуражените и да ги подготвят да приемат вестта. **Делото не се крепи на човешка мъдрост и начетеност, но на Божията сила. Не най-талантливите, а най-скромните и посветените първи чуват и приемат призива.** Фермерите изоставят реколтата си на полето, занаятчиите оставят инструментите си и с радостни сълзи тръгват да разнасят предупреждението. **Бившите водачи на делото последни се присъединяват към движението. Църквите като цяло затварят вратите си за тази вест и голяма група от хората, които я приемат, ги напускат. По Божие провидение тази вест се обединява с Втората ангелска вест и ѝ придава сила.**

Викът „Ето, младоженецът (идва)!“ не е толкова въпрос на доказателства, макар че в Библията те са ясни и убедителни. **Заедно с тях се чувства непреодолима сила, която докосва душата.** Няма никакви съмнения, никакви въпроси. При триумфалното влизане на Христос в Ерусалим хората, които са се събрали от всички райони на страната, за да отидат на празника, се струпват на Елеонския хълм. И когато се присъединяват към придружаващата Исус тълпа, усещат вдъхновението на момента и помагат да се разпространи викът: „Благословен, който иде в Господнето Име“ (Мат. 21:9). По същия начин невярващите, които се тълпят на адвентните събрания – някои от любопитство, други – за да се присмиват, усещат убеждаващата сила, която съпътства вестта „Ето, младоженецът (идва)!“

По онова време вярата е такава, че получава отговори на молитви – вяра, която „гледаше към наградата“ (Евр. 11:26). Духът на благодатта слиза върху искрено търсещите Го като потоци дъжд върху жадна земя. Хората, които очакват скоро да застанат лице в лице със своя Изкупител, усещат някаква неизразима, тържествена радост. Смекчаващата и обуздаваща сила на Светия Дух трогва сърцата им, докато благословението Му се излива в изобилна мярка върху преданите вярващи.

Приелите вестта достигат предпазливо и сериозно до времето, в което се надяват да срещнат своя
Господ. Те чувстват, че най-важният им дълг всяка 403
сутрин е да се уверят, че Бог ги приема. Сърцата им са тясно свързани в единство и те се молят много както заедно, така и един за друг. Често се събират на уединени места, за да общуват с Бога, и думите на застъпническите молитви се въздигат към небето от поля и гори. Да бъдат уверени, че Спасителят ги одобрява, е за тях по-необходимо от ежедневната храна. И ако над душата им надвисне облак, не намират покой, докато не се освободят от него. Когато чувстват присъствието на опрощаващата благодат, те копнеят да видят Този, Когото душите им обичат.

Но отново са обречени на разочарование. Очакваното време отминава, а Спасителят не се явява. Те с непоклатимо доверие са очаквали Неговото идване, а сега се чувстват като Мария, когато отива до гроба на Спасителя и, като го намира празен, възкликва през сълзи: „… защото са взели моя Господ и не зная къде са Го положили“ (Йоан 20:13).

Чувството на страхопочитание и страх, че вестта може да се окаже вярна, за известно време е възпирало невярващия свят. След отминаването на срока то не изчезва веднага. Отначало не смеят да тържествуват над разочарованите. **Но тъй като не се виждат никакви белези за Божия гняв, те си възвръщат смелостта и отново започват да сипят укори и подигравки. Голяма група, която е претендирала, че вярва в скорошното завръщане на Господа, се отрича от вярата си.** Гордостта на някои силно убедени хора е така дълбоко засегната, че им се иска да потънат вдън земя. Те възроптават срещу Бога като Йона и избират смъртта вместо живота. Тези, които са основали вяра-

та си върху мненията на другите, а не върху Божието слово, сега отново са готови да променят гледището си. Безбожниците привличат слабите и страхливите в редовете си и те всички единодушно обявяват, че вече няма изобщо от какво да се страхуват или да очакват. Времето е отминало, Господ не е дошъл и светът може да си остане същият още хиляди години.

Сериозните, искрени вярващи са изоставили
404 всичко заради Христос и заедно са се наслаждавали на присъствието Му както никога преди. Те смятат, че са отправили към света последното предупреждение. И очаквайки скоро да бъдат приети в обществото на Божествения си Учител и небесните ангели, до голяма степен са се отделили от близостта с хората, неприели вестта. Молили са се изключително ревностно: „Ела, Господи Исусе, ела по-скоро!“. Но Той не е дошъл. И сега да поемат отново тежкото бреме на житейските грижи и трудности, както и да понасят гаврите и сарказма на един присмиващ се свят, е ужасно изпитание за вярата и търпението им.

Въпреки това тяхното разочарование не е така голямо, както преживяното от учениците по времето на Първото идване на Христос. Когато Исус влиза тържествуващо в Ерусалим, Неговите последователи вярват, че Той скоро ще се възкачи на Давидовия трон и ще избави Израел от могъщите му потисници. С големи надежди и радостни предчувствия те се надпреварват да отдават почит на своя Цар. Мнозина простират горните си дрехи като килим по пътя Му или пръскат пред Него палмови клонки. Обзети от възторг, те единодушно с радост възкликват: „Осанна на Давидовия син!“. Когато обезпокоените и ядосани от този възторжен изблик фарисеи настояват Исус да възпре учениците Си, Той отговаря: „Казвам ви, че ако тези млъкнат, камъните ще извикат“ (Лука 19:40). Пророчествата трябва да се изпълнят. Учениците осъществяват Божието намерение, но въпреки това са обречени на горчиво разочарование. Само след няколко дни виждат мъчителната смърт на Спасителя и Го полагат в гроба. Очакванията им не се осъществяват и в най-малката подробност и надеждите им умират заедно с Исус. Едва когато техният Господ възкръсва, тържествуващ, от гроба, те успяват да проумеят, че всичко е било предречено в пророчествата и че „Христос трябваше да пострада и да възкръсне от мъртвите“ (Деян. 17:3).

Петстотин години преди това Господ е обявил чрез пророк Захария: „Радвай се много, сионска дъще, викай
405 от радост, ерусалимска дъще! Ето, твоят Цар идва при теб; Той е праведен и спасител, смирен, и яздещ на осле (…) рожба на ослица“ (Зах. 9:9). Ако учениците бяха разбрали, че Христос ще бъде съден и осъден на смърт, не биха могли да изпълнят пророчеството.

По същия начин Милър и неговите съмишленици изпълняват пророчеството и занасят вестта, която боговдъхновеното Слово предсказва, че трябва да бъде дадена на света. Но те не биха могли да я разпространят, ако бяха разбрали напълно пророчествата, сочещи към тяхното разочарование и представящи още една вест, която трябва да бъде проповядвана на всички народи преди идването на Господа. **Първата и Втората ангелски вести са дадени точно навреме и извършват именно задачата, която Бог си е поставил чрез тях.**

Светът наблюдава с очакването, че ако времето премине и Христос не се яви, цялата система на адвентизма ще рухне. Но макар мнозина да се отказват от вярата си под напора на силните изкушения, **някои остават твърди.** Плодовете на адвентното движение, духът на смирение и себеизпитване, отхвърлянето на света и реформирането на живота, които са придружавали делото, свидетелстват, че то е от Бога. Те не смеят да отрекат, че проповядването на Второто пришествие е станало чрез силата на Светия Дух и не могат да открият никаква грешка в изчисленията на пророческите периоди. И най-способните от опонентите им не са успели да оборят тяхната система на тълкуване на пророчествата. Без библейски доказателства те не могат да се съгласят да се отрекат от гледищата, които са придобили чрез сериозно изучаване на Писанията с молитва, с просветени от Божия Дух умове и сърца, горящи от живата Му сила - гледища, издържали и на най-щателната критика и на най-безмилостната съпротива на популярните религиозни учители и на светските хора и устояли непоклатими срещу обединените сили на науката и красноречието, както и на подигравките и ругатните на висшите и нисшите.

Наистина очакваното събитие не се е случило, но дори и това не може да разклати вярата им в Божието
слово. Когато Йона разгласява по улиците на Ниневия, 406
че след четиридесет дни градът ще бъде съсипан, Господ приема смирението на ниневийците и удължава благодатното им време. Въпреки това, вестта на Йона е изпратена от Бога и Ниневия е изпитана според Неговата воля. Адвентистите смятат, че Бог по същия начин ги е подбудил да разгласят предупреждението за съда. „То изпита сърцата на всички, които го чуха – заявяват те - и породи любов към идването на Господа. Събуди и повече или по-малко забележима омраза към Господнето пришествие, която Бог не е пропуснал да забележи. Стана разделителна линия (…) за да може тези, които изпитат своите собствени сърца, да разберат на коя страна се намират. Ако Господ дойде в този

момент – дали ще възкликнат „Ето, това е нашият Бог, чакахме Го и Той ще ни спаси“; или ще призовават скалите и планините да паднат върху тях и да ги скрият от лицето на Този, Който седи на престола, и от гнева на Агнето. Ние вярваме, че по този начин Бог е изпитал Своя народ, изпитал е вярата им, проверил ги е и е видял дали в труден момент ще отстъпят от поста, на който е сметнал за нужно да ги постави. И дали ще се откажат от този свят и ще разчитат с абсолютно доверие на Божието слово“ *(Адвентен вестител и репортер за знаменията на времето. Т. 8, № 14, 13 ноември 1844).*

Чувствата на онези, които все още вярват, че Бог ги е водил в миналата им опитност, са изразени чрез думите на Уилям Милър: „Ако трябваше да изживея живота си отново със същите доказателства, които имах тогава, щеше да се наложи да направя същото, което направих, за да бъда честен пред Бога и пред хората (…) Надявам се, че съм очистил дрехите си от кръвта на душите. Чувствам, че доколкото е било в моя власт, съм се освободил от цялата отговорност за тяхното осъждане (…) Макар че бях два пъти разочарован – пише този Божи човек - все още не съм се отчаял или обезсърчил (…) Моята надежда в идването на Христос е така силна, както винаги. Направих само това, което след години на сериозни размишления съм
407 чувствал като свой тържествен дълг. Ако съм сбъркал, то е на страната на милосърдието, любовта към ближните и убеждението за дълг към Бога (…) **Едно знам: не съм проповядвал нищо, в което да не съм вярвал, и Бог беше с мен. Неговата сила беше изявена в делото и резултатите бяха изключително добри** (…) Както изглежда, проповедите за времето подтикнаха много хиляди хора да изучават Писанията. И чрез тях, чрез вярата и попръскването с кръвта на Христос те се примириха с Бога“ *(Блис. С. 256, 255, 277, 280, 281).* „Никога не съм се домогвал до усмивките на горделивите, нито съм треперил от страх, когато светът се намръщваше. И сега нямам намерение да купувам тяхното благоразположение, нито ще правя повече, отколкото съм длъжен, за да не си навличам омразата им. Никога няма да оставя живота си в техните ръце, нито, надявам се, ще се уплаша да не го изгубя, ако Бог в милостивото Си провидение реши така“ *(Дж. Уайт. Животът на У. Милър. С. 315).*

Бог не изоставя Своя народ. Неговият Дух все още обитава с тези, които не отричат прибързано светлината, която са получили, нито адвентното движение. В Посланието към евреите се намират насърчителни думи за уморените и очакващи души през тази криза: **„И така, не напускайте дръзновението си, за което имате голяма награда. Защото се нуждаете от търпение, така че след като извършите Божията воля, да получите обещаното. Защото още твърде малко време и ще дойде Този, Който има да дойде, и няма да се забави. А Моят праведник ще живее чрез вяра; и ако се дръпне назад, няма да благоволи в него душата Ми.** Ние обаче не сме от онези, които се дърпат назад за погибел, а от тези, които вярват и душата им се спасява“ (Евр. 10:35-39).

Че този съвет е отправен към църквата на последните дни става ясно от думите, сочещи близостта на Господнето пришествие: „Защото още твърде малко време и ще дойде Този, Който има да дойде, и няма да се забави“. И явно се намеква, че ще изглежда да има
забавяне и че Господ сякаш се бави. Даденият тук съвет 408
е особено подходящ за опитността на адвентистите по онова време. Описаните тук хора рискуват да изгубят вярата си. Те са извършили Божията воля, покоряват се на ръководството на Божия Дух и на Неговото слово. Обаче не могат да разберат какъв е смисълът на миналата им опитност, нито могат да решат по кой път да поемат, и са изкушени да се усъмнят дали наистина Бог ги е водил. За това време са приложими думите: „А Моят праведник ще живее чрез вяра“. Когато ярката светлина на „средноощния вик“ е огряла пътя им и те са видели „разпечатаните“ пророчества и бързо изпълняващите се знамения, които доказват близостта на Христовото завръщане, те са ходили, така да се каже, чрез виждане. Но сега, смазани от неосъществените надежди, могат да устоят само чрез вяра в Бога и в Неговото Слово. Светът им се присмива: „Вие сте заблудени. Откажете се от вярата си и признайте, че адвентното движение беше от Сатана“. Но Божието Слово заявява: „Но ако се дръпне някой назад, няма да благоволи в него душата Ми“. **Да се откажат от вярата си сега и да отрекат силата на Светия Дух, която е придружавала вестта, би било отстъпление към смърт.** Да останат непоколебими ги насърчават думите на апостол Павел: „Затова не напускайте дръзновението си (…) защото се нуждаете от търпение (…) Защото още твърде малко време и ще дойде Този, Който има да дойде, и няма да се забави“. **Единствената безопасна стратегия е да ценят високо светлината, която вече са получили от Бога, да се държат здраво за обещанията Му, да продължават да изследват Писанията и търпеливо да чакат и бдят, за да получат още повече светлина.**

23 глава

Скинията от пророчеството

Какво представлява светилището?

В Библията се разказва за светилище, което е построено по заповед от Бога. Зданието е великолепно. Всеки детайл от него има специално значение за нас днес. Удивително е, че светилищните служби предсказват бъдещи събития от Божия велик план за човечеството. Ще научите за значението на великото Небесно светилище и какво означава то за живота ни днес.

Елате да разгледате светилището в пророчеството – най-величествената сграда в цялата Вселена, както и службата на Христос в нея за нас. Отворена е врата, която води към тронната зала на Бога.

Стихът, който повече от всички други представлява едновременно основа и централен стълб на
409 **адвентната вяра, е твърдението: „До две хиляди и триста денонощия; тогава светилището ще се очисти“ (Дан. 8:14;** ББД). Това са добре познати думи за всички вярващи в скорошното Пришествие на Господа. Всички усещат, че от предсказаните там събития зависят най-светлите им очаквания и най-скъпите им надежди. **Доказано е, че тези пророчески дни завършват през есента на 1844 г. Като останалата част от християнския свят, и адвентистите поддържат гледището, че земята или част от нея представлява светилището. Според тях очистването на светилището представлява пречистването на земята чрез огъня в последния велик ден, а това ще се случи при Второто пришествие**. Оттук идва заключението, че Христос ще се върне на земята през 1844 г.

Но определеното време е отминало, а Господ не се е явил. **Вярващите са сигурни, че Божието слово не може да сбърка – нещо трябва да е сбъркано в тяхното тълкуване на пророчеството. Но в какво се състои грешката? Мнозина прибързано разсичат възела на затруднението, като отричат, че 2 300 денонощия свършват в 1844 г.** За това не може да се представи никакъв аргумент, освен, че Христос не се е явил в очакваното време. Те твърдят, че ако пророческите дни свършваха в 1844 г., Христос е щял да се върне да очисти светилището на земята чрез пречистващия огън. И след като не е дошъл, тогава периодът не може да е свършил.

Приемането на това заключение означава отхвърляне на предишните изчисления на пророческите периоди. 410 Две хиляди и тристата денонощия започват, когато влиза в сила **указът на Артаксеркс за възстановяване и построяване на Ерусалим през есента на 457 г. пр. Хр.** Като го приемем за начална точка, можем да подредим в абсолютна хармония всички събития, предсказани в обяснението на този период в Даниил 9:25-27. **Шестдесет и деветте седмици, първите 483 от 2 300 денонощия, трябва да достигнат до Месия, Помазаника. А кръщението на Христос и помазването Му чрез Светия Дух в 27 г. сл. Хр.** съвсем точно изпълнява подробностите. **В средата на седемдесетата седмица Месия трябва да бъде „посечен“. Три и половина години след кръщението Си Христос е разпънат на кръст през пролетта на 31 г. сл. Хр.** Седемдесетте седмици (или 490 години) се отнасят конкретно за евреите. След изтичането на този период нацията подпечатва отхвърлянето на Христос, като преследва Неговите ученици, и апостолите се обръщат към езичниците през 34 г. сл. Хр. **Тогава свършват първите 490 години от 2 300-та и остават още 1 810 години. От 34 г. сл. Хр. 1 810 години достигат до 1844 г.** „Тогава – казва ангелът – светилището ще се очисти.“ Всички предходни детайли от пророчеството са се изпълнили в определеното време без сянка от съмнение. **С тези изчисления всичко е ясно и хармонично, освен че не се забелязва през 1844 г. да се е случило никакво такова събитие, което да отговаря на очистването на светилището.** Ако се отрече, че тази година е краят на периода, това означава да се обърне всичко с главата надолу и да се отхвърлят гледища, доказани вече чрез безпогрешното изпълнение на пророчествата.

Но Бог е Този, Който е водил Своя народ във великото адвентно движение. Неговата сила и слава са придружавали делото и Той не би позволил то да завърши в неяснота и разочарование, да бъде осъждано като фалшива и фанатична възбуда. Не би оставил Своето Слово да изглежда съмнително и несигурно. **Макар че мнозина се отказват от предишните изчисления на пророческите периоди и така компрометират базиращото се на тях движение,** 411 **други не искат да се откажат от точките на вярата и опитността, подкрепена чрез Писанията и свидетелството на Божия Дух.** Те вярват, че са приложили правилни принципи на тълкуване при изучаването на пророчествата и че техен дълг е

ПРОРОЧЕСТВО ЗА 2300-та ГОДИНИ

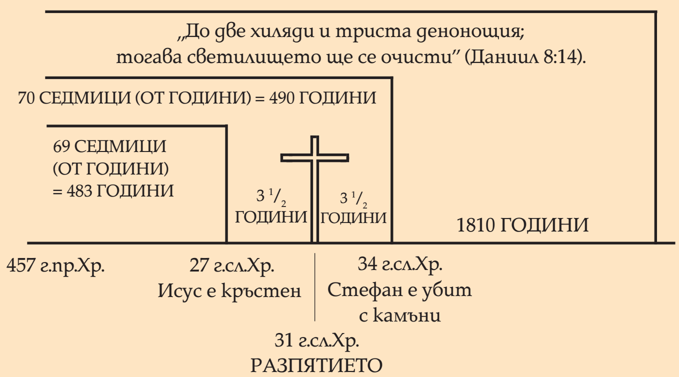

Най-голямото библейско пророчество е представено в Даниил 8 гл. Тази глава е тясно свързана с Даниил 7 и 9 гл. и би трябвало да се изучава заедно с тях.

ДАНИИЛ 7 ГЛ. (записана в 553-552 г.пр.Хр.) разкрива световната история от времето на Даниил до Второто идване на Христос. Във видението си Даниил вижда четири световни империи, символизирани със „зверове", последвани от един „малък рог" (Дан. 7:1-8, 15-21, 23-25). Изследователният съд започва в небето (Дан. 7:9, 10, 13, 22, 26). След това историята приключва с Второто пришествие на Христос (Дан. 7:14, 27, 28).

Животните в Даниил 7 гл. са паралел на частите от металния образ в Даниил 2 гл. „Лъвът" в гл. 7 е Вавилон (605-538 г.пр.Хр.). „Мечката" е Мидо-Персия (538-331 г.пр.Хр.). „Леопардът" е Гръцката империя на Александър Велики (331-301 г.пр.Хр.), която впоследствие се разделя на четири царства, които продължават да съществуват докъм 168 г.пр.Хр. „Страшният звяр" е езическият Рим (168 г.пр.Хр. – V век сл.Хр., когато се разделя на десет царства). „Малкият рог" е папският Рим, който получава пълно надмощие след 538 г., след като „изкоренява" три царства (херули, вандали и остготи).

ДАНИИЛ 8 гл. се състои от две основни части. Първата е пророчество за събития, което е близък паралел на пророчеството от Даниил 7 гл. Това пророчество се отнася за два „звяра" и „малък рог" след тях (Дан. 8:1-12, 20-25). Първото животно, „овен", е Мидо-Персия (538-331 г.пр.Хр.), а „козелът", който го поразява, е Гърция (331-168 г.пр.Хр.). „Големият рог" е Александър Велики, който преди смъртта си в 323 г., създава най-голямата империя до онова време, и то само за десет години. След като умира в разцвета на живота си, империята е разделена на четири части. „Малкият рог" е езическият Рим, който според историците е последван от папския Рим. По-голяма част от Даниил 7 и 8 гл. (7/8, 19-27 и 8:9-12, 23-25) изразява загриженост относно тази сила, която ще „говори богохулно" (7:8, 20; 8:11), ще избива Божия народ (7:21, 25; 8:10, 24, 25), ще потъпква истината (8:12, 25), ще съсипва Божието светилище (8:11) и дори ще се опитва да промени Божия закон (7:25). Откровение 13 гл. (прочети ст. 6, 7) се занимава със същия „малък рог" – папството.

ПОРАДИ ГОЛЯМАТА СИ ВАЖНОСТ ТАЗИ ИНФОРМАЦИЯ Е ПРЕДСТАВЕНА ЗА ВТОРИ ПЪТ. (Може да бъде намерена и на с. 343.)

В Даниил 8 гл. съществува и втора част: това е пророчество, свързано с време (Дан. 8:13, 14, 26). Самото пророчество е записано в Даниил 8:14: „До две хиляди и триста денонощия; тогава светилището ще се очисти." Внимателният прочит на тази глава разкрива, че макар на ангел Гавриил да е казано да обясни видението от 8 гл. на пророка (8:16), само пророчеството, свързано със събития, е обяснено (8:17-25), докато времето на изпълнението му е само загатнато (8:26). Даниил припада под това бреме (8:27). Отправя молитва в Дан. 9 гл.

Даниил 9 гл. започва с молитвата на пророка за ръководство и помощ за народа му (Дан. 9:1-19). Гавриил, когото Даниил е видял в предишното си видение, е изпратен да отговори на неговата молитва (9:20, 21), за да довърши обяснението (9:22, 23).

НАЧАЛО НА НАЙ-ДЪЛГОТО ПРОРОЧЕСТВО. Пророчеството за 70 седмици (Дан. 9:24-27) е първата част от пророчеството за 2300 денонощия. Седемдесет седмици са „определени" („отрязани" на еврейски – отрязани от по-големия период от 2300-та денонощия [години]) за евреите. Затова първата част от пророчеството за 2300-та денонощия от Дан. 8:24 е срокът, определен за евреите, когато ще приключи благодатното им време като специално почетен от Бога народ. В библейските пророчества ден е равен на година (Числа 14:34; Йезекийл 4:6). Указът на Артаксеркс, издаден в седмата година от царуването му, т.е. в 457 г.пр.Хр. (Дан. 9:25; Ездра 6:14; 7:6-8), възстановява еврейското управление и дава начало на големия пророчески период от 2300 години. Първите 70 седмици (Дан. 9:24-27) от това пророчество, са „отрязани", т.е. определени за евреите. Те са равни на 490 години. Стените на Ерусалим са възстановени за седем седмици, т.е. 49 години (408 г.пр.Хр.). Още 62 седмици ни водят до помазването на Христос за Неговата мисия през 27 г.сл.Хр. Така изминават 483 години. Остава само една седмица, за да се изпълнят всичките 70 седмици. В средата на седмицата (Дан. 9:26, 27) – 31 г.сл.Хр. – Месия трябва да бъде „отсечен", разпънат. Краят на втората половина от седмицата, 3 ½ години, ни води до 34 г.сл.Хр., когато след убиването с камъни на Стефан, евангелието започва да се проповядва и сред езичниците.

КРАЯТ НА НАЙ-ДЪЛГИЯ ПРОРОЧЕСКИ ПЕРИОД. През 34 г. завършват седемдесетте седмици, т.е. 490 години. Остават 1810 години, за да се изпълни това най-дълго библейско пророчество от Даниил 8:14. С неговото завършване през 1844 г. започва „очистването на светилището", предсказано в този важен текст от Даниил 8:14. Исус е нашият Първосвещеник в небесното светилище (образ на земното). През 1844 г. Той започва окончателното Си дело в него, преди да дойде втори път на земята за Своя народ.

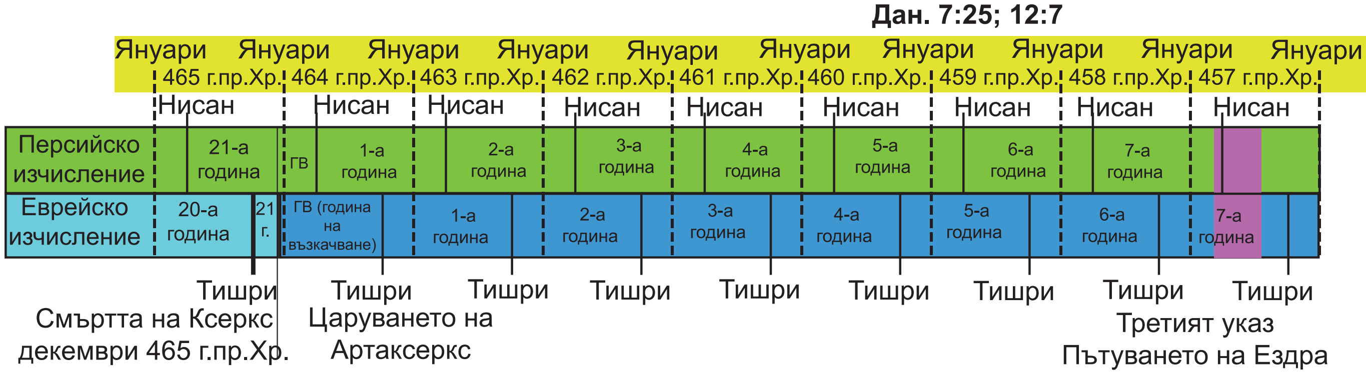

ГОРНАТА СХЕМА: **Указът на Артаксеркс в седмата година от царуването му (457 г.пр.Хр.), както е записано в Ездра 7 гл., отбелязва началото на 70-те седмици от Даниил 9:25-27 и началото на 2300-та години. Всяка година от управлението на даден цар се е брояла от Нова година до Нова година в годината след възкачването му на престола. Персийската Нова година започвала в месец Нисан (март-април). Еврейската Нова година започвала през месец Тишри (септември-октомври). Както можете да видите на горната схема, указът на Артаксеркс в седмата година от царуването му е през 457 г.пр.Хр. Малко след това Ездра събира голяма група израелтяни и потегля към Ерусалим.**

СХЕМАТА ДОЛУ ЛЯВО: **ПРЕДСТАВЕНИ СА НАКРАТКО ВИДЕНИЯТА ОТ ДАНИИЛ 2 ГЛ. (ЛЯВО), ДАНИИЛ 7 ГЛ. (СРЕДАТА) И ДАНИИЛ 8 ГЛ. (ДЯСНО).**

ДОЛУ ДЯСНО: **ОПРОСТЕНА СХЕМА НА ПРОРОЧЕСТВОТО ЗА СЕДЕМДЕСЕТ СЕДМИЦИ ОТ ДАНИИЛ 9:24-27.**

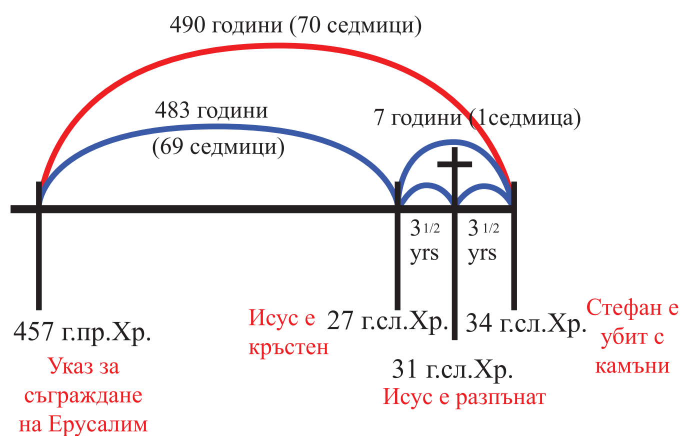

ЗЕМНОТО СВЕТИЛИЩЕ

Светилището в пустинята е направено под напътствията на Моисей съгласно модела, който му е показан на планината (Изх. 25:8, 9; Евр. 8:5).

Около скинията в пустинята има **ВЪНШЕН ДВОР**, заобиколен от бели завеси, прикрепени към стълбове (Изх. 27:9-18). Външният двор е 75 стъпки широк и 150 стъпки дълъг (като мерната единица – лакът - е 18 инча). Вътре в двора е **ОЛТАРЪТ ЗА ВСЕИЗГАРЯНЕТО,** умивалникът и скинията. Този олтар е наречен също бронзов олтар, тъй като вътре в скинията има и втори олтар, който е златен. Външният олтар (Изх. 27:1-9) е кух и обкован с бронз, 5 стъпки висок и четвъртит с размери 7 ½ стъпки. Върху този олтар се поставят животните, които се принасят за всеизгаряне. Наблизо е медният **УМИВАЛНИК** (Изх. 30:18-21), където свещеникът се умива, преди да влезе в скинията.

СКИНИЯТА (светилището – Изх. 26:1-37) е шатра с дървени стени, облицовани със злато и с красиви завеси отвътре. С размери от около 15 на 45 стъпки, скинията можела да се разглобява и да се пренася от едно място на друго по време на пътуванията на израелтяните през пустинята. Двете отделения са били разделени от вътрешна завеса. Тази скиния е била най-святото място на земята.

Свещеникът влизал в **ПЪРВОТО ОТДЕЛЕНИЕ** всеки ден с кръвта и минавал покрай запаления златен седмосветилник (Изх. 25:31-40); покрай масата за присъствените хлябове, върху която е бил поставен посветеният хляб, стоящ в Божието присъствие (Изх. 25:23-30) и отивал към олтар за кадене на тамян, т.е. към златния олтар (Изх. 30:1-10), откъдето се издигал димът от специално приготвения тамян. Този дим преминавал над завесата (която не стигала до покрива), след което се разнасял в Светая Светих. Свещеникът поръсвал част от жертвената кръв (Лев. 4-6) върху златния олтар и върху разделителната завеса. Частично описание на този ритуал може да се намери в Посланието към евреите 9:1-7. Всички предмети в първото и във второто отделение били от чисто злато или покрити със злато.

ВТОРОТО ОТДЕЛЕНИЕ, Светая Светих (Изх. 26:33), съдържало Ковчега на завета (Изх. 25:17-22). Между два херувима се намирало Божието присъствие (Изх. 25:22; 40:34), а под него – **УМИЛОСТИВИЛИЩЕТО** – плоча от чисто злато върху **КОВЧЕГА НА ЗАВЕТА**, в който се намирала основата на Божието управление: **МОРАЛНИЯТ ЗАКОН НА ДЕСЕТТЕ ЗАПОВЕДИ** (Изх. 20:3-17), изписани от Божия пръст върху каменни плочи (Изх. 24:12) и поставени в ковчега (Изх. 40:20). Цялото човечество трябва да се ръководи от тези святи заповеди до времето на края (Откр. 12:17; 14:12), а дори и след това (Откр. 22:14; Исая 66:22, 23). Ежедневната служба се извършвала през цялата година, но веднъж годишно - в **ДЕНЯ НА УМИЛОСТИВЕНИЕТО** - първосвещеникът влизал във второто отделение, за да очисти окончателно светилището и народа от греха (Левит 16:30, 33, 34; Дан. 8:14).

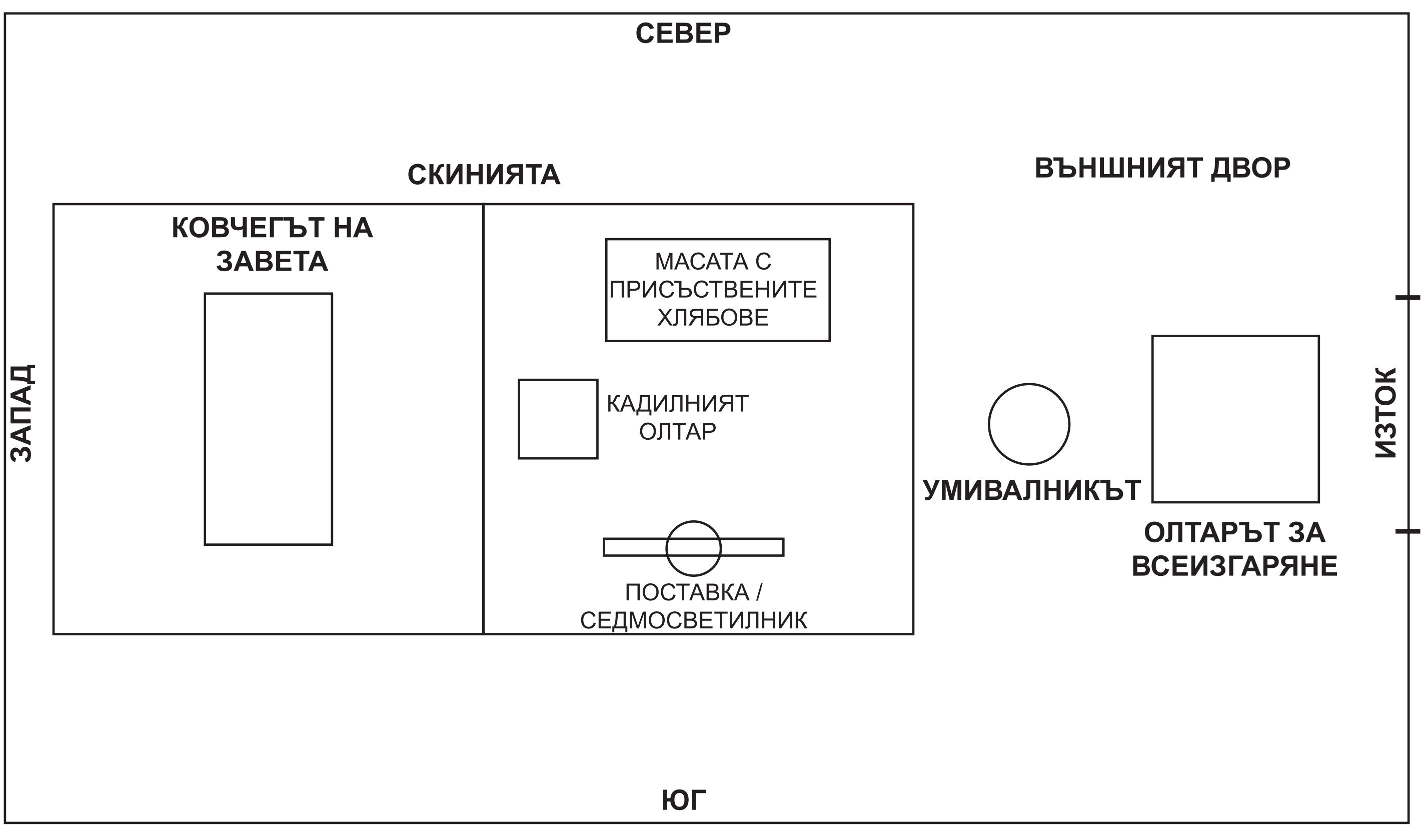

да се държат здраво за вече откритите истини и да продължават да изучават Библията по същия начин. С искрена молитва преглеждат отново становищата си и изучават Писанията, за да открият своята грешка. Тъй като не откриват проблем в изчисленията на пророческите периоди, се насочват към по-подробно изучаване на въпроса за светилището.

Тогава научават, че в Писанието няма никакви доказателства в подкрепа на популярното гледище, че земята е светилището. Намират обаче пълно обяснение на темата за светилището, на неговата същност, разположение и служби, като свидетелствата на авторите на Свещеното Писание са толкова ясни и изобилни, щото поставят въпроса извън всякакво съмнение. В Посланието към евреите апостол Павел казва: „И наистина, и при първия завет имаше постановления за богослужение, както и земно светилище. Защото беше направена скиния, в първата част на която бяха светилникът, трапезата и присъствените хлябове; която част се нарича Святото място; а зад втората завеса беше онази част от скинията, която се наричаше Пресвятото място, където бяха златната кадилница и ковчегът на завета, от всички страни обкован със злато, в който бяха златната стомна, съдържаща манната, Аароновия жезъл, който разцъфна, и плочите на завета, и над него – херувимите на славата, които осеняваха умилостивилището“ (Евр. 9:1-5).

Светилището, за което говори тук Павел, е построената от Моисей по Божия заповед скиния като земно обиталище на Всевишния. „И да Ми направят светилище, за да обитавам между тях“ (Изх. 25:8) е дадената на Моисей заповед, докато се намира на планината с Бога. Израелтяните пътуват през пустинята и скинията е направена по такъв начин, че да може да се мести от място на място. Въпреки това е
412 изключително великолепна постройка. Стените ѝ са направени от прави дъски, обковани с масивно злато и поставени в сребърни гнезда, докато покривът се състои от няколко завеси или покривала, външните от кожи, най-вътрешните – от фино ленено платно, красиво обшито с фигури на херувими. Освен външния двор, в който се намира олтарът за всеизгарянето, самата скиния се състои от две части, наричани Светая и Светая Светих, разделени с богато извезана и красива завеса. Подобна завеса закрива и входа към първото отделение.

В южната част на **Светая** се намира свещникът със седемте си светила, които осветяват светилището денонощно. На север стои масата с присъствените хлябове. А пред завесата, отделяща Светая от Светая Светих, е поставен златният кадилен олтар, от който ежедневно пред Бога се издига благоуханен облак заедно с молитвите на Израел.

В Светая Светих се намира ковчегът – сандък от скъпоценно дърво, обкован със злато, съхраняващ двете каменни плочи, на които Бог е гравирал Закона с Десетте заповеди. Капакът на свещения ковчег е наречен умилостивилище – невероятен шедьовър, увенчан с два херувима от двата края и изработен от монолитен блок злато. В това отделение се явява Божието присъствие в облака от слава между херувимите.

След заселването на евреите в Ханаан скинията е заместена от храма на Соломон, който, макар и статична постройка в по-голям мащаб, има същите пропорции и е обзаведен по същия начин. В този си вид светилището съществува до разрушаването му от римляните през 70 г. сл. Хр., с изключение на периода, когато лежи в развалини по времето на пророк Даниил

Това е единственото съществувало някога светилище на земята, за което Библията дава някаква информация. Апостол Павел заявява, че това е светилището на първия завет. Но Новият завет няма ли никакво светилище? 413

Обръщайки се отново към книгата Евреи, търсещите истината откриват, че от вече цитираните думи на Павел се подразбира съществуването на второ, или новозаветно, светилище: „И наистина, и при първия завет имаше постановления за богослужение, както и земно светилище“. Употребата на думата „и“ дава да се разбере, че Павел преди е споменал това светилище. Връщайки се към началото на предишната глава, те прочитат: „Но главното на това, което казваме, е: ние имаме такъв Първосвещеник, Който седна отдясно на престола на Величието в небесата, Служител на светилището и на истинската скиния, която Господ е издигнал, а не човек“ (Евр. 8:1, 2).

Тук е представено светилището на Новия завет. Скинията на първия завет е издигната от човек - построена е от Моисей. Новозаветното светилище е издигнато от Господа - не от човек. В някогашното светилище земните свещеници са извършвали службите си. **В това Христос, нашият велик Първосвещеник, служи от дясната страна на Бога. Едното светилище е на земята, другото е в небето.**

Освен това скинията, построена от Моисей, е направена по образец. Господ му заповядва: „По всичко, което ти показвам – образа на скинията и образа на всичките ѝ принадлежности – така да я

ГОРЕ: **ПОГЛЕД КЪМ ПЪРВОТО ОТДЕЛЕНИЕ. В ОТДАЛЕЧЕНАТА ЧАСТ СЕ ВИЖДА И ВТОРОТО ОТДЕЛЕНИЕ**

ДОЛУ: **ПЪРВОТО ОТДЕЛЕНИЕ Е ВЛЯВО, А ВТОРОТО – ВДЯСНО.**
РАЗРЕЗ КЪМ ВТОРОТО ОТДЕЛЕНИЕ - ПОКАЗВА УМИЛОСТИВИЛИЩЕТО МЕЖДУ ДВА ХЕРУВИМА И БОЖИЯ ЗАКОН.

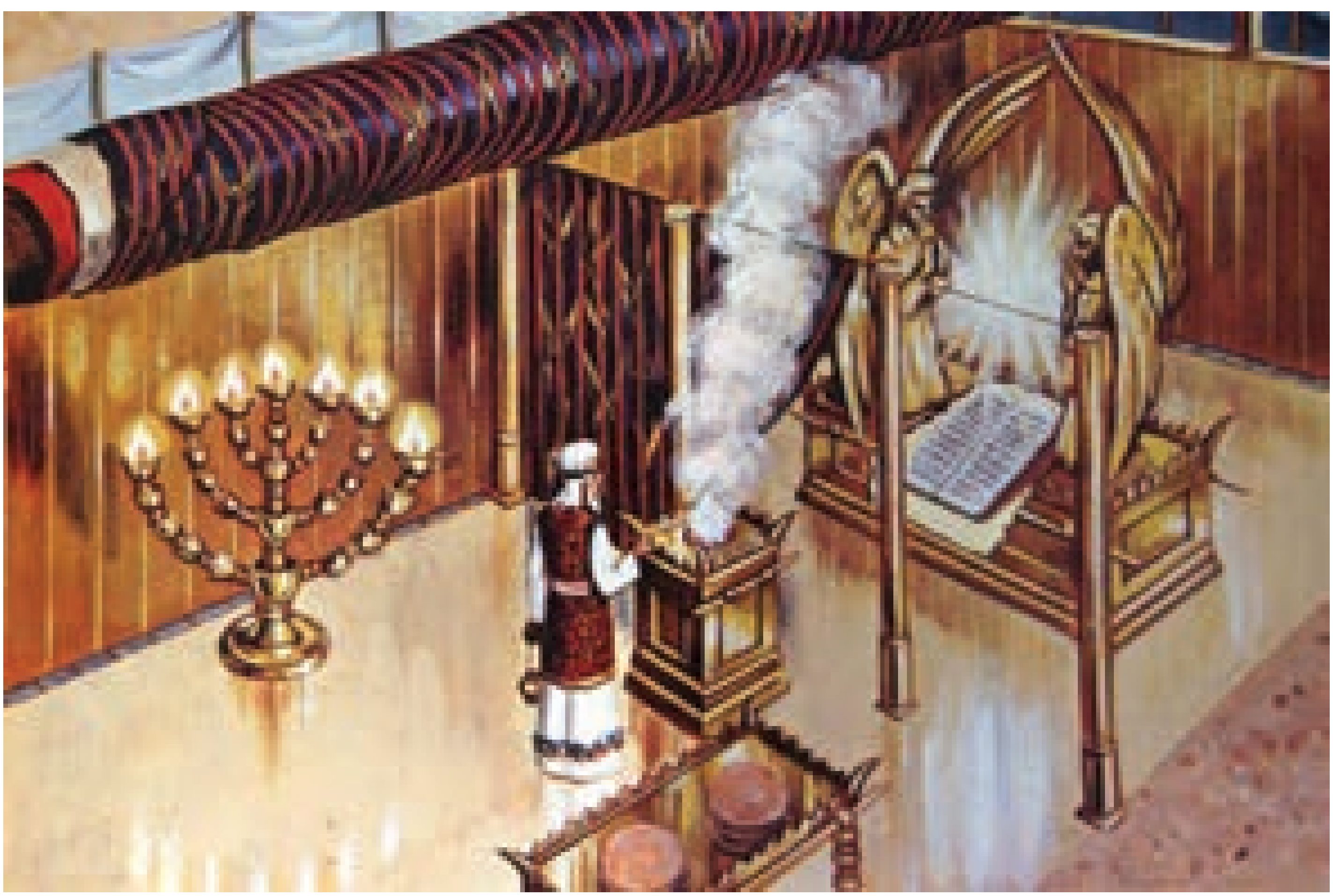

ГОРЕ:

ИСУС ХРИСТОС, НАШИЯТ ВЕЛИК ПЪРВОСВЕЩЕНИК СЛУЖИ ЗА НАС ПРЕД УМИЛОСТИВИЛИЩЕТО В НЕБЕСНОТО СВЕТИЛИЩЕ.

ЛЯВО:

В ДЕНЯ НА УМИЛОСТИВЕНИЕТО В ЗЕМНОТО СВЕТИЛИЩЕ ПЪРВОСВЕЩЕНИКЪТ Е ПОРЪСВАЛ КРЪВТА НА ИЗКУПЛЕНИЕТО ВЪРХУ УМИЛОСТИВИЛИЩЕТО, КОЕТО Е НАД ЗАКОНА НА ДЕСЕТТЕ ЗАПОВЕДИ.

направите“ (Изх. 25:9). И още: „Внимавай да ги направиш по образеца им, който ти беше показан на планината“ (ст. 40). А Павел казва, че първата скиния „е образ на сегашното време, в което се принасят дарове и жертви“; че нейните свети отделения са „образите на небесните неща“; че свещениците, които принасят дарове според Закона, са „образът и сянката на небесни неща“ и че „Христос не влезе в светилище, направено от човешки ръце, което е образ на истинското, а в самите небеса, за да се яви сега пред Божието лице заради нас“ (Евр. 9:9, 23; 8:5; 9:24).

Небесното светилище, в което Исус служи заради нас, е великият оригинал, на който построеното от Моисей светилище е копие. Бог влага Духа Си в строителите на земната скиния. Изявените при
414 построяването ѝ художествени умения са израз на Божествена мъдрост. Стените изглеждат от масивно злато, отразяващо във всички посоки светлината от седемте светила на златния светилник. Масата с присъствените хлябове и кадилният олтар блестят като полирано злато. Разкошната завеса, служеща за таван и извезана с фигури на ангели в синьо, пурпурно и алено, допринася още повече за красотата на сцената. А зад втората завеса се намира святата Шекина, видимата изява на Божията слава, пред която никой освен първосвещеникът не може да застане и да остане жив. **Несравнимото великолепие на земното светилище отразява пред човешкия поглед блясъка на онзи небесен храм, където нашият предтеча Христос служи за нас пред Божия трон.** Домът на Царя на царете, където хиляди по хиляди Му служат и десетки хиляди по десетки хиляди стоят пред Него (Дан. 7:10); храмът, изпълнен със славата на вечния престол, където неговите блестящи стражи - серафимите - закриват лицата си в преклонение, би могъл да открие в най-великолепната постройка, изградена някога от човешки ръце, само едно бледо отражение на своето величие и красота. Въпреки това **земното светилище и неговите служби предават важни истини за небесното светилище и за извършваното в него велико дело за спасението на човека.**

Двете отделения на земното светилище символизират свещените зали на небесното. Когато във видение успява да надзърне в Божия храм в небето, апостол Йоан вижда, че „пред престола горяха седем огнени светила“ (Откр. 4:5). Вижда един ангел да държи „златна кадилница; и на него се даде много тамян, за да го прибави към молитвите на всичките светии върху златния олтар, който беше пред престола“ (Откр. 8:3). Тук на пророка е разрешено да види първото отделение на светилището в небето. И той забелязва „седем огнени светила“ и „златния олтар“, символизирани чрез златния светилник и кадилния олтар на земното светилище. И отново: „Божият храм на небето се отвори“ (Откр. 11:19) и той може да види отвътре завесата в Светая Светих.
Там вижда „ковчега на Неговия завет“, символизи- 415
ран чрез свещения сандък, направен от Моисей да съхранява Божия закон.

По този начин хората, които започват да изучават този въпрос, намират безспорни доказателства за съществуването на светилище в небето. Моисей построява земното светилище по показания му образец. Апостол Павел поучава, че този образец е истинското небесно светилище. А Йоан свидетелства, че го е видял в небето.

В небесния храм, дома на Бога, Неговият престол е основан на правда и съд. **В Светая Светих се намира Неговият закон, великото правило за правда, чрез което се преценява цялото човечество. Ковчегът, който съхранява плочите на Закона, е покрит с умилостивилище, пред което Христос се застъпва за грешника чрез Своята кръв. Така се изобразява сливането на справедливост и милост в плана за изкуплението на човека.** Само безкрайната Мъдрост би могла да измисли това единство, а безкрайната Сила – да го осъществи. Това е хармония, която изпълва цялото небе с удивление и възхищение. Херувимите в земното светилище, отправили благоговейни погледи към умилостивилището, символизират интереса, с който небесните множества наблюдават делото на изкуплението. **Това е тайната на милостта, в която и ангели желаят да надникнат – че Бог остава справедлив, докато същевременно оправдава каещия се грешник** и подновява общуването Си с падналия в грях човешки род; че Христос благоволява да издигне безбройни множества от бездната на гибелта и да ги облече в съвършената дреха на Своята собствена правда, за да ги присъедини към ангелите, които никога не са падали в грях, и така да живеят завинаги в Божието присъствие.

Делото на Христос като Посредник за човека е представено в онова прекрасно пророчество на Захария относно Този, “Чието име е Отрасъл”. Пророкът казва: Той „ще съгради храма ГОСПОДЕН. Да, той ще съгради храма ГОСПОДЕН и той ще носи величие и ще седне на престола си, и ще владее, и ще бъде свещеник на престола си; и съвет на мир ще
бъде между двамата“ (Зах. 6:12, 13). 416

Той „ще съгради храма ГОСПОДЕН“. Чрез

жертвата и посредничеството Си Христос е едновременно Основа и Строител на Божията църква. Апостол Павел Го посочва като „крайъгълен камък, в Когото – сглобено - цялото здание расте за свят храм на Господа, в който вие също – казва той – се вграждате заедно в Духа за Божие обиталище“ (Еф. 2:20-22).

„Той ще носи величие.“ На Христос принадлежи славата за изкуплението на падналата в грях човешка раса. През вечните векове песента на изкупените ще бъде: „На Този, Който ни люби и ни е освободил от нашите грехове чрез кръвта Си (…) на Него да бъде слава и господство за вечни векове! Амин“ (Откр. 1:5, 6).

Той „ще седне на престола Си, и ще владее, и ще бъде свещеник на престола Си“. Сега Той не е „на славния Си престол“, защото царството на славата още не е започнало. Едва когато завърши задачата Му като посредник, Бог „ще Му даде престола на баща Му Давид“ - царство, което „не ще има край“ (Лука 1:32, 33). Като свещеник Христос сега седи със Своя Отец на Неговия трон (Откр. 3:21). На престола заедно с вечния, самосъществуващ Бог се намира Този, Който „понесе печалта ни и със скърбите ни се натовари“, Който „е бил във всичко изкушен по същия начин като нас, но пак е без грях, за да „може и на изкушаваните да помага“. „Ако някой съгреши, имаме Застъпник при Отца“ (Ис. 53:4; Евр. 4:15; 2:18; 1 Йоан. 2:1). Той ходатайства със Своето прободено и наранено тяло, със Своя безукорен живот. Наранените ръце, прободените гърди, обезобразените нозе умоляват в полза на падналия в грях човек, чието изкупление е платено на такава безкрайна цена.

„И съвет на мир ще бъде между двамата.“ Любовта на Отец, не по-малка от тази на Сина, е извор на спасение за изгубената човешка раса. Исус казва на учениците Си, преди да ги напусне: „Не ви казвам, че Аз ще моля Отца за вас, защото Сам Отец ви обича“ (Йоан 16:26, 27). Бог „беше в Христос и примири света със Себе Си“ (2 Кор. 5:19). И в службата на
417 небесното светилище „съвет на мир ще бъде между двамата“. „Бог толкова възлюби света, че даде Своя Единороден Син, за да не погине нито един, който вярва в Него, но да има вечен живот“ (Йоан 3:16).

Въпросът „Какво представлява светилището?“ намира своя ясен отговор в Писанията. Думата „светилище“ според употребата ѝ в Библията, се отнася, първо, за построената от Моисей скиния, като модел на небесните неща; и второ, за „истинската скиния“ в небето, към която сочи земното светилище. Смъртта на Христос слага край на символичната служба. „Истинската скиния“ в небето е светилището на Новия завет. И тъй като пророчеството от Даниил 8:14 се изпълнява в настоящия период на християнската ера, светилището, за което говори, трябва да бъде това на Новия завет. В края на 2 300-та денонощия, през 1844 г., на земята от много векове не съществува светилище. Затова пророчеството „До две хиляди и триста денонощия; тогава светилището ще се очисти“ (ББД) без съмнение сочи към небесното светилище.

Остава да се отговори на най-важния въпрос: Какво представлява очистването на светилището? В старозаветните Писания се говори за такава служба във връзка със земното светилище. **Но има ли в небето нещо за очистване?** В Евреи, 9 глава ясно се говори за очистване както на земното, така и на небесното светилище. „А според Закона почти всичко се очиства с кръв и без проливането на кръв няма опрощаване. И така, беше необходимо образите на небесните неща да се очистват с тези жертви, а самите небесни неща – с по-добри жертви от тези“ (Евр. 9:22, 23), а именно - скъпоценната кръв на Христос.

Очистването както в символичната, така и в действителната служба, трябва да бъде извършено с кръв: в първата – с кръвта на животни; във втората – с кръвта на Христос. Като причина защо това очистване трябва да бъде направено с кръв, апостол Павел изтъква, че „без проливането на кръв няма опрощаване“. **Опрощението или премахването на греха, е основната задача, която трябва да бъде извършена. Но как е възможно да има грях по отношение на светилището**, независимо дали на 418
небето, или на земята? Това може да се разбере от символичната служба, защото свещениците, които служат на земята, служат „на образа и сянката на небесните неща“ (Евр. 8:5).

Службата в земното светилище се провежда в две фази: свещениците служат ежедневно в Светая, докато веднъж в годината първосвещеникът извършва едно специално дело на умилостивение в Светая Светих за очистване на светилището. Ден след ден покаяният грешник донася жертвата си при вратата на скинията и полагайки ръце върху главата ѝ, изповядва греховете си, като по този начин символично ги пренася от себе си върху невинното жертвено животно. След това го заколва. „Без проливане на кръв“ – казва апостолът, няма прошка за греха. „Животът на плътта е в кръвта“ (Лев. 17:11). Нарушеният Божи закон изисква живота на престъпника. Кръвта, символизираща изгубения живот на грешника, чиято вина жертвата понася, се пренася

ГОРЕ: ЗЕМНОТО СВЕТИЛИЩЕ, ИЗДИГНАТО СРЕД НАРОДА

ДЯСНО: ПЪРВОСВЕЩЕНИКЪТ ГЛЕДА КЪМ СВЕТАЯ СВЕТИХ ВЪВ ВТОРОТО ОТДЕЛЕНИЕ, КОГАТО РАЗДЕЛИТЕЛНАТА ЗАВЕСА МЕЖДУ ТЯХ Е ДРЪПНАТА.

ДОЛУ ДЯСНО: СВЕТИЛИЩЕТО СРЕД ЛАГЕРА НА ИЗРАЕЛТЯНИТЕ ПО ВРЕМЕ НА ПЪТУВАНЕТО ИМ ИЗ ПУСТИНЯТА

ДОЛУ: КОЗЕЛЪТ ЗА ОТПУСКАНЕ

ГОРЕ: ЦЕЛИЯТ БОЖИ НАРОД, СЪБРАН ОКОЛО СВЕТИЛИЩЕТО, СЕ МОЛИ В ДЕНЯ НА УМИЛОСТИВЕНИЕТО.

ДЕНЯТ НА УМИЛОСТИВЕНИЕТО

Ето какво се извършва в Деня на умилостивението в старозаветната светилищна служба:

„Това да ви бъде вечна наредба: в седмия месец, на десетия ден от месеца, да смирите душите си и да не вършите никаква работа - нито местен жител, нито пришълец, който пребивава между вас - защото в този ден ще се направи умилостивение за вас, за да се очистите от всичките си грехове и да сте чисти пред Господа (…) и да направи умилостивение за святото светилище (…) и за целия народ на обществото да направи умилостивение. Това ще ви бъде за вечна наредба, веднъж в годината да правите умилостивение за израелевите синове заради всичките им грехове” (Левит 16:29, 30, 33-34).

Очевидно целта е да се очисти не само светилището от греховете на народа, но и самите хора. В подготовката си за това събитие хората трябвало да изоставят греховете си чрез Христовата благодат. В следващата глава се обяснява важността на това дело днес.

„Но главното на това, което казваме, е: ние имаме такъв Първосвещеник, Който седна отдясно на престола на Величието в небесата, Служител на светилището и на истинската скиния, която Господ е издигнал, а не човек” (Евреи 8:1, 2).

„Затова и може напълно да спасява онези, които идват при Бога чрез Него, понеже винаги живее, за да ходатайства за тях” (Евреи 7:25).

от свещеника в Светая и се поръсва пред завесата, зад която се намира ковчегът със Закона, който грешникът е нарушил. **С тази церемония грехът чрез кръвта се прехвърля символично върху светилището.** В някои случаи кръвта не се внася в Светая, но месото трябва да се изяде от свещеника, както заповядва Моисей на синовете на Аарон с думите: „За да отнемате беззаконието на обществото“ (Лев. 10:17). **И двата ритуала по сходен начин символизират прехвърлянето на греха от покаяния грешник върху светилището.**

Това се извършва постоянно, ден след ден, през цялата година. Греховете на Израел по този начин се прехвърлят в светилището и става необходимо да се извърши едно специално дело за тяхното премахване. Бог заповядва да се извърши умилостивение за всяко от свещените отделения. „И да направи умилостивение за светилището заради нечистотите на израелевите синове и заради престъпленията им във всичките им грехове. Също така да направи и за шатъра за срещане, който стои помежду им сред нечистотите им.“ Трябва също да се направи умилостивение и за олтара, за „да го очисти и да го
419 освети от нечистотите на израелевите синове“ (Лев. 16:16, 19).

Веднъж годишно, във великия Ден на умилостивението, свещеникът влиза в Светая Светих за очистване на светилището. Извършваната там служба е последна в годишния цикъл на служене. В **Деня на умилостивението** пред вратата на скинията се довеждат два козела и за тях се хвърля жребий, „един жребий за Господа и един жребий за освобождение“ (ст. 8). Козелът, на който се пада жребият за Господа, трябва да бъде заклан като жертва за грях за народа. И свещеникът трябва да внесе кръвта му отвътре завесата и да попръска с нея върху умилостивилището и пред него. С кръвта трябва също да напръска кадилния олтар, който се намира пред завесата.

„И Аарон да положи двете си ръце на главата на живия козел и да изповяда над него всичките беззакония на израелевите синове и всичките им престъпления във всичките им грехове, и да ги възложи на главата на козела. И да го изпрати в пустинята чрез определен човек, за да понесе козелът на себе си всичките им беззакония в пуста земя“ (ст. 21, 22). Козелът за отпускане повече никога не влиза в лагера на Израел и човекът, който го е отвел, трябва да се измие и да изпере дрехите си с вода, преди да се върне сред обществото.

Цялата церемония е организирана по такъв начин, че да внуши на израелтяните колко свят е Бог и колко се отвращава от греха. Освен това, тя им посочва, че не могат да бъдат в контакт с греха, без да се омърсят. **От всеки човек се изисква да изпитва душата си, докато продължава това дело на умилостивение.** Всички делови задължения трябва да бъдат прекратени и цялото общество на Израел трябва да прекара този ден в сериозно смирение пред Бога, с молитва, пост и дълбоко изпитване на сърцето.

Тази символична служба предава изключително важни истини относно изкуплението. **На мястото на грешника се приема един заместник, но грехът не се заличава чрез кръвта на жертвата. Тя е средството, чрез което той се прехвърля в светилището.** С принасянето на кръвта грешникът признава 420
авторитета на Закона, изповядва вината си за престъплението и изразява желанието си за прошка чрез вяра в бъдещия Изкупител. **Но все още не е напълно освободен от осъждането на Закона. В Деня на умилостивението, след като е приел жертвоприношението от събранието, първосвещеникът влиза в Светая Светих с кръвта на тази жертва и я поръсква върху умилостивилището, направо върху Закона, за да удовлетвори неговите изисквания.** Тогава в качеството си на посредник, взема греховете върху себе си и ги изнася от светилището. Полагайки ръцете си върху главата на козела за отпускане, той изповядва върху него всички тези грехове, като по този начин символично ги прехвърля от себе си върху козела. След това козелът ги отнася надалеч и те се смятат за завинаги отстранени от народа.

Такава е службата, извършвана като „образа и сянката на небесните неща“. **А това, което се извършва символично в службата на земното светилище, се извършва на практика в службата на небесното светилище.** След възнесението Си нашият Спасител започва своята работа като Първосвещеник. Павел казва: „Христос не влезе в светилище, направено от човешки ръце, което е образ на истинското, а в самите небеса, за да се яви сега пред Божието лице заради нас“ (Евр. 9:24).

Службата на свещеника през цялата година в първото отделение на светилището, „отвътре завесата“, която служи за врата и отделя Светая от външния двор, **символизира службата, която Христос започва след възнесението Си**. Ежедневната работа на свещеника е да принася пред Бога кръвта на жертвата за грях, също и тамяна, който се издига с молитвите на Израел. **Така и Христос представя пред Отец кръвта Си в полза на грешниците,** а също така и молитвите на покаяните вярващи, заедно

със скъпоценното благоухание на Своята собствена праведност. Такава е службата в първото отделение на небесното светилище.

421 **Натам го следва вярата на Неговите ученици, докато Той се скрива от погледа им. Там се концентрира тяхната надежда,** „която имаме като здрава и непоколебима котва за душата и която прониква в това, което е вътре, зад завесата, където Исус влезе за нас като Предшественик и стана Първосвещеник според Мелхиседековия чин до века“ (Евр. 6:19, 20). „Не чрез кръвта на козли и на телета, а чрез собствената Си кръв, Той влезе веднъж завинаги в Светилището и придоби за нас вечно изкупление“ (9:12).

Осемнадесет века продължава тази служба в първото отделение на светилището. Кръвта на Христос, представяна в полза на покаяните вярващи, им осигурява прошка и приемане от Отец, обаче техните грехове все още остават в архивите. **Както в символичната служба в края на годината се извършва акт на умилостивение, така и преди да завърши работата на Христос за изкуплението на хората, трябва да се извърши умилостивение за премахване на греха от светилището.** Именно тази служба започва, когато изтичат 2 300 денонощия. По това време, както е предсказано от пророк Даниил, нашият Първосвещеник влиза в Светая Светих, за да извърши последната част от тържественото Си дело – да очисти светилището.

Както в древността греховете на народа се възлагат чрез вяра върху жертвата за грях и чрез кръвта ѝ се прехвърлят символично в земното светилище, **така и в Новия завет греховете на покаяните чрез вяра се възлагат върху Христос и се прехвърлят на практика в небесното светилище.** И както символичното очистване на земното светилище се извършва чрез отстраняване на греховете, чрез които то е било омърсено, така и **действителното очистване на небесното трябва да бъде извършено чрез премахване или заличаване на записаните там грехове. Но преди това да стане възможно, трябва да се прегледат архивните книги, за да се определи кои чрез покаяние за греха и вяра в Христос имат право да се възползват от Неговото изкупление. Следователно очистването на светилището включва разследване – съд. Той трябва да се извърши преди Христос да дойде, за да вземе Своя народ.** 422 Защото когато дойде, ще носи наградата, за да „въздаде на всеки според делата му“ (Откр. 22:12).

Така хората, които тръгват след светлината от пророческото Слово, осъзнават, че вместо да дойде на земята в края на 2 300-та денонощия през 1844 г., тогава Христос влиза в Светая Светих на небесното светилище, за да извърши заключителното дело на умилостивение, подготвящо идването Му.

Става ясно също, че докато приносът за грях сочи към Христос като Жертва, а първосвещеникът символизира Него като Посредник, „козелът за отпускане“ изобразява Сатана, автора на греха, върху когото в края на краищата ще бъдат възложени греховете на истински покаяните. Когато изнася греховете от светилището по силата на кръвта на жертвата за грях, първосвещеникът ги възлага върху „козела за отпускане“. **Когато Христос въз основа на собствената Си кръв премахва греховете на Своя народ от небесното светилище в края на службата Си, ще ги възложи върху Сатана, който в окончателния съд трябва да понесе последното наказание.** „Козелът за отпускане“ се изпраща в пуста земя, за да не се върне никога повече в обществото на Израел. Така и Сатана ще бъде навеки изгонен от присъствието на Бога и Неговия народ и ще бъде унищожен чрез окончателното наказание над греха и грешниците.

„Бог беше в Христос и примири света със Себе Си” (2Коринтяни 5:19).

„… Бог толкова възлюби света, че даде Своя Единороден Син, за да не погине нито един, който вярва в Него, а да има вечен живот” (Йоан 3:16).

ИСТОРИЧЕСКИ ПРЕГЛЕД: 24-25 ОКТОМВРИ 1844 г.

В Порт Гибсън, щата Ню Йорк, по стария канал Ери, на половината път между градовете Сиракюз и Бъфало, Хайрън Едсън бил ръководител на адвентните вярващи в района. Във фермата му – на около миля южно от града, често се събирали вярващите, когато нямали достъп до сградата на областното училище.

Двама близки приятели на Едсън били д-р Франклин Хан, лекар в градчето Канандейгуа, щата Ню Йорк (отдалечено на около 15 мили), и Оуен Крозиър, сирак, с когото Едсън и Хан се били сприятелили. Те му предоставили дом и той развил способностите си на усърден изследовател на Библията и обещаващ писател. Тримата заедно публикували малък вестник, наречен „Зазоряване".

Подобно на хиляди други малки и големи адвентни групи, разпръснати из цялата страна, вярващите в Порт Гибсън се събрали на 22 октомври 1844 г. в очакване на Христовото славно идване.

Едсън поканил хората на това последно събрание. През този кулминационен ден имало горещи молитви, химни и свидетелства. Те разглеждали доказателствата и прекарвали часовете в надежда, докато денят бавно отминавал.

А. У. Сполдинг прави впечатляващо описание: „Сутринта ли ще бъде? Утринната слана се стопи под изгряващото слънце. Може би ще е по пладне? Зенитът бе достигнат, след което слънцето започва да се спуска. Със сигурност ще е вечерта! Нощните сенки паднаха, но може би още има надежда: „Затова бдете, защото не знаете кога ще дойде господарят на къщата - дали вечерта, или посред нощ, или когато пеят петлите, или сутринта" (A.W. Spalding, Captains of the Hosts, p. 92).

След време, описвайки тази сцена, Хайрън Едсън пише: "Очаквахме нашия идващ Господ, докато часовникът удари 12 в полунощ. Денят отмина и разочарованието стана реалност. Бе сложен край на най-съкровените ни надежди и очаквания" (Hiram Edson, Life and Experience, p. 8).

Едсън продължил да размишлява в сърцето си: „Моето адвентно преживяване е най-богатото и светлото в целия ми християнски живот" (пак там).

На някои от останалите Едсън казал: „Хайде да отидем в плевнята и да се помолим". Те влезли, затворили вратата и излели душите си в мъчителна молитва пред Бога.

Молили се да не ги изоставя в часа на върховна нужда и да не ги забравя в часа на огромното разочарование. Едсън ръководел този молитвен кръг. Молили се, докато получили убеждението, че молитвите им са чути и приети и че ще им бъде дадена светлина, а разочарованието им ще бъде обяснено. Едсън бил уверен, че на Бог наистина може да се вярва и че Словото Му е истинско и сигурно. Господ милостиво ги е благословил в тяхното адвентно преживяване и със сигурност щял да им посочи в какво са сгрешили и да им разкрие Своето водителство и намерение.

След закуска Едсън казал на един от спътниците си (по-късно Лъфбъроу споменава, че става въпрос за Крозиър): „Хайде да отидем при някои от братята, за да ги насърчим."

Тръгнали напреко през полето на Едсън, където зърното все още било на снопи, а тиквите не били откъснати. Вървели тихо с наведени глави и размишляващи в сърцата си, без да се забелязват един друг.

Внезапно Едсън спрял, сякаш ръка го хванала за рамото. Крозиър продължил напред, без да се оглежда.

Едсън спрял унесения си ход, лицето му се обърнало към сивото небе, сякаш молейки се за светлина.

Размислял за библейските доказателства относно служещия Свещеник, Исус Христос, в Божието небесно светилище и за това, как хората Го очаквали да се яви в Деня на умилостивението, който е изпълнение на символа, за да благослови народа Си.

Внезапно в съзнанието му проблеснала мисълта, че има две фази в Христовото служене в небесното светилище, точно както е било и в древното земно светилище. По собствените му думи, той бил завладян от необикновено внушение: „... Вместо нашият Първосвещеник да излезе от Светая на небесното светилище, за да се върне на земята в десетия ден от седмия месец в края на периода от 2300 години, Той [Христос] за първи път е влязъл през този ден във второто отделение на светилището и че има да извърши едно дело в Светая Светих, преди да дойде на тази земя" (Пак там. С. 9).

Тази мисъл дошла на Едсън като непреодолимо убеждение, като лъч на славна светлина, който озарява целия въпрос, изяснява разочарованието и разпръсва тъмнината и объркването. Разказва ни, че видял как Христос, младоженецът от притчата, трябвало да дойде „на сватбата в онова време; с други думи, при Стария по дни, за да получи царството, властта и славата, а ние да очакваме завръщането Му от венчавката".

Светилището, което трябва да се очисти – добавил той, - очевидно е небесното светилище, а не тази земя. Мисълта била като вест от небето. Това било ново разбиране, скъпоценна истина, чудно откритие. Имало отговор на молитвата му!

Докато си мислел за всичко това, Едсън си спомнил текста от Откровение 11:19: „И Божият храм на небето се отвори, и в храма се видя ковчегът на Неговия завет."

Едсън знаел, че този стих е един от библейските текстове за края на времето. Внезапно осъзнал, че точно сега – с наближаването на края – Божият храм на небето, небесното светилище, се отваря и Божиите верни ще могат по-добре да разберат службата на своя велик Първосвещеник в него. Там се намира ковчегът на завета, т.е. това е второто отделение, в което Исус току-що е влязъл.

Междувременно спътникът на Едсън, младият Крозиър, който крачел напред също потънал в мисли, внезапно забелязал, че Едсън стои на едно място. Върнал се назад и го попитал защо е спрял.

Едсън му отговорил: „Господ отговори на сутрешната ни молитва и даде светлина за нашето разочарование" (Пак там. С. 10). Двамата отново закрачили, разисквайки върху тази забравена фаза от службата в светилището, и си припомняли библейски текстове за дадените на Израел древни символи.

Всичко останало, всеки детайл от пророчеството за 2300-та години си идвал на мястото. Сега вече имали великата истина, че Христос е започнал изследователния съд в небесното светилище, докато продължава застъпническата Си служба за тези, които Го следват с вяра в делото Му за тях. Вместо да излезе от светилището, Христос е влязъл да извърши делото, което е било предсказано толкова ясно чрез старозаветните символи.

Би трябвало да настъпва началото, а не краят на посочения със символи Ден на умилостивението! Тази красива истина била като лъч светлина, озаряващ тяхното разочарование.

Запътили се бързо към града, за обяснят тази чудна нова истина на вярващите.

През следващите месеци Едсън, Хан и Крозиър продължили да изследват и публикували онова, което са открили.

ДЕНЯТ НА УМИЛОСТИВЕНИЕТО

Важна част от ритуала в Деня на умилостивението в символичната старозаветна служба:

„Това да ви бъде вечна наредба: в седмия месец, на десетия ден от месеца да смирите душите (…) защото в този ден ще се направи умилостивение за вас, за да се очистите от всичките си грехове и да сте чисти пред Господа (…) и да направи умилостивение за святото светилище (…) Това ще ви бъде за вечна наредба, веднъж в годината да правите умилостивение за израелевите синове заради всичките им грехове"
(Левит 16:29, 30, 33, 34).

Очевидно целта е да се очисти не само светилището от греховете на народа, но и самите хора. В подготовката си за това събитие хората трябвало да изоставят греховете си чрез Христовата благодат.

„Онези, които живеят на земята, когато Христовото застъпничество ще престане в небесното светилище, трябва да застанат пред погледа на светия Бог без застъпник. Техните одежди трябва да са безукорни, характерът – очистен от греха с поръсената кръв (…) Необходимо е особено дело на очистване, на изоставяне на греха сред Божия народ на земята (…) Когато това дело бъде приключено, Христовите последователи ще бъдат готови за Пришествието Му" *(„Великата борба"*, гл. 24).

ДОЛУ: **ВЛЯВО ВИЖДАМЕ КАК В ДЕНЯ НА УМИЛОСТИВЕНИЕТО В ЗЕМНОТО СВЕТИЛИЩЕ ПЪРВОСВЕЩЕНИКЪТ ПОРЪСВА КАПКИ КРЪВ ВЪРХУ УМИЛОСТИВИЛИЩЕТО, НАД БОЖИЯ ЗАКОН.**
ДЯСНО: **ВИЖДАМЕ ИСУС ХРИСТОС, НАШИЯ ВЕЛИК ПЪРВОСВЕЩЕНИК, СЛУЖЕЩ ЗА НАС В НЕБЕСНОТО СВЕТИЛИЩЕ.**

24 глава

В Божието присъствие

В Светая Светих

Истината за светилището е ключът, отварящ много истини в Библията, които не са били разбирани.

Изучаването на библейското светилище открива пред погледа цялостната система на истината, която е взаимно свързана и хармонична, както и Христовото дело, което в момента се извършва за нас в небето.

Въпросът за светилището е ключът към загадката за разочарованието от 1844 г. Той разкрива пред погледа цяла взаимосвързана и хармонична система на истина, която доказва, че Божията
423 **ръка е напътствала великото адвентно движение и е показала настоящия му дълг, след като е изявила какво е положението и делото на Божия народ.** Както учениците на Христос след ужасната нощ на скръб и разочарование „се зарадваха (…) когато видяха Господа“, такава радост изпитват и хората, които са очаквали с вяра Неговото Второ пришествие. Те са очаквали Той да се яви в слава, за да даде наградата на Своите служители. След като надеждите им са осуетени, те изгубват от погледа си Исус и подобно на Мария при гробницата плачат: „Взели са моя Господ и не зная къде са Го положили“. Сега те Го виждат отново в Светая Светих като свой състрадателен Първосвещеник, Който скоро ще се яви като Цар и Освободител. **Светлината от светилището огрява миналото, настоящето и бъдещето. Те разбират, че Бог ги е водил с непогрешимото Си провидение. Макар че подобно на първите ученици, те не са могли да разберат вестта, която са разнесли, все пак тя е била вярна във всяко отношение.** Чрез разпространяването ѝ са изпълнили Божия план и трудът им не е бил напразен в Господа. Събудени „за нова надежда“, те ликуват „с неизказана и преславна радост“.

И пророчеството от Даниил 8:14 „До две хиляди и триста денонощия; тогава светилището ще се очисти“ (ББД), **и първата ангелска вест** „Бойте се от Бога и Му въздайте слава, защото часът на Него-
424 вия съд настана“, **сочат към службата на Христос в Светая Светих, към изследователния съд,** а не към завръщането Му за спасението на Неговия народ и за унищожаването на нечестивите. **Грешката не е в изчисляването на пророческите периоди, а в събитието, което трябва да се случи в края на 2 300 денонощия.** Заради тази грешка вярващите са преживели разочарование, но въпреки това всичко предсказано от пророчеството и всичко, което са имали библейско основание да очакват, се е осъществило. Точно в момента, когато са оплаквали провала на своите надежди, се е случило предсказаното от вестта събитие, което трябва да се изпълни, преди Господ да може да се яви с наградата за служителите Си.

Христос е дошъл, но не на земята, както са очаквали, а в Светая Светих на Божия храм в небето, както е представено чрез символичните служби. Пророк Даниил Го представя как по това време отива при Стария по дни: „Гледах в нощните видения, и ето, с небесните облаци идваше един като Човешки Син и стигна (не до земята, но) до Стария по дни; и Го доведоха пред Него“ (Дан. 7:13).

Това идване е предсказано също и от пророк Малахия: „Господ, Когото търсите, внезапно ще дойде в храма Си. Да, Ангелът на завета, Когото желаете, ето, идва, казва Господ на войнствата“ (Мал. 3:1). Идването на Господа в Неговия храм е внезапно, неочаквано за Неговия народ. Те не Го търсят *там*. Те очакват Той да дойде на земята „в пламтящ огън, за да даде възмездие на онези, които не познават Бога и които не се покоряват на благовестието“ (2 Сол. 1:8).

Но хората още не са готови да се срещнат със своя Господ. За тях все още трябва да се извърши едно подготвително дело. Необходимо е да бъде дадена светлина, която да насочи мислите им към Божия храм в небето. И когато с вяра последват своя Първосвещеник в службата Му там, ще им бъдат разкрити нови задължения. Една друга вест на предупреждение и наставление трябва да бъде дадена на църквата. 425

Пророкът казва: „Кой може да издържи деня на идването Му? И кой ще устои, когато Той се яви? Защото Той е като огън, който пречиства, и като сапуна на перачи. Ще седне като един, който претопява и пречиства сребро, и ще очисти синовете на Леви и ще ги пречисти като златото и като среброто; и те ще принасят на Господа приноси с правда“ (Мал. 3:2, 3). **Хората, които ще живеят на земята, когато Христос прекрати Своята посредническа служба в небесното светилище, трябва да застанат пред погледа на един свят Бог без никакъв посредник. Техните дрехи трябва да бъдат безукорни, характерите им трябва да бъдат пречистени от греха**

ПРИТЧАТА ЗА ДЕСЕТТЕ ДЕВИЦИ (МАТЕЙ 25:1-13)

чрез напръскването с кръвта. Необходимо е чрез Божията благодат и техните собствени усърдни усилия да станат победители в битката със злото. Докато в небето се извършва изследователният съд, докато грехът на покаяните вярващи се премахва от светилището, **трябва да се извърши специално дело на очистване - премахване на греха сред Божия народ на земята.** Това е най-ясно представено във вестите от Откровение, 14 глава.

Когато това дело завърши, последователите на Христос ще бъдат готови за Неговото явяване. „Тогава приносът на Юда и на Ерусалим ще бъде приятен на Господа както в древните дни и както в предишните години“ (Мал. 3:4). Тогава църквата, която Господ ще приеме при Себе Си след Своето Пришествие, ще бъде „църква славна, без петно или бръчка, или друго такова нещо“ (Еф. 5:27). Тогава тя ще изглежда „като зората, красива като луната, ясна като слънцето, страшна като войска със знамена“ (ПП 6:10).

Освен влизането на Господа в храма Му, Малахия предсказва също и Неговото Второ пришествие, когато Той идва да изпълни присъдата: „И Аз ще се приближа до вас за съд и ще бъда бърз свидетел против баячите и против прелюбодейците, и против кълнящите се лъжливо, и против онези, които угнетяват наемниците в заплатата им, вдовицата и сирачето, и онеправдават чужденеца, и не се боят от
426 Мен, казва Господ на войнствата“ (Мал. 3:5). Юда говори за същата сцена, когато казва: „Ето, Господ иде със светите Си хиляди да извърши съд над всички и да обяви за виновни всички безбожници за всичките безбожни дела, които са извършили в безбожие“ (Юда 14, 15). Това идване и идването на Господа в храма Му са съвсем различни и отделни събития.

Влизането на Христос като наш Първосвещеник в Светая Светих за очистване на светилището, разкрито в Даниил 8:14; идването на Човешкият Син при Стария по дни, представено в Даниил 7:13 и идването на Господа в храма Му, предсказано от Малахия, са описания на едно и също събитие. И то е символизирано чрез идването на младоженеца на сватбата, описано от Христос в притчата за десетте девици в Матей, 25 глава.

През лятото и есента на 1844 г. се разнася апелът: „Ето, младоженецът (идва)“. Тогава проличава разликата между двете групи, изобразени чрез мъдрите и глупавите девици. Едната група очаква с радост явяването на Господа, като усърдно се е подготвяла да Го посрещне. Другата под влиянието на страх и импулсивност се е задоволявала с теорията на истината, но ѝ е липсвала Божията благодат. **В притчата, когато младоженецът пристига, „готовите влязоха с него на сватбата“. Представеното тук идване на младоженеца става преди сватбата. Сватбата символизира приемането на царството от Христос.** Светият град, Новият Ерусалим, който е столица и символ на царството, е наречен „невястата, жената на Агнето“. Ангелът казва на Йоан: „Ела, ще ти покажа невястата, жената на Агнето“ (Откр. 21:9). „И ме отведе в Духа – казва пророкът – на една голяма и висока планина и ми показа светия град Ерусалим, слизащ от небето от Бога“ (ст. 10). **Съвсем ясно е, че невястата символизира светия град, а девиците, които излизат да посрещнат младоженеца, са символ на църквата.** В Откровение за Божия народ се казва, че са гости на сватбената вечеря (Откр. 19:9). Ако са гости, те не могат да бъдат едновременно и невяста. Както твърди пророк Даниил, Христос ще получи от Стария по дни „владичество и слава, и царство“. Той ще получи Новия Ерусалим, столицата
на царството Си, „приготвен като невяста, украсена 427
за мъжа си“ (Дан. 7:14; Откр. 21:2).

След като получи царството, Той ще дойде в славата Си като Цар на царете и Господ на господарите за спасението на Своя народ, който „ще насяда с Авраам, Исаак и Яков“ на масата в Неговото царство (Мат. 8:11; Лука 22:30), за да участва в сватбената вечеря на Агнето.

Вестта „Ето, младоженецът (идва)“ - през лятото на 1844 г. - кара хиляди хора да очакват незабавното Пришествие на Господа. **В определеното време Младоженецът идва, но не на земята, както хората очакват, а при „Стария по дни“ в небето на брачната церемония, за да приеме царството.** „Готовите влязоха с него на сватбата и вратата се затвори.“ Те не присъстват лично на „сватбата“, защото тя се провежда в небето, докато те са на земята. **Последователите на Христос трябва да „чакат Господаря си, когато се върне от сватба“** (Лука 12:36). Но **те трябва да разбират какво прави Той и да Го следват с вяра, когато се явява пред Бога. В този смисъл е казано, че те отиват на сватбата.**

Според притчата на сватбата влизат само онези, които имат масло в светилниците си. **Хората, които заедно с познанието от Писанията имат също и Божия Дух и благодат и които в нощта на мъчителното си изпитание са очаквали търпеливо, изследвайки Библията за по-ясна светлина – те разбират истината за небесното светилище и за промяната в службата на Спасителя и чрез вяра**

Го следват в делото Му в небесното светилище. А всички, които чрез свидетелствата на Писанията приемат същите истини, следвайки Христос с вяра, докато Той се явява пред Бога да извърши последната част от посредническата Си служба и след това да приеме царството Си – всички те са изобразени като отиващи на сватбата.

В притчата от Матей, 22 глава се въвежда същата сватбена метафора и се представя съвсем ясно, че изследователният съд се извършва преди сватбата. Преди брачната церемония царят влиза да прегледа гостите, за да види дали всички са облечени в сватбена дреха – безукорната одежда на характера, измит и избелен в кръвта на Агнето (Мат. 22:11; Откр. 7:14). Който няма такава одежда, бива изхвърлен вън, а всички, които при проверката се оказват със сватбена дреха, са приети от Бога и счетени за достойни да имат дял в Неговото царство и да седят на престола Му. Това дело на преглеждане на характера, на определяне кои са готови за Божието царство, е работа на изследователния съд – заключителната фаза в небесното светилище.

Когато свърши разследването и случаите на всички, които през вековете са твърдели, че са последователи на Христос, бъдат прегледани и решени, тогава (а не преди това!) ще свърши благодатното време и вратата на милостта ще се затвори. Така чрез едно кратко изречение „Готовите влязоха с Него на сватбата **и вратата се затвори“ ние сме преведени през последната служба на Спасителя до времето, когато великото дело за спасението на човека ще бъде завършено.**

Според службите на земното светилище, които - както видяхме - са символ на службите в небето, когато в Деня на умилостивението първосвещеникът влиза в Светая Светих, службата в първото отделение се прекъсва. Бог заповядва: „Никой да не се намира в шатъра за срещане, когато той влиза, за да извърши умилостивение в светилището, докато излезе“ (Лев. 16:17). **Затова, когато влиза в Светая Светих, за да извърши заключителната работа по изкуплението, Христос прекратява службата Си в първото отделение. Но когато службата в първото отделение спира, започва службата във второто.** Когато в символичната служба първосвещеникът напуска Светая в Деня на умилостивението, той влиза пред Бога да представи кръвта на жертвата за грях в полза на целия Израел, които истински се покайват за греховете си. **По този начин Христос завършва една част от делото Си на Посредник само за да започне друга част, като все още се застъпва с кръвта Си пред Отец в полза на грешниците.**

Адвентистите от 1844 г. не разбират всичко това. След като отминава времето, когато очакват Спасителя, те все още вярват, че идването Му е близо. Поддържат гледището, че са достигнали до важна 429
криза и че делото на Христос като Посредник за човека пред Бога е приключило. **Струва им се, че Библията учи, че благодатното време на човека ще завърши малко преди действителното идване на Господа в небесните облаци.** Това личи от онези стихове, които сочат към определено време, когато хората ще търсят, ще хлопат и ще викат при вратата на милостта, но тя няма да се отвори. И се питат дали датата, на която са очаквали завръщането на Христос, не бележи по-скоро началото на този период точно преди Неговото идване. **След като са разнесли предупреждението за близкия съд, им се струва, че са си свършили работата за света и на душата им повече не тежи отговорността за спасението на грешниците,** докато дръзките и богохулни подигравки на безбожните им се струват още едно доказателство, че Божият Дух се е оттеглил от отхвърлилите Неговата милост. Всичко това затвърждава в тях увереността, че краят на благодатното време е настъпил, или - както се изразяват те - „вратата на милостта се е затворила“.

Но когато започва да се изяснява въпросът за светилището, започва да идва и по-ясна светлина. Сега разбират - имали са основание да вярват, че краят на 2 300-та денонощия бележи важна криза през 1844 г. Но макар да е вярно, че вратата на надеждата и милостта, чрез която хората хиляда и осемстотин години са намирали достъп до Бога, се е затворила, друга врата се е отворила и на човеците се предлага прошка на греховете чрез посредничеството на Христос в Светая Светих. Една част от служенето Му е свършила само за да отстъпи място на друга. **Все още има „отворена врата“ към небесното светилище, където Христос служи в полза на грешника.**

Сега се разбира приложението на онези думи на Христос в Откровение, отправени към църквата точно по това време: „Това казва Светият, Истинният, у Когото е Давидовият ключ; **Който отваря, и никой няма да затваря; и затваря, и никой няма да отваря: Зная твоите дела. Ето, поставих пред теб отворена врата,** която никой не може да затвори“ (Откр. 3:7, 8). 430

Именно тези, които чрез вяра следват Исус във великото дело на умилостивението, приемат привилегиите на Неговото застъпничество в тяхна полза; докато хората, които отхвърлят истините, разкриващи тази служба, не могат да се облагодетелстват от нея. Евреите, които отхвърлят светлината,

дадена при Първото пришествие на Христос, и отказват да повярват в Него като Спасител на света, не могат да получат опрощение чрез Него. Когато Исус при възнесението Си влиза със собствената Си кръв в небесното светилище, за да излее върху учениците благословенията на Своето посредничество, евреите остават в пълна тъмнина и продължат да извършват безсмислените си жертви и приноси. Символичната и сянкова служба е прекратена. Вратата, чрез която хората досега са имали достъп до Бога, вече е затворена. Евреите са отказали да Го потърсят по единствения начин, по който тогава е можел да бъде намерен – чрез службата в небесното светилище. Затова нямат никакво общение с Бога. За тях вратата е затворена. Те не разпознават Христос като истинската Жертва и единствения Посредник пред Бога. Затова не могат да се възползват от привилегиите на Неговото посредничество.

Състоянието на невярващите евреи е илюстрация за състоянието на равнодушните и невярващите сред християните, които съзнателно пренебрегват делото на милостивия Първосвещеник. В символичната служба, когато първосвещеникът влиза в Светая Светих, целият Израел задължително се събират около светилището и най-сериозно смиряват душите си пред Бога, за да могат да получат прошка за греховете си и да не бъдат изтребени от събранието. **Колко по-важно е в този истински Ден на умилостивението да разберем в какво се състои делото на нашия Първосвещеник и какво трябва да правим ние.**

Хората не могат безнаказано да отхвърлят предупреждението, което Бог милостиво им изпраща. Към света по времето на Ной е изпратена една небесна
431 вест и тяхното спасение зависи от начина, по който ще я възприемат. Тъй като те отхвърлят предупреждението, Божият Дух се оттегля от грешните хора и те загиват във водите на Потопа. По времето на Авраам милостта престава да умолява престъпните жители на Содом и всички, освен Лот с жена му и двете му дъщери, са изгорени от изпратения от Небето огън. Така се получава и в дните на Христос. Божият Син заявява на невярващите евреи от онова поколение: „Ето, вашият дом ви се оставя пуст“ (Мат. 23:38). Гледайки към последните дни, същата Безгранична Сила заявява за онези, които „не приеха любовта на истината, за да се спасят. И затова Бог праща заблуда да действа между тях, за да повярват на лъжата, та да бъдат осъдени всички, които не са повярвали истината, а са имали благоволение в неправдата“ (2 Сол. 2:10-12). Когато те отхвърлят ученията на Неговото слово, Бог оттегля Духа Си и ги оставя на заблудите, които обичат.

Но Христос все още се застъпва в полза на човека и тези, които търсят светлината, ще я намерят. Макар че адвентистите отначало не разбират всичко, по-късно то им се изяснява, когато пред тях започват да се откриват Писанията, представящи тяхното истинско положение.

След отминаване на времето през 1844 г., настъпва период на големи изпитания за хората, които все още държат на адвентната истина. Единствената им утеха, що се отнася до установяване на истинското им положение, е светлината, която насочва техните мисли към небесното светилище. Някои се отричат от вярата си в досегашните изчисления на пророческите периоди и приписват на човешки или на сатанински въздействия мощното влияние на Светия Дух, което е придружавало адвентното движение. **Една друга група твърдо държи, че Господ ги е водил в миналата им опитност. И докато чакат, бдят и се молят, за да разберат Божията воля, те
откриват, че техният велик Първосвещеник е започнал друга служба; и следвайки Го чрез вяра, постепенно осъзнават също и какво е последното дело на църквата. Придобиват по-ясно разбиране на Първата и Втората ангелски вести и се подготвят да получат и предадат на света тържественото предупреждение на третия ангел от Откровение, 14 глава.** 432

„Но главното на това, което казваме, е: ние имаме такъв Първосвещеник, Който седна отдясно на престола на Величието в небесата, Служител на светилището и на истинската скиния, която Господ е издигнал, а не човек” (Евреи 8:1, 2).

ИСУС ХРИСТОС, НАШИЯТ ПЪРВОСВЕЩЕНИК И ЗАСТЪПНИК, В БОЖИЕТО ПРИСЪСТВИЕ В СВЕТАЯ СВЕТИХ НА НЕБЕТО

ХРИСТОС, НАШИЯТ ЗАСТЪПНИК В НЕБЕСНОТО СВЕТИЛИЩЕ

„И да Ми направят светилище, за да обитавам между тях" *(Изход 25:8).*

„… завесата да ви отделя святото място [първото отделение] от пресвятото [второто отделение]" *(Изход 26:33).*

„Защото беше направена скиния, в първата част на която бяха светилникът, трапезата и присъствените хлябове; която част се нарича Святото място; а зад втората завеса беше онази част от скинията, която се наричаше Пресвятото място, където бяха златната кадилница и ковчегът на завета, от всички страни обкован със злато (…) и плочите на завета" (Евр. 9:2-4 – Изход 40:20, 21).

„Да положиш умилостивилището върху ковчега, а в ковчега да сложиш свидетелството, което ще ти дам" *(Изход 25:21 – Второзаконие 10:4, 5).*

„Там ще се срещам с теб; и отгоре на умилостивилището измежду двата херувима, които са върху ковчега на свидетелството, ще говоря с теб за всичко, което ще ти заповядам за израелевите синове" *(Изход 25:22).*

„И когато това беше така направено, свещениците влизаха винаги в първата част на скинията, за да извършват богослужението" *(Евреи 9:6).*

„… но във втората влизаше само първосвещеникът веднъж в годината, и то не без кръв, която той принасяше за себе си и за греховете на народа, извършени от незнание" *(Евреи 9:7).*

„В седмия месец, на десетия ден от месеца да смирите душите си (…) защото в този ден ще се направи умилостивение за вас, за да се очистите от всичките си грехове и да сте чисти пред Господа" (*Левит 16:29, 30*).

„[Земната скиния] е образ на сегашното време" *(Евреи 9:9).*

„… които служат на образа и сянката на небесните неща, както на Моисей беше наредено от Бога, когато щеше да направи скинията: "Внимавай, каза Бог, да направиш всичко по образеца, който ти беше показан на планината" *(Евреи 8:5).*

„А Исус, като извика пак със силен глас, предаде дух. И ето, завесата на храма се раздра на две от горе до долу, земята се разтресе, скалите се разпукаха" *(Матей 27:50, 51).*

„[Сега Исус е] Служител на светилището и на истинската скиния, която Господ е издигнал, а не човек" *(Евреи 8:2).*

„И така, беше необходимо образите на небесните неща да се очистват с тези жертви, а самите небесни неща - с по-добри жертви от тези" *(Евреи 9:23).*

„Гледах (…) и ето, с небесните облаци идваше един като Човешки Син и стигна до Стария по дни; и Го доведоха пред Него. И на Него се даде владичество и слава, и царство, за да Му служат всички народи, племена и езици. Неговото владичество е вечно владичество, което няма да премине, и царството Му е царство, което няма да се разруши" *(Даниил 7:13, 14).*

„Разбери, сине човешки, защото видението се отнася до последното време" *(Даниил 8:17).*

„Той ми каза: До две хиляди и триста денонощия; тогава светилището ще се очисти" *(Даниил 8:14).*

„Бог (…) е назначил ден, когато ще съди света справедливо чрез Човека, когото е определил" *(Деяния 17:30, 31).*

„Ето, идвам скоро и Моята награда е с Мен, и ще отплатя на всекиго според делото му" *(Откровение 22:12).*

„Защото всички ние трябва да се явим пред Христовото съдилище" *(2Коринтяни 5:10).*

„Гледах, докато се положиха престоли и Старият по дни седна. Облеклото Му беше бяло като сняг и косата на главата Му - като чиста вълна, престолът Му - огнени пламъци и колелата Му - горящ огън. Огнена река изтичаше и излизаше отпред Него, хиляди по хиляди Му служеха и десетки хиляди по десетки хиляди стояха пред Него. Съдът седна и се отвориха книги" **(Даниил 7:9, 10).**

ОЧАКВАНЕ НА НЕГОВОТО ИДВАНЕ

„Да не се смущава сърцето ви; вие вярвате в Бога, вярвайте и в Мен. В дома на Отца Ми има много жилища. Ако не беше така, Аз щях да ви кажа, защото отивам да ви приготвя място. И като отида и ви приготвя място, пак ще дойда и ще ви взема при Себе Си, така че където съм Аз, да бъдете и вие" *(Йоан 14:1-3).*

„И докато се взираха към небето, когато възлизаше, ето, двама мъже в бели дрехи застанаха при тях, които и казаха: Галилеяни, защо стоите и гледате към небето? Този Исус, Който се възнесе от вас на небето, ще дойде така, както Го видяхте да отива на небето" *(Деяния 1:10, 11).*

„Защото нашето гражданство е на небето, откъдето и очакваме Спасител - Господ Исус Христос" *(Филипяни 3:20).*

„… като очакваме блажената надежда и явяването на славата на нашия велик Бог и Спасител Исус Христос" *(Тит 2:13).*

„И както на хората е определено веднъж да умрат, а след това - съд, така и Христос беше принесен веднъж, за да понесе греховете на мнозина, и ще се яви втори път, без да има работа с грях, за спасението на онези, които Го очакват" *(Евреи 9:27, 28).*

„И така, не напускайте дързновението си, за което имате голяма награда. Защото се нуждаете от търпение, така че след като извършите Божията воля, да получите обещаното" *(Евреи 10:35, 36).*

25 глава

Белегът на „звяра“

Божият закон е неотменим

Едно от най-тържествените предупреждения, дадени в Свещеното Писание, може да се прочете в тринадесета и четиринадесета глава от книгата “Откровение”. Какво е белегът на звяра? Кога ще бъде поставен? Кой ще го приеме? И най-важно от всичко, какво трябва да направим, за да го избегнем?

Тази тема е изключително важна. В нея се съдържат факти, които трябва да знаете. Живеем близо до времето на края и мислещите хора осъзнават, че бързо се приближаваме към невиждана криза.

„Божият храм на небето се отвори, и в храма се видя ковчегът на Неговия завет“ (Откр. 11:19).
433 **Ковчегът на Божия завет се намира в Светая Светих, второто отделение на светилището.** При службата в земното светилище, която е „образът и сянката на небесните неща“, **това отделение се отваря само във великия Ден на умилостивението за очистване на светилището. Затова съобщението, че Божият храм в небето се отваря и се вижда ковчегът на Неговия завет, насочва към отварянето на Светая Светих в небесното светилище през 1844 г.,** когато Христос влиза там да извърши заключителната фаза на изкуплението. **Хората, следващи с вяра своя велик Първосвещеник, когато Той започва службата Си в Светая Светих, виждат ковчега на Неговия завет.** След като проучват въпроса за светилището, те схващат промяната в службата на Спасителя и разбират, че сега Той служи пред Божия ковчег, принасяйки кръвта Си в полза на грешниците.

Ковчегът на земната скиния съдържа две каменни плочи, на които са написани заповедите на Божия закон. Ковчегът е само хранилище за плочите на Закона и присъствието на тези Божествени заповеди му придава ценност и святост. Когато в небето се отваря Божият храм, там се вижда ковчегът на Неговия завет. **Божият закон се пази свято в Светая Светих на небесното светилище** – Законът, който е изговорен от самия Бог сред гръмотевиците на Синай и е записан със собствения Му пръст върху каменните плочи.

434 **Божият закон в небесното светилище е великият оригинал,** а заповедите от каменните плочи, записани от Моисей в Петокнижието, са точно негово копие. **Хората, които стигат до разбирането на тази важна истина, са принудени да признаят свещения му и непроменим характер.** Те чувстват както никога преди каква сила се съдържа в думите на Спасителя: „Докато премине небето и земята, нито една йота, нито една точка от Закона няма да премине, докато всичко не се сбъдне“ (Мат. 5:18). **Тъй като Божият закон е откровение на Божията воля, копие на Неговия характер, той е вечен** като „верен свидетел на небето“. „До века, Господи, е утвърдено Словото Ти в небесата“ (Псалм 119:89). „Непоклатими са всичките Му заповеди, утвърдени са до вечни векове“ (111:7, 8).

В самото сърце на Декалога се намира четвъртата заповед, както е обявена от самото начало: „Помни съботния ден, за да го освещаваш. Шест дни да работиш и да вършиш всичките си работи, **а седмият ден е събота на Господа, твоя Бог. Да не вършиш в него никаква работа,** нито ти, нито синът ти, нито дъщеря ти, нито слугата ти, нито слугинята ти, нито добитъкът ти, нито чужденецът, който е вътре в портите ти; защото в шест дни Господ направи небето и земята, морето и всичко, което е в тях, а на седмия ден си почина. Затова ГОСПОД благослови съботния ден и го освети“ (Изх. 20:8-11).

Божият Дух започва да действа с голяма сила в сърцата на хората, изследващи Неговото слово. **Те изключително ясно осъзнават, че в незнанието си са престъпвали тази заповед, като не са почитали почивния ден на Създателя. Започват да проучват какви са причините да се спазва първият ден от седмицата вместо деня, който Бог е осветил.** Не могат да намерят никакви доказателства в Писанието, че четвъртата заповед е премахната или че съботата е била променена. Благословението, което отначало отделя съботния ден от другите дни, никога не е било отменяно. Те са имали искрен стремеж да разбират и изпълняват Божията воля. **А сега се оказват нарушители на Неговия закон и сърцата**
им се изпълват със скръб. Но решават да изявят 435
верността си към Бога, като започнат свято да спазват Неговата събота.

Много и сериозни усилия са положени да се събори тяхната вяра. **Никой не може да пропусне факта, че ако земното светилище е символ (или модел) на небесното, Законът, съхраняван в ковчега на земята, е точно копие на Закона от ковчега в небето. Освен това, приемането на истината за небесното светилище включва признаване на изискванията**

на Божия закон и задължителността на съботата от четвъртата заповед. В това се крие разковничето за ожесточената и решителна съпротива срещу логичното тълкуване на Писанията, което разкрива служенето на Христос в небесното светилище. Хората се опитват да затворят вратата, която Бог е отворил, и да отворят вратата, която Той вече е затворил. Но Този „Който отваря, и никой няма да затваря; и затваря, и никой няма да отваря", е заявил: „Ето, поставих пред теб отворена врата, която никой не може да затвори" (Откр. 3:7, 8). **Христос е отворил вратата (или службата) на Светая Светих. От тази отворена врата на небесното светилище струи светлина и става ясно, че четвъртата заповед е част от Закона, който свято се съхранява там.** Това, което е направил Бог, никой човек не може да разруши.

Хората, приели истината за посредничеството на Христос и за вечността на Божия закон откриват, че тези същите истини са представени в Откровение, 14 глава. Вестите в тази глава представляват тройно предупреждение (Виж Приложението), което трябва да подготви земните обитатели за Второто пришествие на Господа. Известието „часът на Неговия съд настана" сочи към заключителната част от служенето на Христос за спасението на хората. То съобщава коя истина трябва да бъде разгласявана, докато посредничеството на Спасителя завърши и Той се върне на земята, за да вземе при Себе Си Своя народ. **Съдът, който започва през 1844 г., трябва да продължи, докато се решат всички случаи - както на живите, така и на мъртвите. Следователно трябва да продължи**
436 **до края на благодатното време за хората.** За да могат те да се подготвят да устоят в съда, вестта им заповядва: „Бойте се от Бога и Му въздайте слава (…) и поклонете се на Този, Който е направил небето и земята, и морето, и водните извори". Словото показва и резултата от приемането на тези вести: Тук са „тези, които пазят Божиите заповеди и вярата в Исус". **За да се подготвят за съда, хората трябва да спазват Божия закон. Този закон ще бъде критерий за характера в съда.** Апостол Павел заявява: "...които са съгрешили под Закон, под Закона ще бъдат съдени (...) в деня, когато Бог чрез Исуса Христа ще съди тайните дела на човеците..."; и добавя, че "законоизпълнителите ще бъдат оправдани" (Римл. 2:12-16). **Вярата е решаваща за спазването на Божия закон**, защото „без вяра не е възможно да се угоди на Бога" и „всичко, което не става от вяра, е грях" (Евр. 11:6; Римл. 14:23).

Първият ангел призовава хората да се боят от Бога и да Му въздадат слава, и да Му се поклонят като Създател на небето и земята. За да направят това, те трябва да се покоряват на Неговия Закон. Мъдрецът казва: „Бой се от Бога и пази заповедите Му, понеже това е всичко за човека" (Екл. 12:13). Никое поклонение не може да бъде угодно на Бога без послушание спрямо заповедите Му. „Това е любов към Бога – да пазим Неговите заповеди; и заповедите Му не са тежки" (1 Йоан. 5:3). „Който отклонява ухото си от слушане на Закона, и самата му молитва е мерзост" (Пр. 28:9).

Трябва да се покланяме на Бога въз основа на факта, че Той е Създателят и че на Него дължат живота си всички други същества. Навсякъде в Библията, където Той изисква хората да Го почитат и да се прекланят пред Него, а не пред езическите божества, се цитира доказателството за Неговата твор-

ТРИТЕ АНГЕЛСКИ ВЕСТИ – И ЧЕТВЪРТАТА

„И видях друг ангел да лети сред небето, който имаше вечното евангелие, за да го благовести на земните жители и на всяка нация и племе, и език, и народ. И каза със силен глас: Бойте се от Бога и Му въздайте слава, защото часът на Неговия съд настана; и поклонете се на Този, Който е направил небето и земята, и морето, и водните извори! И друг, втори ангел, следваше отзад и казваше: Падна, падна великият Вавилон, който напои всичките нации с виното на своето разпалено блудстване. И друг, трети ангел, ги следваше и казваше със силен глас: Ако някой се поклони на звяра и на неговия образ и приеме белег на челото си или на ръката си, той също ще пие от виното на Божията ярост, което е приготвено чисто в чашата на гнева Му (…) Тук е нужно търпението на светиите; на тези, които пазят Божиите заповеди и вярата в Исус" (Откровение 14:6-10, 12).

„След това видях друг ангел, който слизаше от небето и имаше голяма власт; и земята се освети от неговата слава. Той извика със силен глас и каза: Падна, падна Вавилон, великата блудница, и стана жилище на бесовете, свърталище на всякакъв нечист дух и свърталище на всякакви нечисти и омразни птици; защото всичките народи пиха от виното на нейното разпалено блудство и земните царе блудстваха с нея, и земните търговци се обогатиха от безмерния ѝ разкош.

И чух друг глас от небето, който казваше: Излезте от нея, народе Мой, за да не участвате в греховете ѝ и да не споделите язвите ѝ; защото греховете ѝ стигнаха до небето и Бог си спомни нейните беззакония" (Откровение 18:1-5).

ческа сила. „Всичките богове на народите са нищо, а Господ е направил небесата“ (Пс. 96:5). „И на кого ще Ме уподобите, че да му бъда равен? – казва Светият. - Вдигнете очите си нагоре и вижте: Кой е създал тези
437 звезди?“ (Ис. 40:25, 26). „Така казва Господ, Който създаде небето – Той е Бог, Който образува земята, направи я (…) Аз съм Господ и няма друг“ (45:18). Псалмистът казва: „Познайте, че Господ – Той е Бог. Той ни е направил, а не ние“ (Пс. 100:3). „Елате, да се поклоним и да се наведем, да коленичим пред Господа, нашия Създател“ (95:6). А светите същества, които се покланят на Бога в небето, изтъкват следната причина за почитта, която Му дължат: „Достоен си, Господи и Боже наш, да приемеш славата, почитта и властта, защото Ти си създал всичко“ (Откр. 4:11).

В Откровение, 14 глава хората са призовани да се поклонят на Твореца. И пророчеството показва група хора, които в резултат на тройната вест пазят Божиите заповеди. Една от тези заповеди сочи направо към Бога като Създател. Четвъртата заповед заявява: „Седмият ден е събота на Господа, твоя Бог (…) защото в шест дни Господ направи небето и земята, морето и всичко, което е в тях, а на седмия ден си почина. Затова Господ благослови съботния ден и го освети“ (Изх. 20:1, 11). По отношение на съботата Господ по-нататък казва, че тя е „знак (…) за да знаете, че Аз съм Господ, вашият Бог“ (Ез. 20:20). А посочената причина е: „Защото в шест дни Господ направи небето и земята, а на седмия ден си почина и си отдъхна“ (Изх. 31:17).

„Значението на съботата като паметник на сътворението се състои в това, че тя постоянно ни напомня за истинската причина защо дължим поклонение на Бога“ – защото Той е Творец, а ние сме Негови създания. **Следователно съботата стои в самата основа на поклонението пред Бога**, защото тя проповядва тази велика истина по такъв впечатляващ начин, че никое друго средство не може да се мери с нея. Истинската основа за поклонението пред Бога - не само поклонението в седмия ден, а изобщо всяко поклонение - се състои в разликата между Създателя и Неговите творения. Този велик факт винаги ще бъде актуален и никога не трябва да се забравя“ *(Дж. Н. Андрюс. История на съботата. Гл. 27).* Бог установява съботата в Едем, за да може тази истина винаги да остане жива в съзнанието на хората. И докато фактът, че Той е наш Творец, ще 438 продължава да бъде основание да Му се покланяме, дотогава и съботата ще продължава да бъде знак и паметник. **Ако съботата се спазваше по цялата земя, мислите и чувствата на човека биха се насочвали към Създателя като обект на почит и поклонение и никога не би съществувал нито един идолопоклонник, атеист или безбожник. Спазването на съботата е знак на вярност към истинския Бог,** „Който направи небето и земята, морето и водните извори“. Следователно вестта, която заповядва на хората да се покланят на Бога и да спазват Неговите заповеди, ще изисква от тях специално спазването на четвъртата заповед.

За разлика от хората, които спазват Божиите заповеди и имат вярата на Исус, третият ангел посочва друга група, срещу чиито измами е произнесено тържествено и страшно предупреждение: „Ако някой се поклони на звяра и на неговия образ и приеме белег на челото си или на ръката си, той също ще пие от виното на Божията ярост“ (Откр. 14:9, 10). **За да се разбере вестта, е необходимо правилно обяснение на използваните тук символи. Какво е представено чрез „звяра“, „образа“, „белега“?**

Пророческата линия, в която се намират тези символи, започва от Откровение, 12 глава със „змея“, който се опитва да убие Христос при раждането Му. **За „змея“ се казва, че е Сатана** (Откр. 12:9) – той е подбудил Ирод да се опита да убие Спасителя. Но основният посредник на Сатана във войната срещу Христос и Неговия народ през първите векове от християнската ера е Римската империя, в която преобладаваща религия е езическата. **Затова, макар „змеят“ на първо място да символизира Сатана, във вторичен смисъл е символ на езическия Рим.**

В глава 13 (стихове 1-10) е описан друг звяр, приличен на „леопард“, на когото змеят дава „силата си, престола си и голяма власт“. Този символ, както са смятали повечето протестанти, представлява папството, наследило силата, престола и авторитета, принадлежали някога на древната 439 Римска империя. За подобния на леопард „звяр“ се

> **ИДЕНТИФИЦИРАНЕ НА ОСТАТЪКА ВЪВ ВРЕМЕТО НА КРАЯ**
>
> ***В КРАЯ НА ОТКРОВЕНИЕ 12 ГЛ.:***
>
> „Тогава змеят се разгневи срещу жената и отиде да воюва против останалите от нейното потомство, които пазят Божиите заповеди и държат свидетелството за Исус. И застана на морския пясък“ (Откровение 12:17).
>
> ***В КРАЯ НА ТРИТЕ АНГЕЛСКИ ВЕСТИ:***
>
> „Тук е нужно търпението на светиите; на тези, които пазят Божиите заповеди и вярата в Исус“ (Откровение 14:12).

заявява: „И му се даде уста да говори големи неща и богохулства (…) И той отвори устата си за хули против Бога, за да хули Неговото Име и Неговата скиния, и онези, които живеят на небето. И му се даде да воюва против светиите и да ги победи; и му се даде власт над всяко племе и народ, и език, и нация“. Това пророчество, което е почти идентично с описанието на „малкия рог“ от Даниил, 7 глава, без съмнение сочи към папството.

„И му се даде власт да действа четиридесет и два месеца.“ И – казва пророкът – „видях една от главите му като че ли смъртно ранена“. И още: „Ако някой откарва в плен, и той ще отиде в плен. Ако някой убива с меч, и той трябва да бъде убит с меч“. **Четиридесет и двата месеца са същият период като „време и времена, и половин време“, три години и половина или 1 260 дни от Даниил, 7 глава – времето, през което папската власт ще потиска Божия народ. Този период, както е обяснено в предишните глави, започва с върховенството на папството през 538 г. сл. Хр. и завършва през 1798 г.** Тогава папата е пленен от френската армия, папската власт получава смъртоносната си рана и се изпълнява предсказанието: „Ако някой откарва в плен, и той ще отиде в плен“.

В този момент е въведен друг символ. Пророкът казва: „И видях друг звяр, който излизаше от земята. И той имаше два рога като агнешки“ (Откр. 13:11). Както появата на този „звяр“, така и начинът на излизането му показват, че нацията, символизирана чрез него, не прилича на представените от предишните символи. Великите царства, които са управлявали света, са представени на пророк Даниил като хищни зверове, издигащи се, когато „четирите небесни ветрища се спуснаха върху голямото море“ (Дан. 7:2). В Откровение, 17 глава един ангел обяснява, че водите символизират „народи и множества, и нации, и езици“ (Откр. 17:15). **Ветровете са символ на борби. Четирите небесни ветрища, спускащи се върху голямото море, представляват ужасните сцени на завоевания и революции, чрез които царствата са се издигали на власт.**

Но „звярът“ с агнешките рога „излизаше от земята“. Вместо да побеждава други народи, за да се издигне, **така представената нация трябва да се появи в свободна територия и да възникне постепенно и по мирен начин.** Следователно тя не би могла да се появи сред гъсто населените и воюващи народи на Стария свят – това бурно море от „народи и множества, и нации, и езици“. Трябва да се търси в западния континент. 440

Коя нация от Новия свят през 1798 г. набира сила с добри перспективи за власт и величие и привлича вниманието на света? Приложението

ПРОРОЧЕСТВОТО ОТ ОТКРОВЕНИЕ, 13 ГЛ.

1 И видях звяр, който излизаше от морето и имаше седем глави и десет рога; и на роговете му - десет корони; и на главите му - богохулни имена.

2 И звяра, който видях, приличаше на леопард и краката му бяха като крака на мечка, устата му - като уста на лъв; и змеят му даде силата си, престола си и голяма власт.

3 И видях една от главите му, като че ли смъртно ранена, но смъртоносната му рана оздравя; и цялата земя се удивляваше след звяра;

4 и се поклониха на змея, защото даде власт на звяра; и се поклониха и на звяра, като казваха: Кой е като този звяр? Кой може да воюва против него? 5 И му се даде уста да говори големи неща и богохулства; и му се даде власт да действа четиридесет и два месеца. 6 И той отвори устата си за хули против Бога, за да хули Неговото Име и Неговата скиния, и онези, които живеят на небето. 7 И му се даде да воюва против светиите и да ги победи; и му се даде власт над всяко племе и народ, и език, и нация.

8 И ще му се поклонят всички земни жители, всеки, чието име не е записано в книгата на живота на закланото Агне от създаването на света. 9 Ако някой има ухо, нека слуша. 10 Ако някой откарва в плен, и той ще отиде в плен. Ако някой убива с меч, и той трябва да бъде убит с меч. Тук е нужно търпението и вярата на светиите.

11 И видях друг звяр, който излизаше от земята. И той имаше два рога, като агнешки, и говореше като змей.

12 Той упражняваше цялата власт на първия звяр пред него и принуди земята и живеещите на нея да се поклонят на първия звяр, чиято смъртоносна рана бе оздравяла. 13 И вършеше големи знамения, дотам че направи и огън да слиза от небето на земята пред хората.

14 И мамеше земните жители чрез знаменията, които му се даде да извърши пред звяра, като казваше на земните жители да направят образ на звяра, който беше ранен от меча и оживя. 15 И му се даде да даде дишане на образа на звяра, така че образът на звяра дори да проговори и да направи да бъдат избити онези, които не се покланят на образа на звяра.

16 И принуждаваше всички - малки и големи, богати и бедни, свободни и роби - да им се сложи белег на дясната ръка или на челата им, 17 за да не може никой да купува или да продава освен онзи, който носи белега, името на звяра или числото на неговото име. 18 Тук е нужна мъдрост; който е разумен, нека сметне числото на звяра, защото е число на човек; а числото му е шестстотин шестдесет и шест.

на символа не оставя никакво място за съмнение. Една-единствена нация отговаря на детайлите на пророчеството. **То несъмнено сочи към Съединените американски щати.** Много пъти ораторите и историците повтарят неволно почти със същите думи мисълта на боговдъхновения автор, когато описват възхода и развитието на тази нация. Звярът е видян да „излиза от земята“, а според преводачите използваната тук дума „излизаше“ буквално означава „израствам или изниквам като растение“. И както видяхме, тази нация трябва да се появи в свободна територия. Изтъкнат писател, представяйки възхода на Съединените щати, говори за „тайната за изникването ѝ от нищото“ и казва: „От едно безмълвно семе ние пораснахме до цяла империя“ *(Дж. А. Таунденд. Сравнение на Новия и Стария свят. С. 462).* Европейски вестник от 1850 г. говори за Съединените щати като за невероятна империя, която „изниква“ и „сред тишината на земята всеки ден се засилва във власт и гордост“ (Дъблински народен вестник). В тържествено слово за първите основатели на тази нация Едуард Еверет казва: „Не потърсиха ли те уединено място, безопасно заради усамотението и отдалечеността си, където малката църква от Лайден би могла да се наслаждава на свободата на съвестта? Вижте какви огромни пространства завладяха те с мирни средства (…) носейки знамената на кръста!“ (Реч, произнесена в Плимут, щата Масачузетс, 22 декември 1824, с. 11).

„И той имаше два рога, като агнешки.“ Агнешките рога говорят за младост, невинност и благост, които подходящо описват характерните черти на Съединените щати, когато пророкът ги вижда да „излизат“ през 1798 г. Сред християните изгнаници, които първи избягват в Америка да търсят убежище от гнета на царете и от нетолерантността на свещениците, има много хора, решени да изградят управление въз основа на широка гражданска и религиозна свобода. Техните идеи намират място в Декларацията за независимостта, която защитава великата истина, че **„всички хора са създадени равни“ и надарени с неотменими права на „живот, свобода и стремеж към щастие“.** А Конституцията гарантира на хората **правото на самоуправление**, при условие че избраните чрез обществен вот представители ще гласуват и прилагат законите. Гарантира се също и религиозната свобода, като на всеки човек се разрешава да се покланя на Бога според предписанията на

441

НА ПРОРОК ЙОАН Е ПОКАЗАН ЗВЯРЪТ, ПОДОБЕН НА АГНЕ ОТ ОТКРОВЕНИЕ 13 ГЛ.

СЕДЕМГЛАВИЯТ ЗВЯР ОТ ОТКРОВЕНИЕ 13:1-8: „И видях звяр, който излизаше от морето и имаше седем глави и десет рога; и на роговете му - десет корони; и на главите му - богохулни имена. И звярът, който видях, приличаше на леопард и краката му бяха като крака на мечка, устата му - като уста на лъв; и змеят му даде силата си, престола си и голяма власт" (Откровение 13:1-8).

ЗВЯРЪТ С РОГА, ПОДОБНИ НА АГНЕШКИ ОТ ОТКРОВЕНИЕ 13:11, 12: „И видях друг звяр, който излизаше от земята. И той имаше два рога, като агнешки, и говореше като змей. Той упражняваше цялата власт на първия звяр пред него и принуди земята и живеещите на нея да се поклонят на първия звяр, чиято смъртоносна рана бе оздравяла" (Откровение 13:11, 12).

собствената си съвест. Основни принципи на нацията стават републиканството и протестантизмът. **Тези принципи са тайната на нейната сила и благоденствие.** Потиснатите и унизени хора от цялото християнство се обръщат към тази страна с огромен интерес и надежда. Милиони намират убежище на бреговете ѝ и Съединените щати се нареждат сред най-могъщите нации на земята.

Но „звярът с агнешките рога“ „говореше като змей. Той упражняваше цялата власт на първия звяр пред него и принуди земята и живеещите на нея да се поклонят на първия звяр, чиято смъртоносна рана бе оздравяла (…) като казваше на земните жители да направят образ на звяра, който беше ранен от меча и оживя“ (Откр. 13:11-14).

Агнешките рога и змейският глас на символа говорят за поразително разминаване между думите и действията на представената по този начин нация. **„Говоренето“ на един народ е действието на законодателната и съдебната му власт.** Чрез тях той
442 ще анулира онези либерални и мирни принципи, които са поставени в основата на неговата политика. Предсказанието, че ще говори „като змей“ и ще упражнява „цялата власт на първия звяр“, категорично разкрива, че у него ще се развие дух на нетолерантност и гонения, какъвто се е проявявал в нациите, символизирани чрез „змея“ и подобния на леопард „звяр“. А твърдението, че „звярът“ с двата рога „принуди земята и живеещите на нея да се поклонят на първия звяр“, показва, че **властта на тази нация ще бъде използвана, за да се наложи спазването на някакъв закон като акт на почит към папството.**

Такова действие би било в пълен разрез с принципите на това управление, с духа на свободните му институции, с ясните и тържествени изявления на Декларацията за независимостта и с Конституцията на САЩ. Основателите на нацията неслучайно са се опитали да предотвратят възможността църквата да използва светската власт и произтичащите от това последици – нетолерантност и гонения. Конституцията гарантира, че „Конгресът няма да създава никакъв закон в полза на някоя религия или да забранява свободното ѝ изповядване“ и че „няма никога да се поставят религиозни изисквания за годност по отношение на която и да е служба или обществен пост в Съединените щати“. **Само крещящо нарушение на тези гаранции за националната свобода** би позволило да се наложи каквото и да било разпореждане на религиозна основа чрез гражданската власт. Да се случи това изглежда невероятно, но всъщност е напълно възможно, като се има предвид противоречивостта на символа. Това е „звяр“ с „агнешки рога“ – изглежда чист, благ и безопасен, а говори като змей.

„Като казваше на земните жители да направят образ на звяра, който беше ранен от меча и оживя.“ Тук се разпознава ясно форма на управление, при която законодателната власт е в ръцете на народа – поразително доказателство, че Съединените щати са нацията, изобразена в пророчеството.

**Но какво представлява „образът на звяра“? И как ще бъде направен? „Образът“ е създаден
от двурогия „звяр“ и е образ като на звяра. На- 443
речен е също и „образ на звяра“.** Следователно, за да разберем какъв е този „образ“ и как се създава, трябва да проучим характеристиките на самия „звяр“ – папството.

Когато първата църква се покварява, защото се отказва от простотата на евангелието и възприема езически ритуали и обичаи, тя изгубва Духа и Божията сила. И за да контролира съвестта на хората, започва да търси подкрепата на светската власт. Резултатът е папството – църква, която контролира властта на държавата и я използва за свои собствени цели, особено за наказване на „ереси“. **За да може Съединените щати да създадат „образ на звяра“, религиозната власт трябва така да контролира гражданското управление, че властта на държавата да бъде използвана от църквата за осъществяване на нейните собствени цели.**

Винаги когато е спечелвала светска власт, църквата я е употребявала, за да наказва отклоняването от своите учения. Протестантските църкви, които - също като Рим - са се съюзявали със светските власти, точно като него са ограничавали свободата на съвестта. Един пример за това е продължителното преследване на инаковярващите от Англиканската църква. През шестнадесети и седемнадесети век хиляди друговерци са принудени да избягат от църквите си и много пастори, както и миряни, са подложени на глоби, затвор, мъчения и мъченичество.

Отстъплението от истинската вяра кара ранната църква да потърси помощта на гражданските власти и така да подготви пътя за развитието на папството – „звяра“. Апостол Павел казва: Ще „дойде отстъплението“ и ще „се яви човекът на греха“ (2 Сол. 2:3). **Следователно отстъплението в църквата ще подготви пътя за „образа на звяра“.**

Библията твърди, че **преди Пришествието на Господа ще съществува състояние на религиозен упадък, подобен на този от първите векове.** „В последните дни ще настанат тежки времена. Защото

ПРОМЯНА НА БОЖИЯ ЗАКОН – ПРЕМАХВА СЕ ЧЕТВЪРТАТА ЗАПОВЕД, В КОЯТО СЕ ГОВОРИ ЗА СЪБОТАТА

„Защото, който опази целия закон, а съгреши в едно нещо, бива виновен във всичко. Защото Онзи, който е казал: „Не прелюбодействай”, е казал също и: „Не убивай”; така че, ако не прелюбодействаш, а пък убиваш, ти си станал престъпник на Закона. Така говорете и така постъпвайте, като хора, които ще бъдат съдени по Закона на свободата” (Яков 2:10-12).

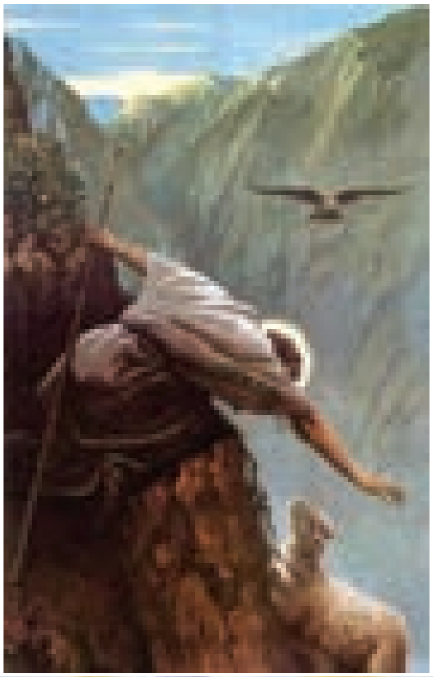

СЕГА, ДОКАТО ХРИСТОС, НАШИЯТ ПЪРВОСВЕЩЕНИК, СЛУЖИ ЗА НАС В СВЕТАЯ СВЕТИХ, ТРЯБВА ЧРЕЗ НЕГОВАТА ДАВАЩА СИЛА БЛАГОДАТ ДА ИЗОСТАВИМ ГРЕХА И ДА РАЗКАЖЕМ НА ДРУГИТЕ ЗА ВЕЛИКАТА ИСТИНА - КАК ДА ОТИДЕМ ПРИ ХРИСТОС - И ЗА НЕОБХОДИМОСТТА ОТ ПОСЛУШАНИЕ КЪМ НЕГОВИЯ МОРАЛЕН ЗАКОН НА ДЕСЕТТЕ ЗАПОВЕДИ.

„И видях друг ангел да лети сред небето, който имаше вечното евангелие, за да го благовести на земните жители и на всяка нация и племе, и език, и народ. И каза със силен глас: Бойте се от Бога и Му въздайте слава, защото часът на Неговия съд настана; и поклонете се на Този, Който е направил небето и земята, и морето, и водните извори! И друг, втори ангел, следваше отзад и казваше: Падна, падна великият Вавилон, който напои всичките нации с виното на своето разпалено блудстване. И друг, трети ангел, ги следваше и казваше със силен глас: Ако някой се поклони на звяра и на неговия образ и приеме белег на челото си или на ръката си, той също ще пие от виното на Божията ярост, което е приготвено чисто в чашата на гнева Му (…) Тук е нужно търпението на светиите; на тези, които пазят Божиите заповеди и вярата в Исус.” (Откровение 14:6-10, 12).

„Но главното на това, което казваме, е: ние имаме такъв Първосвещеник, Който седна отдясно на престола на Величието в небесата, Служител на светилището и на истинската скиния, която Господ е издигнал, а не човек” (Евреи 8:1, 2).

хората ще бъдат себелюбиви, сребролюбиви, надмен-
444 ни, горделиви, хулители, непокорни на родителите, неблагодарни, богоненавистници, безсърдечни, неотстъпчиви, клеветници, невъздържани, свирепи, необичащи доброто, предатели, буйни, надути, повече обичащи удоволствията, отколкото Бога, имащи вид на благочестие, но отрекли се от силата Му" (2 Тим. 3:1-5). „А Духът изрично казва, че в по-късните времена някои ще отстъпят от вярата и ще слушат измамни духове и демонични учения" (1 Тим. 4:1). Сатана ще действа „с всякаква сила, знамения, лъжливи чудеса и с всичката измама на неправдата" и всички, които „не приеха любовта на истината, за да се спасят," ще бъдат оставени да приемат „заблуда (…) за да повярват на лъжата" (2 Сол. 2:9-11). Когато бъде достигнато това състояние на безбожие, ще последват същите резултати, както в първите векове.

Според мнозина голямото различие на вероизповеданията в протестантските църкви е решително доказателство, че никаква сила не може да ги принуди да постигнат единство. **Но всред църквите, изповядващи протестантската вяра, от години съществува силен и постоянно нарастващ стремеж към обединение, основано на някои общи точки от доктрините. За да се постигне такова единство, необходимо е да не се повдигат въпроси, по които не всички са единодушни, колкото и важни да изглеждат от библейска гледна точка.**

В една проповед от 1846 г. Чарлс Бийчър заявява, че духовниците в „евангелските протестантски деноминации" са „не само постоянно моделирани от огромния натиск на чисто човешки страх, но и живеят, движат се и дишат в покварена из основи среда, която всяка секунда въздейства върху плътското им естество, за да потулват истината и да навеждат глава пред огромното отстъпление от вярата. Не се ли получи същото и с Рим? Не повтаряме ли неговата съдба? **И какво да очакваме в най-скоро време? Още един общ събор! Световна конвенция! Евангелски съюз и всесветско вероучение!"** *(Проповед върху „Библията като достатъчно вероучение", произнесена във Форт Уейн, Индиана, 22 февруари 1846)*. Стане
445 ли това, ще е нужна само една стъпка до насилието, което би осигурило пълното единство.

Когато водещите църкви на Съединените щати, обединени около общоприети точки от вероученията, окажат натиск върху държавата да налага решенията им и да подкрепя институциите им, тогава протестантска Америка ще е създала образ на римската църковна йерархия и от това неизбежно ще последва налагане на граждански наказания върху инакомислещите.

Двурогият „звяр" „принуждаваше всички – малки и големи, богати и бедни, свободни и роби – да им се сложи белег на дясната ръка или на челата им, за да не може никой да купува или да продава, освен онзи, който носи белега, името на звяра или числото на неговото име" (Откр. 13:16, 17). **Предупреждението на третия ангел е: „Ако някой се поклони на звяра и на неговия образ и приеме белег** на челото си или на ръката си, той също ще пие от виното на Божията ярост". **„Звярът", споменат в този пасаж, преклонението пред когото е наложено от „двурогия звяр", е първият или подобният на леопард „звяр" от Откровение, 13 глава – папството. „Образът на звяра" представлява онази форма на вероотстъпилия протестантизъм, която ще се развие, когато протестантските църкви потърсят помощта на гражданската власт, за да налагат своите догми. Остава само да се определи какво е „белегът на звяра".**

След предупреждението срещу поклонението на „звяра" и на „неговия образ" пророчеството заявява: **Тук са „тези, които пазят Божиите заповеди и вярата в Исус". От факта, че хората, които спазват Божиите заповеди, са противопоставени на тези, които се покланят на „звяра" и „неговия образ" и получават „белега" му, следва, че спазването на Божия закон, от една страна, и неговото нарушаване, от друга, ще бъде разграничителната линия между поклонниците на Бога и поклонниците на „звяра".**

Отличителната черта на „звяра", а следователно и на „неговия образ", е нарушаването на Божиите заповеди. Даниил казва за „малкия рог", папството: „Ще замисли да промени времена и закони" (Дан. 7:25). А Павел нарича същата сила „човекът на греха", който ще издига себе си над Бога. 446
Едното пророчество допълва другото. **Единствено чрез промяна на Божия закон папството би могло да възвиши себе си над Бога. Всеки, който съзнателно спазва така променения закон, ще отдава върховна почит на тази сила, която е направила промяната**. Такъв акт на послушание спрямо папските закони би бил белег на вярност към папата, който поставя себе си на мястото на Бога.

Папството се е опитало да промени Божия закон. **Втората заповед**, забраняваща поклонението пред образи, е била изпусната от Закона, а **четвъртата** е била така променена, че да налага спазването на първия, вместо на седмия ден, събота. А католицизмът твърди, че втората заповед е пренебрегната,

ТРИТЕ АНГЕЛСКИ ВЕСТИ СЕ РАЗНАСЯТ ПО ЦЕЛИЯ СВЯТ

защото не е необходима, тъй като се включва в първата, и че те предавали Закона точно така, както Бог възнамерявал да бъде разбиран. Но това не може да бъде промяната, предсказана от пророка. **Той е посочил съзнателна, целенасочена промяна: “... ще ЗАМИСЛИ да промени времена и закони”. Промяната на четвъртата заповед точно отговаря на изпълнението на това пророчество. Защото единственият авторитет, претендиращ за нейната промяна, е църквата. Тук папската власт открито поставя себе си над Бога.**

Докато поклонниците на Бога ще се отличават специално със зачитането на четвъртата заповед – тъй като тя е знак за Неговата творческа сила и основание за изискванията Му човекът да Го почита и уважава, поклонниците на „звяра“ ще се отличават с усилията си да сринат паметника на Създателя и да възвисят католическия закон. Именно по повод на неделята папството за пръв път предявява своите арогантни претенции (Виж Приложението). И за пръв път прибягва до държавната власт – точно за да наложи спазването на неделята като „Господния ден“. Но Библията посочва като Господен ден не първия, а седмия ден. Христос казва: „Човешкият Син е Господар на съботата“ (Марк 2:28). Четвъртата заповед заявява: „Седмият ден е събота
447 на Господа“. А чрез пророк Исая Бог я определя като „светия Ми ден“ (Ис. 58:13).

Толкова често изтъкваното твърдение, че Христос е променил съботата, се опровергава от Неговите собствени думи. В Проповедта на планината Той казва: „Да не мислите, че съм дошъл да отменя Закона или пророците? Не съм дошъл да отменя, а да изпълня. Защото, истина ви казвам: докато премине небето и земята, нито една йота, нито една точка от Закона няма да премине, докато всичко не се сбъдне. И така, който отмени една от тези най-малки заповеди и научи така хората, най-малък ще се нарече в небесното царство; а който ги изпълни и научи така хората, той ще се нарече велик в небесното царство“ (Мат. 5:17-19).

Общопризнат сред протестантите е фактът, че Писанията не представят никакви основания за промяна на съботата. Това е ясно заявено в публикации на Американското дружество за християнска литература и на Съюза на американските неделни училища. Едно от тези издания признава „пълното мълчание на Новия завет що се отнася до някоя изрично формулирана заповед за почивния ден [неделя, първия ден от седмицата] или конкретни правила за спазването му“ *(Джордж Елиът. Неизменимата събота. С. 184).*

Друг казва: „До Христовата смърт няма никаква промяна на деня“ и „доколкото показват докладите, те [апостолите] не (...) дават никаква категорична заповед, нареждаща изоставянето на седмия ден - събота - и празнуването на първия ден от седмицата“ *(А. Е. Уофъл. Господният ден. С. 186-188).*

Римокатолиците признават, че промяната на съботата е направена от тяхната църква, и заявяват, че като спазват неделята, протестантите признават тяхната власт. В *„Католически катехизис на християнската религия“* в отговор на въпроса кой ден трябва да бъде спазван в подчинение на четвъртата заповед, се изказва следното твърдение: „По време на стария закон съботата е светият ден. Но църквата, наставлявана от Исус Христос и направлявана от Светия Дух, е заменила съботата с неделята; затова
сега ние освещаваме първия, а не седмия ден. Сега 448
неделята е Господният ден“.

Като белег на авторитета на Католическата църква папистите изтъкват „самия акт на промяна на съботата в неделя, който протестантите приемат (...) защото чрез спазването на неделята те признават властта на църквата да учредява празници и да обявява нарушаването им за грях“ (*Хенри Тюбървил. Резюме на християнската доктрина. С. 58*). Какво, тогава, е промяната на съботата, ако не „знак“, или „белег“, на авторитета на Католическата църква – „белегът на звяра“?

Римската църква не се е отказала от домогванията си за върховно владичество. И когато светът и протестантските църкви приемат изфабрикуваната от нея неделна почивка, докато същевременно отхвърлят библейската събота, те буквално признават тази арогантност. Те могат да приписват тази промяна на авторитета на преданията и на светите отци. Но по този начин пренебрегват именно принципа, който ги отделя от Рим – че „Библията и само Библията е религията на протестантите“. Папистът вижда, че те се самозаблуждават, като в този случай съзнателно затварят очи за фактите. **И докато движението за принудително налагане на неделята набира последователи, той ликува, уверен, че в края на краищата ще доведе целия протестантски свят под знамето на Рим.**

Католиците заявяват, че „спазването на неделята от протестантите е почит, която те - въпреки желанието си - отдават на авторитета на Църквата[католическата]“ (*Монсеньор Сегюр. Да поговорим честно за протестантизма в наши дни. С. 213*). **Налагането на неделята от страна на протес-**

БОЖИЯТ ЗАКОН

I

Да нямаш други богове освен Мен!

II

Да не си правиш кумир или каквото и да било подобие на нещо, което е на небето горе или което е на земята долу, или което е във водата под земята; да не им се покланяш, нито да им служиш, защото Аз, Господ, твоят Бог, съм Бог ревнив, Който въздавам вината на бащите върху синовете до третото и четвъртото поколение на онези, които Ме мразят, а оказвам милост към хиляди поколения на онези, които Ме любят и спазват Моите заповеди.

III

Да не изговаряш напразно Името на Господа, своя Бог, защото Господ няма да остави ненаказан онзи, който изговаря напразно Името Му.

IV

Помни съботния ден, за да го освещаваш. Шест дни да работиш и да вършиш всичките си работи, а седмият ден е събота на Господа, твоя Бог. Да не вършиш в него никаква работа, нито ти, нито синът ти, нито дъщеря ти, нито слугата ти, нито слугинята ти, нито добитъкът ти, нито чужденецът ти, който е вътре в портите ти; защото в шест дни Господ направи небето и земята, морето и всичко, което е в тях, а на седмия ден си почина. Затова Господ благослови съботния ден и го освети.

V

Почитай баща си и майка си, за да се продължат дните ти на земята, която Господ, твоят Бог, ти дава.

VI

Не убивай.

VII

Не прелюбодействай.

VIII

Не кради.

IX

Не свидетелствай лъжливо против ближния си.

X

Не пожелавай къщата на ближния си, не пожелавай жената на ближния си, нито слугата му, нито слугинята му, нито вола му, нито магарето му, нито каквото и да било нещо, което е на ближния ти.

Изход 20:3-17

БОЖИЯТ ЗАКОН, ПРОМЕНЕН ОТ ЧОВЕК

I

Аз съм Господ, твоят Бог. Да нямаш други богове освен Мен!

(Втората заповед е премахната)

II [всъщност III]

Да не изговаряш напразно Името на Господа, своя Бог.

III [всъщност IV]

Помни да спазваш почивния ден.

[Съботната заповед е променена.]

IV [всъщност V]

Почитай баща си и майка си.

V [всъщност VI]

Не убивай.

VI [всъщност VII]

Не прелюбодействай.

VII (всъщност VIII)

Не кради.

VIII (всъщност IX)

Не свидетелствай лъжливо против ближния си.

IX [всъщност първата част от X]

Не пожелавай жената на ближния си.

X [всъщност втората част от X заповед]

Не пожелавай благата на ближния си.

„Въпрос: Има ли някакъв друг начин да се докаже, че Католическата църква има властта да учредява празници или наредби?

Отговор: Ако нямаше такава власт (…) не би заменила съблюдаването на съботата, седмия ден от седмицата, с неделята, първия ден – промяна, за която няма библейско основание" *(Doctrinal Catechism, p. 174 R.C.).*

„Докажете ми единствено от Библията, че съм задължен да спазвам неделята свято. Няма такава заповед в Библията. Това е заповед единствено на светата Католическа църква. Библията заявява: „Помни съботния ден, за да го освещаваш." Католическата църква казва: „Не. С моята божествена власт аз отменям съботния ден и ви нареждам да спазвате свято първия ден от седмицата." И ето, целият цивилизован свят се покланя в почтително послушание на заповедта на светата Римокатолическа църква" *(Thomas Enright, CSSR, President, Redemptorist College, Kansas City, Missouri, February 18, 1884 RC.).*

БОЖИЯТ ЗАКОН В НОВИЯ ЗАВЕТ

ПЪРВА ЗАПОВЕД: „На Господа, своя Бог, да се покланяш, и само на Него да служиш" *(Матей 4:10).*

ВТОРА: „Дечица, пазете себе си от идоли" (1Йоаново 5:21). „И така, тъй като сме Божи род, не бива да мислим, че Божеството е подобно на злато или на сребро, или на камък - на нещо, изработено с изкуство и човешка измислица" *(1Йоаново 17:29).*

ТРЕТА: „… за да не се хули Божието Име и учението" *(1Тимотей 6:1).*

ЧЕТВЪРТА: „И се молете да не се случи бягането ви зиме или в съботен ден" *(Матей 25:20).* „Съботата е направена за човека, а не човекът за съботата; така че Човешкият Син е Господар и на съботата" *(Марк 2:27, 28).* „Защото някъде Той е говорил за седмия ден така: "И Бог си почина на седмия ден от всичките Си дела" (…) Следователно за Божия народ остава съботна почивка [sabbatismos]. Защото онзи, който е влязъл в Неговата почивка, той също си е починал от своите дела, както и Бог - от Своите" *(Евреи 4:4, 9, 10).* „… защото в Него беше създадено всичко, което е на небесата и на земята" *(Колосяни 1:16).*

ПЕТА: „… почитай баща си и майка си; и люби ближния си както себе си" *(Матей 19:19).*

ШЕСТА: „Не убивай" *(Римляни 13:9).*

СЕДМА: „Не прелюбодействай" *(Матей 19:18).*

ОСМА: „Не кради" *(Римляни 13:9)*.

ДЕВЕТА: „Не лъжесвидетелствай" *(Римл. 13:9, Цариг. превод).*

ДЕСЕТА: „Не пожелавай" *(Римляни 7:7).*

тантските църкви е налагане на поклонението пред папството – пред „звяра“. Разбиращите изискванията на четвъртата заповед и въпреки това избрали да се покланят на фалшивата вместо на истинската събота, отдават почит на силата, която я е учредила. **Но чрез акта за налагане на религиозно задължение с помощта на светската власт самите църкви ще създадат „образ на звяра“. Затова налагането на неделята в Съединените щати ще представлява налагане на поклонението пред „звяра“ и пред неговия „образ“.**

449 **И все пак християни от предишните епохи са спазвали неделята, предполагайки че така спазват библейската събота**. Днес също има истински християни във всяка църква, включително и в римокатолическата общност, които искрено вярват, че неделята е Божествено постановена. **Бог приема тяхната искреност и честност пред Него. Но когато спазването на неделята бъде наложено чрез закон и светът бъде информиран за задължителността на истинската събота, тогава всеки, който наруши Божията заповед, за да се подчини на нареждане, което няма по-висш авторитет от този на Рим, чрез това ще почете папството повече от Бога.** Ще отдаде почит на Рим и на силата, която налага постановен от Рим обичай. Той се покланя на „звяра“ и на неговия „образ“. **Когато хората в този момент отхвърлят деня, който Бог е определил за знак на Своя авторитет, и празнуват вместо него деня, който Рим е избрал за белег на своето върховенство, по този начин ще приемат белега на вярност към Рим – „белега на звяра“.** Едва когато този въпрос бъде пределно ясно представен пред хората и те бъдат принудени да избират между Божиите заповеди и човешките заповеди, тези, които продължават да съгрешават, ще получат „белега на звяра“.

В третата ангелска вест се съдържа най-страшното предупреждение, отправяно някога към човешки същества. Чудовищен трябва да е грехът, който ще предизвика изливането на Божия гняв, непримесен с милост. Хората ще получат цялата информация относно този важен въпрос. Предупреждението срещу споменатия грях трябва да бъде отправено към света преди идването на Божието възмездие, за да може всички да знаят защо то ще падне върху тях и да имат възможност да го избегнат. Пророчеството заявява, че първият ангел ще разгласи своята вест на „всяка нация и племе, и език, и народ“. **Предупреждението на третия ангел, което е част от тази тройна вест, е също толкова широко разпространено.** Пророчеството представя ангел, който лети „посред небето“ и го прогласява „с висок глас“, **привличайки вниманието на целия свят.** 450

По този спорен въпрос цялото християнство ще бъде разделено на две големи групи – тези, които „пазят Божиите заповеди и вярата Исусова“, и другите, които се покланят на „звяра“ и неговия „образ“ и получават неговия „белег“. Въпреки че църквата и държавата ще обединят властта си, за да принудят „всички – малки и големи, богати и бедни, свободни и роби“ (Откр. 13:16) - да приемат „белега на звяра“, все пак Божият народ няма да го приеме. Пророкът от Патмос вижда, че „тези, които бяха победили звяра и неговия образ, и числото на неговото име, стояха при стъкленото море, като държаха Божии арфи. И те пееха песента на Божия слуга Моисей и песента на Агнето“ (Откр. 15:2, 3).

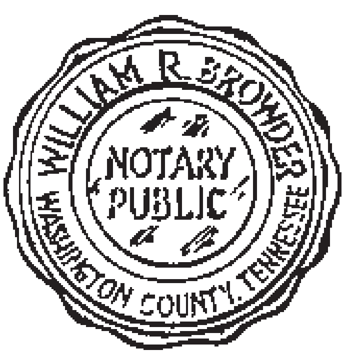

Нотариален печат

Божият печат

Белегът на звяра

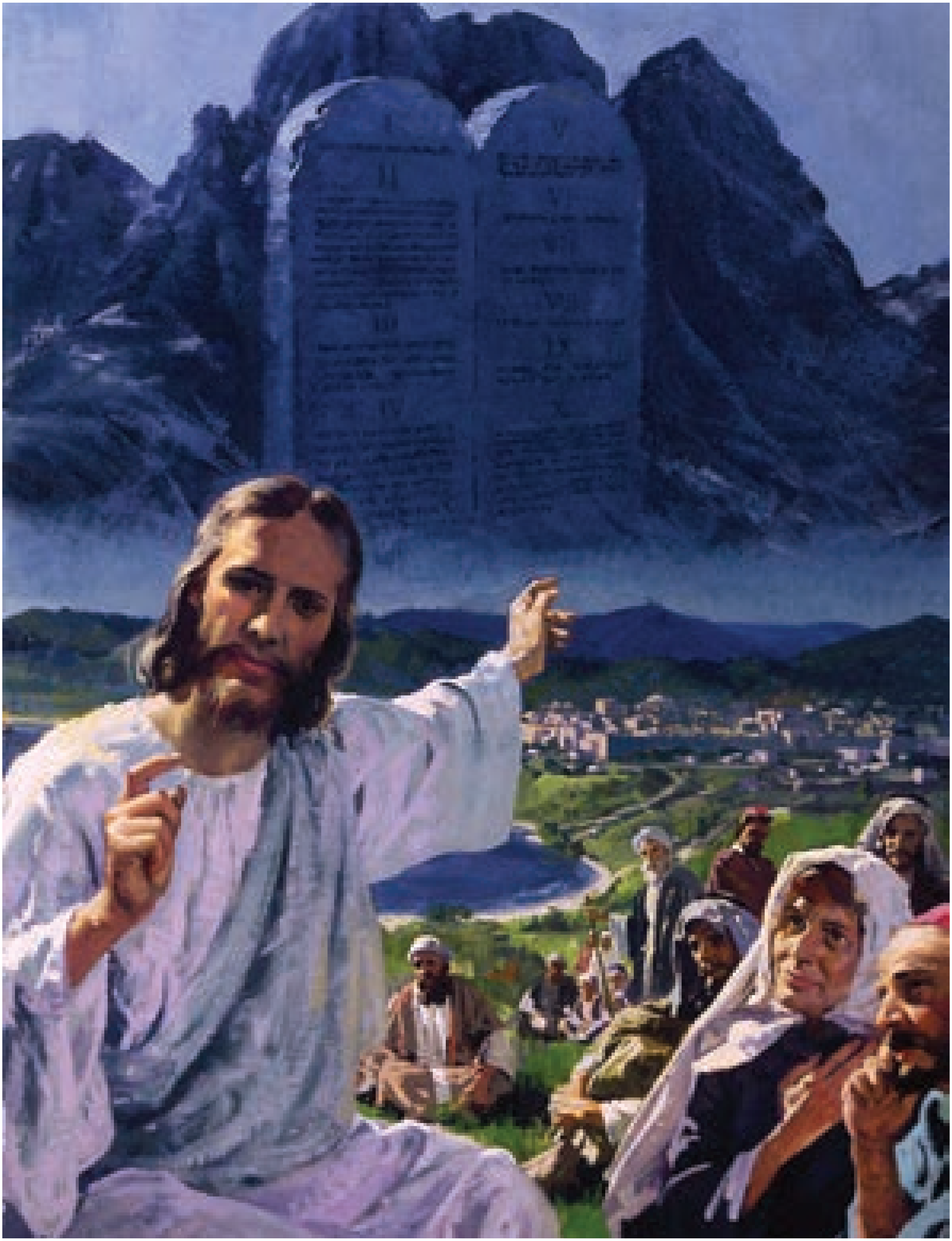

В ПЛАНИНСКАТА ПРОПОВЕД ХРИСТОС МНОГОКРАТНО ИЗДИГА БОЖИЯ ЗАКОН (МАТЕЙ 5:17-19).

26 глава

Възстановяване на основите

Дело на реформа

Библията е съкровищница от скъпоценни истини. Колко благодарни трябва да бъдем, че тази информация ни е предоставена, за да я четем и изучаваме. **От настоящата глава ще научите, че Божият план е да възстанови за народа Си отдавна забравени истини.**

***Нашият Бог е велик Бог и когато изучаваме Словото Му и се доверим на Неговото ръководство, Той ще открие пред нас пътища, които ще ни заведат чак до града на великия Цар** – този чуден, дом, който е приготвил за нас.*

Възстановяването на съботата в последните дни от историята е предсказано в пророчеството на
451 **Исая:** „Така казва Господ: Пазете правосъдие и вършете правда, защото спасението Ми скоро ще дойде и правдата Ми ще се открие. Блажен човекът, който прави това, и човешкият син, който се държи за него, който пази съботата да не я оскверни и пази ръката си да не стори никакво зло (…) И чужденците, които се прилепват към Господа, за да Му служат и да обичат името на Господа, да бъдат Негови слуги; всички, които пазят съботата да не я осквернят и здраво държат завета Ми, ще ги доведа в светия Си хълм и ще ги зарадвам в Своя молитвен дом“ (Ис. 56:1, 2, 6, 7).

Тези думи се отнасят за християнската епоха, както личи от контекста: „Така заявява Господ БОГ, който събира израелевите изгнаници: Към него, към събраните му, ще събера още“ (ст. 8). **Тук се предсказва, че езичниците ще бъдат привлечени от евангелието. И е произнесено благословение върху тези, които тогава ще почитат съботата. Това говори, че четвъртата заповед ще бъде задължителна и след разпъването на Исус на кръста, и след възкресението и възнесението Му,** и във времето, когато Божиите служители ще проповядват на всички народи благата вест за спасението.

Чрез същия пророк Бог заповядва: „Вържи свидетелството, запечатай Закона между учениците Ми“ (Ис. 8:16). Печатът на Божия закон се намира
452 **в четвъртата заповед. От всичките десет само тя разкрива както името, така и титлата на Законодателя.** Обявява Го за Създател на небето и земята и чрез това показва, че Той има право на почит и поклонение повече от всеки друг. Освен тази заповед, в Декалога няма никоя друга, която да показва чрез Чий авторитет е даден Законът. **Когато папската власт променя съботата, премахва печата от Закона.** Последователите на Исус са призовани да го възстановят, като издигнат съботата от четвъртата заповед на полагащото ѝ се място - като паметник на Твореца и като знак за Неговия авторитет.

„… нека прибягнат при Закона и при свидетелството.“ **Когато преобладават противоречиви учения и теории, Божият закон е единственото непогрешимо правило, чрез което трябва да се изпитват всички мнения, учения и хипотези.** Пророкът казва: „Ако не говорят според това Слово, наистина няма светлина в тях“ (ст. 20- ЦП).

Има и още една заповед: : “Извикай силно, не се щади; издигни гласа си като тръба, та изяви на людете Ми беззаконието им и на Яковovия дом - греховете им” (Ис. 58:1). **Не нечестивият свят, но хората, които Господ нарича „народа Ми“, са порицани заради греховете им.** По-нататък Той заявява: „При все това те Ме търсят всеки ден и искат да познават пътищата Ми като народ, който върши правда и не е оставил постановлението на своя Бог“ (ст. 2). Тук виждаме вярващи, които се смятат за праведни и като че ли проявяват голям интерес към служенето на Бога. Но строгият и сериозен укор на Този, Който изпитва сърцата, доказва, че те потъпкват Божиите закони.

Пророкът изтъква пренебрегнатата заповед: “Ще възстановиш основите на много поколения; и ще те нарекат поправител на развалините, възобновител на места за население**. Ако отдръпнеш ногата си в събота, за да не вършиш своята воля в светия Ми ден. И наречеш събота наслада, свята на Господа, почитаема.** И Го почиташ, като не следваш в нея своите си пътища и не търсиш своето си удоволствие, и не говориш своите си думи, тогава ще се наслаждаваш в Господа” (ст. 12-14). Това пророчество се отнася и 453
за нашето време. **В Божия закон е направен „пролом“, когато Римокатолическата църква променя съботата. Но е дошло времето за възстановяване на Божественото постановление.** „Развалината“ трябва да се поправи и да се „възстановят основите на много поколения“.

Осветена чрез Божията почивка и благословение, съботата е спазвана от Адам в безгрешното му състояние в Едем; спазвана е също и от падналия в грях и покаял се Адам след изгонването му от щастливата родина. Пазят я всички патриарси от Авел до праведния Ной, Авраам, Яков. По време на египетското робство

НАШИЯТ МИЛ НЕБЕСЕН ОТЕЦ ИСКА ОТ НАС ДА СПАЗВАМЕ СЪБОТАТА ЧРЕЗ ДАВАЩАТА НИ СИЛА ХРИСТОВА БЛАГОДАТ.

Библейската събота ни е дадена още при сътворението на света – дълго преди появата на първия евреин: „Така бяха завършени небесата и земята и цялото тяхно войнство. И на седмия ден Бог беше свършил делото, което беше създал; и на седмия ден си почина от цялото дело, което беше създал. И Бог благослови седмия ден и го освети, защото в него си почина от цялото Си дело, което Бог беше създал и сътворил” (Битие 2:1-3).

Тя е четвъртата от десетте заповеди: „Помни съботния ден, за да го освещаваш. Шест дни да работиш и да вършиш всичките си работи, а седмият ден е събота на Господа, твоя Бог. Да не вършиш в него никаква работа, нито ти, нито синът ти, нито дъщеря ти, нито слугата ти, нито слугинята ти, нито добитъкът ти, нито чужденецът ти, който е вътре в портите ти; защото в шест дни Господ направи небето и земята, морето и всичко, което е в тях, а на седмия ден си почина. Затова Господ благослови съботния ден и го освети” (Изход 20:8-11).

Многократно ни е напомнено да я спазваме: „Също и съботите Си им дадох да бъдат знак между Мен и тях, за да познаят, че Аз, Господ, ги освещавам. Но израелевият дом се разбунтува против Мен в пустинята; не ходиха в наредбите Ми и отхвърлиха правилата Ми, които, като върши човек, ще живее чрез тях, и много оскверниха съботите Ми (…) и освещавайте съботите Ми, и нека бъдат знак между Мен и вас, за да познаете, че Аз съм Господ, вашият Бог” (Езекиил 20:12, 13, 20).

Исус ни е наредил да спазваме библейската събота и след смъртта Му на кръста: „И се молете да не се случи бягането ви зиме или в съботен ден” (Матей 24:20).

БИБЛИЯТА ДАВА ИМЕНА НА ТРИ ДНИ ОТ СЕДМИЦАТА (прочетете всеки текст и сами преценете).
Петък е денят за подготовка за съботата: денят преди събота – „денят на приготовлението” (Матей 27:62). „… беше денят на приготовлението, тоест денят преди съботата” (Марк 15:42). „Това беше денят на приготовлението и съботата настъпваше” (Лука 23:54).

Библейската събота е денят, за който имаме заповед да спазваме свято: „И на следващия ден, който беше след деня на приготовлението…” (Матей 27:62). „А когато се мина съботата…” (Марк 16:1). „Това беше денят на приготовлението и съботата настъпваше” (Лука 23:54). „И като се върнаха (…) в съботата си почиваха според заповедта” (Лука 23:54). „И понеже беше денят на приготовлението…” (Йоан 19:31).

Неделя, първият ден от седмицата и обикновен работен ден, е денят след библейската събота: „А като се мина съботата, на първия ден от седмицата, на разсъмване…” (Матей 28:1). „И в първия ден на седмицата дойдоха на гроба много рано, когато изгря слънцето” (Марк 16:2). „И като възкръсна рано в първия ден на седмицата, Исус…” (Марк 16:9). „А в първия ден на седмицата, много рано сутринта…” (Лука 24:1). „В първия ден на седмицата…” (Йоан 20:1).

много хора от избрания народ изгубват от погледа си познанието за Божия закон сред преобладаващото там идолопоклонство. Но когато извежда Израел, Господ оповестява Своя закон в страшно величие пред събраното множество, за да могат да разберат Неговата воля и да Му се покоряват завинаги.

От онези дни и до днес на земята винаги се е съхранявало познанието за Божия закон и съботата от четвъртата заповед е била спазвана. Въпреки че „човекът на греха“ успява да потъпче Божия свят ден, дори в периода на неговото неограничено върховенство има верни души, които почитат съботата, скрити в тайни места. След периода на Реформацията във всяко поколение съществуват хора, които продължават да спазват този ден. Макар това често да става в разгара на осъждане и гонения, те дават непрекъснато свидетелство за вечността на Божия закон и за свещената задължителност на съботата от Сътворението.

Тези истини, представени в Откровение, 14 глава във връзка с „вечното евангелие“, ще бъдат отличителна черта на църквата на Христос по времето на Неговото Пришествие. Защото тройната ангелска вест довежда до следния резултат: „Тук е нужно търпението на светиите; на тези, които пазят Божиите заповеди и вярата в Исус“. А това е последната вест преди завръщането на Господа. Веднага
454 след разгласяването ѝ пророкът вижда Човешкия Син да идва в слава, за да „пожъне“ земната „реколта“.

Хората, които приемат светлината за светилището и неотменимостта на Божия закон, се изпълват с радост и удивление от разкритата пред възприятията им красива, логична и систематизирана истина. **Те имат желанието да предадат на всички християни светлината, която им се струва толкова скъпоценна.** И не могат да си представят, че тя би била приета по друг начин, освен с радост. **Но истините, които ще ги доведат до противоречие със света, не се харесват на повечето от мнимите последователи на Христос. Послушанието към четвъртата заповед изисква жертва, която мнозинството иска да избегне.**

Когато задължителността на съботата е представена, повечето започват да разсъждават като светски хора. Те казват: „Винаги сме спазвали неделята, нашите бащи са я спазвали и много добри и благочестиви вярващи са умрели блажени, докато са я спазвали. Ако те са били прави, то и ние сме прави. **Спазването на този нов почивен ден ще ни направи различни от света и няма да имаме никакво влияние върху него.** Какво може да постигне една малка група пазители на съботата срещу целия свят, който спазва неделята?“. **Именно с такива аргументи евреите се опитват да оправдаят отхвърлянето на Христос.** Бог е приемал бащите им чрез принасянето на жертви; защо да не могат и децата им да получат спасение по същия начин? Така също и по времето на Лутер папистите представят аргумента, че много истински християни са починали в католическата вяра и затова тази религия е достатъчна за спасението. Такива доводи се оказват ефективна бариера пред всеки напредък в религиозната вяра и живот.

Мнозина настояват, че спазването на неделята е установена доктрина и широко разпространена църковна традиция от много векове. **Срещу този аргумент съществуват доказателства, че съботата и спазването ѝ са още по-древни и по-широко разпространени - стари колкото света и носещи одобрението както на ангели, така и на Бога.** Когато основите на земята се полагат, когато утринните звезди пеят заедно и всички Божии синове възклицават от радост, тогава се 455
полага основата и на съботата (Йов 38:6, 7; Бит.2:1-3). **Този ден заслужава нашата безкрайна почит. Той не е заповядан от никой човешки авторитет, нито се обляга на човешки традиции. Той е учреден от „Древния по дни“ и заповядан чрез Неговото вечно Слово.**

Когато вниманието на хората се насочва към въпроса за възстановяването на съботата, **популярните проповедници изкривяват Божието слово, като тълкуват по такъв начин неговите свидетелства, че да потушат всички съмнения. И хората, които не познават лично Писанията, са доволни да приемат съответстващите на желанията им заключения.** Доста хора полагат големи усилия да съборят истината чрез аргументи, извъртания, чрез преданията на отците и авторитета на църквата. Нейните защитници прибягват само до Библиите си, за да отстояват валидността на четвъртата заповед. Скромни човешки същества, въоръжени единствено със Словото на истината, те устояват на атаките на учените, които се изненадват и вбесяват, че тяхната красноречива софистика е безсилна срещу простите и ясни доводи на хората, вещи повече в Писанията, отколкото в изкусните университетски извъртания.

Поради липсата на библейски доказателства в тяхна подкрепа, някои не престават неуморимо да настояват: **„Защо известните хора не възприемат този съботен въпрос - малцина вярват като вас.** Не може вие да сте прави, а всички тези учени в света да грешат“. Те забравят, че съвсем същият довод е бил използван срещу Христос и Неговите апостоли.

За да се оборят тези аргументи, е необходимо само да се цитират ученията на Писанията и ис-

ОБОБЩЕНИЕ НА СЪБОТАТА

СЪБОТАТА В СТАРИЯ ЗАВЕТ

Съботата е от сътворението: Битие 2:1-4. Тя е преди даването на Божия Закон на планината Синай: Изход 16:23-26. Записана е в Божия закон: Изход 20:8-11. Предназначена е също за езичниците: Исая 56:1-8.

Бог е благословил съботния ден (Битие 2:3) и го е осветил (Битие 2:3; Изход 20:11). На нас също е наредено да го освещаваме (Йеремия 17:22, 24, 27; Езекиил 20:20; 44:24) точно както трябва да освещаваме Божието име според Господнята молитва (Матей 6:9; Лука 11:2).

СЪБОТАТА В НОВИЯ ЗАВЕТ

Спазвана е от Христос: Матей 12:8-10; Марк 1:21; 6:2; Лука 4:16; 13:10; 23:54-56; Йоан 19:31, 42.

Спазвана е от апостолите след кръста: Марк 16:1, 2; Деяния 13:14-16; 16:12, 13; 17:1, 2;18:1-4, 11; Евреи 4:1-7, 9; Откровение 1:10.

Исус е „Господар на съботата” (Матей 12:8; Марк 2:27, 28). Други текстове, които показват, че „Господният ден” е събота, а не неделя, „свята почивка на Господа”: Изход 16:23, 25; 31:15; 35:2. Събота е „ден на Господа”: Изход 20:10; Второзаконие 5:14. Тя е „светият ден на Господа”: Исая 58:13. Съботата е благословена от Бога: Битие 2:3. Нито един друг ден никога не е наричан „Господен ден”. Йоан, който споменава „Господния ден” в Откровение 1:10, е чувал Христос да нарича Себе Си „Господар на съботата”: Матей 12:8; Марк 2:28. В Библията съботата многократно е наричана „ден на Господа” и „свят ден на Господа”: Изход 20:10; 31:15; 35:2; Левит 23:3; Второзаконие 5:14; Исая 58:13; Матей 12:8.

СЪБОТАТА В НОВАТА ЗЕМЯ

Съботата е Господният ден - ден, който Бог желае да сподели с теб. Той възнамерява да го спазва заедно със спасените през цялата вечност (Исая 66:22, 23). Елате и Му се поклонете в най-добрия ден, в Неговия ден, в единствения ден на поклонение, който вашият Бог някога е давал на човечеството.

ДЕСЕТТЕ ЗАПОВЕДИ ПРЕДИ СИНАЙ

Първа: Битие 35:1-4. Втора: Битие 31:19, 34, 35; 35:2-4. Трета: Левит 18:3, 21, 24, 27. Четвърта: Битие 2:1-4; Изход 16:4, 22, 23, 25-30. Пета: Битие 9:22-25. Шеста: Битие 4:8-11, 23, 24; 9:5, 6. Седма: Битие 20:5-9, 39:7-9. Осма: Битие 30:33; 31:19, 30, 32, 39; 44:8. Девета: Битие 39:7-20. Десета: Трябва да е нарушена преди осмата.

ДЕСЕТТЕ ЗАПОВЕДИ В НОВИЯ ЗАВЕТ

Първа: Деяния 14:11-15; 1Коринтяни 8:4-6. Втора: 1Коринтяни 12:2; 10:14; Деяния 17:20; 1Йоаново 5:21. Трета: Яков 5:12. Четвърта: Евреи 4:9; Деяния 16:13; 17:2. Пета: Ефесяни 6:2. Шеста: Римляни 13:9. Седма: Римляни 13:9. Осма: Римляни 13:9; Яков 2:11. Девета: Римляни 13:9. Десета: Римляни 13:9.

торията на Божиите взаимоотношения с Неговия народ от всички епохи. Бог работи чрез хората, които слушат Неговия глас и Му се покоряват; които, ако е нужно, ще говорят неприятни истини; които не се боят да осъждат популярни грехове. 456 Причината, поради която Той не избира по-често за ръководители на реформаторски движения хора с високо образование и постове е, че те разчитат на собствените си убеждения, теории и теологични системи и не чувстват никаква нужда да се учат от Бога. Единствено онези, които имат лична връзка с Източника на мъдростта, могат да разбират или да обясняват Писанията. Понякога за вестители на истината са избирани хора, които нямат почти никакво университетско образование. Те са избрани не защото са необразовани, а защото не са прекалено самонадеяни, за да се поучават от Бога. Обучават се в училището на Христос и тяхното смирение и послушание ги правят велики. Поверявайки им познанието на Своята истина, Бог ги удостоява с такава почит, че в сравнение с нея земните почести и човешкото величие нямат абсолютно никаква стойност.

Мнозинството от адвентистите отхвърлят истините за светилището и за Божия закон, а доста от тях се отричат и от вярата си в адвентното движение и възприемат необосновани и противоречиви гледища за пророчествата, свързани с него. **Някои допускат грешката постоянно да определят време за Пришествието на Христос. Ярката светлина по въпроса за светилището би трябвало да им показва, че няма пророчески период, простиращ се до Второто пришествие; че точното време за него не е предсказано.** Но, обръщайки гръб на светлината, те продължават да определят дата след дата за завръщането на Господа и точно толкова пъти преживяват разочарование.

Когато солунската църква приема погрешни възгледи за идването на Христос, апостол Павел ги съветва да проверяват надеждите и очакванията си много внимателно чрез Божието слово. Цитира им пророчествата за събитията, които трябва да станат, преди Христос да дойде, и им доказва, че нямат никакво основание да го очакват в тяхното време. „Никой да не ви подмами по никакъв начин“ са неговите предупредителни думи. Ако те имат очаквания, които не са подкрепени от Писанията, това ще ги доведе до неправилни действия. Разочарованието ще ги изложи на присмеха на невярващите и има голям риск да се поддадат на обезсърчение. 457 Ще бъдат изкушени да се усъмнят в изключително важните спасителни истини. Съветът на апостола към солунците съдържа важен урок за живеещите в последните дни на историята. **Много адвентисти смятат, че ако не обвържат вярата си с определено време за Пришествието на Господа, не биха могли да бъдат ревностни и усърдни в своята подготовка.** Но когато живеят с постоянно рухващи очаквания и надежди, тяхната вяра така силно се разклаща, че става почти невъзможно да бъдат впечатлени от великите пророчески истини.

Когато се разпространява първата ангелска вест, проповядването на определено време за съда се извършва по Божия заповед. Тази вест се основава на изчислението на пророческите периоди, което извън всякакво съмнение определя края на 2 300-та денонощия за есента на 1844 г. **Постоянните опити да се открият нови дати за начало и край на пророческите периоди и необоснованите аргументи, необходими да подкрепят тези гледища, не само отклоняват съзнанието на хората от настоящата истина, но и компрометират всички усилия за обяснение на пророчествата.** Колкото по-често се определя конкретно време за Второто пришествие и колкото по-нашироко се разгласява, толкова по-добре това служи на целите на Сатана. След отминаването на времето той подбужда присмех и презрение към защитниците му и по този начин компрометира великото адвентно движение от 1843 - 1844 г. **Хората, които упорстват в тази заблуда, най-накрая ще си определят за идването на Христос дата, стояща твърде далеч в бъдещето. Така ще живеят в лъжлива сигурност и много хора ще бъдат заблудени, докато не стане твърде късно.**

Историята на древния Израел е поразителна илюстрация за миналата опитност на адвентното движение. Бог повежда Своя народ в адвентното движение, точно както извежда потомците на Израел от Египет. В голямото разочарование тяхната вяра е изпитана така, както е изпитана вярата на евреите при Червено море. Ако в този момент те се бяха доверили отново на ръководната Сила, Която ги е придружавала в дотогавашната им опитност, биха видели Божието спасение. 458 **Ако всички, които обединяват усилията си през 1844 г., бяха приели и разгласили третата ангелска вест със силата на Светия Дух, Господ би извършил могъщи дела чрез тях.** Поток от светлина би се излял върху света. Жителите на земята биха били предупредени още тогава, заключителното дело би било завършено и Христос щеше да е дошъл за изкуплението на Своя народ.

Не е по Божията воля Израел да броди четири-

КАТОЛИЦИЗМЪТ ГОВОРИ

„Неделята е католическа институция и изискванията за нейното спазване могат да бъдат защитени единствено въз основа на католическите принципи (…) От първата до последната страница на Свещеното писание няма нито един текст, който да доказва преместването на седмичното публично богослужение от последния в първия ден от седмицата" *(Catholic Press, Sydney, Australia, August 1900).*

„Когато отхвърля авторитета на Римокатолическата църква, протестантизмът няма никакво основание за своята неделна теория и логически би трябвало да спазва съботата като почивен ден" *(John Gilmary Shea, in the American Catholic Quarterly Review, January 1883).*

„Добре е да припомним на презвитерианците, баптистите, методистите и всички останали християни, че Библията не ги подкрепя никъде в спазването на неделния ден. Неделята е институция на Римокатолическата църква и тези, които съблюдават този ден, спазват заповед на Католическата църква" *(свещеник Брейди в реч, отбелязана в Elizabeth, N.J., News of March 18, 1903).*

„Въпрос: Можете ли да докажете по друг начин, че Католическата църква има властта да учредява празници или наредби [да създава святи дни]?

Отговор: Ако нямаше такава власт, не би могла да направи това, за което всички съвременни вярващи се съгласяват с нея: Не би могла да замени спазването на съботата, седмия ден, с неделята, първия ден от седмицата, за което няма никакво библейско основание" *(Stephen Keenan, Doctrinal Catechism, p. 176).*

„Разумът и нормалната логика изискват приемането на една от следните две алтернативи: или протестантизъм и свято спазване на съботата, или католицизъм и свято спазване на неделята. Компромисът е невъзможен" *(The Catholic Mirror, December 23, 1893).*

„Бог просто е дал на Своята [Католическата] църква властта да учредява каквито дни сметне за подходящи за святи дни. Църквата избра неделята, първия ден от седмицата, а в течение на времето бяха прибавени и други святи дни *(Vincent J. Kelly, Forbidden Sunday and Feast-Day Occupations, p. 203).*

„Протестантите приемат неделята, а не съботата като ден за публично богослужение, макар че Католическата църква е направила промяната (…) Протестантският ум обаче не осъзнава, че като приемат Библията, но спазват неделята, те приемат авторитета на говорителя на Църквата – папата" *(Our Sunday Visitor, February 5, 1950).*

„Ние заемаме на тази земя мястото на Бог Всемогъщи" *(папа Лъв XIII, Encyclical Letter, June 20, 1894).*

„Не Творецът на Вселената според Битие 2:1-3, а Католическата църква може да изисква почитта за това, че е дала на хората почивка от работата веднъж на седем дни" *(S.C. Mosna, Storia della Domenica, 1969, pp. 366-367).*

„Папата не е само представител на Исус Христос, но той е самият Исус Христос, облечен в плът" *(The Catholic National, July 1895).*

„Ако протестантите искат да следват Библията, би трябвало да се покланят на Бога в съботния ден. Като спазват неделята, те следват заповед на Католическата църква" *(Albert Smith, Chancellor of the Archdiocese of Baltimore, отговор от името на кардинал в писмо от 10 февруари 1920 г.).*

„Ние определяме, че Светият апостолски престол [Ватикана] и римският понтиф имат власт над целия свят" *(Съборът в Трент, цитиран в Philippe Labbe and Gabriel Cossart, The Most Holy Councils, Vol. 13, col. 1167).*

„Католическата църква е тази, която чрез дадената ѝ от Исус Христос власт прехвърли почивката [от библейската събота] в неделя. Следователно съблюдаването на неделята от протестантите е знак на почит, която отдават, на властта на Католическата църква, каквото и да казват" *(Monsignor Louis Segur, Plain Talk About the Protestantism of Today, p. 213).*

„Ние спазваме неделята вместо съботата, тъй като Католическата църква е прехвърлила светостта на съботата върху неделята" *(Peter Geiermann, CSSR, A Doctrinal Catechism, 1957 edition, p. 50).*

„Следователно ние, католиците, имаме същото основание да спазваме неделята свято вместо съботата, каквото имаме и за всяка друга точка от нашата вяра, а именно: властта на църквата (…) докато вие, които сте протестанти, нямате никакво основание, тъй като не съществува основание за неделята в Библията, а пък вие не допускате друг авторитет" *(The Brotherhood of St. Paul, "The Clifton tracts," Volume 4, tract 4, p. 15).*

„Църквата е променила съблюдаването на съботата в неделя посредством своята божествена непогрешима власт, дадена ѝ от нейния основател Исус Христос. Протестантът, който твърди, че Библията е единственото ръководство на вяра, няма никакво основание да спазва неделята. По този въпрос адвентистът от седмия ден е единственият последователен протестант" *(The Catholic Universe Bulletin, August 14, 1942, p. 4).*

Библията е единственото сигурно ръководство. Исус може да ти помогне му се подчиниш. Доверявай се на Божието слово повече, отколкото на човешките предания.

ПРОТЕСТАНТИЗМЪТ ГОВОРИ

БАПТИСТЪТ: „Имало е и все още има заповед да се спазва свято почивният ден, но този ден не е неделя. Някои веднага ще кажат с нотки на триумф, че почивният ден е бил прехвърлен от седмия върху първия ден от седмицата с всичките му задължения, привилегии и санкции. Тъй като искрено търся информация по този въпрос, който съм изучавал от много години, аз питам къде може да се намери историческата справка за тази промяна? Не и в Новия завет – най-малко там. Няма библейско доказателство за промяната на съботната институция от седмия в първия ден от седмицата" *(Dr. E.T. Hiscox, author of the Baptist Manual).*

КОНГРЕГАЦИОНАЛИСТЪТ: „Съвсем ясно е, че колкото и строго и посветено да прекарваме неделята, ние не спазваме почивния ден (…) Този ден е основан на определена Божия заповед. Не можем да посочим такава заповед за неделята (…) Няма нито един ред в Новия завет, който да подсказва, че си навличаме някакво наказание, като нарушаваме предполагаемата святост на неделята" *(R.W. Dale, The Ten Commandments, pp. 106-107).*

ЕПИСКОПАЛНИЯТ ПРОТЕСТАНТ: „Сега денят е променен от седмия в първия ден. Но тъй като не намираме библейско указание за тази промяна, можем да заключим, че тя е извършена чрез властта на църквата" *(The Protestant Episcopal Explanation of the Catechism).*

БАПТИСТЪТ: „Никъде в Свещеното писание първият ден от седмицата не е наречен почивен (…) Няма библейско основание, да го правим, нито пък съществува някакво библейско задължение за това" *(The Watchman).*

ПРЕЗВИТЕРИАНЕЦЪТ: „Няма нито дума, нито намек в Новия завет за въздържане от работа в неделя. Спазването на Пепелната сряда или на великденските пости има същата основа като съблюдаването на неделята. Няма Божествена заповед за почивка в неделята" *(Canon Eyton, Ten Commandments).*

АНГЛИКАНЪТ: „Къде в Писанието е казано, че трябва въобще да спазваме първия ден? Наредено ни е да спазваме седмия, но на нито едно място няма заповед да съблюдаваме първия ден" *(Keep the first day.—Isaac Williams, Plain Sermons on the Catechism, pp. 334, 336).*

МЕТОДИСТЪТ: „Истина е, че няма издадена заповед за детското кръщение, нито пък такава за свято спазване на първия ден от седмицата. Мнозина вярват, че Христос е променил съботата. Но от собствените Му думи виждаме, че Той не е дошъл с такава цел. Онези, които вярват, че Исус е променил съботата, се основават единствено на предположения" (*Amos Binney, Theological Compendium, pp. 180-181).*

ЕПИСКОПАЛНИЯТ: „Ние сме направили промяната от седмия в първия ден, от събота в неделя, въз основа на авторитета на единствената свята, Католическа, апостолическа Христова църква" *(Bishop Seymour, Why We Keep Sunday).*

ЮЖНИЯТ БАПТИСТ: „Святото име на седмия ден е събота. Този факт е прекалено ясен, за да изисква доказателства [цитира Изход 20:10] (…) По този въпрос ясното учение на Словото е било приемано през всички векове (…) Нито веднъж учениците не са прилагали съботната заповед към първия ден от седмицата. Тази глупост е била оставена за по-късна епоха. Те не са претендирали също, че първият ден е изместил седмия" *(Joseph Judson Taylor, The Sabbatic Question, pp. 14-17, 41).*

АМЕРИКАНСКИЯТ КОНГРЕГАЦИОНАЛИСТ: „Сегашната представа, че Христос и апостолите Му авторитетно са заменили седмия ден с първия, е без каквото и да е основание в Новия завет" *(Dr. Lyman Abbot, Christian Union, June 26, 1890).*

ХРИСТИЯНСКАТА ЦЪРКВА: „Сега няма никакво свидетелство в което и да е Божествено слово, че съботата е променена или че Господният ден е заел нейното място" *(Alexander Campbell, Reporter, October 8, 1921).*

ХРИСТОВИТЕ УЧЕНИЦИ: „Няма директно библейско указание за определянето на първия ден като Господен ден" *(Dr. D.H. Lucas, Christian Oracle, January 23, 1890).*

БАПТИСТЪТ: „Изглежда ми необяснимо, че Исус по време на трите години на разговори с учениците Си, когато често е говорил по въпроса за съботата и е разисквал различни аспекти от нея, освобождавайки я от фалшивите [на еврейските предания] наслоявания, никога не е загатнал за каквато и да е промяна на деня. Такова нещо не е дори намекнато. Също така, доколкото ни е известно, Духът, който им е бил даден, за да им напомня всичко казано от Него, не се е занимавал с този въпрос. Нито пък боговдъхновените апостоли, които са проповядвали евангелието, основавали са църкви и са давали съвети и напътствия на новите църкви, са разисквали или подхващали тази тема.

Разбира се, аз знам добре, че неделята е навлязла в ранната християнска история като религиозен ден, както научаваме от християнските отци и от други източници. Колко жалко е, че идва дамгосана с белега на езичеството и е кръстена с името на слънчевия бог, след което е възприета и осветена от папското отстъпничество и е завещана като свято наследство на протестантизма" *(Dr. E.T. Hiscox, report of his sermon at the Baptist Minister's Convention, New York Examiner, November 16, 1893).*

десет години в пустинята. Бог желае да ги заведе направо в Ханаанската земя и да ги засели там като свят и щастлив народ. Но „те не можаха да влязат поради неверието си" (Евр. 3:19). Заради отстъплението и вероотстъпничеството си загиват в пустинята и други влизат в Обетованата земя. **Не е по Божията воля и идването на Христос да се бави толкова много и Неговият народ да остава дълги години в този свят на грях и скръб.** Но неверието ги отделя от Бога. Когато отказват да извършат делото, което им е поверил, Той издига други да разгласят вестта. Смилявайки се за света, Исус забавя идването Си, за да може грешниците да имат възможност да чуят предупреждението и да намерят в Него прибежище, преди да се излее Божият гняв.

И сега както и в предишните епохи разпространяването на истина, която укорява греховете и заблудите на времето, поражда съпротива. „Понеже всеки, който върши зло, мрази светлината и не отива към светлината, да не би да се открият делата му" (Йоан 3:20). Когато виждат, че не могат да защитят позицията си чрез Писанията, хората решават да ги поддържат на всяка цена и започват да атакуват злонамерено характера и мотивите на защитниците на непопулярната истина. Това е същата стратегия, прилагана във всеки период от историята. Илия е обявен за смутител на Израел, Еремия – за предател, апостол Павел – за осквернител на храма. **От онези времена та чак до днес, верните на истината са осъждани като бунтари срещу държавата, като еретици или разколници.** Огромни множества хора, твърде невярващи, за да приемат сигурното пророческо Слово, ще приемат със сляпо доверие обвинението срещу тези,
459 които смеят да укоряват любимите на всички грехове. Този дух ще се засилва все повече и повече. **Библията категорично твърди, че наближава време, когато законите на държавата ще се разминават толкова много с Божия закон, че който реши да се покорява на всички Божии заповеди, ще рискува да бъде обвинен и наказан като престъпник.**

С оглед на това, каква е задачата на вестителя на истината? Трябва ли да стига до извода, че истината не трябва да бъде разпространявана, тъй като единственият резултат е, че кара хората да избягват или да се съпротивляват на нейните принципи? **Както и при предишните реформации, съпротивата срещу свидетелствата на Божието слово не е достатъчно основание те да не бъдат проповядвани.** Изповедта на вярата на светии и мъченици е записана в полза на идните поколения. Онези живи образци на святост и непоклатима честност са достигнали до нас, за да вдъхват смелост у хората, призовани днес да застанат като Божии свидетели. Те получават благодат и истина не само за себе си, но за да може чрез тях познанието за Бога да просвети земята. **Дал ли е Бог светлина на служителите Си в наше време? Тогава трябва да я оставят да огрее света.**

В древността Господ заявява на човека, говорещ в Негово име: „Израелевият дом няма да пожелае да те послуша, защото не желаят да послушат Мен" (Ез. 3:7). Въпреки това повелява: „И им говори думите Ми – дали ще послушат, или не – защото са бунтовници" (Ез.2:7). **Към Божия служител в наше време е отправена заповедта: "Извикай силно, не се щади; издигни гласа си като тръба, та изяви на людете Ми беззаконието им и на Якововия дом - греховете им"** (Ис. 58:1).

Доколкото се простират възможностите му, всеки един, който е приел светлината на истината, има същата тържествена и страшна отговорност, както пророкът на Израел, до когото идва Господнето слово и му казва: „Сине човешки, поставих те страж на израилевия дом. И така, чуй словото от устата Ми и ги предупреди от Моя страна. Когато кажа на безбожния: Безбожнико, непременно ще умреш! – а ти не проговориш, за да предупредиш безбожния да се
обърне от пътя си, онзи безбожник ще умре заради 460
беззаконието си, но кръвта му ще изискам от ръката ти. Но ако предупредиш безбожния за пътя му, да се обърне от него, а той не се обърне от пътя си, той ще умре заради беззаконието си, а ти си избавил душата си" (Ез. 33:7-9).

Най-голямата пречка както за приемането, така и за разпространяването на истината, е фактът, че тя води до неудобства и до отрицателно отношение към разпространителя. Ето единствения аргумент срещу истината, който нейните защитници никога не са успявали да опровергаят. **Но това не е пречка за истинските последователи на Исус. Те не чакат истината да се приеме от всички. След като се убедят какъв е дългът им, съзнателно приемат кръста**, осъзнавайки заедно с апостол Павел, че „нашата временна лека скръб произвежда все повече и повече една вечна пълна слава за нас" и заедно с древните считат „опозоряването на Христос за по-голямо богатство от египетските съкровища" (2 Кор. 4:17; Евр 11:26).

Има хора, които каквото и да говорят, остават в сърцата си служители на света, които в религиозните неща действат по-скоро със скрита цел, отколкото принципно. Трябва да избираме правото, защото е право и да оставим Бог да се грижи за

последиците. Светът дължи великите реформи на хората на принципа, вярата и смелостта. Такива хора ще извършат реформата и в наше време.

Така казва Господ: „Слушайте Ме вие, които познавате правда - народ, в чието сърце е Моят закон! Не се бойте от злобния присмех на хората, не се плашете от злословието им, защото молецът ще ги прояде като дреха и червеят ще ги прояде като вълна. Но Моята правда ще пребъде вечно и спасението Ми – във всички поколения“ (Ис. 51:7, 8).

СЕДМИЧНИЯТ ЦИКЪЛ НИКОГА НЕ Е ПРОМЕНЯН

Трудовете на историци, записките на летописци, езиците по земята, календарите и съществуването на еврейския народ – всичко това свидетелства за факта, че седмичният цикъл в нашите съвременни календари е същият като този в предишните векове – чак до времето на Христос, до Моисей и още по-далеч във времето. Бог е дал седмичния цикъл от седем дни, като съботата е последният ден. Този модел никога не е бил променян. Седмият ден от днешната седмица е истинската библейска събота. Нашият седми ден е съботата, която Исус е спазвал; бил е събота и във времето на Моисей, когато са записани Десетте заповеди. Историци и учени са съгласни, че това е така.

Ако е имало промяна на седмичния цикъл между Сътворението и Моисей, би била направена поправка при даването на Десетте заповеди на евреите. Оттогава до наши дни винаги е имало евреи, които свидетелстват за истинската събота. Тя е същият седми ден от седмицата, който се намира и в нашите календари. Макар че всички древни народи сега са смесени, евреите са останали отделени, за да могат да свидетелстват, че седмият ден е библейската събота.

Годишният цикъл е променен. През 1582 г. дължината на годината е променена, за да се включи високосната година. В резултат на тази промяна месец октомври 1582 г. е имал само 21 дни! Всяка седмица обаче е останала със седем дни. Четвъртък, 4 октомври бил последван от петък, 15 октомври. Бог е запазил седмичния цикъл през вековете. Ако не го бе направил, би било невъзможно съботата да се спазва свято, както е наредил. Сега обаче нямаме извинение да не я спазваме. Седмият ден е свят ден, осветен по Божия заповед. Седмият е събота. Неделя е първият ден. Денят, наречен събота, е шабат.

1582		OCTOBER			1582	
SUN	MON	TUE	WED	THU	FRI	SAT
	1	2	3	4	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

На 108 от общо 160 езика седмият ден е наречен „събота” [шабат]! Знаете ли, че д-р Уилям Мийд Джоунс от Лондон е подготвил графика, за да го докаже. Копие от тази графика може да бъде получена безплатно от издателя на тази книга: Поискайте „Графика на седмицата” *[BS–27-28].*

Английският е един от няколкото основни езици, на които седмият ден не е наречен „събота”. Ето няколко примера: еврейски – шабат, гръцки – сабатон, латински – сабатум, арабски – асабит, персийски – шамбин, руски – суббота, хинду – шамба, италиански – сабато, испански – сабадо.

„Като изчислим затъмненията, може да се докаже, че не е било загубено време и дните на сътворението са били седем – всеки от 24 часа” *(Д-р Хинкли, The Watchman, July 1926. – Хинкли е известен астроном.).*

„Човечеството никога не е губило седемдневната последователност на дните от седмицата и съботата в сегашните последни времена е дошла директно от Адам през вековете, без никаква празнота” (д-р Тотен, професор по астрономия в университета Йейл). „Седем е древно и почитано число сред народите по земята. Те са измервали времето със седмици от самото начало. Това произлиза от Божията събота, както е описана от Моисей в писанията му” (д-р Лаймън Коулман). „Не е имало промяна в нашия календар през изминалите векове, която да е засегнала по какъвто и да начин седмичния цикъл” *(Джеймс Робъртсън, Director American Ephemeris, Navy Department, U.S. Naval Observatory, Washington, D.C., March 12, 1932).* „Може да се каже със сигурност, че нито един ден не е бил изгубен след сътворението и въпреки всички календарни промени, не е имало нарушаване на седмичния цикъл” (д-р Франк Джефрис, член на Кралското астрономическо общество и директор на Кралската обсерватория в Гринич, Англия).

Забележително е колко всеобхватни са библейските и историческите доказателства, които подкрепят факта, че библейската събота ни е дадена от небесния Бог. Нека да спазваме съботата, която Исус Христос е спазвал! Той се е покланял в библейската събота и никога не е казвал, че трябва да спрем да я съблюдаваме. Също така никой в Библията не е заявявал нещо подобно. Седмият ден е събота и Бог никога не го е променял. За екземпляр от книгата „Отвъд Питкерн”, обясняваща забележителни подробности относно библейската събота, пишете до издателите на тази книга. Тази тема е напълно обяснена по един наистина интригуващ начин.

ПИСМО ОТ РИМ

Римокатолическата църква е отправила предизвикателство към протестантите. Издадено е от Ватикана и е публикувано в Америка чрез издателство в Ню Йорк.

Спомнете си, че след речта на архиепископ Дел Фосо пред Събора в Трент (виж с. 73, 74 от тази книга) Ватикана знае, че силата му лежи във факта, че протестантите приемат целенасочените опити на католицизма да промени Божия морален закон на Десетте заповеди.

Това писмо от Рим е толкова важно и Католическата църква го смята за толкова значимо, че ние го публикуваме тук изцяло. На някои места сме добавили скоби за пояснение.

„Ще представя един съвсем ясен и сериозен въпрос на тези, които [претендират, че] следват „Библията и само Библията", за да му отдадат цялото си внимание: Защо не спазвате свято съботния ден?

Заповедта на Всемогъщия Бог е ясно написана в Библията със следните думи: **„Помни съботния ден, за да го освещаваш. Шест дни да работиш и да вършиш всичките си работи, а седмият ден е събота на Господа, твоя Бог"** (Изход 20:8-10). А на друго място: „Шест дни да се върши работа, а седмият ден да ви бъде свят, събота за почивка за Господа. Всеки, който върши работа в този ден, да се умъртви" (Изход 35:2). Колко строга и прецизна е Божията заповед по този въпрос!"

Не бива да се върши каквато и да е работа в деня, който Бог е избрал, отделил е за Себе Си и е осветил. И съгласно тази заповед, когато израелтяните намериха човек, който събира съчки в събота, „Господ каза на Моисей: Човекът непременно трябва да се умъртви. Цялото общество да го убие с камъни вън от стана" (Числа 15:35).

След като Божията заповед е такава, тогава питам аз: Защо не я спазвате? Защо не спазвате съботния ден?"

Вероятно ще ми отговорите,че спазвате почивния ден, тъй като се въздържате от всякакви светски дела, редовно ходите на църква, произнасяте всичките си молитви и четете Библията у дома всяка неделя от живота си.

Неделята обаче не е почивният ден. Неделята е първият ден от седмицата, а съботата – седмият. Всемогъщият Бог не е дал заповед човек да спазва един ден от седем. Той е назовал собствения Си ден и е казал съвсем ясно: „Спазвай седмия ден от седмицата". Дал е и причината, поради която е избрал този ден, а не някой друг – причина, която се отнася единствено за седмия ден и не може да се отнесе към останалите дни. Бог е казал: „Защото в шест дни Господ направи небето и земята, морето и всичко, което е в тях, а на седмия ден си почина. Затова Господ благослови съботния ден и го освети" (Изход 20:11). **Всемогъщият Бог е наредил всички хора да почиват от труда си в седмия ден, тъй като самият Той си е починал в този ден. Бог не си е починал в неделя, а в събота.** В неделя, която е първият ден от седмицата, Той е започнал сътворението, но не го е завършил в този ден. Именно в събота Бог свърши делото, което беше създал (…) И Бог благослови седмия ден и го освети, защото в него си почина от цялото Си дело, което Бог беше създал и сътворил" (Битие 2:2, 3).

Не може да има нещо по-ясно и по-лесно за разбиране. Никой не се опитва да го оспори. Всички признават, че денят, който Всемогъщият Бог е определил да бъде спазван свято, е събота, а не неделя. Тогава защо спазвате неделя, а не събота?

Ще ми кажете, че съботата е еврейският ден, а за християните този ден е станал неделя. Християнският почивен ден е бил променен в неделя. Променен! Да, но от кого? Кой има властта да променя ясна заповед на Всемогъщия Бог? **Когато Бог казва: „Помни съботния ден", кой ще се осмели да заяви: „Не, вие можете да работите и да вършите всичките си светски дела в седмия ден, но трябва да спазвате вместо него първия ден"? Това е най-важният въпрос, на който не знам как ще отговорите.**

Вие сте протестанти и твърдите, че се придържате към Библията и единствено към Библията, но когато става въпрос за толкова важен въпрос като съблюдаването на един ден от седем като свят, вие противоречите на буквата на Библията и слагате друг ден на мястото на наредения от нея. Заповедта за свято спазване на седмия ден е една от Десетте заповеди. Вие вярвате, че останалите девет са все още задължителни. **Кой ви упълномощи да фалшифицирате четвъртата? Ако сте последователни във вашите принципи, ако наистина следвате Библията и единствено Библията, би трябвало да покажете някакъв текст от Новия завет, в който четвъртата заповед е ясно променена. *Да видим дали може да се намери такъв текст.*** Ще разгледам писанията на вашите собствени защитници, които са се опитали да защитят вашата прак-

тика по този въпрос.

1. Първият текст, който откривам, че се цитира по тази тема, е следният: „И така, никой да не ви осъжда за ястие или питие, или във връзка с някой празник или новолуние, или събота" (Колосяни 2:16) [церемониалните годишни съботи от Левит 23 гл., които са премахнати на кръста]. Мога да разбера библейски християнин да твърди, че според този текст не трябва да правим разлика между събота, неделя и всички останали седмични дни; че в християнската епоха всички различия между дните са премахнати. Един ден е толкова добър и свят, колкото и останалите; не трябва въобще да има почивки и святи дни. **Но нито една сричка не казва, че задълженията на съботата са прехвърлени върху друг ден.**

2. Второ, цитират се думите на св. Йоан: „В Господния Ден бях в Духа" **(Откровение 1:10)**. Възможно ли е някой да си въобрази дори за миг, че тук има сигурно и ясно правило за промяна на седмичния празник от седмия в първия ден? **Текстът мълчи по този въпрос. Там само ни е показан библейският факт, че един ден от седемте (дори не е споменато кой от тях) е наречен „Господният ден".**

3. Напомня ни се, че св. Павел е наредил на коринтските вярващи всеки „да си отделя и да събира според успеха на работите си, за да не се събира", когато той пристигне **(1Коринтяни 16:2).** Как би могло това да промени заповедта за съботата? Там е наредено събирането на милостиня (вкъщи) да се извършва в първия ден от седмицата. **В никакъв случай не е казано да не се вършат определени неща като молитва и публично поклонение в седмия ден.**

4. Именно „в първия ден от седмицата", когато учениците са събрани в заключена стая „поради страх от юдеите", Исус застава сред тях **(Йоан 20:19). Какво общо има този факт с премахване на задължението да спазваме свято седмия ден?** Нашият Господ възкръсна от мъртвите в първия ден от седмицата и същия ден вечерта се яви на учениците Си. Нека протестантите, ако желаят, да спазват свято първия ден от седмицата като благодарствено възпоменание на тази удивителна тайна, Христовото възкресение, и на доказателствата, които Той е благоволил да даде на съмняващите се ученици. **Тук обаче няма библейско основание за прекратяване на святото спазване на ден от седмицата, който Бог ясно е наредил да бъде съблюдаван по съвсем различна причина.**

5. И най-накрая, имаме примера на самите апостоли. „И в първия ден на седмицата, когато бяхме събрани за разчупването на хляба, Павел беседваше с тях, тъй като щеше да отпътува на следващия ден, и продължи словото си до среднощ" **(Деяния 20:7).** Тук имаме ясно доказателство, че учениците са чули проповед в неделя. **Няма причина да не вярваме, че те са проповядвали и в съботите [Деяния 13:14, 42-44; 16:12, 13; 17:1, 2; 18:1-4, 11].** За тези ранни християни е написано недвусмислено, че „всеки ден прекарваха единодушно в храма и разчупваха хляб по къщите си" (Деяния 2:46). **Всъщност, ние знаем от други източници, че в много църкви древните християни са имали навика да се събират за публично поклонение, да приемат светото причастие и да извършват всички останали служби в събота.** Отново казвам: Нека протестантите спазват свято, ако желаят, първия ден от седмицата, за да приличат на онези християни, които са били събрани в горницата в Троада [събранието в Троада в неделя – Деяния 20:7, малко преди събранието в Милит във вторник – Деяния 20:17-38, макар че днес никой не спазва вторниците свято поради този факт]; но нека помнят, че това не може по никакъв начин да ги освободи от задължението да спазват деня, който Всемогъщият Бог е наредил да се спазва свято, тъй като в този ден си е починал от всичките Си дела.

Не знам за друг текст от Свещеното писание, който протестантите имат навика да цитират, за да защитават обичая си да спазват свято първия ден от седмицата вместо седмия. Със сигурност тези текстове, които цитирах, не могат да задоволят никой разумен човек, приемащ писаното Божие слово така, както те твърдят, че го приемат, а именно, като единственото определено средство за научаване на Божията воля, и като хора, които наистина имат желание да спазват тази воля във всичко със смирение и простосърдечие. **Въпреки всички доводи, които някой би могъл да предложи, за да го оспори, напълно невъзможно е разумният и мислещ човек да остане доволен от текстовете, които цитирах, в смисъл, че Всемогъщият Бог е възнамерявал да прехвърли съботните постановления върху неделята.** Но въпреки това протестантите ги прехвърлят и като че ли въобще не изпитват никакви угризения, че по този начин стават виновни в нарушаването на една от Божиите заповеди.

Защо е така? **Защото макар че говорят толкова много за следване на Библията и единствено на Библията, те се ръководят по този въпрос от гласа на римокатолическата традиция. Да, колкото и да мразят и да изобличават думата „традиция", те всъщност нямат друг авторитет, на който да припишат тази пресвята и значима промяна.** Настоящото поколение от протестанти спазва свято неделята вместо съботата, тъй като са я приели от предишното поколение като част от християнската религия. А предишното поколение я е приело от по-предишното и така - назад от поколение на поколение, докато се стигне до времето, наречено

Реформация. Тогава се е случило така, че онези, които са осъществявали промяната на религията [от католицизъм в протестантизъм], са оставили една определена част от католическата вяра и практика недокоснати.

Ако всичко това се беше случило по друг начин – някой „реформатор" да би проумял, че трябва да отхвърли спазването на неделята като папска поквара и суеверие и да настоява, че съботата е денят, който Бог е определил да се спазва свято и че Той никога не е разрешавал спазването на който и да е друг ден – всички протестанти щяха да бъдат задължени, спазвайки принципа си, да следват Библията и само Библията, да признаят това учение като вярно и да се върнат към спазването на древната еврейска събота [библейската събота, дадена от Бога при сътворението, Битие 2:1-3 – 2000 години преди да има евреи] или да отрекат, че въобще има някакъв свят ден.

И така, всеки човек в днешно време, който иска искрено и без предразсъдък да си избере някаква форма на религиозна вяра и практика извън писаното Божие слово, ще стигне до същото заключение: Трябва или да повярва, че съботата от седмия ден е все още задължителна за съвестта на хората поради Божията заповед: „Помни съботния ден, за да го освещаваш", или да повярва, че въобще няма задължителен ден за освещаване. Ще стигне съвсем искрено до едно от двете заключения, но **няма да знае нищо за някакъв „християнски" почивен ден, различен от библейската събота, който се празнува в различно от съботата време и по различен начин – просто защото никъде в Свещеното Писание не се говори за такъв ден.**

Няма да ме разберете, ако погрешно предположите, че се карам с вас затова, че постъпвате по този начин въз основа на истински и правилен принцип, с други думи, католически принцип (а именно, приемането без колебание на нещо, което ви е предадено по пътя на традицията). Не желая да ви взимам дори едно парченце от Божествената [католическата] истина, която сте получили. Боже опази! Това е най-скъпоценното нещо, което притежавате, и с Божието благословение може да служи като нишка, която да ви изведе от лабиринта на [протестантската] заблуда, в който сте се изгубили повече по вина на вашите предци преди три столетия, отколкото по ваше собствено желание. **Карам се с вас не за вашата непоследователност и затова, че само понякога действате въз основа на истински принципи [спазването на католическата неделя], а защото сте приели едно изцяло фалшиво правило [отказвате като протестанти да приемете останалата част от римокатолическите традиции].**

Вие спазвате неделята, а не съботата и добре правите, защото такава е била практиката на всички християни, когато е поставено началото на протестантизма [през XVI век, както смятат католиците]. **Вие обаче сте изоставили другите католически празници,** които са били не по-малко общоприети, като сте предпочели нещо ново, въведено от хората, изобретили протестантизма, вместо непроменимата традиция от предишните 1500 години. **Ние ви обвиняваме не за това, че сте направили неделята ваш седмичен празник вместо съботата, а защото сте отхвърлили традицията [постановленията на Рим], която е единственото сигурно и ясно правило, с което съблюдаването на неделята може да бъде оправдано. Ние постъпваме по същия начин като вас и не спазваме съботата, а неделята, но между нас има една важна разлика: ние не претендираме като вас, че го правим въз основа на една книга [Библията].** Ние, католиците, го приемаме от един жив учител и този учител е Римокатолическата църква. **Нещо повече, ние вярваме, че не всичко, което Бог иска от нас да знаем и да вършим, е записано в Библията, но също, че има неписано Божие слово [словата на папи, църковни събори и светии], на което сме длъжни да вярваме и да се подчиняваме…**

Следователно ние, католиците, имаме същото основание да спазваме свято неделята вместо съботата, каквото имаме за всяка друга точка от нашето верую, а именно: авторитетът на „Църквата на живия Бог, стълб и подпора на истината" (1Тимотей 3:15); докато **вие, протестантите, нямате какъвто и да е авторитет на своя страна. Не съществува библейско основание за неделята в Библията, а вие не допускате, че може да има някакво друго основание. Както вие, така и ние всъщност следваме католическата традиция по този въпрос. Ние я следваме, защото вярваме, че тя е част от Божието слово и че Католическата църква е нейният определен от Бога пазител и тълкувател. Вие я следвате, като в същото време я обявявате за погрешно и измамно ръководство,** което „осуетява Божията заповед" (Матей 15:6)" *(„Защо не спазваме свято съботния ден?, с. 3-15, Трактати на Клифтен, том 4, издание на Католическата църква от 1869 г.)*. *Първоначално публикувано в Северна Америка от издателска къща „Т.У. Стронг" в Ню Йорк с цел да помогне на вярващите „извън кошарата" да намерят обратния път към Църквата майка във Ватикана.*

27 глава

Когато огънят угасне

Съвременни пробуждания

Какво се е случило с нашата епоха? Служения, които не служат. Съживления, които не съживяват. Съживленията от минали времена са носели дълбоко себеизследване, смирение, битка за душите. Хората не са се бояли от лишения и жертви.

Времената се променят. Светът буквално навлиза в църквата. Какво се е случило? И защо се случва?

Винаги когато се проповядва с вяра, Божието слово постига резултати, които доказват Божествения му произход. Господният Дух придружава вестта на служителите Си и думите им имат сила.
461 **Съвестта на грешниците се пробужда.** Светлината, „идеща на света, осветлява всеки човек“, огрява потайните кътчета на душите им и се откриват скритите в тъмнина неща. **Умовете и сърцата им са докоснати. Те започват да осъзнават своя грях, правдата и идващия съд.** У тях се поражда чувство за праведността на Йехова и ужасът, да не би да се явят виновни и нечисти пред Този, Който изпитва сърцата. В мъката си извикват: „Кой ще ме избави от това тяло на смъртта?“. Когато откриват кръста на Голгота с неговата безкрайна жертва за човешките грехове, те осъзнават, че нищо освен заслугите на Христос не би могло да изкупи техните престъпления. Единствено това би могло да примири човека с Бога. **С вяра и смирение приемат те Божия Агнец, Който отнема греха на света.** Чрез кръвта на Исус получават „опрощаване на греховете, извършени по-напред“.

Тези души започват да дават плодове, достойни за покаяние. Приемат с вяра истината и се кръщават, и възкръсват за нов живот – нови създания в Исус Христос. Вече не се ръководят от предишните си похотливи желания, но чрез вяра в Божия Син вървят по стъпките Му, за да отразяват Неговия характер и да очистват себе си, както Той е чист. Сега започват да обичат нещата, които някога са им били омразни, а се отвращават от онова, което някога са обичали. 462 Високомерните и властните стават кротки и смирени по сърце. Суетните и повърхностните стават сериозни и скромни. Нечестивите се изпълват с благоговение, пияниците стават въздържатели, а склонните към разврат – чисти. Престават да се съобразяват със суетните светски моди. Християните започват да се стремят не към външно разкрасяване, тоест „плетене на косата, кичене със злато или обличане със скъпи дрехи, а скритият човек на сърцето, с нетленното украшение на кротък и тих дух, което е скъпоценно пред Бога“ (1 Петр. 3:3, 4).

Пробужданията довеждат до дълбоко изпитване на сърцето и до смирение. Те се характеризират с тържествено и сериозно апелиране към грешника, със сърдечно състрадание към изкупените с Христовата кръв. Мъже и жени се молят и настойчиво представят пред Бога нуждата за спасението на душите си. **Плодовете на такива пробуждания са хора, които не се страхуват от себеотрицанието и жертвата, но ликуват, че са счетени достойни да претърпят укори и изпитания заради Христос. Околните виждат как се преобразява животът на изповядващите името на Господа.** Те оказват добро влияние и на самото общество. Привързват се към Христос и сеят в Духа, за да пожънат вечен живот.

За такива хора може да се каже: “...наскърбяването ви доведе до покаяние (...) Защото скръбта по Бога докарва спасително покаяние, което не причинява разкаяние; но светската скръб докарва смърт. Защото ето, това, дето се наскърбихте по Бога, какво усърдие породи във вас, какво себеочистване, какво негодувание, какъв страх, какво ожидане, каква ревност, какво мъздовъздаване! Във всичко вие показахте, че сте чисти в това нещо” (2 Кор. 7:9-11).

Именно това е резултатът от действието на Божия Дух. **Покаянието в никакъв случай не може да бъде искрено, ако не доведе до реформиране на живота.** Ако грешникът върне заложената вещ, възстанови открадната, изповяда греховете си и обича Бога и ближните си, може да бъде сигурен, че се е примирил с Бога. Такива са резултатите от
463 периодите на религиозно пробуждане в предишните

години. Съдейки по техните последици, сигурно е, че са благословени от Бога чрез спасяването на души и за възвисяване на човечеството.

Но много от съвременните пробуждания коренно се различават от проявите на Божествената благодат, които в по-ранни периоди са придружавали усилията на Божиите служители. Вярно е, че се поражда широк интерес, много хора твърдят, че са обърнати във вярата и се наблюдава огромен растеж на църквите. Въпреки това резултатите не дават основание да се смята, че има съответното израстване в истинския духовен живот. Светлината, която се разпалва за малко, скоро угасва, оставяйки още по-гъста тъмнина отпреди.

Популярните пробуждания често се осъществяват чрез разпалване на въображението, чрез възбуждане на чувствата и задоволяване на интереса към нещо ново и вълнуващо. Така спечелените „новоповярвали“ нямат почти никакво желание да слушат библейската истина, не проявяват почти никакъв интерес към свидетелството на пророците и апостолите. Ако в религиозната служба няма нещо впечатляващо чувствата, тя не е привлекателна за тях. Вест, която се позовава на безпристрастния разум, не поражда никаква реакция. Ясните предупреждения от Божието слово, свързани с вечната съдба на всеки човек, изобщо не привличат вниманието на тези хора.

За всяка истински обърната душа връзката с Бога и вечните неща ще стане главната цел на живота. **Но къде в днешните популярни църкви да открием духа на посвещение на Бога? Новоповярвалите не се отказват от гордостта и любовта си към света.** След своето обръщане те не проявяват по-голяма готовност да се жертват, да вземат кръста си и да следват смирения и скромен Исус, отколкото преди това. Религията е станала за посмешище на невярващите и скептиците, защото толкова много християни по име не познават нейните принципи. Силата на благочестието почти е изчезнала от църквите. **Пикници, църковни театрални представления, църковни панаири, изящни църковни сгради, лична показност са пропъдили мислите за Бога.**
464 **Съзнанието на вярващите е погълнато от стремеж към имоти, притежания и светски дела**, а вечните неща получават само бегло внимание.

Въпреки доминиращия упадък на вярата и благочестието, в тези църкви има и истински последователи на Христос. Преди последното изливане на Божиите съдби върху земята, сред народа на Господа ще има такова пробуждане на първоначалното благочестие, каквото не се е наблюдавало от апостолски дни. Божият Дух и сила ще се излеят върху Неговите чеда. **В този момент много хора ще се отделят от църквите, в които любовта към този свят е заместила любовта към Бога и Неговото Слово.** Голяма част както от проповедниците, така и от миряните с охота ще приемат онези велики истини, които Бог е определил да бъдат разгласявани днес, за да се подготви един народ за Второто пришествие на Господа. **Врагът на душите иска да попречи на това дело. И преди да настъпи времето за това движение, той ще се опита да го предотврати, като въведе негов фалшификат. В църквите, които успее да подчини на коварното си влияние, той ще направи да изглежда така, сякаш се излива Божието специално благословение.** Ще се събуди уж голям интерес към религията. Много хора ще ликуват, че Бог действа по свръхестествен начин за тях, когато всъщност действа друг дух. Под религиозна маска Сатана ще се опита да разпростре властта си върху целия християнски свят.

В голяма част от пробужданията от последния половин век действат повече или по-малко същите влияния, които ще се проявят и в по-големите движения в бъдещето. Има емоционална възбуда и смесване на истината с лъжа, което заблуждава напълно хората. Но всеки има възможност да разбере истината. В светлината на Божието слово не е трудно да се определи същността на тези движения. **Винаги когато вярващите пренебрегват свидетелствата на Библията и обръщат гръб на онези ясни, изпитващи истини, които изискват себеотрицание и отказване от света, можем да бъдем сигурни, че не носят печата на Божието благословение.** Според даденото от самия Христос правило **„По плодовете им ще ги познаете“** (Мат. 7:16) е очевидно, че тези
движения не са резултат от действието на Божия Дух. 465

Бог е дал откровение за Себе Си в истините от Своето Слово; и за всички, които ги приемат, те са щит срещу измамите на Сатана. Именно пренебрегването на тези истини е отворило врата за злините, които сега са толкова широко разпространени в религиозния свят. **Същността и важността на Божия закон са се изгубили до голяма степен от погледа. Неправилното разбиране на неговия характер, вечност и задължителност е довело до заблуди във връзка с обръщането и освещението и до понижаване стандарта на благочестие в църквите.** Това е причината Божият Дух и сила да липсват в съвременните пробуждания.

В различните деноминации има изключително благочестиви хора, които признават този факт и

се възмущават от него. Професор Едуардс А. Парк прави следното компетентно изказване, когато изяснява съвременните опасности пред религията: **„Главната опасност за нас е, че не се проповядва задължителността на Божия закон.** В миналото амвонът беше ехо от гласа на съвестта (…) Нашите най-изтъкнати проповедници придаваха невероятна сила на проповедите си, като следваха примера на Господ Исус Христос и изтъкваха значението на Божия закон, неговите заповеди и наказания. Повтаряха двете велики максими, че Законът е копие на Божественото съвършенство и **че човекът, който не обича Закона, не обича и евангелието, защото Законът, както и евангелието, е огледало, отразяващо истинската същност на Бога. Тази опасност води до друга – грехът вече не изглежда толкова чудовищен, страшен, дефектен. Колкото е праведна заповедта, толкова е престъпно и нейното нарушаване (…)**

Тясно обвързана с вече споменатите опасности е тази **да се подценява Божията справедливост.** Съвременният проповедник има склонност да отделя справедливостта на Бога от Неговата милост, чрез което превръща милостта в сантименталност, вместо да я издига като принцип. Новата теологична „призма“ разделя това, което Бог е съединил. **Божественият закон добър ли е, или лош? Добър**
466 **е. Следователно справедливостта е нещо добро. Защото тя представлява готовност на волята да се изпълнява Законът. От нагласата да подценяват Божия закон и справедливост, както и колко сериозно и лошо е човешкото непослушание, хората лесно се подхлъзват към нагласата да подценяват благодатта, която е осигурила изкуплението от греха“.** По този начин евангелието изгубва ценността и значението си в съзнанието на хората и много скоро те на практика са готови да отхвърлят и самата Библия.

Много религиозни учители твърдят, че чрез смъртта Си Христос е премахнал Закона и затова хората са освободени от неговите изисквания. Има някои, които го представят като тежко бреме, а в контраст с „робуването“ на Закона представят свободата, на която човек се наслаждава чрез евангелието.

Но не такова е отношението на пророците и апостолите към светия Божи закон. Давид казва: „Ще ходя нашироко, защото се стремих към Твоите правила“ (Пс. 119:45). Апостол Яков, който пише след смъртта на Христос, нарича Десетте заповеди „царския Закон“ и „съвършения Закон на свободата“ (Яков 2:8; 1:25). А авторът на Откровение, половин век след разпятието на Христос, произнася благословение върху тези, „които изпълняват неговите заповеди, за да имат власт над дървото на живота и да влязат през портите в града“ (Откр. 22:14; ЦП).

Твърдението, че Христос чрез смъртта Си е отменил Закона на Своя Отец няма никакво основание. Ако е било възможно да бъде променен или премахнат, тогава не е било необходимо Христос да умира, за да спасява хората от наказанието за греха. Смъртта на Божия Син ни най-малко не доказва, че Законът е отменен, но напротив – доказва неговата неотменимост. Божият Син е дошъл да „възвеличи Закона и да го направи почитан“ (Ис. 42:21). Той казва: „Да не мислите, че съм дошъл да отменя Закона (…) докато премине небето и земята, нито една йота, нито една точка от Закона няма да премине (Мат. 5:17, 18). А по отношение на Себе Си заявява: „Радвам се да върша волята Ти, Боже мой, и Твоят Закон е вътре в сърцето Ми“ (Пс. 40:8).

Божият закон е непроменим по самата си същ- 467
ност. Той е откровение на волята и характера на своя Автор. Бог е любов и Неговият закон е любов. Неговите два принципа са любов към Бога и любов към човека. „Любовта изпълнява Закона“ (Римл. 13:10). Характерът на Бога е праведност и истина: такъв е характерът и на Неговия Закон. Псалмистът казва: „Твоят Закон е истина (…) всички Твои заповеди са правда“ (Пс. 119:142, 172). Апостол Павел заявява: „Законът е свят и заповедта – свята, справедлива и добра“ (Римл. 7:12). **Закон, който е израз на мисълта и волята на Бога, трябва да бъде така вечен, както своя Автор.**

Целта на обръщането и освещението е хората да се примирят с Бога, като съобразят живота си с принципите на Неговия закон. В началото човекът е създаден по Божия образ. Той е в съвършена хармония с природата и с Божия закон. Принципите на правдата са записани в сърцето му. Но грехът го отчуждава от неговия Създател. Той вече не отразява Божествения образ. Сърцето му става враждебно настроено към принципите на Божия закон. „Стремежът на плътта е вражда против Бога, понеже не се покорява на Божия закон, нито пък може“ (Римл. 8:7). Но „Бог толкова възлюби света, че даде Своя Единороден Син“, за да може човекът да бъде примирен с Бога. Чрез заслугите на Христос може да се възстанови хармонията между него и Твореца. Сърцето му трябва да бъде обновено чрез Божията благодат. Той трябва да получи нов живот отгоре. Тази промяна е новорождението, без което човекът, казва Исус, „не може да види Божието царство“.

БОЖИЯТА БЛАГОДАТ, КОЯТО ДАВА СИЛА

Как Библията описва Закона на Десетте заповеди?

„Наредбите на Господа са прави, веселят сърцето; заповедта на Господа е светла, просветлява очите" (Псалм 19:7). „Така че Законът е свят и заповедта - свята, справедлива и добра" (Римляни 7:12). „Всички Твои заповеди са правда" (Псалм 119:142). „Отдавна познах от Твоите свидетелства, че Ти си ги основал до века" (Псалм 119:152).

Какво е отношението на спасения по благодат грешник спрямо Закона?

1. Законът става стандарт в живота му.

„Защото това е любов към Бога - да пазим Неговите заповеди" (1Йоаново 5:3).

2. Той позволява на Христос да изпълни в него правдата на Закона.

„... Бог, като изпрати Сина Си в плът, също като греховната плът, заради греха, и осъди греха в плътта, за да се изпълнят изискванията на Закона в нас, които ходим не по плът, а по Дух" (Римляни 8:3, 4).

3. Христос изписва Закона в сърцето.

„Ето заветът, който ще направя с тях след онези дни, казва Господ: ще положа Законите Си в сърцата им и ще ги напиша в умовете им" (Евреи 10:16).

Каква е връзката между благодат, вяра, любов и закон?

1. Благодатта е незаслужена милост. Благодатта обаче не ни разрешава да продължим да съгрешаваме.

„Тогава какво? Да грешим ли, защото не сме под Закон, а под благодат? Да не бъде!" (Римляни 6:15; виж също стихове 16, 17).

2. Вярата не отменя Закона, а го укрепва.

„Тогава отменяме ли Закона чрез вяра? Да не бъде! А утвърждаваме Закона" (Римляни 3:34).

3. Вярата дава сила да побеждаваме.

„Защото всичко, което е родено от Бога, побеждава света; и това е победата, която е победила света - нашата вяра" (1Йоаново 5:4).

4. Любовта е изпълнение на Закона.

„Любовта не върши зло на ближния, следователно любовта е изпълнение на Закона" (Римляни 13:10).

5. Истинската любов спазва заповедите.

„Защото това е любов към Бога - да пазим Неговите заповеди; и заповедите Му не са тежки" (1Йоаново 5:3).

ЕВАНГЕЛИЕТО И БОЖИЯТ СТАНДАРТ

„Защото нито едно създание няма да се оправдае пред Него чрез делата на Закона, понеже чрез Закона става само познаването на греха" (Римляни 3:20).

„Който опази целия Закон, а съгреши в едно нещо, бива виновен във всичко" (Яков 2:10).

„Защото не се срамувам от благовестието Христово, понеже то е Божията сила за спасение на всеки, който вярва" (Римляни 1:16).

„Тя ще роди Син, Когото ще наречеш Исус, защото Той е, Който ще спаси народа Си от греховете му" (Матей 1:21). „Ние проповядваме разпънатия Христос (...) Божия сила и Божия мъдрост" (1Коринтяни 1:23, 24).

„... в свитъка на книгата е писано за Мен. Радвам се да върша волята Ти, Боже мой, и Твоят Закон е вътре във вътрешностите ми" (Псалм 40:7, 8). „... Божията правда, за която свидетелстват Законът и пророците" (Римляни 3:21).

„Тогава отменяме ли Закона чрез вяра? Да не бъде! А утвърждаваме Закона" (Римляни 3:31). „Ето Божия Агнец, Който взема греха на света!" (Йоан 1:29). „Господ благоволи заради правдата Си да възвеличи Закона и да го направи почитан" (Исая 42:21).

„Чули сте, че е било казано: „Не прелюбодействай." Но Аз ви казвам, че всеки, който гледа жена, за да я пожелае, вече е прелюбодействал с нея в сърцето си" (Матей 5:27, 28).

ПОСЛУШАНИЕ ЧРЕЗ ВЯРА

„... чрез Когото [Христос] получихме благодат и апостолство, за да покоряваме на вярата всички народи в Неговото Име" (Римляни 1:5).

„... и усъвършенстван, стана причина за вечно спасение на всички, които са Му послушни" (Евреи 5:9).

„С вяра Авраам, когато беше повикан (...) послуша" (Евреи 11:8).

„В твоето потомство ще се благославят всичките народи на земята, защото си послушал гласа Ми" (Битие 22:18).

„Понеже в Христос Исус нито обрязването има някаква сила, нито необрязването, а вярата, която действа чрез любов" (Галатяни 5:6).

„Защото не бих се осмелил да говоря за нещо, освен онова, което Христос е извършил чрез мен, за да приведе езичниците в покорност - чрез слово и дело" (Римляни 15:18). „Ето, послушанието е по-добро от жертвата и покорството - от тлъстината на овни" (1Царе 15:22).

„Понеже събаряме помисли и всичко, което се издига високо против познанието на Бога, и пленяваме всяка мисъл да се покорява на Христос" (2Коринтяни 10:5).

„И им каза: Вие успешно осуетявате Божията заповед, за да спазите своето предание!" (Марк 7:9).

„... а на вас, наскърбените, да даде утеха заедно с нас, когато Господ Исус се яви от небето с ангелите на Своята мощ в пламтящ огън, за да даде възмездие на онези, които не познават Бога и които не се покоряват на благовестието на нашия Господ Исус" (1Солунци 1:7, 8).

„Тъй като сте очистили душите си чрез послушание на истината" (1Петрово 1:22).

„Ако слушате доброволно, ще ядете благото на земята" (Исая 1:19).

„... да не бъдете лениви, а да подражавате на онези, които чрез вяра и търпение наследяват обещанията" (Евреи 6:12).

НЕОБХОДИМА Е ПОМОЩ, ЗА ДА СМЕ ПОСЛУШНИ

„Да ходите по целия път, който Господ, вашият Бог, ви заповяда, за да живеете и да ви бъде добре, и да продължите дните си в земята, която ще притежавате" (Второзаконие 5:33).

„И моят Бог ще снабди всяка ваша нужда според Своите богатства в слава в Христос Исус" (Филипяни 4:19).

Първата стъпка към примиряването с Бога е убеждението за грях. „Грехът е беззаконие“; „чрез Закона става само познаването на греха“ (1 Йоан. 3:4; Римл. 3:20). **За да осъзнае вината си, грешникът трябва да сравни своя характер с Божия велик стандарт за праведност.** Той е „огледало“, което показва какво представлява съвършено праведният характер и му позволява да открие своите собствени недостатъци.

Законът разкрива пред човека греховете му,
468 **но не осигурява никакъв лек.** От една страна, обещава живот на послушните, от друга – заявява, че престъпникът е осъден на смърт. **Единствено евангелието на Христос може да го освободи от осъждането или осквернението на греха. Грешникът трябва да покаже, че се покайва пред Бога, Чийто Закон е нарушил, и да прояви вяра в Христос, в Неговата изкупителна жертва.** По този начин получава „опрощаване на греховете, извършени по-напред“ и става участник в Божието естество. След като получи духа на осиновението, става Божие дете, заради което и вика: „Авва Отче!“.

Сега вече свободен ли е да нарушава Божия Закон? Апостол Павел казва: **„Тогава отменяме ли Закона чрез вяра? Да не бъде! Но утвърждаваме Закона“** (Римл. 3:31). **„Как ние, които сме умрели за греха, ще живеем още в него?“** (6:2). А Йоан заявява: „Това е любов към Бога – да пазим Неговите заповеди; и заповедите Му не са тежки“ (1 Йоан. 5:3). **При новорождението сърцето е доведено до единство с Бога, както и в хармония с Неговия Закон. Когато в грешника се осъществи тази огромна промяна, той е преминал от смърт към живот,** от грях към святост, от престъпление и бунт към послушание и вярност. Старият живот на отчуждение от Бога е приключил. Започва новият живот на примирение с Бога, вяра и любов. Тогава ще се „изпълнят изискванията на Закона в нас, които ходим не по плът, а по Дух“ (Римл. 8:4). А душата ще възкликне: „Колко обичам Твоя Закон! Цял ден той е размишлението ми!“ (Пс. 119:97).

„Законът на Господа е съвършен, освежава душата; свидетелството на Господа е вярно, прави невежия мъдър“ (Пс. 19:7). **Без Закона хората нямат правилна представа за чистотата и светостта на Бога или за своята собствена вина и нечистота. Не могат да получат истинско убеждение за грях и няма да почувстват никаква нужда от покаяние.** Ако не осъзнаят, че са окончателно осъдени на смърт като нарушители на Божия закон, няма да имат нужда от изкупителната кръв на Христос. Надеждата за спасение се приема без радикална промяна на сърцето и без реформиране на живота. Това води до изобилие от повърхностни обръщания и към църк- 469
вата се присъединяват много хора, които никога не са създавали лична връзка с Христос.

Днес в религиозните движения се ширят погрешни теории за освещението, които също произлизат от пренебрегването или отхвърлянето на Божия закон. Тези теории са едновременно и погрешни в доктринално отношение, и опасни в практическите си резултати. А фактът, че се възприемат толкова положително, показва, че е още по-важно всички да имат правилно разбиране за ученията на Писанията по този въпрос.

Истинското освещение е библейска доктрина. В писмото си до Солунската църква апостол Павел заявява: „Понеже това е Божията воля – вашето освещение“ (1 Сол. 4:3). И се моли: „Сам Бог на мира да ви освети напълно“ (5:23). **Библията категорично учи какво представлява освещението и как трябва да бъде постигнато. Спасителят се моли за учениците Си: „Освети ги чрез истината; Твоето Слово е истина“** (Йоан 17:17). Апостол Павел поучава, че вярващите трябва да бъдат „осветени от Светия Дух“ (Римл. 15:16). Каква е работата на Духа? Исус казва на учениците Си: „Когато дойде Онзи, Духът на истината, ще ви води в цялата истина“ (Йоан 16:13). А псалмистът възкликва: **„Твоят Закон е истина“**. Словото и Духът на Бога разкриват на хората великите принципи на правдата, въплътени в Неговия Закон. И **тъй като Законът е „свят, праведен и добър“, копие на Божественото съвършенство, следва, че характерът, оформен посредством послушание спрямо него, ще бъде съвършен. Христос е изряден пример за такъв характер.** Той казва: „Аз опазих заповедите на Своя Отец“; „Аз винаги върша онова, което на Него е угодно“ (Йоан 15:10; 8:29). Последователите Му трябва да станат като Него – чрез Божията благодат да изградят характера си в хармония с принципите на светия Му Закон. Такова е освещението според Библията.

Това може да се осъществи само чрез вяра в Христос посредством силата на обитаващия в душата Божи Дух. Апостол Павел съветва вяр- 470
ващите: „Изработвайте спасението си със страх и трепет, защото Бог е Този, Който действа във вас, за да желаете и да постъпвате според Неговото благоволение“ (Фил. 2:12, 13). **Християнинът ще чувства позивите на греха, но постоянно ще се бори срещу него. Именно затова е нужна помощта на Христос.** Човешката слабост се обединява с Божията сила и

вярата възкликва: „Благодарение да бъде на Бога, Който ни дава победата чрез нашия Господ Исус Христос!“ (1 Кор. 15:57).

Писанията ясно показват, че освещението е постоянно развиващ се процес. Когато при обръщането си грешникът се примирява с Бога чрез изкупителната кръв, това е само началото на християнския живот. Сега той трябва да се стреми към съвършенство, да израства до „мярката на ръста на Христовата пълнота“ (Еф. 4:13). Апостол Павел казва: „Едно правя – като забравям задното и се простирам към предното, гоня целта за наградата на горното призвание от Бога в Христос Исус“ (Фил. 3:13, 14). А **Петър представя стъпките, чрез които се постига библейското освещение:** „Като положите всяко старание, прибавете на вярата си добродетел, на добродетелта – познание, на познанието – себеобуздание, на себеобузданието – търпение, на търпението – благочестие, на благочестието – братолюбие и на братолюбието – любов (…) като вършите тези неща, никога няма да се спънете“ (2 Петр. 1:5-10).

Хората, преживяващи библейското освещение, ще имат смирен дух. Като Моисей, те са видели страшното величие на светостта и собственото си недостойнство в сравнение с чистотата и възвишеното съвършенство на Безкрайния.

Пророк Даниил е образец на истинско освещение. Дългият му живот е посветен на благородна служба на неговия Господ. Той е „възлюбен“ (Дан. 10:11) от Небето. Но вместо да претендира за чистота и святост, този почитан пророк се отъждествява с истински грешния Израел, когато отправя молитва към Бога за своя народ: „Защото не заради своята правда принасяме молбите си пред Теб, а заради многото Твои милосърдия“ (Дан. 9:18). „Съгрешихме и
471 вършихме безбожие“ (ст. 15). Той заявява: „Говорех и се молех, и изповядвах своя грях и греха на народа си“ (ст. 20). Когато по-късно му се явява Божият Син, за да му даде наставления, Даниил казва: „Цветът на лицето ми стана мъртвешки бледен и не ми остана сила“ (Дан.10:8).

Когато чува гласа на Господа от бурята, Йов възкликва: „Затова се гнуся от себе си и се кая в пръст и пепел“ (Йов 42:6). А когато Исая вижда Господнята слава и чува песента на херувимите „Свят, свят, свят Господ на войнствата“, извиква: „Горко ми, защото загинах!“ (Ис. 6:3, 5). Павел, след като е занесен до третото небе и чува неща, които за човек е невъзможно да изрече, говори за себе си като за „най-нищожния от всички светии“ (2 Кор. 12:2-4; Еф. 3:8). Възлюбеният Йоан, който се обляга на гърдите на Исус и вижда славата Му, пада като мъртъв пред нозете на ангела (Откр. 1:17).

Хората, които ходят в сянката на Голготския кръст, не могат в никакъв случай да възвеличават себе си, нито да се хвалят постоянно, че са освободени от греха. Те чувстват, че именно техните грехове са причинили мъченията, които съкрушават сърцето на Божия Син, и тази мисъл ще ги води към огромно смирение. **Живеещите най-близо до Исус ще забелязват най-ясно слабостта и греховността на човечеството и единствената им надежда ще бъде в заслугите на разпънатия на кръста и възкръснал Спасител.**

„Освещението“, което сега става все по-популярно в религиозния свят, носи в себе си дух на себевъзвишаване и незачитане на Божия закон, според който то не отговаря на принципите на библейската религия. Неговите защитници поучават, че освещението е мигновен процес, чрез който само посредством вяра постигат съвършена святост. „Само вярвайте – казват те – и получавате благословенията.“ Не се изискват никакви по-нататъшни усилия от получателя. **В същото време отричат авторитета на Божия закон, заявявайки категорично, че са освободени от задължението да спазват заповедите. Но възможно ли е хората да бъдат свети, в хармония с волята и характера** 472
на Бога, без да бъдат в съгласие с принципите, които са израз на Неговото естество и воля и които показват какво одобрява Той?

Желанието за една лесна религия, която не изисква никаква борба, никакво себеотрицание, никакво отделяне от безумието на света, е популяризирало доктрината „вярвай и само вярвай“. Но какво казва Божието слово? Апостол Яков пита: „Каква полза, братя мои, ако някой казва, че има вяра, а няма дела? Може ли вярата му да го спаси? (…) Обаче искаш ли да познаеш о, суетни човече, че вярата без дела е мъртва? Авраам, нашият баща, не се ли оправда чрез дела, като принесе сина си Исаак на жертвеника? Ти виждаш, че вярата действаше заедно с неговите дела и че чрез делата вярата стана съвършена (…) Виждате, че човек се оправдава чрез дела, а не само чрез вяра“ (Яков 2:14-24).

Свидетелството на Божието слово доказва погрешността на това заблуждаващо учение за вяра без дела. Когато претендираме за благоразположението на Небето, без да се съобразяваме с условията, при които Бог дарява милостта, проявяваме не вяра, а дързост. Защото истинската вяра се основава на обещанията и на осигурените благословения, пред-

ставени в Писанията.

Никой да не се самозаблуждава с вярването, че може да стане свят, докато съзнателно нарушава кое да било от Божиите изисквания. Когато извършваме нещо, за което знаем, че е грях, това заглушава укоряващия глас на Духа и отделя душата от Бога. „Грехът е беззаконие.“ И „никой, който съгрешава [престъпва Закона], не Го е видял и не Го е познал“ (1 Йоан. 3:6). Въпреки че в посланията си Йоан се спира надълго и нашироко върху любовта, той не се колебае да разкрие истинския характер на хората, които твърдят, че са осветени, докато в същото време нарушават Божия Закон в живота си. „Който казва: Познах Го, а заповедите Му не пази, е лъжец и истината не е в него. Но който пази Словото Му, Божията любов в него наистина е съвършена“ (1 Йоан. 2:4, 5). Това е тестът за всяко човешко вероизповеда-
473 ние. Не можем да припишем святост на никой човек, без да го преценим с единствения Божи критерий за святост както на небето, така и на земята. **Ако хората не придават никакво значение на моралния Закон, ако омаловажават и олекотяват Божиите заповеди, ако нарушават и най-малката от тях и учат другите да правят така, няма да имат никаква стойност в очите на Небето** и можем да бъдем сигурни, че твърденията им нямат абсолютно никакво основание.

А самата претенция, че някой е без грях, е доказателството, че той е много далеч от светостта. Това е така, защото изобщо няма реална представа за безкрайната чистота и святост на Бога или за това какъв трябва да стане човек, за да бъде в хармония с Неговия характер. За да се смята за свята, тази личност със сигурност няма никаква действителна представа за чистотата и възвишената красота на Исус и за това колко злокачествен и зловреден е грехът. Колкото по-голямо е разстоянието между човека и Христос и колкото по-неправилни са представите му за Божия характер и изисквания, толкова по-праведен се вижда той в собствените си очи.

Описаното в Библията освещение обхваща цялата личност – дух, душа и тяло. Апостол Павел се моли за солунците: "И дано се запазят непокътнати духът, душата и тялото ви без порок до Пришествието на нашия Господ Исус Христос" (1 Сол. 5:23). Пише още на вярващите: „Братя, аз ви умолявам, чрез Божиите милости, да представите телата си за жертва жива, свята, благоугодна на Бога“ (Римл. 12:1). По времето на древния Израел всяка принесена на Бога жертва е преглеждана внимателно. Ако се открие някакъв дефект в животното, то не се приема, защото Бог е заповядал приносът да бъде „без недостатък“. Така и на християните е заповядано да представят телата си като „жертва жива, свята, благоугодна на Бога“. За да стане това, **всички техни сили трябва да бъдат запазени във възможно най-добро състояние. Всеки навик, който уврежда физическите или умствените способности, прави човека негоден да служи на Създателя си.** А ще се задоволи ли Бог с нещо по-малко от най-доброто, което можем да Му принесем? Христос казва: „Да възлюбиш Господа, твоя Бог, с цялото си сърце“. Хората, които наистина обичат Бога с цялото си сърце, ще искат да Му служат 474
по най-добрия начин и постоянно ще се стремят да приведат всеки аспект от личността си в хармония със законите, които ще подобрят способността им да вършат Неговата воля. **Те няма да изтощават, нито ще оскверняват жертвата, която представят пред своя Небесен Отец, като угаждат на апетита или страстите си.**

Апостол Петър казва: „Да се въздържате от плътски страсти, които воюват против душата“ (1 Петр. 2:11). Всяко греховно удоволствие парализира способностите и притъпява умствените и духовните възприятия. Тогава Божието слово и Дух не могат да оказват почти никакво влияние върху сърцето. Павел пише на коринтяните: „Нека очистим себе си от всяка плътска и духовна нечистота, като се усъвършенстваме в святост в страх от Бога“ (2 Кор. 7:1). И сред плодовете на Духа – „любов, радост, мир, дълготърпение, благост, милост, вярност, кротост“ – той изброява и „себеобуздание“ (Гал. 5:22, 23).

Въпреки тези боговдъхновени съвети, колко много от мнимите християни изтощават силите си, като гонят печалби или се покланят на модата; колко много от тях разрушават Божия образ в себе си чрез лакомия, пиянство и забранени удоволствия. А вместо да осъжда това, църквата твърде често насърчава злото, като се възползва от апетита, желанието за печалба или любовта към удоволствия, за да напълни църковната каса, което любовта към Христос е „твърде слаба“ да направи. Ако Исус влезеше в днешните църкви и видеше гуляите и несвятата и незаконна търговия, извършвани там в името на религията, нямаше ли да изгони тези осквернители, както е изгонил обменителите на пари от храма?

Апостол Яков заявява, че мъдростта отгоре е „първо чиста“. Ако беше срещнал хората, които изговарят скъпоценното име на Исус с осквернени от тютюна устни, чиито дъх и душа са заразени със зловонието му и които замърсяват небесния въздух и принуждават всички около тях да дишат тази отрова – ако апостолът се беше сблъскал с толкова противен 475

ТОВА Е ИСТИНСКО ОСВЕЩЕНИЕ

„Не се моля да ги вземеш от света, а да ги пазиш от лукавия. Те не са от света, както и Аз не съм от света. Освети ги чрез истината; Твоето Слово е истина" *(Йоан 17:15-17).*

„А вие сте от Него в Христос Исус, Който стана за нас мъдрост от Бога и правда, и освещение, и изкупление; така че, както е писано: "… който се хвали, с Господа да се хвали" *(1Коринтяни 1:30, 31).*

„… както и Христос възлюби църквата и предаде Себе Си за нея, за да я освети, като я очисти с водно умиване чрез Словото, за да я представи на Себе Си църква славна, без петно или бръчка, или друго такова нещо, а да бъде свята и непорочна" *(Ефесяни 5:25-27).*

„Всеки, който изповядва Господнето Име, да отстъпи от неправдата (…) Обаче, ако някой очисти себе си от тези, той ще бъде съд за почтена употреба, осветен, полезен на стопанина, приготвен за всяко добро дело. Избягвай младежките страсти и заедно с тези, които призовават Господа от чисто сърце, се стреми към правдата, вярата, любовта, мира" *(2Тимотей 2:19, 22, 23).*

„Затова и Исус, за да освети народа чрез Своята собствена кръв, пострада вън от градската порта. И така, нека и ние излизаме към Него вън от стана, понасяйки Неговия позор" *(Евреи 13:12, 13).*

„… избрани по предузнанието на Бог-Отец чрез освещението на Духа, за да сте послушни и да бъдете поръсени с кръвта на Исус Христос" *(1Петрово 1:2).*

ЗДРАВОСЛОВЕН ЖИВОТ

„Възлюбени, моля се да благоуспяваш във всичко и да си здрав, както благоуспява душата ти" *(3Йоаново 2).*

„Ако усърдно слушаш гласа на Господа, своя Бог, и вършиш онова, което е правилно пред Него, и слушаш заповедите Му, и пазиш всичките Му наредби, няма да ти нанеса нито една от болестите, които нанесох върху египтяните; защото Аз Съм Господ, Който те изцелявам" *(Изход 15:26).*

„И да служите на ГОСПОДА, вашия Бог, и Той ще благославя хляба ти и водата ти; и Аз ще отмахвам всяка болест помежду ти" *(Изход 23:25).*

„Той е, който прощава всичките ти беззакония, който изцелява всичките ти болести" *(Псалм 103:3).*

„Защото вие бяхте купени с цена, затова прославете Бога с телата си" *(1Коринтяни 6:20).*

„Или не знаете, че вашето тяло е храм на Светия Дух, Който е във вас, Когото имате от Бога, и вие не принадлежите на себе си?" *(1Коринтяни 6:19).*

„Ако някой развали Божия храм, него Бог ще развали; защото Божият храм е свят, а този храм сте вие" *(1Коринтяни 3:17).*

„А Даниил реши в сърцето си да не се осквернява от ястията на царя и от виното, което той пиеше; и помоли началника на скопците да не се осквернява" *(Даниил 1:8).*

„И Бог каза: Ето, давам ви всяка трева, която дава семе, която е по лицето на цялата земя, и всяко дърво, което има в себе си плод на дърво, което дава семе: те ще ви бъдат за храна" *(Битие 1:29).*

„Веселото сърце е благотворно лекарство" *(Притчи 17:22).*

„И така, братя, аз ви умолявам, чрез Божиите милости, да представите телата си за жертва жива, свята, благоугодна на Бога" *(Римляни 12:1).*

„И така, ядете ли, пиете ли, или вършите нещо друго, всичко вършете за Божията слава" *(1Коринтяни 10:31).*

„А всеки, който се състезава, се въздържа във всичко" *(1Коринтяни 9:25).*

ДА ЖИВЕЕШ СЪОБРАЗНО С ИСТИНАТА

„Затова винаги ще бъда готов да ви напомням за тези работи, ако и да ги знаете и да сте утвърдени в истината, която сега имате пред вас" *(2Петрово 1:12).*

„Ако стоите в Словото Ми, наистина сте Мои ученици. И ще познаете истината и истината ще ви направи свободни" *(Йоан 8:31, 32).*

„Тъй като сте очистили душите си чрез послушание на истината" *(1Петрово 1:22).*

„… избрани по предузнанието на Бог-Отец чрез освещението на Духа, за да сте послушни" *(1Петрово 1:2).*

„Отворете портите, за да влезе праведният народ, който пази истината" *(Исая 26:2).*

„Блажени тези, които изперат дрехите си, за да имат право на дървото на живота и да влязат през портите в града" *(Откровение 22:14).*

„Да се върнат при Закона и свидетелството! Ако не говорят според това Слово, наистина няма за тях зазоряване" *(Исая 8:20).*

„Защото това е добро и угодно пред Бога, нашия Спасител, Който иска да се спасят всичките хора и да дойдат до познаване на истината" *(1Тимотей 2:3, 4).*

„Освети ги чрез истината; Твоето Слово е истина" *(Йоан 17:17).*

„Купувай истина и не я продавай, и мъдрост, и поука, и разум" *(Притчи 23:23).*

на чистотата на евангелието порок, нямаше ли да го осъди като „земен, плътски, сатанински“? Робите на тютюна, които претендират, че са благословени с цялостно освещение, говорят за надеждата си за небето. Но Божието слово категорично заявява, че „в него няма да влезе нищо нечисто“ (Откр. 21:27).

„Или не знаете, че вашето тяло е храм на Светия Дух, Който е във вас, Когото имате от Бога, и че вие не принадлежите на себе си? Защото вие бяхте купени с цена, затова прославете Бога с телата си“ (1 Кор. 6:19, 20). **Този, чието тяло е храм на Светия Дух, няма да го заробва с никакъв вреден навик.** Неговите сили принадлежат на Христос, Който го е откупил с цената на Своята кръв. Той е собственост на Господа. Ще бъде ли невинен, ако пропилява този поверен му капитал? **Мнимите християни всяка година изразходват огромни суми за безполезни и вредни удоволствия, докато душите в света загиват без Словото на живота.** Бог е ограбван в десятъците и приносите, докато те жертват на олтара на разрушителните страсти повече, отколкото дават за облекчаване живота на бедните или за издръжка на евангелието. Ако всички, които претендират, че са последователи на Христос, бяха наистина осветени, техните пари биха били предназначени за Господнята съкровищница, вместо да се харчат за ненужни и дори вредни удоволствия; и християните биха били образец на въздържание, себеотрицание и саможертва. Тогава биха станали светлина на света.

Хората са се отдали единствено на задоволяване на собствените си желания. „Похотта на плътта, пожеланието на очите и гордостта на живота“ контролират повечето от тях. Но последователите на Христос имат по-свято призвание. „Излезте изсред тях и се отделете, казва Господ, и не се допирайте до нечисто.“ В светлината на Божието слово с право можем да заявим, че освещението не може да бъде истинско, ако не доведе до абсолютно отказване от греховните цели и удоволствия на света.

476 **На хората, които приемат условието „Излезте изсред тях и се отделете (…) и не се докосвайте до нечисто“, Бог обещава: „Аз ще ви приема и ще ви бъда Отец, и вие ще Ми бъдете синове и дъщери,** казва всемогъщият Господ“ (2 Кор. 6:17, 18). Привилегия и задължение за всеки християнин е да има богати и дълбоки познания за духовните неща. „Аз съм светлината на света – казва Исус. – Който Ме следва, няма да ходи в тъмнината, а ще има светлината на живота“ (Йоан 8:12). „Пътеката на праведните е като светлата зора, която свети все по-ярко, докато стане съвършен ден“ (Пр. 4:18). **Всяка стъпка на вяра и послушание довежда душата до по-тясна връзка със Светлината на света,** в Когото „няма никаква тъмнина“. Ярките лъчи на Слънцето на правдата огряват Божиите служители и те трябва да отразяват Неговата светлина. Както по звездите съдим, че в небето има една огромна светлина, чиято слава им придава яркост, така и по християните трябва да съдим, че има Бог на трона на Вселената, Чийто характер е достоен за прослава и подражание. Привлекателните качества на Неговия Дух, чистотата и светостта на Неговия характер ще се проявяват в свидетелите Му.

В писмото си до колосяните апостол Павел излага богатите благословения, дарявани на Божиите деца. Той казва: „… не преставаме да се молим за вас и да молим от Бога да се изпълните с познаването на Неговата воля чрез пълна мъдрост и духовно разбиране, за да живеете достойно за Господа и да Му бъдете във всичко угодни, като принасяте плод във всяко добро дело и като растете в познаването на Бога, подкрепяни с пълна сила според мощта на Неговата слава, за да издържите и дълготърпите всичко с радост“ (Кол. 1:9-11).

Пише също и за желанието си братята в Ефес да започнат да разбират колко възвишена е привилегията на християнина. Изключително изчерпателно разкрива пред тях невероятната сила и познание, което могат да притежават като синове и дъщери на Всевишния. Те могат да се утвърдят „здраво чрез Неговия Дух във вътрешния човек“, да бъдат „вкоренени и основани в любовта“, за да бъдат в състояние 477
да разберат „заедно с всичките светии какво е широчината и дължината, височината и дълбочината и да познаете Христовата любов, която превъзхожда всяко знание“. Но кулминацията в молитвата на апостола е молбата “да се изпълните в цялата Божия пълнота” (Еф. 3:16-19).

Тук са разкрити най-високите постижения, достъпни за нас чрез вяра в обещанията на нашия Небесен Отец, когато изпълним Неговите условия. Чрез заслугите на Христос имаме достъп до трона на Безкрайната Сила. „Той, Който не пощади Своя собствен Син, а Го даде заради всички нас, как няма да ни подари заедно с Него и всичко?“ (Римл. 8:32). Отец дава Своя Дух на Сина Си без никакви ограничения; и ние също можем да получим Неговата пълнота. Исус казва: „И така, ако вие, които сте зли, знаете да давате блага на децата си, колко повече Небесният Отец ще даде Светия Дух на онези, които Го молят!“ (Лука 11:13). „Ако поискате нещо в Мое Име, ще го направя“ (Йоан 14:14). „Искайте, и ще

получите, за да бъде радостта ви пълна“ (16:24).

Макар смирението да е отличителният белег на християнския живот, християнинът не трябва да бъде тъжен и подценяващ себе си човек. **Всеки един има привилегията да живее по такъв начин, че Бог да го одобри и благослови. Не е по волята на нашия Небесен Отец винаги да се чувстваме осъдени и потиснати.** Доказателството за истинското смирение не е постоянно наведената глава и вглъбеното в себе си сърце. **Ние можем да отидем при Исус и да бъдем очистени, за да застанем пред Закона без срам и угризения.** „И така, сега няма никакво осъждане за онези, които са в Христос Иисус, които ходят не по плът, но по Дух“ (Римл. 8:1; ЦП).

Чрез Исус грешните синове на Адам стават „Божии синове“. „Понеже и Онзи, Който освещава, и онези, които се освещават, всички са от Един; по която причина Той не се срамува да ги нарича братя“ (Евр. 2:11). Християнският живот трябва да бъде живот на вяра, победа и радост в Бога. „Всичко, което е родено от Бога,
478 побеждава света; и това е победата, която е победила света – нашата вяра“ (1 Йоан. 5:4). Божият служител Неемия казва с основание: „Радостта в Господа е вашата сила“ (Неемия 8:10). А Павел добавя: „Винаги се радвайте в Господа! Пак казвам: Радвайте се!“ (Фил. 4:4). „Винаги се радвайте. Непрестанно се молете. За всичко благодарете, защото това е Божията воля за вас в Христос Исус“ (1 Сол. 5:16-18).

Това са плодовете на библейското обръщане и освещение. Но те се наблюдават толкова рядко днес, защото великите принципи на правда, изложени в Божия закон, се приемат с голямо безразличие от християнския свят. Именно затова почти няма случаи на дълбоко и трайно действие на Божия Дух, каквито са характерни за пробужданията от предишни епохи.

Ние се променяме чрез гледане. И когато се пренебрегват онези свещени заповеди, в които Бог е разкрил пред хората съвършенството и светостта на Своя характер, и когато умовете на хората са привлечени от човешки учения и теории, никак не е чудно, че в църквата почти не се забелязва жива набожност. Така казва Господ: „Остави Мен, извора на живите води, за да си изсече щерни, разпукнати щерни, които не държат вода“ (Ер. 2:13).

„Блажен човекът, който не ходи по съвета на безбожните (…) а насладата му е в Закона на Господа и върху Неговия Закон размишлява ден и нощ! Той ще бъде като дърво, посадено при водни потоци, което дава плода си на времето си, чийто лист не повяхва; и всичко, което върши, ще преуспява“ (Пс. 1:1-3). **Само когато Божият Закон бъде възстановен на полагаемото му се място, може да има пробуждане на първоначалната вяра и благочестие сред Неговия народ.** „Така казва Господ: Застанете на пътищата и вижте, и попитайте за древните пътеки – кой е добрият път, и ходете в него, и ще намерите покой на душите си“ (Ер. 6:16).

ИЗСЛЕДВАНЕ НА БОЖИЕТО СЛОВО

„Вие изследвате Писанията, защото мислите, че в тях имате вечен живот; и те са, които свидетелстват за Мен” *(Йоан 5:29).*

„А беряните бяха по-благородни от солунците, защото приеха Словото с голяма готовност и всеки ден изследваха Писанията, за да видят дали това е вярно” *(Деяния 17:11).*

„Блажен този, който чете, и онези, които слушат думите на това пророчество и пазят написаното в него, защото времето е близо” *(Откровение 1:3).*

„Отвори очите ми, за да виждам чудеса от Твоя Закон” *(Псалм 119:18).*

„… така че Бог на нашия Господ Исус Христос, Отец на славата, да ви даде дух на мъдрост и откровение в познаването на Него самия” *(Ефесяни 1:17).*

„… да, ако призовеш благоразумието и издигнеш гласа си към разума; ако го потърсиш като сребро и го подириш като скрити съкровища, тогава ще разбереш страха от Господа и ще намериш Божието познание” *(Притчи 2:3-5).*

„Моето учение не е Мое, а на Онзи, Който Ме е пратил. Ако иска някой да върши Неговата воля, ще познае дали учението е от Бога, или Аз от Себе Си говоря” *(Йоан 7:16, 17).*

„А Застъпникът, Светият Дух, Когото Отец ще изпрати в Мое Име, Той ще ви научи на всичко и ще ви напомни всичко, което съм ви казал” *(Йоан 14:26).*

„Тогава им отвори ума, за да разберат Писанията” *(Лука 24:45).*

„… тъй като се новородихте не от тленно семе, а от нетленно, чрез Божието слово, което живее и трае до века” *(1Петрово 1:23).*

28 глава

Съд преди края

Изследователният съд

Има ли по-важна тема от съда? Колко наложително е да научим всичко възможно за този велик ден, който толкова скоро ще дойде върху всички нас.

Библията ни разказва много по този въпрос: кога съдът ще започне да заседава, как ще се проведе, кой ще вземе участие, какви са книгите, законите и кой е нашият адвокат.

Изследователният съд – едно от най-тържествените събития в цялата история – е тема, която засяга всеки от нас.

„Гледах – казва пророк Даниил - докато се положиха престоли и Старият по дни седна.
479 Облеклото Му беше бяло като сняг и косата на главата Му – като чиста вълна, престолът Му – огнени пламъци и колелата Му – горящ огън. Огнена река изтичаше и излизаше отпред Него, хиляди по хиляди Му служеха и десетки хиляди по десетки хиляди стояха пред Него. **Съдът седна и се отвориха книги“** (Дан. 7:9, 10).

Така е представен пред погледа на пророка великият и тържествен ден, когато характерът и животът на хората ще бъде прегледан пред Съдията на цялата земя и на всеки човек ще бъде отплатено „според делата му“. Старият по дни е Бог-Отец. Псалмистът казва: „Преди да се родят планините и да си създал земята и света, от вечността до вечността Ти си Бог“ (Пс. 90:2). **Онзи, Който е източникът на живота на всички същества и на всеки закон, трябва да заема председателското място в съда.** На този велик трибунал присъстват свети ангели като служители и свидетели, „хиляди по хиляди (…) и десетки хиляди по десетки хиляди“.

„Ето, с небесните облаци идваше един като Човешки Син и стигна до Стария по дни; и Го доведоха пред Него. И на Него се даде владичество и слава, и царство, за да Му служат всички народи, племена и езици. Неговото владичество е вечно владичество, което няма да премине“ (Дан. 7:13, 14).
Описаното тук идване на Христос не е Второто
480 **Му пришествие на земята.** Той отива при Стария по дни в небето, за да получи владичество, слава и царство, които ще Му бъдат дадени, когато приключи Неговото служене като Посредник. **Пророчеството предсказва, че това отиване, а не Второто Му пришествие на земята, ще стане в края на 2 300 денонощия в 1844 г.** Придружаван от небесни ангели, **нашият велик Първосвещеник влиза в Светая Светих и там се явява пред Божието лице, за да извърши последната работа от службата Си за човека – делото Си в изследователния съд и да направи умилостивение за всички, за които се докаже, че имат право да се възползват от него.**

В символичната служба в Деня на умилостивението имат дял само тези, които са дошли пред Бога с изповед и покаяние и чиито грехове са прехвърлени в светилището чрез кръвта на жертвата за грях. **Също така и във великия ден на окончателното умилостивение и изследователния съд се разглеждат само случаите на хората, изповядващи, че са Божи народ. Съдът над нечестивите е различен и отделен от този и се извършва в по-късен период.** „Дойде времето да се започне съдът от Божия дом; и ако започне първо от нас, какъв ще бъде краят на тези, които не се покоряват на Божието благовестие?“ (1 Петр. 4:17).

Решенията на съда се определят от архивните книги в небето, където са записани имената и делата на хората. Пророк Даниил казва: „Съдът седна и се отвориха книги“. Описвайки същата сцена, авторът на Откровение добавя: „И се разгъна и друга книга, която е книгата на живота; и мъртвите бяха съдени според написаното в книгите – според делата си“ (Откр. 20:12).

Книгата на живота съдържа имената на всички, които някога са служили на Бога. Исус съветва Своите ученици: „А се радвайте, че имената ви са записани на небесата“ (Лука 10:20). Апостол Павел говори за своите верни съработници, „чиито имена са в книгата на живота“ (Фил. 4:3). С поглед, отправен към „време на скръб, каквато никога не е била“, Даниил заявява, че Божият народ ще бъде избавен, „всеки, който се намери записан в книгата“ (Дан.
12:1). А авторът на Откровение казва, че в Божия град 481
ще влязат само „тези, които са записани в книгата на живота на Агнето“ (Откр. 21:27).

„И се написа книга за спомен“ пред Бога, в която са записани добрите дела на „онези, които се бояха от Господа и които зачитаха Името Му“ (Мал. 3:16). В небето са записани думите им, изречени с вяра, и действията им, мотивирани от любов. За това говори Неемия, когато казва: „Помни ме, Боже мой (…) и не заличавай добрините ми, които съм

„Бойте се от Бога и Му въздайте слава, защото часът на Неговия съд настана" (Откровение 14:7).

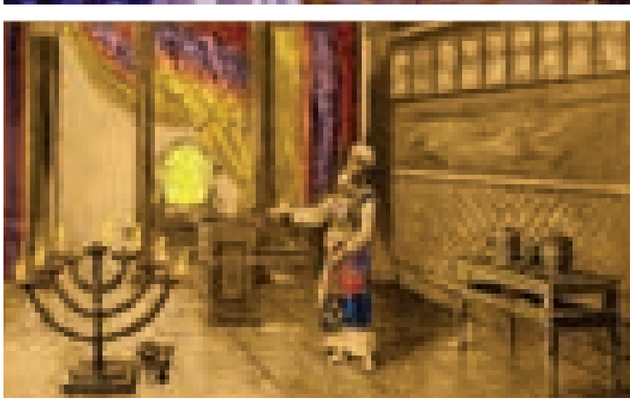

КАРТИНИ НА ДРЕВНОТО СВЕТИЛИЩЕ

извършил за дома на моя Бог“ (Неемия 13:14). В паметната книга на Бога е увековечено всяко праведно дело. Там е точно отчетено всяко изкушение, на което сме устояли, всяко победено зло, всяка нежна, състрадателна дума. Записано е и всяко самопожертвователно действие, всяко страдание и мъка, понесени заради Христос. Псалмистът казва: „Ти скитанията ми преброил си, сълзите ми си сложил в меха Си; не са ли те в Твоята книга“ (Пс. 56:8).

Има също и архив за греховете на хората. “Защото относно всяко скрито нещо Бог ще докара на съд всяко дело, било то добро или зло” (Екл. 12:14). „За всяка празна дума, която кажат хората, ще отговарят в съдния ден“ (Мат. 12:36). Спасителят казва: „Защото от думите си ще се оправдаеш, и от думите си ще се осъдиш“ (ст. 37). В непогрешимия регистър са отбелязани прикритите цели и мотиви, защото Бог „ще извади на светло скритото в тъмнината и ще изяви намеренията на сърцата“ (1 Кор. 4:5). „Ето, писано е пред Мен (…) вашите беззакония и беззаконията на бащите ви, казва Господ“ (Ис. 65:6, 7).

Делата на всеки човек минават пред Бога и се записват като израз на преданост или нелоялност към Него. Срещу всяко име в небесните книги се вписва с абсолютна точност всяка лоша дума, всяко егоистично действие, всяко неизпълнено задължение и всеки таен грях заедно с всяко лицемерие. Ангелът, който прави записа, отбелязва подробно всяко пренебрегнато предупреждение или укор, изпратени от Небето, пропуснатите моменти, неизползваните възможности, упражненото за добро или за зло влияние
482 с неговите далеч простиращи се последици.

Божият закон е критерият, по който ще бъдат преценявани в съда характерът и животът на хората. Мъдрецът казва: „Бой се от Бога и пази заповедите Му, понеже това е всичко за човека – защото Бог ще доведе всяко дело на съд“ (Екл. 12:13, 14). Апостол Яков напомня на братята си: „Така говорете и така постъпвайте като хора, които ще бъдат съдени по закона на свободата“ (Яков 2:12).

Всички, които в съда са „счетени за достойни“, ще имат дял във възкресението на праведните. Исус казва: „Онези, които се удостояват да достигнат онзи свят и възкресението от мъртвите (…) са като ангелите; и като синове на възкресението са синове на Бога“ (Лука 20:35, 36). Казва още, че „онези, които са вършили добро, ще възкръснат за живот“ (Йоан 5:29). Праведните мъртви ще бъдат възкресени, чак след съда, който ще ги обяви за достойни да „възкръснат за живот“. Следователно те няма да присъстват лично на процеса, когато се разглеждат архивите с техните дела и се решават случаите им.

Исус ще застане пред Бога като адвокат, за да пледира в тяхна полза. „Ако някой съгреши, имаме Застъпник при Отца – Исус Христос Праведния“ (1 Йоан. 2:1). „Защото Христос не влезе в светилище, направено от човешки ръце, което е образ на истинското, а в самите небеса, за да се яви сега пред Божието лице заради нас“ (Евр. 9:24). „Затова и може напълно да спасява онези, които идват при Бога чрез Него, понеже винаги живее, за да ходатайства за тях“ (9:24).

Когато в съда се отворят архивните книги, животът на всички, които са вярвали в Исус, се преглежда пред Бога. Започвайки с първите жители на земята, нашият Адвокат представя случаите от всяко следващо поколение и завършва с живите днес. Споменава се всяко име, всеки случай се разглежда щателно. Някои имена се приемат, други се отхвърлят. **Когато някои хора имат грехове, останали в архивите без покаяние и опрощение, техните имена ще бъдат заличени от книгата на живота, докладите за добрите им дела ще бъдат изтрити от Божията паметна книга.** Господ заявява
на Моисей: „Който е съгрешил против Мен, него ще 483
залича от книгата Си“ (Изх. 32:33). А пророк Езекиил казва: „Но ако праведният се обърне от правдата си и върши беззаконие (…) всички праведни дела, които е извършил, няма да се помнят“ (Ез. 18:24).

Всички, които искрено са се покаяли за греха и с вяра са изискали кръвта на Христос като своя изкупителна Жертва, имат записано „опростен“ срещу имената им в небесните книги. Тъй като са станали участници в правдата на Христос и характерът им е в хармония с Божия закон, техните грехове ще бъдат заличени и самите те ще бъдат счетени достойни за вечен живот. Чрез пророк Исая Господ заявява: „Аз, Аз съм, Който изтривам твоите престъпления заради Себе Си, и няма да помня греховете ти“ (Ис. 43:25). Исус казва: „Който победи, ще се облече така в бели дрехи и Аз никога няма да изличa името му от книгата на живота, а ще изповядам името му пред Моя Отец и пред Неговите ангели“ (Откр. 3:5). „Всеки, който изповядва Мен пред хората, ще го изповядам и Аз пред Моя Отец, Който е на небесата. Но всеки, който се отрече от Мен пред хората, ще се отрека и Аз от него пред Моя Отец, Който е на небесата“ (Мат. 10:32, 33).

Дълбокият интерес сред хората към решенията на земните съдилища е съвсем бледа илюстрация на огромния интерес в небесната съдебна зала, когато записаните в книгата на живота имена се прегле-

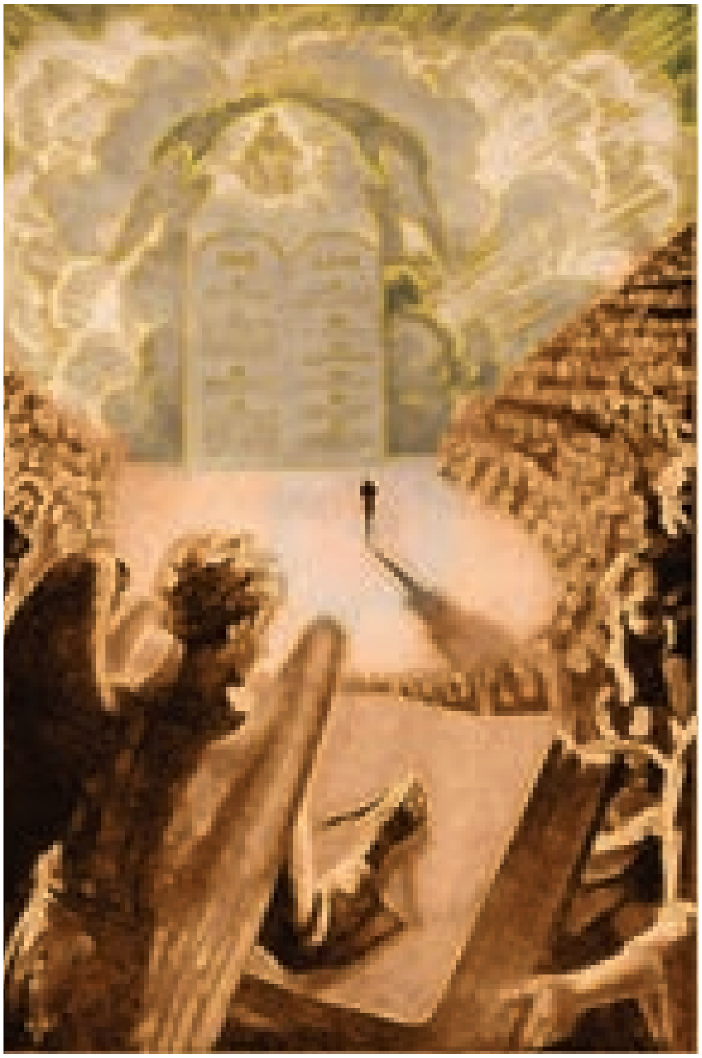

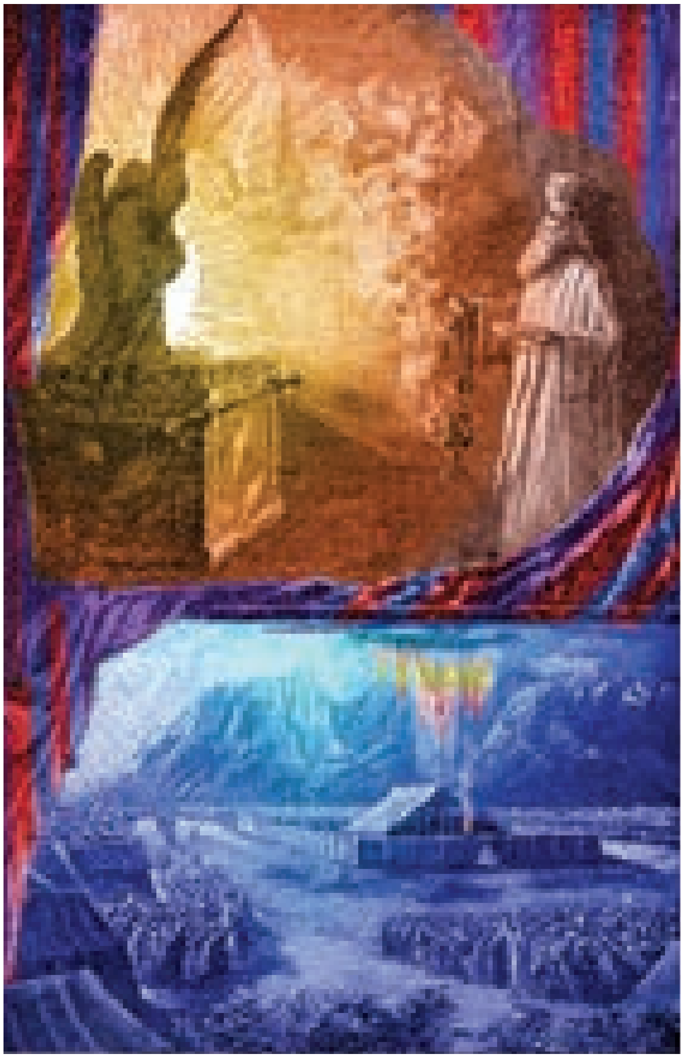

ГОРЕ: **БОЖИЯТ ЗАКОН Е КРИТЕРИЯТ ПРИ СЪДА.**
ДОЛУ: **АПОСТОЛ ЙОАН НА ОСТРОВ ПАТМОС ВИЖДА НЕБЕСНОТО СВЕТИЛИЩЕ.**

дат пред Съдията на цялата земя. **Божественият Застъпник представя молбата на защитата, че всички, които са победили чрез вяра в кръвта Му, трябва да получат прошка за греховете си, да бъдат възстановени в Едемския си дом** и да бъдат увенчани като сънаследници с Него на „предишното владичество“ (Мих. 4:8). В стремежа си да мами и изкушава човешката раса, Сатана се е надявал да провали Божия план относно сътворяването на човека. **Но сега Христос моли този план да бъде осъществен докрай - така, сякаш човекът никога не е падал в грях. Моли Неговият народ да получи не само пълна и окончателна прошка и оправдание, но и дял в Неговата слава и място на Неговия престол.**

484 **Докато Исус се застъпва за приелите Божията благодат, Сатана ги обвинява пред Бога като престъпници.** Големият измамник се е опитвал да ги подлъже към скептицизъм, да разклати доверието им в Бога, за да се отделят от любовта Му и да нарушават закона Му. Сега сочи към архивите на живота им, към дефектите в техния характер, към факта, че не приличат на Христос и че са позорили своя Изкупител, към всички грехове, които ги е изкушил да извършат – и заради всичко това претендира, че са негови поданици.

Исус не извинява греховете им, но изтъква тяхното покаяние и вяра и настоявайки да бъдат опростени, издига прободените Си ръце пред Отец и пред светите ангели с думите: Познавам ги по име. Врязал съм ги на дланите на ръцете Си. „Жертви, благоугодни на Бога, са дух съкрушен; съкрушено и разкаяно сърце, Боже, Ти няма да презреш“ (Пс. 51:17). А на обвинителя на Своя народ заявява: „Господ да те смъмри, Сатана! Да, да те смъмри Господ, който избра Ерусалим. Не е ли този главня, изтръгната от огън“ (Зах. 3:2). Христос ще облече верните в Своята правда, за да може да ги представи пред Отец като „църква славна, без петно или бръчка, или друго такова нещо“ (Еф. 5:27). Техните имена остават включени в книгата на живота и срещу тях е записано: „Ще ходят с Мен в бяло, защото са достойни“ (Откр. 3:4).

Така ще се осъществи окончателното изпълнение на новозаветното обещание: „Ще простя беззаконието им и греха им няма да помня вече“ (Ер. 31:34). „В онези дни и в онова време, заявява Господ, беззаконието на Израел ще се потърси и няма да го има; и греховете на Юда - и няма да се намерят“ (50:20). „В онзи ден издънката Господня ще бъде за красота и за слава, и плодът на земята – за гордост и великолепие за избавените на Израел. И останалият в Сион народ, и оцелелият в Ерусалим ще се нарече свят – всеки, който е записан в Ерусалим за живот“ (Ис. 4:2, 3).

Работата на изследователния съд и заличаването на греховете ще приключат преди Второто пришествие на Господа. Тъй като мъртвите трябва да бъдат „съдени според записаното в книгите“, не е възможно греховете на хората да бъдат заличени преди съда, в който се разследват 485 **техните случаи.** Апостол Петър изрично твърди, че греховете на вярващите ще бъдат заличени, за да „дойдат освежителни времена от лицето на Господа и Той да ви изпрати определения за вас Исус Христос“ (Деян. 3:19, 20). Когато изследователният съд завърши заседанията си, Христос ще дойде и ще носи със Себе Си наградата, за да въздаде на всеки според делата му.

В символичната служба, след като е направил умилостивението за Израел, първосвещеникът излиза и благославя събранието. Така и Христос, в края на служенето Си като Посредник, ще се яви „без да има работа с грях, за спасението…“ (Евр. 9:28), за да благослови очакващия Го Свой народ с вечен живот. Както свещеникът, премахвайки греховете от светилището, ги изповядва над главата на козела „за отпускане“, така и Христос ще възложи всички тези грехове върху Сатана, автора и подстрекателя на греха. Козелът за отпускане, носещ греховете на Израел, се отпраща „в пуста земя“ (Лев. 16:22). Така и Сатана, носещ вината за всички грехове, които е накарал Божия народ да извърши, ще бъде затворен за хиляда години на земята, която по това време ще бъде пуста, без жители. И в края ще понесе пълното наказание за своите грехове в огъня, който ще унищожи всички нечестиви. **По този начин великият план на изкуплението ще бъде осъществен докрай чрез окончателното унищожаване на греха и чрез избавлението на всички, които са пожелали да изоставят злото.**

В точно определеното време за съда – края на 2 300-та денонощия през 1844 г. – започва работата по разследването и заличаването на греховете. Всички, които някога са приели името на Христос, трябва да преминат през щателно разследване. Както живите, така и мъртвите ще бъдат съдени „според делата си по записаното в книгите“.

Греховете, за които хората не са се покаяли и които не са изоставили, няма да бъдат простени и изтрити от архивните книги и ще останат като свидетели срещу грешника в Божия ден. Той може да е извършил злите си дела посред бял ден 486 или в мрака на нощта, но те са разкрити и явни пред

ВСИЧКО СЕ ЗАПИСВА – ВСИЧКИТЕ НИ МИСЛИ, ДУМИ И ДЕЛА.

Този, с Когото ще си имаме работа. Божии ангели са видели всеки грях и са го записали в непогрешимите архиви. Грехът може да се скрива, отрича, прикрива от баща, майка, съпруга, деца и приятели. Никой освен виновните участници може да няма ни най-малко подозрение за несправедливостта, но тя е като отворена книга пред небесните същества. Мракът и на най-тъмната нощ, потайността на всички измамни хитрости не са достатъчни, за да прикрият дори една мисъл от погледа на Вечния. Той не се заблуждава от вид на набожност. Не прави никакви грешки при преценката на характера. Хората могат да бъдат заблудени от личности с покварени сърца, но Бог прониква през всички маски и чете в най-съкровените кътчета на душата.

Колко сериозно е всичко това! Отминаващите един след друг във вечността дни отнасят своя товар от записани дела в небесните книги. Казаната дума, извършеното действие не могат никога да се върнат назад. Ангелите са записали както доброто, така и злото. И най-могъщият земен завоевател не може да анулира записаното дори за един-единствен ден. Нашите действия, нашите думи, дори най-потайните ни мотиви – те всички имат своя дял в решаването на съдбата ни за добро или зло. Макар и да сме ги забравили, те ще дадат своето свидетелство за нашето оправдание или осъждане.

Както чертите на лицето се възпроизвеждат с непогрешима точност върху абсолютно гладката плака на фотографа, точно толкова правдиво е очертан и характерът ни в небесните книги. Въпреки това, колко малко се тревожим за този доклад, който ще се разкрие пред погледа на небесните същества. Ако завесата, отделяща видимия от невидимия свят, би могла да се отдръпне и хората да видят ангела, записващ всяка дума и действие, с които отново ще трябва да се сблъскат в съда, колко много ежедневно изречени думи биха останали неизговорени, колко много действия не биха били извършени.

В съда ще се разгледа изключително щателно употребата на всеки талант. Как сме използвали
487 дадения ни назаем капитал от Небето? Ще получи ли Господ Своето с лихва при Пришествието Си? **Усъвършенствали ли сме поверените ни сили на тялото, чувствата и ума за слава на Бога и за благословение на света? Как сме използвали своето време, писателски умения, глас, пари, влияние? Какво сме направили за Христос в лицето на бедните, угнетените, сираците или вдовиците? Бог ни е дал да съхраняваме Неговото свято Слово: какво сме направили с дадената ни светлина и истина, за да просвещаваме хората по отношение на спасението?** Една гола изповед на вяра в Христос няма никаква стойност. Приема се за автентична само любовта, проявена чрез дела. **Само тя придава стойност на всяко действие в очите на Небето. Бог приема** и награждава **всяко действие от любов, колкото и незначително да изглежда то според човешката преценка.**

В небесните книги е разкрит маскираният егоизъм на хората. Там са записани неизпълнените задължения към ближните, забравените призиви на Спасителя. Там ще се види колко често хората са отдавали на Сатана времето, мислите и силите, които принадлежат на Христос. Тъжен е докладът, който ангелите носят в небето. Интелигентни същества, твърдящи че са последователи на Христос, са погълнати от стремеж към материални притежания или от наслаждаване на светски удоволствия. **Пари, време и сили се жертват заради показ и угаждане на себе си, но съвсем малко време се отделя за молитва, за изследване на Писанията, за смиряване на душата и за изповед на греха.**

Сатана изнамира безброй начини да ангажира хората, за да им попречи да отделят време за нещата, които трябва най-добре да познават. Най-големият измамник мрази великите истини, които разкриват изкупителната Жертва и всесилния Посредник. Знае, че решаващото за успеха му е да отклонява съзнанието на хората от Исус и от Неговата истина.

Хората, които желаят да се възползват от посредничеството на Спасителя, не трябва да допускат нищо
да ги отклонява от техния дълг да се усъвършенстват 488
в святост със страх от Бога. Скъпоценните часове трябва да бъдат посветени на сериозно изследване на Словото на истината с молитва, вместо на удоволствия, показност или стремеж към печалба. **Необходимо е Божият народ много ясно да разбира темата за светилището и изследователния съд. Всички трябва да имат лично убеждение за служенето и делото на своя велик Първосвещеник.** В противен случай няма да могат да развият силна вяра сега и да изпълнят определената за тях служба от Бога. **Пред всеки стои въпросът дали ще бъде спасен, или осъден.** Затова е изключително важно всеки човек често да насочва мислите си към тържествената сцена, когато съдът заседава и книгите се отварят и когато заедно с Даниил всяка личност трябва да посрещне своята съдба във времето на края.

Хората, които са получили светлината по тези теми, трябва да свидетелстват за великите исти-

ДЕНЯТ НА СЪДА

„И както на хората е определено веднъж да умрат, а след това – съд…" *(Евреи 9:27).*

„Защото всички ние трябва да се явим пред Христовото съдилище, за да получи всеки според това, което е правил в тялото - било добро, или зло" *(2Коринтяни 5:10).*

„Бог (…) е назначил ден, когато ще съди света справедливо чрез Човека, Когото е определил" *(Деяния 17:30, 31).*

„Бог ще съди и праведния, и безбожния" *(Еклисиаст 3:17).*

„Нека чуем свършека на цялото Слово: Бой се от Бога и пази заповедите Му, понеже това е всичко за човека - защото Бог ще доведе всяко дело на съда над всичко скрито - било то добро или зло" *(Еклисиаст 12:13, 14).*

„Който победи (…) Аз никога няма да излича името му от книгата на живота" *(Откровение 3:5).*

„… защото Бог ще доведе всяко дело на съда над всичко скрито - било то добро или зло" *(Еклисиаст 12:14).*

„И когато той говореше за правда, за себеобуздание и за идещия съд, Феликс, уплашен, отговори: Засега си иди и когато намеря време, ще те повикам" *(Деяния 24:25).*

„… и се разгънаха едни книги; и се разгъна и друга книга, която е книгата на живота; и мъртвите бяха съдени според написаното в книгите - според делата им" *(Откровение 20:12).*

ни, поверени им от Бога. Небесното светилище е самият център на Христовото дело за хората. То е важно за всяка душа, живееща на земята. В него се разкрива планът на изкуплението, който ни отвежда до самия край на времето и открива победоносния завършек на битката между правдата и греха. Изключително необходимо е всички подробно да изследват тези теми и да могат да дават отговор на всеки, който ги попита за основанието на тяхната надежда.

Посредническото служене на Христос за човека в небесното светилище е толкова важно за плана на спасението, колкото и смъртта Му на кръста. Чрез смъртта Си Той започва това дело, което ще приключи след възкресението и възнесението Му в небето. Чрез вяра трябва да влезем зад завесата, "дето Исус като Предтеча влезе за нас" (Евр. 6:20). Там се отразява светлината от Голготския кръст. Там можем да получим по-ясна представа за тайните на изкуплението. Спасението на човека струва безкрайно много на Небето. Дадената жертва покрива и най-високите изисквания на нарушения
489 Божи закон. Исус е отворил път към трона на Отец и чрез Неговото посредничество пред Бога може да бъде представено искреното желание на всички, които идват при Него с вяра.

„Който крие престъпленията си, няма да успее, а който ги признава и оставя, ще намери милост" (Пр. 28:13). **Ако хората, които прикриват и извиняват недостатъците си, биха могли да видят как Сатана тържествува над тях, как се подиграва на Христос и на светите ангели заради техните постъпки, незабавно биха изповядали греховете си и биха ги изоставили. Сатана се възползва от дефектите на характера, за да придобие контрол върху целия ум;** и е наясно, че ако тези дефекти не бъдат премахнати, той ще ни победи. Затова постоянно се стреми да мами последователите на Христос с пагубната си софистика, че за тях е невъзможно да победят. Но Исус представя в тяхна защита прободените Си ръце, нараненото Си тяло и заявява на всички, които искат да Го следват: „Достатъчна ти е Моята благодат" (2 Кор. 12:9). „Вземете Моето иго върху себе си и се научете от Мен, защото съм кротък и смирен по сърце; и ще намерите почивка за душите си. Защото Моето иго е благо и Моето бреме е леко" (Мат. 11:29, 30). **Затова нека никой да не смята недостатъците си за неизлечими. Бог ще ни даде вяра и благодат да ги победим.**

Сега живеем във великия Ден на умилостивението. В символичната служба, когато първосвещеникът извършва умилостивението за Израил, всички трябва да изпитват душите си с покаяние за греха и със смирение пред Господа, за да не бъдат „изтребени отсред народа си". Също така и всички, които искат имената им да останат в книгата на живота, трябва сега, в оставащите кратки дни на благодатното време, да смиряват душите си пред Бога, като скърбят за греха и се покайват истински. **Необходимо е да има дълбоко, искрено изпитване на сърцето. Лекомисленото и повърхностно отношение на много християни по име трябва да се изостави. Пред онези, които искат да подчинят своите борещи се за надмощие зли склонности,**
стои истинска битка. Подготовката е индивидуално дело на всеки. Не се спасяваме групово. Чистотата и посвещението на един няма да компенсират липсата на тези качества у друг. **Макар пред Божия съд да минат всички народи, Той ще прегледа случая на всеки поотделно така подробно и внимателно, сякаш той е единственият човек на земята.** Всеки ще трябва да бъде изпитан и намерен „без петно или бръчка, или друго такова нещо". 490

Тържествени са сцените на заключителното дело на изкуплението. Заложена е на карта вечната ни участ. **Сега в небесното светилище се провежда съдът.** Това продължава вече години наред. **Скоро – никой не знае колко – съдът ще премине към случаите на живите.** В страшното присъствие на Бога ще се разгледа и нашият живот. Повече от всякога, точно сега е особено наложително всяка душа да се вслуша в съвета на Спасителя: „Внимавайте, бдете и се молете, защото не знаете кога ще настане времето" (Марк 13:33). „Ако не бодърстваш, ще дойда като крадец и няма да знаеш в кой час ще дойда върху теб" (Откр. 3:3).

Когато завърши работата на изследователния съд, участта на всички ще бъде решена за живот или за смърт. Благодатното време свършва малко преди идването на Господа с небесните облаци. Гледайки напред към това време, Христос заявява в Откровение: "Който върши неправда, нека върши и занапред неправда и който е нечист, нека бъде и занапред нечист; и праведният нека върши и занапред правда и светият нека бъде и занапред свет. Ето, ида скоро и с Мен е Моята награда, за да отплатя на всеки според делата му" (Откр. 22:11, 12).

Праведните и нечестивите все още ще живеят на земята като смъртни човеци – ще садят и градят, ще ядат и пият, без да съзнават, че в небесното светилище е произнесена окончателната, безвъзвратната присъда. Преди Потопа, след като Ной влиза в ковчега, Бог го затваря вътре, а нечестивите

ВСИЧКО СЕ ЗАПИСВА И ДЕН СЛЕД ДЕН ПРЕМИНАВА ВЪВ ВЕЧНОСТТА,
БЕЗ ДА Е ВЪЗМОЖНО ДА СЕ ВЪРНЕ НАЗАД.

остават отвън. Но седем дена хората продължават да живеят безгрижния си живот на удоволствия и
491 да се подиграват на предупрежденията за надвисналия съд, без да знаят, че гибелта им е окончателно решена. „Така – казва Спасителят – ще бъде и Пришествието на Човешкия Син“ (Мат. 24:39). **Тихо, незабелязано като среднощен крадец ще дойде решителният час, който ще определи завинаги участта на всеки човек; и милостта, предлагана на виновните хора, ще се оттегли завинаги.**

„Затова бдете (…) да не би, като дойде неочаквано, да ви намери заспали“ (Марк 13:35, 36). **Много опасно е състоянието на хората, които, изморени от бдението, се обръщат към привлекателните неща в този свят.** Докато деловият човек е погълнат от търсенето на печалба, докато обичащият удоволствията си угажда, докато почитателката на модата подрежда украшенията си – точно в този момент Съдията на земята може да произнесе присъдата: „Претеглен си на везните и си намерен недостатъчен“ (Дан. 5:27).

„Гледах, докато се положиха престоли и Старият по дни седна. Облеклото Му беше бяло като сняг и косата на главата Му - като чиста вълна, престолът Му - огнени пламъци и колелата Му - горящ огън. Огнена река изтичаше и излизаше отпред Него, хиляди по хиляди Му служеха и десетки хиляди по десетки хиляди стояха пред Него. Съдът седна и се отвориха книги (…) Гледах в нощните видения, и ето, с небесните облаци идваше един като Човешки Син и стигна до Стария по дни; и Го доведоха пред Него. И на Него се даде владичество и слава, и царство, за да Му служат всички народи, племена и езици. Неговото владичество е вечно владичество, което няма да премине, и царството Му е царство, което няма да се разруши” (Даниил 7:9, 10, 13, 14).

„Нека чуем свършека на цялото слово: Бой се от Бога и пази заповедите Му, понеже това е всичко за човека - защото Бог ще доведе всяко дело на съда…” (Еклисиаст 12:13, 14).

„Който победи (…) Аз никога няма да излича името му от книгата на живота” (Откровение 3:5).

„… защото Бог ще доведе всяко дело на съда над всичко скрито - било то добро или зло” (Еклисиаст 12:14).

29 глава

Изгонени от рая

Произходът на злото

Как се е зародило злото? Защо има грях? Това е една от най-завладяващите глави в тази книга. Прочетете удивителната история за началото на греха.

Макар Луцифер да е живял в атмосфера на вечна чистота, нещо се е случило. Какво би могло да превърне един светъл ангел в дявол, и то в центъра на небето? Това е нещо, което си заслужава да се прочете. *Ще бъде обяснено защо Бог е трябвало да чака и какво е чудното бъдеще, запазено за чедата Му.*

За много хора произходът на греха и причината за съществуването му са източник на голямо объркване. Те виждат действието на злото и неговите ужасни последици – скръб и разрушение - и се чудят как това може да съществува под върховната
492 **власт на един Бог, Който притежава безкрайна мъдрост, сила и любов. На тази енигма те не могат да намерят никакво обяснение.** И в несигурността и съмненията си са заслепени за ясно разкритите в Божието слово истини, които са решаващи за спасението. Има такива, които в желанието си да разберат съществуването на греха, навлизат в области, които Бог никога не е разкривал. Затова не могат да намерят никакво решение на затруднението си. Тогава този вид личности, по начало склонни към съмнения и несериозни възражения, се хващат за споменатите неща като извинение да отхвърлят думите на свещеното Слово. Други обаче не успяват да намерят задоволително обяснение на големия проблем със злото поради факта, че традиции и неправилни тълкувания са изкривили ученията на Библията за характера на Бога, за същността на Неговото управление и за принципите, по които се справя със злото.

Невъзможно е да се обясни произходът и да се посочи причината за съществуването на греха. И все пак, може да се разбере достатъчно както за произхода, така и за крайната му участ, изявяващи напълно справедливостта и добротата на Бога в цялостното Му отношение към злото. Няма по-ясно учение в Писанието от истината, че **Бог в никакъв**
493 **случай не е отговорен за навлизането на греха.** Не е имало никакво своеволно оттегляне на благодат, нито недостатък в Божието управление, които да станат причина за бунт. **Грехът е натрапник и не може да се намери никакво основание за съществуването му. Да го оправдаем би означавало да го защитим.** Ако би могло да се намери основание за съществуването му или причина за появата му, той би престанал да бъде грях. **Единственото определение, което имаме за него, е дадено в Божието слово. Той представлява „беззаконие“,** действие на принцип, който е в пълно противоречие с великия закон на любовта, стоящ в основата на Божието управление.

Преди навлизането на злото в цялата Вселена са царили радост и мир. Всичко е било в съвършена хармония с волята на Създателя. Любовта към Бога е бил върховният принцип, любовта един към друг – безкористна. Христос, Единородният Божи Син, е едно с Отец по природа, характер и цели – единственото Същество в целия Всемир, Което би могло да има достъп до всички замисли и намерения на Бога. Чрез Христос Отец е сътворил всички небесни създания. „Чрез Него бе създадено всичко, което е на небесата и на земята (…) било престоли или господства, било началства или власти“ (Кол. 1:16) и цялото небе е било лоялно към Христос - точно така, както е било предано и на Отец.

Тъй като Законът на любовта е основата на Божието управление, щастието на всички създадени същества зависи от това дали живеят напълно според неговите велики принципи на правда. **Бог желае Неговите творения да Му служат от любов, с почит, вдъхновена от интелигентно оценяване на Неговия характер. Не иска да насилва никого да Му бъде предан** и затова дава на всички свобода на волята, за да могат да Му служат доброволно.

Но се появява едно същество, което решава да злоупотреби със свободата си. Грехът се зарежда у този, който след Христос е на най-голяма почит пред Бога и който има най-голяма власт и слава сред небесните жители. **Преди да извърши беззаконие, Луцифер е първият от засеняващите херувими,**
свят и неопетнен. „Така казва Господ Йехова: Ти си 494
печат на съвършенство, пълен си с мъдрост и съвършен по хубост. Ти беше в Божията градина, в Едем; ти беше обсипан с всякакви скъпоценни камъни (…) Ти беше херувим, помазан, за да засеняваш; и Аз те поставих така, че беше на Божия свят хълм; ти ходеше сред огнените камъни. Ти беше съвършен в постъпките си от деня, когато беше създаден, докато в теб бе намерено беззаконие“ (Ез. 28:12-15).

Луцифер е можел да запази Божието благоразположение, да остане обичан и почитан от цялото ангелско

множество и да упражнява благородните си сили, за да благославя другите и да прославя своя Творец. Но, казва пророкът, „Сърцето ти се надигна поради хубостта ти; ти развратити мъдростта си поради блясъка си“ (ст. 17). **Постепенно Луцифер започва да подхранва желание за по-високо положение.** „Понеже си поставил сърцето си, като че е Божие сърце“ (ст. 6) „А ти казваше (…) ще възвиша престола си над Божиите звезди и ще седна на планината на събраните (…) Ще изляза над висотата на облаците, ще бъда подобен на Всевишния“ (Исая 14:13, 14). **Вместо да се стреми да насочва цялата любов и вярност на Божиите творения към Бога, Луцифер се опитва да спечели за себе си тяхната служба и почит.** И завиждайки на уважението, с което Отец удостоява Сина, този княз на ангелите започва да се домогва до властта, която по изключително право може да притежава единствено Христос.

Цялото небе с радост е отразявало славата на Твореца и Му е отдавало хвала. И докато са Го почитали по този начин, навсякъде са царили мир и веселие. Но сега небесното единство е нарушено от нотка на дисхармония. Противно на Божия план, егоизмът и себевъзвишаването прокарват пътя на злото в съществата, за които Божията слава е била на първо място. **Небесните съвети се обръщат с трогателни молби към Луцифер.** Божият Син му разкрива величието, добротата и справедливостта на Твореца, както и свещената природа на Неговия закон. Самият Бог е установил реда в небето и ако го наруши, Луцифер ще опозори своя Творец и ще си навлече гибел. **Но отправените с безкрайна любов и милост предупреждения само засилват неговата съпротива. Той допуска у** 495
него да победи завистта към Христос и става още по-непоколебим в решимостта си за бунт.

Гордостта от собственото му възвишено положение засилва желанието му за върховенство. Високите почести, с които Луцифер е удостоен, престават да бъдат оценявани като дар от Бога и не предизвикват у него никаква благодарност към Твореца. Възгордява се поради блясъка и високото си положение и започва да се домогва до равенство с Бога. Той е обичан и почитан от небесните същества. Ангелите с радост

изпълняват заповедите му; той притежава по-голяма мъдрост и слава от всички тях. **Обаче Божият Син е всепризнатият върховен Владетел на небесата, Който има равностойна власт и авторитет с Отец. Христос участва във всички Божии планове, докато Луцифер не е допускан до тях.** „Защо – пита се този могъщ ангел – върховният да е Христос? Защо да Му се отдава по-голяма почит, отколкото на мен?“

Напускайки поста си до Бога, той започва да разпространява недоволство сред ангелите. Подмолно и неусетно, прикривайки за известно време истинската си цел и под маската на уважение към Всевишния, **започва да възбужда негодувание спрямо законите, които управляват небесните същества, намеквайки, че те им налагат излишни ограничения.** Тъй като естеството им било свято, ангелите трябвало да изпълняват само внушенията на собствената си воля. Опитва се да събуди съчувствие към себе си, негодувайки, че Бог се е отнесъл несправедливо с него, като е удостоил Христос с върховната почит. **Твърди, че не се стреми към себеизтъкване, когато иска по-голяма власт и почит, а се опитва да осигури свобода за всички небесни жители, за да се издигнат до по-висше ниво на съществуване.**

Всемилостивият Бог доста дълго търпи Луцифер. Не го сваля веднага от високия му пост, когато за пръв път проявява дух на недоволство, нито дори когато започва да представя лъжливи твърдения пред ангелите. Той остава продължително време в небето. Многократно му се предлага прошка при условие, че се покае и покори на Бога. **В безграничната Си любов Бог полага всички възможни усилия да го убеди,**
496 **че допуска грешка. Никога дотогава в небето не е съществувало недоволство. Дори самият Луцифер отначало не разбира накъде отива:** не осъзнава истинската същност на чувствата си. **Но когато става ясно, че недоволството му е неоснователно, той се убеждава, че греши, че изискванията на Бога са основателни и че трябва да признае това пред цялото небе. Ако направи това, би спасил себе си и много от ангелите.** В този момент Луцифер още не е отхвърлил напълно верността си към Бога. Макар и напуснал своя пост като засеняващ херувим, ако би проявил желание да се върне при Бога, признавайки мъдростта на Създателя и доволен да заема мястото, определено за него в Божия велик план, той е щял отново да бъде възстановен на своя пост. **Но гордостта му пречи да се покори. Той решава да следва упорито политиката си с твърдението, че няма никаква нужда от покаяние; и напълно се отдава на великата борба срещу своя Творец.**

Сега вече всички способности на гениалния му интелект се посвещават на измамата, за да си осигури подкрепата на ръководените от него ангели. Дори фактът, че Христос го е предупреждавал и съветвал, е изопачен, за да послужи на предателските му замисли. Пред ангелите, които са най-тясно свързани с него чрез общите им отговорности, Сатана твърди, че е осъден несправедливо, че рангът му не се зачита и свободата му е ограничавана. **От преиначаване думите на Христос той преминава към изопачаване и явни лъжи,** като обвинява Божия Син, че е замислил да го унижи пред обитателите на небето. Опитва се също да изфабрикува псевдопроблем между себе си и верните ангели. **Всички, които не успява да поквари и привлече напълно на своя страна, той обвинява в безразличие спрямо интересите на небесните същества. Обвинява останалите верни на Бога ангели, че правят това, което всъщност прави самият той.** И за да поддържа обвинението, че Бог е несправедлив към него, прибягва до изкривяване думите и действията на Създателя. **Започва да обърква ангелите с коварни аргументи по отношение целите на Бога. Обвива в тайнственост всяко ясно нещо** и хвърля съмнение и върху най-ясните Божии изказвания, като умело ги
изопачава. Високият пост, който заема в Божественото 497
управление, придава още по-голяма достоверност на идеите му. Много от ангелите биват убедени да го подкрепят в неговия бунт.

В мъдростта Си Бог дава възможност на Сатана да продължи своето дело, докато духът на недоволството прерасне в бунт. Налага се той да бъде оставен да осъществи напълно плановете си, за да може всички да видят истинската им същност. Като херувим, помазан да засенява, Луцифер има изключително висок пост. Небесните същества го обичат много и влиянието му върху тях е силно. Божията власт се простира не само върху обитателите на небето, но и върху всички създадени от Него светове, затова **Сатана смята, че ако би могъл да спечели ангелите на своя страна в бунта, би могъл да спечели на своя страна и другите светове.** Използвайки софистики и измами за постигане на целите си, той представя коварно своята гледна точка. Притежава огромна сила да убеждава и прикривайки се под мантия от лъжи, спечелва предимство. **Дори верните ангели не успяват напълно да схванат неговия характер или да осъзнаят до какво ще доведе делото му.**

Сатана е толкова високо почитан и всичките му действия - така добре замаскирани, че за тях е трудно да се ориентират в същността на делото му. Докато не бъде оставен да се развие напълно, грехът

САТАНА И АНГЕЛИТЕ МУ СА ИЗ-ХВЪРЛЕНИ ОТ НЕБЕТО

„И стана война на небето: Михаил и неговите ангели воюваха против змея; и змеят воюва заедно със своите ангели, но те не надвиха и не се намери място за тях на небето. И беше хвърлен големият змей, старовременната змия, наричан дявол и Сатана, който мами целия свят; хвърлен беше на земята и ангелите му бяха хвърлени заедно с него” (Откровение 12:7-9).

не би изглеждал толкова лош, колкото е всъщност. До този момент той не се е появявал в Божията Вселена и светите същества нямат абсолютно никаква представа за неговата същност и зловредност. Те не биха могли да предвидят страшните последици от отхвърлянето на Божия закон.

Отначало Сатана прикрива намерението си, като привидно твърди, че е верен на Бога. Той настоява, че защитава Неговата чест, стабилността на Неговото управление и доброто на всички небесни жители. Докато внушава недоволство в умовете на подчинените му ангели, той хитро прави да изглежда така, сякаш се стреми да премахне недоволството. Когато настоява да се направят промени в реда и закона на Божието управление, го прави с претенцията, че те са необходими, за да се съхрани хармонията в небето.

За да се справи с греха, Бог може да използва само правда и истина. Сатана може да използва това, което Бог не може – ласкателство и лъжа. Той се опитва да преиначи Божието слово и да представя в невярна светлина Неговия план на управление пред ангелите, твърдейки, че Бог няма основание да налага закони и правила върху небесните обитатели. Настоява, че когато изисква подчинение и послушание от творенията Си, Той просто се стреми да изтъква Себе Си. **Затова се налага Бог да докаже пред небесните същества, както и пред всички светове, че Неговото управление е справедливо и законът Му – съвършен.** Сатана е представил нещата така, сякаш самият той се стреми да работи за подобряване на Вселената. Всички трябва да схванат действителната същност на узурпатора и неговата истинска цел. Необходимо е да
498 му се даде време да се разкрие чрез своите злонамерени действия.

Сатана обвинява Закона и Божието управление за разногласията, причинени от неговите собствени действия. Обявява, че всичкото това зло е резултат от Божието ръководство. Твърди, че неговата цел е да подобри постановленията на Йехова. Затова е необходимо той да покаже какво представляват и как действат предлаганите от него промени в Божия закон. **Трябва да го осъди собственото му дело. Необходимо е цялата Вселена да види измамника без маска.**

Дори когато е решено, че той повече не може да остане в небето, безкрайно Мъдрият не унищожава Сатана. Тъй като Бог може да приеме служба единствено от любов, верността на Божиите създания трябва да се основава единствено върху убедеността в Неговата справедливост и доброта. **Обитателите на небето и на другите светове, които не могат да схванат последиците от греха, в този момент не биха могли да приемат, че Бог е справедлив и милостив, ако би унищожил Сатана.** Ако той би бил убит незабавно, те биха служили на Бога по-скоро от страх, отколкото от любов. Влиянието на измамника не би било напълно премахнато, нито бунтовният дух би бил изкоренен. **На злото трябва да се даде възможност да се развие напълно. Заради доброто на Вселената през безкрайните векове Сатана трябва изцяло да разкрие своите принципи,** за да може всички създадени същества да
видят обвиненията срещу Божието управление в истинската им светлина и справедливостта и милостта на Бога, както и неотменимостта на Неговия закон да бъдат поставени завинаги извън всякакво съмнение. 499

През всички бъдещи епохи бунтът на Сатана трябва да показва пред Всемира същността и катастрофалните последици от греха. Неговото управление и въздействието му върху хора и ангели трябва да разкрие какво става, когато се отхвърли авторитетът на Бога. То ще свидетелства, че благоденствието на всички сътворени същества е обвързано с Божието управление и с Неговия закон. Историята на този огромен сатанински експеримент на бунт трябва да стане вечна гаранция за всички святи разумни същества, която да ги предпазва от заблуда по отношение същността на греха, да ги пази от извършването на грях и от възмездието за него.

До самия край на спора в небето коварният узурпатор продължава да твърди, че е прав. Когато е обявено, че заедно с всички свои симпатизанти той трябва да бъде изгонен от небесните селения, водачът на бунта заявява открито и дръзко, че презира Закона на Твореца. Отново изказва твърдението си, че ангелите нямат нужда от никакъв контрол, но трябва да бъдат оставени да следват собствената си воля, която винаги щяла да ги води в правилната посока. **Отхвърля Божиите заповеди като ограничаващи тяхната свобода и заявява, че целта му е да постигне премахване на Закона** и че - освободени от това ограничение - небесните множества ще навлязат в по-възвишено, по-прекрасно състояние на съществуване.

Сатана и неговите поддръжници в един глас хвърлят вината за своя бунт върху Христос, заявявайки, че ако не са били укорявани, никога нямало да се разбунтуват. Непреклонни и предизвикателни в предателството си, напразно опитващи се да съборят Божието управление, а в същото време претендиращи богохулно, че са невинни жертви на тиранична сила, **големият бунтовник и всичките му съмишленици накрая са изгонени от небето.**

Същият дух, предизвикал бунта в небесата, все 500
още подтиква към бунт непокорните и на земята.

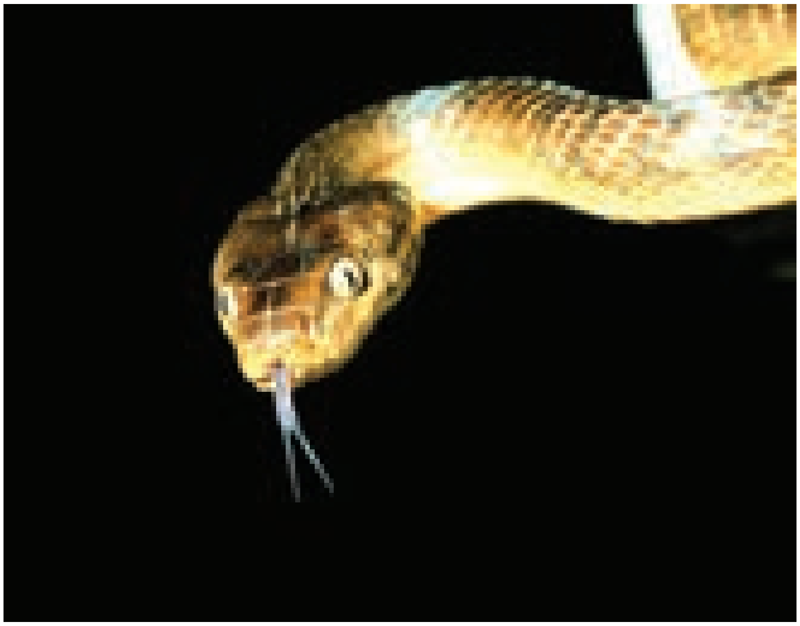

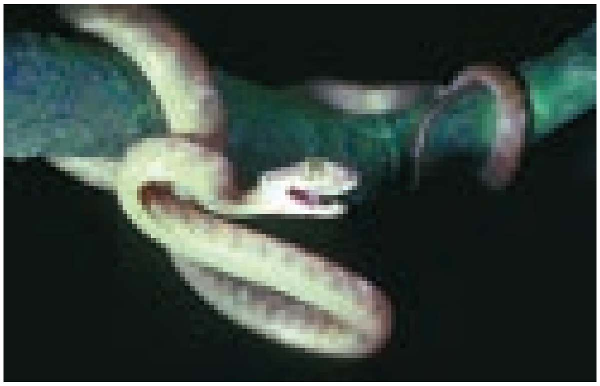

ДВЕТЕ ЛЪЖИ НА САТАНА

„А змията беше най-хитра от всички полски животни, които Господ Бог беше създал. И тя каза на жената: Истина ли каза Бог да не ядете от никое дърво в градината? Жената каза на змията: От плода на дърветата в градината можем да ядем, но от плода на дървото, което е сред градината, Бог каза: Да не ядете от него и да не се докоснете до него, за да не умрете. А змията каза на жената:

Никак няма да умрете!

Но Бог знае, че в деня, когато ядете от него, ще ви се отворят очите и ще бъдете като Бога - да познавате доброто и злото” (Битие 3:1-5).

Към хората Сатана прилага същата политика, както при ангелите. Сега неговият дух царува в чедата на непокорството. Също като него и те се стремят да разкъсат ограниченията на Божия закон, като обещават на хората свобода, ако нарушат заповедите му. Укоряването на греха и днес предизвиква омраза и съпротива. Когато предупредителните вести докоснат съвестта, **дяволът подтиква хората да си намират оправдания и да търсят одобрението на другите за собствените си престъпления. Вместо да поправят грешките си, те подбуждат недоволство срещу този, който ги укорява,** като че ли той е причината за проблемите. От дните на праведния Авел до наши дни се проявява точно този дух към хората, които дръзват да осъждат греха.

Сатана подтиква човека да извърши грях, представяйки характера на Бога в лъжлива светлина по същия начин, както е правил в небето; изкарва Го жесток и тираничен. След като постигне това, започва да твърди, че Божиите несправедливи ограничения са причината както за грехопадението на човека, така и за неговия собствен бунт.

Но Вечният сам обявява какъв е Неговият характер: „Господ, Господ Бог състрадателен и милостив, дълготърпелив и многомилостив, и истинен, Който пази милост за хиляди поколения, прощава беззаконие, престъпление и грях, но никак не оставя ненаказан виновния“ (Изх. 34:6, 7).

Изгонвайки Сатана от небето, Бог изявява Своята справедливост и честта на Своя престол. Но когато човекът пада в грях, поддал се на изкушенията на отстъпилия от истината дух, Той доказва Своята любов, като отдава Единородния Си Син в жертва за грешното човечество. В изкуплението се разкрива Божият характер. Мощният аргумент на кръста показва на цялата Вселена, че пътят на греха, който Луцифер е избрал, по никакъв начин не може да се припише на Божието управление.

В битката между Христос и Сатана по време на земното служене на Спасителя маската на големия лъжец е свалена. Нищо не би могло по-успешно да лиши Сатана от симпатията на небесните ангели
501 **и на цялата вярна Вселена, както жестоките му атаки срещу Изкупителя на света.** Неговата дръзка и богохулна претенция Христос да му отдаде почит, арогантната дързост да Го отнесе на планинския връх и на покрива на храма, злонамереният му план, разкриващ се в настояването Божият Син да се хвърли от главозамайващата височина, непрестанната злоба, с която Го преследва от място на място, подбуждайки сърцата на свещениците и народа да отхвърлят любовта Му, както и викът „Разпни Го, разпни Го!“ – всичко това предизвиква удивлението и възмущението на Вселената.

Именно Сатана подбужда света да отхвърли Христос. Князът на злото упражнява цялата си власт и изобретателност, за да унищожи Божия Син, защото вижда, че Неговата милост и любов, Неговото съчувствие и състрадателна нежност представят пред света Божия характер. Сатана оспорва всяко изложено от Сина твърдение и използва хората като свои оръдия, за да изпълва живота Му със страдание и болка. Софистиките и лъжите, чрез които се опитва да спъва делото на Исус Христос, омразата, проявявана чрез чедата на непокорството, жестоките му обвинения срещу Този, Чийто живот е образец на безпрецедентна доброта – всички те са породени от дълбоко вкоренено желание за мъст. **Нажежените пламъци на завист и злоба, омраза и мъст избухват на Голгота срещу Божия Син, докато цялото Небе наблюдава сцената в безмълвно вцепенение и погнуса.**

Когато великата жертва е принесена, Христос се възнася в небето, отказвайки да приеме поклонението на ангелите, докато не представи молбата: „Желая, където съм Аз, да бъдат с Мен и тези, които си Ми дал“ (Йоан 17:24). Тогава от трона на Отец идва отговорът с неповторима любов и сила: „Да Му се поклонят всички Божии ангели“ (Евр. 1:6). Върху Исус няма нито едно петно. След края на Неговото унижение и жертвоприношение Му се дава име, което е над всяко друго име.

Сега вината на Сатана изпъква без всякакво извинение. Той е разкрил истинския си характер на лъжец и убиец. Става ясно, че ако му се разреши 502 да контролира небесните обитатели, той би проявявал съвсем същият дух, с който управлява хората под своята власт. **Твърдял е, че престъпването на Божия закон ще донесе свобода и прогрес. Но сега се доказва, че това води само до робство и деградация.**

Лъжливите сатанински обвинения срещу характера и управлението на Бога се явяват в истинската си светлина. Лукавият Го е обвинявал, че се стреми да изтъква Себе Си, като изисква подчинение и послушание от творенията; а също, че макар Творецът да изисква себеотрицание от всички други, самият Той съвсем не е себеотрицателен, нито прави някакви жертви. **Сега става ясно, че Владетелят на Вселената е принесъл най-голямата Жертва, която Любовта може да даде за спасението на падналата и грешна раса,** защото „Бог в Христос примиряваше света със Себе Си“ (2 Коринтяни 5:19). Става ясно също, че докато Луцифер е отворил вратата за навлизането на греха поради алчността си да получи почит и

върховенство, **Христос се е смирил и се е подчинил дори до смърт, за да сложи край на злото.**

Бог е изразил ясно отвращението Си спрямо принципите на бунта. Цялото небе вижда проявата на Божията справедливост както в осъждането на Сатана, така и в изкуплението на човека. Луцифер твърди, че ако Божият закон е непроменим и наказанието за нарушаването му не може да бъде отменено, всеки нарушител трябва завинаги да бъде лишен от благоразположението на Твореца. Заявява, че грешното човечество не може да бъде изкупено и следователно е негова плячка по право. **Но смъртта на Христос е аргумент в полза на човека, който не може да бъде опроверган.** Присъдата за греха се изпълнява върху Този, Който е равен на Бога; а човекът е освободен, за да приеме праведността на Христос, и чрез живот на покаяние и смирение да извоюва победа над силата на Сатана, както Божият Син е победил. По този начин Бог остава справедлив и все пак оправдава всички, които вярват в Исус.

Но когато Спасителят идва на земята, за да страда и да умре за изкуплението на човека, това не е единствената Му цел. Той идва, за да „възвеличи Закона“ и да „го направи почитаем“.
503
Не само обитателите на нашия свят трябва да почитат Божия закон, както подобава, но е необходимо да се покаже и на всички светове във Вселената, че той е непроменим. **Ако неговите изисквания можеха да се отменят, тогава не би било необходимо Божият Син да отдава живота Си, за да изкупи престъпването му. Смъртта на Христос доказва неговата неотменимост.** А жертвата на Отец и Сина, която безкрайната любов Ги принуждава да дадат, за да бъдат изкупени грешниците, разкрива пред целия Всемир, че справедливостта и милостта са основата на Божия закон и управление. Нищо по-малко от този изкупителен план не би могло да извърши това.

В окончателния съд ще се докаже, че не съществува никаква причина за появата на греха. Когато Съдията на цялата земя зададе на Сатана въпроса: „Защо вдигна бунт срещу Мен и отне толкова много поданици на царството Ми?“, подбудителят на злото няма да може да представи никакво извинение. Всяка уста ще се затвори и бунтовните множества ще мълчат като онемели.

Кръстът на Голгота, от една страна, обявява Божия Закон за неотменим, а от друга страна, заявява пред Вселената, че заплатата на греха е смърт. В последния вик на Спасителя „Свърши се“ прозвучава погребалната камбана за Сатана. Тогава се решава изходът от великата борба, продължила толкова дълго. Тогава става ясно, че изкореняването на злото е сигурно. Божият Син преминава през портите на гроба, „за да унищожи чрез смъртта този, който има властта на смъртта, тоест дявола“ (Евр. 2:14). Тласнат от желанието за себевъзвишаване Луцифер е заявил: „Над Божиите звезди ще извися престола си (…) ще бъда подобен на Всевишния.“ Но Бог казва: „Затова (…) те обърнах на пепел по земята пред очите на всички (…) и няма да те има до века“ (Ис. 14:13, 14; Ез. 28:18, 19). Когато дойде **„денят, който ще гори като пещ; и всички горделиви, и всички, които вършат нечестие, ще бъдат плява. И този ден, който иде, ще ги изгори,** казва Господ на силите, та няма да им остави ни корен,
ни клонче“ (Малахия 4:1). 504

Цялата Вселена е станала свидетел на същността и последиците от греха. И неговото пълно унищожение, което в началото би всяло страх у ангелите и би нанесло позор върху Бога, сега ще потвърди колко искрена е любовта Му и ще защити Неговата чест пред съществата във Всемира, които обичат да вършат Неговата воля и в чиито сърца е Неговият Закон. Злото няма никога повече да се появи. Божието слово казва: “...бедствие няма да ви нападне втори път” (Наум 1:9). Божият Закон, който Сатана е осъждал като робски ярем, ще бъде почитан като Закон на свободата. **Преминалите през изпитанията създания никога повече няма да се отклонят от верността си към Този, Чийто характер се е разкрил като неизмерим в любов и безкраен в мъдрост.**

„Сърцето ти се надигна заради красотата ти, ти поквари мъдростта си заради блясъка си и Аз те хвърлих на земята, изложих те пред царете, за да те гледат (…) затова извадих отсред теб огън, който те пояде, и те обърнах на пепел по земята пред очите на всички, които те гледат (…) и няма да те има до века” (Езекиил 28:17-19).

30 глава

Първото пророчество

Враждата между човека и Сатана

Сатана прави всичко възможно, за да хвърли пъклената си сянка над нас и да ни попречи да видим славната красота на Божията любов и милост. Но с чудната Си благодат Исус ще промени сърцата и живота на всички, които викат към Него за сила и помощ.

Нищо, което може да я държи близо до Исус, не е скрито от смирената, каеща се и вярваща душа. *Това е глава с обещания, които можем да изискаме още сега.*

„Ще поставя и вражда между теб и жената, и между твоето потомство и нейното потомство; то 505 ще ти смаже главата, а ти ще му смажеш петата“ (Битие 3:15). Божествената присъда, произнесена срещу Сатана след грехопадението на човека, представлява също и пророчество, включващо всички епохи до времето на края и предсказващо великата борба, в която ще бъдат въвлечени всички човешки раси, населяващи земята.

Бог обявява: „Ще поставя вражда“. **Тази вражда не е естествена. Когато човекът нарушава Божия закон, неговата природа става греховна** и той вече е в хармония, а не във вражда със Сатана. **Не съществува никаква естествена враждебност между грешния човек и автора на греха.** И двете страни стават зли, когато изменят на Бога. Вероотстъпникът няма мир, докато не получи съчувствието и подкрепата на тези, които би убедил да последват неговия пример. Затова **падналите в грях ангели и грешните хора се обединяват в безразсъден съюз. Ако Бог не бе се намесил целенасочено, Сатана и човекът биха се съюзили срещу Небето** и вместо да се съпротивлява на дявола, цялото човечество би се обединило в битката срещу Бога.

Сатана изкушава човека да съгреши по същия начин, по който е накарал ангелите да се разбунтуват, за да може така да си осигури сътрудници във войната срещу Небето. Той и падналите ангели изпитват еднакво голяма омраза към Христос: макар по всички други 506 въпроси да имат разногласия, те са твърдо единодушни в съпротивата си срещу авторитета на Владетеля на Вселената. Но **когато чува, че ще съществува вражда между него и жената и между нейното и неговото потомство, Сатана разбира, че усилията му да поквари човешкото естество ще бъдат пресечени; че по някакъв начин човекът ще има възможност да се съпротивлява на неговата сила.**

Враждебността на Сатана срещу човешката раса се разпалва, защото чрез Христос хората стават обект на Божията любов и милост. Той иска да осуети Божия план за изкуплението на човека, да унижи Бога, като обезобрази и оскверни Неговите творения. Старае се да причини скръб на Небето и да изпълва земята с нещастия и страдание. А после казва, че всичкото това зло се дължи на сътворяването на човека.

Христос влага у хората Своята благодат, която поражда у тях съпротива срещу Сатана. Без тази преобразяваща благодат и обновяваща сила човекът би продължил да бъде пленник на дявола: слуга, винаги готов да изпълнява заповедите му. **Но новият принцип в душата създава конфликт там, където дотогава е съществувало разбирателство: придадената от Христос сила му дава възможност да устои спрямо тиранина узурпатор.** Когато намразим греха, вместо да го обичаме; когато се съпротивляваме и побеждаваме страстите, владеещи ни отвътре, ние показваме действието на един принцип, чийто произход е изцяло небесен.

Противоборството между Духа на Христос и духа на Сатана изпъква поразително в отношението на света към Божия Син. Евреите Го отхвърлят не толкова поради факта, че се явява без светско богатство, разкош или великолепие. У Него виждат сила, която е повече от достатъчна да компенсира липсата на тези външни предимства. Но чистотата и светостта Му предизвикват срещу Него омразата на неправедните. Неговият себеотрицателен живот е постоянен укор за гордите и похотливите. Именно това разпалва съпротивата срещу Божия Син. Сатана и падналите ангели се обединяват със злите хора и всички сили на вероотстъпничеството правят заговор срещу Защитника на истината.

Същата враждебност към Учителя се проявява и срещу последователите Му. Всеки, който осъзнава 507 отвратителния характер на греха и със сила отгоре устоява на изкушението, със сигурност ще си навлече яростта на Сатана и на неговите поданици. Докато съществуват грях и грешници, ще се проявява и омраза към чистите принципи на истината, както и осъждане, и преследване на нейните защитници. Последователите на Христос не могат да живеят в съгласие със слугите на Сатана. Атаката срещу кръста все още продължава. „Но и всички, които искат да живеят благочестиво в Христос Исус, ще бъдат гонени“ (2 Тим. 3:12).

Посредниците на Сатана действат постоянно под неговите напътствия, за да установяват него-

вата власт и да изграждат царството му в опозиция на Божието управление. За да постигнат това, те се опитват да измамват последователите на Христос и да ги отклоняват от верността им. Подобно на предводителя си, те погрешно тълкуват и изкривяват смисъла на Библията, за да осъществяват целите си. Както Сатана се стреми да позори Бога, така и неговите служители се стремят да оклеветяват Божия народ. Духът, който изпраща Христос на смърт, подтиква грешните хора да унищожават и Неговите последователи. Всичко това е предсказано в онова първо пророчество: „Ще поставя и вражда между теб и жената, и между твоето потомство и нейното потомство“. Тази ситуация ще продължава до края на времето.

Сатана свиква всичките си армии и хвърля цялата си сила в битката. Защо се получава така, че днес дяволът не се сблъсква с никаква голяма съпротива? Защо Христовите войници са така апатични и безучастни? Защото почти не поддържат истинска връзка с Христос. Защото в голяма степен нямат от Неговия Дух. За тях грехът не е така отблъскващ и отвратителен, както за техния Учител. Не го посрещат с решителна съпротива, както Христос. Нямат ясна представа за изключителната пагубна сила и за злокачествената същност на греха и са заслепени по отношение както на характера, така и за мощта на княза на злото. Има съвсем слаба съпротива срещу Сатана и действията му, защото цари такова голямо невежество по отношение на неговата сила и злоба, а също и за това колко широкообхватна е борбата му срещу Христос и Неговата
508 църква. В тази област повечето хора се заблуждават. Те не съзнават, че техният враг е могъщ пълководец, който владее умовете на злите ангели и с добре обмислени планове и ловки ходове води война срещу Христос, за да попречи на спасението на душите. Християните и дори проповедниците на благовестието почти не говорят за Сатана, освен, ако случайно го споменат от амвона. Те си затварят очите пред доказателствата за неговата постоянна дейност и успех. Пренебрегват множеството предупреждения за неговото коварство и като че ли не вярват в самото му съществуване.

Хората са слепи за коварството му, обаче този бдителен враг е по петите им всяка секунда. Той натрапва присъствието си във всяка стая на дома, на всяка улица в нашите градове, в църквите, в законодателните събрания, в съдебните зали, като всява заблуди и лъжи, отклонява от истината и навсякъде покварява душите и телата на мъже, жени и деца. Разбива семейства, всаждайки омраза, съперничество, размирици и убийство. А християнският свят сякаш счита тези неща за планирани от Бога и за нормални.

Сатана постоянно се опитва да победи Божия народ, като събаря бариерите, отделящи го от света. Древният Израел е съблазнен да съгреши, когато дръзва да създава забранени връзки с езичниците. Съвременният Израел е подвеждан по същия начин чрез „… невярващите, чиито умове богът на този свят е заслепил, да не би да ги озари светлината на благовестието на славата на Христос, Който е образ на Бога“ (2 Кор. 4:4). **Всички, които не са твърди последователи на Христос, са служители на Сатана. В необновеното сърце има любов към греха и склонност да го подхранва и извинява.** Когато избират да общуват с невярващи и нечестиви хора, християните се излагат на изкушение. Сатана не се разкрива явно и спуска лъжливо покривало пред очите им. Те не могат да разберат, че такава компания е планирана съзнателно, за да им навреди. И докато все повече заприличват на света по характер, думи и постъпки, те повече и повече ослепяват за истината.

Възприемането на светски обичаи превръща църквата в светска институция, но светът никога не може да бъде обърнат към Христос по този начин. 509
Когато стоим близо до греха, той започва да ни изглежда по-малко отблъскващ. Човекът, който избира компанията на сатанинските служители, скоро ще престане да се страхува и от техния господар. Когато, изпълнявайки задълженията си, се изправим пред трудност, подобно на Даниил в царския двор, можем да бъдем сигурни, че Бог ще ни защити. Но ако сами се поставим в изкушаващи обстоятелства, рано или късно ще се поддадем.

Изкусителят често действа най-успешно чрез хората, за които най-малко подозираме, че се намират под неговия контрол. Притежателите на таланти и образование са обект на възхищение и почит, като че ли тези качества могат да компенсират липсата на страх от Бога или да спечелят на хората правото на Божието благоволение. Талантите и културата сами по себе си са дарове от Бога, но когато заемат мястото на благочестието, когато вместо да приближават душата до Бога, те я отдалечават от Него, тогава се превръщат в капан и проклятие за нас. Преобладава мнението, че всяка видима проява на любезност или изисканост е в някаква степен вдъхновена от Христос. Това е най-голямата грешка, която можем да допуснем. Тези качества трябва да облагородяват характера на всеки християнин, защото биха упражнявали мощно влияние в полза на истинската религия. Но самите хора трябва да бъдат осветени от Бога, в противен случай ще станат огромна сила за зло. **Много личности със силно развит интелект и приятни обноски, които не биха извършили никое неморално според общоприетите представи действие, не са нищо друго, освен шлифо-**

вани инструменти в ръцете на Сатана. Прикритият и заблуждаващ характер на тяхното влияние и пример ги прави по-опасни врагове за каузата на Христос в сравнение с невежите и некултурните.

Чрез искрена молитва и зависимост от Бога Соломон получава мъдрост, която поражда удивлението и възхищението на целия свят. Но когато се отдалечава от Източника на своята сила и тръгва напред, разчитайки изцяло на себе си, става жертва на изкушението. Тогава удивителната мощ, дарена на този най-мъдър сред
510 царете, го превръща само в по-ефективен сътрудник на врага на човешките души.

Макар че Сатана постоянно се опитва да заслепи умовете им, дано християните никога да не забравят факта, че „нашата борба не е срещу кръв и плът, а срещу началствата, срещу властите, срещу световните владетели на мрака на този свят, срещу духовете на злото в небесните места“ (Еф. 6:12). Боговдъхновеното предупреждение ехти през вековете до наши дни: „Бъдете трезви, бъдете бдителни, защото вашият противник, дяволът, обикаля като ревящ лъв и търси кого да погълне“ (1 Петр. 5:8). „Облечете се в пълното Божие въоръжение, за да можете да устоите срещу хитростите на дявола“ (Еф. 6:11).

От дните на Адам и до днес нашият опасен враг упражнява силата си да угнетява и унищожава хората. Сега той се подготвя за последната си битка срещу църквата. Всички, които следват Исус Христос, ще се сблъскат с този безмилостен враг. Колкото по-точно християнинът подражава на небесния Образец, толкова по-сигурно е, че ще стане цел на атаките на Сатана. Всички, които са активно ангажирани в Божията кауза и се стремят да разкриват измамите на лукавия и да представят Христос пред хората, ще имат опитност, подобна на тази на апостол Павел: той пише, че служи на Господа с цялото си смирение, с много сълзи и изпитания.

Сатана е нападал Христос с жестоки и фини изкушения. Но е бил отблъскван при всеки свой опит. Тези битки са водени заради нас. Победите Му ни дават възможност и ние да бъдем победители. **Христос ще даде сила на всички, които я искат. Никой човек не може да бъде победен от Сатана без своето съгласие. Лукавият няма власт да контролира волята или да принуждава човека да извърши престъпление.** Може да причинява страдания и нещастия, но не и да омърсява и осквернява съвестта. **Фактът, че Христос е победител, трябва да вдъхновява и Неговите последователи смело да водят битката срещу греха и Сатана.**

31 глава

Победа в Христос

Действията на демоните

Ако имаше възможност, Сатана би премахнал всеки християнин от лицето на земята. Ако можеше, би премахнал всички хора. Тъй като има безброй паднали ангели, изпълняващи неговите заповеди, а умът му е далеч по-развит от нашия, ние не можем да се противим на неговата сила и лукавство.

В Христос обаче е силата, от която имаме нужда. Съществува опасността да не осъзнаем колко голяма е мощта на сатанинското войнство и да сметнем, че сме в безопасност. *Трябва да прибягваме до Христос миг след миг, за да получим помощта, от която се нуждаем.*

511 **Връзката между видимия и невидимия свят, службата на Божиите ангели и действията на злите духове са ясно разкрити в Писанията и неотделимо втъкани в човешката история. Хората все по-малко вярват в съществуването на демоните,** а светите ангели, които са „изпращани да слугуват на онези, които ще наследят спасение“ (Евр. 1:14), се считат масово за духове на мъртви. Писанията обаче не само говорят за съществуването на ангели - добри и зли, но представят и неоспорими доказателства, че те не са безплътни духове на мъртви хора.

Ангелите съществуват още преди сътворението на човека, защото когато се полагат основите на земята, „звездите на зората пееха заедно и всичките Божии синове възклицаваха от радост“ (Йов 38:7). **След грехопадението на Адам и Ева ангели са изпратени да охраняват дървото на живота, и то преди да е умрял и един човек.** По природа ангелите са по-висши от човека, защото псалмистът казва, че сме създадени „малко по-долу от ангелите“ (Пс. 8:5).

Свещеното писание ни дава информация за броя, силата и красотата на небесните същества, за тяхната връзка с Божието управление, както и за тази с делото на изкуплението. „Господ е поставил престола Си в небесата и царството Му владее над всичко.“ Пророкът казва, че е чул „глас от много ангели около престола“. Те стоят в тронната зала на Царя на царете – „Негови ангели, мощни по сила“, „Негови служители, които изпълнявате волята Му, като слушате гласа на Словото Му“ (Пс. 103:19-21; Откр. 5:11). „Десетки хиляди по десетки хиляди и хиляди по хиляди“ са небесните пратеници, които про- 512 рок Даниил вижда (Дан. 7:10). Апостол Павел говори за „безчетни ангели“ (Евр. 12:22; ЦП). Като Божии пратеници те се движат като „светкавици“ (Ез. 1:14), толкова ослепителна е тяхната слава и така мигновено бърз полетът им. Ангелът, който се явява при гроба на Спасителя с лице, бляскаво като „светкавица, а облеклото му – бяло като сняг“ , така стряска стражите, че те се разтреперват и „станаха като мъртви“ (Мат. 28:3, 4). Когато Сенахирим, високомерният асириец, оскърбява Бога, богохулства срещу Него и заплашва Израел с унищожение, „в същата нощ Ангелът Господен излезе и изби сто осемдесет и пет хиляди души в асирийския стан“ (4 Царе 19:35). Те са „всичките силни и храбри мъже и първенците, и началниците“ от армията на Сенахирим. „Така той се върна в земята си с посрамено лице“ (2 Лет. 32:21).

Ангелите са изпращани на мисии с цел да помагат на Божиите чеда: при Авраам – с обещания за благословение; при портите на Содом – да спасят праведния Лот от огнената гибел; при Илия, когато примира от изтощение и глад в пустинята; при Елисей – с огнени колесници и коне около малкия град, където той е обсаден от враговете си; при Даниил, когато се моли за небесна мъдрост в двора на езическия цар или е хвърлен като плячка на лъвовете; при Петър, когато е осъден на смърт в тъмницата на Ирод; при затворниците във Филипи; при Павел и неговите спътници по време на нощната буря в морето; при Корнилий, за да му помогнат да приеме евангелието; при Петър – да го изпратят с вест за спасение до непознатия езичник… Така Божиите ангели служат на Неговия народ във всяка епоха.

За всеки последовател на Христос има определен ангел пазител. Тези небесни стражи охраняват праведните от силата на лукавия. Самият Сатана признава това, когато казва: „Без причина ли се бои Йов от Бога? Не си ли оградил и него, и дома му, и всичко, което има?“ (Йов 1:9, 10). Псалмистът описва как Бог защитава Своя народ: „Ангелът Господен обгражда от всички страни онези, които Му се боят, и ги избавя“ (Пс. 34:7). 513 Когато говори за вярващите в Него, Спасителят казва: „Внимавайте да не презирате нито едно от тези малките, защото ви казвам, че техните ангели на небесата винаги гледат лицето на Моя Отец, Който е на небесата“ (Мат. 18:10). **Ангелите, определени да служат на Божиите деца, по всяко време имат достъп до Неговото присъствие.**

Затова вярващите в Господа, изложени на измамната власт и неизтощимата злоба на княза на

мрака и воюващи с всичките сили на злото, могат да имат увереност, че небесните ангели постоянно бдят над тях. Това уверение е крайно необходимо. **Ако Бог е обещал на децата Си благодат и защита, то е защото ще се изправят пред могъщи агенти на злото – агенти многобройни, решителни и неуморими, чиято злонамереност и мощ поставят в опасност всеки, който не съзнава или пренебрегва този факт.**

Създадени безгрешни, злите духове в началото са били равностойни по естество, сила и слава на светите същества, които сега са Божи пратеници. Но след като падат в грях, те се обединяват, за да дискредитират Бога и да унищожат човека. **Присъединили се към Сатана в бунта му и изгонени заедно с него от небето, те през всички епохи му сътрудничат във войната срещу Божия авторитет. В Библията се говори за техния съюз и управление,** за различните им рангове, за тяхната интелигентност и коварство и за злонамерените им планове да рушат мира и щастието на хората.

Старозаветната история рядко споменава за съществуването и дейността им. Но особено по времето, когато Христос е на земята, злите духове изявяват силата си по най-поразителен начин. Божият Син идва да осъществи планираното изкупление на човека, докато Сатана е твърдо решен да отстоява правото си да владее света. Той е успял да въведе идолопоклонството във всяка част на земята, освен в Палестина. В единствената страна, която не се е поддала напълно на влиянието на изкусителя, идва Христос, за да разпръсне върху народа небесна
514 светлина. Тук се развихря битката за върховенство между двете противоборстващи сили. Исус протяга любящите Си ръце, канейки всички, които искат да получат прошка и мир в Него. Армиите на мрака виждат, че не притежават неограничен контрол и разбират, че ако мисията на Христос успее, скоро ще дойде край на тяхното господство. Сатана започва да беснее като окован лъв и предизвикателно парадира с властта си върху телата и душите на хората.

Фактът, че демоните могат да поемат пълен контрол върху някои хора, е категорично отбелязан в Новия завет. Увредените по този начин човешки същества не страдат просто от нормални болести. **Христос съвсем ясно разбира с какво си има работа и открива прякото присъствие и дейност на злите духове.**

Един изумителен пример за техния брой, сила и зловредност, както и за властта и милостта на Христос, е описаният в Библията случай на изцеляването на обладаните от демони в Гадаринската страна. Тези обезумели клетници, отхвърлящи всяко ограничение, се гърчат, беснеят, от устата им излиза пяна и изпълват въздуха с крясъците си. Нараняват себе си и застрашават живота на всички, които се приближат до тях. Окървавените им и осакатени тела, както и техните разстроени умове представляват приятна гледка за княза на мрака. Един от демоните, контролиращи страдалците, заявява: „Легион ми е името. Защото сме мнозина“ (Марк 5:9). В римската армия един легион се състои от три до пет хиляди души. **Армиите на Сатана също са организирани в групи; и множеството, към което принадлежат тези демони, наброява не по-малко от един легион.**

По заповед на Исус злите духове напускат жертвите си и те остават, седнали в нозете на Спасителя, спокойни, покорни, смислени. Но Той разрешава на демоните да завлекат стадо свини в морето. За жителите на Гадаринската страна тази загуба се вижда по-голяма от благословенията на Христос и те умоляват Божествения Лекар да си отиде от тях. Точно този резултат се стреми да постигне Сатана. Като хвърля вината за загубата върху Исус, той събужда егоистичните страхове на хората и им попречва да чуят думите на Спасителя. Сатана постоянно обвинява християните, че причиняват загуби, нещастия и страдания, вместо упрекът да падне върху тези, които ги причиняват – той и неговите сътрудници.

Но плановете на Христос не се провалят. Той позволява злите духове да убият стадото свине, като укор към онези евреи, които отглеждат тези нечисти животни заради печалба. Ако Христос не би възпрял демоните, те биха удавили в морето не само свинете, но и техните стопани и собственици. Запазването на живота им се дължи единствено на Неговата сила, чрез която милостиво ги спасява. Нещо повече, това събитие е допуснато, за да могат учениците да станат свидетели на жестоката сила на Сатана както върху хора, така и върху животни. **Спасителят желае Неговите последователи да си изградят правилна представа за врага, пред когото ще трябва да се изправят, за да не бъдат измамени и победени от коварството му.** Неговото желание е хората от този район също да видят как силата Му разкъсва оковите на 515
Сатана и освобождава неговите пленници. И макар че самият Исус напуска това място, избавените по такъв свръхестествен начин мъже остават, за да разгласяват милостта на своя Благодетел.

В Библията са описани и други подобни случки. Дъщерята на сирофиникийката е страшно измъчвана от демон, когото Исус изгонва със словото Си (Марк 7:26-30). „Един обладан от демон, сляп и ням“ (Мат.

АНГЕЛИ СА ИЗПРАТЕНИ, ЗА ДА ПАЗЯТ БОЖИИТЕ ДЕЦА.

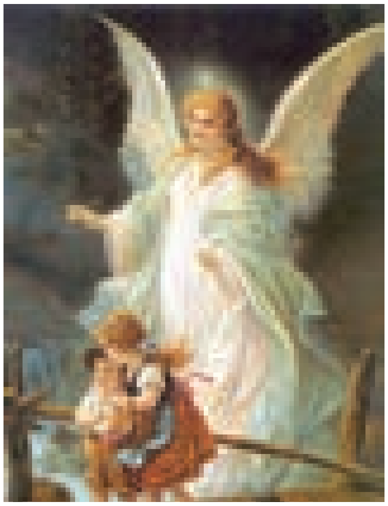

12:22); младежът с ням дух, който често „го е хвърлял и в огън, и във вода, за да го погуби“ (Марк 9:17-27); измъчваният от „духа на нечист демон“ (Лука 4:33-36), който нарушава съботния мир на синагогата в Капернаум – всички те са излекувани от състрадателния Спасител. **Почти във всеки един случай Христос се обръща към демона като към интелигентно същество, заповядвайки му да излезе от жертвата си и да не я измъчва повече.** Виждайки могъщата Му сила, поклонниците в Капернаум „се смаяха и разговаряха помежду си, като казваха: Какво е това слово? Защото с власт и сила Той заповядва на нечистите духове и те излизат“ (Лука 4:36).

Обсебените от демони обикновено са изобразени като тежко страдащи хора. Обаче има и изключения от това правило. Някои доброволно приемат сата-
516 **нинското влияние, за да придобият свръхестествена сила.** Естествено, тези личности нямат никакви конфликти с демоните. Към тази група принадлежат хората с „предсказвателен дух“ – Симон Магът, магьосникът Елима и жената, която върви след Павел и Сила във Филипи.

Никой не е по-застрашен от влиянието на злите духове от тези, които въпреки ясните и изобилни доказателства от Писанията, отричат съществуването и намесата на дявола и неговите демони. Когато не приемаме информацията за коварството им, те имат почти непреодолимо предимство: мнозина се вслушват в техните внушения, докато си мислят, че следват повелите на собствената си мъдрост. **Ето защо с наближаване времето на края, когато ще действа с най-голяма сила, за да измамва и унищожава, Сатана разпространява навсякъде вярването, че не съществува. Целта му е да прикрие себе си и своите начини на действие.**

Това, от което големият измамник се страхува най-много, е да сме наясно с похватите му. За да замаскира истинския си характер и цели, той е направил така, че името му да събужда у хората единствено присмех или презрение. Много е доволен, когато го обрисуват като абсурден или отвратителен изрод, уродлив, наполовина животно - наполовина човек. Радва се, когато чува името му да се използва подигравателно и присмехулно от хората, които се смятат за интелигентни и знаещи.

Именно защото така умело и съвършено е замаскирал себе си, много често се задава въпросът: „Съществува ли наистина дявол?“ Доказателство за неговия успех са теориите, които опровергават най-ясните свидетелства на Писанието и са повсеместно възприети в религиозния свят. **И точно защото Сатана най-лесно може да контролира съзнанието на онези, които не съзнават влиянието му,** Божието слово ни дава толкова много примери за злонамерените му действия, разкривайки пред нас неговите тайни оръжия, за да стоим нащрек срещу атаките му.

Силата и злобата на Сатана и демоните му наистина биха могли да ни уплашат, ако не бяхме защитени и спасени чрез по-великата сила на нашия
Изкупител. Ние старателно обезопасяваме къщите си 517
с резета и ключалки, за да защитим имота и живота си от зли хора. Но рядко се замисляме за злите ангели, които постоянно се опитват да ни влияят и срещу чиито атаки, оставени сами на себе си, не бихме могли да се защитим по абсолютно никакъв начин. Ако им се позволи, те могат да ни отнемат разума, да поболяват и мъчат тялото ни, да унищожат собствеността и живота ни. Единственото им удоволствие е да предизвикват нещастия и гибел. **Страшно е състоянието на тези, които отхвърлят Божествените призиви и се поддават на изкушенията на Сатана, докато Бог ги остави напълно в ръцете на злите духове. Но хората, които следват Христос, са винаги в безопасност под Неговата бдителна грижа.** Небето изпраща превъзхождащи по сила ангели, които да ги защитават. Лукавият не може да пробие стената, която Бог издига около Своя народ.

„Благославяйте ГОСПОДА вие, Негови ангели, мощни по сила, които изпълнявате Словото Му, като слушате гласа на Словото Му!” (Псалм 103:20).

32 глава

Дяволският инструментариум

Примките на Сатана

Сатана е решен да хване в примките си всеки, който се опитва да стане християнин. Той иска и децата на християните. Мнозина попадат в капана всеки ден, без да осъзнават как действа дяволът.

В тази глава се разказва за инструментите на Сатана. Той притежава голям брой средства за унищожаване на душите, но повечето хора дори не осъзнават, че съществуват такива. ***Ето шестдесет и пет сатанински уловки.***

518 **Великата борба между Христос и Сатана, продължаваща вече почти шест хиляди години, скоро ще приключи. И лукавият удвоява усилията си да провали делото на Христос за спасението на човека и да улавя душите в своите примки. Целта, която се стреми да постигне, е да държи хората в невежество и непокаяност, докато посредническата служба на Спасителя приключи и не остане вече жертва за грях.**

Сатана не се тревожи, когато хората не полагат никакви особени усилия да устояват на силата му и когато в църквата и в света преобладава безразличието, защото тогава няма опасност да изгуби подчинените на волята си роби. **Но когато вниманието се насочи към вечните неща и душите питат „Какво трябва да направя, за да се спася?“, той застава на поста си, готов да премери сили с Христос и да противодейства на влиянието на Светия Дух.**

Писанията заявяват, че при един случай, когато Божиите ангели идват на посещение при Господа, Сатана също отива с тях (Йов 1:6), но не за да се

поклони пред Вечния Цар, а за да осъществи своите злонамерени планове срещу праведните. **Съвсем същата цел го мотивира да отива на събранията за поклонение пред Бога. Макар и скрит от погледа, той действа с всички сили, за да контролира умовете на поклонниците.** Като опитен военачалник, той предварително е подготвил своите планове. Когато вижда, че проповедникът изследва Писанията, той си отбелязва темата, която ще бъде представена. След това впряга цялата си хитрост и проницание, за да организира обстоятелствата така, че вестта да не достигне до хората, които той заблуждава точно по 519
този въпрос. Човекът, който най-много трябва да чуе предупреждението, ще бъде възпрепятстван да отиде заради някаква делова работа или по някакъв друг начин ще му се попречи да чуе думите, които могат да се окажат за него ухание от живот за живот.

Много често Сатана вижда Господните служители натъжени от духовната тъмнина, която обгръща хората. Чува искрените молитви за Божествена благодат и сила, които да разпръснат магията на безразличието, лекомислието и леността. Тогава с подновена сила впряга коварството си. Изкушава хората да угаждат на апетита или да се отдават на някое друго удоволствие и по този начин парализира чувствителността им, за да не чуят точно истините, които най-много имат нужда да научат.

Сатана знае добре, че всички, които може да подведе да пренебрегват молитвата и изучаването на Писанията, ще бъдат победени от атаките му. Затова прилага всяко възможно средство да владее ума. Винаги са съществували претендиращи за набожност хора, които вместо да се стремят да следват истината, правят за своя религия навика да търсят недостатъци в характера или грешки във вярванията на тези, с които не са съгласни. Такива личности са най-добрите помощници на Сатана. Обвинителите на братята не са малко и те винаги се мобилизират, когато Бог работи и когато Неговите служители Му отдават дължимата почит. Те изопачават думите и действията на тези, които обичат истината и ѝ се покоряват. Представят най-сериозните, ревностни, себеотрицателни служители на Христос като заблудени души или като измамници. Работата им е да тълкуват лъжливо мотивите на всяко истинско и благородно действие, да разпространяват инсинуации и да пораждат подозрения в умовете на неопитните. Те ще се стремят по всеки възможен начин да изкарат всяко чисто и праведно нещо да изглежда непочтено и фалшиво.

Но всеки може да прозре тяхната измама. Лесно може да се разбере чии чеда са, чий пример следват и чия работа вършат. „По плодовете им ще ги познаете“

(Мат. 7:16). Техният начин на действие е същият като
520 на Сатана, злобния клеветник, „обвинителя на нашите братя“ (Откр. 12:10).

Големият измамник има много сътрудници, готови да използват всяка възможна заблуда, за да впримчват душите – ереси, подготвени за различните вкусове и способности на хората, които иска да погуби. **Неговата цел е да вкарва в църквата неискрени и неновородени хора, които ще всяват съмнения и неверие и ще пречат на всички желаещи Божията кауза да напредва** и те самите да напредват заедно с нея. Мнозина, които нямат истинска вяра в Бога или в Неговото слово, приемат някои принципи от истината и минават за християни; по този начин получават възможност да въвеждат заблудите си като библейски доктрини.

Идеята, че няма никакво значение в какво хората вярват, е една от най-успешните измами на Сатана. Той знае, че приемането на истината с любов освещава душата, затова **постоянно се стреми да я замести с неверни теории, с измислици, с фалшиво евангелие**. Още от самото начало Божите служители се сблъскват с лъжливи учители - не просто порочни хора, но такива, които всаждат в съзнанието фатални за душата лъжи. Пророците Илия и Еремия, апостол Павел твърдо и смело се противопоставят на онези, които отклоняват хората от Божието слово. Свободомислието, което смята за маловажна необходимостта религиозната вяра да е правилна, е отхвърлено от тези свети защитници на истината.

Мъглявите и чудати тълкувания на Писанието, както и многото противоречащи си теории за религиозната вяра, които намираме в християнския свят, са вдъхновени от големия противник с цел да обърква умовете, за да не могат да различат истината. А разногласията и разделенията, съществуващи сред християнските църкви, се дължат до голяма степен на доминиращия обичай да се изкривяват Писанията, за да се подкрепи любима теория. Вместо да изучават внимателно и със смирено сърце Божието слово, за да познаят Божията воля, много хора се стремят да открият
521 в него единствено нещо необичайно или оригинално.

За да подкрепят погрешни доктрини или нехристиянски обичаи, някои се хващат за библейски пасажи, отделени от контекста, или цитират половината от отделен стих като доказателство за гледището си, докато останалата част всъщност носи точно обратния смисъл. С хитростта на змията те се прикриват зад несвързани текстове, които тълкуват според плътските си желания. По този начин мнозина целенасочено изкривяват Божието слово. **Други, които имат живо въображение, се хващат за образи и символи на Свещеното Писание, тълкуват ги според фантазията си,** без да обръщат внимание как Писанието тълкува само себе си, а след това представят своите ексцентрични идеи като библейски учения.

Винаги когато започваме да изучаваме Писанията без молитва, без смирен и склонен да се учи дух, ще изкривяваме действителното значение както на най-ясните и простите, така и най-трудните пасажи. Папските водители избират такива части от Писанието, които най-добре служат на целите им, тълкуват ги според желанието си, а след това представят тези учения на хората, докато им отричат привилегията лично да изучават Библията и да разбират сами свещените истини. **Цялата Библия трябва да бъде дадена на хората точно такава, каквато е написана.** За тях би било по-добре изобщо да не получават библейско обучение, отколкото да учат грубо изопачени тълкувания.

Библията е предназначена за ръководство на всички, които искат да се запознаят със своя Създател. Бог е дал на човечеството сигурното пророческо Слово. Ангели и дори самият Христос слизат да разкрият на Даниил и Йоан събитията, които скоро трябва да се случат. Тези важни въпроси за нашето спасение не са оставени забулени в тайнственост. Не са представени по начин, който да обърква и заблуждава искрения търсач на истината. Господ казва чрез пророк Авакум: „Напиши видението и го изложи ясно (…) за да може да се чете лесно“ (Авакум 2:2). **Божието слово е ясно за всички, които го изучават с молитва. Всяка дейст-
вително искрена душа ще може да схване истината.** 522
„Светлина се сее за праведния“ (Пс. 97:11). И никоя църква не може да напредва в святост, ако нейните членове не търсят искрено и сериозно истината като скрито съкровище.

Чрез призива либералност (или свободомислие) хората са заслепени за хитростите на врага, докато той през цялото време работи неотклонно за осъществяването на целта си. **Когато успява да замести Библията с човешки идеи, Божият закон се отхвърля** и църквите попадат под робството на греха, макар да претендират, че са свободни.

За много хора научните изследвания са се превърнали в проклятие. Бог е допуснал чрез откритията в науката и изкуствата върху света да се излее обилен поток светлина. Но когато не са ръководени от Божието слово в проучванията си, дори и най-големите умове не успяват да разберат точно връзката между науката и богооткровението.

Човешкото познание както за материалните, така и за духовните неща е частично и несъвършено. Затова

много хора не могат да съгласуват своите научни гледища с библейските твърдения. **Доста от тях приемат теории и хипотези като научни факти и смятат, че Божието слово трябва да бъде преценявано чрез ученията на „кривонареченото знание“** (1 Тим. 6:20). Творецът и Неговите дела са отвъд тяхното разбиране и тъй като не могат да ги обяснят чрез природните закони, считат библейската история за недостоверна. **Тези, които се съмняват в истинността на Стария и Новия завет, твърде често отиват още една крачка напред и оспорват съществуването на самия Бог, приписвайки безкрайна сила на природата.** След като са се откъснали от котвата си, те са оставени да се блъскат в скалите на неверието.

Това е причината много хора да нямат правилна вяра и да бъдат изкушавани от дявола. **Те се опитват да бъдат по-мъдри от своя Създател. Човешката философия се стреми да изследва и обяснява тайни, които никога няма да бъдат разкрити,** дори през вечните векове. Ако хората изследват и разбират това, което Бог им е разкрил за Себе Си и плановете Си, ще получат такава ясна представа за славата, величието
523 и силата на Йехова, че ще осъзнаят своята собствена нищожност и ще се задоволят с това, което е разкрито на тях и на потомците им.

Шедьовърът на сатанинските измами е да кара хората да се стремят да изследват и разгадават неща, които Бог не е разкрил и не възнамерява ние да разбираме. Точно по този начин лукавият е изгубил мястото си в небето. Недоволствал е, понеже не са му доверявали всичките Божии намерения, и напълно е пренебрегвал онова, което му е било разкрито за неговата работа на поверения му висок пост. Когато поражда същото недоволство сред ангелите, поставени под неговото ръководство, той причинява падението им. Сега се опитва да всажда в умовете на хората същия дух и да ги кара по подобен начин да пренебрегват изричните Божии заповеди.

Онези, които не искат да приемат ясните и категорични истини на Библията, постоянно търсят привлекателни измислици, смълчаващи съвестта. Колкото по-малко духовни, неизискващи себеотрицателност и смирение са ученията, с толкова по-голяма готовност се приемат. Тези личности принизяват силите на разума, за да служат на плътските им желания. **Твърде „мъдри“ в самодоволството си, за да изследват Писанията в покаяние и с искрена молитва за Божието ръководство, те нямат никаква защита срещу заблудите.** Сатана е готов да задоволи желанието на сърцето и да им подхвърли измами вместо истината. Именно по този начин папството спечелва власт върху съзнанието на хората. А чрез отхвърлянето на истината – тъй като тя включва кръст - протестантите вървят по същия път. **Всички, които пренебрегват Божието слово поради удобство и политиканство, за да не се различават от света, ще бъдат оставени да приемат достойни за осъждане ереси като религиозна истина.** Тези, които съзнателно отхвърлят истината, ще приемат всяка възможна заблуда. Който се отвращава от една измама, ще приеме с готовност друга. Пишейки за хора, които „не приеха любовта на истината, за да се спасят“, апостол Павел заявява: „Затова Бог праща заблуда да действа между тях, за да повярват на лъжа, та да бъдат
осъдени всички, които не са повярвали истината, а са 524
имали благоволение в неправдата“ (2 Сол. 2:10-12). Като имаме пред себе си такова сериозно предупреждение, наш дълг е да внимаваме много какви учения приемаме.

Сред най-успешните методи на големия измамник са лъжливите учения и фалшивите чудеса на спиритизма. Маскиран като светъл ангел, той раз-

простира мрежите си, където най-малко го подозират. Само ако хората изследваха Божията Книга с искрена молитва, за да я разберат, не биха били оставени да се заблудят и да приемат фалшиви доктрини. Но тъй като отхвърлят истината, те стават жертва на измамата.

Друга опасна заблуда е учението, което отхвърля Божествеността на Христос с твърдението, че Той не е съществувал преди идването Си в този свят. Тази теория се приема с благоразположение от голяма група хора, твърдящи че вярват в Библията. Обаче тя пряко противоречи на най-ясните твърдения на Спасителя за връзката Му с Отец, за Неговия Божествен характер и за съществуването Му преди въплъщението. Тя не може да се приеме, без Писанията да бъдат изопачени по изключително произволен начин. **Тази теория не само принизява човешките представи за плана на изкуплението, но подкопава и вярата в Библията като Божие откровение.** Това прави тази заблуда както по-опасна, така и по-трудна за оборване. Ако хората отхвърлят свидетелството на боговдъхновените Писания за Божествеността на Христос, няма никакъв смисъл да се спори с тях. Защото никакъв аргумент, колкото и убедителен да е, не би могъл да ги убеди. „Но естественият човек не възприема това, което е от Божия Дух, защото за него е глупост; и не може да го разбере, понеже то се преценява духовно“ (1 Кор. 2:14). **Никой от поддръжниците на тази измама не може да има истинска представа за характера или мисията на Христос, или за великия Божи план за изкуплението на човека.**

Още една коварна и зловредна заблуда е бързо разпространяващото се вярване, че Сатана не съществува като личност; че използваното в Писанието име просто символизирало злите човешки мисли и
525 желания.

Учението, толкова повсеместно ехтящо от популярните амвони, че Второто пришествие на Христос настъпва за всеки индивидуално при смъртта му, е средство да се отклоняват умовете на хората от Неговото лично идване на небесните облаци. По този начин вече дълги години Сатана казва: „Ето, Той е във вътрешните стаи!“ (Мат. 24:23-26) и много души са изгубени чрез приемането на тази измама.

Освен това, светската мъдрост учи, че молитвата не е важна. Хора на науката твърдят, че не може да има истински отговор на молитва; че това би било нарушаване на закона, чудо - а **чудеса не съществуват.** Вселената, казват те, се управлява от непроменими закони и самият Бог не ги нарушава никога. Така те представят Всемогъщия като такъв, който е окован от собствените Си закони – сякаш действието на природните закони би изключило Божествената свобода. Такова учение противоречи на свидетелството на Писанията. Христос и апостолите не са ли извършвали чудеса? Същият състрадателен Спасител живее и днес и слуша молитвата с вяра със същата готовност, както и когато е живял видимо сред хората. Естественото се съчетава със свръхестественото. **Божият план е да ни даде в отговор на молитвата с вяра това, което не би ни дал, ако не сме го поискали по този начин.**

Неизброими са погрешните учения и чудатите идеи на различни християнски църкви. **Невъзможно е да се преценят пагубните резултати от премахването и на един ориентир, поставен от Божието слово. Почти никой от осмелилите се да направят това не се ограничава само с потъпкването на една истина.** Мнозинството от тях продължават да отхвърлят един след друг принципите на правото, докато не се превърнат в действителни неверници.

Заблудите на популярната теология са довели до скептицизъм много души, които иначе биха вярвали в Писанията. **За тях е невъзможно да приемат учения, които оскърбяват техните чувства за справедливост, милост и великодушие. И тъй като такива учения се представят като библейски, тези хора отказват да** 526
приемат Библията като Божие слово.

И именно това е целта, която се опитва да осъществи лукавият. Неговото най-голямо желание е да руши доверието в Бога и в Неговото Слово. Сатана стои начело на огромна армия от съмняващи се хора и използва цялата си мощ, за да примами душите в редовете ѝ. **Става все по-модерно човек да се съмнява.** Много хора се отнасят с недоверие към Божието слово, както и към неговия Автор – защото укорява и осъжда греха. **Нежелаещите да се подчинят на библейските изисквания се стремят да съборят авторитета му.** Те четат Библията или слушат нейните учения, представяни от амвона, само за да откриват грешки в Писанията или в проповедите. **Немалко стават невярващи, за да оправдаят или извинят неизпълнението на задълженията си.** Други възприемат скептични възгледи от гордост и леност. Прекалено много обичащи удобството, за да се отличат с извършването на нещо достойно за почит, което изисква усилия и себеотрицание, **те имат за цел да си осигурят репутация за по-висша мъдрост, като критикуват Библията.** Има много неща, които ограниченият ум, непросветен от Божествената мъдрост, е безсилен да схване и това е поводът за критиките. **Много хора смятат, че е достойно да застанат на страната на неверието, скептицизма и безбожието.** Но под вида им на искреност ще се открие, че са движени от самонадеяност и гордост.

Доста личности обичат да търсят в Писанията нещо, с което да объркат другите. Отначало някои критикуват и спорят, застанали на страната на неправдата просто от любов към споровете, без да осъзнават, че по този начин се оплитат в капана на ловеца. Но след като вече са изразили открито неверие, смятат, че трябва да поддържат гледището си. По този начин се присъединяват към безбожните и затварят пред себе си портите на Рая.

В Словото Си Бог е дал достатъчно доказателства за неговия Божествен характер. Представени са ясно великите истини, които засягат изкуплението на човека. С помощта на Светия Дух, Който е
527 обещан на всички търсещи Го искрено, всеки може да разбере тези истини. Бог е дал на хората здрава основа за вярата им.

Обаче ограничените човешки умове не могат напълно да схванат плановете и целите на Безкрайния. Никога не можем да открием Бога чрез изследване. Не трябва да се опитваме да повдигаме с дръзка ръка завесата, зад която Той скрива Своето величие. Апостолът възкликва: „Колко непостижими са Неговите присъди и неизследими пътищата Му!“ (Римл. 11:33). Можем обаче дотолкова да схванем Неговото отношение към нас и мотивите, които Го движат, щото да различим безкрайната любов и милост, обединени с безграничната Му сила. **Нашият Небесен Отец подрежда всичко с мъдрост и правда и ние не трябва да сме недоволни и недоверчиви, но да се поклоним с благоговейно покорство. Той ще ни разкрие до такава степен плановете Си, колкото е добре за нас, а отвъд това трябва да се доверим на Неговата всемогъща ръка и на изпълненото с любов Бащино сърце.**

Макар да е дал изобилни доказателства за вярата ни, Бог никога няма да премахне всички основания за неверие. Всеки, който търси „кукички, на които да окачи съмненията си“, ще ги намери. А тези, които отказват да приемат и изпълняват Божието слово, докато не се премахне всяко възражение и не остане никаква възможност за съмнения, никога няма да дойдат при светлината.

Недоверието в Бога е естествена последица от необновеното сърце, което враждува с Него. Но Светият Дух вдъхва вяра, която ще избуява само ако се подхранва. Никой човек не може да развие силна вяра без целенасочени усилия. **Неверието се засилва, когато е насърчавано.** И ако хората, вместо да разсъждават върху доказателствата, дадени от Бога да поддържат вярата им, си позволяват да ги оспорват и да повдигат несериозни възражения, ще открият, че съмненията им все повече и повече се затвърждават.

Съмняващите се в Божиите обещания и невярващите в свидетелството на Неговата благодат, обезславят
Бога. Тяхното влияние, вместо да привлича другите 528
към Христос, ги отблъсква. Те са безплодни дървета, които простират сухите си клони нашир и надлъж, като засенчват слънчевата светлина от другите растения и те клюмват и умират под мразовитата им сянка. Целият живот на такива личности ще бъде вечно доказателство срещу тях. Те сеят семената на скептицизма и съмненията, които неминуемо ще дадат своя плод.

Има един-единствен начин за освобождаване от съмненията за тези, които искрено желаят това. Вместо да оспорват и да правят неоснователни възражения относно това, което не разбират, **нека да обръщат внимание на това, което вече им е ясно, и ще получат по-голяма светлина. Нека да вършат всяко нещо, за което са разбрали, че е техен дълг, и ще могат да разберат и извършват и това, за което сега се съмняват.**

Сатана може да представи така добре наподобяващ истината фалшификат, че да заблуди желаещите да бъдат измамени, които искат да избегнат себеотрицанието и жертвоготовността, изисквани от нея. **Но е невъзможно да държи под властта си нито една душа, която желае искрено и на всяка цена да я разбере.** Христос е истината и „истинската светлина, която, идеща на света, осветлява всеки човек“ (Йоан 1:9). Духът на истината е изпратен да води хората към всяка истина. И с авторитета на Божия Син е обявено: „Търсете и ще намерите“ (…) Ако иска някой да върши Неговата воля, ще познае дали учението е от Бога“ (Мат. 7:7; Йоан 7:17).

Последователите на Христос почти нямат представа за интригите, които Сатана и неговите армии плетат срещу тях. Но Този, Който седи в небесата, ще осуети всички тези хитрини, за да осъществи Своите планове. Господ допуска Неговият народ да премине през огненото изпитание на изкушенията не защото изпитва удоволствие от техните скърби и страдания, но защото този процес е решаващ за окончателната им победа. Верен на принципите на славата Си, **Той не би могъл да ги предпази от изкушението, защото най-важната**
цел на изпитанието е да ги подготви да устояват на 529
всички съблазни на лукавия.

Нито нечестиви хора, нито демони могат да попречат на Божието дело или да откъснат Бога от Неговия народ, ако те със смирени и покаяни сърца изповядват и изоставят греховете си и с вяра изискват Неговите обещания. Всяко изкушение, всяко враждебно влияние, независимо дали открито, или прикрито, може успешно да бъде победено „не чрез мощ, нито чрез сила, а чрез Моя Дух, казва ГОСПОД

на войнствата“ (Зах. 4:6).

„… очите на Господа са върху праведните и ушите Му – към тяхната молитва (…) И кой ще ви стори зло, ако сте станали ревностни за доброто?“ (1 Петр. 3:12, 13). Когато Валаам, съблазнен от обещанието за богата награда, се опитва да направи заклинание срещу Израел и чрез жертви на Господа да измоли проклятие върху Неговия народ, Божият Дух му забранява да изрече злото, което много иска, и Валаам е принуден да възкликне: „Как да прокълна, когото Бог не проклина? Как да кълна, когото Господ не кълне? (…) Дано умра, както умират праведните, и краят ми да бъде както техния“ (Числа 23:8, 10). Когато отново принася жертва, нечестивият пророк заявява: „Ето, аз получих заповед да благославям и Той като благослови, аз не мога да го отменя. Той не гледа беззаконие в Яков и не вижда престъпление в Израел. Господ, неговият Бог, е с него и царско ликуване е сред тях (…) Наистина няма заклинание против Яков и няма врачуване против Израел. На времето си ще се говори за Яков и за Израел: Какво е извършил Бог!“ (ст. 20, 21, 23). Въпреки това издига и трети олтар и отново се опитва да измоли проклятие. Но от непокорните устни на пророка Божият Дух обявява благополучието на Своите избрани и осъжда безумието и злобата на враговете му: „Благословен, който те благославя, и проклет, който те проклина“ (Числа 24:9).

По това време израелевият народ е верен на Бога и докато се покоряват на Неговия закон, никоя сила на земята или на ада не би могла да им надвие. **Но проклятието, което Валаам не успява да произнесе срещу Божия народ, най-накрая успява да докара върху тях, като ги подмамва да съгрешат.** Когато 530
престъпват Божиите заповеди, те се отделят от Бога и са оставени да почувстват силата на унищожителя.

Сатана е съвсем наясно, че и най-слабата душа, която пребъдва в Христос, е по-силна от армиите на мрака и че ако той се разкрие явно, тя ще му устои. **Затова се опитва да отвлича войниците на кръста от силната им крепост, докато лежи в засада с войската си, готов да унищожи всички, които дръзнат да стъпят на негова земя. Само когато смирено разчитаме на Бога и се покоряваме на всички Негови заповеди, можем да сме в безопасност. Никой човек не може да пребивава в сигурност нито един ден или час без молитва. Особено трябва да молим Господа за мъдрост да разбираме Словото Му.** Там са разкрити хитрините на изкусителя и средствата, чрез които можем успешно да му се противопоставим. Сатана е експерт по цитиране на Писанието, влагащ в пасажите своите собствени тълкувания, чрез които се надява да ни препъне. **Трябва да изучаваме Библията със смирено сърце, като никога не забравяме своята зависимост от Бога.** Необходимо е едновременно да бдим за уловките на Сатана и **да се молим постоянно с вяра: „Не ни въвеждай в изкушение“.**

БОГ ОБЕЩАВА ДА НИ ПОМОГНЕ ДА ИЗБЯГВАМЕ УЛОВКИТЕ

„Да не правиш договор с тях, нито с боговете им (…) защото, ако служиш на боговете им, това непременно ще ти бъде примка“ (Изход 23:32, 33).

„Внимавай да не направиш договор с жителите на земята, където отиваш, да не би да стане примка сред теб“ (Изход 34:12).

„Душата ни избяга като птица от примката на ловеца; примката се скъса и ние избягахме. Помощта ни е в Името на Господа, Който е направил небето и земята“ (Псалм 124:7, 8).

„… и боговете им ще ви станат примка“ (Съдии 2:3).

„Въжето му е скрито в земята, капанът му - в пътеката“ (Йов 18:10).

„Защото Той ще те избави от примката на ловеца и от гибелния мор“ (Псалм 91:3).

„… и служеха на идолите им, и те им станаха примка“ (Псалм 106:36).

„Безбожните ми поставиха примка, но аз не се отклоних от Твоите правила“ (Псалм 119:110).

„… за да не научиш пътеките му и да поставиш примка за душата си“ (Притчи 22:25).

33 глава

Първата лъжа

Първата голяма измама

Една от най-невероятните измами на всички времена е създадена от дявола преди хиляди години. За наше удивление, малцина днес я приемат като измама. Тя обаче завладява душите и ги държи здраво.

Сега ще научите за същността на тази мрежа – как Сатана използва мъртвите, за да хване живите.

Сатана започва да мами човешката раса още от самото начало на земната история. Той, който е подбудил бунта в небето, иска и земните обитатели
531 **да се присъединят към него във войната му срещу Божието управление.** Адам и Ева са били съвършено щастливи, докато са се съобразявали с Божия закон, и този факт оборва завинаги твърдението на Сатана в небето, че Божият закон е деспотичен и не съдейства за доброто на Неговите творения. Освен това завистта на лукавия се разпалва, когато гледа красивия дом, приготвен за безгрешната двойка. **Той взема решение да причини грехопадението им, за да може да си присвои земята и тук да установи своето царство в опозиция на Всевишния.**

Ако Сатана би се появил в истинския си вид, би бил отблъснат веднага, **защото Адам и Ева са били предупредени за този опасен враг.** Но той действа подмолно, прикривайки целта си, за да може по-успешно да осъществи своите намерения. Използвайки за медиум змията, която тогава е била изключително очарователно създание, той се обръща към Ева: „Истина ли каза Бог да не ядете от никое дърво в градината?“ (Бит. 3:1). Ако не би си позволила да спори с изкусителя, Ева би била в безопасност. Но **тя се осмелява да заговори с него и става жертва на коварството му.** **И днес много хора пропадат по същия начин. Те се съмняват в Божиите изисквания и ги оспорват и вместо да се подчиняват на Неговите заповеди, приемат човешки теории, които са само маска, прикриваща клопките на Сатана.**

„Жената каза на змията: От плода на дърветата 532

в градината можем да ядем, но от плода на дървото, което е сред градината, Бог каза: Да не ядете от него и да не се докоснете до него, за да не умрете. А змията каза на жената: Никак няма да умрете! Но Бог знае, че в деня, когато ядете от него, ще ви се отворят очите и ще бъдете като Бога – да познавате доброто и злото“ (ст. 2-5). **Лукавият заявява, че те ще станат като Бога, тоест ще притежават по-голяма мъдрост от преди и ще преминат в по-висша фаза на съществуване и ще бъдат в по-висше състояние.** Ева се поддава на изкушението, а чрез нейното влияние и Адам е подведен да съгреши. **Те приемат думите на змията, че Бог не им е казал истината. Не се доверяват на своя Създател и започват да си въобразяват, че Той ограничава свободата им и че могат да придобият голяма мъдрост и възвишеност, като престъпят Закона Му.**

Но какво открива след греха си Адам за значението на думите „в деня, когато ядеш от него, непременно ще умреш“ (Бит. 2:17)? Дали се оказва, както Сатана го е накарал да вярва, че ще навлезе в по-възвишено състояние на съществуване? Тогава наистина чрез престъплението би постигнал голям напредък, а Сатана би се оказал благодетел на човечеството. Но не това се оказва значението на Божията присъда, както се убеждава Адам. Бог заявява, че като наказание за греха човекът трябва да се върне в земята, откъдето е взет: „…понеже си пръст, и в пръстта ще се върнеш“ (ст. 19). **Думите на Сатана „ще ви се отворят очите“ се оказват истина само в следния смисъл: След като Адам и Ева нарушават Божията заповед, очите им се отварят, за да проумеят глупостта си. Те опознават злото** и опитват горчивия плод на греха.

В средата на Едем расте дървото на живота, чийто плод има силата да продължава живота. **Ако Адам би останал верен на Бога, би имал постоянно свободен достъп до това дърво и би живял вечно.** Но когато съгрешава, вече му е забранено да вкусва от неговите плодове и така става подвластен на смъртта. Божествената присъда „…понеже си пръст, и в пръстта ще се върнеш“ говори за абсолютно отнемане
533 на живота.

Безсмъртието, обещано на човека при условие на послушание, е изгубено заради греха му. Адам не би могъл да предаде на потомството си това, което не притежава. И за падналия в грях човешки род не би имало никаква надежда, ако Бог чрез жертвата на Своя Син не прави безсмъртието достъпно за тях. Макар че “смъртта мина във всички човеци, понеже всички съгрешиха”, Христос “унищожи смъртта и осия живот и безсмъртие чрез благовестието” (Римл. 5:12; 2 Тим. 1:10). Единствено чрез Христос може да бъде получено безсмъртие. Спасителят казва: „Който вярва в Сина, има вечен живот; но който не се покорява на Сина, няма да види живот“ (Йоан 3:36). **Всеки човек може да притежава това безценно благословение, ако се подчини на условията.** Всички „които с постоянство в добри дела търсят слава, почест и безсмъртие“, ще получат вечен живот (Римл. 2:7).

Единственият, който обещава на Адам живот в непокорство, е големият измамник. А твърдението на змията пред Ева в Едем – „Никак няма да умрете“ – е първата проповед, изнасяна някога върху безсмъртието на душата. Обаче тази идея, основана единствено върху авторитета на Сатана, отеква от амвоните на християнството и се приема от по-голямата част от човечеството с такава готовност, с каквато я приемат първите ни прародители. **Божествената присъда „Душата, която греши, тя ще умре“ (Ез. 18:20) като че ли означава: Душата, която греши, няма да умре, но ще живее вечно.** Можем само да се удивляваме на невероятното безумие, което кара хората да приемат така лековерно думите на Сатана, а да отхвърлят с такова неверие Божиите думи.

Ако след грехопадението на човека би било разрешено да има свободен достъп до дървото на живота, той би живял вечно и по този начин грехът щеше да бъде увековечен. Но херувимите и пламенният меч пазят „пътя към дървото на живота“ (Бит. 3:24) и на нито един от семейството на Адам не е допуснато да
премине тази бариера и да вкуси от даващия живот 534
плод. **Затова няма нито един безсмъртен грешник.**

Но след грехопадението Сатана заповядва на ангелите си да положат специални усилия да внедрят у хората вярването в естественото безсмъртие на душата. А след като ги накарат да приемат тази заблуда, ще ги подведат да стигнат и до заключението, че грешникът ще живее във вечни мъки. Сега, действайки чрез сътрудниците си, князът на мрака представя Бога като отмъстителен тиранин, заявявайки, че Той хвърля в ада всички, които не са Му угодни и ги подлага през цялата вечност на Своя гняв. И че докато те изпитват неописуема болка и се гърчат във вечните пламъци, техният Създател ги гледа със задоволство.

Така Сатана приписва на Твореца и Благодетеля на човечеството своите собствени качества. Жестокостта е сатанинска черта. Бог е любов и всичко, което създава, е чисто, свято и прекрасно, докато първият голям бунтовник не вмъква греха. Именно той е врагът, който изкушава човека да съгреши, а

след това го унищожава – ако има възможност. А когато е сигурен, че е сграбчил здраво жертвата си, тържествува, че е причинил унищожение. Да би му било позволено, той би впримчил целия човешки род в своите мрежи. Ако Божията сила не би се намесвала, нито един син или дъщеря на Адам не би избегнал смъртта.

И днес Сатана се опитва да победи хората по същия начин, както е победил нашите първи родители – като разклаща доверието им в Създателя и ги подвежда да се съмняват в мъдростта на Неговото управление и в справедливостта на законите Му. За да оправдаят собствената си злоба и бунт, **Сатана и неговите пратеници представят Бога като по-лош дори от самите тях. Големият измамник се опитва да припише своя чудовищно жесток характер на Небесния Отец,** за да направи да изглежда така, сякаш самият той е понесъл огромна несправедливост, като е изгонен от небето, поради нежеланието си да се подчини на такъв несправедлив Владетел. Представя пред света „свободата“, на която ще се наслаждават • под „благата“ му власт, за разлика от робството,
535 наложено от строгите заповеди на Йехова. По този начин успява да отклони много души от верността им спрямо Бога.

Колко несъвместимо с всяко чувство на любов и милост, и дори с чувството ни за справедливост, е учението, че нечестивите мъртви са мъчени с огън и жупел във вечно горящия ад: че за греховете от един кратък земен живот те трябва да понасят мъчения, докато е жив Бог. Въпреки това тази доктрина се проповядва навсякъде и все още е включена във вероучението на много от християнските църкви. Един начетен доктор по богословие казва: „Гледката на адските мъчения ще засилва вечно щастието на светиите. Когато виждат хора със същото като тяхното естество и родени при същите обстоятелства да тънат в нещастие, а самите себе си – толкова въздигнати, това ще ги кара да осъзнават колко са щастливи“. Друг казва следното: „Докато осъдителната присъда се изпълнява през цялата вечност върху „съдовете на гнева“, димът от тяхното мъчение вечно ще се издига пред „съдовете на милостта“, които, вместо да се застъпват за тези окаяници, ще повтарят: Амин, алилуя, хвалете Господа!“.

Къде бихме намерили такова учение в страниците на Божието слово? **Дали изкупените в небето ще са изгубили всякакво чувство на жалост и състра-**

дание, и дори обикновената човечност? Ще бъдат ли те заменени с безразличието на стоика или с жестокостта на дивака? Не, не, в Божието слово изобщо не съществува такова учение! Хората, които изразяват гледища като цитираните по-горе, може да са учени и искрени, но те са заблудени от софистиките на Сатана. Той ги подвежда да тълкуват погрешно някои силни изрази в Писанието, придавайки на езика горчива и злобна окраска, която е типична за самия него, но не и за Създателя. „Жив съм Аз, заявява Господ БОГ – нямам благоволение в смъртта на безбожния, а да се обърне безбожният от пътя си и да живее! Обърнете се, обърнете се от злите си пътища, защо да умрете!“ (Ез. 33:11).

Каква полза за Бога, ако е вярно, че се наслаждава на гледката на безкрайните мъчения; че се забавлява със стенанията, писъците и проклятията на страда-
536 щите създания, които държи в адските пламъци?
Възможно ли е тези ужасни звуци да бъдат музика за ушите на Безмерната Любов? Хората изтъкват аргумента, че налагането на безкрайни страдания върху нечестивите щяло да покаже Божията омраза към греха като зло, което разрушава мира и реда във Вселената. **О, какво страшно богохулство! Като че ли Божията омраза към греха е причината да го увековечава.** Защото според ученията на тези теолози продължителните мъчения без надежда за милост побъркват окаяните жертви и когато те изливат гнева си в проклятия и богохулства, постоянно увеличават товара си от вина. **Нима Божията слава би се увеличавала от това вечно, постоянно нарастване на греха през безкрайните векове.**

Човешкият ум не може да оцени какво огромно зло е причинила ереста за вечните мъчения. Религията на Библията, изпълнена с любов и доброта и изобилстваща със състрадание, е помрачена от суеверия и обгърната в ужас. **Когато размислим в какви фалшиви цветове Сатана е обрисувал Божия характер, изненадващо ли е, че милостивият Създател вдъхва у хората страх, ужас и дори омраза?** Отвратителните гледища за Бога, които са се разпространили из целия свят чрез поученията от амвоните, са направили хиляди - не, милиони! - скептици и невярващи.

Теорията за вечните мъки е една от фалшивите доктрини, които съставляват „виното“ от мерзостите на Вавилон, с което той „опива всички народи“ (Откр. 14:8; 17:2). Фактът, че служители на Христос са приели тази ерес и я разгласяват от свещения амвон, е наистина загадка. Те са я възприели от Рим, както са възприели и фалшивия почивен ден - неделята. Вярно е, че тя е била проповядвана и от велики и добри хора, но светлината по този въпрос не е била разкрита пред тях, както пред нас. **Те са отговорни само за светлината, грееща в тяхното време. Ние сме отговорни за това, което се разкрива в нашите дни.** Ако се отвърнем от свидетелството на Божието слово и приемаме фалшиви доктрини,
понеже нашите бащи са ги проповядвали, попадаме 537
под осъждането, произнесено върху Вавилон; пием от „виното“ на нейното „разпалено блудство“.

Много хора, за които учението за вечните мъки е отблъскващо, отиват в заблудата на другата крайност. Те виждат, че Писанията представят Бога като Бог на любовта и състраданието, и не могат да повярват, че Той ще предаде Своите създания на пламъците на един вечно горящ ад. Но тъй като приемат, че душата е естествено безсмъртна, **не виждат друга възможност, освен заключението, че в края на краищата, цялото човечество ще бъде спасено.** Мнозина смятат, че заплахите в Библията целят само да респектират хората, за да се подчиняват, но няма да се изпълнят буквално. Затова грешникът може да живее в егоистични удоволствия, пренебрегвайки Божиите изисквания, и въпреки това да очаква в края да бъде приет от Него с благоразположение. **Такава доктрина, която злоупотребява с Божията милост, а пренебрегва Неговата справедливост, е приятна за плътското сърце и поощрява нечестивите в престъпленията им.**

За да докажем как онези, които вярват в спасението на всички хора, изкривяват Писанията в подкрепа на гибелни за душите учения, трябва само да цитираме собствените им изказвания. На погребението на един нерелигиозен млад човек, който умира мигновено при нещастен случай, проповедник универсалист избира като основен библейски текст този за Давид: „Защото се беше утешил за смъртта на Амнон“ (2 Царе 13:39).

„Често ме питат – казва говорителят – каква ще бъде съдбата на хората, които напускат света в грях, умират може би пияни, умират с алените петна на греха по дрехите си или като този млад човек, който никога не е изповядал някоя религия, нито е имал религиозно преживяване. Ние се обръщаме към Писанията – техният отговор ще разреши ужасния проблем. Амнон е изключително грешен. Той не се е покаял, напил се е и е убит в това състояние. Давид е Божи пророк. Той трябва да е знаел дали съдбата на Амнон в бъдещия свят ще бъде зла или добра. Какво
става в сърцето му? „А цар Давид копнееше да отиде 538
при Авесалом, защото се беше утешил за смъртта на

Амнон“ (ст. 39).

Какъв извод да направим от този пасаж? Не е ли, че вечните мъки не представляват част от религиозната му вяра? Точно това смятаме и ние. И тук откриваме един победоносен аргумент в подкрепа на по-приятната, по-просветената, по-великодушната хипотеза за окончателната универсална чистота и мир. Той се е утешил, след като е видял сина си мъртъв. И защо ли? Защото с пророческия си поглед е могъл да надзърне в славното бъдеще и да види сина си отдалечен от всички изкушения, освободен от робството и очистен от покварата на греха, а след като е направен достатъчно свят и просветен, е допуснат в обществото на възнесените и ликуващи духове. Утешил се е с вярата, че след като е взет от настоящото си състояние на грях и страдание, неговият любим син е отишъл там, където най-възвишените внушения на Светия Дух ще бъдат всадени в помрачената му душа, където умът му ще бъде отворен да схване небесната мъдрост и чистия възторг на безсмъртната любов и по този начин ще бъде надарен с осветено естество, за да се наслаждава на покоя и общението в небесното наследство.

В този ред на мисли ние твърдим: Вярваме, че небесното спасение не зависи от нищо, което можем да направим в този живот: нито от промяна на сърцето сега, нито от вяра или религиозно вероизповедание днес“.

Така този мним служител на Христос повтаря лъжата, изречена от змията в Едем: „Никак няма да умрете (…) В деня, когато ядете от него, ще ви се отворят очите и ще бъдете като Бога“. **Той заявява, че и най-долният от грешниците – убиецът, крадецът и прелюбодеецът – след смъртта ще бъде подготвен да навлезе в безсмъртното блаженство.**

И откъде вади заключенията си този човек, който извращава Писанията? От едно единствено изречение, изразяващо примиряването на
539 **Давид с повелята на Провидението.** Душата му „копнееше да отиде при Авесалом, защото се беше утешил за смъртта на Амнон“. Остротата на мъката му се е смекчила с течение на времето, мислите му са се обърнали от мъртвия към живия син, оттеглил се сам в изгнание от страх да не понесе справедливото наказание за своето престъпление. И това е „достатъчно“ доказателство, че кръвосмесителят и пияницата Амнон при смъртта си веднага е пренесен в блажените селения, за да бъде пречистен и подготвен за обществото на безгрешните ангели! Приятна басня, наистина, напълно удовлетворяваща желанията на плътското сърце! Тази доктрина е измислена от самия Сатана и действа изключително успешно. Трябва ли да сме изненадани, че при наличието на такива обяснения навсякъде се шири нечестие?

Подходът на този фалшив учител е илюстрация за мисленето на много други. Няколко думи от Писанието се откъсват от контекста, който в много случаи показва, че те имат точно обратното значение в сравнение с това, което им се приписва. И по такъв некоректен начин подобни пасажи се използват за доказване на учения, които нямат никакво основание в Божието слово. Цитираното доказателство, че пияницата Амнон е в небето, е заключение, което е в пълен разрез с ясното и категорично твърдение на Писанията, че нито един пияница няма да наследи Божието царство (1 Кор. 6:10). Истината е, че съмняващите се хора, невярващите и скептиците превръщат истината в лъжа. Така те заблуждават множеството чрез софистиката си и го приспиват в люлката на временната сигурност.

Ако е вярно, че душите на всички хора отиват направо на небето в часа на смъртта, тогава по-скоро бихме пожелали смъртта, отколкото да живеем. Тази заблуда е накарала много хора да сложат край на живота си. Когато ги нападнат проблеми, трудности и разочарования, изглежда лесно човек да разкъса тънката нишка на живота и да се понесе към блаженството на вечния свят. 540

В Словото Си Бог е дал убедителни доказателства, че ще накаже престъпниците на Своя Закон. Хората, които се успокояват с мисълта, че Той е твърде милостив, за да изпълни присъдата над грешника, трябва само да погледнат към кръста на Голгота. Смъртта на безупречно чистия Божи Син свидетелства, че „заплатата на греха е смърт“, че всяко нарушение на Божия Закон ще получи своето справедливо възмездие. Безгрешният Христос поема върху Себе Си греха на човека. Понася вината за нашите престъпления. Отец скрива лицето Си, докато сърцето Му е разбито и животът Му – прекършен. Цялата тази жертва е дадена, за да бъдат изкупени грешниците. Човекът не би могъл да бъде освободен от наказанието за греха по никакъв друг начин. И всяка душа, която откаже да приеме изкуплението, осигурено на такава висока цена, ще трябва лично да понесе вината и наказанието за греховете си.

Нека да разгледаме какво още учи Библията за нечестивите и непокаяните, които универсалистите поставят в небето като свети и щастливи ангели.

„На жадния ще дам даром от извора на водата на живота“ (Откр. 21:6). Обещанието е само за тези,

които са жадни. Единствено хората, които усещат нуждата си от водата на живота и я търсят повече от всичко друго, ще я получат. „Който победи, ще наследи всичко това и Аз ще му бъда Бог, и той ще Ми бъде син“ (ст. 7). Тук също има конкретни условия. **За да наследим всичко това, трябва да се съпротивляваме на греха и да го побеждаваме.**

Господ заявява чрез пророк Исая: „Кажете на праведния, че ще му бъде добре (…) Горко на безбожния, зле ще му бъде, защото делата на ръцете му ще му се отплатят“ (Ис. 3:10, 11). „Въпреки че грешникът върши зло сто пъти – казва мъдрецът – и дълголенства, пак аз зная, че ще бъде добре на боящите се от Бога, които се боят пред Него. Но на безбожния няма да бъде добре“ (Екл. 8:12, 13). А апостол Павел свидетелства, че грешникът трупа за себе си „гняв за деня на гнева, когато ще се открие справедливият съд
541 на Бога, Който ще отплати на всекиго според делата му (…) скръб и неволя на всяка човешка душа, която върши зло“ (Римл. 2:5, 6, 9).

„Нито един блудник или нечист, или сребролюбец – който е идолопоклонник – няма наследство в царството на Христос и на Бога“ (Еф. 5:5). „Търсете мир с всички и онова освещение, без което никой няма да види Господа“ (Евр. 12:14). „Блажени тези, които изперат дрехите си, за да имат право на дървото на живота и да влязат през портите в града. А отвън са псетата, чародейците, блудниците, убийците, идолопоклонниците и всеки, който обича лъжата и лъже“ (Откр. 22:14, 15).

Бог е разкрил ясно пред хората Своя характер и принципите на отношенията Си с хората. „ГОСПОД, ГОСПОД, Бог състрадателен и милостив, дълготърпелив и многомилостив, и истинен, Който пази милост за хиляди поколения, прощава беззаконие, престъпление и грях, но никак не оставя ненаказан виновния“ (Изх. 34:6, 7). „Всичките безбожни ще изтреби“ (Пс. 145:20). „Отстъпилите от Бога ще се изтребят всички, бъдещето на безбожните ще се отсече“ (37:38). **Божественото управление ще вложи сила и власт, за да потуши бунта. Обаче всички изяви на наказателното правосъдие ще бъдат в абсолютно съответствие с характера на Бога като милостива, дълготърпелива и великодушна Личност.**

Бог не насилва волята или решенията на нито едно същество – Той не приема робско подчинение. Желае създанията на Неговите ръце да Го обичат, защото е достоен за обич. Той би искал да Му се покоряват, защото оценяват интелигентно Неговата мъдрост, справедливост и великодушие. И всички, които имат правилна представа за тези качества, ще Го обичат, защото ще са привлечени към Него, възхищавайки се от Неговите качества.

Принципите на доброта, милост и любов, проповядвани и проявявани от нашия Спасител, са точно копие на волята и характера на Бога. Христос заявява, че не поучава нищо, освен това, което е приел от Своя Отец. Принципите на Божественото управление са в съвършено съгласие със заповедта на Спасителя:
„Обичайте враговете си“. **Бог изпълнява присъдата** 542
над нечестивите за доброто на Вселената и дори за доброто на тези, върху които се изливат Неговите наказания. Той би искал да ги направи щастливи, ако би могъл да извърши това в съответствие със законите на Своето управление и със справедливостта на характера Си. **Обгръща ги със знаците на Своята любов, дава им познание за Своя Закон и постоянно им предлага милостта Си. Но те презират любовта Му, нарушават Закона и отхвърлят Неговата милост.** Макар че постоянно получават Божиите дарове, те обезславят Дарителя. Мразят Бога, защото знаят, че Той се отвращава от греховете им. **Господ понася дълго време тяхната извратеност, но най-накрая ще дойде решителният час, когато участта им ще бъде решена. Ще окове ли тогава тези бунтовници насила в Своето царство? Ще ги принуждава ли да вършат волята Му?**

Хората, които са избрали Сатана за свой водач и са били контролирани от неговата сила, не са готови да влязат в Божието присъствие. Гордост, измама, разпуснатост, жестокост са станали непроменими черти на характера им. Могат ли да влязат в небето, за да живеят завинаги с онези, които са презирали и мразили на земята? Истината никога няма да се хареса на лъжеца. Кротостта няма да задоволи самодоволството и гордостта. Чистотата няма да стане приятна за покварения. Безкористната любов няма да изглежда привлекателна за егоиста. Какво удоволствие би могло да предложи Небето за тези, които са изцяло погълнати от земни и егоистични интереси?

Възможно ли е хората, чийто живот е прекаран в бунт против Бога, изведнъж да бъдат пренесени в небето и да видят с очите си святото съвършенство, което съществува там – всяка душа, изпълнена с любов, всяко лице греещо от радост; пленителна музика, издигаща се в мелодични напеви в прослава на Бога и Агнето и безспирни лъчи светлина, изливащи се върху изкупените от лицето на Този, Който седи на трона – възможно ли е хората, чиито сърца са изпъл-
нени с омраза към Бога, към истината и светостта, да 543
се слеят с небесните множества и да се присъединят

към хвалебните им песни? **Биха ли могли да понесат славата на Бога и Агнето? Не, не! Те са имали години на благодатно време, за да изградят характер за вечността, но никога не са обучили ума си да обича истината;** никога не са научили езика на небесата и сега е твърде късно. **Животът им на бунт срещу Бога ги е направил негодни за небето.** Неговата чистота, святост и мир биха били мъчение за тях. Славата на Бога би им била пояждащ огън. Те биха копнели да избягат от това свято място. Биха пожелали да умрат, за да се скрият от лицето на Този, Който е умрял за изкуплението им. **Съдбата на нечестивите е решена по техен собствен избор. Изключването им от небето е тяхното доброволно решение и акт на справедливост и милост от страна на Бога.**

Подобно на водите на Потопа, огънят във великия ден обявява Божията присъда, че нечестивите са неизлечимо болни. Те нямат абсолютно никаква склонност да се подчиняват на Божия авторитет. Тяхната воля се е упражнявала в бунт. Когато животът им приключи, е твърде късно да променят посоката на мисленето си, твърде късно да се обърнат от престъпление към послушание, от омраза към любов.

Като запазва живота на Каин, убиеца, Бог показва на света какви ще бъдат последиците, ако се разреши на грешниците да живеят в неограничавано нечестие. Чрез влиянието на ученията и примера на Каин повечето от потомците му стават грешници и „се умножаваше злината на човека по земята“, и „всичките въображения на мислите на сърцето му бяха само зло цял ден (…) И земята се поквари пред Бога, земята се напълни с насилие“ (Бит. 6:5, 11).

В милостта Си към света Бог унищожава нечестивите хора в дните на Ной. В милостта Си заличава и покварените жители на Содом. Чрез измамната сила на Сатана грешниците получават съчувствие и възхищение и по този начин водят постоянно и други към бунт. Така става в дните на Каин и Ной, в дните на Авраам и Лот. Така е и в наше време. **В милостта**
544 **Си към Вселената Бог най-накрая ще унищожи всички, които отхвърлят благодатта Му.**

„Защото заплатата на греха е смърт, а Божият дар е вечен живот в Христос Исус, нашия Господ“ (Римл. 6:23). Докато наследството на праведните е животът, смъртта е делът на нечестивите. Моисей заявява на Израел: „Ето, днес поставих пред теб живота и доброто, смъртта и злото“ (Вт. 30:15). Смъртта, за която се говори в тези стихове, не е произнесената като присъда над Адам, защото цялото човечество до днес понася наказанието за неговото престъпление. Това е „втората смърт“ – вечната смърт - която е противопоставена на вечния живот.

Вследствие греха на Адам смъртта преминава в цялата човешка раса. Всички по един и същи начин отиват в гроба. А чрез клаузите на спасителния план всички ще бъдат възкресени. „Ще има възкресение на мъртвите – и на праведни, и на неправедни“, „защото както в Адам всички умират, така и в Христос всички ще оживеят“ (Деян. 24:15; 1 Кор. 15:22). Но има разлика между двете възкресени групи. „Всички, които са в гробовете, ще чуят гласа Му и ще излязат: онези, които са вършили добро, ще възкръснат за живот; а които са вършили зло, ще възкръснат за осъждане“ (Йоан 5:28, 29). Тези, които са „счетени за достойни“ да възкръснат за живот, са „блажени и свети“. „Над такива втората смърт няма да има власт“ (Откр. 20:6). **Но всички, които не са получили прошка чрез покаяние и вяра, ще трябва да приемат наказанието за греховете си – „заплатата на греха“. Те понасят наказание с различна продължителност и сила „според делата си“, но накрая то завършва с втората смърт.** Тъй като според Божията справедливост и милост е невъзможно Бог да спаси грешника в греховете му, Той го лишава от живота, който грехът вече му е отнел и за който е доказал, че не е достоен. Боговдъхновеният автор казва: „Защото още малко, и безбожния няма да го има вече, ще търсиш мястото му, но няма да е там“ 545
(Пс. 37:10). А друг заявява: „Ще бъдат като че не са били“ (Авдий 16). **Покрити с позор, те потъват в безнадеждна, вечна забрава.**

По този начин ще дойде краят на греха с цялото нещастие и разруха, причинени от него. Псалмистът казва: „Погубил си безбожния, името им изличил си за вечни векове. Врагът е унищожен“ (Пс. 9:5, 6). В Откровение, гледайки напред към вечния живот, Йоан чува всеобщ химн на възхвала, непомрачен от нито една нотка на дисхармония. **Всяко създание на небето и земята в един глас отдава слава на Бога (Откр. 5:13). Няма да има никакви грешници, които да Го проклинат,** гърчейки се в безкрайни мъки: никакви окаяни същества от ада няма да смесват писъците си с песните на спасените.

Основано върху фундаменталната заблуда за естественото безсмъртие, учението за съзнателното съществуване след смъртта – подобно на това за вечните мъки - противоречи на доктрините на Писанията, на диктата на разума и на чисто човешките ни чувства. Според популярното вярване изкупените в небето знаят всичко, което се случва на земята и особено живота на близките си, които са останали там. Но как биха могли да бъдат щастливи мъртвите, ако

знаят за проблемите на живите? Да наблюдават как близките им извършват грехове и как понасят всички житейски скърби, разочарования и болки? **На какво небесно блаженство биха се наслаждавали тези, които се носят над приятелите си на земята? И колко безкрайно отвратително е вярването, че веднага щом дъхът напусне тялото, душата на непокаяните бива предадена на адските пламъци!** Каква дълбока болка би съкрушила хората, които виждат приятелите си да лягат в гроба неподготвени, за да преминат във вечност на скръб и грях! Много хора са изгубили разсъдъка си от тази мъчителна мисъл.

546 **Какво говорят Писанията за тези неща? Давид заявява, че човек няма съзнание в смъртта: „Духът му излиза, той се връща в земята си и в същия този ден намеренията му загиват“** (Пс. 146:4). Соломон дава същото свидетелство: **„Защото живите знаят, че ще умрат, а мъртвите не знаят нищо** (…) както любовта им, така и омразата им, и ревността им са вече изгубени; вече никога няма да имат дял в нещо, което се прави под слънцето (…) Няма нито работа, нито размисъл, нито знание, нито мъдрост в Шеол, където отиваш“ (Екл. 9:5, 6, 10).

Когато в отговор на молитвата му животът на Езекия е продължен с петнадесет години, благодарният цар поднася на Бога възхвала за голямата Му милост. В тази песен той изказва причината, заради която ликува: **„Защото няма Шеол да Те хвали, смъртта да Те слави;** слизащите в рова няма да се надяват на Твоята вярност. Живият, живият, той ще Те хвали, както аз днес“ (Ис. 38:18, 19). Популярната теология представя праведните мъртви в небето, навлезли в блаженството и хвалещи Бога с безсмъртни устни. Но Езекия не вижда такава славна перспектива в смъртта. Думите му се потвърждават от псалмиста: „**Защото в смъртта няма възпоменание за Теб,** кой ще Те слави в Шеол? (…) Мъртвите не хвалят ГОСПОДА, нито онези, които слизат в мълчанието“ (Пс. 6:5; 115:17).

На Петдесетница Петър заявява, че патриархът **Давид „умря и беше погребан, и гробът му е при нас и до днес (…) защото Давид не се е възнесъл на небесата“** (Деян. 2:29, 34). **Фактът, че Давид е в гроба до възкресението, доказва, че праведните не отиват в небето при смъртта си. Само чрез възкресението и по силата на възкресението на Христос Давид може в края да застане от дясната страна на Бога.**

Апостол Павел казва: „Ако мъртвите не се възкресяват, тогава и Христос не е бил възкресен; а ако Христос не е бил възкресен, вашата вяра е суетна; вие сте още в греховете си. Тогава и тези, които са починали в Христос, са погинали“ (1 Кор. 15:16-18). Ако
в продължение на четири хиляди години праведните
са отивали направо в небето при смъртта си, как може 547
апостол Павел да казва, че ако няма възкресение, „тези, които са починали в Христос, са погинали“? В този случай не би имало нужда от никакво възкресение.

Говорейки за състоянието на мъртвите, мъченикът Тиндейл заявява: „Признавам открито: не съм убеден, че те вече са в пълната слава, в която е Христос, или в която са избраните Божи ангели. Това не е принцип от моята вяра. Защото, ако беше така, бих сметнал, че проповядването на възкресението на тялото е съвсем излишно“ *(Уилям Тиндейл. Предговор към Новия завет, изд. 1534. Препечатано в Британски реформатори – Тиндейл, Фрит, Барнс. С. 349).*

Неоспорим факт е, че надеждата за вечното блаженство при смъртта е довела до всеобщо пренебрегване на библейското учение за възкресението. Тази тенденция е отбелязана от д-р Адам Кларк, който казва: „Доктрината за възкресението сякаш се смята за далеч по-важна сред първите християни, отколкото сега! Защо е така? Апостолите постоянно я повтарят и подтикват Божиите последователи към усърдие, послушание и радост чрез нея. А техните наследници в наши дни рядко я споменават! В това вярват апостолите и първите християни. А друго вярваме ние и нашите слушатели. Няма друго учение в евангелията, което да е по-подчертано. А няма друга доктрина в съвременната система на проповядване, която да е по-пренебрегната!“ *(Коментар, бележки върху 1 Коринтяни 15, пар. 3).*

Това продължава, докато славната истина за възкресението е почти напълно забравена и изчезва от полезрението на християнския свят. Ето защо водещ християнски автор казва като коментар към думите на апостол Павел в 1 Солунци 4:13-18: "За целите на практическото утешение, учението за блаженото безсмъртие на праведните замества съмнителното учение за Второто идване на Господа. За нас Господ идва при смъртта. Това е, което трябва да очакваме и това е, за което трябва да бдим. Мъртвите са вече преминали в слава. Те не чакат тръбата, за да получат своята присъда и блаженство".

548 **Обаче малко преди да се раздели с учениците Си, Исус не им казва, че скоро ще отидат при Него.** „Отивам да ви приготвя място – заявява Той. - И като отида и ви приготвя място, пак ще дойда и ще ви взема при Себе Си“ (Йоан 14:2, 3). Апостол Павел ни казва с повече подробности, че "… сам Господ ще слезе от небето с повелителен вик при глас на архангел и при Божия тръба; и мъртвите в Христа ще възкръснат по-напред; после и ние, които сме останали живи ще

бъдем грабнати заедно с тях в облаците да посрещнем Господа във въздуха; и така ще бъдем всякога с Господа”. И накрая добавя: “И тъй, насърчавайте се един-друг с тези думи” (1 Сол. 4:16-18). Каква дълбока разлика между споментите утешителни слова и тези на универсалисткия проповедник, цитирани по-горе! Последният утешава опечалените приятели с увереността, че колкото и грешен да е бил мъртвият, когато издъхне, ще бъде приет сред ангелите. Апостол Павел насочва братята си към бъдещото идване на Господа, когато оковите на гроба ще бъдат разкъсани и „мъртвите в Христос“ ще бъдат възкресени за вечен живот.

Преди някой да може да влезе в жилищата на благословените, неговият случай ще бъде разследван и характерът и делата му ще трябва да минат на съд пред Бога. Всички ще бъдат съдени според записаното в книгите и наградени според делата си. Този съд не се извършва на земята. Обърнете внимание на думите на апостола: „Защото е назначил ден, когато ще съди света справедливо чрез Човека, Когото е определил; за което е дал уверение на всички, като Го е възкресил от мъртвите“ (Деян. 17:31). **Тук апостол Павел ясно заявява, че за съда на света е определено конкретно време, което по онова време е в бъдещето.**

Юда споменава същия период: „Ангелите, които не опазиха подобаващото им първенство, а напуснаха своето собствено жилище, Той държи под мрак във вечни връзки за съда на великия ден“ (Юда 6). И после цитира думите на Енох: „Ето, Господ иде със светите Си хиляди да извърши съд над всички“ (ст. 14, 15). Йоан заявява, че вижда „мъртвите – големи и малки
549 – да стоят пред престола; и се разгънаха книги (…) и мъртвите бяха съдени според написаното в книгите – според делата си“ (Откр. 20:12).

Но ако мъртвите вече се наслаждават на небесното блаженство или се гърчат в пламъците на ада, защо е необходим бъдещ съд? Ученията на Божието слово по този важен въпрос не са нито неясни, нито противоречиви: те могат да бъдат разбрани и от обикновения човек. Но кой искрен ум може да открие мъдрост или справедливост в съвременната теория? Ще получат ли праведните след разследване на случаите си в съда похвалата: „Хубаво, добри и верни слуго (…) Влез в радостта на господаря си“, когато те вече живеят в Неговото присъствие вероятно от дълги векове? Дали нечестивите са призовани от мястото на мъченията, за да получат присъдата от Съдията на цялата земя: „Идете си от Мен вие, проклети, във вечния огън“ (Мат. 25:21, 41). Каква страховита подигравка! Позорно дискредитиране на Божията мъдрост и справедливост!

Теорията за безсмъртието на душата е една от онези фалшиви доктрини, които Рим заема от езичеството и въвежда в християнската религия. Мартин Лутер я категоризира като една от „чудовищните басни, включени в римското сметище от папски постановления“ *(Е. Петавел. Проблемът с безсмъртието. С. 255)*. Коментирайки думите на Соломон в Еклисиаст, че „мъртвите не знаят нищо“, реформаторът казва: „Още едно място, което доказва, че мъртвите нямат никакви (…) чувства. Няма, казва той, никакви задължения, никакво изследване, никакво познание, никаква мъдрост там. Соломон твърди, че мъртвите спят и не чувстват абсолютно нищо. Защото лежат там, без да броят нито дните, нито годините, но когато бъдат събудени, ще им се струва, че са проспали само една минута“ *(Мартин Лутер. Коментар върху книгата на Соломон, наречена „Еклисиаст“. С. 152)*.

**Никъде в Свещеното Писание не може да се открие твърдение, че праведните получават наградата си или нечестивите – наказанието си
при смъртта.** Патриарсите и пророците не оставят 550
никакво подобно уверение. Христос и апостолите Му не правят абсолютно никакъв намек за това. Библията ясно поучава, че мъртвите не отиват веднага в небето. Те са описани като спящи до възкресението (1 Сол. 4:14; Йов 14:10-12). В самия ден, когато се къса „сребърната верижка“ и се счупва „златната чаша“ (Екл. 12:6), мислите на човека загиват. Те слизат в гроба в мълчание. Нямат вече никаква представа какво става под слънцето (Йов 14:21). **Блажена почивка за изтощените праведни! Независимо дали остават там дълго, или кратко време, за тях то е само миг. Те спят. Събуждат се от Божията тръба за славно безсмъртие.** „Защото тръбата ще затръби и мъртвите ще възкръснат нетленни (…) А когато това тленното се облече в нетление и това смъртното се облече в безсмъртие, тогава ще се сбъдне написаното Слово: Погълната беше смъртта победоносно“ (1 Кор. 15:52-54). **Когато бъдат призовани от дълбокия си сън, мислите им продължават оттам, откъдето са били прекъснати. Последното усещане е смъртната болка, последната мисъл е, че падат под властта на гроба. Когато възкръсват от смъртта, първата им ликуваща мисъл ще отекне в тържествуващия вик: „О, смърт, къде ти е победата? О, смърт, къде ти е жилото?“** (ст. 55).

34 глава

Шедьовърът на Сатана

Спиритизмът

Има средство, което се смята за свято от мнозина – средство, с което Сатана пленява душите. Гласове говорят, има странни появявания и така една омайваща сила влиза в човека. Мнозина го смятат за фокусничество, но след това виждат, че там се разкрива нещо много повече от човешка сила и така тръгват към гибелта си.

Може да започне много невинно, но след време се оказва, че няма начин да избягаш. Научете това сега, за да предпазите себе си и хората, които обичате, от измамите на света на духовете.

Една от най-утешителните и скъпоценни за все-
551 ки последовател на Христос истини е служенето на светите ангели, описано в Библията. Но библейското учение по този въпрос е било опорочено и изопачено чрез заблудите на папската теология. **Доктрината за естественото безсмъртие, първо заета от езическата философия, а в мрака на голямото отстъпление вкарана и в християнските вярвания, е заместила така ясно представената в Писанието истина, че „мъртвите не знаят нищо“. Огромен брой хора започват да вярват, че духовете на мъртвите са “служебни духове, изпращани да слугуват на онези, които ще наследят спасение”**. И това – въпреки свидетелството на Писанието за съществуването на небесни ангели и за връзката им с човешката история, преди още да е умряло дори едно-единствено човешко същество.

Учението за съзнателното съществуване на човека след смъртта, особено вярването, че духовете на мъртвите се връщат да служат на живите, е подготвило пътя за съвременния спиритизъм. Ако мъртвите са допуснати в присъствието на Бога и светите ангели и имат привилегията да получат познание, далеч надвишаващо знанията им преди смъртта, защо да не се връщат на земята да просвещават и съветват живите? Ако, както учат популярните теолози, духовете на мъртвите се носят над техните земни приятели, защо да нямат възможност да общуват с тях, да ги предупреждават срещу злото или да ги утешават в скръбта им? Как биха
могли хората, вярващи в съзнателното състояние на
552 човека след смъртта, да отхвърлят това, което идва при тях като Божествена светлина, предадена от прославени духове? **Това е канал - смятан за свещен - чрез който Сатана работи за осъществяването на своите цели. Падналите ангели, които изпълняват заповедите му, се явяват като пратеници от света на духовете. Чрез твърдението, че свързва живите с мъртвите, князът на злото пленява човешките умове.**

Той има власт да се превъплъщава пред хората в техните починали приятели и близки. Фалшификатът е съвършен: познатата външност, думите, тонът на гласа са възпроизведени с невероятна точност. Хората се утешават с увереността, че техните любими хора се наслаждават на небесното блаженство и без да подозират опасността, дават ухо на „измамни духове и демонични учения“.

Когато ги подлъже да вярват, че мъртвите наистина се връщат да общуват с тях, Сатана заповядва да се явяват личности, които са починали непокаяни. Те твърдят, че са щастливи в небето и дори, че там заемат високи постове. Така навсякъде се разпространява заблудата, че няма никаква разлика между праведните и нечестивите. Мнимите посетители от духовния свят понякога изричат съвети и предупреждения, които се оказват правилни. След като спечелят доверието, те представят учения, които изцяло подкопават вярата в Писанията. С вид на дълбок интерес към благополучието на „приятелите си“ на земята, те внушават изключително опасни заблуди. **Фактът, че казват някои истини и могат понякога да предсказват бъдещи събития, придава на твърденията им вид на благонадеждност. Техните измамни учения се приемат от множествата с такава готовност и им вярват така безрезервно, сякаш това са най-свещените истини от Библията. Божият закон се отхвърля, Духът на благодатта се презира, кръвта на завета се счита за нещо несвято. Духовете отричат Божествеността на Христос и дори поставят Създателя на едно ниво със себе си.** По този начин големият бунтовник под нова маска все още води своята война срещу Бога, която е започнала
в небето и продължава вече почти шест хиляди години
на земята. 553

Много хора се опитват да обяснят спиритичните прояви, като ги приписват изцяло на измама и на ловкостта на медиума. **Но докато е вярно, че шарлатанството често се приема като истинско явяване на духове, има също и забележителни прояви на свръхестествена сила.** Тайнственото похлопване, с което съвременният спиритизъм започва, не е резултат от човешка измама или хитрост, но е явно дело на демони, които по този начин въвеждат една от най-успешните заблуди за унищожаване на души. Мнозина ще бъдат

ФОРМИ НА СЪВРЕМЕННИЯ СПИРИТИЗЪМ

ГОРЕ: **СПИРИТИЧЕСКИ СЕАНС. ПРИСЪСТВАЩИТЕ СА РАЗВЪЛНУВАНИ ОТ СВРЪХЕСТЕСТВЕНИ ПРОЯВИ, НО САТАНА ПОТАЙНО ПОЛУЧАВА ОЩЕ ПО-ГОЛЯМ КОНТРОЛ ВЪРХУ ЖИВОТА ИМ.**

ДОЛУ ЛЯВО: **ДОМЪТ НА СЕСТРИТЕ ФОКС В ХАЙДСВИЛ, ЩАТА НЮ ЙОРК, КЪДЕТО НА 31 МАРТ 1848 г. СЕ ЧУВАТ СТРАННИ ПОЧУКВАНИЯ ЗА ПЪРВИ ПЪТ. ИНТЕРЕСЪТ КЪМ ТОВА ЯВЛЕНИЕ СЕ РАЗПРОСТРАНЯВА И СЕ РАЗВИВА В СЪВРЕМЕННИЯ СПИРИТИЗЪМ.**

ДОЛУ ДЯСНО: **КНИГИ И ФИЛМИ, КОИТО УЧАТ НА ОКУЛТНИТЕ ПРАКТИКИ НА СПИРИТИЗМА, СЪЩО СЕ ИЗПОЛЗВАТ ОТ САТАНА, ЗА ЗАВЛАДЯВАНЕ НА ЧОВЕШКИТЕ УМОВЕ.**

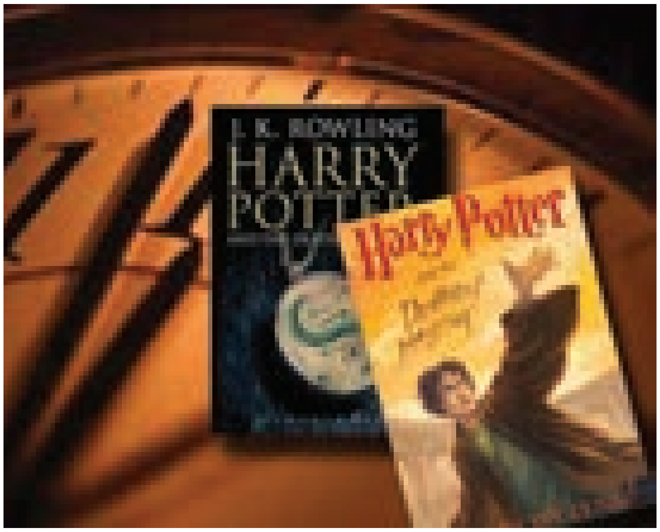

хванати в капан чрез убеждението, че спиритизмът е само човешко шарлатанство. **Когато се изправят лице в лице с прояви, които не могат да не признаят за свръхестествени, те ще бъдат измамени и принудени да ги приемат като велика Божия сила.**

Тези личности пренебрегват свидетелството на Писанията за чудесата, извършвани от Сатана и от неговите сътрудници. Именно с неговата помощ магьосниците на фараона успяват да фалшифицират Божието дело. Апостол Павел съобщава, че преди Второто пришествие на Христос ще има подобни изяви на сатанинска сила. Идването на Господа ще се предшества от „всякаква сила, знамения, лъжливи чудеса и с всичката измама на неправдата“ (2 Сол. 2:9, 10). А апостол Йоан, описвайки свръхестествената сила, която ще се изяви в последните дни, заявява: „Вършеше големи знамения, дотам че направи и огън да слиза от небето на земята пред хората. И мамеше земните жители чрез знаменията, които му се даде да извърши“ (Откр. 13:13, 14). **Тук не са предсказани само някакви шарлатанства. Хората са измамени от чудесата, които сатанинските проводници имат властта да извършат, а не се преструват, че вършат.**

Князът на тъмнината, който толкова дълго време е занимавал гениалния си ум с делото на измамата, майсторски приспособява своите изкушения към хората от всички класи и положения. **На културните и изисканите представя спиритизма в неговите по-изтънчени и интелектуални аспекти и така успява да впримчи много от тях в капана си.** „Мъдростта“,
554 която спиритизмът предава, е описаната от апостол Яков „мъдрост“, която „не (…) слиза отгоре, а е земна, плътска, демонска“ (Яков 3:15). Големият измамник обаче прикрива този факт, когато служи на целта му. Онзи, който е могъл да се яви облечен в блясъка на небесен серафим, пред Христос в пустинята на изкушението, идва и при хората в изключително привлекателен вид като ангел на светлината. **Той омайва разума, като представя възвишени теми, задоволява въображението с пленителни сцени** и спечелва чувствата с красноречиви действия на любов и милост. **Подклажда полета на въображението с благородни цели, карайки хората така силно да се възгордяват от собствената си мъдрост, че в сърцата си да презират Вечния.** Това могъщо същество, което е имало власт да отнесе Изкупителя на висока планина и да Му представи всички земни царства и тяхната слава, ще предлага изкушенията си на хората по такъв начин, че да извращава здравата преценка на онези, които не са защитени от Божията сила.

И днес Сатана мами хората, както е измамил Ева в Едем – с ласкателства, като подклажда у тях желание да придобиват забранено познание, като ги подбужда да се стремят към себевъзвишаване. Именно подхранването на тези злини е причинило неговото грехопадение - чрез тях той цели да постигне и гибелта на хората. „Ще бъдете като Бога – заявява той - да познавате доброто и злото“ (Бит. 3:5). Спиритизмът учи, че „човекът е развиващо се същество; че неговата съдба още от раждането му е да се развива през цялата вечност към Божествена същност.“ И още: „Всеки ум ще преценява сам себе си, а не някой друг (…) Присъдата ще бъде правилна, защото е присъда на самата личност (…) Тронът е вътре в самия теб.“ Един спиритически учител казва следното, след като у него се пробужда „духовното съзнание“: „Хора, ние всички сме безгрешни полубогове“. А друг заявява: „Всяко справедливо и съвършено същество е Христос“.

Така на мястото на правдата и съвършенството на безкрайния Бог, истинския обект на поклонение; на мястото на съвършената праведност на Неговия закон – истинския идеал, към който хората да се стремят, Сатана поставя греховното, порочно човешко естество като единствен обект на поклонение, като единствен критерий за оценка или стандарт за характера. Това наистина е „прогрес“, но не нагоре, а надолу. 555

Както за интелектуалното, така и за духовното естество има един и същи закон – ние се променяме чрез гледане. **Умът постепенно се приспособява към обектите, за които размишлява.** И започва да прилича на това, което е свикнал да обича и почита. **Човек никога не може да се издигне над своя образец за чистота, доброта или истина. Ако личното Аз е най-високият му идеал, никога няма да постигне нещо по-възвишено. По-скоро постоянно ще затъва все по-ниско и по-ниско. Единствено Божията благодат има силата да издигне човека.** Оставен сам на себе си, той неизбежно ще върви надолу.

Пред хората, които харесват да си угаждат, обичат удоволствията и сладострастието, спиритизмът се представя в по-неизискан вид, отколкото пред по-изтънчените и интелектуалците. В неговите по-груби форми те намират това, което съответства на склонностите им. Сатана изучава всеки симптом за слабост в човешкото естество, отбелязва греховете, които всеки един е склонен да извършва, и след това се грижи да не липсват възможности да задоволява склонността си към зло. Изкушава хората да прекаляват с това, което само по себе си е добро, и чрез невъздържание да отслабват физическите, умствените и моралните си сили. **Той е унищожил и продължава да**

унищожава хиляди чрез задоволяване на страстите, като по този начин принизява цялото човешко естество до животинско. И за да завърши делото си, заявява чрез духовете, че „истинското познание поставя човека над всеки закон“, че „всичко, което съществува, е правилно“, че „Бог не осъжда“ и че „всички грехове са невинно извършени“. **Когато по този начин хората са подведени да вярват, че желанието е най-възвишеният закон, че свободата е слободия и че човек отговаря единствено пред себе си, чудно ли е, че покварата и извратеността**
556 **изобилстват навсякъде?** Тълпите охотно възприемат учения, които им позволяват свободно да се отдават на желанията на плътското сърце. Юздите на самоконтрола се предават в ръцете на похотта, силите на ума и душата се подчиняват на плътските страсти и Сатана, ликуващ, улавя в мрежата си хиляди, които претендират, че са последователи на Христос.

Но никой не трябва да се заблуждава от лъжливите твърдения на спиритизма. Бог е дал на света достатъчно светлина, за да могат хората да открият клопката. Както вече доказахме, теорията, която съставлява самата основа на спиритизма, е противоположна на най-ясните твърдения на Писанието. **Библията заявява, че мъртвите не знаят нищо, че техните мисли са погинали. Те нямат дял в нищо, което става под слънцето. Не знаят нищо за радостите или скърбите на най-скъпите си хора.**

Нещо повече, Бог изрично е забранил всякакво общуване с така наречените „духове на починали“. В старозаветните времена е имало хора, които са твърдели, както и днешните спиритисти, че общуват с мъртвите. Но „приятелските“ духове (както са наречени тези „пришълци“ от други светове) са разобличени от Библията като „демонски духове“ (Срв. Числа 25:1-3; Пс. 106:28; 1 Кор. 10:20; Откр. 16:14). **Общуването с тях е обявено за мерзост пред Господа и е тържествено забранено под страх от смъртно наказание** (Лев. 19:31; 20:27). Самата дума „магьосничество“ днес се произнася с презрение. Твърдението, че хората могат да общуват със зли духове, се смята за басня от тъмното Средновековие. Но спиритизмът, чиито последователи са стотици хиляди – не, милиони, който е проникнал в научните кръгове, е нахлул и в църквите и е намерил прием в законодателните събрания, както и в царските дворове – **тази гигантска измама е само съживяване (но под нова маска!) на магьосничеството, осъждано и забранявано още в древността.**

Дори да нямаше никакви други доказателства за истинската същност на спиритизма, за християнина би трябвало да бъде достатъчно, че духовете не правят никаква разлика между праведност и грях, 557
между най-благородните и чистите от Христовите апостоли и най-покварените сатанински слуги. Като представя най-покварените от хората като живеещи в небето и заемащи високи постове, Сатана казва на света: „Независимо колко грехове вършите, независимо дали вярвате в Бога и Библията, или не, небето е вашият дом. Живейте както си искате“. Проповядващите спиритизма буквално заявяват: „Всеки, който върши зло, е добър в очите на Господа и Той благоволява в тях. Или: Къде е Богът на съда?“ (Мал. 2:17). Божието слово казва: „Горко на онези, които наричат злото добро, а доброто зло; които слагат тъмнина за светлина и светлина за тъмнина“ (Ис. 5:20).

Когато лъжливите духове представят себе си за апостолите на Господа, те противоречат на това, което тези апостоли са написали под ръководството на Светия Дух, докато са били на земята. Отричат Божествения

„Духът му излиза, той се връща в земята си и в същия този ден намеренията му загиват” (Псалм 146:4).

„Защото живите знаят, че ще умрат, а мъртвите не знаят нищо (…) Както любовта им, така и омразата им, и ревността им са вече изгубени; вече никога няма да имат дял в нещо, което се прави под слънцето (…) Всичко, което ръката ти намери да прави, направи със силата си, понеже няма нито работа, нито размисъл, нито знание, нито мъдрост в Шеол, където отиваш” (Еклисиаст 9:5, 6, 10).

„Защото няма Шеол да Те хвали, смъртта да Те слави (…) Живият, живият, той ще Те хвали, както аз днес; бащата ще извести на синовете си Твоята вярност” (Исая 38:18, 19).

произход на Библията и по този начин разрушават самата основа на християнската надежда и угасват светлината, която разкрива пътя към Небето. **Сатана кара света да вярва, че Библията е само измислица, или най-малкото – книга, подходяща за зората на човечеството, която сега не би трябвало да се приема насериозно, а да се отхвърля като остаряла. На мястото на Божието слово поставя духовните изяви. Това е канал, който лукавият напълно контролира. Чрез него може да накара света да вярва, в каквото той поиска.** Книгата, която може да осъди него и последователите му, той отстранява. Представя Спасителя на света като обикновен човек. И както римската стража, която пази гроба на Исус, разпространява лъжливия доклад, измислен от свещениците и старейшините, за да опровергаят възкресението Му, така и вярващите в духовните прояви се опитват да създадат впечатлението, че няма нищо свръхестествено в обстоятелствата на живота на Спасителя. След като по този начин изблъскват Исус на заден план, те привличат вниманието към своите собствени чудеса, заявявайки, че те далеч надхвърлят делата на Спасителя.

558 Вярно е, че днес спиритизмът променя своите форми и прикривайки някои от най-неприемливите си черти, придобива вид на християнство. Но неговите изказвания от катедрата и в пресата са известни на обществеността от много години и в тях се разкрива истинската му същност. Тези учения не могат да бъдат отречени или прикрити.

Дори в настоящата си форма, която далеч не е по-достойна за приемане от предишната, спиритизмът не е по-различен. Всъщност това е по-опасна измама, защото е по-неуловима. Докато преди той отрича Христос и Библията, сега *твърди*, че приема и двете. Но Библията е тълкувана по такъв начин, че да се харесва на необновеното сърце, докато нейните сериозни и съдбоносни истини са пренебрегвани и отричани. **Любовта се изтъква като основното качество на Бога, но тя се принизява до слабохарактерна сантименталност, която почти не прави разлика между добро и зло. Изобщо не се коментира Божията справедливост, Неговото осъждане на греха, изискванията на Неговия свят закон.** Хората са насърчавани да гледат на Десетте Божи заповеди като на „мъртва буква“. Приятни, обаятелни измислици пленяват чувствата им и ги карат да отхвърлят Свещеното Писание като основа на вярата си. Христос пак се отхвърля точно толкова реално, колкото и преди, но Сатана така е заслепил очите на хората, че те не могат да разпознаят лъжата.

Почти няма хора, които да притежават правилна представа за измамната сила на спиритизма и колко опасно е да попаднат под неговото влияние. Много от тях експериментират с него само за да задоволят любопитството си. Всъщност не вярват и биха се ужасили при мисълта, че се поддават на контрола на демони. **Но дръзват да стъпят на забранена земя и могъщият унищожител упражнява върху тях силата си противно на волята им.** Щом веднъж се поддадат на влиянието му, те стават негови пленници. Тогава е невъзможно със собствена сила да се откъснат от омайващата и пленяваща връзка. 559
Нищо, освен Божията сила, дадена в отговор на искрена молитва с вяра, не може да избави тези хванати в клопка души.

Всички, които продължават да се поддават на злите черти на своя характер или съзнателно поддържат познат грях, привличат изкушенията на Сатана. Отделят се от Бога и от грижата на Неговите ангели. Когато лукавият пристига с изкушенията си, те нямат никаква защита и стават лесна плячка. Хората, които по този начин се поставят под неговата власт, изобщо не осъзнават докъде ще ги доведе това. **След като причини падението им, изкусителят ще ги използва като свои инструменти, за да подмамва към гибел и други.**

Пророк Исая казва: „И когато ви кажат: Допитвайте се до медиумите и до спиритистите, които шепнат и мърморят, отговорете: Не трябва ли един народ да се допита до своя Бог? Да се допита ли до мъртвите за живите? **Да се върнат при Закона и свидетелството! Ако не говорят според това Слово, наистина няма за тях зазоряване“** (Ис. 8:19, 20). Ако хората имаха желание да приемат така ясно разкритата в Писанието истина за естеството на човека и за състоянието на мъртвите, те биха разпознали в твърденията и изявите на спиритизма действието на Сатана със сила, знамения и лъжливи чудеса. Но вместо да се откажат от своеволието, така приятно за плътското сърце, и да отхвърлят любимите си грехове, множествата затварят очи за светлината и продължават да вървят напред, независимо от предупрежденията, докато Сатана ги оплете в капаните си и те станат негова жертва. „Защото не приеха любовта на истината, за да се спасят. И затова Бог праща заблуда да действа между тях, за да повярват на лъжата“ (2 Сол. 2:10, 11).

Хората, които се противопоставят на ученията на спиритизма, воюват не само срещу хора, но срещу Сатана и неговите ангели. Те започват битка с началствата и властите, и с духовете на злото

в небесните места. Сатана няма да отстъпи и един сантиметър от територията си, освен ако не бъде из-
560 тласкан от силата на небесните пратеници. **Божият народ трябва да го посреща също както Спасителя – с думите „Писано е“.** Сатана и сега може да цитира Писанията, както в дните на Христос, и ще изкривява техните учения, за да подкрепя заблудите, които внася. **В това опасно време ще устоят само хората, които лично познават библейските свидетелства.**

Мнозина ще се изправят пред демонски духове, представящи се за близки роднини или приятели и разпространяващи изключително опасни ереси. Тези посетители ще въздействат върху най-съкровените им чувства и ще вършат чудеса, за да подкрепят претенциите си. **Необходимо е да бъдем подготвени да им се съпротивим с библейската истина, че „мъртвите не знаят нищо“ и че тези, които се явяват, са демонски духове.**

Точно пред нас е „часът на изпитанието, което ще дойде върху цялата земя, за да изпита земните жители“ (Откр. 3:10). Всички, чиято вяра не е твърдо установена върху Божието слово, ще бъдат измамени и победени. **Сатана ще действа „с цялата измама на неправдата“, за да придобие контрол върху хората; и измамите му постоянно ще се увеличават. Но той може да постигне целта си само ако доброволно се поддадем на изкушенията му. Всички, които искрено търсят познание за истината, които се стремят да очистят душите си чрез послушание и така правят всичко възможно да се подготвят за битката, ще открият, че в Бога на истината имат сигурна защита.** „Понеже си опазил Словото на Моето търпение, и Аз ще те опазя“ (ст. 10) е обещанието на Спасителя. **Той по-скоро би изпратил всеки небесен ангел да защити Неговия народ,** отколкото да остави и една душа, която Му се доверява, да бъде победена от Сатана.

Пророк Исая разкрива страшната измама,
561 **подготвена за нечестивите, която ще ги накара да вярват, че Божиите съдби няма да ги сполетят:** „Сключихме завет със смъртта и направихме договор с Шеол – когато заливащото бедствие минава, да не дойде до нас, защото си направихме лъжата прибежище и се скрихме в измамата“ (Ис. 28:15). В описаната тук група се включват онези, които в упоритата си непокаяност се утешават с увереността, че няма да има никакво наказание за грешника; че всички хора – независимо колко са покварени – ще бъдат възнесени в небето, за да станат Божи ангели. **Но още по-категорично правят „завет със смъртта“ и „договор с гроба“ онези, които отхвърлят дадените от Небето истини като защита за праведните в период на бедствия и приемат убежището от лъжи, предложено от Сатана в замяна** – фалшивите претенции на спиритизма.

Невероятна и неописуема е слепотата на хората в наше време. Хиляди отхвърлят Божието слово като неблагонадеждно и лековерно приемат измамите на Сатана. Скептиците и подиграващите се осъждат като фанатици тези, които се борят за вярата на пророците и апостолите. Развличат се, като осмиват сериозните изявления на Писанията за Христос и за плана на спасението, за възмездието, което ще дойде върху отхвърлящите истината. Преструват се, че изпитват огромно съжаление към толкова „ограничени“, „непросветени“ и „суеверни“ умове, които приемат Божиите изисквания и се подчиняват на заповедите в Неговия закон. **Те са толкова самоуверени, сякаш наистина са направили завет със смъртта и договор с гроба** – като че ли са издигнали непреодолима, непробиваема бариера между себе си и Божието възмездие. Нищо не може да ги уплаши. **Така изцяло са се подчинили на изкусителя, така тясно са се обединили с него и така напълно са пропити от неговия дух, че нямат никаква сила, нито желание да се откъснат от капана му.**

Сатана отдавна се подготвя за последния си опит да заблуди света. Основата на неговото дело е поставена с дадената на Ева в Едем увереност: „Никак няма да умрете (…) в деня, когато ядете от него, ще ви се отворят очите и ще бъдете като Бога – да познавате доброто и злото“ (Бит. 3:4, 5).
Постепенно е подготвял той пътя за развитието на 562
шедьовъра на своите измами – спиритизма. Още не е постигнал върха на плановете си, но това ще стане във времето на края. Пророкът казва: „И видях (…) три нечисти духа, приличащи на жаби; защото те са духове на демони, които вършат знамения и отиват при царете на целия свят, за да ги събират за войната във великия Ден на всемогъщия Бог“ (Откр. 16:13, 14). С изключение на хората, които са запазени от Божията сила чрез вяра в Словото Му, целият свят ще бъде погълнат от тази заблуда. Хората бързо биват приспивани във фатална сигурност и ще се пробудят едва при изливането на Божия гняв.

Така казва Господ Бог: „Ще направя правосъдието мерителна връв и правдата – везна; и градушка ще помете прибежището при лъжа и води ще залеят скривалището. **Заветът ви със смъртта ще бъде унищожен и договорът ви с Шеол няма да устои. Когато заливащото бедствие минава, ще бъдете стъпкани от него“ (Ис. 28:17, 18).**

35 глава

Напред към сблъсъка

Целите на Вавилон

В нашата страна има сили, които действат прикрито, за да подкопаят християнската ни вяра. Малцина са наясно с това развитие. Свободите, които много хора приемат за даденост, не са извоювани за един ден. Били са необходими векове, за да ги придобием, и е възможно да бъдат изгубени бързо.

Надвиснала е опасност. Божието слово я разкрива. Смъртоносното ѝ естество скоро ще се открие с опустошаваща сила.

Днес протестантите гледат на католицизма с далеч по-голямо одобрение, отколкото в предишни епохи. В страните, където той не е водещата религия и 563 където католиците правят отстъпки, за да спечелят влияние, **се наблюдава все по-голямо безразличие към ученията, които отделят реформираните църкви от папската йерархия.** Все повече се налага мнението, че все пак ние не се различаваме толкова много по жизненоважните точки и че някоя малка отстъпка от наша страна ще доведе до по-добро разбирателство с Рим. **В миналото протестантите са ценели високо свободата на съвестта, спечелена с такива големи жертви. Поучавали са децата си да се отвращават от папството** и са вярвали, че съгласието с Рим би било предателство спрямо Бога. Но каква огромна разлика има в чувствата им към него сега!

Защитниците на папството заявяват, че тази църква е била оклеветена и протестантският свят е склонен да приеме това твърдение. Мнозина настояват, че не е справедливо да се съди днешната църква заради отвратителните неща и абсурдите, типични за управлението ѝ през вековете на невежество и мрак. Извиняват ужасната ѝ жестокост с това, че тя е последица от варварщината на този период и изтъкват като оправдание факта, че влиянието на съвременната цивилизация я е променило.

Забравили ли са тези хора претенцията за непогрешимост, изтъквана в продължение на осемстотин години от тази арогантна власт? Тя ни най-малко не 564 се е отказала от това твърдение, а го потвърждава в деветнадесети век с по-голяма категоричност от всякога. След като Рим заявява тържествено, че *„църквата никога не е грешила,* нито според Писанията ще сбърка някога в бъдещето“ *(Йохан Лоренц фон Мосхайм. Кратък курс по църковна история. Кн. 3, ч. II, гл. 2, ч. 9, заб. 17),* как би могла да се откаже от принципите, определяли политиката ѝ през отминалите епохи?

Католическата църква никога няма да се откаже от претенцията си за непогрешимост. Тя твърди, че е била права, когато е преследвала хората, отхвърлили нейните догми. И няма ли да направи същото, ако ѝ се удаде сгоден случай? Само да се премахнат ограниченията, наложени сега от светските власти, и Рим да си възвърне предишната власт, незабавно ще последва възобновяване на неговата тирания и преследване.

Много известен писател казва следното за отношението на папската църковна йерархия към свободата на съвестта и за опасностите, които заплашват особено Съединените щати от успеха на политиката ѝ: „Много хора в Съединените щати са склонни да нарекат всеки страх от римокатолицизма фанатизъм или незрялост. Не виждат нищо в характера или отношението на католицизма, което да е враждебно спрямо нашите свободни институции, нито намират нещо фатално в разрастването му. Нека тогава първо да сравним някои от основополагащите принципи на нашето управление с тези на Католическата църква.

Конституцията на Съединените щати гарантира *свободата на съвестта.* Няма нищо по-скъпо или по-важно. **В *енцикликата си от 15 август 1854 г.* Папа Пий IX заявява: „Абсурдните и погрешни доктрини или брътщолевения в защита на свободата на съвестта са изключително вредна заблуда – най-страшната от всички други напасти за една държава“.** В *енцикликата си от 8 декември 1864 г.* същият папа анатемосва „онези, които утвърждават свободата на съвестта и на всяко религиозно богослужение“, както и „всички, които твърдят, че църквата няма право да използва сила“.

Миролюбивият тон на Рим в Съединените щати не говори за промяна на същността. Той е толерантен само 565 когато е безсилен. Епископ О`Конър казва: „Религиозната свобода само е търпяна, докато стане възможно да се въведе обратното на нея без заплаха за католическия свят“ (…) Архиепископът на Сейнт Луис казва: **„Ересета и неверието са престъпления. А в християнски страни (Италия и Испания например), където целият народ е католически и където католическата религия е съществена част от закона на държавата, те се наказват като всички други престъпления“.**

Всеки кардинал, архиепископ и епископ в Католическата църква полага клетва за вярност пред папата, в която се намират следните думи: „Аз ще преследвам

ЛЯВО И ДЯСНО:
ПАПА ПИЙ IX, КОЙТО ПРОВЪЗГЛАСЯВА ДОГМАТА ЗА ПАПСКАТА НЕПОГРЕШИМОСТ НА 18 ЮЛИ 1870 г., А СПИСЪКЪТ СЪС ЗАБЛУДИ – НА 8 ДЕКЕМВРИ 1864 г.

ДОЛУ:
ПРОВЪЗГЛАСЯВАНЕ НА ДОГМАТА ЗА ПАПСКАТА НЕПОГРЕШИМОСТ НА ПЪРВИЯ ВАТИКАНСКИ СЪБОР. ОКОНЧАТЕЛНОТО ГЛАСУВАНЕ ЗА НЕЙНОТО ОДОБРЕНИЕ СЕ СЪСТОИ НА 19 ЮЛИ 1870 г. В БАЗИЛИКАТА „СВ. ПЕТЪР”.

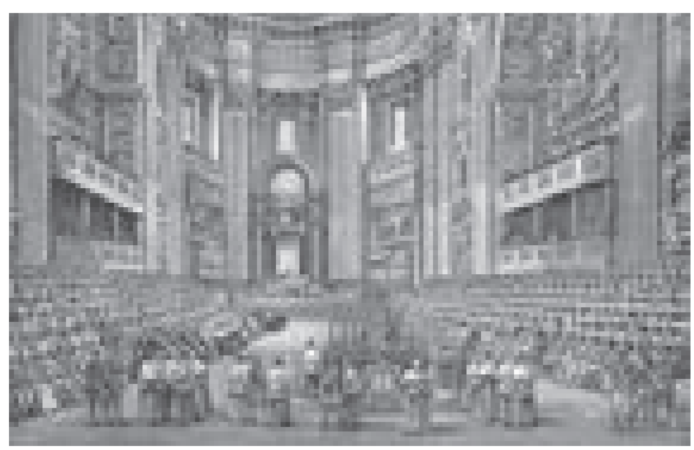

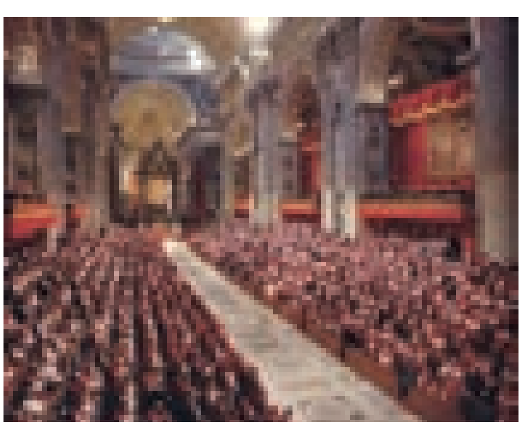

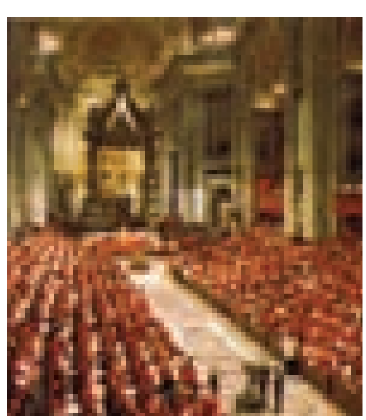

ЛЯВО И ДЯСНО:
ВТОРИЯТ ВАТИКАНСКИ СЪБОР – 11 ОКТОМВРИ 1962г. ДО 8 ДЕКЕМВРИ 1965 г.

с всичките си сили еретиците, разколниците и бунтовниците срещу нашия споменат господар (папата) или споменатите по-горе негови наследници“ *(Джосая Стронг. Нашата родина. Гл. 5, пар. 2-4).*

Вярно е, че в римокатолическата общност има искрени християни. Хиляди в тази църква служат на Бога според цялата светлина, която имат. Те нямат достъп до Неговото Слово и затова не могат да различат истината. [Публикувано през 1888 и 1911 г. Виж Приложението.] Те никога не са виждали разликата между живата сърдечна служба и един цикъл от обикновени форми и церемонии. Бог гледа със състрадателна нежност към тези души, които са възпитани в измамна и неудовлетворяваща вяра. Той ще изпрати лъчи светлина, които да проникнат в обграждащата ги гъста тъмнина. Ще им разкрие истината, каквато е в Исус, и мнозина ще се присъединят към Неговия народ.

Но католицизмът като система не е по-близо до евангелието на Христос сега, отколкото в който и да е предишен период от историята. Протестантските църкви се намират в голяма тъмнина, иначе биха разпознали знаменията на времето. Римокатолическата църква е далновидна в плановете и в начините си на действие. Тя използва всяка възможност да разширява своето влияние и да увеличава властта си, докато се подготвя за жестоката и решителна битка да си възвърне контрола върху света, да възобнови преследването и да премахне всичко, което протестантизмът е постигнал. Католицизмът печели влияние навсякъде.
566 Вижте колко много нараства броят на техните църкви и параклиси в протестантските държави. Вижте колко популярни са техните колежи и духовни семинарии в Америка, така повсеместно подкрепяни от протестантите. Вижте колко силно нараства обредността в Англия и колко много оредяват редиците на църквата ѝ за сметка на католиците. Тези неща трябва да събудят опасенията на всички, които ценят чистите принципи на евангелието.

Протестантите създават неразумни връзки с папството и го покровителстват. Допускат компромиси и отстъпки, на които самите католици се изненадват и не могат да разберат причината за тях. Хората затварят очите си за истинския характер на католицизма и за очакваните опасности от възвръщането на неговото върховенство. Те трябва да бъдат подтикнати да се съпротивят на настъплението на този най-опасен враг на гражданската и религиозната свобода.

Много протестанти си мислят, че католическата религия не е привлекателна и че богослужението представлява монотонна, безсмислена серия от ритуали. Тук допускат грешка. Макар че католицизмът е изграден върху заблуда, той не е грубо и нескопосано шарлатанство. Пищната ѝ показност и тържествените церемонии омайват сетивата и смълчават гласа на разума и съвестта. Окото е очаровано. Великолепни църкви, импозантни процесии, златни олтари, обсипани със скъпоценности светини, избрани рисунки и изящни скулптури отговарят на стремежа към красота. Ухото също е пленено. Музиката е превъзходна. Когато богатите тонове на благозвучния орган се слеят с мелодията на много гласове и се издигнат над високите куполи и колонади на грамадните катедрали, това не може да не възхити ума и да не го изпълни с благоговение и страхопочитание.

Външният блясък, разкош и тържественост, които само залъгват копнежите на поразената от греха душа, са доказателство за вътрешна поквара. Религията на Христос няма нужда от такива атракции, за да я правят привлекателна. **В светлината, сияеща от кръста, истинското християнство се разкрива толкова чисто и прекрасно, че никакви външни** 567
украси не могат да добавят нищо към истинската

СПИСЪКЪТ СЪС ЗАБЛУДИ, ИЗДАДЕН ОТ ПАПА ПИЙ IX НА 8 ДЕКЕМВРИ 1864 г.

От лявата страна е списъкът. Този забележителен документ изброява голям брой учения, които папството смята за ереси. Като се има предвид, че папските документи се смятат за „безгрешни“, следващите изявления продължават да са валидни и в наше време:

„Предложение № 77: Католическата религия трябва да се смята за единствената религия на хората, а всички останали форми на поклонение да се изключат.“

„Предложение № 18: Протестантизмът е осъден като религия, която не може да е угодна на Бога.“

„Предложение № 55: Католическата църква не трябва да се отделя от държавата и държавата – от Църквата.“

„Предложение № 15: Никой човек не трябва да има свободата да приема и да изповядва друга религия, която въз основа на светлината на своя разум, той смята за истинска.“

„Предложение № 78: Законът в някои католически държави погрешно е решил, че хората, които отиват да живеят там, трябва да имат свободата на публично упражняване на собствената си форма на поклонение.“

„Предложение № 80: Папата не бива да приема прогреса на съвременната цивилизация.“

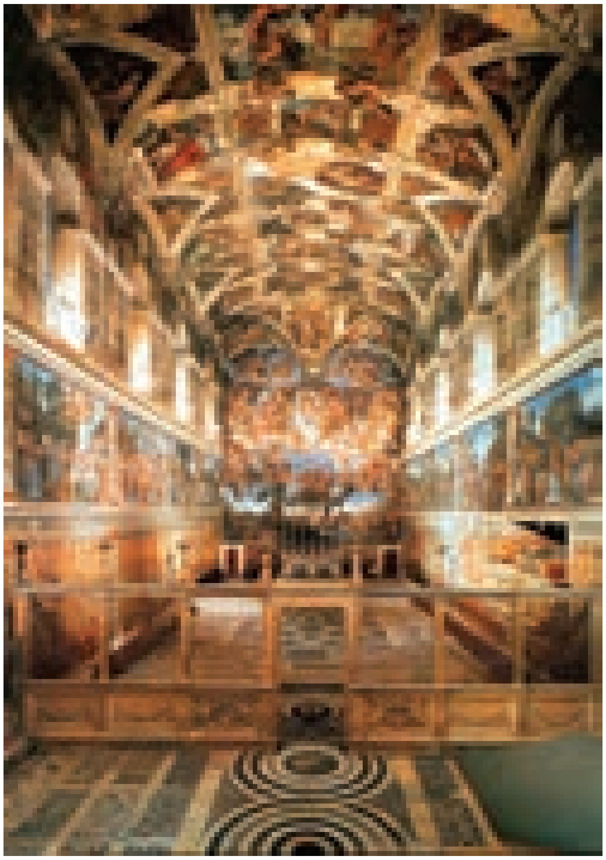

ГОРЕ ЛЯВО: СИКСТИНСКАТА КАПЕЛА
ЛЯВО И ГОРЕ ДЯСНО: ВАТИКАНА
ДОЛУ ЛЯВО: КАРДИНАЛИ В БАЗИЛИКАТА „СВ. ПЕТЪР"
ДОЛУ ДЯСНО: ВТОРИЯТ ВАТИКАНСКИ СЪБОР

му стойност. Пред Бога има стойност красотата на светостта, кроткият и смирен дух.

Външният блясък не е задължително показател на чиста и благородна мисъл. **Възвишените идеи на изкуството, деликатната изтънченост на вкуса често живеят в светския и плътски ум.** Те нерядко се използват от Сатана да подвеждат хората да забравят нуждите на душата, да изгубват от поглед бъдещето и вечния живот, да се отклоняват от своя безпределен Помощник и да живеят само за този свят.

Религията на външните форми е привлекателна за необновеното сърце. Великолепието и тържествеността на католическото богослужение имат омайваща привлекателност, чрез която много хора са заблудени и започват да смятат Католическата църква за врата към небето. Единствено тези, които са стъпили здраво върху основата на истината и чиито сърца са обновени от Божия Дух, са непроницаеми за нейното влияние. **Хиляди хора, които не познават Христос лично, ще бъдат подведени да приемат формите на благочестие без неговата сила. Точно такава религия желае множинството.**

Претенцията на църквата, че има право да дава опрощение, кара католиците да се чувстват свободни да вършат грехове. А тайнството на изповедта, без което не се дава опрощение, също не води към нищо добро. Този, който коленичи пред грешен човек и разкрива в изповед най-съкровените си мисли и сърдечни копнежи, осквернява човешката си зрелост и принизява всяка благородна черта на своята душа. Когато споделя греховете на живота си със свещеник – грешен и покварен смъртен, а твърде често и опиянен от вино и разврат – снижава критерия за характера си и вследствие на това осквернява своите идеали. **Представата му за Бога се принизява до подобие на грешен човек, защото свещеникът стои като представител на Бога. Тази унизителна изповед на човек пред човек е скритият извор, от който произтичат огромна част от злините, които оскверняват света и го подготвят за окончателното унищожение.** Обаче за хората, които обичат да
568 угаждат на себе си, е по-приятно да се изповядат пред друг смъртен човек, отколкото да разкриват душата си пред Бога. За човешката природа е по-лесно да ѝ налагат наказания, отколкото да се отрече от греха. Много по-лесно е да се изтезава тялото в торба с коприва и бодливи вериги, отколкото да се разпънат плътските страсти. Плътското сърце предпочита да носи тежко иго, отколкото да се преклони пред игото на Христос.

Поразителна е приликата между Римокатолическата църква и юдейската църква от времето на Първото пришествие на Христос. Докато евреите прикрито потъпкват всеки принцип на Божия закон, външно са изключително строги в спазването на заповедите му, натоварвайки ги с изисквания и традиции, които правят послушанието неприятно и тежко. Както евреите претендират, че почитат Закона, така католиците претендират, че почитат кръста. Те възвеличават символа на Христовите страдания, докато с живота си се отричат от Този, Когото той символизира.

Папистите поставят кръстове върху църквите си, над олтарите и върху своите дрехи. Навсякъде се вижда емблемата на кръста. Навсякъде той се почита и възвеличава външно. Но ученията на Христос са погребани под огромен брой безсмислени традиции, лъжливи тълкувания и строги изисквания. Думите на Спасителя за фанатичните евреи важат с още по-голяма сила за водачите на Римокатолическата църква: „Защото свързват тежки и непоносими бремена и ги налагат върху плещите на хората, а самите те не искат даже с пръста си да ги помръднат“ (Мат. 23:4). Добросъвестните души живеят в постоянен страх от яростта на един гневен Бог, докато много от църковните сановници живеят в разкош и сладострастни удоволствия.

Поклонението пред образи и мощи, молитвите към светиите и възвеличаването на папата са сатанински похвати да отвлича съзнанието на хората от Бога и от Неговия Син. За да успее да ги унищожи, той се стреми да отклони вниманието им от Този, чрез Когото единствено могат да получат спасение. Насочва ги към всяко нещо, с което може да измести Онзи, Който
е казал: "Дойдете при Мен всички, които се трудите и 569
сте обременени, и Аз ще ви успокоя" (Мат. 11:28).

Сатана постоянно се стреми да представя в лъжлива светлина Божия характер, същността на греха и истински важните въпроси на великата борба. Неговите софистики подкопават задължителността на Божия закон и дават на хората позволение да вършат грехове. В същото време той ги подвежда да си създават фалшиви представи за Бога и да гледат към Него повече със страх, отколкото с любов. Присъщата на самия него жестокост той приписва на Създателя. Тя се вплита в религиозните системи и се изразява чрез начините на поклонение. Така умовете на хората са заслепени за истината и Сатана си ги осигурява като сътрудници в своята война срещу Бога. Благодарение на изопачените представи за качествата на Божия характер, езическите нации стигат до убеждението, че са необходими човешки жертви, за да си осигурят благоразположението на Бога. И под различните форми на идолопоклонството са извършени чудовищни жестокости.

Римокатолическата църква, обединяваща езически и християнски церемонии и също като езичеството

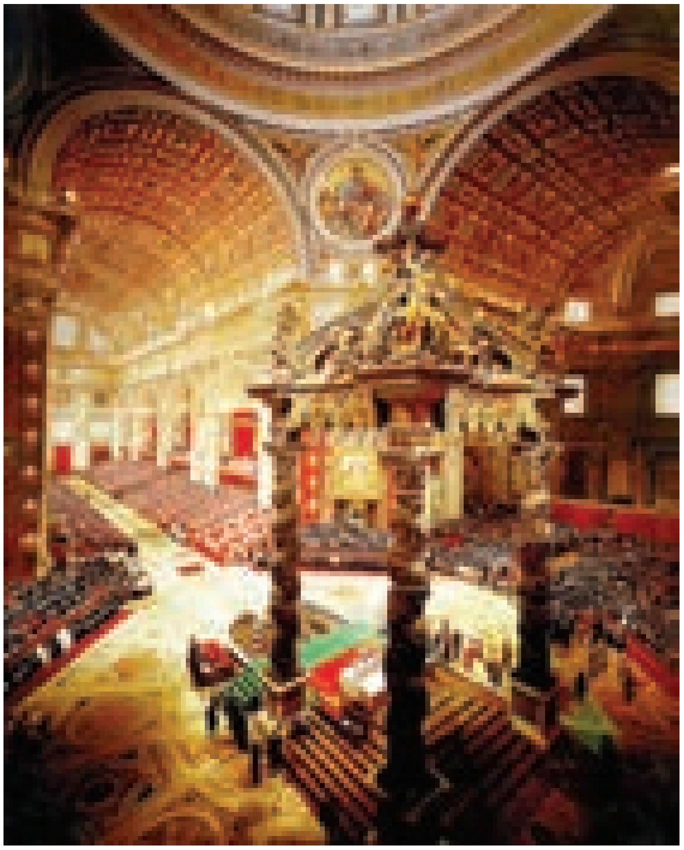

КАТЕДРАЛАТА „СВ. ПЕТЪР” В РИМ

представяща лъжливо Божия характер, прибягва до не по-малко жестоки и отвратителни обичаи. **През периода на римското върховенство са измислени инструменти за мъчение, с помощта на които хора да бъдат принуждавани към съгласие с нейните доктрини. Изгаряне на клада е очаквало онези, които не се подчиняват на изискванията ѝ. Мащабът на кланетата няма да излезе наяве, докато не бъде разкрит в Божия съд.** Под ръководството на своя господар Сатана църковните сановници се стремят да изнамерят начини как да причиняват възможно най-големи страдания, без да прекъснат живота на жертвата. В много случаи сатанинските мъчения се повтарят до крайния предел на издръжливостта на човека, докато тялото не се откаже от борбата и страдалецът не приветства смъртта като сладко освобождение.

Такава съдба постига опонентите на Рим. За последователите си той предлага наказание с бич, изтощителен глад, самоналожени лишения от вся-
570 какъв вид и отвратителна форма. За да получат одобрението на Небето, каещите се грешници нарушават Божиите закони, престъпвайки природните закони. Учат ги да разтрогват връзките, които Бог е създал за благословение и радост в краткия им земен живот. Гробищата в църковния двор приютяват милиони жертви, прекарали живота си в напразни усилия да подчинят своите естествени склонности, да потискат като омразни на Бога всяка мисъл и чувство на състрадание към другите хора.

Ако искаме да научим повече за преднамерената жестокост на Сатана, проявявана в продължение на векове, и то не сред хора, които никога не са чували за Бога, но в самото сърце на християнството и във всички християнски държави, трябва само да разгледаме историята на католицизма. **Чрез тази гигантска фалшива система князът на злото постига целите си да опозорява Бога и да измъчва човека.** И когато виждаме как успява да се прикрива и успешно да осъществява делото си чрез водачите на църквата, можем по-добре да разберем защо толкова много ненавижда Библията. Ако тази Книга се чете, ще се разкрият Божията милост и любов. Ще стане ясно, че Бог не налага на хората нито един от тези тежки товари. Всичко, което иска, е съкрушено и разкаяно сърце, смирен и покорен дух.

В живота на Христос не намираме никакви указания за това мъже и жени да се затварят в манастири, за да станат достойни за небето. Той никога не е поучавал, че любовта и съчувствието трябва да се потискат. Сърцето на Спасителя прелива от любов. Колкото повече човек се приближава до моралното съвършенство, толкова по-интензивна става неговата чувствителност, токова по-остро усеща греха и по-дълбоко състрадава на съкрушените. Папата претендира да бъде заместник на Христос. Но какво общо има между неговия характер и този на Спасителя? Имаме ли някакви данни Христос някога да е изпращал хора в затвора или на инструменти за мъчения, защото не са Го почитали като небесен Цар? Чували ли сме да е осъждал на смърт тези, които Го отхвърлят? Когато хората от едно самарянско село не Го приемат, апостол Йоан, разгневен, пита: „Господи, искаш ли да заповядаме да падне огън от небето и да ги изтреби (както стори и
Илия)?“ Исус поглежда Своя ученик със съжаление и 571
порицава жестокия му дух с думите: „… защото Човешкият Син не е дошъл да погуби човешки души, а да спаси“ (Лука 9:54, 56). Колко е различен духът на Христос от този на Неговия мним „заместник“.

Сега римската църква представя пред света блага фасада, покривайки с извинения ужасните си жестокости. Тя се е облякла в христоподобни одежди, но си остава непроменена. Всеки принцип на папството, съществувал в миналото, си остава валиден и до днес. То все още държи на създадените в най-тъмните векове доктрини. Нека никой да не се заблуждава. Папството, което протестантите сега са така склонни да почитат, е същото, което управлява света в дните на Реформацията, когато Божиите хора с риск за живота си се надигат, за да разобличат неговите беззакония. **То притежава същото високомерие и арогантна дързост, с които преди е господствало над царе и князе и все така претендира за прерогативите на Бога.** Днес духът му е не по-малко жесток и деспотичен, отколкото, когато е смазвало човешката свобода и е избивало светиите на Всевишния.

Папството е точно изявеното от пророчеството отстъпление в по-късните времена (2 Сол. 2:3, 4). Част от политиката му е да приема такъв вид, чрез който най-добре ще постигне своите цели. Но под различните хамелеонски образи то прикрива непроменимата отрова на змията. „Не трябва да се спазва обещанието, дадено на еретици или на хора, заподозрени в еретичество“ (Ленфан. Т. 1, с. 516), заявява то. Ще бъде ли призната за част от църквата на Христос тази власт, която в продължение на хиляда години е записвала историята си с кръвта на светиите?

Не е случайно твърдението, разпространявано из протестантските държави, че католицизмът не се различава толкова много от протестантизма, както преди. Промяна има, но тя не е в папството. Католицизмът наистина прилича на голяма част от протестантизма днес, защото той изключително много се е изродил от дните на реформаторите.

Тъй като протестантските църкви се стремят да спечелят благоразположението на света, очите им са

ГОРЕ: **КАРТИНА НА ПАПА /** ***ДОЛУ:*** **ЦЪРКВАТА „СВ. ЙОАН ЛАТЕРАНСКИ" В РИМ**

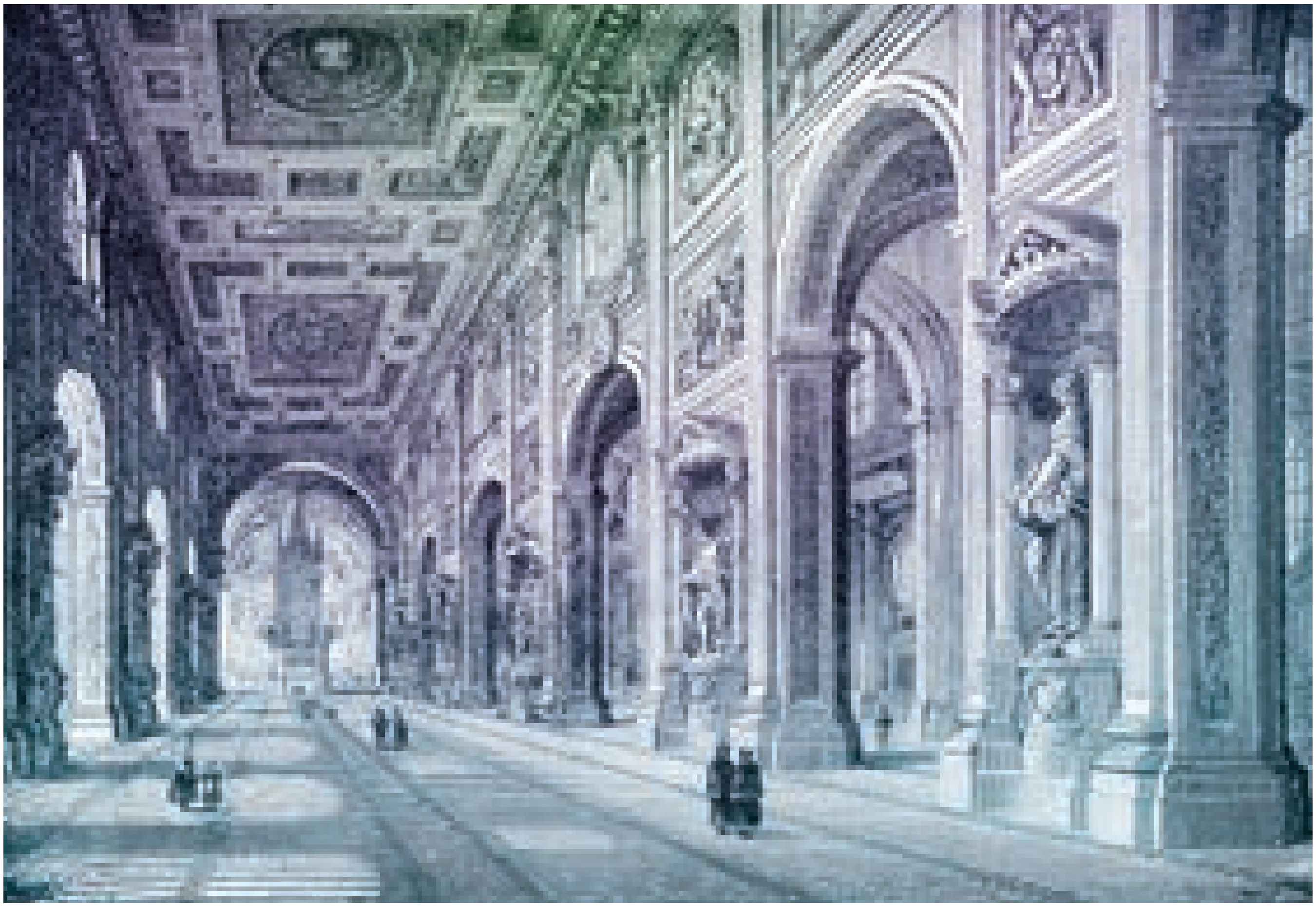

ГОРЕ: КОНСТАНТИН ПОДПЕЧАТВА НЕДЕЛНИЯ ЗАКОН ОТ 321 Г.СЛ.ХР.

ЛЯВО И ДОЛУ:

ТЕКСТЪТ НА ТОЗИ ПЪРВИ НЕДЕЛЕН ЗАКОН

В почитаемия Ден на слънцето нека магистратите и хората, живеещи в градовете, да почиват и нека всички работилници бъдат затворени. В страната обаче хората, които се занимават със селско стопанство, могат свободно и законно да продължат своите занимания, защото често се случва, че друг ден не е толкова подходящ за сеене или за садене на лозя; да не би като пренебрегнат точния момент за тези дейности, небесното изобилие да се изгуби” (произнесен в седмия ден от март, Крисп и Константин са консули за втори път. *Източник: Codex Justinianus, lib. 3, tit. 12, 3; trans. in Philip Schaff, History of the Christian Church, Vol. 3 (5th ed.; New York: Scribner, 1902), p. 380, note 1).*

заслепени от фалшиво великодушие. Не осъзнават,
572 че смятат всяко зло за нещо добро, и неизбежната последица е, че в края ще приемат за зло всяко добро. Вместо да се надигнат в защита на вярата, веднъж предадена на светиите, сега като че ли те се извиняват на Рим заради суровото си отношение към него, молейки за прошка заради „фанатизма“ си.

Голяма група хора, дори от тези, които нямат благоприятно мнение за католицизма, нямат никакви опасения относно разширяването на неговата власт и влияние. Много от тях настояват, че преобладавалата през Средните векове интелектуална и морална тъмнина е благоприятствала за разпространяването на неговите догми, суеверия и потисничество и че по-голямата интелигентност на съвремието ни, всеобщото разпространение на знанието и нарастващата свобода по въпросите на религията не биха позволили възраждане на нетърпимостта и тиранията. Самата мисъл, че такова състояние на нещата може да се появи в нашето просветено съвремие, предизвиква присмех. Истина е, че голяма интелектуална, морална и религиозна светлина се излива върху нашето поколение. От отворените страници на Божието свято Слово върху света се излъчва познание. **Но трябва да помним, че колкото е по-голяма дадената светлина, толкова по-непрогледна е тъмнината на тези, които я изопачават и отхвърлят.**

Изучаването на Библията с молитва ще разкрие пред протестантите истинския характер на папството и ще ги накара да се отвращават от него и да го избягват. Но много от тях са така самодоволни в преценката за собствената си мъдрост, че не чувстват никаква нужда смирено да търсят Бога, за да им разкрие истината. Въпреки че се гордеят с просветеността си, те не познават нито Писанията, нито Божията сила. Трябва им някакво средство да успокояват съвестта си и те се стремят към най-малко духовните и смиряващи неща. **Иска им се да намерят начин да забравят Бога, но все пак да се залъгват, че Го помнят. Папството е така пригодено, че идеално посреща всички тези нужди. То е подходящо за две групи хора, които обхващат почти целия**
573 **свят – тези, които желаят да бъдат спасени заради собствените си заслуги, и другите, които искат да се спасят в греховете си.** В това се състои тайната на неговото влияние.

Периодът на дълбока интелектуална тъмнина е доказано благоприятен за успеха на папството. Предстои да се докаже, че периодът на голяма интелектуална светлина е също толкова благоприятен за неговия успех. В миналото, когато хората не притежават Божието слово и съответно – познание за истината, очите им са заслепени и хиляди падат в клопката, защото не виждат разпростряната пред тях мрежа. В днешното поколение много хора са заслепени от блясъка на човешките теории – „така наречената наука“. Те не виждат мрежата и се хващат в нея така лесно, сякаш са с вързани очи. Божието намерение е човек да счита своите интелектуални способности за дар от Твореца и да ги използва в служба на истината и правдата. Но когато се подхранват гордост и амбиции и хората издигат собствените си теории над Божието слово, тогава разумът може да причини по-голяма вреда отколкото невежеството. Затова фалшивата наука в наши дни, която подкопава вярата в Библията, ще може така успешно да подготви пътя за приемане на папството с неговите привлекателни форми, както забраняването на знанието отваря пътя за неговото възвеличаване през Тъмното средновековие.

Днес в Съединените щати се надигат движения, които целят да осигурят подкрепата на държавата за институциите и плановете на църквата. В това протестантите вървят по стъпките на католиците. Правят дори нещо повече – отварят вратата, така че в протестантска Америка папството да си възвърне върховенството, което е изгубило в Стария свят. **А още по-забележителен в това движение е фактът, че планираната основна цел е налагане спазването на неделята – произхождаща от Рим традиция, която римокатолицизмът изтъква като знак за своя авторитет.** Именно това е духът на папството – духът на приспособяване към светските обичаи, почитането на човешки традиции повече, отколкото Божиите запове-
ди – който се просмуква в протестантските църкви и 574
ги подбужда да издигнат съблюдаването на неделята по същия начин, както папството преди тях.

Ако читателят иска да разбере какви средства ще бъдат използвани в наближаващия сблъсък, трябва само да проследи архивите за средствата, които Рим е използвал за същата цел в миналото. **Ако пожелае да научи как обединените католици и протестанти ще се справят с хората, които отхвърлят догмите им, нека да проучи духа, който Рим е проявявал спрямо съботата и нейните защитници.**

Кралски укази, вселенски събори и църковни постановления, подкрепени от светската власт, са стъпките, чрез които езическият празник започва да се почита в християнския свят. **Първата публична мярка, налагаща спазването на неделята, е законът на Константин (321 г. сл. Хр.; виж Приложението). Този едикт изисква от гражданите да си почиват в „почитаемия ден на слънцето“**, но позволява на се-

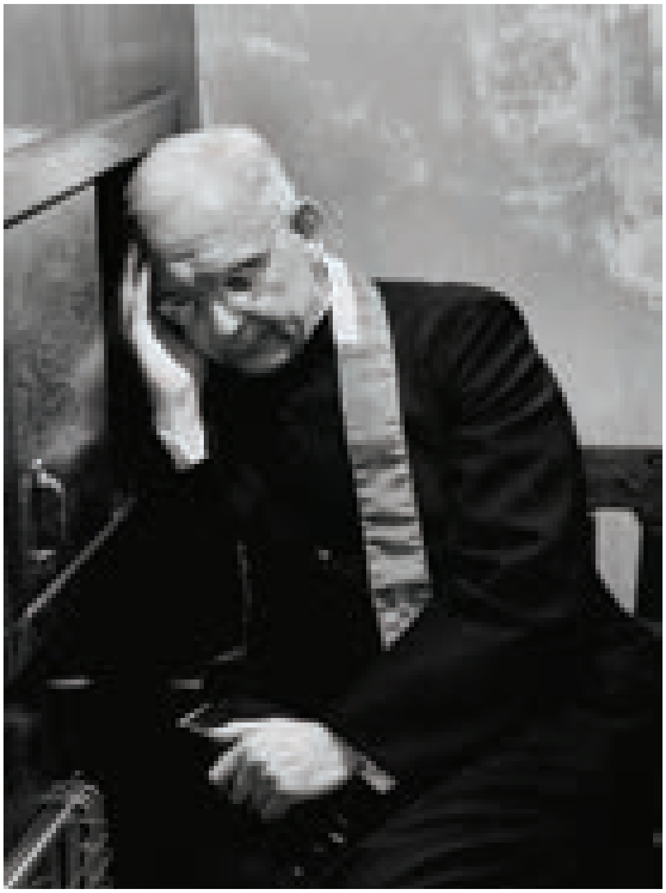

ГОРЕ ЛЯВО: **СВЕЩЕНИК СЛУША ИЗПОВЕД /** ***ГОРЕ ДЯСНО:*** **ЖЕНА СЕ ИЗПОВЯДВА ПРЕД СВЕЩЕНИК**

„Израснах в строго католическо семейство. За първи път злоупотребиха с мен в нощта преди причастието, а на следващия ден трябваше да отида в изповедалнята при същия човек. Втория път той ме изнасили в собствения ми дом. Направо обезумях. Когато майка ми ни завари, не можехме да говорим за това. Тя измърмори нещо като „моли се за него" и „всичко е част от Божия план". Не мисля, че този план беше много добър" *(Сю Кокс, цитирана в британския вестник „Индипенденът", 19 септември 2010 г.).*

ДОЛУ ЛЯВО: ИЗСЛУШВАНЕ НА ИЗПОВЕД **ДОЛУ ДЯСНО: КАТОЛИЧЕСКИ ИЗПОВЕДАЛНИ**

ляните да продължават земеделската си работа. Макар и абсолютно езически, този закон е наложен от императора след като той формално приема християнството.

След като императорската заповед не се оказва достатъчно силен заместител на Божия авторитет, Евсевий, епископ, търсещ благоразположението на князете и близък приятел и ласкател на Константин, разпространява твърдението, че Христос е прехвърлил светостта на съботата върху неделята. В защита на новото учение не е представено нито едно доказателство от Писанията. Самият Евсевий, без да иска, признава, че то е лъжливо и посочва истинските автори на промяната: **„Всичко – казва той - което трябваше да се прави в събота, ние прехвърлихме в Господния ден“** *(Робърт Кокс. Съботни закони и задължения. С. 538).* Но колкото и безпочвени да са аргументите за въвеждане на неделята, те одързостяват хората да потъпчат Господнята събота. Всички, които искат да бъдат почитани от света, приемат популярния празник.

С укрепването на властта на папството въздигането на неделята продължава. За известно време хората не спират да вършат земеделската си работа, когато не са на църква, и все още почитат седмия ден като почивен. Но промяната се осъществява целенасочено. 575 На духовниците се забранява да издават присъди в неделния ден относно всякакви граждански спорове. Скоро след това на хората от всички класи е забранено да вършат обичайната си работа под заплаха от глоба за свободните и бой с камшик за робите. По-късно се издава указ богатите да бъдат наказвани с отнемане на половината имот и накрая, ако все още упорстват, да бъдат направени роби. По-низшите класи са осъждани на доживотно изгнание.

Чудесата също влизат в употреба. Сред многото такива е разказът за един земеделец, който се канел да оре нивата си в неделя и чистел ралото с желязо; и то така здраво се залепило за ръката му, че две години го разнасял със себе си, „за голяма своя мъка и срам“ *(Франсис Уест. Историческа и практическа беседа върху Господния ден. С. 174).*

По-късно папата постановява енорийският свещеник да съветва нарушителите на неделята и да настоява те да отидат на църква и да кажат молитвите си, за да не навлекат някое огромно бедствие върху себе си и съседите си. Църковен събор изтъква аргумента, по-късно така повсеместно възприет дори от протестанти, че след като хора са били поразени от гръм, докато работят в неделя, значи тя трябва да е почивният ден. „Явно е – твърдят прелатите – колко недоволен е Бог, че пренебрегват този ден.“ Затова се отправя призивът свещеници и духовници, крале и князе и всички верни хора „да направят всичко възможно и да се погрижат да се възстанови почитта към този ден; и в знак на уважение към християнството още по-посветено да се спазва в бъдеще“ *(Томас Морър. Беседа в шест диалога за името на Господния ден, гледните точки за него и спазването му. С. 271).*

Тъй като указите на съборите се оказват недостатъчни, се прибягва до светските власти - да издадат постановление, което да всее ужас в сърцата на хората и да ги накара да не работят в неделя. На един синод, проведен в Рим, всички предишни решения се препотвърждават с още по-голяма сила и тържественост. Включени са в църковния закон и са наложени от гражданските власти почти в цялото християнство 576 (Хейлин. История на съботата. Кн. 2, гл. 5, ч. 7).

Но липсата на библейски основания за спазването на неделята все още продължава да създава големи затруднения. Хората оспорват правото на своите духовни водители да отхвърлят категоричното изявление на Йехова „седмият ден, който е събота на Господа, твоя Бог“, за да почитат деня на слънцето. Налага се да се използват други методи, за да се доставят липсващите библейски доказателства. Един ревностен защитник на неделята, който към края на дванадесети век посещава църквите на Англия, среща съпротивата на верните свидетели за истината. И усилията му са така безплодни, че напуска страната за известно време и отчаяно търси начини да наложи ученията си. Когато се връща, липсата е запълнена и след това усилията му се увенчават с огромен успех. Той донася със себе си свитък с претенцията, че той идва от самия Бог и съдържа нужната заповед за спазването на неделята, заедно със страшни заплахи, които да сплашат непокорните. За този скъпоценен „документ“ – толкова долен фалшификат, колкото и традицията, която поддържа – се твърди, че е паднал от небето и че е намерен в Ерусалим на олтара на св. Симеон на Голгота. Но всъщност източникът, от който произлиза, е папският дворец в Рим. През всички епохи папската йерархия е смятала измамите и подправянето на документи за законни средства, чрез които да увеличава властта и благосъстоянието на църквата.

Свитъкът забранява работата от деветия час – три часа – в събота следобед до изгрева в понеделник и се твърди, че авторитетът на тази заповед е потвърден с много чудеса. Докладва се, че работещи след определения час хора са били поразени с парализа. Един мелничар, който се опитал да смели зърното си, видял, че вместо брашно, излиза поток от кръв, а мелничното колело спряло, въпреки напора на водата. Една жена, която сложила тесто във фурната, видяла, че е 577 сурово, когато го извадила, въпреки че фурната била изключително гореща. Друга, която била приготвила

КАТОЛИЧЕСКИ СРЕДСТВА ЗА САМОИЗМЪЧВАНЕ

ТАЗИ ВЕРИГА С ШИПОВЕ ТРЯБВА ДА БЪДЕ НОСЕНА ОТ ВЕРНИТЕ ДВА ЧАСА ВСЕКИ ДЕН, ЗА ДА ОТГОВАРЯТ НА ОПРЕДЕЛЕНИ ИЗИСКВАНИЯ НА ЦЪРКВАТА.
ВСИЧКИ ЧЛЕНОВЕ НА „ОПУС ДЕИ" Я НОСЯТ ЕЖЕДНЕВНО,
А НОЩНО ВРЕМЕ СПЯТ НА ЛЕГЛО С МАЛКИ ПИРОНЧЕТА.

ГОРЕ: **ТОВА Е „ДИСЦИПЛИНА" (БИЧ) И СЕ РЕКЛАМИРА ПО ИНТЕРНЕТ ПО СЛЕДНИЯ НАЧИН: „МЕТАЛНИ И ЕЛАСТИЧНИ ВЛАКНА, НАПРАВЕНИ ОТ ИТАЛИАНСКИ МОНАХИНИ: 49 ДОЛАРА, ВКЛЮЧИТЕЛНО ДОСТАВКАТА." В РЕКЛАМНОТО СЪОБЩЕНИЕ СА ПОКАЗАНИ СНИМКИ НА МЕТАЛНИ ВЛАКНА, КОИТО НАНАСЯТ ОЩЕ ПО-СИЛНА БОЛКА.**

ЛЯВО: **ТАЗИ СНИМКА Е ОТ ДРУГ УЕБСАЙТ, В КОЙТО СЕ ОБЯСНЯВА ВАЖНОСТТА НА САМОБИЧУВАНЕТО, ЧРЕЗ КОЕТО СЕ УМЪРТВЯВА ПЛЪТТА.**

да пече тесто в деветия час, но решила да го остави до понеделник, открила, че на следващия ден то било направено на хлябове и опечено по свръхестествен начин. Един мъж, който изпекъл хляб след деветия час в събота, когато го разчупил на следващия ден видял, че от него потича кръв. С такива абсурдни и суеверни измислици поддръжниците на неделята се стараели да обосноват нейната святост *(Роджър де Ховеден. Летописи. Т. 2, с. 526-530).*

В Шотландия, както и в Англия, се осигурява по-голяма почит към неделята, като я съчетават с част от древната събота. Но времето, което се изисква да бъде спазвано свято, варира. Един указ от краля на Шотландия обявява, че „съботата от дванадесет часа наобед трябва да бъде смятана за свята“ и чак до понеделник сутринта никой не трябва да се занимава с никаква делова работа *(Morer. С. 290, 291).*

Но въпреки всички усилия да се докаже светостта на неделята, самите паписти публично признават Божествения авторитет на съботата и човешкия произход на обичая, с който тя е била заменена. В шестнадесети век папски събор ясно заявява: „Нека всички християни да помнят, че седмият ден е осветен от Бога и е бил възприет и спазван не само от евреите, но и от всички други, които твърдят, че се покланят на Господа; ние, християните, обаче променихме тяхната събота в Господния ден“ *(Пак там. С. 281, 282).* **Хората, които са фалшифицирали Божия закон, съзнават ясно какво са направили. Те съзнателно поставят себе си над Бога.**

Една поразителна илюстрация на римската политика към инакомислещите е продължителното и кърваво преследване на валденсите, някои от които са спазвали съботата. И други са страдали по сходен начин заради верността си спрямо четвъртата заповед. Историята на църквите на Етиопия и Абисиния е особено показателна в това отношение. Сред мрака на Тъмните векове християните от Централна Африка са забравени от света и в продължение на много векове свободно изповядват вярата си. Но в края на краищата Рим научава за съществуването им и императорът на Абисиния скоро е подлъган да при-
578 знае папата като заместник на Христос. Следват още компромиси. Издаден е указ, забраняващ спазването на съботата под страх от най-строги наказания *(Майкъл Гедес. История на църквата в Етиопия. С. 311, 312).* Но папската тирания скоро става толкова унизителен хомот за абисинците, че те решават да я съборят от врата си. **След ожесточена борба папистите са изгонени от владенията им и древната вяра е възстановена.** Църквите се радват, че са си възвърнали свободата и никога не забравят научения урок за измамите, фанатизма и деспотичната власт на Рим. Стига им да останат в уединеното си царство, неизвестни за останалото християнство.

Африканските църкви държат на съботата така, както е държала и папската църква преди пълното си отстъпление, която, макар че е спазвала седмия ден според Божията заповед, не е работила и в неделя според традицията. Когато придобива върховна власт обаче, Рим потъпква Божията събота, за да издигне своята. Но църквите на Африка, скрити почти хиляда години, не участват в това отстъпление от вярата. Когато попадат под влиянието на Рим, те са принудени да изоставят истинската и да възвеличат фалшивата събота. Но веднага щом си възвръщат независимостта, започват пак да изпълняват четвъртата Божия заповед (виж Приложението).

Тези архиви от миналото ясно разкриват враждебността на Рим към истинската събота и към нейните защитници, както и използваните от него средства да въздига традицията, която сам е създал. Божието слово учи, че тези сцени ще се повторят, когато римокатолици и протестанти се съюзят за въздигането на неделята.

Пророчеството от Откровение, 13 глава заявява, че властта, символизирана чрез „звяра с агнешките рога“, ще принуди „земята и живеещите на нея“ да се покланят на папството – символизирано там чрез подобния на леопард „звяр“. Освен това двурогият „звяр“ ще казва „на земните жители да направят образ на звяра“. Ще заповядва на всички - „малки и големи, богати и бедни, свободни и роби“ - да приемат „белега 579
на звяра“ (Откр. 13:11-16). **По-горе беше доказано, че Съединените щати са силата, символизирана чрез двурогия звяр, и че това пророчество ще се изпълни, когато те наложат спазването на неделята,** която Рим изтъква като специално потвърждение на своето върховенство. Но САЩ няма да бъдат единствените в преклонението си пред папството. **Влиянието на Рим в страните, които някога са признавали неговото владичество, далеч не е унищожено. А пророчеството предсказва възвръщане на властта му.** „Видях една от главите му, като че ли смъртно ранена, но смъртоносната му рана оздравя; и цялата земя, удивена, отиде след звяра“ (ст. 3). Нанасянето на смъртоносната рана се отнася за поражението на папството през 1798 г. След това, казва пророкът, „смъртоносната му рана оздравя; и цялата земя, удивена, отиде след звяра“. Апостол Павел заявява ясно, че „човекът на греха“ ще продължи да съществува до Второто пришествие (2 Сол. 2:3-8). До самия край на времето той ще продължава да мами хората. Авторът на книгата „Откровение“ казва по от-

ГОРЕ: ДВЕ КАРТИНИ, ИЗОБРАЗЯВАЩИ СЪБОРА В ТРЕНТ (13 ДЕКЕМВРИ 1545 – 4 ДЕКЕМВРИ 1563 г.)

Съборът в Трент (на латински Concilium Tridentinum) е вселенски събор на Римокатолическата църква от XVI век. Той е един от най-важните църковни събори. Проведен е в Трент от 13 декември 1545 г. до 4 декември 1563 г. Състояли са се общо 25 сесии в три периода.

Съборът осъжда така наречените протестантски ереси и дефинира църковните учения относно Писанието и преданието, първородния грях, оправданието, евхаристията в светата литургия, спасението, тайнствата и поклонението пред светиите.

Поради речта на архиепископ Дел Фосо на 18 януари 1562 г. (виж с. 73, 74 от настоящата книга), съборът постановява, че прехвърлянето на светостта на библейската събота върху неделята е основа на църковната власт и причина, поради която римокатолическите предания могат да бъдат смятани за по-важни от библейските учения. Решението е изключително важно. То се основава на факта, че Римската църква е променила съботата в неделя, а протестантите са приели тази промяна.

ДОЛУ: ПАПА ГРИГОРИЙ VII

ДОЛУ: ПАПА ИНОКЕНТИЙ III

ношение на папството: „И ще му се поклонят всички земни жители - всеки, чието име не е записано в книгата на живота“ (Откр. 13:8). **Както в Стария, така и в Новия свят на папството ще бъде отдадено поклонение чрез освещаване на неделята, основаващо се единствено на авторитета на Католическата църква.**

Това свидетелство е представяно на света от изучаващите пророчеството в Съединените щати от средата на XIX в. насам. От разгръщащите се днес събития личи, че предсказанието бърза към своето изпълнение. **Протестантските проповедници представят същите твърдения за Божествения авторитет, изискващ съблюдаването на неделята, при същата липса на доказателства от Писанието – също както и папските водители, които са фабрикували чудеса, за да заместят липсата на изричната Божия заповед.** Твърдението, че Бог наказва хората заради нарушаването на неделята - фалшивата събота - ще се повтори: то вече започва да се разпространява. Бързо набира
580 сили движението за налагане спазването на неделята.

Римокатолическата църква е невероятна в проницателността и коварството си. Тя може да предвиди какво ще стане. Изчаква удобен момент, виждайки че протестантските църкви ѝ отдават чест, като приемат фалшивата събота, и че се подготвят да я наложат точно със същите средства, каквито самата тя е използвала в отминалите времена. Тези, които отхвърлят светлината на истината, ще потърсят помощта на тази самозвана „непогрешима“ власт, за да въздигнат една традиция, която тя е създала. **Не е трудно да се отгатне с каква огромна готовност Рим ще се притече на помощ на протестантизма в това дело.** Кой по-добре от папството знае как да се оправя с непокорните на църквата?

Римокатолическата църква с всичките ѝ подразделения по целия свят, представлява една огромна организация, контролирана и предназначена да служи на интересите на папския престол. Редовно причестяващите се милиони католици от всяка държава на земното кълбо са обучени в абсолютна вярност на папата. **Независимо от националността и държавното управление, те трябва да поставят авторитета на църквата над всички други. Дори ако дадат клетва за вярност към държавата, преди нея стои обетът за подчинение на Рим,** който ги освобождава от всяка неблагоприятна за интересите му клетва.

Историята представя доказателства за ловките му и неуморни усилия да се намесва прикрито във вътрешните работи на държавите. А след като придобие влияние, започва да осъществява собствените си цели, дори ако трябва да загинат и князе, и народи. През 1204 г. папа Инокентий III изтръгва от Педро II Арагонски следната необичайна клетва: „Аз, Педро, Арагонски крал, заявявам и обещавам да бъда винаги верен и покорен на моя господар папа Инокентий, на неговите католически приемници и на Римската църква, и предано да държа кралството си в подчинение на него, като защитавам католическата вяра и преследвам покварените еретици“ *(Джон Даулинг. История на католицизма. Кн. 5, гл. 6, ч. 58 155).* Тази мисъл е в съгласие с твърденията относно властта на римския понтиф, “че той има законното право да сваля императори” и “че 581
може да освобождава поданиците от задължението им за вярност към неправедни владетели” *(Мосхайм. Кн. 3, раздел 11, ч. 2, гл. 2, подразд. 9, бележка 17; виж също Приложението).*

И нека да не забравяме: Рим се хвали с това, че никога не се променя. Принципите на Григорий VII и Инокентий III са все още принципи на Римокатолическата църква. **И стига само да има власт, тя би ги приложила със същата енергия сега, както и в миналите векове.** Протестантите изобщо нямат представа какво правят, когато приемат помощта на Рим за възвеличаване на неделята. Докато те възнамеряват да постигнат целта си, **Рим цели да възстанови властта си и да си възвърне изгубеното върховенство. Щом веднъж в Съединените щати се установи принципът, че църквата може да използва или да контролира държавната власт; че може да се налагат религиозни традиции чрез светски закони; накратко, че властта на църква и държава може да контролира съвестта – тогава триумфът на Рим в тази страна е сигурен.**

Божието слово е предупредило за надвисналата опасност. Ако не му се обърне внимание, протестантският свят ще научи какви са истинските цели на Рим едва когато стане твърде късно да избегне капана. **Той незабележимо укрепва властта си. Ученията му упражняват влияние в законодателните събрания, в църквите и в сърцата на хората.** Той изгражда извисените си и масивни постройки, в чиито тайни подземия ще се повторят предишните гонения. Тайно и незабелязано събира сили, за да постигне собствените си цели, когато дойде неговото време да нанесе удара. **Всичко, което иска, е изгодна позиция и вече я получава. Скоро ще видим и ще почувстваме каква е целта на римската стихия.** Всеки който вярва в Божието слово и му се покорява, ще си навлече с това осъждане и преследване.

ЧИСЛОТО И БЕЛЕГЪТ

„Тук е нужна мъдрост. Който е разумен, нека сметне числото на звяра, защото е число на човек; а числото му е шестстотин шестдесет и шест” *(Откровение 13:18)*.

„… за да не може никой да купува или да продава освен онзи, който носи белега, името на звяра или числото на неговото име” *(Откровение 13:17)*.

„Числото се определя от буквите на неговото име” *(The Twentieth Century New Testament)*.

„Стих 18, шестотин шестдесет и шест. Числената стойност от буквите на неговото име ще съставляват числото” *(The Rheims Douay [Catholic] Bible, note on Revelation 13:18)*.

„Този общоприет метод на четене е известен като равинска гематрия, според която на всяка буква от името се придава нейната обичайна числена стойност, а сборът от тези числа е еквивалентът на името” *(Marvin R. Vincent, D.D., Word Studies in the New Testament, Comment on Revelation 13:18)*.

„И димът от тяхното мъчение ще се издига за вечни векове; и онези, които се покланят на звяра и образа му, няма да имат покой ни денем, ни нощем, нито който и да е друг, който приема белега на името му” *(Откровение 14:11)*.

„Зверовете от книгите на Даниил и Йоан са империи. Звярът с десет рога [от Откр. 13 гл.] е римската власт (…) Главата е ръководната сила на тялото” *(H. Grattan Guinness, Romanism and the Reformation, pp. 144-145)*.

Числото в белега от Откровение, 13 гл. може да се открие в титлата на водача на „Тайна, великият Вавилон”. Това е числото на „човека на греха“ от 2Солунци, 2 гл., „малкият рог“ от Даниил, 7 гл., „звярът“ от Откровение, 13 гл. Това е числото на един, който е отговорен за избиването на мъчениците през вековете и е приравнявал християнството с езичеството” *(Jean Delacroix)*.

„Папата е толкова издигнат и възвишен по сан, че ще е уместно да кажем, че той не е поставен на каквато и да е почтена длъжност, а по-скоро се намира на самия връх на всички санове и длъжности (…) Той е също така божественият монарх, върховен император и цар на царете. По тази причина папата е коронован с тройна корона като цар на небето, земята и подземните места” *(Lucius Ferraris, Prompta Bibliotheca (R.C. sourcebook), Vol. VI, pp. 438, 442)*.

„Въпрос: Какви са буквите, за които се предполага, че са на папската корона и какво означават, ако въобще имат някакво значение”

Отговор: На папската митра са изписани следните думи: VICARIUS FILII DEI, което на латински означава „Заместник на Божия Син”. Католиците приемат, че църквата, която е видимо общество, трябва да има видима глава. Преди да се възнесе на небето, Христос посочи св. Петър за Свой представител (…) Затова на римския епископ, като глава на църквата, е дадена титлата „Заместник на Христос” *(Our Sunday Visitor (nationwide R.C. weekly journal), “Bureau of Information,” Huntington, Indiana, April 18, 1915)*.

„Сега предизвикваме света да открие друго име на следните езици: гръцки, еврейски и латински (виж Йоан 19:20), което да посочи същото число” *(Joseph F. Berg, The Great Apostasy, pp. 156-158)*.

„Разбира се, Католическата църква твърди, че промяната [от събота в неделя] е извършена от нея (…) и че този акт е БЕЛЕГЪТ на църковната ѝ власт по религиозните въпроси” *(From the office of Cardinal Gibbons, through Chancellor H.F. Thomas, November 11, 1895 - от канцеларията на кардинал Гибънс чрез Chancellor H.F. Thomas, 11 ноември 1895 г.)*.

„Съблюдаването на неделята от протестантите е ЗНАК НА ПОЧИТ, която отдават на ВЛАСТТА НА КАТОЛИЧЕСКАТА ЦЪРКВА, каквото и да кажат” *(Monsignor Louis Segur, Plain Talk About the Protestantism of Today, p. 213)*.

“Въпрос: Как доказвате, че църквата има власт да нарежда празници и святи дни?

Отговор: СЪС САМИЯ АКТ НА ПРОМЯНА на съботата в неделя, който признават и протестантите. Следователно те противоречат на себе си, като спазват неделята стриктно, но нарушават останалите празници, наредени от същата църква.

Въпрос: Как можете да го докажете?

Отговор: Защото, КАТО СПАЗВАТ НЕДЕЛЯТА, ТЕ ПРИЗНАВАТ ПРАВОТО НА ЦЪРКОВНАТА ВЛАСТ да създава празници и да обявява нарушаването им за грях” *(The Douay Catechism, p. 59)*.

„ДОКАЖЕТЕ МИ ОТ БИБЛИЯТА И САМО ОТ БИБЛИЯТА, че съм задължен да спазвам неделята свято. НЯМА ТАКАВА ЗАПОВЕД В БИБЛИЯТА! Това е заповед единствено на светата Католическа църква.

Библията заявява: „Помни съботния ден, за да го освещаваш”. КАТОЛИЧЕСКАТА ЦЪРКВА КАЗВА: „Не, според дадената ми от Бога власт АЗ ПРЕМАХВАМ СЪБОТНИЯ ДЕН и ви нареждам да спазвате свято първия ден от седмицата”. И ето! Целият цивилизован свят се покланя почтително и послушно на заповедта на светата Католическа църква” *(свещеник Томас Енрайт, CSSR President Redemptorist College, Kansas City, MO, в лекция, произнесена в Хартфорд, щата Канзас, 18 февруари 1884 г., и публикувана в сп. The American Sentinel, June 1893, p. 173)*.

„Всички догматични постановления на папата, направени със или без общ събор, са непогрешими (…) Веднъж след като са направени, никой папа или събор не може да ги промени (…) Това е католическият принцип, според който църквата не може да греши във вярата” *(The Catholic World, June 1871, pp. 422-423)*.

„Нямаме право да задаваме въпроси на църквата, както нямаме право да питаме и Всемогъщия Бог; и това е условие за нашето подчинение. Трябва да приемаме с безрезервно покорство всички наставления, които църквата ни дава” *(The Catholic World, August 1871, p. 589)*.

„Никъде другаде догматичната нетърпимост не е толкова важно житейско правило, колкото в областта на религиозната вяра (…) Може да има единствена истинска религия, която поради факта на своето съществуване обявява всички останали религии за фалшиви” *(Catholic Encyclopedia, Vol. 14, p. 765)*.

ИСТОРИЦИТЕ РАЗКАЗВАТ КАК СЪБОТАТА Е ПРОМЕНЕНА В НЕДЕЛЯ

„Едва ли има нещо друго, което така да поразява ума на внимателния изследовател на древната църковна история и да го удивлява по-силно от сравнително ранния период, в който са възникнали много от покварите в християнството, въплътени в римската система. И въпреки това, не можем да приемем, че когато са посели семето на покварата, начинателите на много от тези библейски учения и практики са очаквали или дори са си представяли, че всичко това ще се превърне в една толкова огромна и отвратителна система на суеверие и заблуди, каквато е папството" *(John Dowling, History of Romanism, 13th Edition, p. 65).*

„Ще бъде грешка да припишем [освещаването на] неделята на определено решение на апостолите. Няма такова решение, споменато в апостолските документи [т.е. в Новия завет]" *(Antoine Villien, A History of the Commandments of the Church, 1915, p. 23).*

„Трябва да признаем, че няма заповед в Новия завет относно светостта на първия ден от седмицата" *(McClintock and Strong, Cyclopedia of Biblical, Theological and Ecclesiastical Literature, Vol. 9, p. 196).*

„Ритуали и церемонии, за които нито апостол Павел, нито апостол Петър някога са чували, се промъкнаха тихо, след което за тях бе изискан статут на божествени наредби. Църковни служители, за които първоначалните апостоли не биха могли да намерят работа, и длъжности, които биха били напълно неразбираеми за тях, започнаха да привличат вниманието и да се назовават „апостолически" *(William D. Killen, The Ancient Church, p. xvi).*

„Чак до втория век [сто години след Христос] няма ни най-малък намек в нашите източници, че християните са отбелязвали неделния ден с някакъв вид въздържане от работа" *(W. Rordorf, Sunday, p. 157).*

„Древната събота остана и бе съблюдавана (…) от християните в източната църква около триста години след смъртта на нашия Спасител" *(A Learned Treatise of the Sabbath, p. 77).*

„Съвременните християни, които говорят за спазване на неделята като „свят" ден, както във все още съществуващите „сини закони" от времето на колониална Америка, би трябвало да знаят, че като свят ден за почивка, прекратяване на работата и забавления неделята е била непозната на Исус (…) Тя не е била учение на ранната църква и е станала „свята" единствено в хода на времето. Извън църквата нейното спазване е било узаконено от Римската империя посредством поредица укази, започвайки с известния Указ на Константин от 321 г., който е плод на неговите политически и социални идеи" *(W.W. Hyde, Paganism to Christianity in the Roman Empire, 1946, p. 257).*

„Празникът неделя, подобно на всички останали празници, винаги е бил човешка наредба. Апостолите никога не са имали намерение да установяват Божествена заповед по този въпрос. Нито те, нито ранната апостолска църква са имали намерение да прехвърлят наредбите за съботата върху неделята" *(Augustus Neander, The History of the Christian Religion and Church, 1843, p. 186).*

„Католическата църква използва езическия щит на вярата срещу езичниците. Тя възприе римския пантеон, храм на всички божества, и го превърна в място на всички мъченици. Така е и до днес. Църквата прие езическия ден на слънцето и го превърна в християнската неделя (…) Слънцето бе най-важният бог в езическия свят. Балдур Прекрасният е наричан от скандинавците Белият бог. Слънцето си има поклонници и днес в Персия и в други страни (…) Затова църквата е казала: „Запазете старото езическо име. То ще остане посветено, осветено". И така езическата неделя, посветена на Балдур, станала християнската неделя, посветена на Исус. Слънцето е подходяща емблема за Исус. Отците често сравнявали Исус със слънцето, а Дева Мария – с луната" *(William L. Gildea, "Paschale Gaudium," in The Catholic World, March 1894, p. 58.).*

„Църквата превърна неделята в свят ден (…) най-вече защото този ден е бил седмичният празник на слънцето. Имало е ясна християнска политика да се възприемат езическите празници, станали важни за хората поради традицията, и да им се придава християнско значение" *(Authur Weigall, The Paganism in Our Christianity, 1928, p. 145).*

„Споменът за борбата [между християнството и митраизма] може да се види в двете институции, възприети в резултат на съперничеството през четвърти век – двата свещени за митраизма дни: 25 декември, dies natalis solis [рожденият ден на слънцето], се превръща в рожден ден на Исус, а неделята става „почитаемият ден на слънцето", както я нарича Константин в едикта си от 321 г. *(Walter Woodburn Hyde, Paganism to Christianity in the Roman Empire, p. 60).*

„Не е ли странно, че неделята е почти всеобщо почитана, макар че Свещеното Писание не подкрепя тази практика? Големият фалшификатор Сатана е действал посредством „тайната на беззаконието", за да въведе фалшивия ден на мястото на истинската събота. Неделята има

същото основание колкото и Пепелната сряда, Цветница, Велики четвъртък, Велики петък, Възкресна неделя, Петдесетница, Деня на тялото Христово, Възнесение, Вси светии, Коледа и цялото множество църковни празници, които са толкова много, че не можем да ги изброим. Целият този парад на римокатолически празници и празнични дни е измислен от хора. Никой от тях не носи божественото одобрение на Автора на боговдъхновеното Слово" *(M.E. Walsh. Sun worship was the earliest idolatry."—Fausset Bible Dictionary, p. 666).*

„Поклонението пред слънцето е „един от най-старите компоненти на римската религия" *(Gaston H. Halsberge, The Cult of Sol Invictus, 1972, p. 26).*

„Вавилон, майката на блудниците", извлича много от своите учения от езическия Рим и следователно – от Вавилон. Поклонението пред слънцето, което води до спазването на неделята, е един от тези елементи на езичеството, които възникват от ученията на древния Вавилон: Слънчевата теология на „халдеите" имала решаващо въздействие върху развитието на семитското езичество (…) [тя довела до това, че] те гледали на слънцето като на направляващата сила на космическата система. Всички божества ставали слънца. Самото слънце, което движело останалите звезди, било вечно и „непобедимо" (…) Такава била крайната форма на религията на езичниците семити, след тях – на римляните (…) когато издигнали Sol Invictus [непобедимото слънце] в ранг на върховно божество на империята" *(Franz F.V.M. Cummont, Astrology and Religion Among the Greeks and Romans, p. 55).*

„Когато християнството завладя Рим, структурата на езическата религия, титлата и одеждите на „понтифекс максимус", поклонението пред „Великата Майка" богиня и множеството утешаващи святи личности (…) радостта от тържествеността на старите празници и блясъкът на незабравимите церемонии преминаха като кръв в новата религия и завладеният Рим завладя своите завоеватели. Управлението и политическите умения бяха предадени от една умираща империя на укрепналото папство" *(Will Durant, Caesar and Christ, p. 672. "The power of the Ceasars lived again in the universal dominion of the popes."—H.G. Guinness, Romanism and the Reformation).*

Като две свещени реки, излизащи от Рая, Библията и Свещеното Предание съдържат Божието Слово, скъпоценните бисери на разкрита истина. Макар че поради небесния си произход тези два божествени потока сами по себе си имат еднаква святост и са изпълнени с разкрити истини, за нас Преданието е по-ясно и по-сигурно" *(Di Bruno, Catholic Belief, p. 33).*

„Несъмнено, първият закон – църковен или граждански - посредством който е учредено спазването на неделния ден, е указът на Константин от 321 г." *(Chamber's Encyclopedia, article, "Sabbath").*

Ето първият неделен закон в историята, създаден от Константин I, който е битувал от 306 до 337 г.:

В почитаемия Ден на слънцето ["Venerable die Solis" – свещения ден на слънцето] нека магистратите и хората, живеещи в градовете, да почиват и нека всички работилници бъдат затворени. В страната обаче хората, които се занимават със селско стопанство, могат свободно и законно да продължат своите занимания, защото често се случва, че друг ден не е толкова подходящ за сеене или за садене на лозя; да не би като пренебрегнат точния момент за тези дейности, небесното изобилие да се изгуби" *(произнесен в седмия ден от март, Крисп и Константин са консули за втори път. Първият неделен закон на Константин: Codex Justinianus, lib. 3, tit. 12, 3; trans. in Philip Schaff, History of the Christian Church, Vol. 3, p. 380).*

„Този указ е основният неделен закон, който превръща неделята в ден за почивка и освобождаване от труд. Оттогава до днес е имало укази за спазването на неделята, които са оказали огромно влияние върху обществото в Европа и Америка. Когато Църквата стана част от държавата при християнските императори, неделното съблюдаване бе наложено чрез граждански наредби, а по-късно – след падането на империята, Църквата, намираща се в ръцете на папството, го наложи чрез религиозно и гражданско законодателство" *(Walter W. Hyde, Paganism to Christianity in the Roman Empire, 1946, p. 261).*

„Указът на Константин бележи началото на дълга и нескончаема поредица от имперски закони в подкрепа на неделната почивка" *(Vincent J. Kelly, Forbidden Sunday and Feast-Day Occupations, 1943, p. 29).*

„По онова време Константин работеше неуморно, за да обедини поклонниците на старото и на новото в една религия. Всичките му закони и хитрини целяха ускоряването на това сливане между пречистено езичество и умерено християнство (…) Въпреки цялото това смесване и сливане на християнство и езичество, нищо друго не прозира така много, както създаването на неделния закон: Християните се покланяха на своя Христос, езичниците - на своя слънчев бог" *(H.G. Heggtveit, Illustreret Kirkehistorie, 1895, p. 202).*

„Ако всяка неделя трябва да се спазва от християните заради възкресението, то поради погребението всяка събота трябва да се смята за проклятие над евреите" *(Папа Силвестър, ци-*

тиран от S.R.E. Humbert, “Adversus Graecorum Calumnias,” in J.P. Migne, Patrologie, p. 143. (Sylvester [314-337 г.] е папата по време на Константин I).

„Всичко, което бе свързано със съботата, ние прехвърлихме върху Господния ден, който е по-авторитетен, повече почитан, първи по значение и много по-важен от еврейската събота” *(Епископ Евзебий,цитиран в J.P. Migne, “Patrologie,” p. 23, 1169-1172).*

„Както вече отбелязахме, с изключение на римските и александрийските християни повечето християни са спазвали съботата от седмия ден поне до края на пети век [около 450 г.]. Християните в Рим и Александрия са били бивши езичници. Те започнали да съблюдават неделята като весел религиозен празник в чест на Христовото възкресение във втората половина на втория век. Те обаче не се опитвали да доказват, че Господ или апостолите Му са го постановили. Всъщност нито един религиозен автор преди Евзебий от Цезарея през IV век не правел дори намеци, че Христос или апостолите Му са учредили съблюдаването на първия ден от седмицата.

Тези езически християни от Рим и Александрия започнали да наричат първия ден от седмицата „Господният ден”. Това не било никак трудно за приемане от езичниците в Римската империя, които живеели в атмосфера на слънцепоклонничество, тъй като наричали бога слънце „господ” *(E.M. Chalmers, How Sunday Came into the Christian Church, p. 3).*

Следното изявление е направено 100 години след неделния закон на Константин: „Макар че християнските църкви по света празнуват святите тайнства [Господнята вечеря] всяка събота, християните в Александрия и в Рим въз основа на някаква древна традиция отказват да го правят” *(Socrates Scholasticus, quoted in Ecclesiastical History, Book 5, chap. 22 (написана малко след 439 г.).*

„Хората в Константинопол и почти навсякъде другаде се събират в събота, както и в първия ден от седмицата – обичай, който никога не се спазва в Рим или в Александрия” *(Hermias Sozomen, quoted in Ecclesiastical History, Vol. VII, p. 19, in A Select Library of Nicene and Post-Nicene Fathers, 2nd Series, Vol. 2, p. 390).*

Дори до пети век спазването на еврейската събота продължило в християнската църква, но с упоритост и сериозност то постепенно било изтласквано, докато накрая било изцяло прекратено” *(Lyman Coleman, Ancient Christianity Exemplified, chap. 26, sec. 2, p. 527).*

„Това, което започнало като езическа наредба, завършило като християнска заповед. Дълга поредица от имперски заповеди през четвърти, пети и шести век наложили все по-строго въздържане от работа в неделя” *(Hutton Webster, Rest Days, pp. 122-123, 270).*

Ето го първият неделен указ на християнски събор, произнесен около 16 години след първия неделен закон на Константин от 321 г.: „Християните не трябва да юдействат и да остават без работа в събота, а да работят в този ден. Трябва особено да почитат Господния ден и като християни, ако е възможно, да не работят в неделя. Ако обаче бъдат намерени да юдействат, ще бъдат изгонени [„анатема” - отлъчени] от Христос” *(Council of Laodicea, c. A.D. 337, Canon 29, quoted in C.J. Hefele, A History of the Councils of the Church, Vol. 2, p. 316).*

„Спазването на неделната почивка възникна от обичая на хората и от наредбите на Католическата църква (…) Тертулиан е може би първият, който говори за прекратяване на делата в Деня на слънцето. Съборът в Лаодикия издаде първата поредица от наредби за този ден. Константин I създаде първия граждански закон” *(Priest Vincent J. Kelly, Forbidden Sunday and Feast-Day Occupations (a thesis presented to the Catholic University of America), p. 203).*

„В около 590 г. папа Григорий в писмо до народа на Рим изобличи като пророци на антихриста тези, които твърдят, че не бива да се върши никаква работа в седмия ден” *(James T. Ringgold, The Law of Sunday, p. 267).*

През следващите столетия гоненията срещу вярващите в библейската събота стават все по-ожесточени, докато накрая малцина остават живи. Когато Реформацията започва, истинската събота е почти неизвестна.

„Католическата църква (…) с дадената й от Бога власт учреди неделята като ден за поклонение. Същата църква със същата божествена власт проповядва учението за чистилището (…) Следователно ние имаме същото основание за чистилището, каквото имаме за неделята” (Martin J. Scott, Things Catholics Are Asked About, 1927, p. 236).

„Разбира се, Католическата църква твърди, че промяната [от събота в неделя] е извършено от нея (…) и че този акт е БЕЛЕГЪТ на църковната й власт по религиозните въпроси” (From the office of Cardinal Gibbons, through Chancellor H.F. Thomas, November 11, 1895).

36 глава

Стратегията на Сатана

Предстоящата битка

Бог никога не насилва волята или съвестта. Сатана обаче с удоволствие го прави. В близко бъдеще отново ще станем свидетели на такова насилие. Заблуди, които са насочени против авторитета на Небето, скоро ще бъдат изкарани смело на преден план и ще бъдат подкрепени от законодателството.

Дали вие и аз сме готови за последния конфликт, описан в книгата „Откровение"? Тук сами ще научите основните точки от плана на Сатана.

От самото начало на великата борба в небето целта на Сатана е да премахне Божия закон. Именно с тази цел той започва бунта си срещу Създателя и макар че е изгонен от небето, продължава същата
582 **война и на земята.** Целта, която неотклонно преследва, е да мами хората и по този начин да ги подвежда да престъпват Божия закон. **Дали ще постигне това чрез пълно отхвърляне на Закона, или чрез пренебрегване на една от заповедите му, в края на краищата резултатът е един и същ.** Този, който съгреши в „едно нещо", проявява неуважение към целия Закон: неговото влияние и пример са на страната на греха и той става „виновен във всичко" (Яков 2:10).

В стремежа си да предизвика презрение към Божия закон и да го омаловажи, Сатана е изкривявал доктрините на Библията и така различни заблуди са ставали част от вярата на хиляди, изповядващи, че вярват в Писанията. **Последната голяма битка между истината и заблудата е само окончателният сблъсък от хилядолетния спор относно Божия закон. Навлизаме именно в тази битка** – сблъсъка между човешките закони и заповедите на Йехова, между религията на Библията и религията на измислиците и традициите.

Силите, които ще се съюзят срещу истината, сега действат активно. **Божието свято слово, което е достигнало до нас с цената на толкова големи страдания и кръвопролития, почти не се цени.** Библията е достъпна за всички, но съвсем малко хора наистина я приемат като ръководство за живот. **Тревожен е и огромният процент невярващи хора не само в света, но и в църквата. Мнозина започват да отричат ученията, които представляват основни стълбове**
583 **на християнската вяра. Великите факти на сътворението, представени от боговдъхновените автори, грехопадението на човека, изкуплението и вечността на Божия закон са на практика отхвърлени** или изцяло, или отчасти от огромна част от формалния християнски свят. Хиляди, които се гордеят с мъдростта и независимостта си, смятат, че е слабост да се вярва абсолютно в Библията. Според тях оспорването на Писанието и одухотворяването и изкривяването на най-важните му истини е признак на по-висша дарба. Много проповедници учат паството си и много професори и учители преподават на студентите си, че Божият закон е променен или невалиден. А тези, които смятат, че изискванията му са все още валидни и трябва да се изпълняват буквално, се считат достойни за присмех или презрение.

Отхвърляйки истината, хората отхвърлят нейния Автор. Когато потъпкват Божия закон, те отричат авторитета на Законодателя. Да се направи идол от фалшиви учения е толкова лесно, колкото и да се изработи такъв от дърво или камък. Представяйки в лъжлива светлина Божиите качества, Сатана подвежда хората да Го възприемат неправилно. Мнозина поставят на трона вместо Йехова един философски идол, докато живият Бог, разкрит в Неговото слово, в Христос и в творението, се почита само от малцина. **Хиляди обожествяват природата, като отхвърлят Бога на природата. Макар и под различна форма, идолопоклонството съществува в християнския свят така реално,** както и в древния Израел в дните на пророк Илия. Богът на много претендиращи за мъдрост хора, философи, поети, политици, журналисти – Богът на изисканите светски кръгове, на много колежи и университети, дори на някои теологични институти – е почти същият като Ваал, богът-слънце на Финикия.

Никоя от приетите от християнския свят заблуди не подрива така дръзко авторитета на Небето, не се противопоставя така пряко на заповедите на разума, няма по-гибелни последици, както съвременната утвърждаваща се доктрина, че Божият закон вече не е задължителен за човека. **Всяка страна има своите закони, постановяващи респект и послушание; няма управление, което да съществува без тях. А**
как можем да си представим, че Творецът на небето 584
и земята няма Закон за управляване на съществата, които е създал? Представете си, че видни държавници започнат публично да говорят, че законите, управляващи тяхната страна и защитаващи правата на гражданите, не са задължителни – че те ограничават свободите на хората и затова не трябва да се спазват. Колко време ще останат на поста си такива хора? Но дали е по-сериозно престъпление да не се зачитат законите на държавите и нациите, отколкото да се потъпкват Божиите заповеди,

които са основата на всяко управление?

Би било далеч по-приемливо държавите да анулират своите конституции и да позволят на хората да правят каквото си искат, отколкото Владетелят на Вселената да обяви Своя закон за недействителен и да остави света без мерило за осъждане на виновните и за оправдаване на невинните. Можем ли да знаем до какво може да доведе отхвърлянето на Божия закон? Такъв експеримент вече е правен. Ужасни са събитията във Франция, където атеизмът става управляваща сила. Тогава пред света се разкрива, че отхвърлянето на ограниченията, които Бог е наложил, означава приемане на господството на най-жестокия от тираните. Когато стандартът за правда се пренебрегне, се отваря пътят князът на злото да установи властта си.

Винаги когато Божиите заповеди се отхвърлят, грехът престава да изглежда греховен и правдата – привлекателна. Хората, които отказват да се подчинят на Божието управление, са напълно неспособни да се управляват сами. Чрез техните гибелни учения в сърцата на децата и младежите, които по природа не обичат контрола, се внедрява дух на непокорство. И резултатите са беззаконие и разпуснатост в обществото. Докато се надсмиват на лековерието на хората, подчиняващи се на Божиите изисквания, тълпите охотно приемат сатанинските заблуди. Те отпускат юздите на похотливостта и извършват греховете, които в миналото са предизвиквали Божието възмездие върху езичниците.

Хората, които учат народа да гледа лекомислено на Божиите заповеди, сеят непослушание, за да
585 **пожънат непокорство. Ако наложените от Божия закон ограничения бъдат напълно отхвърлени, скоро и човешките закони ще бъдат пренебрегнати.** Тъй като Бог забранява нечестността, алчността, лъжата и измамата, хората са готови да потъпчат законите Му като пречка пред материалния им просперитет. Но резултатите от анулирането на тези правила ще бъдат изключително изненадващи за тях. Ако законът не е задължителен, защо някой би трябвало да се страхува да върши грях? Не би имало никаква сигурност за личната собственост. Хората биха си присвоявали притежанията на ближния с насилие; и най-силният би станал най-богат. Животът не би имал никаква стойност. Брачната клетва повече не би представлявала свещена крепост за закрила на семейството. Човекът с власт би могъл, ако пожелае, да вземе съпругата на ближния си насила. Петата заповед би била отхвърлена, както и четвъртата. Децата не биха се поколебали да отнемат живота дори на родителите си, ако по този начин биха могли да придобият желаното от покварените им сърца. Цивилизованият свят би се превърнал в орда от грабители и убийци. А мирът, спокойствието и щастието биха изчезнали от земята.

Учението, че хората са свободни да нарушават Божиите изисквания, вече е намалило влиянието на моралните задължения и е отприщило вълната на греха по света. Престъпления, разпуснатост и поквара се стоварват върху нас като цунами. Сатана действа в семейството. Неговото знаме се развява дори в християнски домове. Върлуват завист, подозрения, лицемерие, отчуждение, съперничество, кавги, изневяра, задоволяване на страстите. Цялата система от религиозни принципи и доктрини, която би трябвало да съставлява основата и рамката на социалния живот, се е превърнала сякаш в клатушкаща се грамада, готова да се разпадне на пух и прах. Най-долните престъпници, хвърлени в тъмница заради престъпленията си, често пъти са ограждани с почести и внимание, като че са постигнали отличие, достойно за завиждане. На характера и престъпленията им се дава широка гласност. Пресата публикува възмутителни подробности за човешките пороци и така събужда и у други желания
за извършване на измами, грабежи, убийства. А Сатана 586
ликува от успеха на пъклените си планове. Обаянието на пороците, безпричинното отнемане на живот, огромното нарастване на невъздържанието и греховете от всякакъв вид и степен трябва да накара всички, които се боят от Бога, да се запитат какво може да се направи, за да бъде възпряна вълната на злото.

Съдилищата са корумпирани. Управляващите са движени от желание за печалба и любов към сладострастни удоволствия. Невъздържанието е замъглило способностите на много хора, така че Сатана ги контролира почти напълно. Юристите не спазват закона, приемат подкупи и мамят. Пиянство и разгулен живот, страсти, завист, безчестие от всякакъв вид се ширят сред онези, които прилагат законите. „Правосъдието е изтикано назад и правдата стои далеч, защото истината падна на площада и правотата не може да влезе“ (Ис. 59:14).

Нечестието и духовната тъмнина, преобладаващи под върховенството на Рим, са неизбежен резултат от потъпкването на Свещеното писание. Но къде да открием причината за всеобщото неверие, за отхвърлянето на Божия закон и за произтичащата от това поквара под пълния блясък на евангелската истина в епоха на религиозна свобода? **Сега, когато повече не може да държи света под властта си чрез забрана на Писанията, Сатана прибягва до друго средство, за да постигне същата цел. Разрушаването на доверието в Библията служи на целта му точно толкова**

ГОРЕ: **В ПЛАНИНСКАТА ПРОПОВЕД ИСУС ХРИСТОС НАСОЧВА ВНИМАНИЕТО НИ КЪМ ВАЖНОСТТА ОТ СПАЗВАНЕТО НА МОРАЛНИЯ ЗАКОН НА ДЕСЕТТЕ ЗАПОВЕДИ.**

„Да не мислите, че съм дошъл да отменя Закона или пророците? Не съм дошъл да отменя, а да изпълня. Защото, истина ви казвам: докато премине небето и земята, нито една йота, нито една точка от Закона няма да премине, докато всичко не се сбъдне. И така, който отмени една от тези най-малки заповеди и научи така хората, най-малък ще се нарече в небесното царство; а който ги изпълни и научи така хората, той ще се нарече велик в небесното царство” ***(Матей 5:17-19).***

ЛЯВО: ЧЕТИРИТЕ АНГЕЛА ОТ ОТКРОВЕНИЕ 14:6 -12 И 18:1-4

ТЕ ПРОВЪЗГЛАСЯВАТ НАСТОЯТЕЛНО КОЛКО ВАЖНО Е ДА СЕ ПОДГОТВИМ ЗА СЪДА, КАТО СЕ ПОКЛАНЯМЕ НА НАШИЯ ТВОРЕЦ, КАТО ПРИЕМЕМ ХРИСТОС ЗА НАШ СПАСИТЕЛ И ПОСРЕДСТВОМ НЕГОВАТА СИЛА СПАЗВАМЕ БОЖИЯ МОРАЛЕН ЗАКОН.

успешно, колкото и унищожаването на самата Библия. Прокарвайки вярването, че Божият закон не е задължителен, той така успешно подтиква хората да вършат грехове, както ако изобщо не познаваха Божите заповеди. И днес, както в предишните епохи, той използва църквата за осъществяването на плановете си. Съвременните религиозни общества отказват да слушат непопулярните истини, така ясно разкрити в Писанията, и в борбата си срещу тях възприемат тълкувания и становища, които посяват навсякъде семето на скептицизма. **Придържайки се към папската заблуда за естественото безсмъртие на човека и за съзнателното му състояние след смъртта, те**
587 **отхвърлят единствената защита срещу измамите на спиритизма.** Учението за вечните мъки е накарало много хора да отхвърлят Библията. И когато им се обяснява четвъртата заповед, когато се подчертават изискванията й, се открива, че спазването на седмия ден – съботата, е задължително. И като единствен начин да се освободят от задължение, което не желаят да изпълнят, учителите на народа заявяват, че Божият закон вече не е задължителен. Така заедно със съботата отхвърлят и Закона. Когато се разшири делото за възстановяване на съботата, отхвърлянето на Божия закон с цел да се анулират изискванията на четвъртата заповед ще обхване почти целия свят. **Ученията на религиозните водачи са отворили вратата за неверието, спиритизма и презрението към Божия закон. Върху тях лежи страшната отговорност за грубото беззаконие в християнския свят.**

Обаче именно тази група издига твърдението, че бързо разпространяващата се поквара се дължи главно на светотатствената „християнска събота" и че налагането на неделята ще подобри изключително много морала на обществото. Това твърдение е особено настойчиво в Америка, където учението за истинската събота се проповядва най-широко. **Тук въздържателното дело – една от най-изтъкнатите и важни морални реформи – често се свързва с движението за налагане на неделята;** и защитниците му представят себе си като защитници на най-висшите интереси на обществото. А отказващите да се присъединят към тях са осъждани като врагове на въздържанието и реформата. Но фактът, че едно движение за установяване на заблуда е свързано със само по себе си добро дело, не може да бъде аргумент в полза на заблудата. Ние можем да прикрием отровата, като я смесим с пълноценна храна, но така не променяме същността ѝ. Точно обратното – става още по-опасна, защото най-вероятно ще бъде погълната незабелязано. Една от хитростите на Сатана е да съчетава лъжата с достатъчно истина, която да ѝ придава правдоподобност. Водачите на неделното движение поддържат и се борят за реформи, от които народът наистина се нуждае, и за принципи в хармония с Библията. Обаче когато това е 588
придружавано от изискване, противоречащо на Божия закон, Божиите служители не могат да се присъединят към тях. Нищо не може да оправдае отхвърлянето на Божиите заповеди заради човешки постановления.

Чрез двете големи заблуди – безсмъртието на душата и светостта на неделята – Сатана ще подчини хората на своите измами. Докато първата поставя основите на спиритизма, втората създава връзка на близост с Рим. Протестантите от Съединените щати ще бъдат първите, които ще прострат ръце над пропастта да сграбчат ръката на спиритизма; ще се протегнат над бездната, за да се хванат за римската мощ. И под влиянието на този троен съюз страната ще последва Рим в погазване на правата на съвестта.

Тъй като изключително силно наподобява формалното християнство в наши дни, спиритизмът има още по-голяма сила да мами и заблуждава. Самият Сатана се приспособява към съвременната ситуация. **Той ще се явява като светъл ангел. Чрез посредничеството на спиритизма ще се вършат чудеса, ще бъдат лекувани болни и извършвани много неопровержими свръхестествени неща.** И тъй като духовете ще изразяват вяра в Библията и уважение към църковните институции, тяхното дело ще се приема като изява на Божията сила.

Днес разделителната линия между формалните християни и невярващите е почти незабележима. **Църковните членове обичат същите неща, които обичат и светските хора, и са готови да се присъединят към тях;** а Сатана е решен да ги обедини в едно и по този начин да укрепи каузата си, като привлече всички в редовете на спиритизма. Католиците, които се хвалят с чудесата като белег на истинската църква, лесно ще бъдат измамени от тази чудотворна сила. **И протестантите, които са отхвърлили щита на истината, също ще бъдат заблудени. Католици, протестанти и невярващи ще приемат еднакво охотно външната форма на благочестието, без да притежават неговата сила; и ще виждат в обединението едно велико движение за обръщането на света към Бога и водещо до настъпването на дългоочакваното хилядагодишно царство – Милениума.**

Чрез спиритизма Сатана се явява като благоде- 589
тел на човешката раса, който изцелява болестите на хората и съобщава, че носи нова и по-възвишена система на религиозна вяра. Но в същото време се стреми да причинява единствено смърт. Изкушенията му

СПИРИТИЗМЪТ Е ЕДНО ОТ НАЙ-СИЛНИТЕ ОРЪЖИЯ НА ДЯВОЛА ЗА ПЛЕНЯВАНЕ НА ЧОВЕШКИ СЪЩЕСТВА И ЗА КОНТРОЛИРАНЕ НА ТЕХНИТЕ УМОВЕ.

ГОРЕ ДЯСНО: **ЗНАКЪТ НА КОЗЕЛА В ПЕТОЛЪЧНА ЗВЕЗДА – СИМВОЛ НА САТАНА**

МНОГО ХОРА СИ ИГРАЯТ СЪС СПИРИТИЗМА, БЕЗ НАПЪЛНО ДА РАЗБИРАТ В КАКВО СА ВЪВЛЕЧЕНИ.

повеждат тълпите към гибел. Невъздържанието заема мястото на разума и това довежда до сладострастие, разногласия и кръвопролития. Сатана обича войните, защото те събуждат най-долните страсти на душата, а след това хвърлят в гроба своите жертви, потопени в пороци и кръв. Целта му е народите да воюват един против друг, защото така може да отклонява умовете на хората от подготовката за великия Божи ден.

Сатана работи и чрез природните стихии, за да събира „реколтата“ си от непокаяни души. Той е изучил тайните на природната лаборатория и използва цялата си сила, за да контролира силите на природата, доколкото Бог му позволи това. Когато му се разрешава да порази Йов, колко бързо са унищожени стадата, слугите, къщите, децата му – бедите следват бързо една подир друга. **Само Бог пази Своите създания и ги обгражда със стражи срещу властта на унищожителя.** Но християнският свят е презрял закона на Йехова. И Господ ще направи точно това, което е заявил, че ще направи – ще оттегли благословенията си от земята и ще отдръпне защитата Си от тези, които се бунтуват срещу Неговия закон и учения и принуждават и други да вършат същото. Сатана контролира всички, които не са пазени от Бог по специален начин. Той ще показва благоразположение към някои хора и ще им помага да забогатяват, за да осъществява собствените си планове, а ще нанася нещастия върху други и ще ги кара да вярват, че това е Божие дело.

Представяйки се пред тях за велик лекар, който може да излекува всички техни заболявания, дяволът ще причинява болести и бедствия, докато гъсто населени градове се превърнат в развалини и запустеят. Той действа и сега. Упражнява силата си по хиляди начини: чрез катастрофи и бедствия по земя и море, чрез огромни пожари, бушуващи торнада и страховити градушки, свирепи бури, наводнения, циклони, приливни вълни и земетресения. Унищожава зреещата
590 реколта и причинява глад и нещастия. Изпуска във въздуха смъртоносни зарази и хиляди хора загиват. Тези бедствия ще стават все по-чести и по-разрушителни. Ще поразяват и хора, и животни. „Жалее и вехне земята (…) Чезнат високопоставените от народа на земята. И земята е осквернена под жителите си, защото престъпиха законите, не зачитаха наредбата, нарушиха вечния завет“ (Ис. 24:4, 5).

А след това големият измамник ще убеди народите, че Божиите служители са причината за всички тези бедствия. Именно хората, които са предизвикали неодобрението на Небето, ще обвинят за всички свои беди онези, чието послушание към Божиите заповеди е постоянен укор спрямо тях. **Ще бъде обявено, че хората оскърбяват Бога, като нарушават неделята, и че този грях причинява бедствията, които няма да престанат, докато не бъде строго наложено нейното спазване.** Ще се твърди, че тези, които представят изискванията на четвъртата заповед и по този начин подкопават уважението към неделята, са смутители на народа, пречещи да се възвърне Божието благоразположение и материалното благосъстояние. Това ще е повторение на обвинението в древността, хвърлено със същото „основание“ към Божия служител: „И когато Ахав видя Илия, Ахав му каза: Ти ли си, който докара беда на Израел? А той отговори: Не аз докарах беда на Израил, а ти и твоят бащин дом, защото оставихте заповедите на Господа и последвахте ваалимите“ (3 Царе 18:17, 18). Когато тези лъжливи обвинения разпалят яростта на хората, те ще се отнесат към Божиите посланици по същия начин, както отстъпилият Израел – към Илия.

Вършещата чудеса сила на спиритизма ще действа върху всички, избрали да бъдат послушни на Бога, а не на хората. Духове ще заявяват, че са изпратени от Бога да ги убедят в заблудата им и да потвърдят, че законите на страната трябва да се спазват като Божии. **Ще оплакват огромното нечестие в света и ще подкрепят свидетелството на религиозните
учители, че състоянието на упадък се дължи на 591
оскверняването на неделята.** Страшен ще бъде гневът срещу всички, които отказват да приемат техните свидетелства.

Стратегията на Сатана в този последен сблъсък с Божия народ е същата, която е прилагал и в началото на великата борба в небето. Той твърди, че се старае да подобри стабилността на Божието управление, докато подмолно прави всичко възможно, за да постигне събарянето му. И точно делото, което по този начин се опитва да осъществи, той приписва на верните ангели. Съвсем същата измамна политика отличава историята на Римокатолическата църква. Тя претендира, че действа като пратеник на Небето, докато всъщност се опитва да се възвиси над Бога и да промени Закона Му. Под управлението на Рим хора са изпращани на смърт заради своята вярност към евангелието, осъждани като злодеи. Обявявани са за сътрудници на Сатана, опозорявани по всякакъв възможен начин и представяни пред хората – и дори в собствените им очи – като най-долни престъпници. Така ще бъде и сега. **Тъй като Сатана се опитва да унищожи тези, които почитат Божия закон, той ще направи така, че те да бъдат обявени за нарушители на Закона – за такива, които опозоряват Бога и докарват Божиите наказания върху света.**

ПОРАДИ УВЕЛИЧАВАЩОТО СЕ НЕЧЕСТИЕ НА ХОРАТА, НА САТАНА Е ПОЗВОЛЕНО ДА ПРИЧИНЯВА ВСЕ ПОВЕЧЕ БЕДСТВИЯ.

БРОЯТ НА ПРИВИДНО „ЕСТЕСТВЕНИТЕ” БЕДСТВИЯ ЩЕ СЕ УВЕЛИЧАВА С НАБЛИЖАВАНЕТО НА КРАЯ.

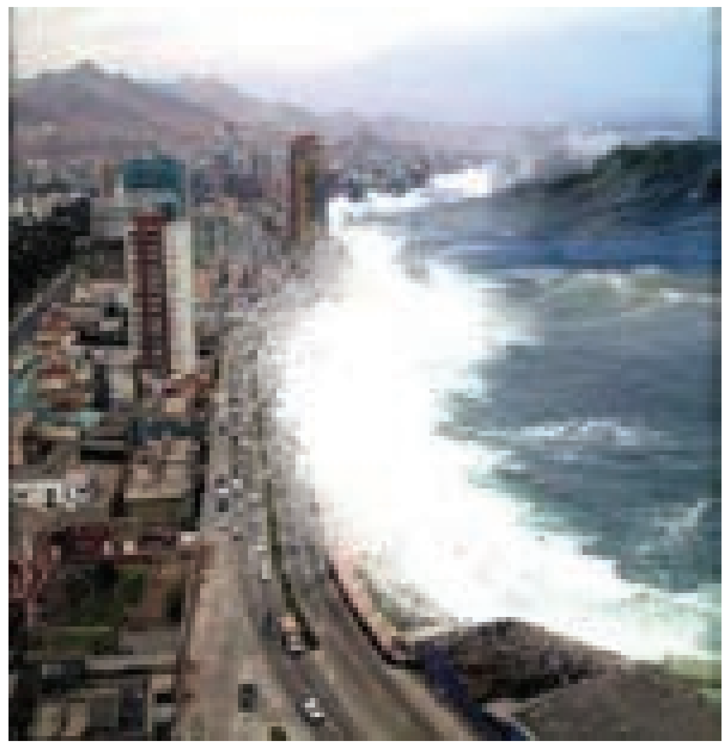

ГОРЕ: **ЦУНАМИ /** ***ДОЛУ:*** **ЗЕМЕТРЕСЕНИЕ**

Бог никога не принуждава волята или съвестта на човека. Но неизменният метод на Сатана – да се налага със сила над тези, които не може да изкуши по друг начин – е принуда чрез насилие. **Чрез страх и принуда той се стреми да управлява съвестта и да си осигури почитта на хората.** За да постигне това, лукавият действа както чрез религиозните, така и чрез светските власти, подтиквайки ги да налагат човешки закони, които противоречат на Божия закон.

Хората, които почитат библейската събота, ще бъдат оклеветявани като врагове на закона и реда, нарушаващи моралните ограничения на обществото, причиняващи анархия и поквара и предизвикващи Божиите наказания над земята. Принципите, които определят собствената им съвест, ще бъдат обявявани за съпротива, упорство и незачитане на властта. Ще
592 бъдат обвинявани в антидържавна дейност. Проповедниците, отричащи задължителността на Божия закон, ще настояват от амвона, че е необходимо вярващите да се подчиняват на гражданските власти като поставени от Бога. Хората, спазващи Божиите заповеди, ще бъдат обвинявани лъжливо и осъждани в законодателни събрания и съдилища. Думите им ще бъдат изопачавани. Мотивите им ще бъдат тълкувани по най-неблагоприятния начин.

Тъй като отхвърлят ясните библейски аргументи в защита на Божия закон, протестантските църкви ще имат огромно желание да смълчат всички онези, чиято вяра не могат да оборят чрез Библията. Макар да си затварят очите за този факт, сега те прилагат именно политиката, която ще доведе до преследването на хората, които заради съвестта си отказват да станат като останалия християнски свят и не признават изискванията на папския почивен ден.

Ръководителите на църква и държава ще се обединят, за да убедят или принудят всички да почитат неделята. Липсата на доказателства за Божествен авторитет ще бъде заместена с тиранични закони. Политическата корупция унищожава любовта към правосъдието и стремежа към истината. Даже в свободна Америка, за да си осигурят общественото одобрение, управниците и законодателите ще отстъпят пред всеобщото искане за спазване на неделята чрез закон. Свободата на съвестта, придобита с толкова големи жертви, вече няма да се зачита. В предстоящия сблъсък ще видим как се изпълняват думите на пророка: "**Тогава змеят се разяри против жената, та отиде да воюва против останалите от нейното потомство, които пазят Божиите заповеди и държат свидетелството за Исус"** (Откровение 12:17).

ТЕСТЪТ ЗА ЛОЯЛНОСТ

Неотдавна библейската събота се появи във вестникарските заглавия в Ню Йорк. Следната статия бе публикувана в Ню Йорк Таймс на 14 март 1966 г. Заглавието с големи букви гласеше: „Сериозен апел към римския папа да върне християните към Библията”. Ето текста на статията:

„Д-р Ърнест Р. Пален, пастор от 30 години на една от най-големите нюйоркски църкви, Марбъл Коледжиат, предизвика сензация, отразена по първите страници на вестниците, когато на 13 март 1966 г. произнесе реч, в която призова протестанти и католици да се завърнат към спазваната от Исус библейска събота.

Теологът и пастор от Реформистката църква в Америка озадачи слушателите си, като цитира Изход 20:8, след което заяви: Няма да е прекалено голямо усилие от наша страна (…) да спазваме същия ден, който самият Исус е съблюдавал”.

В проповедта си той призова всички църкви да се завърнат към спазването на съботата от седмия ден. Отбеляза, че човечеството може да съблюдава единствено този ден, който небесният Бог е наредил да бъде спазван свято. Според него „точно този ден от седмицата, ако бъде наистина спазван свято от католици, протестанти и евреи, би подобрил моралния тонус на епохата повече от всяко друго нещо. Д-р Пален призна всеобщо известната водеща роля на папата в освещаването на неделята и поиска от папа Павел VI да поеме инициативата по този въпрос. Д-р Пален предсказа, че ако понтифът определи седмия ден – историческата библейска събота – като деня, който да се спазва свято, повечето големи протестантски църкви биха го последвали” (Статия от George Dugan, New York Times, March 14, 1966).

„Но напразно Ме почитат, като преподават за поучение човешки заповеди” (Матей 15:9). „И им каза: Вие успешно осуетявате Божията заповед, за да спазите своето предание!” (Марк 7:9). „… който иска да се спасят всичките хора и да дойдат до познаването на истината” (1Тимотей 2:4). „Да се върнат при Закона и свидетелството! Ако не говорят според това Слово, наистина няма за тях зазоряване” (Исая 8:20). „… но изпитвайте всичко; дръжте доброто” (1Солунци 5:21). „Който отклонява ухото си от слушане на Закона, и самата му молитва е мерзост” (Притчи 28:9).

”Заблуждавате се, като не познавате Писанията, нито Божията сила” (Матей 22:29). „Защото ще дойде време, когато няма да търпят здравото учение, а ще си натрупат учители по своите страсти, за да им гъделичкат ушите, и като отвърнат ушите си от истината, ще се обърнат към басните” (2Тимотей 4:3, 4).

„Твоето Слово е светило за крака ми и светлина за пътеката ми” (Псалм 119:105). „Освети ги чрез истината; Твоето Слово е истина” (Йоан 17:17).

„Небето и земята ще преминат, но Моите думи няма да преминат” (Матей 24:35).

ЦЕЛТА НА ИКУМЕНИЗМА

„Смятам, че обединението с Рим не е нещо невъзможно. Не мислех така преди години (…) Историята ще потвърди папското първенство. Що се отнася до папската непогрешимост, можем да намерим начин да заобиколим този въпрос” (епископ Джеймс А. Пайк от протестантската Епископална църква във вестник Лос Анджелис Таймс от 25 декември 1963 г.).

„Мисля, че осъзнаваме, че ако се постигне окончателно единство сред християните, ще трябва да има ръководител на църквата и е очевидно, че този ръководител ще бъде римският епископ” (епископ Джон Мурман, Англия, главен англикански наблюдател на Втория Ватикански събор, цитиран в сп. Либърти от декември 1963 г.).

„Нищо по-малко от обединяване на цялото християнство трябва да е нашата цел. Стремим се да има единство не само с протестантите, но и с всички православни църкви и дори с Римокатолическата църква” (архиепископ Хауард Х. Кларк, англикански примат на Канада в сп. Телеграф, 1960 г.).

„Това е началото на нещо толкова фантастично, че то може да промени цялото християнство и да засегне вас, децата ви и техните деца” (Били Греъм в реч в колежа Белмонт Аби, Шарлот, щата Северна Каролина).

„Разделението на християнството е скандал и то държи хората далеч от Бога” (епископ Флойд Бегин, прелат на диоцеза в Оукланд, Калифорния, цитиран в Оукланд Трибюн, 25 април 1963 г.).

По време на Втория Ватикански събор (1962-1965) се вземат важни решения. След края на събора официални представители на Католическата църква започват поредица от „диалози” с ръководителите на други деноминации, за да намерят начин за съвместна работа. Само с лутераните са проведени 25 диалога в периода от 1965 до 1984 г. Според Речника на икуменическото движение, публикуван от Световния съвет на църквите, многократни срещи се провеждат със следните деноминации: баптисти, методистки, православни от Близкия изток, лутерани, петдесетници, реформисти, гръцко-православни, организацията YMCA, Христови ученици и южни баптисти.

През 1990 г. Британският съвет на църквите става Съвет на църквите в Британия и Ирландия с пълноправно членство на Католическата църква.

Десетилетия наред и най-вече след 1965 г. следните католически организации работят усърдно за връщането на протестанти и православни в Рим (датите, когато организацията е основана): Международно дружество на младите католически студенти (1946), Икуменически форум на европейските жени християнки, Una Sancta Movement, UNDA (католически медии), Каритас интернешънъл, Римският клуб (1970), Пак Кристи (1945), Икуменическо общество (1978), Пак Романа (1921), Фоколаре (известно също като Джен или Ново поколение - 1943), Опус Деи (1928), Икуменически изследователски център, Институт за културни изследвания (1967), Институт за икуменизъм (1957). Тези организации са под директния контрол на Ватиканския секретариат за постигане на християнско единство (1966). През 1989 г. името е променено на Понтифски съвет за християнско единство. Ето датите, когато Понтифският съвет започва поредица от икуменически срещи с основни църковни организации: Лутеранската световна федерация (1965), Англиканската общност (1966), Световният методистки съвет (1966), Старокатолическите църкви от Съюза в Утрехт (1966), Световният алианс на реформираните църкви (1968), Петдесетници (1972), Христови ученици (1977), Евангелисти (1977), Православна църква (1979), Баптисткият световен алианс 1984).

Съвместната работна група, чиито съоснователи са Ватикана

и Световният съвет на църквите през 1965 г., координира събранията („диалозите") на официални лица от Ватикана с другите църкви. Събранията често се провеждат в главната квартира на Световния съвет на църквите в Женева.

Постигнат е голям успех в началото на новото хилядолетие, когато се осъществява не само диалог с други църкви, но и организационно единство с тях .

Тук представяме бърз обзор на това, което е започнато от Ватикана: През лятото на 2001 г. четирима религиозни лидери в Америка, двама от които са високопоставени католически свещеници, се свързват с всички деноминации в Америка и апелират те да се обединят в една огромна икуменическа организация. Призивът е отправен от двореца на кардинала на Балтимор.

На 29 януари 2003 г. 46 национални църковни водачи от много деноминации и църковни агенции се събраха в теологичната семинария „Фулър" в Пасадена, щата Калифорния. Те приготвиха начална конституция за новата организация, озаглавена „Християнските църкви заедно в САЩ" (ХЦЗ), чиято цел е да включи почти всички религиозни групи в Америка! Като по даден сигнал, Националният съвет на църквите (НСЦ) незабавно съобщи, че приветства това ново развитие (ръководството на НСЦ е клон на Световния съвет на църквите (ССЦ) в Женева.

Бе постигнато споразумение организацията да не започва работа и да не прави планове за съвместни действия, докато 25 американски деноминации не се присъединят към нея. Това все още не се е случило. Много деноминации обаче, които никога не са имали пълно членство в Световния съвет на църквите вече се присъединиха.

ССЦ планира да включи деноминации от пет основни групи: евангелисти/петдесетници, исторически протестанти, православни, етнически (включително афро-американски) църкви и римокатолици. Осемнадесет от представените църкви членуват в НСЦ. Когато 25 деноминации одобрят ХЦЗ, организацията ще започне официално да съществува" (Bible Presbyterian Church, Resolution 67:5).

На 17 ноември 2004 г. Римокатолическата църква се присъедини като пълноправен член! Това предизвика сензация в религиозния свят. Вече наименувана „супер църква", тази нова организация ще може да осъществява икуменически проекти, които отделните църкви никога не биха могли да изпълнят.

Църквите обаче забравят непромснимите цели на папството.

ПОДГОТОВКА ЗА НОВ СВЕТОВЕН РЕД

„Папата призовава за нов световен ред" (Заглавие в „Сан Франциско Кроникъл от 3 май 1991 г.).

„Окончателната цел на икуменизма, както католиците я разбират, е единство на вярата и поклонението и признаването на върховния авторитет на римския епископ" (свещеник Дж. Корнел).

„Напълно възможно е Англиканската църква да изчезне, за да направи път на една обединена световна църква" („Вестник на англиканската църква", 3 май 1991 г.).

„Папата ще бъде „световният ръководител" на съюза на англикански и римокатолически църкви, разделени повече от 400 години, съобщи днес комисия на двете църкви в Лондон" (Вестник Australian Herald, 20 март 1982 г.).

„Римокатолическата църква няма да бъде разбрана, ако се стигне до заключението, че настоящата ѝ икуменическа активност и отвореност означават тя да преразгледа някои от своите установени догматични позиции. Онова, което църквата е готова да направи, е да поеме отговорността за по-успешно и по-съвременно представяне на тези утвърдени позиции" („Църква и държава", декември 1963 г.).

„Именно те [протестантите] трябва да се върнат към единство въз основа на условията на католиците, а не ние да търсим единство с тях или да приемаме техните условия (...) Протестантизмът е бунт против авторитета на Христос, с който е облечена Църквата. Те нито имат авторитет, нито желание да се подчинят на авторитет (...) Протестантизмът наистина се е доказал като съюзник на езичеството (...) Всички форми на протестантизма са неоправдани. Те не трябва да съществуват" (католическо периодично издание „Америка", 4 януари 1941 г., с. 343).

„Римокатолическата църква не прави голяма разлика между езичеството и протестантизма и заявява, че ще триумфира и над двете. Ние вярваме в победата на Католическата църква над неверието, ересите, схизмата и езичеството" („Католически свят", август 1877 г.).

„Ние сме деца на Църквата, която винаги е декларирала силна враждебност към принципа на „религиозната свобода". Религиозната свобода е една от най-нечестивите измами, вкарани в настоящата епоха от бащата на всички лъжи [дявола]. Нашата [американска] форма на управление се основава изцяло на волята на хората (...) Всички тези принципи са били официално осъдени от Рим" (католическото периодично издание „Ню Йорк Индипендънт", 12 юни 1913 г.).

"Църквата (...) не може и няма да толерира разпространяването на доктрините на Френската революция, които бяха вредни за Бога и за обществото. Сред тях е налагането на суверенитета на народа на мястото на властта, произтичаща от Църквата" (пак там).

„Църквата има право да изисква католическата религия да бъде единствената държавна религия, а всички останали да бъдат изключени (...) Проклет да е всеки, който утвърждава свободата на съвестта и поклонението, както и тези, които твърдят, че Църквата не може да използва сила" (папа Пий IX – 1846-1878 г.).

„Всички догматични постановления на папата, направени със или без общ събор, са непогрешими (...) Веднъж след като са направени, никой папа или събор не може да ги промени (...) Това е католическият принцип, според който Църквата не може да греши във вярата" (The Catholic World, June 1871, pp. 422-423).

"Не може да има промяна в която и да е догма или основно учение на Католическата църква, тъй като такава промяна би била отричане на факта, че Църквата е истинската Църква" (The Catholic Register, 1961).

„Абсурдността и погрешните доктрини, т.е. бълнуванията в защита на свободата на съвестта, са най-гибелната заблуда – напаст, от която трябва да се страхуваме повече от всичко друго в една държава" (Папа Пий IX).

„Римокатолическата църква трябва да изисква правото на свобода единствено за себе си"(La Civilta Catholicam (официално издание на йезуитите), page 82).

„Всички католици трябва да упражняват своята власт, за да правят така, че конституцията на държавата да бъде оформена според принципите на Католическата църква" (Енциклика, папа Лъв XIII).

„Ако свободите на американския народ някога бъдат унищожени, хората ще попаднат в ръцете на римското духовенство" (Marquis de Lafayette, America or Rome: Which? page 61 (1828). (Този известен френски генерал посещава Америка в началото на XIX век и предупреждава хората за опасността от загуба на свободите).

„Аз не съм от тези, които смятат, че религиозните борби са приключили (…) Римокатолическата църква никога не е изоставяла правото си, когато смята за уместно, да налага своите доктрини с всички средства, които са й по силите" (Лорд Балфур, бивш министър-председател на Англия).

„Никой не може сега да стане привърженик на Рим, без да отхвърли своята морална и интелектуална свобода, като в същото време предаде верността и дълга си на милостта на друг човек [папата]" (Уилям Гладстон, бивш министър-председател на Англия).

„Неограничената свобода на мисълта и на откритото изразяване на възгледите не е неотменимо право на гражданите и по никакъв начин не трябва да се смята за достойно за благосклонно отношение и подкрепа" (папа Григорий XVI).

„Ако католиците някога станат достатъчно голямо мнозинство в тази страна [САЩ], това ще е краят на религиозната свобода" (епископът на Сейнт Луис, 23 ноември 1851 г.).

„Папата има задължението да провъзгласява правата не само на отделните личности, но и на народи, нации и на техните ръководители" (Cardinal Manning (1892)).

„Римската църква е монархия над всички царства на земята и сред земните царства е подобна на това, което са умът и душата за тялото на човека" (Нова католическа енциклопедия).

„Папата е като Бог на света. Следователно Римската църква трябва да има не само духовната, но и върховната светска власт" (Папа Лъв XIII, енциклика 1879 г.).

„Нямаме право да задаваме въпроси на Църквата, както нямаме право да питаме и Всемогъщия Бог; и това е условие за нашето подчинение. Трябва да приемаме с безрезервно покорство всички наставления, които Църквата ни дава" (The Catholic World, August 1871, p. 589).

„Никъде другаде догматичната нетърпимост не е толкова важно житейско правило, колкото в областта на религиозната вяра, тъй като залогът е вечното спасение на човека. Както не може да е алтернативна таблицата за умножение, така е възможно да има единствена истинска религия, която поради факта на своето съществуване обявява всички останали религии за фалшиви" (Catholic Encyclopedia, Vol. 14, p. 765).

Говорейки за Европейската икономическа общност, която по-късно се развива в Европейски съюз, папа Йоан Павел II призовава европейците „да създадат нова обединена Европа от Атлантика до Урал" (папа Йоан Павел II по време на посещение в Австралия, 1983 г.).

Имайки предвид Европейския съюз, Паолучи заявява: „Свидетели сме на последния отчаян опит да бъде наложено на суверенните народи да се откажат от своя суверенитет" (Henry Paolucci, in The World and I,December 1989).

„Римската църква е единственият Монарх над всички земни царства (…) Следователно Римската църква трябва да има не само духовната, но и върховната светска власт" (Папа Лъв XIII, 1879 г.).

„Папата единствен трябва да носи знака на имперско достойнство. Всички принцове трябва да целуват нозете му.Той има властта да сваля императори и царе и не може да бъде съден от никого" (за папа Григорий VII, указ на съвета на епископите).

„Стената на разделението между църква и държава [в Америка] е метафора, основана на неправилна история; метафора, която се е оказала безполезна като ръководство за съдене. Тя трябва да бъде честно и недвусмислено изоставена" (Председателят на Върховния съд Ренкуст [католик]).

„Древният Римски сенат не е правил планове за световно господство с по-голяма увереност в успеха, отколкото го правят йезуитите" (Малакай Мартин).

„Ние декларираме, заявяваме, дефинираме и се произнасяме, че всяко човешко същество трябва да е подчинено на Римския понтиф" (папа Бонифаций VIII).

„Нека протестантизмът изпусне тази страна, и животът на народа, който се изразява в такива енергични и благородни начинания (…) който е превърнал почитането ни на авторитета на закона в принцип и навик, а любовта ни към политическата свобода в страст (…) и този живот - така богат, толкова дълбок и здрав - ще си отиде завинаги. Нека народът престане да е протестантски и страната – въпреки всичките й недостатъци - ще престане да съществува" (д-р Р. У. Дейл, Бирмингам).

ЗНАЧЕНИЕТО НА БИБЛИЯТА

„Цялото Писание е боговдъхновено и полезно за поука, за изобличение, за поправяне, за наставление в правдата; за да бъде Божият човек усъвършенстван, съвършено подготвен за всяко добро дело" (2Тимотей 3:16, 17).

„… никога не е идвало пророчество по волята на човека, а (светите) Божии хора са говорили, движени от Светия Дух" (2Петрово 1:21).

„Бог, Който много пъти и по много начини е говорил в миналото на бащите ни чрез пророците…" (Евреи 1:1).

„Защото всичко, което е било писано отпреди, е било писано за наше поучение, за да можем ние чрез търпението и утехата на Писанията да имаме надежда" (Римляни 15:4).

„Твоето Слово е светило за крака ми и светлина за пътеката ми" (Псалм 119:105).

„Освети ги чрез истината; Твоето Слово е истина" (Йоан 17:17).

„Да се върнат при Закона и свидетелството! Ако не говорят според това Слово, наистина няма за тях зазоряване" (Исая 8:20).

„Тревата изсъхва, цветът й окапва, но Словото на нашия Бог ще трае до века" (Исая 40:8). „Небето и земята ще преминат, но Моите думи няма да преминат" (Матей 24:35).

„Вие изследвате Писанията, защото мислите, че в тях имате вечен живот; и те са, които свидетелстват за Мен" (Йоан 5:39).

„Като започна от Моисей и от всичките пророци, [Исус] им тълкуваше писаното за Него във всичките Писания" (Лука 24:27).

ДУОМО, ЦЕНТРАЛНАТА КАТЕДРАЛА ВЪВ ФЛОРЕНЦИЯ.

37 глава

Съградени върху канара

Нашата защита е Библията

„Най-голямата измама скоро ще се открие пред нас. Фалшификацията ще прилича толкова много на оригинала, че ще бъде невъзможно да се види разликата между тях, освен, ако не използваме Библията.

И въпреки това малцина ценят Библията с цялото си сърце и я изучават с всичките си сили, за да се подготвят за кризата, която скоро ще връхлети земята. ***Сатана има специален план да привлече вниманието към човека вместо към Бога и Словото Му, но малко на брой хора се подготвят, за да устоят.***

„… Нека прибегнат при Закона и при свидетелството! Ако не говорят според това Слово, наистина няма зазоряване за тях" (Ис. 8:20). **Съветът към Божия народ е да се обръща към Писанията като защита срещу**
593 **влиянията на фалшиви учители и срещу измамната сила на демоните на мрака. Сатана използва всяка възможна хитрина, за да попречи на хората да получат познание върху Библията, защото ясните ѝ изрази разкриват неговите измами.** При всяко пробуждане на Божието дело князът на злото започва да действа още по-усилено. Сега той влага цялата си мощ в последната битка срещу Христос и Неговите последователи. **Скоро пред нас ще се разкрие последната голяма заблуда. Антихристът ще върши свръхестествени неща пред очите ни. Фалшификатът ще прилича толкова много на истината, че ще бъде невъзможно да се различат, освен чрез Свещеното Писание.** Чрез тяхното свидетелство трябва да бъде изпитвано всяко твърдение и всяко чудо.

Хората, които се стремят да изпълняват всички Божии заповеди, ще срещнат съпротива и присмех. Те могат да устоят само в Бога. За да издържат успешно предстоящото изпитание, трябва да разбират разкритата в Словото Божия воля. Могат да Го почитат единствено когато имат правилна представа за Неговия характер, управление и цели и постъпват в съгласие с тях. **В последната голяма битка ще устоят единствено онези, които са основали принципите си върху библейската истина.** Всяка душа ще се изправи пред сериозното изпитание: „Ще се покорявам ли повече на Бога, отколкото на хората?". Решителният час наближава. Дали нозете ни са стъпили здраво върху канара-
594 та на Божието непоклатимо Слово? Готови ли сме да застанем твърдо в защита на Божиите заповеди и на вярата Исусова?

Преди разпъването Си на кръста Спасителят обяснява на Своите ученици, че ще бъде осъден на смърт и ще възкръсне от гроба. Присъстват и ангели, за да запечатат думите Му в умовете и сърцата. Но учениците очакват в този живот да бъдат освободени от римското робство и не могат да понесат мисълта, че Този, върху Когото са съсредоточени всичките им надежди, трябва да понесе позорна смърт. **Думите, които трябва да запомнят, избледняват в паметта им. И когато настъпва времето на изпитанието, те са неподготвени.** Смъртта на Исус така изцяло срива надеждите им, сякаш Той не ги е предупреждавал предварително. **Пророчествата също разкриват пред нас бъдещето така категорично, както е било разкрито и пред учениците чрез думите на Христос.** Съвсем ясно са представени събитията, свързани с края на благодатното време и с подготовката за времето на скръбта. Но изключително много хора не разбират тези важни истини – като че ли никога не са били разкривани. Сатана успява да отклони всяко впечатление, което би ги направило мъдри за спасение, та времето на скръбта да ги завари неподготвени.

Когато изпраща на хората предупреждения, и то толкова важни, че да ги изобразява като разнасяни от летящи насред небето свети ангели, Бог държи всеки човек със здрав разум да обърне внимание на вестта. **Страшните присъди по повод поклонението пред „звяра" и „неговия образ" (Откр. 14:9-11) трябва да накарат всички старателно да изучават пророчествата, за да разберат какво представлява „белегът на звяра" и как да избегнат приемането му.** Но повечето хора не искат да слушат истината, а обръщат внимание на измислици. Гледайки към последните дни, апостол Павел заявява: „Ще дойде време, когато няма да търпят здравото учение" (2 Тим. 4:3). Това време вече е настъпило. **Повечето хора не искат да знаят библейската истина, защото тя противоречи на желанията на грешното и привързано към светските неща сърце. И Сатана им дава заблудите, които обичат.**

Но Бог ще има на земята един народ, който ще се 595
придържа към Библията и само Библията като критерий за всички учения и основа за всички реформи. Становищата на учените, заключенията на науката, вероученията или решенията на църковните събори – толкова многобройни и противоречиви, колкото и църквите, които ги подкрепят, гласът на мнозинството – нито едно от тях, нито всичките заедно не трябва да се считат като доказателство за или против някоя точка от религиозната вяра. Преди да приемем което и да било

учение или заповед, трябва да настояваме за едно ясно „Така казва Господ“ в негова подкрепа.

Сатана постоянно се опитва да отклонява вниманието на хората от Бога и да го насочва към себе си. Подвежда ги да приемат за свои водачи епископи, пастори и теолози, вместо да изследват Писанията, за да се убедят лично какъв е техният дълг. **След това, контролирайки умовете на тези водачи, той може да упражнява каквото си иска влияние върху множествата.**

Когато Христос идва в нашия свят да говори думите на живота, хората Го слушат с радост. И мнозина дори от свещениците и управниците започват да вярват в Него. Но главните свещеници и водачите на народа са решени да осъдят и отхвърлят Неговите учения. Макар че безрезултатно се опитват да намерят обвинения срещу Него, макар че усещат ясно влиянието на Божията сила и мъдрост в думите Му, те упорстват в своите предразсъдъци. Отхвърлят и най-недвусмислените доказателства, че Той е Месия, за да не бъдат принудени да станат Негови ученици. **Противниците на Исус са хора, които народът от детството си е учен да почита и пред чийто авторитет е свикнал да се прекланя безпрекословно.** „Как може – питат те – нашите управници и книжници да не вярват в Исус? Тези набожни хора нямаше ли да Го приемат, ако Той наистина беше Христос?“ Именно влиянието на такива учители кара еврейския народ да отхвърли своя Изкупител.

Духът, който движи тези свещеници и управници, все още се проявява и у мнозина, които претендират, че са много набожни. Те отказват да изследват свидетел-
596 ството на Писанията във връзка с духовните истини за днешното време. **Гордеят се с това колко са богати и уважавани и с презрение се отнасят към защитниците на истината, които са малко на брой, бедни и непопулярни, с вяра, разграничаваща ги от света.**

Христос предсказва, че този тип незаконно присвояване на авторитет, като при книжниците и фарисеите, няма да се прекрати след разпръсването на евреите. С пророчески поглед Той вижда, че човешкият авторитет е възвеличаван да управлява съвестта, което е било ужасно проклятие за църквата във всички епохи. И осъдителната Му присъда над книжниците и фарисеите, и предупрежденията Му към множествата да не следват тези слепи водачи са записани като предупреждение към бъдещите поколения.

Римокатолическата църква е постановила, че само духовенството има правото да тълкува Писанията. **Под предлог, че единствено свещениците са компетентни да обясняват Божието слово, на обикновените хора се забранява да го четат** (виж Приложението). Въпреки че Реформацията дава Писанията на всички, именно същият този поддържан от Рим принцип пречи на много хора в протестантските църкви да изследват сами Библията. **Те са учени да приемат нейните доктрини съобразно с *тълкуванията на църквата*** и затова хиляди хора не смеят да приемат никаква истина, по-различна от своето вероучение или от установените доктрини на църквата им, колкото и ясно тя да е разкрита в Писанията.

Въпреки че в Библията изобилстват предупреждения срещу лъжливите учители, много хора са готови да поверят грижата за своята душа на духовенството. Днес има хиляди преподаватели по теология, които не могат да посочат никаква друга причина за приеманите от тях точки на вярата, освен че така са ги научили техните религиозни учители. Те подминават поученията на Спасителя почти без да им обръщат внимание и възлагат абсолютно доверие на думите на проповедниците. **Но тези проповедници непогрешими ли са? Как можем да поверим душите
си на тяхното ръководство, ако не разберем от Бо- 597
жието слово, че те са носители на светлина?** Липсата на морална смелост да излязат от утъпканата пътека на света, принуждава много хора да вървят по стъпките на учените. И тъй като не желаят сами да изследват лично истината, те са оковани безнадеждно във веригите на заблудата. Виждат, че Библията ясно разкрива истината за нашето време и чувстват, че нейното разпространяване се придружава от силата на Светия Дух. Обаче позволяват съпротивата на духовенството да ги отклонява от светлината. Макар разумът и съвестта им да са убедени, тези заблудени души не дръзват да мислят различно от проповедника си. И личната им преценка, и вечните им интереси са пожертвани заради неверието, гордостта и предразсъдъците на други хора.

Много са начините, по които Сатана действа чрез влиянието на хора, за да държи пленниците си в окови. Той си осигурява мнозинството, като ги привързва с копринените нишки на обичта към врагове на кръста на Христос. **Каквито и да са тези връзки – родителски, братски, брачни или социални – техният ефект е един и същ: противниците на истината упражняват влиянието си, за да контролират съвестта**, а душите под техния контрол нямат достатъчно смелост или независимост да се подчинят на своето собствено убеждение за дълг.

Истината и славата на Бога са неотделими. Когато имаме Библията, за нас е невъзможно да си създаваме погрешни гледища за почитта към Бога. **Мнозина твърдят, че няма значение в какво вярваме, стига**

СИЛАТА, СЛАВАТА И МОЩТА НА БОЖИЕТО СЛОВО СА ПО-ГОЛЕМИ ОТ ВСИЧКИ ЧОВЕШКИ ЦЕРЕМОНИИ.

само да живеем праведно. Но животът на човека се ръководи от вярата. Ако имаме достъп до светлината и истината, а пренебрегваме привилегията да я чуем и видим, буквално я отхвърляме. Избираме тъмнината, вместо светлината.

“Има път, който се вижда прав на човека. Но краят му е пътища към смърт” (Пр. 16:25). **Невежеството не е извинение за заблуда или грях, когато е осигурена всяка възможност да разберем Божията воля.** Човек пътува и стига до кръстопът с няколко разклонения и
598 с табели, показващи накъде води всеки от тях. Ако не обърне внимание на табелата и поеме по пътя, който само му изглежда правилният, той може да е изключително искрен, но по всяка вероятност ще се намери на погрешния път.

Бог ни е дал Своето слово, за да се запознаем с ученията му и лично да разберем какво иска от нас. Когато законникът отива при Исус с въпроса: „Какво да направя, за да наследя вечен живот?“, Спасителят го насочва към Писанието с думите: „Какво е писано в Закона? Как четеш?“. **Незнанието няма да извини млади или стари,** нито ще ги освободи от полагащото се заради престъпването на Божия закон наказание, защото в ръцете си държат точното изложение на този Закон, неговите принципи и изисквания. **Не е достатъчно да имаме добри намерения, не е достатъчно да правим това, което смятаме за правилно или пасторът ни казва, че е правилно. На карта е заложено спасението ни и трябва да изследваме Писанията лично.** Колкото и силни да са убежденията ни, колкото и уверени да сме, че проповедникът познава истината, не това трябва да е нашата основа. Притежаваме карта, посочваща всеки ориентир по пътя към небето, и затова не се налага да гадаем.

Пръв и най-висш дълг на всяко интелигентно същество е да научи от Писанията какво е истина, а след това да постъпва според светлината и да насърчава и другите да следват примера му. Необходимо е всеки ден старателно да изследваме Библията, като преценяваме всяка идея и сравняваме стих със стих. **С Божията помощ трябва да си изградим собствено мнение за ученията ѝ, защото ще отговаряме лично пред Бога.**

Най-ясно разкритите в Библията истини са оплетени в съмнения и неяснота от образовани хора, които с претенцията си за велика мъдрост твърдят, че Писанията имали мистично, тайнствено, духовно значение, което не можело да се разбере ясно поради използвания език. Това са фалшиви учители. Именно за такива хора Исус заявява: „Не знаете нито Писанията, нито Божията
599 сила“ (Марк 12:24). Езикът на Библията трябва да се обяснява според очевидното му значение, освен ако не е използван символ или метафора. Христос е дал обещанието: „Ако иска някой да върши Неговата воля, ще познае дали учението е от Бога, или Аз от Себе Си говоря“ (Йоан 7:17). **О, ако хората приемеха Библията в буквалното ѝ значение, ако нямаше фалшиви учители, които да заблуждават и объркват умовете им, би се извършило дело, което би зарадвало ангелите** и би въвело в кошарата на Христос десетки хиляди хора, които сега се лутат сред лъжи.

Необходимо е да използваме целия си интелект за изучаването на Писанията и да се опитаме да схванем, доколкото е възможно за смъртни хора, дълбоките Божии неща. Обаче не бива да забравяме, че **истинският дух на учещия трябва да бъде възприемчивостта и послушанието на детето. Трудностите в Библията никога не могат да бъдат разрешени с методите, които се използват за преодоляване на философски проблеми. Не трябва да започваме изучаването ѝ с онази самоувереност, с която толкова много хора навлизат във владенията на науката, но с молитва и съзнание за зависимостта си от Бога, и с искрено желание да разберем Неговата воля.** Необходимо е да отидем със смирен и възприемчив дух, за да получим познание от великия АЗ СЪМ. Иначе зли ангели така ще заслепят умовете ни и дотолкова ще вкоравят сърцата ни, че истината няма да ни направи никакво впечатление.

Много части от Писанието, които образовани хора обявяват за тайна или подминават като маловажни, са изпълнени с утеха и съвети към ученика в училището на Христос. Една от причините, поради които много теолози нямат по-ясно разбиране на Божието слово, е, че затварят очите си за истините, които не желаят да прилагат в живота си. **Разбирането на библейската истина зависи не толкова от силата на интелекта, използвана в проучването, колкото от целеустремеността и от искреното желание за праведност.**

Библията никога не трябва да се изучава без молитва. Само Светият Дух може да ни накара да почувстваме важността на лесните за разбиране неща или да ни предпази от изкривяване на трудните за възприемане 600 истини. Задължението на небесните ангели е да подготвят сърцето да възприеме Божието слово, за да може да бъдем очаровани от неговата красота, да приемем съветите и предупрежденията и да бъдем съживени и укрепени от неговите обещания. Молбата на псалмиста трябва да стане и наша: “Отвори очите ми, за да гледам чудесни неща в Твоя закон” (Пс. 119:18). **Изкушенията често изглеждат непреодолими, защото заради нежелание да се моли и да изучава Библията**

ГОЛЯМАТА НУЖДА НА ДУШАТА НЕ Е УКРАСА ЗА МИЛИОНИ ДОЛАРИ.
АКО МЕ ОБИЧАТЕ, КАЗВА ИСУС, ЧЕТЕТЕ БИБЛИЯТА И ЖИВЕЙТЕ СЪОБРАЗНО НЕЙНИТЕ СКЪПОЦЕННИ ВЕСТИ.

„Цялото Писание е боговдъхновено и полезно за поука, за изобличение, за поправяне, за наставление в правдата; за да бъде Божият човек усъвършенстван, съвършено подготвен за всяко добро дело" (2Тимотей 3:16, 17).

„… никога не е идвало пророчество по волята на човека, а (светите) Божии хора са говорили, движени от Светия Дух" (2Петрово 1:21).

„Бог, който много пъти и по много начини е говорил в миналото на бащите ни чрез пророците…" (Евреи 1:1).

„Защото всичко, което е било писано отпреди, е било писано за наше поучение, за да можем ние чрез търпението и утехата на Писанията да имаме надежда" (Римляни 15:4).

„Твоето Слово е светило за крака ми и светлина за пътеката ми" (Псалм 119:105).

„Освети ги чрез истината; Твоето Слово е истина" (Йоан 17:17).

„Да се върнат при Закона и свидетелството! Ако не говорят според това Слово, наистина няма за тях зазоряване" (Исая 8:20).

„Тревата изсъхва, цветът ѝ окапва, но Словото на нашия Бог ще трае до века" (Исая 40:8). „Небето и земята ще преминат, но Моите думи няма да преминат" (Матей 24:35).

„Вие изследвате Писанията, защото мислите, че в тях имате вечен живот; и те са, които свидетелстват за Мен" (Йоан 5:39).

„Като започна от Моисей и от всичките пророци, [Исус] им тълкуваше писаното за Него във всичките Писания" (Лука 24:27).

ГОРЕ: **НОТР ДАМ В ПАРИЖ /** ***ДОЛУ:*** **САНТА МАРИЯ ДЕ МАДЖОРЕ В РИМ**

изкушаваният не може лесно да си спомни Божиите обещания и да посрещне Сатана с оръжията на Писанието. Но хората, които желаят да бъдат поучавани в Божествените неща, са обградени от ангели. И във време на голяма нужда те ще им припомнят точно истините, които са им нужни. Затова, „Когато врагът нападне като река, Духът Господен ще възвиси хоругва против него“ (Ис. 59:19; ЦП).

Исус обещава на учениците Си: „Застъпникът, Светият Дух, Когото Отец ще изпрати в Мое Име, Той ще ви научи на всичко и ще ви напомни всичко, което съм ви казал“ (Йоан 14:26). **Но първо ученията на Христос трябва да са складирани в ума, за да може Божият Дух да ни ги припомни във време на опасност.** „В сърцето си съхраних Словото Ти – казва Давид - за да не съгрешавам против Теб“ (Пс. 119:11).

Всички, които високо ценят вечните неща, ще бъдат постоянно нащрек срещу посегателствата на скептицизма. Ще бъдат атакувани самите стълбове на истината. **Невъзможно е да не влезем в досег със сарказма и софистиката, с вредните и смъртоносни учения на съвременното неверие. Сатана приспособява методите си към всички класи в обществото.** Напада невежите с подигравки и насмешка, докато образованите посреща с научни възражения и философски аргументи; но всички те са еднакво пресметнати да породят недоверие или презрение към Писанията. Дори младежи без никакъв опит дръзват да внушават съмнения в основните принципи на християнството. И това младежко неверие, колкото и да е плитко, оказва своето влияние. По този начин много хора започват да се присмиват на вярата на своите бащи и да оскърбя-
601 ват Духа на благодатта (Евр. 10:29). Животът на много личности, с перспективи да прославят Бога и да бъдат благословение за света, е поразен от погнусяващия дъх на неверието. Всички, които възлагат доверието си върху арогантните заключения на човешкия разум и си въобразяват, че могат да обяснят Божиите тайни и да разкрият истината без помощта на Божията мъдрост, се хващат в капана на Сатана.

Живеем в най-тържествения период от историята на този свят. Съдбата на безбройните земни жители скоро ще бъде решена. Нашето собствено бъдеще и благополучие, а също и спасението на други души, зависи от пътя, по който сега вървим. Необходимо е да бъдем ръководени от Духа на истината. **Всеки последовател на Христос трябва сериозно да зададе въпроса: „Господи, какво искаш да направя?“.** Трябва да се смиряваме пред Господа с пост и молитва и да разсъждаваме много върху Неговото Слово, особено върху сцените за съда. **Сега е нужно да се стремим към дълбока и жива опитност в Божиите неща. Нямаме нито миг за губене.** Около нас се разгръщат жизненоважни събития. Ние сме на омагьосана от Сатана почва. Не спете, Божии стражи – врагът дебне наблизо, готов във всеки момент да скочи върху вас и да ви сграбчи, дори само за малко да се поотпуснете и да задремете.

Много хора се заблуждават за истинското си положение пред Бога. Те са доволни от това, че не са извършили лоши неща, а забравят да изброят добрите и благородни дела, които Бог изисква от тях, но които те нямат желание да правят. Не е достатъчно да бъдат дървета в Божия градина. Трябва да отговорят на Неговите очаквания, като дават плод. Той ги държи отговорни за това, че не са извършили всички добри неща, които биха могли да извършат с помощта и подкрепата на Неговата благодат. В небесните книги те са записани като бреме за земята. Обаче съдбата дори на тази група не е напълно безнадеждна. Сърцето на дълготърпеливата Любов все още призовава всички, които са пренебрегнали Божия милост и са злоупотребявали с Неговата благодат. „Затова е казано: Стани ти, който спиш, и възкръсни от мъртвите, и ще те освети
Христос. И тъй, внимавайте добре как живеете (…) 602
като използвате благовремието, понеже дните са лоши“ (Еф. 5:14-16).

Когато дойде времето на изпитанието, тези, които са направили Божието слово водач в живота си, ще се откроят видимо. През лятото няма забележима разлика между вечнозелените и другите дървета. Но когато дойдат бурните зимни ветрове, вечнозелените остават непроменени, докато на другите дървета листата окапват. Така и формалният християнин не може сега да бъде отличен от истинския, но точно пред нас стои времето, когато разликата ще стане явна. Само да се появи съпротива, само да се наложат фанатизмът и нетолерантността, **само да се разпалят гонения, и нерешителните и лицемерните ще се разколебаят и ще се откажат от вярата си. Но истинският християнин ще остане твърд като скала**, с по-силна вяра и с по-светла надежда, отколкото в периода на своето благоденствие.

Псалмистът казва: „Твоите свидетелства са размишлението ми (…) От Твоите правила получавам разум, затова мразя всеки лъжлив път“ (Пс. 119:99, 104).

„Блажен човекът, който е намерил мъдрост, и човекът, който е придобил разум“ (Пр. 3:13). „Ще бъде като дърво, насадено при вода, което пуска корените си при потока, и няма да види, когато дойде пек, а листът му ще зеленее; и няма да се безпокои в година на суша и няма да престане да дава плод“ (Ер. 17:8).

СЕГА Е ВРЕМЕ ДА ОТИДЕШ ПРИ ХРИСТОС – УТРЕ МОЖЕ ДА Е ПРЕКАЛЕНО КЪСНО!

38 глава

По целия свят

Последното предупреждение

Силата на Сатана да мами е голяма, когато хората избират да останат невежи. **Във всяка епоха е имало решителна борба на истината против заблудата. Най-великата битка обаче предстои. Една от най-големите кризи на всички векове е на прага на човешката история.** Свещеното писание представя Вавилон по следния начин: „Греховете ѝ стигнаха до небето и Бог си спомни нейните беззакония".

Откровение, 13 гл. е предсказание за събитията, които предстоят много скоро, когато хората, почитащи основните библейски истини, ще бъдат заклеймени като врагове на законите и обществения ред. *Всеки от нас трябва да познава Божието слово за себе си, за да застане на страната на Бога в онзи ден.*

"След това видях друг ангел, който слизаше от небето, имайки голяма власт; и земята се просвети от
603 неговата слава. Той извика със силен глас, казвайки: **Падна, падна великият Вавилон и стана жилище на бесовете (...) свърталище на всякаква нечиста и омразна птица** (...) И чух друг глас от небето, който казваше: Излезте от нея, люде Мои, за да не участвате в греховете ѝ и да не споделите язвите ѝ" (Откр. 18:1, 2, 4).

Този текст сочи напред към време, когато вестта за падането на Вавилон – на втория ангел от Откровение, 14 глава (ст. 8) – трябва да бъде повторена с допълнението за покварите, навлезли в различните организации, съставляващи Вавилон, след като същата вест за пръв път е дадена през лятото на 1844 г. Тук е описано едно страховито състояние на религиозния свят. С отхвърлянето на истината умовете на хората все повече ще се заслепяват, сърцата им ще стават все по-твърди, докато се окопаят здраво в дързостта на неверието. **В пълен разрез с дадените от Бога предупреждения те ще продължават да потъпкват една от Десетте Божи заповеди, докато стигнат дотам, че да преследват тези, които я спазват свято.** Не искат и да знаят за Христос, тъй като презират Неговото Слово и народ. Когато църквите приемат ученията на спиритизма, задръжките на плътското сърце ще паднат и изповядването на религия ще стане мантия за прикриване на най-долни грехове. **Вярата в спиритическите
откровения отваря вратата за изкусителни духове** 604
и демонски учения и по този начин влиянието на злите ангели ще се почувства в църквите.

По времето, указано в пророчеството, за Вавилон се обявява: „Греховете ѝ стигнаха до небето и Бог си спомни нейните беззакония" (Откр. 18:5). „Блудницата Вавилон" е препълнила мярката на своите престъпления и скоро ще бъде унищожена. **Но Бог все още има хора от Своя народ в нея и преди изливането на Неговите съдби тези верни трябва да бъдат призовани да излязат,** за да не „участват в греховете ѝ" и да не „споделят язвите ѝ". Затова възниква движението, символизирано със слизащия от небето ангел, който осветлява земята със славата си и вика със силен глас, за да обяви греховете на Вавилон. **Тази вест е придружена от призива: „Излезте от нея, народе Мой, за да не участвате в греховете ѝ и да не споделите язвите ѝ".** Тези важни съобщения, присъединяващи се към третата ангелска вест, представляват последното предупреждение, което ще бъде предадено на земните обитатели.

Светът ще се изправи пред страшна дилема. Земните власти, които се обединяват за войната срещу Божиите заповеди, ще обявят, че „всички – малки и големи, богати и бедни, свободни и роби" (Откр. 13:16) – трябва да се подчинят на обичаите на църквата, като спазват фалшивата събота. **Онези, които откажат да се съобразят с това, ще бъдат подложени на граждански наказания, а накрая ще се обяви, че заслужават смърт. От друга страна, Божият закон, който задължава човека да спазва святия ден на Твореца, изисква послушание и заплашва с Божия гняв всички, които престъпват заповедите му.**

Когато този въпрос бъде изяснен на всеки човек, онзи, който потъпче Божия закон, за да се подчини на човешко постановление, ще получи белега на звяра. Той приема белега на вярност към силата, която е избрал да слуша вместо Бога. Небесното предупреждение е следното: „Ако някой се поклони на звяра и на неговия образ и приеме белег на челото си или на ръката си, той също ще пие от виното на Божията ярост, което е приготвено чисто
в чашата на гнева Му" (Откр. 14:9, 10). 605

Но никой няма да понесе Божия гняв, докато не разбере съвсем недвусмислено истината с разума и съвестта си и не я отхвърли. Много хора никога не са имали възможност да чуят специалните истини за нашето време. Задължителността на четвъртата заповед никога не е била представяна пред

ПРИ ПОСЛЕДНАТА КРИЗА СПЕЦИАЛНИТЕ ИСТИНИ ЗА НАШЕТО ВРЕМЕ ЩЕ БЪДАТ РАЗПРОСТРАНЕНИ НАВСЯКЪДЕ.

ВЕСТИТЕ НА ТРИТЕ АНГЕЛА ОТ ОТКРОВЕНИЕ 14:6-12 СЕ РАЗПРОСТРАНЯВАТ ПО ЦЕЛИЯ СВЯТ.

тях в истинската ѝ светлина. Бог, Който знае мислите на всеки и изпитва всеки мотив, няма да остави да бъде заблуден по отношение на борбата никой човек, който иска да разбере истината. Хората ще бъдат съвсем наясно с този указ. Всеки ще получи достатъчно светлина, за да вземе решението си на разумно ниво.

Съботата ще бъде големият тест за вярност, защото тя е тази точка от истината, която е особено оспорвана. Когато хората бъдат подложени на последната проба, тогава ще се появи ясна разграничителна линия между тези, които служат на Бога, и другите, които не Му служат. Докато спазването на фалшивата събота (в съответствие със законите на държавата, но в разрез с четвъртата Божия заповед) ще бъде белег за вярност към силата, която се противопоставя на Бога, спазването на истинската събота в послушание спрямо Божия закон е доказателство за вярност към Създателя. **Докато едната група, подчинявайки се на земни власти, приема белега на звяра, другата избира знака за вярност спрямо Божия авторитет и получава Божия печат.**

Хората, които досега са представяли истините от третата ангелска вест, често са обявявани просто за паникьори. Техните предсказания, че в Съединените щати ще бъде наложена религиозна нетърпимост, че църквата и държавата ще се съюзят, за да преследват тези, които спазват Божиите заповеди, са обявени за необосновани и абсурдни. **Твърди се категорично, че тази страна никога не може да се промени в нещо по-различно от сега – защитник на религиозната свобода.** Но когато започне повсеместно агитиране с цел налагане спазването на неделята, съвсем скоро ще настъпи това толкова дълго оспорвано и неприемано събитие и третата ангелска вест
606 ще окаже въздействието, което не би могла да има, преди да стане това.

Във всяко поколение Бог изпраща Своите служители да порицават греха – както в света, така и в църквата. Но хората искат да им се говорят ласкателни неща, а чистата, неподправена истина не приемат. Когато започват делото си, много реформатори са решени да действат изключително предпазливо, когато укоряват греховете на църквата и нацията. Те се надяват с примера си на чист християнски живот да върнат хората обратно към библейските доктрини. Но Божият Дух слиза върху тях – както върху Илия – принуждавайки го да осъди греховете на нечестивия цар и отстъпилия от вярата народ. Те не могат да се въздържат да не проповядват ясните думи от Библията – доктрини, които отначало не им се иска да представят. **Движени са от непреодолима сила да обявяват ревностно истината и опасността, която заплашва душите. Те изричат вестите, дадени им от Господа, без да се боят от последиците, и хората са принудени да изслушат предупреждението.**

Така ще бъде разгласена и вестта на третия ангел. **Когато настъпи времето тя да бъде дадена с най-голяма сила, Господ ще работи със скромни инструменти,** насочвайки умовете на тези, които се посвещават да Му служат. **Работниците ще бъдат подготвени за това по-скоро чрез помазване от Неговия Дух, отколкото чрез обучение в университети.** Хора на вярата и молитвата ще бъдат подбудени да тръгнат със свята ревност да разпространяват вестите, дадени им от Бог. Греховете на Вавилон ще бъдат ясно разобличени. Страшните резултати от налагането на църковни обичаи с помощта на гражданската власт, нахлуването на спиритизма, безшумният, но бърз напредък на папската власт – **всичко това ще бъде изявено в истинската му светлина.** Хората ще се развълнуват от тези сериозни предупреждения. Ще се вслушат десетки хиляди, които никога дотогава не са чували подобни неща. Ще са изумени от свидетелството, че Вавилон е църквата, 607
отстъпила от вярата чрез заблудите и греховете си, чрез отхвърлянето на истината, изпратена до нея от Небето. **Когато хората отидат при досегашните си учители с нетърпеливия въпрос: „Вярно ли е всичко това?", проповедниците ще представят измислици,** ще говорят лицемерно, за да успокоят страховете им и да смълчат тяхната пробудена съвест. Но тъй като много от тях отказват да се задоволяват само с човешки авторитет и изискват едно категорично „Така казва Господ", популярните проповедници, подобно на древните фарисеи, изпълнени с ярост от оспорването на авторитета им, ще осъдят вестта като сатанинска и ще подбудят привързаните към греха тълпи да клеветят и да преследват хората, които я проповядват.

Когато спорът навлезе в нови територии и вниманието на хората бъде насочено към потъпкания Божи закон, Сатана се хваща на работа. Силата, придружаваща вестта, само ще вбеси противниците ѝ. **Духовенството ще положи почти свръхчовешки усилия да отблъсне светлината, да не би да освети паството им.** С всяко възможно средство те ще се стремят да потушават дискусиите по тези жизненоважни въпроси. **Църквата се обръща към силната ръка на светската власт и в това дело се обединяват католици и протестанти. Когато движението за налагане на неделята стане по-дръзко и по-решително, ще се настоява за закон срещу**

БИБЛЕЙСКАТА СЪБОТА Е СПЕЦИАЛНАТА ИСТИНА, КОЯТО ЩЕ БЪДЕ ПРОВЪЗГЛАСЕНА НА ЦЕЛИЯ СВЯТ.

МАКАР ЧЕ ЩЕ СЕ СБЛЪСКА С НАЙ-ГОЛЯМА ОПОЗИЦИЯ, БОЖИЯТ НАРОД ЩЕ ОСТАНЕ ВЕРЕН НА БОГА И НА СЛОВОТО МУ.

ТЕ ТРЯБВА ДА ПРОДЪЛЖАТ ДА РАЗПРОСТРАНЯВАТ ИСТИНАТА, ВЪПРЕКИ ВСИЧКИ ТРУДНОСТИ И ГОНЕНИЯ.

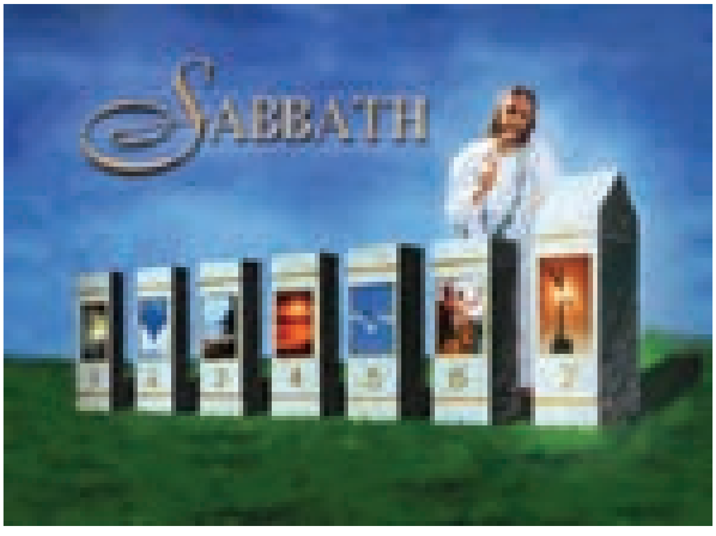

пазителите на съботата. Те ще бъдат заплашени с глоби и затвор, а на някои ще бъдат предложени влиятелни постове и други награди и привилегии, за да ги подмамят да се отрекат от вярата си. Но те ще отговарят твърдо: „Докажете ни, че сме в заблуда чрез Божието слово“ – същата молба, която отправя Лутер при подобни обстоятелства. Изправените пред съда защитават смело истината и някои от слушащите са подбудени да вземат решение да спазват всичките Божи заповеди. По този начин светлината ще достиг-
608 не до хиляди, които иначе не биха научили нищо за тези истини.

Добросъвестното послушание спрямо Божието слово ще бъде счетено за бунт. Заслепен от Сатана, родителят ще проявява жестокост и суровост към вярващото си дете. Господарят или господарката ще угнетяват спазващите съботната заповед слуги. Любовта ще охладнее, децата ще бъдат лишавани от наследство и изгонвани от дома. Ще се изпълнят буквално думите на апостол Павел: „Всички, които искат да живеят благочестиво в Христос Исус, ще бъдат гонени“ (2 Тим. 3:12). Когато защитниците на истината откажат да почитат неделята като почивен ден, някои от тях ще бъдат хвърлени в затвора, други – изпратени в изгнание, трети – третирани като роби. От човешка гледна точка това сега изглежда невъзможно. Но **когато обуздаващият Божи Дух се оттегли от хората и те бъдат оставени на контрола на Сатана, който мрази Божия закон, събитията ще се развият съвсем неочаквано.** Сърцето може да бъде много жестоко, когато бъдат премахнати страхът от Бога и любовта.

Когато наближи бурята, голяма група от изразили вяра в третата ангелска вест, но неосветени чрез послушание към истината, ще изоставят убежденията си и ще се присъединяват към редовете на противниците. Привлечени от света и проявяващи неговия дух, те са започнали да гледат на нещата почти по същия начин. И когато идва изпитанието, те са готови да изберат лесната, популярната страна. Талантливи и приятни хора, които някога са се радвали на истината, влагат способностите си в измамване и заблуждаване на души. Те стават ожесточени врагове на бившите си братя. Когато пазителите на съботата са изправени пред съдилища, за да отговарят за своята вяра, тези вероотстъпници са най-успешните проводници на Сатана за тяхното лъжливо обвиняване и осъждане. Чрез лъжливи свидетелства и инсинуации те настройват управниците
609 срещу тях.

В това време на гонения ще бъде изпитана вярата на Господните служители. Те са разнесли предупреждението, разчитайки предано само на Бога и на Неговото Слово. Действащият в сърцата им Божи Дух ги е карал да говорят. Подтиквани от свята ревност и от силен Божествен тласък, те изпълняват дълга си, без да преценяват хладнокръвно до какви последици може да ги доведе разпространяването сред хората на даденото от Господа слово. Не са мислили за временните си интереси, нито са се стремили да запазят авторитета или живота си. Обаче, когато ураганът на съпротивата и обвиненията избухва върху тях, някои, съкрушени от ужас, ще бъдат готови да възкликнат: „Ако знаехме до какво ще доведат думите ни, нямаше да си отворим устата“. Те са затрупани от проблеми. Сатана ги напада с най-жестоки изкушения. Предприетото от тях дело изглежда далеч над възможностите им да го осъществят. Заплашва ги смърт. Изчезнал е ентусиазмът, който ги е въодушевявал. Обаче не могат да се откажат. **Тогава, чувствайки абсолютната си безпомощност, прибягват за подкрепа към Всемогъщия. Спомнят си, че изговорените от тях думи не са техни собствени, но на Този, Който им е заповядал да разгласят предупреждението.** Бог е вложил истината в сърцата им и те не могат да не я разпространяват.

Същите изпитания са преживявали и Божиите служители в отминалите епохи. Уиклиф, Хус, Лутер, Тиндейл, Бакстър, Уесли настояват, че всички доктрини трябва да бъдат изпитвани чрез Библията; и заявяват, че ще отхвърлят всичко, което тя осъжда. Срещу тези хора е разпалено гонение с безмилостна ярост, обаче те не спират да разпространяват истината. Всеки отделен период от историята на църквата се отличава с разкриването на някоя специална истина, съответстваща на нуждите на Божия народ по онова време. Всяка нова истина си прокарва пътя сред омраза и съпротива. Благословените от нейната светлина хора са изкушавани и изпитвани. Господ дава конкретна истина за човеците в кризисна ситуация. 610
Кой ще дръзне да мълчи? Той заповядва на слугите Си да занесат на света последната милостива покана. Те не могат да замълчат, без да застрашат спасението си. Посланиците на Христос не мислят за последиците. Те трябва да изпълнят своя дълг и да оставят резултатите на Бога.

Когато опозицията става още по-ожесточена, Божиите служители отново са объркани, защото им се струва, че те са причинили кризата. Но съвестта им и Божието слово ги уверяват, че вървят в правилната посока. И макар изпитанията да про-

ТРИТЕ АНГЕЛСКИ ВЕСТИ

„И видях **друг ангел** да лети сред небето, който имаше вечното евангелие, за да го благовести на земните жители и на всяка нация и племе, и език, и народ. И каза със силен глас: **Бойте се от Бога и Му въздайте слава, защото часът на Неговия съд настана; и поклонете се на Този, Който е направил небето и земята**, и морето, и водните извори! И **друг, втори ангел**, следваше отзад и казваше: **Падна, падна великият Вавилон**, който напои всичките нации с виното на своето разпалено блудстване. И друг, **трети ангел**, ги следваше и казваше със силен глас: **Ако някой се поклони на звяра и на неговия образ и приеме белег** на челото си или на ръката си, той също ще пие от виното на Божията ярост, което е приготвено чисто в чашата на гнева Му (...) **Тук е нужно търпението на светиите; на тези, които пазят Божиите заповеди и вярата в Исус"** *(Откровение 14:6-12).*

ВЕСТТА НА ЧЕТВЪРТИЯ АНГЕЛ

„След това видях **друг ангел,** който слизаше от небето и имаше голяма власт; и земята се освети от неговата слава. Той извика със силен глас и каза: **Падна, падна Вавилон,** великата блудница, и стана жилище на бесовете, свърталище на всякакъв нечист дух и свърталище на всякакви нечисти и омразни птици; защото всичките народи пиха от виното на нейното разпалено блудство и земните царе блудстваха с нея, и земните търговци се обогатиха от безмерния й разкош.

И чух друг глас от небето, който казваше: **Излезте от нея, народе Мой, за да не участвате в греховете й** и да не споделите язвите й; защото греховете й стигнаха до небето и Бог си спомни нейните беззакония" *(Откровение 18:1-5).*

ВЯРА, С КОЯТО СЕ ПОБЕЖДАВА

"С вяра Авраам, когато беше повикан да излезе (...) послуша и излезе, без да знае къде отива" *(Евреи 11:8).*

И се изпълни писанието, което казва: „Авраам повярва в Бога и това му се счете за правда", и беше наречен „Божи приятел" *(Яков 2:23).*

„А без вяра не е възможно да се угоди на Бога..." *(Евреи 11:6).*

„Защото всичко, което е родено от Бога, побеждава света; и това е победата, която е победила света - нашата вяра" *(1Йоаново 5:4).*

„Не се оставяй да те побеждава злото; а ти побеждавай злото чрез доброто" *(Римляни 12:21).*

„Понеже Аз живея, и вие ще живеете" *(Йоан 14:19).*

„Ако стоите в Словото Ми, наистина сте Мои ученици. И ще познаете истината и истината ще ви направи свободни" *(Йоан 8:31, 32).*

„Тъй като сте очистили душите си чрез послушание на истината... *(1Петрово 1:22).*

„Отворете портите, за да влезе праведният народ, който пази истината" *(Исая 26:2).*

„Блажени които изпълняват Неговите заповеди, за да имат власт над дървото на живота и да влязат през портите в града" *(Откровение 22:14 – Царигр. превод).*

БИБЛЕЙСКАТА ИСТИНА

„... Който иска да се спасят всичките хора и да дойдат до познаването на истината" *(1Тимотей 2:4).*

„Защото ще дойде време, когато няма да търпят здравото учение, а ще си натрупат учители по своите страсти, за да им гъделичкат ушите, и като отвърнат ушите си от истината, ще се обърнат към басните" *(2Тимотей 4:3, 4).*

„Но напразно Ме почитат, като преподават за поучение човешки заповеди" *(Матей 15:9).*

„Да се върнат при Закона и свидетелството! Ако не говорят според това Слово, наистина няма за тях зазоряване" *(Исая 8:20).*

„... но изпитвайте всичко; дръжте доброто" *(1Солунци 5:21).*

„Който отклонява ухото си от слушане на Закона, и самата му молитва е мерзост" *(Притчи 28:9).*

СПАЗВАНЕ НА ИСТИНАТА

„Ако стоите в Словото Ми, наистина сте Мои ученици. И ще познаете истината и истината ще ви направи свободни" *(Йоан 8:31, 32).*

„Тъй като сте очистили душите си чрез послушание на истината... *(1Петрово 1:22).*

„Отворете портите, за да влезе праведният народ, който пази истината" *(Исая 26:2).*

„Блажени които изпълняват Неговите заповеди, за да имат власт над дървото на живота, и да влязат през портите в града" *(Откровение 22:14 – Царигр. превод).*

дължават, те получават сила да устояват. Битката става все по-оспорвана и напрегната, но вярата и куражът им укрепват в тази криза. Тяхното свидетелство е: „Ние не смеем да си правим експерименти с Божието слово, като разделяме Божия свят Закон, наричайки една част съществена, а друга – не, за да спечелим благоразположението на света. Господ, на Когото служим, може да ни избави. Христос е победил земните сили. Трябва ли да се страхуваме от един вече победен свят?“.

Преследването в различните му форми е развитие на един принцип, който ще съществува, докато Сатана съществува и докато християнството притежава жизнена сила. Никой не може да служи на Бога, без да предизвика срещу себе си съпротивата на войнствата на мрака. Ще го нападат зли ангели, стреснати, че неговото влияние отнема плячката от ръцете им. Към тях ще се присъединяват зли хора, укорени от неговия пример, които ще се опитват да го отделят от Бога чрез съблазнителни изкушения. Ако не успеят с тези средства, ще употребят насилие, за да принудят съвестта.

Но докато Исус остава Посредник на човека в небесното светилище, Светият Дух ще обуздава управниците и народа. Той все още контролира до известна степен законите на държавите. Ако не са тези закони, състоянието на света би било много по-тежко от сегашното. Макар че много от нашите управници
611 са активни сътрудници на Сатана, Бог също има Свои сътрудници сред водачите на нацията. Врагът подтиква своите служители да предлагат мерки, които силно ще възпрепятстват Божието дело. Но държавниците, които се боят от Господа, са повлияни от свети ангели да се съпротивляват на такива предложения с неоспорими аргументи. По този начин неголям брой хора ще възпират мощния поток на злото. **Съпротивата на враговете на истината ще бъде ограничавана, докато третата ангелска вест не извърши своето дело.** Когато бъде разнесено, последното предупреждение ще привлече вниманието на тези ръководни личности, чрез които Господ работи сега, и някои от тях ще го приемат и ще устоят заедно с Божия народ през времето на скръбта.

Ангелът, който се присъединява към разгласяването на третата ангелска вест, трябва да освети цялата земя със своята слава. Тук е предсказано едно глобално дело с необичайна сила. Адвентното движение от 1840-44 г. е славна изява на Божията сила. Първата ангелска вест е занесена до всяка мисионерска станция по света и в някои страни е пробуден най-големият религиозен интерес, наблюдаван изобщо в някоя страна след времето на Реформацията от шестнадесети век. Но всичко това ще бъде надминато от могъщото движение за последното предупреждение на третия ангел.

Делото ще е сходно с това на Петдесетница. Както „ранният дъжд“ е даден чрез изливането на Светия Дух в началната фаза на евангелието, за да предизвика поникването на скъпоценното семе, така ще се даде и „късният дъжд“ в последната му фаза за прибиране на реколтата. „Нека познаваме, нека се стремим към познаването на Господа! Явяването Му е сигурно както зората, ще дойде при нас като дъжд, както късният дъжд напоява земята“ (Осия 6:3). „И вие се веселете, синове на Сион, радвайте се в Господа, своя Бог, защото ви дава ранния дъжд за правда и ви навалява дъжда – ранния и късния както преди“ (Йоил 2:23). „И в последните дни, казва Бог, ще излея от Духа Си на всяко създание (…) И всеки, който призове името на Господа, ще се спаси“ (Деян. 2:17,
21). Великото дело на евангелието няма да приключи 612
с по-малка изява на Божия сила, отколкото в началото му. Изпълнените в изливането на ранния дъжд пророчества, когато се дава старт на евангелието, отново ще се изпълнят в късния дъжд при приключването му. Това са „освежителните времена“, които апостол Петър очаква: „Затова, покайте се и се обърнете, за да се заличат греховете ви и да дойдат освежителни времена от лицето на Господа и Той да ви изпрати определения за вас Исус Христос“ (Деян. 3:19, 20).

Божии служители с озарени от светлина и грещи от свято посвещение лица ще бързат от място на място, за да разгласяват небесната вест. Предупреждението ще бъде предадено от хиляди гласове по цялата земя. Ще бъдат извършвани чудеса, ще бъдат изцелявани болни и знамения и свръхестествени явления ще следват вярващите. Сатана също ще действа с лъжливи чудеса, дори ще сваля огън от небето пред хората (Откр. 13:13). По този начин земните обитатели ще бъдат подтикнати да направят своя избор.

Вестта ще бъде разнесена не толкова с доказателства, колкото с дълбокото убеждение от Божия Дух. Аргументите са представени. Семето е посято, а сега ще поникне и ще даде плод. **Книгите, разпространени от мисионери, са оказали своето влияние,** обаче много заинтересувани хора не са могли напълно да схванат истината или да ѝ се подчинят. **Сега лъчите на светлината проникват навсякъде,** истината блесва в цялата си яснота и искрените Божии деца прекъсват връзките, които са ги оковавали. Семейни отношения и църковна обвързаност сега са безсилни да ги удържат. Истината е по-скъпоценна от всичко останало. **Въпреки обединените сили срещу нея, огромен брой хора застават на Господнята страна.**

ВСЕКИ ДЕН ОТЛИТА ВЪВ ВЕЧНОСТТА И СКОРО БЛАГОДАТНОТО ВРЕМЕ ЗА ХОРАТА ЩЕ ПРИКЛЮЧИ ЗАВИНАГИ.

39 глава

Когато благодатното време приключи

Време на бедствие

Наближава времето – и то много скоро – когато Божията милост няма повече да се застъпва за изпълнените с грях земни обитатели. Всеки случай ще трябва да бъде решен – за живот или за смърт. Някои ще бъдат подготвени, а други – не; но за всички благодатното време ще е приключило. Макар че всичко това ще се случи много скоро, ние живеем както в дните на Ной и на Содом. Престъпления и беззаконие изпълват земята.

Скоро, много скоро благодатното време ще приключи. Много хора в света започват да се страхуват, че наистина идва краят на благодатта. Какво ще се случи, когато тя свърши?

613 **„И в онова време ще се надигне великият княз Михаил, Който се застъпва за синовете на твоя народ; и ще настане време на скръб, каквато никога не е била – откакто съществува народ до онова време. И в онова време твоят народ ще се избави – всеки, който се намери записан в книгата“ (Дан. 12:1).**

Когато приключи вестта на третия ангел, милостта няма повече да се застъпва за грешните земни жители. Божият народ е завършил своето дело. Те са получили „късния дъжд“ – „освежителни времена от присъствието на Господа“ – и са подготвени за времето на изпитанието пред тях. **Ангели сноват бързо между небето и земята. Един завръщащ се от земята ангел обявява, че неговата работа е завършила. Светът е бил подложен на последния тест и всички, които са се оказали предани на Божиите заповеди, са получили „печата на живия Бог“** (виж Приложението). **След това Исус прекратява посредническата Си служба в небесното светилище. Той издига ръцете Си и казва със силен глас: „Свърши се“** и всички ангелски множества свалят короните си, когато Той обявява тържествено: “Който е нечист, нека бъде и занапред нечист; и праведният нека върши и занапред правда, и светият нека бъде и занапред свят” (Откр. 22:11). **Всеки случай е решен за живот или за**
614 **смърт. Христос е направил изкупление за Своя народ и е заличил греховете им. Броят на поданиците Му е вече определен.** Предстои „царството и владичеството, и величието на царствата под цялото небе“ да се дадат на наследниците на спасението, а Исус да царува като Цар на царете и Господ на господарите.

Когато Той напуска светилището, тъмнина се спуска върху земните обитатели. В това страшно време праведните трябва да живеят пред лицето на святия Бог без посредник. Премахнати са ограниченията на нечестивите и Сатана има пълен контрол върху окончателно непокаяните. Дошъл е краят на Божието дълготърпение. Светът е отхвърлил Неговата милост, презрял е любовта Му и е потъпкал Закона Му. **Нечестивите са преминали границата на своето благодатно време.** Божият Дух, Който постоянно е бил отблъскван, най-накрая се оттегля. Оставени без защитата на Божествената благодат, те нямат никаква закрила срещу лукавия. **Тогава Сатана ще хвърли земните обитатели в голяма последна скръб.** Когато Божиите ангели престанат да задържат жестоките урагани на човешките страсти, ще се отприщят всички размирни стихии. **Целият свят ще бъде погълнат от разрушение, много по-страшно от това на древния Ерусалим.**

Един-единствен ангел убива всички първородни на египтяните и хвърля страната в траур. Когато Давид съгрешава срещу Бога, като преброява народа, един ангел причинява ужасното унищожение, като наказание за греха му. **Същата разрушителна сила, упражнявана от Божиите ангели по Божия заповед, ще се приложи и от злите ангели, когато Бог допусне това.** И сега има подготвени сили, които само чакат Божието позволение, за да започнат навсякъде да сеят разруха.

Хората, почитащи Бога, са обвинени, че те са предизвикали нещастията, връхлитащи света, и ще бъдат смятани за причина за страшните природни катаклизми и за размириците и кръвопролитията, които изпълват света със страдания. Придружаващата последното предупреждение сила е вбесила нечестивите. Техният гняв е разпален срещу всички, които са приели вестта, и Сатана възбужда 615
още повече духа на омраза и преследване.

Когато Божието присъствие най-накрая се оттегля от еврейската нация, и свещеници, и народ нямат представа за това. Макар да са под контрола на Сатана, люшкани от най-страшни и злобни страсти, те все още се смятат за избран Божи народ. Службата в храма продължава, върху осквернените олтари се принасят жертви и всеки ден се въздигат молитви за Божието благословение върху народа, който е виновен за кръвта на Единородния Божи Син и който избива Неговите служители и апостоли. **Също така,**

ОБЕДИНЯВАТ СЕ СИЛИ ЗА ПЪЛНОТО ЗАЛИЧАВАНЕ НА ВСЕКИ СПОМЕН ЗА БИБЛЕЙСКАТА СЪБОТА.

когато невъзвратимото решение от светилището бъде обявено и съдбата на света бъде определена завинаги, земните обитатели няма да знаят това. Народът, от когото Божият Дух вече се е оттеглил, ще продължи да спазва религиозните форми. И сатанинската ревност, с която князът на злото ще ги надъхва за осъществяване на злите си планове, ще наподобява ревност за Бога.

Когато съботата стане особен спорен въпрос в цялото християнство и религиозните и светските власти се обединят за налагане на неделята, упоритият отказ на едно незначително малцинство да се подчини на всеобщото искане ще ги направи обект на глобална ненавист. Ще се подчертава, че застаналите малцина срещу нареждането на църквата и на държавата не трябва повече да бъдат толерирани; че е по-добре да пострадат те, отколкото цели нации да бъдат тласнати към смут и беззаконие. Преди хиляда и осемстотин години управниците на народа представят същия аргумент срещу Христос. „За нас е по-добре – казва хитрият Каяфа – един човек да умре за народа, отколкото да загине целият народ“ (Йоан 11:50). Този аргумент ще изглежда убедителен и **най-накрая ще се издаде указ срещу тези, които освещават съботата от четвъртата заповед. Той ще обявява, че те заслужават най-тежкото наказание и след определено време ще даде на хората свободата да ги убиват физически.** Католицизмът в Стария свят и вероотстъпилият протестантизъм в Новия ще предприемат сходни мерки спрямо тези,
616 които почитат всички Божии заповеди.

Тогава Божият народ ще преживее онези сцени на страдание и отчаяние, описани от пророка като време на Якововата скръб. „Да, така казва ГОСПОД: Глас на ужас чухме, страх, и няма мир (…) всички лица са побледнели? Горко, защото велик е онзи ден, не е имало подобен на него. Това е времето на голямата скръб на Яков, но ще бъде спасен от нея“ (Ер. 30:5-7).

Нощта на терзанията на Яков, когато настоява в молитва за избавление от ръката на Исав (Бит. 32:24-30), символизира преживяванията на Божия народ през времето на скръбта. Заради полученото с измама бащино благословение, предназначено за Исав, Яков е избягал, за да спаси живота си, стреснат от смъртните заплахи на брат си. След дългите години на изгнание той е тръгнал по Божия заповед да се върне в родната си земя със своите жени и деца, стада и добитък. Когато стига до границата на страната, е ужасен от новините за приближаването на Исав начело на цяла група воини, несъмнено с цел отмъщение. Яков и спътниците му, невъоръжени и беззащитни, изглежда, скоро ще станат безпомощни жертви на насилие и кръвопролитие. И към бремето от безпокойство и страх се прибавя съкрушителният товар на угризенията, защото именно неговият грях е докарал тази опасност. Единствената му надежда е в Божията милост; единствената му защита може да бъде молитвата. Въпреки това той прави всичко възможно от своя страна да изкупи несправедливостта към своя брат и да предотврати страшната опасност. Така и последователите на Христос, с наближаване времето на скръбта, трябва да положат всички усилия да се представят в подходяща светлина пред хората, за да обезоръжат предразсъдъците и да предотвратят опасността, която застрашава свободата на съвестта.

След като отпраща семейството си, за да не видят притеснението му, Яков остава сам да умолява Бога. Изповядва греха си и с благодарност признава Божията милост към него, докато с дълбоко смирение се позовава на Божия завет с предците му и на обещанията, които са му дадени в нощното видение във 617
Ветил и в страната на неговото изгнание. Настъпила е най-голямата криза в живота му, всичко е заложено на карта. В мрака и самотата той продължава да се моли и да се смирява пред Бога. Изведнъж усеща нечия ръка на рамото си. Помисля, че някой враг се опитва да го убие и с цялата енергия на отчаянието си се бори с нападателя. С пукването на зората Непознатият използва свръхчовешката си мощ: докосва силния мъж и той остава като парализиран, пада безпомощен, ридаещ, смирен молител в ръцете на своя тайнствен противник. Чак сега Яков осъзнава, че Този, с Когото се е борил, е Ангелът на завета. Макар и осакатен и изпитващ изключително остра болка, той не се отказва от целта си. Дълго време е живял в недоумение, угризения и тревога заради греха си. Сега трябва да получи уверение, че е опростен. Божественият посетител сякаш се кани да си тръгва, но Яков се хваща за Него, умолявайки за благословение. Ангелът настоява: „Пусни ме, защото се зазори“, но патриархът възкликва: „Няма да те пусна, докато не ме благословиш“. Каква увереност, каква твърдост и настойчивост проявява той! Ако това е една високомерна и дръзка претенция, Яков би бил убит незабавно. **Но той е сигурен като човек, който изповядва слабостта и недостойнството си и все пак разчита на милостта на спазващия Завета Бог.**

„Бори се с Ангел и победи“ (Осия 12:4). Чрез смирение, покаяние и себепредаване този грешен и слаб смъртен човек надделява над Величието на небето. **Той е сграбчил здраво с треперещите си ръце Бо-**

КОГАТО СЪДЪТ ПРИКЛЮЧИ, ТОГАВА ЩЕ ДОЙДЕ КРАЯТ НА БЛАГОДАТНОТО ВРЕМЕ ЗА ХОРАТА.

„И в онова време ще се надигне великият княз Михаил, Който се застъпва за синовете на твоя народ; и ще настане време на скръб, каквато никога не е била – откакто съществува народ до онова време. И в онова време твоят народ ще се избави - всеки, който се намери записан в Книгата" (Даниил 12:1).

ХРИСТОС - НАШЕ ПРИБЕЖИЩЕ

„Господ ще воюва за вас, а вие ще останете мирни" *(Изход 14:14).*

„С него е ръка от плът, а с нас е Господ, нашият Бог, за да ни помага и да воюва в боевете ни" *(2Летописи 32:8).*

„Това ви казах, за да имате в Мен мир. В света имате скръб, но дерзайте: Аз победих света" *(Йоан 16:33).*

„Те ще воюват срещу Агнето и Агнето ще ги победи, защото е Господар на господарите и Цар на царете; също и тези, които са с Него, са призвани, избрани и верни" *(Откровение 17:14).*

„Кой ще ни отлъчи от Христовата любов? Скръб ли, или страх, или гонение, или глад, или голота, или беда, или меч?" *(Римляни 8:35).*

„Защото всичко, което е родено от Бога, побеждава света; и това е победата, която е победила света - нашата вяра" *(1Йоаново 5:4).*

„Ангелът Господен обгражда от всички страни онези, които Му се боят, и ги избавя" *(Псалм 34:7).*

„В Бога - ще хваля Словото Му - в Бога съм положил упованието си. Няма да се уплаша, какво ще ми стори човек?" *(Псалм 56:4).*

„И в онзи ден ще кажат: Ето, това е нашият Бог, чакахме Го да ни спаси. Това е Господ, чакахме Го. Ще се радваме и ще се веселим в спасението Му" *(Исая 25:9).*

„... вашият Отец благоволи да ви даде царството" *(Лука 12:32).*

„Твоето Слово е светило за крака ми и светлина за пътеката ми" *(Псалм 119:105).*

„Освети ги чрез истината; Твоето Слово е истина" *(Йоан 17:17).*

„Предай на Господа пътя си и се уповавай на Него, и Той ще действа" *(Псалм 37:5).*

„Ще викам към Всевишния Бог, към Бога, моя Благодетел" *(Псалм 57:2).*

„Ти си ми убежище, Ти ме пазиш от беда, с песни на спасение ме обкръжаваш" *(Псалм 32:7).*

„Господ запазва верните" *(Псалм 31:23).*

„Никакво зло няма да те сполети, нито язва ще се приближи до шатрата ти" *(Псалм 91:10).*

„Защото гневът Му е за миг, а благоволението Му е за живот; вечер пренощува плач, а сутринта е радост" *(Псалм 30:5).*

жиите обещания и сърцето на безкрайната Любов не би могло да отхвърли молбата на грешника. Като доказателство за победата му и като насърчение и други да подражават на примера му, неговото име е променено: то вече няма да напомня за греха му, а ще ознаменува неговата победа. А фактът, че Яков е надделял над Бога, е увереност, че ще надделее и над хората. **Той вече не се бои да се изправи пред гнева на своя брат, защото Господ е неговата защита.**

Сатана е обвинил Яков пред Божиите ангели,
618 изисквайки правото да го унищожи заради греха му. Сам той е подбудил Исав да тръгне срещу него. През дългата нощ на борба, Сатана се е опитвал да натрапи чувство за вина на патриарха, за да го обезсърчи и той да се пусне от Бога. Яков е докаран почти до отчаяние, но знае, че без помощ от Небето е изгубен. Искрено се е покаял от големия си грях и умолява за Божията милост. **Не иска да се откаже от целта си, но се държи здраво за Ангела и настойчиво моли с искрени, мъчителни ридания, докато не постига победа.**

Както повлиява на Исав да тръгне срещу Яков, Сатана по същия начин ще подбужда нечестивите да унищожат Божия народ във времето на скръбта. И както обвинява Яков, така ще налага своите обвинения и срещу Божия народ. Той смята хората в света за свои поданици, но малката група, която спазва Божиите заповеди, се противопоставя на неговото върховенство. Ако би могъл да ги заличи от земята, тържеството му би било пълно. Той вижда, че ги пазят свети ангели и заключава, че греховете им са опростени. Но не знае дали случаите им са решени в небесното светилище. Познава с абсолютна точност греховете, които ги е изкушил да извършат, и ги представя пред Бога изключително преувеличено, твърдейки, че те заслужават точно колкото него да бъдат изключени от Божието присъствие. Заявява, че Бог няма да бъде справедлив, ако прости техните грехове, а убие него и ангелите му. Изисква ги като своя плячка и настоява да бъдат предадени в ръката му за унищожение.

Докато Сатана обвинява Божия народ заради греховете им, Господ допуска те да бъдат изпитани до крайност. Доверието им в Бога, тяхната вяра и твърдост ще бъдат подложени на жестоко изпитание. Когато си спомнят миналото, надеждите им рухват, защото в целия си живот могат да открият съвсем малко добро. Осъзнават напълно своите слабости и недостойнство. Сатана се опитва да ги ужаси
619 с мисълта, че случаят им е безнадежден, че петната от осквернението им никога няма да бъдат измити. Надява се да разруши вярата им, за да се поддадат на изкушенията му и да се откажат от верността си към Бога.

Въпреки че Божият народ ще бъде обкръжен от желаещи тяхното унищожение врагове, мъката, която изпитват, не е страхът от гонения заради истината. Те се боят, че не са се покаяли от всеки грях и че заради някой техен недостатък няма да постигнат изпълнението на обещанието на Спасителя: „Аз ще те опазя от часа на изпитанието, което ще дойде върху цялата вселена“ (Откр. 3:10). О, ако можеха да са сигурни в прошката, те не биха потръпнали от никакво изтезание или смърт. Но ако се окажат недостойни и изгубят своя живот заради собствените си дефекти на характера, тогава святото Божие име би било опозорено.

Отвсякъде чуват за заговори и предателства и виждат активното действие на бунта. В тях се заражда силно желание, искрен копнеж на душата това страшно отстъпничество да бъде прекратено и да се сложи край на порочността на нечестивите. Но докато умоляват Бога да възпре бунта, те правят това с остри самообвинения, че самите те не са проявили повече сила да се съпротивят и да отблъскват могъщата приливна вълна на злото. Усещат, че ако винаги са използвали всичките си способности в служба на Христос, вървейки от сила към сила, армиите на Сатана биха имали по-малко мощ над тях.

Те съкрушават душите си пред Бога, като посочват покаянието си в миналото за многото свои грехове и се позовават на обещанието на Спасителя: „Нека се хване за силата Ми, да сключи мир с Мен! Мир нека сключи с Мен!“ (Ис. 27:5). Вярата им не отслабва, когато не получават незабавен отговор на молитвите си. **Макар че преживяват най-остро безпокойство, страх и отчаяние, не престават да се молят.** Хващат се за Божията сила, както Яков
се хваща за Ангела, и душата им вика: „Няма да те 620
пусна, докато не ме благословиш“.

Ако Яков преди това не се бе покаял за греха си (да получи първородството с измама), Бог не би послушал неговата молитва и не би запазил милостиво живота му. **Също така и във времето на скръбта, ако Божиите люде си спомнят за свои неизповядани грехове, докато са измъчвани от страх и терзания, биха били победени. Отчаянието би погълнало тяхната вяра и те не биха имали смелост да умоляват Бога за избавление. Но макар да чувстват дълбоко недостойнството си, те нямат за разкриване никакви прикрити дела. Греховете им са минали преди това през Съда и са били зали-**

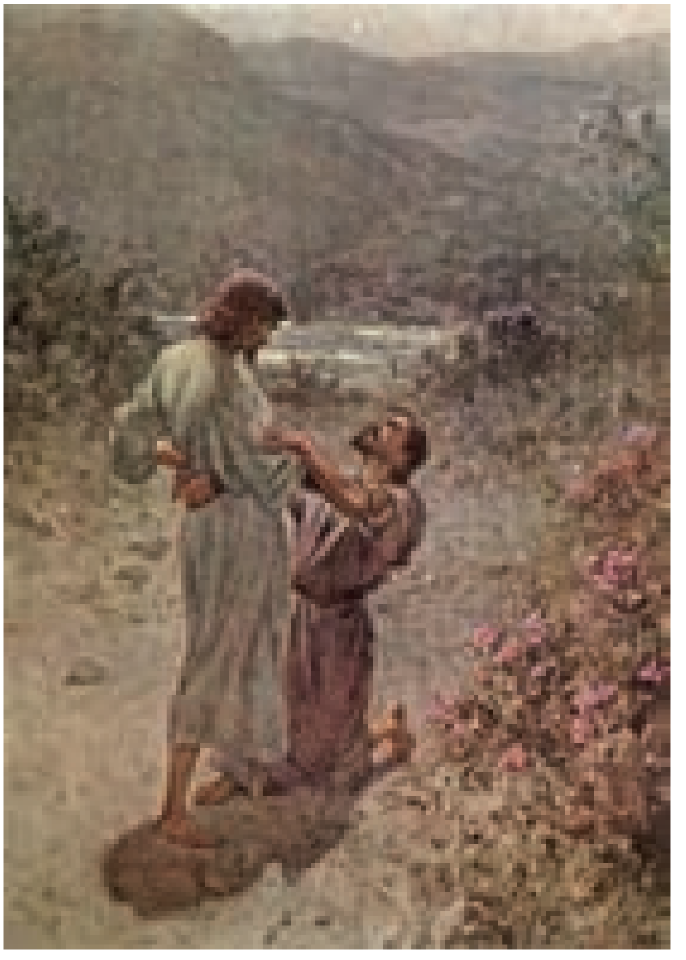

ЯКОВ СЕ БОРИ С АНГЕЛА

„А Яков остана сам. И някой се бореше с него до зазоряване. И като видя, че не му надви, се допря до ставата на бедрото му и ставата на бедрото на Яков се измести, като се бореше с него. Тогава каза: Пусни ме, защото се зазори. А Яков каза: Няма да те пусна, докато не ме благословиш. А той му каза: Как ти е името? Отговори: Яков. А той каза: Няма да се наричаш вече Яков, а Израел, защото си бил в борба с Бога и с хора и си надвил. А Яков го попита, като каза: Моля те, кажи ми името си. А той каза: Защо питаш за името ми? И го благослови там. И Яков нарече мястото Фануил [Божие лице], защото си казваше: Видях Бога лице в лице и душата ми беше спасена" (Битие 32:24-30).

чени, и те не могат да си ги спомнят.

Сатана кара много хора да вярват, че Бог ще пренебрегне неверността им в малките житейски неща, но чрез отношението Си към Яков Господ показва, че в никакъв случай няма да одобрява или да търпи злото. **Всички, които се опитват да извиняват или да прикриват греховете си (и по този начин те остават записани в Небесните книги като неизповядани и неопростени), ще бъдат победени от Сатана.** Колкото по-възвишено е тяхното изповедание и по-почтен пост заемат, толкова по-сериозно гледа Бог на тяхното поведение и толкова по-сигурно е тържеството на големия им противник. **Тези, които отлагат своята подготовка за Божия ден, не могат да наваксат във време на скръб или когато и да било по-късно.** Случаите на всички такива хора са безнадеждни.

Формалните християни, които се изправят пред тази последна страшна битка неподготвени, в отчаянието си ще изповядат своите грехове с мъчителни терзания, докато нечестивите ще тържествуват заради тяхното отчаяние. Тези изповеди по същество са същите като на Исав или на Юда Искариот. Изказващите ги оплакват последиците от престъплението, а не вината за него. Не усещат никакви истински угризения на съвестта, никакво отвращение от злото.
621 Признават греха си поради страх от наказанието, но – също като фараона в древността – биха се върнали към открито неподчинение спрямо Небето, ако наказанието би било отменено.

Историята на Яков дава увереност и във факта, че Бог няма да отхвърли хората, които са били измамени, изкушени и подлъгани в грях, но са се върнали при Него в истинско покаяние. Докато Сатана се опитва да унищожи тази група, Бог ще изпраща ангелите Си да ги утешават и предпазват в опасно време. Атаките на Сатана са жестоки и решителни, заблудите му са ужасни, но очите на Господа са върху Неговия народ и ушите Му слушат техните ридания. Страданията им са големи, пламъците на пещта сякаш ще ги погълнат, но Изкупителят ще ги извади като „злато, пречистено през огън". Божията любов към децата Му във времето на най-жестоко изпитание е точно толкова силна и нежна, както в дните на най-слънчевото им спокойствие. Но за тях е наложително да преминат през огъня на пещта. Светското в тях трябва да бъде изгорено, за да може да отразяват съвършено образа на Христос.

Стоящият пред нас период на отчаяние и скръб ще изисква вяра, която може да понесе изтощение, забавяне и глад – вяра, която няма да отпадне, колкото и жестоко да бъде изпитана. Благодатното време е дадено, за да могат всички да се подготвят за този момент. Яков побеждава, защото е упорит и непоколебим. Неговата победа е доказателство за силата на настойчивата молитва. Всички, които се хващат за Божиите обещания подобно на него и са така искрени и упорити, какъвто е той, ще постигнат успех също като него. **Хората, които не желаят да се отрекат от себе си, да се смирят пред Бога, да се молят дълго и сериозно за благословенията Му, няма да ги получат. Борбата с Бога – колко малко вярващи знаят какво представлява тя! Колко малко от тях се хващат за Него здраво, с цялата сила на душата си.** Когато неописуемите вълни на отчаянието се надигат срещу молителя, колко малко хора се държат с непоклатима вяра за Божиите обещания!

Имащите малка вяра сега са най-много застра- 622 **шени да отпаднат пред силата на сатанинските заблуди и пред указа за насилие над съвестта.** И дори да издържат изпитанието, те ще бъдат потопени в още по-дълбоко отчаяние и мъка във времето на скръбта, защото не са си изградила навика да се доверяват на Бога. Ще бъдат принудени да усвоят уроците на вярата, които са пренебрегвали, под страшния натиск на обезсърчението.

Сега е моментът да опознаем Бога, като изпитваме обещанията Му. Ангелите записват всяка сериозна и искрена молитва. Необходимо е по-скоро да се откажем от егоистичните удоволствия, отколкото да пренебрегнем общуването с Бога. Най-дълбоката нищета и най-голямото себеотрицание с Неговото одобрение са за предпочитане пред богатства, почести, охолство и приятелства без него. **Трябва да си отделяме време за молитва. Ако допуснем съзнанието ни да бъде погълнато от светски интереси, Господ може да ни осигури време, като ни отнеме идолите от злато, къщи или плодородни земи.**

Младите хора няма да бъдат подведени да съгрешат, ако отказват да тръгнат по всеки път, който не биха могли да помолят Бог да благослови. Ако вестителите, носещи последното предупреждение към света, се молеха за Божието благословение не равнодушно, апатично и лениво, но ревностно и с вяра – като Яков, те биха имали много опитности, за които да кажат: „Видях Бога лице в лице и душата ми беше спасена" (Бит. 32:30). Биха били счетени от Небето за князе, достатъчно силни, за да побеждават.

Скоро върху нас ще се разрази „време на скръб, каквато никога не е била", и ще имаме нужда от опитност, която сега нямаме и която мно-

зина са твърде мързеливи да придобият. Често се случва нещастието да е било по-голямо в представите ни, отколкото е в действителност; но това не важи за стоящата пред нас криза. И най-живото въображение не може да си представи силата на изпитанието, когато **всяка душа ще застане сама пред Бога.** Макар Ной, Даниил и Йов да са живели на земята, 623 „жив съм Аз, казва Господ БОГ – нито син, нито дъщеря щяха да избавят; чрез правдата си те щяха да избавят само своите си души“ (Ез. 14:20).

Сега, докато нашият велик Първосвещеник извършва умилостивение за нас, трябва да се стремим да станем съвършени в Христос. Спасителят не би могъл да бъде накаран да се поддаде на силата на изкушението дори в мислите Си. Сатана открива обаче място в човешките сърца, където може да се закрепи: някое подхранвано греховно желание, от което изкушенията черпят силата си. Но Христос заявява за Себе Си: „Иде князът на (този) свят; и той няма нищо в Мен“ (Йоан 14:30). Сатана не може да открие нищо в Божия Син, което да му даде възможност да спечели победа. Той е опазил заповедите на Своя Отец и в Него няма никакъв грях, от който лукавият да се възползва. **В това състояние трябва да бъдат и хората, които ще устояват във времето на скръбта.**

Именно в този живот трябва да се отделим от греха чрез вяра в изкупителната кръв на Христос. Нашият скъпоценен Спасител ни кани да се свържем с Него, да обединим слабостта си с Неговата сила, незнанието си – с Неговата мъдрост, недостойнството си – с Неговите заслуги. Божието провидение е училището, в което трябва да се научим да бъдем кротки и смирени като Исус. **Господ постоянно поставя пред нас не пътя, който ние бихме избрали и който ни изглежда по-лесен и приятен, но истинските цели в живота.** От нас зависи да приемаме средствата, избрани от Небето, за да приведем характера си в хармония с Божествения образец. **Никой не може да пренебрегва или да отлага това дело, без да изложи душата си на най-страшната опасност.**

Във видение апостол Йоан чува силен глас от Небето да възкликва: „Горко на вас, земя и море, защото дяволът слезе при вас много разярен, понеже знае, че му остава малко време“ (Откр. 12:12). Страшни са сцените, които предизвикват това възклицание на небесния глас. Гневът на Сатана става все по-стра- 624 шен с приближаването на края. Неговите измами и разрушителна мощ ще достигнат кулминацията си във времето на скръбта.

Скоро в небето ще се появяват страшни гледки от свръхестествен характер, които разкриват силата на вършещи чудеса демони. Сатанинските духове ще отиват при земните управници в целия свят, за да ги държат в заблуда и да ги подтикват да се присъединят към Сатана в последната му битка срещу Небесното управление. Чрез чудотворните сили ще бъдат измамвани както управляващите, така и поданиците. **Ще се издигнат хора, претендиращи, че са самият Христос и изискващи титлата и поклонението, които принадлежат на Изкупителя на света. Те ще извършват невероятни чудеса на изцеление и ще твърдят, че имат откровения** от Небето, които противоречат на свидетелствата от Писанията.

Като кулминация на великата драма на измамата, самият Сатана ще се представи за Христос. Църквата отдавна твърди, че очаква Пришествието на Спасителя като връх на своите надежди. Сега големият измамник представя нещата така, сякаш Христос е дошъл. На различни места по земята Сатана се явява сред хората като величествено същество с ослепителен блясък, наподобяващо описанието на Божия Син, дадено от Йоан в Откровение (Откр. 1:13-15). **Обкръжаващата го слава надминава всичко, което очите на смъртен човек някога са виждали. Тържествуващ вик отеква във въздуха: „Христос е дошъл! Христос е дошъл!“. Хората падат по лице в преклонение пред него**, докато той издига ръце и ги благославя, както Христос е благославял учениците Си, докато е бил на земята. Гласът му е нежен и тих, но изключително мелодичен. С благ и състрадателен глас той изговаря някои от същите благодатни небесни истини, които изрича и Спасителят. Лекува болестите на хората, а **след това, присвоявайки си властта на Христос, твърди, че е променил съботата в неделя и заповядва на всички да почитат деня, който той е благословил. Заявява, че хората, които упорстват в спазването на седмия ден,** 625 **опозоряват името му, защото отказват да слушат ангелите,** които им изпраща със светлина и истина. **Това е изключително силна, почти непреодолима измама.** Подобно на заблудените от Симон Магьосника самаряни, тълпите – от най-малък до най-голям – се вслушват в това вълшебство и казват: „Този е великата Божия сила“ (Деян. 8:10).

Но Божият народ няма да бъде заблуден. Ученията на фалшивия Христос не са в съгласие с Писанието. Благословението му е произнесено над поклонниците на звяра и неговия образ - над същата група хора, върху която според Библията ще се излее непримесеният с милост Божи гняв.

КОГАТО БЛАГОДАТНОТО ВРЕМЕ ПРИКЛЮЧИ И ЯЗВИТЕ ЗАПОЧНАТ ДА ПАДАТ, САМО ТЕЗИ, КОИТО СА СКРИТИ В ХРИСТОС, ЩЕ УСТОЯТ.

ГОЛЯМАТА ТРАГЕДИЯ Е, ЧЕ ТОЛКОВА МНОГО ХОРА НЕ ЖЕЛАЯТ СПАСЕНИЕТО, КОЕТО БОГ ДАВА ДАРОМ.

ВЪВ ВРЕМЕТО НА НАСТОЯЩАТА ВЪЗМОЖНОСТ, ПРЕДИ БЛАГОДАТНОТО ВРЕМЕ ДА СВЪРШИ ЗАВИНАГИ, НЯМА ЛИ ДА ОТИДЕШ ПРИ НЕГО - ОЩЕ СЕГА - И ДА ГО ПОМОЛИШ ЗА ПРОЩЕНИЕ, КАТО МУ ПОЗВОЛИШ ДА ПРЕМАХНЕ ГРЕХОВЕТЕ ТИ ЧРЕЗ ДАВАЩАТА СИЛА БЛАГОДАТ? БОГ ТЕ ПРИЗОВАВА ОЩЕ СЕГА.

ТОВА Е ТВОЯТА ВЪЗМОЖНОСТ. ЩЕ ИМАШ ЛИ ОЩЕ МНОГО ТАКИВА ВЪЗМОЖНОСТИ?

СЛЕД КАТО СТАНЕ ПРЕКАЛЕНО КЪСНО ЗА ОТМЯНА, ПРИСЪДАТА ЩЕ БЪДЕ ИЗПЪЛНЕНА.

„Понеже казахте: Сключихме завет със смъртта и направихме договор с Шеол - когато заливащото бедствие минава, да не дойде до нас, защото си направихме лъжата прибежище и се скрихме в измамата” (Исая 28:15).

„Ще направя правосъдието мерителна връв и правдата - везна; и градушка ще помете прибежището при лъжата и води ще залеят скривалището. Заветът ви със смъртта ще бъде унищожен и договорът ви с Шеол няма да устои. Когато заливащото бедствие минава, ще бъдете стъпкани от него” *(Исая 28:17, 18).*

Освен това на **Сатана не е позволено да имитира начина на Христовото Пришествие. Спасителят е предупредил Своя народ срещу тази измама и е предсказал ясно как ще стане то.** „… ще се появят лъжехристи и лъжепророци, които ще покажат големи знамения и чудеса, така че да заблудят, ако е възможно, и избраните (…) И така, ако ви кажат: Ето, Той е в пустинята! – не излизайте, или: Ето, Той е във вътрешните стаи! – не вярвайте. Защото както светкавицата излиза от изток и се вижда чак до запад, така ще бъде Пришествието на Човешкия Син“ (Мат. 24:24-27, 31; 25:31; Откр. 1:7; 1 Сол. 4:16, 17). **Няма никакъв начин да се фалшифицира това идване. То ще стане известно навсякъде – ще бъде видяно от целия свят.**

Само хората, усърдно изучавали Писанията и приелите любовта към истината, ще бъдат предпазени от мощната заблуда, която ще очарова целия свят. Чрез библейските свидетелства те ще открият измамника под маската му. Дошло е времето да бъдат изпитани всички. Истинският християнин ще се открие именно чрез пресяването, предизвикано от изкушението. **Дали Божият народ днес е така твърдо вкоренен в истината, че да не се повлияе от това, което вижда и чува? Дали в тази криза ще се държи за Библията и само за Библията?** Ако може, Сатана ще попречи на Божиите люде да се подготвят да устоят в онзи ден. Така ще организира нещата, че
626 да затруднява пътя им, да ги оплита със земни богатства, да ги кара да носят тежък, изтощителен товар, за да може сърцата им да са претоварени с житейски грижи и денят на изпитанието да ги постигне неочаквано, като крадец.

Тъй като указът, издаден от различните християнски власти срещу пазителите на Божиите заповеди, ще изключи закрилата на правителството и ще ги остави в ръцете на желаещите унищожението им, Божият народ ще бяга от градовете и селата и ще се събира на групички, в най-усамотените и пусти места. Мнозина ще намерят убежище в непристъпни планински местности. Също като християните от долините на Пиемонт, те ще направят високите места на земята свои светилища и ще благодарят на Бога за „непристъпните скали“ (Ис. 33:16). Но много хора от всички нации и класи – висши и нисши, богати и бедни, черни и бели – ще бъдат предадени на изключително несправедливо и жестоко робство. Възлюбените от Бога ще бъдат дни наред измъчвани и оковавани във вериги, затваряни зад решетки, осъждани на смърт, а някои очевидно оставени да умират от глад в мрачни и отвратителни затвори. Няма да има човешко ухо, отворено да чуе стенанията им; няма да има човешка ръка, готова да се протегне за помощ.

Ще забрави ли Господ Своя народ в този мъчителен час? Забравил ли е за Ной, когато е нанасял възмездието върху предпотопния свят? Забравил ли е за Лот, когато от небето е падал огън, за да изгори градовете в равнината? Забравил ли е за Йосиф, който е бил обграден от египетските идолопоклонници? Забравил ли е за Илия, когато клетвата на Йезавел го е заплашвала с участта на вааловите пророци? Забравил ли е Еремия в мрачната яма на затвора? Забравил ли е тримата достойни младежи в горящата пещ? Или Даниил – в рова на лъвовете?

„Сион каза: Господ ме е оставил и Господ ме е забравил. Може ли жена да забрави кърмачето си, да не се смили над рожбата на утробата си? **Дори и тези да забравят, Аз пак няма да те забравя. Ето, на дланите Си съм те врязал“** (Ис. 49:14-16). „Така казва Господ на войнствата: (…) който докача вас,
докача зеницата на окото Му“ (Зах. 2:8). 627

Враговете им може да ги хвърлят в затвор, но неговите стени не могат да прекъснат общуването между душите и Христос. Този, Който вижда всяка тяхна слабост, Който познава всяко изпитание, стои над всички земни сили. Ангели ще идват при тях в самотните им килии, донасяйки им светлина и мир от Небето. Затворът ще стане като дворец, защото там ще обитават богатите с вяра; и мрачните стени ще бъдат огрени от небесна светлина както, когато Павел и Сила се молят и пеят хвалебни песни посреднощ в затвора във Филипи.

Бог ще нанесе съдбите Си върху онези, които се опитват да угнетяват и да унищожат Неговия народ. Божието дълготърпение към нечестивите ги прави дръзки в греха, но продължителното забавяне на тяхното възмездие не го прави по-малко сигурно. „Господ ще стане както на хълма Ферасим, ще се разгневи както в долината Гаваон, за да извърши делото Си, чудното Си дело, и да извърши работата Си, удивителната Си работа“ (Ис. 28:21). За нашия милостив Бог наказанието е нещо несвойствено. „Жив съм Аз, заявява Господ Бог – нямам благоволение в смъртта на безбожния, а да се обърне безбожният от пътя си и да живее!“ (Ез. 33:11). Господ е „състрадателен и милостив, дълготърпелив и много милостив, и истинен (…) прощава беззаконие, престъпление и грях.“ Обаче Той „никак не оставя ненаказан виновния“. „Господ е дълготърпелив и велик в сила и никак няма да изкара невинен виновния“ (Наум 1:3). Чрез страшни и справедливи съдби

ще защити Той авторитета на Своя потъпкан Закон. За строгостта на отплатата, очакваща престъпника, може да се съди по това, че Господ не желае и не бърза да изпълни справедливата присъда. Хората, които Той изчаква толкова дълго време и не желае да порази, докато не са препълнили мярката на греха си по Негова преценка, най-накрая ще изпият чашата на Божия гняв, непримесена с милост.

Когато Христос приключи посредничеството Си в светилището, ще се излее яростният гняв, с който са заплашени поклонниците на звяра и на образа му, получили неговия белег (Откр. 14:9, 10).
628 Язвите, поразили Египет при освобождаването на Израел, са подобни по естество на по-страховитите и по-широко разпространени наказания над света непосредствено преди окончателното освобождаване на Божия народ. Когато описва тези ужасни бедствия, авторът на Откровение казва: „И се появи лоша и люта рана по онези хора, които носеха белега на звяра и които се покланяха на неговия образ" (Откр. 16:2). Морето „стана като кръв на мъртвец и всяка жива душа в морето умря" (ст. 3). А „третият ангел изля чашата си в реките и във водните извори; и водата им стана кръв" (ст. 4; вж. още ст. 5, 6, 8, 9). Колкото и да са ужасни тези бедствия, Божията справедливост е напълно основателна. Божият ангел заявява: „Праведен си Ти, Пресвети (…) затова, че си отсъдил така; понеже те проляха кръвта на светиите и на пророците, Ти си им дал да пият кръв; защото те заслужават това" (Откр. 16:2-6, 8, 9). **Осъждайки Божия народ на смърт, те така действително са си навлекли вината за тяхната кръв, както ако биха я пролели със собствените си ръце.** По същия начин Христос обявява, че евреите по Негово време са виновни за кръвта на всички свети хора, пролята от дните на Авел, защото те притежават същия дух и вършат същото дело, като убийците на пророците.

При следващата язва се дава сила на слънцето „да гори хората с огън. И хората се опекоха от голямата горещина" (Откр. 12: 2-6, 8, 9). Пророците описват по следния начин състоянието на земята в това страшно време: „Земята жалее (…) защото жетвата на полето загина (…) всичките полски дървета изсъхнаха; да, пресъхна радостта на човешките синове (…) Семената изгниха под буците си, житниците опустяха (…) Как стене добитъкът! Стадата говеда се скитат, защото нямат пасбище (…) пресъхнаха водните потоци и огън пояде пасбищата на степта" (Йоил 1:10-12, 17-20). "И в оня ден, казва Господ Йехова, храмовите песни ще бъдат виения, защото труповете ще бъдат много; навсякъде ще ги изхвърлят мълчешком" (Амос 8:3).

Тези язви не са в глобален мащаб, иначе земните 629 **обитатели биха били напълно унищожени. Въпреки това ще са най-ужасните бедствия, познати някога на човека.** Всички наказания, нанесени на човека преди края на благодатното време, са били примесени с милост. Изкупителната кръв на Христос е предпазвала грешника от пълната мярка на възмездието за вината му. Но в последния съд гневът се излива, без да е примесен с милост.

В онзи ден тълпите ще пожелаят закрилата на Божията милост, която толкова дълго време са презирали. „Ето, идват дни, заявява Господ Бог, когато ще изпратя глад на земята – не глад за хляб, нито жажда за вода, а за слушане на словата на Господа. Ще се скитат от море до море и от север до изток; ще обикалят да търсят Словото на Господа, но няма да го намерят" (Амос 8:11, 12).

Божиите верни няма да избегнат страданията; но макар и преследвани и отчаяни, макар и понасящи лишения и глад, те няма да бъдат оставени да загинат. Този Бог, Който се е погрижил за Илия, няма да отмине нито едно от Своите себеотрицателни чеда. Този, Който знае броя на космите на главите им, ще се погрижи за тях; и във време на глад те ще имат достатъчно. Докато нечестивите умират от глад и епидемии, ангели ще предпазват праведните и ще задоволяват нуждите им. На този, който „ходи праведно", е дадено обещанието: „Хлябът му ще се даде, водата му няма да липсва" (Ис. 33:16). „Сиромасите и бедните, които търсят вода и няма, и езикът им съхне от жажда – Аз, Господ ще ги послушам; Аз, Израелевият Бог, няма да ги оставя" (41:17).

„И да не цъфти смокинята, и да няма реколта по лозите, и да пропадне произведението на маслината, и нивите да не произведат храна, и овцете да изчезнат от кошарата, и да няма говеда в оборите", този, който има страх Божи, „ще се радва в Господа" и ще се весели в Бога на спасението си (Авакум 3:17, 18).

„Господ е твой пазител, Господ е твоя сянка от дясната ти страна. Слънцето няма да те порази денем, нито луната – нощем. Господ ще те пази от всяко зло, ще пази душата ти" (Пс. 121:5-7). „Защото Той ще те избавя от примката на ловеца и от гибелния мор. С перата Си ще те покрива и под крилете Му ще прибегнеш 630 – Неговата истина е щит и защита. Няма да се страхуваш от ужас нощем, нито от стрелата, която лети денем, нито от мор, който ходи в тъмнина, нито от зараза, която опустошава по пладне. Хиляда ще падат от страната ти и десет хиляди – отдясно ти, но до теб няма да стигне. Само ще гледаш с очите

ХРИСТОС ИМА СПЕЦИАЛНА ВЕСТ ЗА ВСИЧКИ ЦЪРКВИ. ЩЕ СЕ ВСЛУШАМЕ ЛИ В НЕЯ?

„Който има ухо, нека слуша какво казва Духът на църквите! На този, който победи, ще дам да яде от дървото на живота, което е (сред) Божия рай” *(Откровение 2:7).*

„Който има ухо, нека слуша какво казва Духът на църквите! На този, който победи, ще дам да яде от скритата манна; ще му дам и бяло камъче, и на камъчето написано ново име, което никой не познава, освен този, който го получава” *(Откровение 2:17).*

„А на този, който победи и който пази Моите дела докрай, ще дам власт над нациите (…) И ще му дам зорницата. Който има ухо, нека слуша какво казва Духът на църквите!” *(Откровение 2:26, 28, 29).*

„Който победи, ще се облече така в бели дрехи и Аз никога няма да излича името му от книгата на живота, а ще изповядам името му пред Моя Отец и пред Неговите ангели. Който има ухо, нека слуша какво казва Духът на църквите!” *(Откровение 3:5, 6).*

„Който победи, ще го направя стълб в храма на Моя Бог и той няма вече да излезе вън; и ще напиша на него Името на Моя Бог и името на града на Моя Бог, новия Ерусалим, който слиза от небето от Моя Бог; ще напиша и Моето ново Име. Който има ухо, нека слуша какво казва Духът на църквите!” *(Откровение 3:12, 13).*

„На този, който победи, ще дам да седне с Мен на Моя престол, както и Аз победих и седнах със Своя Отец на Неговия престол. Който има ухо, нека слуша какво казва Духът на църквите!” *(Откровение 3:2, 22).*

„На жадния ще дам даром от извора на водата на живота (…) А колкото за страхливите, невярващите, нечистите, убийците, блудниците, чародеите, идолопоклонниците и всичките лъжци, техният дял ще бъде в езерото, което гори с огън и сяра. Това е втората смърт” *(Откровение 21:6, 8).*

си и ще видиш възмездието на безбожните. Понеже ти си казал: „ГОСПОД е моето прибежище!“ и си направил Всевишния свое жилище, никакво зло няма да те сполети, нито язва ще се приближи до шатрата ти“ (91:3-10).

Обаче от човешка гледна точка изглежда, сякаш Божият народ скоро ще запечата своето свидетелство с кръвта си, както мъчениците преди тях. Самите те започват да се страхуват, че Господ ги е оставил да паднат от ръката на враговете си. Това е време на ужасни терзания. Ден и нощ викат те към Бога за избавление. **Нечестивите тържествуват и се чуват подигравателни викове: „Къде е сега вярата ви? Защо Бог не ви избавя от ръцете ни, ако наистина сте Негов народ?“.** Но чакащите си спомнят смъртта на Исус на Голгота и подигравателните подвиквания на главните свещеници и управниците: „Други е избавил, а пък Себе Си не може да избави! Той е израелевият Цар! Нека слезе сега от кръста, и ще повярваме в Него“ (Мат. 27:42). Те всички се борят с Бога, подобно на Яков. **На лицата им е отпечатана тяхната вътрешна борба. Всяко лице е побледняло. Не престават обаче да се молят настойчиво.**

Ако хората имаха небесно зрение, биха забелязали групи изключително силни ангели, разположени около онези, които са опазили словото на Христовото търпение. Ангелите наблюдават страданията им със състрадателна доброта и чуват техните молитви. Те очакват само дума от Предводителя си, за да ги изтръгнат от опасността. Но трябва да изчакат още малко. **Божият народ трябва да изпие чашата и да бъде кръстен с кръщението. Самото забавяне, толкова болезнено за тях, е най-добрият отговор на молбите им. Докато се стремят да чакат с доверие Господ да подейства, те трябва да**
631 упражняват вярата, надеждата и търпението, които са проявявали твърде малко в своя религиозен живот. Но заради избраните времето на скръбта ще бъде съкратено. „А Бог няма ли да отдаде правото на Своите избрани, които викат към Него ден и нощ (…) Казвам ви, че ще им отдаде правото скоро“ (Лука 18:7, 8). **Краят ще дойде по-бързо, отколкото хората очакват.** Житото ще бъде събрано и вързано на снопи за Божията житница. Плевелите ще бъдат приготвени като наръч дърва за унищожителния огън.

Верни на дълга си, небесните стражи продължават да бдят. Макар че е издаден общ указ, определящ времето, когато пазителите на Божиите заповеди да бъдат избити, техните врагове на някои места ще изпреварват указа и преждевременно ще се опитват да отнемат живота им. Но никой не може да преодолее могъщите пазители, поставени около всяка предана душа. Някои са нападнати, докато бягат от градовете и селата, но издигнатите срещу тях оръжия се чупят като сламки. Други са защитавани от ангели в образ на войници.

През всички епохи Бог е действал чрез свети ангели, за да помага на Своя народ и да го избавя. Небесните същества вземат дейно участие в човешките дела. Те се явяват облечени в блестящи като светкавица дрехи. Идват като хора в облекло на пътници. Явяват се на вярващи в образ на хора. Почиват си под дъбовете по пладне, сякаш са уморени. Приемат гостоприемството на човешки домове. Действат като водачи на закъснели пътници. Със собствените си ръце разпалват огъня на олтара. Отварят вратите на затвора и освобождават Господните служители. Облечени в небесно облекло, те идват да отместят камъка от гробницата на Спасителя.

Ангелите често идват като хора в събранията на праведните, посещават събиранията и на нечестивите, както са ходили в Содом, за да отбележат делата им и да решат дали са преминали границата на Божието дълго търпение. **Господ обича да показва милост; и заради малцината, които наистина Му служат, задържа бедствията и продължава пе-**
риода на мир за множествата. Грешащите срещу 632
Бога изобщо не съзнават, че дължат живота си на малцината верни, които те обичат да осмиват и угнетяват.

Макар управниците на този свят да не го знаят, често в техните заседания говорят ангели. Човешки очи ги гледат, човешки уши ги слушат, човешки устни се противопоставят на техните предложения и се подиграват на съветите им, човешки ръце ги посрещат с удари и насилие. В съвещателните и съдебните зали тези небесни пратеници показват, че познават изключително добре човешката история. Те са по-добре подготвени да защитават каузата на угнетените и от най-способните и красноречиви адвокати. Осуетяват планове и пречат на злодеяния, които биха забавили изключително много Божието дело и биха причинили огромни страдания на Божия народ. В момент на опасност и бедствие „ангелът Господен обгражда от всички страни онези, които Му се боят, и ги избавя“ (Пс. 34:7).

Божият народ с искрен копнеж очаква знаменията за идването на своя Цар. Когато запитват стражите: „Колко е часът на нощта?“, те отговарят решително: „Утрото иде, а също и нощта“ (Ис. 21:11, 12). Светлината блещука върху облаците над планинските върхове. Скоро Божията слава ще се открие.

Слънцето на Правдата ще заблести. Утрото и нощта са съвсем близо – началото на безкрайния ден за праведните и спускането на вечна нощ за нечестивите.

Докато терзаещите се души отправят настоятелни молби към Бога, завесата, отделяща ги от невидимия свят, сякаш се отдръпва. Небесата искрят от зората на вечния ден и думите стигат до ушите им като мелодия на ангелска песен: „Бъдете предани докрай. Помощта е близо“. Христос, Всемогъщият Победител, подава на изтощените си войници корона от безсмъртна слава и от полуотворените порти се чува гласът Му: „И ето, Аз съм в вас. Не бойте се! Познавам всички ваши скърби. Понесъл съм печалта ви. Вашата борба не е срещу непобедени врагове. Аз водих битката заради вас и в Моето име сте повече от победители“.

Скъпият Спасител ще ни изпрати помощ
633 **точно когато имаме нужда от нея. Пътят към небето е осветен от Неговите стъпки. Всеки трън, който е наранил нозете ни, е наранил и Неговите. Всеки кръст, който сме призовани да носим, Той е понесъл преди нас.** Господ допуска борбите, за да подготви душата за мира. **Времето на скръбта е страшно изпитание за Божия народ, но е време всеки истински вярващ да погледне нагоре и чрез вяра да види дъгата на обещанието, която го обкръжава.**

„Откупените на Господа ще се върнат и ще дойдат в Сион с ликуване; вечна радост ще бъде на главите им, ще придобият веселие и радост, скръб и въздишане ще побегнат. Аз, Аз съм, Който ви утешавам. Кой си ти, че се боиш от човек, който умира, и от човешки син, който ще стане като трева, а си забравил Господа, Който те е направил (…) И непрестанно, цял ден се страхуваш от яростта на притеснителя, когато се готви да унищожи? Къде е яростта на притеснителя? Скоро ще бъде развързан и няма да умре в рова и няма да му липсва хлябът му. Защото Аз съм Господ, твоят Бог, Който вълнува морето и вълните му бучат; Господ на войнствата е името Му. Сложих словата Си в устата ти и те покрих със сянката на ръката Си (…)

Затова, чуй сега това ти, окаяна и пияна, но не от вино! Така казва твоят Господ, Господ, твоят Бог, Който защитава делото на народа Си: Ето, взех от ръката ти чашата на опиването, чашата, блюдото на яростта Си – няма да я пиеш повече. А ще я сложа в ръката на мъчителите ти, които казаха на душата ти: Падни по лице, за да минем отгоре! И ти си сложила гърба си като земя и като улица за онези, които минават“ (Ис. 51:11-16; 21-23).

Божиите очи, виждащи през вековете, са съсредоточени върху кризата, с която Неговият народ се сблъсква, когато земните власти ще се съюзят срещу тях. Като пленници в изгнание, те ще се страхуват от гладна или насилствена смърт. **Но Светият, Който разделя Червеното море пред Израел, ще прояви могъщата Си сила и ще прекрати плена им.** „Те ще бъдат Мои, казва Господ на войнствата, Мое притежание в деня, който ще направя; и ще ги щадя,
както човек щади сина си, който му служи“ (Мал. 634
3:17). **Ако кръвта на Христовите верни свидетели се пролее в този момент, тя не би била семе, което да даде плод за Бога, както кръвта на мъчениците.** Тяхната преданост не би била свидетелство, което да убеди другите в истината, защото закоравялото сърце е отблъсквало вълните на милостта, докато те вече са престанали да се връщат. Ако сега праведните бъдат оставени на произвола на враговете им, това би било победа за княза на мрака. Псалмистът казва: „В злия ден Той ще ме скрие в скинията Си, ще ме покрие в скривалището на шатъра Си“ (Пс. 27:5). Христос казва: „Иди, народе Мой, влез в скришните си стаи, и затвори вратите си след себе си; скрий се за един малък миг, докато премине гневът. Защото ето, Господ излиза от мястото Си, за да накаже жителите на земята за беззаконието им“ (Ис. 26:20, 21). **Славно ще бъде избавлението на онези, които търпеливо са чакали идването Му и чиито имена са записани в книгата на живота.**

„Който върши неправда, нека върши още неправда; и който е нечист, нека бъде още нечист; и праведният нека върши още правда; и светият нека още се освещава. Ето, идвам скоро и Моята награда е с Мен, и ще отплатя на всекиго според делата му“ (Откровение 22:11, 12).

40 глава

Идещият Цар

Освобождението на Божия народ

Небето знае за предстоящата криза и точно в нейния разгар Бог ще се намеси. В книгата „Откровение“ има ужасяващи пророчества, които се отнасят за нашето време и това, което предстои да се случи. **Научете нещо повече за времето, когато защитата на човешките закони ще бъде оттеглена от тези, които почитат Божието слово,** и ще се появи желание за тяхното унищожаване.

Научете нещо повече за предстоящото време, когато небесният свод ще бъде изпълнен с ярка светлина при Исусовото завръщане, за да вземе Своите Си, а образът Му ще засенчи яркостта на слънцето. Царят на царете слиза върху облак, покрит с пламтящ огън.

Когато закрилата на човешките закони бъде
635 **оттеглена от почитащите Божия закон, по едно и
също време в различни страни ще възникне движение за унищожаването им.** Щом определеното
в указа време наближи, хората ще се уговорят да изкоренят омразната секта. Решено е в една нощ да се нанесе големият удар, който напълно ще смълчи непримиримия и укоряващ глас на инакомислещите.

Божият народ – някои в затворнически килии, други - скрити в уединени места в горите и планините – все още умоляват за Божията защита, докато навсякъде групи въоръжени мъже, подбуждани от хиляди зли ангели, се подготвят за смъртоносното дело. **Точно в този момент на смъртна опасност израелевият Бог ще се намеси за спасение на Своите избрани.** Така казва Господ: „У вас ще има песен както в нощта на свят празник, и радост на сърцето, както когато тръгват (…) да дойдат на ГОСПОДНИЯ хълм, при Канарата Израелева. И ГОСПОД ще направи да се чуе славният Му глас и да се види слизането на ръката Му с яростен гняв и с пламък на огън пояждащ, с пороен дъжд, с буря и градушка от камъни“ (Ис. 30:29, 30).

**Тълпи зли хора с победни викове, подигравки
и проклятия са готови да сграбчат плячката си,
когато ето, върху земята пада гъст мрак, по-дъл-**
636 **бок от нощната тъмнина.** След това дъга, сияеща
със славата от Божия трон, се простира по цялото небе и сякаш обгражда всяка молеща се група. Беснеещите тълпи се заковават на място. Подигравателните им викове заглъхват. **Забравят обектите на убийствената си ярост. С ужасни и страшни предчувствия се взират в символа на Божия завет и копнеят да се скрият от непоносимия за тях блясък.**

Божият народ чува ясен и мелодичен глас, който изговаря думите: „Погледнете нагоре!“. Повдигайки очи към небето, те виждат дъгата на обещанието. Черните беснеещи облаци, които покриват небесния простор, се разделят; подобно на Стефан, те се взират напрегнато в небето и виждат Божията слава и Човешкия Син, седнал на престола Си. В тази Божествена фигура те разпознават белезите на Неговото унижение, а от устните Му чуват молбата, отправена към Отец и светите ангели: „Желая, където съм Аз, да бъдат с Мен и тези, които си Ми дал“ (Йоан 17:24). Чува се отново мелодичен и триумфиращ глас, който казва: „Те идват! Те идват! Свети, без вина и неосквернени. Те опазиха словото на Моето търпение. Ще ходят сред ангелите“. И тогава от бледите и треперещи устни на тези, които са опазили своята вяра, прозвучава вик на победа.

Полунощ е, когато Бог изявява силата Си да спаси Своя народ. Слънцето се появява в пълния си блясък. Знамения и чудеса следват бързо едно подир друго. Нечестивите гледат сцената с ужас и почуда, докато праведните следят с тържествена радост белезите на своето освобождение. Всичко в природата излиза от естествения си ход. Реките престават да текат. Появяват се тъмни, гъсти облаци и се блъскат един в друг. **Сред разбушуваните небеса има едно ясно място на неописуема слава, откъдето прозвучава Божият глас, като звук от много води, и казва: „Свърши се!“** (Откр. 16:17, 18).

**Този глас разтърсва небето и земята. Става
мощно земетресение,** „каквото не е било, откакто
има човек на земята – такъв голям трус, толкова
силен“ (Откр. 16:17, 18). Небето сякаш се отваря
и затваря като книга. През него прозира славата от 637
Божия трон. Планините се тресат като тръстики от вятъра и навсякъде се търкалят безформени парчета скали. Надига се вой като от наближаваща буря. Морето беснее. Писъкът на урагана звучи като глас на демони, сеещи смърт. **Цялата земя се надига и нагъва като морски вълни. Повърхността ѝ се разпуква. Самите ѝ основи се разклащат.** Потъват цели планински вериги. Изчезват населени острови.

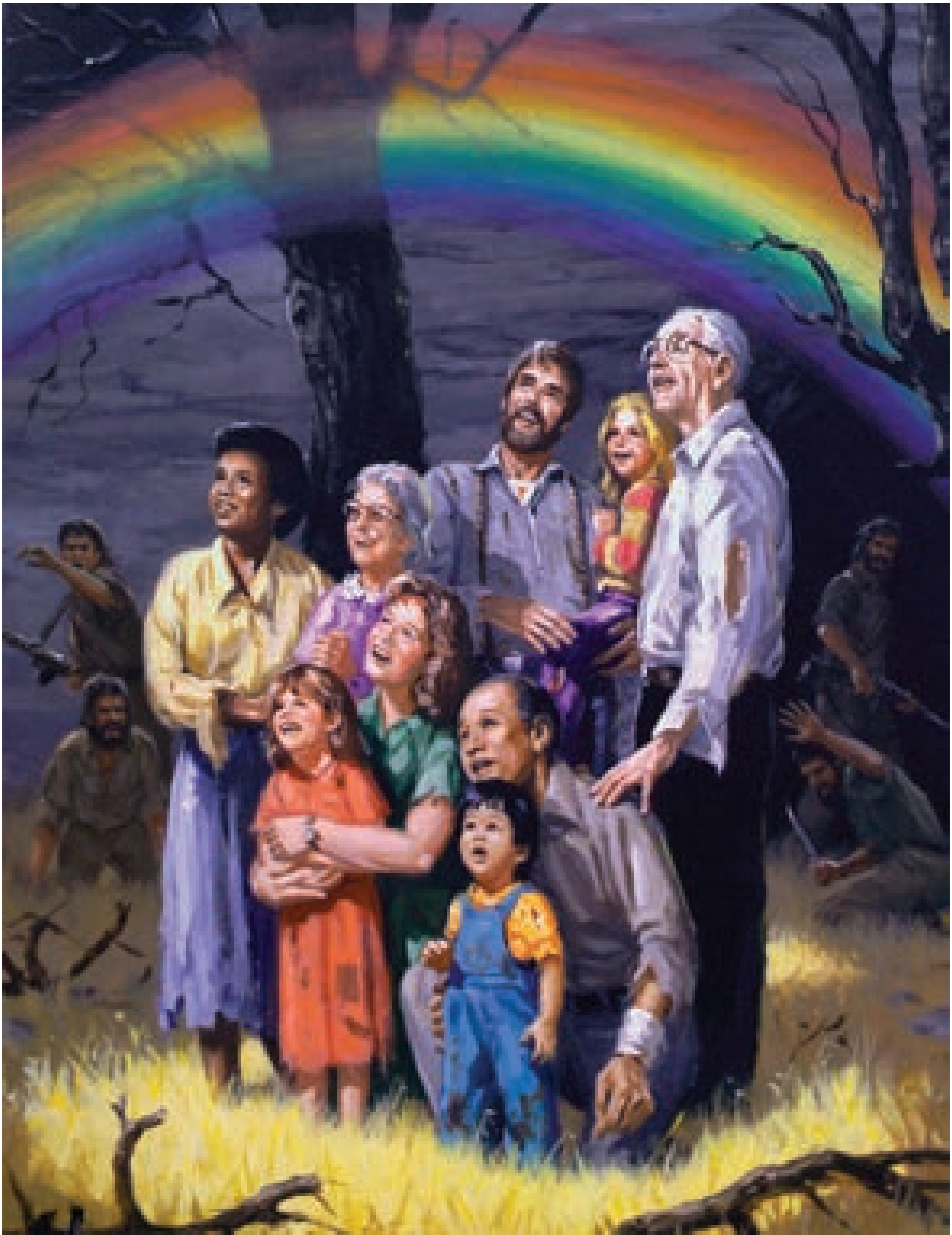

„ВДИГАЙКИ ОЧИ КЪМ НЕБЕТО, ТЕ ВИЖДАТ ДЪГАТА НА ОБЕЩАНИЕТО… И БОЖИЯТА СЛАВА.”

МОЩНО ЗЕМЕТРЕСЕНИЕ РАЗТЪРСВА ЗЕМЯТА И ВСИЧКИТЕ ВЕЛИКИ ЗЕМНИ СГРАДИ СЕ СРИВАТ.

„И седмият ангел изля чашата си във въздуха; и от храма дойде силен глас от престола и каза: Свъдна се. И излязоха светкавици и гласове, и гръмове, и стана силно земетресение, каквото не е било, откакто има човек на земята - такова голямо земетресение, толкова силно! И великият град се разцепи на три части и градовете на нациите паднаха, и великият Вавилон беше припомнен пред Бога, за да му даде чашата с виното на яростта на Неговия гняв" (Откровение 16:17-19).

„ЦЯЛАТА ЗЕМЯ СЕ ИЗДИГА И ЛЮЛЕЕ КАТО МОРСКИ ВЪЛНИ.”

Морски пристанища, съперничещи на Содом по порочността си, са погълнати от бушуващите вълни. Бог си спомня за великия Вавилон, „за да му даде чашата с виното на яростта на Неговия гняв“ (Откр. 16:19, 21). Огромни парчета градушка, всяко „колкото един талант“, сеят разруха навсякъде. Срутени са до основи най-гордите градове на земята. Великолепните дворци, за които великите хора на света са прахосвали богатствата си, за да величаят с тях своето его, се разпадат пред самите им очи. Стените на затворите се срутват и плененият заради вярата си Божи народ е освободен.

Отварят се гробове и „много от спящите в пръстта на земята ще се събудят – едните за вечен живот, а другите за позор и вечно презрение“ (Дан. 12:2). **Всички, които са починали с вяра в третата ангелска вест, излизат от гроба прославени, за да чуят Божия завет на мир с тези, които са опазили Закона Му.** „Онези, които Го прободоха“ (Откр. 1:7), **които са се подигравали и са осмивали предсмъртните страдания на Христос, както и най-яростните противници на Неговата истина и народ, са възкресени,** за да Го видят в Неговата слава, както и почестите, с които са удостоени преданите и покорните.

Небето все още е покрито с гъсти облаци. Но сега слънцето прониква тук-там, като всевиждащото око на Йехова. Бесни светкавици се гонят в небесата, обгръщайки земята в огнена мантия. **По-силни от страшния рев на гръмотевиците, се разнасят тайнствени и ужасни гласове, които обявяват гибелта на нечестивите. Изговорените думи не**
638 **се разбират от всички, но фалшивите учители ги чуват съвсем ясно.** Тези, които доскоро са били толкова безразсъдни в самохвалството и дързостта си, толкова тържествуващи в жестокостта си спрямо пазещия заповедите Божи народ, сега са съкрушени от ужас и треперят от страх. Техните ридания заглушават шума на стихиите. **Демоните признават Божествеността на Христос и треперят пред Неговата мощ, докато хората умоляват за милост и се гърчат в жалък ужас.**

Когато виждат в свято видение Божия ден, древните пророци казват: „Ридайте, защото Денят на Господа е близо, идва като опустошение от Всемогъщия“ (Ис. 13:6). „Влез в скалата и се скрий в пръстта поради страха от Господа и пред славата на Неговото величие! Гордите очи човешки ще се унижат и човешкото високоумие ще се сниши, а само Господ ще се възвиси в онзи ден. Защото Денят на Господа на войнствата ще бъде против всеки горделив и надменен човек и против всичко, което се надига – за да се сниши (…) В онзи ден човек ще хвърли на къртиците и прилепите сребърните си идоли и златните си идоли, които му бяха направени, за да се кланя, за да влезе в проломите на канарите и в пукнатините на скалите поради страха от Господа и пред славата на Неговото величие, когато стане, за да разтресе земята“ (Ис. 2:10-12, 20, 21).

През един процеп в облаците засиява звезда, чиято яркост се увеличава четири пъти повече заради контраста с тъмнината. Тя носи надежда и радост за верните, но съд и гняв за престъпниците на Божия закон. **Хората, които са жертвали всичко заради Христос, сега са в безопасност, сякаш скрити в тайното скривалище на Господа.** Те са били изпитани и както пред света, така и пред презиращите истината са доказали верността си към Този, Който се е пожертвал за тях. **Невероятна е промяната на хората, останали верни пред лицето на самата смърт. Те изведнъж са избавени от жестоката и страшна тирания на превърнали се в демони човеци. Лицата им, доскоро бледи, тревожни и измъчени, сега блестят от удивление, вяра и лю-** 639
бов. Гласовете им се издигат в тържествуваща песен: „Бог ни е убежище и сила, винаги готова помощ в беди, затова няма да се уплашим дори и да се поклати земята, дори и планините да паднат в морето, дори да бучат и да се вълнуват водите му, дори да се тресат планините от надигането Му!“ (Пс. 46:1-3).

Когато тези думи на свято упование се въздигат към Бога, облаците се отдръпват, за да се открие обсипаното със звезди небе, неизразимо славно в контраст с черния и гневен небосвод. Славата на небесния град струи от полуотворените врати. **Тогава в небето се появява ръка, която държи две каменни плочи една върху друга.** Пророкът казва: „Небесата известяват правдата Му, защото Бог, Той е Съдия“ (Пс. 50:6). **Светият закон - Божията правда - провъзгласен на Синай за ръководство в живота, сега бива открит на хората като мерило за съда.** Ръката разтваря плочите и там се откриват заповедите от Декалога, изписани сякаш с огнено перо. Думите се виждат така ясно, че всички могат да ги прочетат. Спомените се събуждат, мракът на суеверията и ересите се разпръсва от всеки ум и Десетте Божии изявления - кратки, всеобхватни и авторитетни - се представят пред погледа на всички земни обитатели. Невъзможно е да се опише какъв ужас и отчаяние изпитват тези, които са потъпкали

СКОРО СЛАВНОТО ОБЕЩАНИЕ ЩЕ СЕ ИЗПЪЛНИ!

Божиите свети изисквания. Господ им е дал Своя Закон. Те са можели да сравнят характера си с него и да открият своите недостатъци, докато все още е имало възможност да се покаят и реформират. Но за да се харесат на света, са отхвърлили Божиите правила и
640 са учили и другите да ги нарушават. **Опитвали са се да принудят и Божия народ да оскверни святата събота. Сега са осъдени именно от Закона, който са презирали.** Със страшна отчетливост те осъзнават, че нямат никакво извинение. Избрали са на кого да служат и да се покланят. „Тогава отново ще различите между праведен и безбожен, между онзи, който служи на Бога, и онзи, който не Му служи" (Мал. 3:18).

Враговете на Божия закон, от духовниците до най-низшия сред тях, сега получават нова представа за истината и дълга. Твърде късно осъзнават, че съботата от четвъртата заповед е печатът на живия Бог. Твърде късно разбират истинското естество на своята фалшива събота и пясъчната основа, върху която са градили. **Разбират, че са се борили срещу самия Бог.** Религиозните учители са водили душите към гибел, докато са твърдели, че ги водят към райските порти. Едва в деня на последния съд ще стане ясно колко голяма е отговорността на хората, поставени на свята служба и колко ужасни са последиците от тяхната нелоялност. Едва във вечността ще можем точно да оценим загубата и на една-единствена душа. Ужасна ще бъде участта на този, за когото Бог ще каже: „Махни се, нечестив слуга".

От небето се чува гласът на Бога, който обявява деня и часа на Исусовото идване и предава на своя народ вечния Завет. Като трясък от най-силна мълния, думите му разтърсват земята. Божият Израел слуша, изправен, с поглед, насочен нагоре. Лицата им са осветени от Божията слава и блестят като лицето на Моисей, когато слиза от планината Синай. Нечестивите не могат да ги гледат. А когато се произнася благословение върху хората, които са почели Бога чрез спазването на Неговата свята събота, проехтява мощен победен вик.

Скоро от изток се появява малък черен облак, колкото половин човешка длан. Това е облакът, който обкръжава Спасителя и който отдалеч изглежда обгърнат от мрак. **Божият народ знае, че това е знамението на Човешкия Син. В тър-**
641 **жествена тишина се взират те в него, докато се приближава към земята, като става все по-светъл и по-славен,** докато се превръща в голям бял облак, в основата си като пламтящ огън; а над него е дъгата на завета. Исус се носи като могъщ Победител. Не като „Човек на скърби", Който да пие горчивата чаша на срама и нещастието, а като Победител на Небето и земята, за да съди живите и мъртвите. „Верен и Истинен (…) Той съди и воюва в справедливост." А „небесните войски Го следваха на бели коне, облечени в бял и чист висон" (Откр. 19:11, 14). **С химни и небесни мелодии светите ангели Го придружават в пътя Му – огромно, неизброимо множество. Небесният простор сякаш се изпълва с блестящи фигури** – „десетки хиляди по десетки хиляди и хиляди по хиляди". Човешки език не може да опише тази сцена, нито умът на смъртен човек би могъл достатъчно живо да схване великолепието ѝ. "Славата Му покри небето и земята бе пълна с хваление към Него. Сиянието Му бе като светлината" (Авакум 3:3, 4). **Когато живият облак приближава, всяко око вижда Княза на живота. Сега не трънен венец обезобразява святата глава, а диадема на слава украсява святото чело.** Лицето Му блести по-силно от ослепителното обедно слънце. „И на дрехата, и на бедрото Му имаше написано име: Цар на царете и Господар на господарите" (Откр. 19:16).

В Неговото присъствие „всички лица са побледнели" (Ер. 30:6). **Над отхвърлилите Божията милост се спуска ужасът на вечното отчаяние.** „Сърцето се топи и колената се тресат (…) лицата на всички са побледнели" (Наум 2:10). **Праведните извикват с треперещ глас: „Кой може да устои?".** Песента на ангелите замлъква и известно време цари страшна тишина. **След това прозвучава гласът на Исус: „Достатъчна ти е Моята благодат".** Лицата на праведните просветват и всяко сърце се изпълва с радост. Ангелите запяват отново и още по-високо, докато все повече се приближават до земята.

Царят на царете слиза в облак, обгърнат от пламенен огън. Небесата се сгъват като свитък,
земята трепери пред Него и всяка планина и остров 642
се поместват от местата си. „Нашият Бог ще дойде и няма да мълчи; пред Него – огън пояждащ и около Него – силна буря. Ще призове небесата отгоре и земята, за да съди народа Си" (Пс. 50:3, 4).

„И земните царе, големците и военачалниците, богатите и силните, всеки роб и свободен се скриха в пещерите и в скалите на планините; и казаха на планините и на скалите: Паднете върху нас и ни скрийте от лицето на Седящия на престола и от гнева на Агнето, защото е дошъл великият ден на Неговия гняв, и кой може да устои?" (Откр. 6:15-17).

КАЗАНО НИ Е, ЧЕ ВСЯКО ОКО ЩЕ ГО ВИДИ, КОГАТО СЕ ПРИБЛИЖАВА КЪМ ЗЕМЯТА (Откровение 1:7).

Презрителните подигравки са секнали. Лъжливите устни са смълчани. Дрънкането на оръжия, шумът от битка заедно с "всяко оръжие на ратуващия с метеж и облекло, валяно в кръв" (Ис. 9:5 - ЦП), са изчезнали. Нищо не се чува освен гласове на молитва и стонове от плач и ридания. От устните, произнасяли доскоро подигравки, избухва викът: "Велик е денят на Неговия гняв и кой може да устои?". Нечестивите се молят по-скоро да бъдат затрупани от скалите на планините, отколкото да видят лицето на Този, Когото са презрели и отхвърлили.

Те познават този глас, който е прониквал в ушите на мъртвите. Колко често неговият тъжен и нежен шепот ги е призовавал към покаяние. Колко често е звучал в трогателните молби на приятел, на брат, на Изкупителя. За отхвърлилите благодатта никой друг глас не би могъл да бъде толкова осъдителен и така изобличаващ като този, който толкова дълго е умолявал: „Обърнете се, обърнете се от злите си пътища - защо да умрете!" (Ез. 33:11). О, да можеше това да е непознат глас! Исус казва: „Понеже Аз виках, а вие отказахте, простирах ръката Си, а никой не обърна внимание, и отхвърлихте всичките Ми съвети, и не искахте изобличението Ми…" (Пр. 1:24, 25). Този глас събужда спомени, които биха искали да заличат – пренебрегнати предупреждения, отхвърлени покани, незачетени привилегии…

Там са и хората, подигравали се на Христос във времето на унижението Му. С непреодолима сила си спомнят думите на Страдалеца, когато
643 **първосвещеникът Го заклева да отговори на въпроса и Той тържествено заявява: „Отсега нататък ще видите Човешкия Син седящ отдясно на Силата и идещ на небесните облаци"** (Мат. 26:64). Сега Го виждат в славата Му и предстои да видят как сяда отдясно на Силата.

Онези, които са се подигравали с претенцията Му, че е Божи Син, сега са онемели. Сред тях е и високомерният Ирод, който е иронизирал Неговата царска титла и е заповядал на присмиващите се войници да Го коронясат като цар. Там са и войниците, които със скверни ръце са Му облекли пурпурната мантия и са поставили трънената корона на святото чело, а в покорната ръка са втикнали подобие на скиптър и са Му се покланяли с богохулни подмятания. Онези, които са удряли и заплювали Княза на живота, сега не могат да понесат пронизващия Му поглед и се опитват да избягат от съкрушителната слава на Неговото присъствие. Които са приковавали с гвоздеи ръцете и нозете Му, войникът, който е пробол гърдите Му, гледат тези белези с ужас и угризения.

Свещениците и управниците си спомнят събитията около Голгота със страшна отчетливост. Спомнят си, треперещи и в ужас, как са клатили глави със сатанинско тържество и са викали: „Други е избавил, а пък Себе Си не може да избави! Той е израелевият Цар! Нека слезе сега от кръста, и ще повярваме в Него. Упова се на Бога; нека Го избави сега, ако Му е угоден" (Мат. 27:42, 43).

Те живо си спомнят притчата на Спасителя за работниците, които отказват да дадат на своя господар плода от лозето, които бият слугите му и убиват сина му. Спомнят си също и присъдата, която самите те са произнесли: „Господарят на лозето най-накрая ще унищожи напълно тези нечестиви хора". В греха и наказанието на вероломните мъже свещениците и старейшините виждат своето собствено поведение и справедливата си участ. **И сега се надига вик на предсмъртна агония. Още по-силен от вика „Разпни Го! Разпни Го!", който е отеквал по улиците** 644
на Ерусалим, се надига страховит, отчаян вопъл: „Той е Божият Син! Той е истинският Месия!". Те се опитват да избягат от присъствието на Царя на царете. Напразно се мъчат да се скрият в дълбоките подземни пещери, прорязани от сблъскващите се стихии.

В живота на всички, които отхвърлят истината, има моменти, когато съвестта се пробужда, когато паметта изкарва наяве мъчителни спомени за лицемерен живот и душата се измъчва от закъснели съжаления. Но какво са те в сравнение с угризенията на онзи ден, когато „дойде вашият ужас като буря", когато „нещастието ви връхлети като вихрушка"! (Пр. 1:27). **Всички, които са искали да убият Христос и Неговия верен народ, сега виждат огряващата ги слава.** В това състояние на най-голям ужас чуват гласовете на светиите да възкликват в радостни акорди: "Ето, Този е нашият Бог! Чакахме Го и Той ще ни спаси!" (Ис. 25:9).

Сред люшкането на земята, сред блясъка на светкавиците и грохота на гръмотевиците гласът на Божия Син призовава спящите светии. Той се обръща към гробовете на праведните, след това издига ръцете Си към небето и извиква: „Събудете се, събудете се, събудете се вие, които спите в пръстта, и възкръснете!" **Нашир и надлъж по земята мъртвите ще чуят този глас и ще оживеят.** И цялата земя ще заехти от стъпките на невероятно голямата армия от всеки народ, племе, език и народи. Те идват от

ИЗКУПЕНИТЕ ВИКАТ: „ДОШЪЛ Е ЗА НАС! ДОШЪЛ Е ЗА НАС!”.

затвора на смъртта, облечени в безсмъртна слава, и викат: „О, смърт, къде ти е победата? О, смърт, къде ти е жилото?“ (1 Кор. 15:55). **И живите праведни, заедно с възкръсналите светии, обединяват гласовете си в продължителен, радостен, победен вик.**

Всички излизат от гробовете си в същия ръст, с който са починали. Най-висок във възкръсналото множество е Адам, който изпъква с величествената си и царствена осанка, но е малко по-нисък от Божия Син. Той значително се различава от хората на по-късните поколения. Дори само тази едничка разлика показва колко се е изродил човешкият род.
645 **Но всички възкръсват в свежестта и силата на вечната младост.** В началото човекът е създаден по Божия образ не само по характер, но и по телосложение и черти на лицето. Грехът е обезобразил и почти е заличил Божествения образ, но Христос е дошъл да възстанови изгубеното. **Той ще промени нашите унижени тела, за да станат съобразни с Неговото славно тяло.** Смъртното, тленното, лишено от красота и осквернено от греха тяло, ще стане съвършено, красиво и безсмъртно. **Всички дефекти и уродства ще останат в гроба. След като отново получат достъп до дървото на живота в отдавна изгубения Едем, изкупените ще израстват** (Мал. 4:2) **до пълния ръст на човешката раса в първоначалната ѝ красота.** Ще бъдат премахнати и последните останали следи от проклятието на греха и верните на Христос ще се явят в „красотата на Господа, нашия Бог“, като в ум, душа и тяло ще отразяват съвършения образ на своя Господ. О, невероятно изкупление! Толкова дълго мечтано, така дълго лелеяно, съзерцавано с такова пламенно очакване, но никога не разбрано напълно!

Живите праведни са променени „в един миг, в мигване на око“. Прославени са при звука на Божия глас и сега са направени безсмъртни; заедно с възкръсналите светии те са взети в облаците, за да посрещнат своя Господ във въздуха. Ангелите „събират избраните от четирите ветрища - от единия край на небето до другия“. **Свети ангели занасят малки деца в ръцете на майките им. Отдавна разделени от смъртта приятели се събират заедно, за да не се разделят никога повече**, и с песни на радост се възнасят към Божия град.

От всяка страна на облачната колесница има криле, а под нея - живи колела. Докато колесницата пътува нагоре, колелата викат: „Свят“ и крилете, докато се движат, викат „Свят“, и свитата от ангели вика: „Свят, свят, свят, Господ Бог Всемогъщи!“. Изкупените викат „Алилуя!“, докато колесницата се издига нагоре към Новия Ерусалим.

Преди влизането в Божия град, Спасителят дава на Своите последователи символите на по- 646
бедата и ги удостоява с отличителните знаци на тяхното царско положение. Блестящите редове се подреждат във формата на квадрат около своя Цар, Чиято осанка се издига величествено над светии и ангели, а лицето Му излъчва към тях неизразима благост и любов. **Всяко око от неизброимото множество на изкупените е приковано върху Него, всеки поглед вижда Неговата слава:** на Този, Който е бил обезобразен „повече от който и да било човек, и изгледът Му – от който и да било от човешките синове“. Със собствената Си десница Исус слага корона на слава върху главите на победителите. **За всеки има корона, която носи неговото ново име** (Откр. 2:17) и надписа „Свят на Господа“. Във всяка ръка е поставена палмовата клонка на победата и блестяща арфа. След това, когато водещите ангели изсвирват акорд, **всяка ръка се плъзва по струните с умело докосване, изтръгващо богати и мелодични тонове. Неизразим възторг пронизва всяко сърце и всеки глас се издига в благодарствена прослава:** „На Този, Който ни обича и ни е развързал от греховете ни чрез кръвта Си и Който ни е направил царство от свещеници на Своя Бог и Отец, на Него да бъде слава и господство във вечни векове!“ (Откр. 1:5, 6).

Пред множеството на изкупените се намира светият град. Исус отваря широко бисерните порти и хората, които са опазили истината, влизат вътре. Там виждат Божия Рай, дома на Адам в невинността му. Тогава гласът, по-благозвучен от всяка музика, достигала до ухото на смъртни, проговаря: „Вашата борба свърши“; **„Елате вие, благословени от Моя Отец, наследете царството, приготвено за вас от създанието на света“** (Мат. 25:34).

Сега се изпълнява молитвата на Спасителя за учениците Му: „Желая, където съм Аз, да бъдат с Мен и тези, които си Ми дал“. Христос представя пред Отец изкупените с кръвта Му, „непорочни пред Своята слава с голяма радост“ (Юда 24), обявявайки: „Ето, Аз и децата, които Ми е дал Бог“; „Опазих тези,
които Си Ми дал“ (Евр. 2:13; Йоан 17:12). **Каква** 647
невероятна изкупителна любов! Колко прекрасен е моментът, когато вечният Отец, поглеждайки към изкупените, ще види Своя образ, след като грехът е премахнат и човечеството отново е в хармония с Бога!

„В дома на Отца Ми има много жилища. Ако не беше така, Аз щях да ви кажа, защото отивам да ви приготвя място. И като отида и ви приготвя място, пак ще дойда и ще ви взема при Себе Си, така че където съм Аз, да бъдете и вие” *(Йоан 14:2, 3).*

„... като очакваме блажената надежда и явяването на славата на нашия велик Бог и Спасител Исус Христос” *(Тит 2:13).*

„Защото Човешкият Син ще дойде в славата на Своя Отец със Своите ангели; и тогава ще отплати на всекиго според делата му” *(Матей 16:27).*

„Ето, идвам скоро и Моята награда е с Мен, и ще отплатя на всекиго според делото му” *(Откровение 22:12).*

С неизразима любов Исус приветства с добре дошли Своите верни за „радост на техния Господ“. **Той изпитва радост, когато вижда в царството на славата човеците, спасени чрез Неговите страдания и унижение. Изкупените също ще изпитват подобна радост, когато виждат спечелените чрез техните молитви,** усилия и жертви от любов хора. Докато се събират около големия бял престол, сърцата им се изпълват с неизразима радост, когато виждат тези, които са спечелили за Христос. Разбират, че един е спечелил много души, а тези души – и други, и други … Всички те са доведени в мирното прибежище, за да поставят своите корони при нозете на Исус и да Го хвалят през безкрайните години на вечността.

Когато изкупените са приветствани в Божия град, прозвучава ликуващ вик на възхита. Сега ще се срещнат първият и Вторият Адам. Божият Син стои с протегнати ръце, за да приеме бащата на човечеството – когото Той е създал, който е съгрешил срещу своя Творец и заради чиито грехове тялото на Спасителя носи белезите от кръста. Когато вижда раните от гвоздеите, Адам не протяга ръце към своя Господ, но смирено се хвърля в нозете Му, плачейки: „Достойно, достойно е Агнето, Което е било заклано!“. Спасителят го повдига благо и го кани да разгледа отново своя Едемски дом, откъдето е бил прокуден толкова дълго време.

Животът на Адам след прогонването му от Едем е бил изпълнен с болка. Всеки увяхващ лист, всяка принесена жертва, всяка болест по растенията, всяко петно върху чистотата на човека му е напомняла постоянно за неговия грях. Страшна е била скръбта от угризенията, когато е виждал престъпленията около себе си и когато в отговор на предупрежденията си
648 е получавал укори, че той е причината за греха. С търпение и смирение почти хиляда години е понасял наказанието за своя грях. С вяра се е покаял за престъплението си, приел е заслугите на обещания Спасител и е умрял с надеждата за възкресение. Божият Син е изкупил провала и грехопадението на човека и сега чрез изкуплението Адам е възстановен до предишното си положение на владетел.

Опиянен от щастие, той гледа дърветата, на които някога се е наслаждавал и чиито плодове самият той е събирал в дните на своята невинност и радост. Вижда лозите, които е оформял със собствените си ръце, цветята, за които някога е обичал да се грижи. **Умът му схваща реалността на гледката - това наистина е възстановеният Едем, по-прекрасен сега, отколкото, когато е бил изгонен от него. Спасителят го завежда до дървото на живота, откъсва от прекрасния му плод и го подканва да яде. Адам се оглежда и вижда множина от своето семейство, които са изкупени и се намират в Божия Рай.** Тогава полага короната си в нозете на Исус и прегръща своя Изкупител. Докосва струните на арфата и небесните сводове заехтяват от победната песен: „Достойно, достойно, достойно е Агнето, Което е било заклано и оживя“. **Всички от Адамовото семейство подемат песента, полагат короните си в нозете на Спасителя и се покланят с благоговение.**

Свидетели на тази среща са ангелите, които са плакали при грехопадението на Адам и са ликували, когато след възкресението Си Исус се е възнесъл в небето, отваряйки портите на гроба за всички, които вярват в Неговото име. Сега те виждат делото на изкуплението осъществено и обединяват гласовете си в хваление.

Върху кристалното море пред престола – стъкленото море, сякаш размесено с огън от блясъкавата Божия слава – е събрано множеството на онези, които „бяха победили звяра и образа му, и белега му, и числото на името му“ (Откр. 15:2, 3). **С Агнето на планината Сион, „с Божии арфи“ стоят** 649
те – сто четиридесет и четирите хиляди, изкупени отсред хората; чува се звук като от много води и като звук от силен гръм, „глас на арфисти, които свиреха с арфите си“ (Откр. 14:1-5; 15:3; 7:14-17). И те пеят „нова песен“ пред трона, която никой човек не може да научи, освен сто четиридесет и четирите хиляди. Това е песента на Моисей и на Агнето, изразяваща опитността, която няма никоя друга група. Те „следват Агнето, където и да отива“ **(Откр. 14:4, 5). След като са преобразени живи, те са „първите плодове на Бога и на Агнето“** (пак там). „Това са онези, които идват от голямата скръб“ (ст. 14). Тези хора са преминали през времето на скръбта, каквато не е имало, откакто съществува човечеството. Понесли са ужаса на Якововата скръб. Останали са без посредник през времето на изливането на последните Божии язви. Те „са опрали дрехите си и са ги избелили в кръвта на Агнето“. „В устата им няма лъжа; те са непорочни“ пред Бога. Те „са пред престола на Бога и Му служат денем и нощем в Неговия храм; и Седящият на престола ще разпростре скинията Си върху тях“ (7:15). Те са видели как земята е опустошавана от глад и епидемии, как слънцето получава сила да изгаря хората с голяма жега и самите те са понесли страдания, глад и жажда. Но „няма да огладнеят вече, нито да ожаднеят вече, нито ще ги порази слънцето,

ЩЕ СЕ СЪБЕРЕМ С НАШИТЕ ЛЮБИМИ ХОРА. О, КАКВА БЛАГОДАРНОСТ ЩЕ ИЗПИТВАМЕ!

„СВЯТИ АНГЕЛИ ЩЕ ЗАНЕСАТ МАЛКИТЕ ДЕЦА В РЪЦЕТЕ НА МАЙКИТЕ ИМ. ПРИЯТЕЛИ, РАЗДЕЛЕНИ ЗАДЪЛГО ОТ СМЪРТТА, ЩЕ БЪДАТ ОТНОВО ЗАЕДНО, ЗА ДА НЕ СЕ РАЗДЕЛЯТ НИКОГА ВЕЧЕ.”

нито някой пек; защото Агнето, Което е посред престола, ще им бъде пастир и ще ги заведе при извори с течащи води; и Бог ще обърше всяка сълза от очите им“ (Откровение 7:14; 14:5; 7:16, 17).

През всички векове избраните от Спасителя са били възпитавани и дисциплинирани в училището на изпитанията. Ходили са по тясната пътека на земята. Пречистени са в огъня на страданията. Заради Исус понасят съпротива, омраза, клевети. Следват Го през тежки борби. Понасят себеотрицание и горчиви разочарования. Познават от собствен горчив опит злината на греха, неговата сила, вина,
650 злочестина и гледат на него с отвращение. Осъзнаването на безкрайната жертва, дадена за премахването му, ги смирява и изпълва сърцата им с благодарност и прослава, които непадналите същества не могат да изпитат. Те обичат много, защото много им е простено (Лука 7:47). Тъй като са участвали в страданията на Христос, те са достойни да участват и в Неговата слава.

Божиите наследници идват от тавански стаи, колиби, затвори, ешафоди, планини, пустини, земни и морски пещери. На земята те са били „изоставени, огорчени, измъчени“. Милиони са умрели опозорени, защото упорито са отказвали да се поддадат на измамните претенции на Сатана. Земните съдилища са ги обявявали за най-долни престъпници. Но сега - „Бог, Той е Съдия“ (Пс. 50:6). Земните присъди се ревизират и се отсъжда точно обратното. „Ще отмахне позора от народа Си“ (Ис. 25:8). „Ще ги наричат свят народ, изкупени на ГОСПОДА“ (62:12). Той е планирал да им даде „венец вместо пепел, миро на радост – вместо плач, облекло на хваление – вместо унил дух“ (61:3). **Вече не се чувстват огорчени, разпръснати и потиснати. Отсега нататък ще бъдат винаги с Господа.** Те застават пред престола, облечени в дрехи, по-богати от одеждите на най-почитаните хора на земята. Удостоени са с корони, по-славни от поставяните някога върху челото на земни монарси. Дошъл е окончателно краят на болката и скръбта. Царят на славата изтрива сълзите от всяко око. Премахната е всяка причина за скръб. Сред размахващите се палмови клонки се въздига песен на прослава – ясна, красива и мелодична. Всички подемат мелодията, докато химнът отеква по целия свод на небесата: „Спасението е от нашия Бог, Който седи на престола, и от Агнето“. И всички обитатели на небето отговарят: „Амин! Благословение, слава и премъдрост, благодарност и почит, сила и могъщество на нашия Бог до вечни векове“ (Откр. 7:10, 12).

В този живот ние правим само първите стъпки в прекрасната тема на изкуплението. С нашето
ограничено разбиране се опитваме да разсъждаваме 651
задълбочено за срама и славата, за живота и смъртта, за справедливостта и милостта, които се срещат при кръста. Обаче дори и с най-голямото усилие на интелектуалните си възможности не можем да разберем пълното му значение. Само отчасти схващаме дължината и широчината, дълбочината и височината на изкупителната любов. **Планът на изкуплението няма да бъде напълно разбран, дори когато изкупените виждат така, както са видени, и познават така, както са познати. Но през вечните векове ще се разкриват постепенно нови истини пред учудения и възхитен ум.** Въпреки че е дошъл краят на земните скърби, болки и изкушения, и причината за тях е премахната, Божият народ винаги ще има отчетливи, съзнателни спомени за това, какво е струвало неговото спасение.

Кръстът ще бъде песента на изкупените през цялата вечност. В прославения Христос те виждат разпънатия Христос. Никога няма да бъде забравен фактът, че Този, Чиято сила създава и поддържа неизброимите светове в огромните селения на Космоса - Божият възлюбен Син, Величието на небето, пред Когото херувими и блестящи серафими се покланят с обожание – се е смирил, за да въздигне падналия човек, че е понесъл вината и срама на греха и скриването на лицето на Своя Отец, докато злобата на един изгубен свят е разбивала сърцето Му и е смазвала живота Му на Голготския кръст. **Творецът на всички светове, върховният Съдия на човешката участ се е отказал от Своята слава заради любовта Си към човека – това винаги ще предизвиква удивлението и възхищението на Вселената.** Когато поглеждат своя Изкупител и виждат вечната слава на Отец, сияеща от лицето Му; когато гледат Неговия престол, който е от века и до века, и разбират, че царството Му няма да има край, множествата на изкупените запяват възторжено песента: “Достойно, достойно е Агнето, Което е било заклано и ни е изкупило за Бога със собствената Си скъпоценна кръв!”.

Тайната на кръста обяснява всички други 652
тайни. В светлината, струяща от Голгота, Божиите качества, които са ни изпълвали със страх и боязън, изглеждат красиви и привлекателни. Милост, доброта и бащинска любов се съчетават със святост, справедливост и сила. Макар да съзна-

ваме величието на Неговия превъзвишен и въздигнат престол, ние виждаме Неговия характер в милостивите Му прояви и осъзнаваме както никога преди значението на това скъпо име: Отче наш.

Ще стане ясно, че Този, Който притежава безкрайна мъдрост, не би могъл да измисли никакъв друг план за нашето спасение, освен саможертвата на Своя Син. Наградата за тази жертва е радостта да види земята, населена с изкупени същества - свети, щастливи и безсмъртни. Резултатът от борбата на Спасителя със силите на мрака е радостта на изкупените, отекваща през вековете за прослава на Бога. **А стойността на всяка душа е толкова висока, че Отец е възмезден и доволен от платената цена. Христос е удовлетворен, когато вижда плодовете от Своята велика жертва.**

ВТОРОТО ИДВАНЕ НА ХРИСТОС

„Ето, идва с облаците; и ще Го види всяко око…" *(Откровение 1:7).*

„Да не се смущава сърцето ви; вие вярвате в Бога, вярвайте и в Мен. В дома на Отца Ми има много жилища. Ако не беше така, Аз щях да ви кажа, защото отивам да ви приготвя място. И като отида и ви приготвя място, пак ще дойда и ще ви взема при Себе Си, така че където съм Аз, да бъдете и вие" *(Йоан 14:1-3).*

„И така, братя, останете търпеливи до Господнето пришествие. Ето, земеделецът очаква скъпоценния плод от земята и дълго търпи за него, докато получи и ранния, и късния дъжд. Бъдете и вие търпеливи и укрепете сърцата си, защото Господнето пришествие наближи" *(Яков 5:7, 8).*

Но пазете се, да не би сърцата ви да натегнат от преяждане, пиянство и житейски грижи и онзи ден да ви постигне внезапно; защото той ще дойде като примка върху всички, които живеят по лицето на цялата земя. Но бдете всякога и се молете, за да бъдете намерени достойни да избегнете всичко това, което предстои да стане, и да застанете пред Човешкия Син" *(Лука 21:34-36).*

„Възлюбени, сега сме Божии деца и още не е станало явно какво ще бъдем, но знаем, че когато стане явно, ще бъдем като Него, защото ще Го видим Такъв, какъвто е. И всеки, който има тази надежда в Него, очиства себе си, както Той е чист" *(1Йоаново 3:2, 3).*

„И в онзи ден ще кажат: Ето, това е нашият Бог, чакахме Го да ни спаси. Това е Господ, чакахме Го. Ще се радваме и ще се веселим в спасението Му" *(Исая 25:9).*

„И тогава ще видят Човешкия Син, идещ в облак със сила и голяма слава" *(Лука 21:27).*

„Ето, идва с облаците; и ще Го види всяко око, и онези, които Го прободоха; и всички земни племена ще заридаят заради Него" *(Откровение 1:7).*

„Възлюбени, сега сме Божии деца и още не е станало явно какво ще бъдем, но знаем, че когато стане явно, ще бъдем като Него, защото ще Го видим Такъв, какъвто е. И всеки, който има тази надежда в Него, очиства себе си, както Той е чист. Всеки, който върши грях, върши и беззаконие; и грехът е беззаконие" *(1Йоаново 3:2-4).*

„Галилеяни, защо стоите и гледате към небето? Този Исус, Който се възнесе от вас на небето, ще дойде така, както Го видяхте да отива на небето" *(Деяния 1:11).*

„… като очакваме блажената надежда и явяването на славата на нашия велик Бог и Спасител Исус Христос" *(Тит 2:13).*

„Защото Човешкият Син ще дойде в славата на Своя Отец със Своите ангели; и тогава ще отплати на всекиго според делата му" *(Матей 16:27).*

„Ето, идвам скоро и Моята награда е с Мен, и ще отплатя на всекиго според делото му" *(Откровение 22:12).*

„И в онзи ден ще кажат: Ето, това е нашият Бог, чакахме Го да ни спаси. Това е Господ, чакахме Го. Ще се радваме и ще се веселим в спасението Му" *(Исая 25:9).*

„… така и Христос беше принесен веднъж, за да понесе греховете на мнозина, и ще се яви втори път, без да има работа с грях, за спасението на онези, които Го очакват" *(Евреи 9:28).*

„Защото нашето гражданство е на небето, откъдето и очакваме Спасител - Господ Исус Христос, който ще преобрази нашето унижено тяло, за да стане съобразно с Неговото славно тяло според действието на Неговата сила, с която Той може да покори всичко на Себе Си" *(Филипяни 3:20, 21).*

„Затова бдете, защото не знаете в кой ден ще дойде вашият Господ" *(Матей 24:42).*

41 глава

Време за размисъл

Запустяването на земята

> **Светът се клати и падането му предстои. Какво ще се случи после? Тази глава е задълбочен анализ на Милениума.** Не е далеч времето, когато Сатана ще бъде вързан и ще дойде моментът за равносметка.
>
> ***Погледнете към времето, когато великата борба наближава своя край. Време за размисъл. Ето истината за Милениума.***

„Греховете ѝ стигнаха до небето и Бог си спомни нейните беззакония (…) почерпете я двойно с чашата, с която тя е черпила. Толкова мъка и печал
653 ѝ въздайте, колкото се е прославила и живяла разкошно, защото в сърцето си казва: Седя като царица и не съм вдовица, и печал няма да видя. Затова язвите ѝ ще дойдат в един ден: смърт, печал и глад, и тя ще бъде изгорена с огън; защото могъщ е Господ Бог, Който я съди. И земните царе, които са блудствали и живели разкошно с нея, ще заплачат и заридаят за нея (…) и ще казват: **Горко, горко на теб, велики граде Вавилоне, могъщи граде, понеже съдът ти в един час дойде“** (Откр. 18:5-10, 3, 15-17).

“Земните търговци”, които “се обогатиха от безмерния й разкош”, “ще застанат отдалеч поради страх от мъките й, ще плачат и ще жалеят, казвайки: Горко, горко, граде велики, облечен с висон, багреница и червено и украсен със злато, със скъпоценни камъни и с бисери; защото в един час запустя това богатство!” (Откр. 18:5-10, 3, 15-17).

Такива са съдбите, които поразяват „Вавилон“ в деня на Божия гняв. „Блудницата“ е препълнила мярката на своите грехове. Времето й е дошло. Узряла е за унищожение.

Когато гласът на Бога прекратява робството на Своя народ, настъпва ужасно пробуждане у тези, които са изгубили всичко в голямата борба за живота. Докато все още са имали благодатно време, те са били заблудени от измамите на Сатана и са оправдавали греховните си пътища. Богатите са
654 се хвалели с превъзходството си над онези, които са имали по-малко шансове. Но те са придобили своите богатства, като са нарушавали Божия закон. Отказвали са да хранят гладните, да обличат голите, да постъпват справедливо и да обичат милостта. Целта им е била да въздигат себе си и да получават почит от другите хора. Сега са лишени от всичко, което ги е правило велики, и са останали разголени и беззащитни. Гледат, ужасени, унищожаването на идолите си, които са предпочели пред Твореца. Продали са душите си за земни богатства и удоволствия и не са се стремили да богатеят в Бога. В резултат животът им е провален напълно. Сега удоволствията им са се превърнали в жлъчка, съкровищата им - в разруха. Печалбите на целия им живот са пометени само за миг. Богатите оплакват унищожаването на огромните си къщи, разпиляването на натрупаното им сребро и злато. Техните вопли са задушавани от страха, че самите те ще загинат заедно със своите идоли.

Нечестивите са изпълнени с угризения, но не заради това, че греховно са пренебрегвали Бога и другите хора, а защото Бог е победил. Оплакват това, което се е случило, но не се покайват заради греховете си. Ако имаха възможност, биха опитали всяко средство – само за да победят те.

Светът вижда, че именно хората, които те са подигравали и презирали, които са искали да убият, преминават невредими през епидемии, урагани и земетресения. Този, Който за престъпника на Закона Си е огън пояждащ, за Своя народ е безопасно прибежище.

Проповедникът, който е жертвал истината, за да спечели благоразположението на хората, сега осъзнава същността и влиянието на поученията си. Става ясно, че едно всевиждащо Око го е придружавало, докато е стоял на амвона, докато се е разхождал по улиците и е бил сред хората при различни житейски ситуации. Всяко душевно чувство, всеки написан ред, всяка изречена дума, всяко действие, подлъгващо хората към фалшиво прибежище, е било пръснато семе. А сега, в окаяните и изгубени души около себе 655
си вижда „реколтата“ от своята работа.

Така казва Господ: „Лекуваха раната на дъщерята на Моя народ лекомислено, като казваха: Мир, мир! А няма мир“ (Ер. 8:11). “Защото с лъжите си оскърбихте сърцето на праведния, когото Аз не оскърбих; и укрепихте ръцете на злодееца, за да се не върне от нечестивия си път, та да се спаси животът му” (Ез. 13:22).

„Горко на пастирите, които погубват и разпръсват овцете на паството Ми (…) Ето, Аз ще ви посетя за злите ви дела, заявява ГОСПОД (…) Ридайте, пастири, и викайте и се валяйте в пепел, високопоставени на стадото; защото се изпълниха дните ви да бъдете

заклани; и ще ви разпръсна (…) И убежището ще се изгуби за пастирите и избавлението – за високопоставените на стадото“ (Ер. 23:1, 2; 25:34, 35).

И духовници, и народ виждат, че не са имали правилно отношение към Бога. Осъзнават, че са се бунтували срещу Автора на всеки справедлив и праведен закон. Пренебрегвайки Божествените предписания, са предизвикали възникването на хиляди злини, несъгласия, омраза, нечестие, докато земята се е превърнала в обширно поле на борби, клоака на поквара. Това осъзнават сега тези, които са отхвърлили истината, за да поддържат заблудата. **Няма думи, с които да се изрази копнежът на непокорните и неверните за онова, което са изгубили завинаги – вечния живот.** Хора, пред които светът е благоговеел заради талантите и красноречието им, сега виждат нещата в истинската им светлина. Осъзнават какво са изгубили чрез греха и падат в нозете на тези, чиято вярност са презирали и осмивали, признавайки, че Бог ги обича.

Хората осъзнават, че са били излъгани. Обвиняват се един-друг, че са се докарали до гибел. Но всички заедно отрупват духовниците с най-горчиви обвинения. Неверните пастори са говорили успокоителни неща. Подвеждали са слушателите си да пренебрегват Божия закон и да преследват спазващите го свято. Сега в своето отчаяние тези учители признават пред света измамното си дело.
656 Тълпите се изпълват с ярост. „Ние сме изгубени! – викат те. – Вие сте причината за нашата гибел!“ И се нахвърлят срещу фалшивите пастири. Точно хората, които някога най-много са им се възхищавали, изричат най-отвратителни проклятия срещу тях. Именно ръцете, които някога са ги кичили с лаври, ще се вдигнат, за да ги убият. **Мечовете, които е трябвало да поразят Божия народ, сега се насочват срещу враговете му. Навсякъде се развихрят борби и кръвопролития.**

„Екотът ще стигне и до края на земята, защото ГОСПОД има съд с народите; Той ще се съди с всяка плът, безбожните ще предаде на меч, заявява ГОСПОД“ (Ер. 25:31). **Голямата борба се е водила в продължение на шест хиляди години. Божият Син и Неговите небесни пратеници са се борили със силата на лукавия, за да предупреждават, просвещават и спасяват хората. Сега всеки е взел своето решение. Нечестивите напълно са се присъединили към Сатана във войната му срещу Бога. Дошло е времето Бог да защити авторитета на Своя потъпкан Закон. Сега борбата не е само със Сатана, но и с хората.** „ГОСПОД има съд с народите (…) безбожните ще предаде на меч.“

Знакът на освобождението е поставен върху онези, които “въздишат и плачат поради всичките мерзости”. **Сега излиза ангелът на смъртта, представен във видението на пророк Езекиил** чрез мъжете със смъртоносно оръжие, на които е дадена заповедта: „Старци, младежи и девици, деца и жени – убивайте до изтребване! Но не се приближавайте до никого от тези, върху които е белегът. И започнете от светилището Ми“. Пророкът казва: „И те започнаха от старейшините, които бяха пред дома“ (Ез. 9:1-6). Разрушителното дело започва от хората, които претендират, че са духовни стражи на народа. Лъжливите стражи падат първи. Никой не е пожален, нито пощаден. Мъже, жени, девици и малки деца загиват заедно.

„ГОСПОД излиза от мястото Си, за да накаже жителите на земята за беззаконието им. И земята ще открие кървите си и няма вече да покрива убитите си“ (Ис. 26:21). „И ето язвата, с която ГОСПОД ще порази всичките народи, които са воювали против Ерусалим: Месата им ще се разложат, докато още 657
стоят на краката си, очите им ще се разложат в ямите си и езикът им ще се разложи в устата им. И в онзи ден ще има голям смут от ГОСПОДА сред тях, и те ще хващат всеки ръката на другия и ръката на всекиго ще се вдигне против ближния му“ (Зах. 14:12, 13). **Нечестивите обитатели на земята се избиват един друг с безумна жестокост и падат от изливането на страшния Божи гняв, непримесен с милост –** свещеници, управници и народ, богати и бедни, висши и нисши… „В онзи ден убитите от ГОСПОДА ще лежат от единия край на земята до другия край на земята; няма да бъдат оплакани и няма да бъдат събрани, и няма да бъдат погребани“ (Ер. 25:33).

При Пришествието на Христос нечестивите са заличени от лицето на цялата земя – унищожени от дъха на устата Му и убити от блясъка на Неговата слава. Христос отвежда Своя народ в Божия град и на земята не остава нито един човек. „Ето, ГОСПОД опразва земята и я запустява, обръща я и разпръсва жителите ѝ (…) Съвсем ще се опразни земята и напълно ще се оголи, защото ГОСПОД изговори това слово (…) И земята е осквернена под жителите си, защото престъпиха законите, не зачитаха наредбата, нарушиха вечния завет. Затова клетва погълна земята и жителите ѝ се намериха виновни; затова жителите на земята изгоряха“ (Ис. 24:1, 3, 5, 6).

Цялата земя се превръща в необитаема пустош. Развалините на градовете и селата, унищожени от земетресението, изкоренените дървета,

РАЗБИРАНЕ НА БИБЛЕЙСКИЯ МИЛЕНИУМ

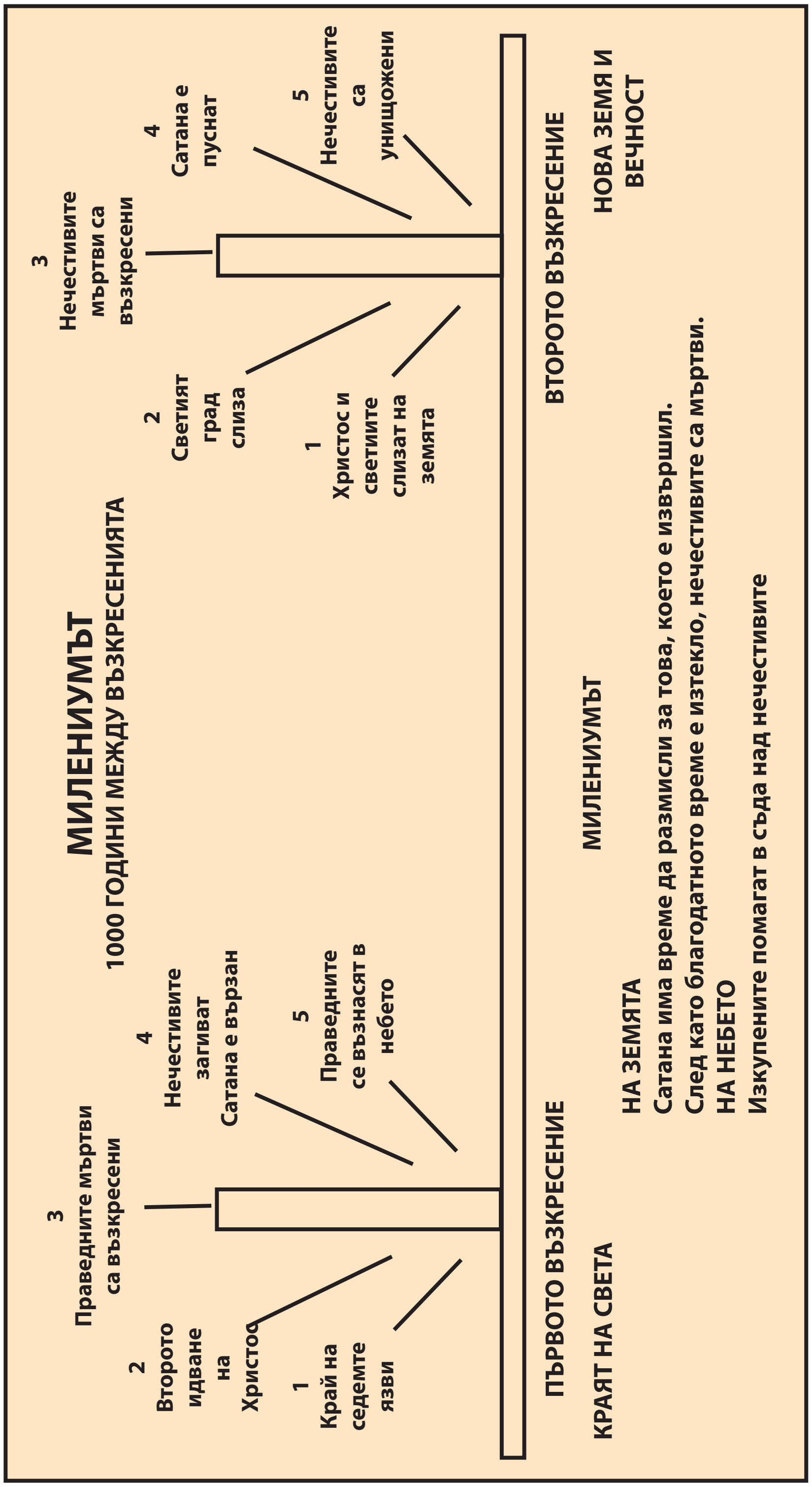

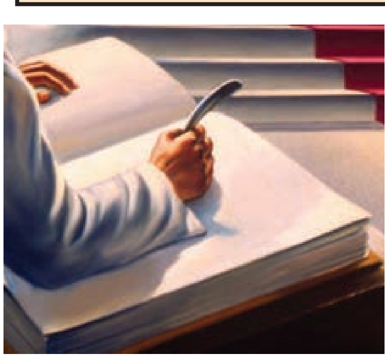

Живеем в последните дни на историята. Този живот, който хората познават, е почти в своя край. Исус ще се завърне скоро. **Имаме само един период на благодатно време и той е по време на земния ни живот. Милениумът няма да е хиляда години на слава и мир тук на земята.** Няма да е епоха на технологичен прогрес или на „втори шанс" за нечестивите. Няма да има покаяние на човечеството по време на Милениума или след него. Нито Христос, нито Неговите изкупени ще бъдат на земята по време на хилядата години.

Ето истината за Милениума и за събитията, които бележат неговото начало и края му:

1. **Исус ще се върне за Своя народ. Той е обещал, че ще го направи** (Йоан 14:1-3) и затова можем да сме сигурни, че това е така.

2. **Има четири отличителни белези на Второто идване на Исус, които не могат да бъдат фалшифицирани от лъжехристи:** 1) Той ще дойде в буквалния смисъл – така, че всички живи на земята по това време ще са свидетели на завръщането Му (Откр. 1:7; Деяния 1:9-11; Матей 24:30, 23-27). 2) Ще дойде така, че всички да Го чуят (Матей 24:31; 1Солунци 4:16). 3) Ще дойде в голяма слава – собствената Си слава и тази на милионите ангели, които ще Го придружават (Лука 9:26; Матей 28:2-4; Матей 25:31; Откр. 6:14-17). 4) Ще дойде внезапно (Матей 24:36, 44).

3. **Исусовото Второ идване е началото на Милениума. Ще се случат шест събития:** 1) Той ще възкреси праведните мъртви (1Сол. 4:16). 2) Ще грабне праведните живи заедно с праведните мъртви, за да Го посрещнат в облаците (1Сол. 4:17). 3) Ще промени техните смъртни тела, за да бъдат като Неговото славно тяло (Филипяни 3:20, 21) и ще ги преобрази (1Кор. 15:51-55; Исая 25:9). 4) След като е събрал всички праведни (1Сол. 4:17; Мат. 25:34-40; 24:30, 31), Той ще вземе Своите изкупени в небето (Йоан 14:1-3; 17:24; 1Сол. 2:8). 5) Ще унищожи живите нечестиви с яркостта на Пришествието Си (Лука 17:26-30; 2Сол. 2:8). 6) Ще „завържe" Сатана на тази земя (Откр. 20:2, 3).

4. **По време на Милениума** земята ще бъде пуста (Ер. 4:23-27; Ис. 24:1, 3). Нечестивите ще са мъртви (2Сол. 2:8) и няма да има нито един жив човек (Ис. 24:20-22; Ер. 4:25, 26; 25:31-33). Сатана ще е вързан на запустялата земя (Откр. 20:1-3), а праведните ще са в небето (Откр. 20:4, 6; Дан. 7:22), заети с работата на съда (Откр. 20:4; 1Кор. 6:1-3; Деяния 24:25; Юда 6).

5. **В края на Милениума** светият град слиза от небето (Откр. 20:9; 21:1-5; Зах. 14:4, 9); нечестивите възкръсват; това е „второто възкресение" (Откр. 20:5) и по този начин Сатана е „пуснат" да ги мами отново (Откр. 20:7, 8). Сатана и нечестивите обкръжават града, за да го превземат (Откр. 20:8, 9). Всички нечестиви са унищожени (Откр. 20:9) и земята е обновена (Откр. 21:1-5; 2Петр. 3:10-14). О, как копнеем за Второто идване на Христос!

късовете скали, изхвърлени от морето или изскубнати от самата земя, са разпространени по цялата ѝ повърхност, докато огромни бездни отбелязват местата, където планините са били изтръгнати от основите им.

Сега се изпълнява събитието, символизирано с последната тържествена служба в Деня на умилостивението. Когато службата в Светая Светих (най-святото отделение на светилището) приключвала и греховете на Израел били премахвани от светилището чрез кръвта от приноса за грях, козелът “за отпущане” бивал представян жив пред Господа. В присъствието на цялото събрание първосвещеникът
658 изповядвал над него “всичките беззакония на израелтяните, всичките им престъпления и всичките им грехове” и ги възлагал “на главата на козела” (Левит 16:21). По същия начин, когато делото на умилостивението в небесното светилище приключи, тогава **в присъствието на Бога, на небесните ангели и на множеството изкупени, греховете на Божия народ ще бъдат възложени върху Сатана. Той ще бъде обявен за виновен за всички злини, които ги е накарал да извършат. И както козелът за отпускане е бил изпращан в пуста земя, така и Сатана ще бъде заточен на пустата земя, която сега е необитаема и мрачна пустиня.**

Авторът на книгата „Откровение“ предсказва заточението на Сатана и хаоса, и запустението на земята. Той заявява, че това състояние ще продължи хиляда години. След като представя сцените на Второто пришествие на Господа и унищожаването на нечестивите, пророчеството продължава: „И видях, че слизаше от небето ангел, който държеше в ръката си ключа на бездната и една голяма верига. Той улови змея, древната змия, която е дяволът и Сатана, и го върза за хиляда години, и го хвърли в бездната, и я заключи, и я запечата над него, за да не мами вече народите, докато се свършат хилядата години, след което той трябва да бъде пуснат за малко време“ (Откр. 20:1-3).

Това, че изразът „бездната“ представлява земята в състоянието ѝ на хаос и мрак, е очевидно и от други стихове. По отношение състоянието на земята „в началото“ библейският доклад е, че тя „беше пуста и неустроена и тъмнина беше върху бездната“ (Бит. 1:2). Думата, преведена тук като „бездна“, е същата, като в Откровение 20:1-3. Според пророчеството тя ще се върне поне частично към това състояние. Гледайки напред към великия Божи ден, пророк Еремия заявява: „Погледнах земята, и ето – беше пуста и неустроена; към небето – и светлината му я нямаше. Погледнах планините, и ето – трепереха и всичките хълмове се тресяха. Погледнах, и ето – нямаше човек и всичките небесни птици бяха избягали. Погледнах, 659 и ето - плодородната земя беше пустиня и всичките ѝ градове – разрушени“ (Ер. 4:23-27).

Това ще бъде домът на Сатана и неговите зли ангели в продължение на хиляда години. Ограничен на земята, той няма да има достъп до други светове, за да изкушава и безпокои тези, които никога не са падали в грях. В този смисъл той е „вързан“: няма никой останал човек, върху когото да упражнява силата си. Напълно е лишен от възможността да мами и унищожава – а това в продължение на толкова много векове е била единствената му наслада.

Гледайки напред към свалянето на Сатана, пророк Исая възкликва: „Как си паднал от небето ти, сияйна звезда, сине на зората! Как си отсечен до земята ти, който тъпчеше народите! А ти казваше в сърцето си: На небесата ще се изкача, над Божиите звезди ще извися престола си (…) ще бъда подобен на Всевишния! Но ти ще бъдеш свален в шеол, в дълбочините на рова. Онези, които те видят, ще се взрат в теб, ще те разгледат и ще кажат: Този ли е мъжът, който разтреперваше земята, който разклащаше царствата, който запустяваше света и сриваше градовете му, който не пускаше затворниците си по домовете им?“ (Ис. 14:12-17).

В продължение на шест хиляди години бунтът на Сатана е „разтрепервал земята“. Той „запустяваше света и сриваше градовете му“. И „не пускаше затворниците си по домовете им“. В продължение на шест хиляди години тъмницата му е държала Божия народ и би го държала пленник навеки, но Христос е строшил веригите и е освободил пленниците.

Дори нечестивите сега са извън властта на Сатана и – останал сам с ангелите си – той може да размишлява за последиците на проклятието, причинено от греха. „Всички царе на народите, всички спят в слава, всеки в дома си [гроба], а ти си отхвърлен от гроба си като гнусна издънка (…) Ти няма да се съединиш с тях в погребение, защото си погубил своята земя, избил си своя народ“ (Ис. 14:18-20).

В продължение на хиляда години Сатана ще броди по опустошената земя и ще гледа резулта- 660 тите от бунта си срещу Божия закон. През това време ще страда много силно. От грехопадението до този момент той непрестанно е бил зает с плановете си и не е имал време да размисли. Но сега

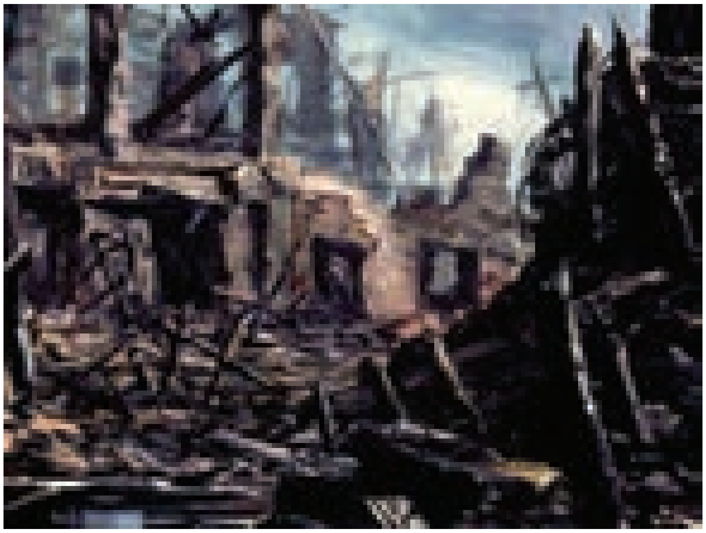

ВСИЧКО НА ЗЕМЯТА Е В РАЗРУХА ПО ВРЕМЕ НА ХИЛЯДАТА ГОДИНИ НА МИЛЕНИУМА. ТЪЙ КАТО НЯМА ХОРА, КОИТО ДА ИЗКУШАВА, САТАНА РАЗПОЛАГА С ДОСТАТЪЧНО ВРЕМЕ ДА РАЗМИСЛИ ЗА ТОВА, КОЕТО Е НАПРАВИЛ.

е лишен от силата си и е оставен да размишлява за ролята, която е изиграл от началото на бунта си срещу управлението на Небето, и да очаква с ужас и трепет страшното бъдеще, когато ще трябва да плати за цялото зло, което е причинил, и за всички подбудени от него грехове.

Изгнанието на Сатана ще донесе на Божия народ радост и ликуване. Пророкът казва: "И в деня, когато Господ те успокои от скръбта ти, от неволята ти и от жестоката работа, в която ти бе поробен, ще употребиш това иносказание против вавилонския цар, каторечеш: Как престана насилникът! (...) Господ строши тоягата на нечестивите, скиптъра на владетелите, който яростно поразяваше племената с непрестанно биене, който властваше с гняв над народите, с преследване, което никой не въздържаше" (Ис. 14:3-6).

През хилядата години между първото и второто възкресение се извършва съдът за нечестивите. Апостол Павел говори за този съд като събитие след Второто пришествие: „Затова не съдете нищо преждевременно, докато не дойде Господ, Който ще извади на светло скритото в тъмнината и ще изяви намеренията на сърцата" (1 Кор. 4:5). Пророк Даниил заявява, че когато дойде „Древният по дни", „съдът беше предаден на светиите на Всевишния" (Дан. 7:22). **По това време праведните царуват като царе и свещеници на Бога.** Йоан казва в Откровение: „И видях престоли; и седнаха на тях, и им се даде да съдят (…) те ще бъдат свещеници на Бога и на Христос и ще царуват с Него хиляда години" (Откр. 20:4, 6; 1 Кор. 6:2, 3). Именно по това време, както предсказва апостол Павел, „светиите ще съдят света" (Откр. 20:4, 6; 1 Кор. 6:2, 3). Заедно с Христос те ще съдят нечестивите, като сравняват постъпките •
им с книгата на Закона – Библията, и решават всеки 661
случай според делата, извършени в тялото. Тогава се отсъжда наказанието на нечестивите според делата им и се записва срещу имената им в книгата на смъртта.

Сатана и неговите ангели също са съдени от Христос и Неговия народ. Апостол Павел казва: „Не знаете ли, че ние ще съдим ангели?" (Откр. 20:4, 6; 1 Кор. 6:2, 3). А Юда заявява, че „ангелите, които не опазиха подобаващото им първенство, а напуснаха своето собствено жилище, Той държи под мрак във вечни връзки за съда на великия ден" (Юда 6).

В края на периода от хиляда години ще бъде второто възкресение. Тогава нечестивите ще бъдат възкресени от смъртта и ще се явят пред Бога за изпълнение на „писаната присъда". След като описва възкресението на праведните, авторът на книгата „Откровение" казва: „Другите мъртви не оживяха, докато не се свършиха хилядата години" (Откр. 20:5). А Исая заявява за нечестивите: „И ще бъдат събрани, както се събират затворници в тъмница. И ще бъдат затворени в затвора и **след дълго време ще бъдат наказани"** (Ис. 24:22).

МИЛЕНИУМЪТ

„И видях, че слизаше от небето един ангел, който държеше в ръката си ключа на бездната и една голяма верига. Той улови змея, старовременната змия, която е дяволът и Сатана, и го върза за хиляда години, и го хвърли в бездната, и я заключи, и я запечата над него, за да не мами вече нациите, докато се свършат хилядата години, след което той трябва да бъде пуснат за малко време. И видях престоли; и седнаха на тях, и им се даде да съдят. Видях и душите на онези, които бяха обезглавени заради Исусовото свидетелство и заради Божието слово и които не се бяха поклонили на звяра, нито на неговия образ, и не бяха приели белега на челото си и на ръката си. И те оживяха и царуваха с Христос хиляда години. Другите мъртви не оживяха, докато не се свършиха хилядата години. Това е първото възкресение. Блажен и свят онзи, който участва в първото възкресение. Над такива втората смърт няма да има власт, а те ще бъдат свещеници на Бога и на Христос и ще царуват с Него хиляда години" (Откровение 20:1-6).

В КРАЯ НА МИЛЕНИУМА НОВИЯТ ЕРУСАЛИМ СЛИЗА ОТ НЕБЕТО

„Понеже си опазил словото на Моето търпение, и Аз ще те опазя от часа на изпитанието, което ще дойде върху цялата вселена, за да изпита земните жители. Ето, идвам скоро; дръж здраво това, което имаш, за да не ти отнеме никой венеца. Който победи, ще го направя стълб в храма на Моя Бог и той няма вече да излезе вън; и ще напиша на него Името на Моя Бог и името на града на Моя Бог, новия Ерусалим, който слиза от небето от Моя Бог; ще напиша и Моето ново Име" (Откровение 3:10-12).

42 глава

Вечността с Христос

Краят на великата борба

Тук е историята на битката, която никога няма да се състои, макар че в подготовката ѝ ще участват цели народи. Историята на последния сблъсък на Сатана в борбата му за надмощие, след който виждаме големия бял трон, последния съд и невероятно красивото небе за Божия народ. Историята за края на греха и за живота в новата земя. История, която ще ни подтикне да пожелаем да бъдем там.

Всички съкровища на Вселената ще бъдат открити, за да бъдат изучавани от Божиите изкупени. Неограничавани от смъртта, те ще пътуват неуморно в далечни светове. С неизговорим възторг земните чеда ще влизат в радостта и мъдростта на непадналите същества. Тук е историята на живота в новата земя – история, в която бихме желали да участваме.

В края на хилядата години Христос се връща 662 **на земята, придружен от изкупените хора и със свита от ангели. След като слиза в страшно величие, Той заповядва на неправедните мъртви да възкръснат, за да получат своето наказание. Те излизат – огромно множество, безбройно като морския пясък.** Колко са различни от хората, съживени при първото възкресение! Праведните са облечени в безсмъртна младост и красота. Нечестивите носят върху себе си белезите на болестите и смъртта.

Всяко око в тази безбройна тълпа се обръща да види славата на Божия Син. Множеството на нечестивите възкликва в един глас: „Благословен е, Който иде в Господнето име“ (Матей 23:39). Но не любов към Исус вдъхновява тези думи. Силата на истината принуждава устните да произнесат думите, които не желаят. Нечестивите излизат от гроба със същата враждебност към Христос и със същия дух на бунт, с който са слезли там. **Те няма да имат повече никакво ново благодатно време, за да поправят недостатъците на миналия си живот. Това не би довело до никаква промяна.** Целият им живот на грях не е смекчил техните сърца. Дори да им се дадеше второ благодатно време, биха го изживели както първото – в незачитане на Божиите изисквания и в бунт срещу Бога.

Христос слиза върху Елеонския хълм, откъдето след възкресението Си се е възнесъл в небето и където ангелите са повторили обещанието Му за Неговото завръщане. Пророкът казва: „И ще дойде 663 Господ, моят Бог, и всичките светии с Теб (…) **Нозете Му ще застанат на Елеонския хълм, който е срещу Ерусалим на изток и Елеонският хълм ще се разцепи по средата (…) ще се образува много голяма долина** (…) И Господ ще бъде Цар над цялата земя; в онзи ден Господ ще бъде един и Името Му едно“ (Зах. 14:5, 4, 9).). **Новият Ерусалим слиза от небето в ослепителен блясък, установява се на очистеното и приготвено да го приеме място и Христос с народа Си и ангелите влизат в светия град.**

Сега Сатана се подготвя за последната мощна битка за върховенство. Докато е бил лишен от силата си и от възможността да мами, князът на злото се е чувствал нещастен и сломен; но когато нечестивите са възкресени и той вижда огромните множества на своя страна, надеждите му се съживяват. Решава да не се отказва от голямата битка. Сега ще поведе всички армии на изгубените под знамето си и чрез тях ще се опита да осъществи своите планове. **Отхвърляйки Христос, те са приели да бъдат ръководени от бунтовния водач, готови да приемат предложенията му и да изпълняват заповедите му. Обаче, верен на склонността си да лъже, той не признава, че е Сатана.** Твърди, че е Князът – законен собственик на света и че наследството му е незаконно узурпирано. Представя себе си за изкупител пред своите заблудени поданици, уверявайки ги, че неговата сила ги е извела от гроба и че скоро ще ги спаси от най-жестоката тирания. След като Христос е оттеглил Своето влияние, **Сатана може да върши чудеса, за да доказва твърденията си. Прави слабите силни и вдъхновява всички с целия си дух и енергия.** Предлага да ги поведе срещу лагера на светиите, за да завладеят Божия град. С демонично тържество посочва неизброимите милиони, възкресени от смъртта, и заявява, че като техен водач може да победи града и да си възвърне трона и царството.

В огромното множество са и дълголетните хора, живели преди Потопа – личности с висок ръст и гигантски интелект, които, поддали се на контрола на падналите ангели, са посвещавали всички свои способности и познания на себевъзвеличаване. 664 Това са хора, чиито невероятни дела са карали света да ги почита като божества заради гениалността им,

ГОРЕ:

СВЕТИЯТ ГРАД, НОВИЯТ ЕРУСАЛИМ, СЛИЗА НА ТАЗИ ЗЕМЯ.

ЛЯВО:

САТАНА, АНГЕЛИТЕ МУ И ГОЛЯМО МНОЖЕСТВО ОБГРАЖДАТ СВЕТИЯ ГРАД.

но чиято жестокост и злонамереност, оскверняващи земята и обезобразяващи Божия образ, са принудили Бога да ги заличи от творението Си. **Има царе и пълководци, които са завладявали цели народи;** смели воини, които никога не са губили битка, чиято гордост и амбиция са карали царствата да треперят при приближаването им. Те са си същите, както преди да умрат. **И възкресени, продължават да мислят по същият начин, както някога, и са движени от същото желание да завладяват, ръководило ги, преди да загинат.**

Сатана се съвещава с демоните си, а след това и с тези царе, завоеватели и могъщи мъже. Те преценяват силата и бройката на своите войници и заявяват, че армията вътре в града е малка в сравнение с тяхната и може да бъде победена. **Излагат плановете си за завладяване на богатствата и славата на Новия Ерусалим. Незабавно започват военни приготовления.** Опитни специалисти конструират оръжия за войната. Военни водачи, известни с успехите си, разпределят множествата бойци в роти и дивизии.

В края е дадена заповедта за нападение и безбройното множество настъпва – армия, каквато никога не е била свиквана от земни завоеватели, с която не биха могли да се сравнят дори съединените сили на всички векове, откакто са започнали войните на земята. Сатана като най-могъщ воин предвожда авангарда; неговите демони обединяват силите си за последната битка. Царе и войници следват по стъпките му, а след тях настъпват огромните легиони, всеки с определен водач. **Стегнатите редове напредват с военна точност по напуканата и неравна земна повърхност в посока към Божия град. По заповед на Исус вратите на Новия Ерусалим се затварят, а армиите на Сатана обкръжават града и се подготвят за нападението.**

665 **Сега Христос още веднъж се явява пред Своите неприятели. Високо над града, върху основа от блестящо злато се издига величествен престол.** На него седи Божият Син, заобиколен от поданиците на царството Си. Човек не може да опише мощта и величието Му. **Славата на вечния Отец обкръжава Сина. Блясъкът на присъствието Му изпълва Божия град и преминава отвъд портите, заливайки цялата земя със сиянието си.**

Най-близо до престола са онези, които някога прилежно са прокарвали делата на Сатана, но, изтръгнати като главни от огън, са последвали своя Спасител с дълбоко посвещение. След това са онези, които са усъвършенствали характера си сред лъжи и неверие, които са почитали Божия закон, когато светът го е обявявал за невалиден, и милиони хора от всички векове, които са били мъченици за вярата си. Непосредствено зад тях е „голямо множество, което никой не можеше да изброи, от всеки народ и от всички племена и езици (…) пред престола и пред Агнето, облечени в бели дрехи, с палмови клонки в ръцете си“ (Откр. 7:9). Тяхната война е завършила, победата им е спечелена. Извоювали са първенството и са получили наградата. Палмовата клонка в ръцете им е символ на триумф, бялата дреха е символ на безукорната правда на Христос, която сега е тяхна.

Изкупените запяват песен на прослава, която отеква многократно в небесния простор: „Спасение на нашия Бог, Който седи на престола, и на Агнето!“ Ангели и серафими съединяват гласовете си в преклонение. Когато виждат силата и злобата на Сатана, изкупените осъзнават както никога преди, че никаква сила, освен Христовата, не би могла да направи самите тях победители. **В цялото това блестящо множество няма нито един, който да приписва спасението на себе си**: на собствената си сила и доброта. Не се споменава нищо за техните дела или страдания. Основната идея на всеки химн е: Спасението е от нашия Бог и от Агнето.

В присъствието на събраните обитатели на земята и Небето се извършва коронацията на Божия Син. И сега, облечен във върховно величие и власт, Царят на царете обявява присъдата на бунтовниците срещу Неговото управление и въздава правосъдие върху тези, които са престъпвали Неговия закон и са угнетявали народа Му. 666 Божият пророк казва: „Видях голям бял престол и Онзи, Който седеше на него, от Чието лице побягнаха земята и небето и не се намери място за тях. Видях и мъртвите – големи и малки – да стоят пред престола; и едни книги са разгънаха; разгъна се и друга книга, която е книгата на живота; и мъртвите бяха съдени според делата си по записаното в книгата“ (Откровение 20:11, 12).

Веднага щом архивните книги се отварят и Исус поглежда нечестивите, те осъзнават всеки грях, който някога са извършили. Разбират къде точно краката им са се отклонили от пътя на чистотата и светостта и докъде са ги отвели гордостта и бунтът им в нарушаването на Божия закон. Съблазняващите изкушения, които те са поощрявали, отдавайки се на греха, благословенията, с които са злоупотребили, Божиите пратеници, които са презирали, отхвърлените предупреждения, вълните на милост, отблъсквани от упоритото им и

„И когато се свършат хилядата години, Сатана ще бъде пуснат от неговата тъмница и ще излезе да мами нациите по четирите краища на земята, Гог и Магог, за да ги събере за война; чието число е като морския пясък. И те се разпростряха по цялата ширина на земята и обиколиха стана на светиите и възлюбения град; и огън падна (от Бога) от небето и ги погълна. И дяволът, който ги мамеше, беше хвърлен в езерото от огън и сяра, където са и звярът, и лъжепророкът; и ще бъдат мъчени денем и нощем (…) И видях един голям бял престол и Седящия на него, от Чието лице побягнаха земята и небето; и не се намери място за тях. Видях и мъртвите - големи и малки - да стоят пред престола; и се разгънаха едни книги; и се разгъна и друга книга, която е книгата на живота; и мъртвите бяха съдени според написаното в книгите - според делата си. И морето предаде мъртвите, които бяха в него, и смъртта и адът предадоха мъртвите, които бяха в тях; и те бяха съдени - всеки според делата си. И смъртта и адът бяха хвърлени в огненото езеро. Това е втората смърт. И ако някой не се намери записан в книгата на живота, той беше хвърлен в огненото езеро” (Откровение 20:7-15).

непокаяно сърце – всичко това се изписва пред тях сякаш с огнени букви...

Над трона се явява кръстът. **Като на панорама преминават сцените с грехопадението на Адам и последователните стъпки от великия план на изкуплението**: скромното раждане на Спасителя; Неговият живот на послушание като обикновен човек; кръщението Му в Йордан; постът и изкушенията в пустинята; публичното Му служене, разкриващо пред хората най-скъпоценните небесни благословения; дните, изпълнени с дела на любов и милост; нощите на молитва и бдение в усамотението на планините; заговорите, изпълнени със завист, омраза и злоба като отплата за Неговите благодеяния; ужасната тайнствена агония в Гетсимания под смазващата тежест на греховете на целия свят; предаването Му на кръвожадната тълпа; страшните събития в онази нощ – смиреният Затворник, изоставен от най-любимите Си ученици, грубо влачен по улиците на Ерусалим; Божият Син, предаден сред ликуващи викове на Ана, призован на съд в палата на първосвещеника, в съдилището на Пилат, пред страхливия и жесток Ирод, подиграван, оскърбяван, измъчван и осъден 667 на смърт – всичко това е представено живо и ясно.

А сега пред олюляващите се множества се разкриват последните сцени: търпеливият Страдалец, вървящ по пътя към Голгота; небесният Принц, увиснал на кръста; високомерните свещеници и хулещата тълпа, която се гаври с Неговата предсмъртна агония; свръхестествената тъмнина; разтърсването на земята, раздробените скали, отворените гробове, отбелязали момента, когато Изкупителят на света предава живота Си.

Страховитата сцена се разкрива точно такава, каквато е била. Сатана, неговите демони и поданиците му не могат да откъснат очи от гледката. Всеки участник в драмата си припомня ролята, която е изиграл: Ирод, който е избил невинните дечица във Витлеем, за да унищожи израелевия Цар; подлата Иродиада, върху чиято виновна съвест тежи кръвта на Йоан Кръстителя; слабоволевият приспособленец Пилат; гаврещите се войници; свещениците, управниците и подивялата тълпа, която крещи: „Кръвта Му да бъде върху нас и върху чедата ни!“ – всички те виждат чудовищната си вина и напразно се опитват да се скрият от величествения лик на Божия Син, блестящ по-силно от слънцето. Изкупените полагат короните си в нозете на своя Спасител с възклицанието: „Той умря за мен!“.

Сред множеството на изкупените са апостолите на Христос: храбрият Павел, пламенният Петър, възлюбеният и обичащ Йоан и техните искрени братя, а заедно с тях – огромно множество мъченици за вярата си. Докато извън стените – заедно с всяко долно и отвратително нещо – са онези, които са ги преследвали, които са ги хвърляли в затвори и са ги убивали. Тук е Нерон – това чудовище на жестокостта и порока - наблюдаващ радостта и ликуването на онези, които някога е измъчвал, и в чиято най-страшна агония е намирал сатанинска наслада; там е и майка му, за да види резултатите от своето дело – да види как лошите черти на характера, които е предала на сина си, как страстите, поощрявани и развивани чрез влиянието и примера й, са дали своите плодове - престъпления, 668 каращи света да потръпва.

Тук са и папските свещеници и прелати, които са твърдели, че са посланици на Христос, обаче са използвали изтезанията, затвора и кладата, за да контролират съвестта на Неговия народ. Тук са и гордите папи, които са се възвишавали над Бога и са дръзнали да променят Закона на Всевишния. Тези мними църковни „отци“ имат да дават пред Бога сметка, от която биха искали да са свободни. Твърде късно са осъзнали, че Всезнаещият ревностно пази Своя закон и в никакъв случай няма да оправдае виновния. Сега разбират, че Христос съпреживява страданията на Своя народ и усещат силата на Неговите думи: „Понеже сте направили това на един от тези Мои най-малки братя, на Мен сте го направили“ (Мат. 25:40).

Целият нечестив свят е застанал на подсъдимата скамейка пред Бога и е призован да отговаря по обвинение в измяна спрямо Небесното управление. Няма кой да защитава каузата им. Нямат никакво извинение. И срещу тях се произнася присъдата – вечна смърт.

Сега на всички става ясно, че заплатата на греха не е благородна независимост и вечен живот, но робство, поквара и смърт. Неправедните осъзнават, че са изгубили всичко поради бунтовния си живот. Презрели са далеч по-превъзходната и вечна тежина на слава; а колко желана им изглежда тя сега! „Можех да имам всичко това – изплаква изгубеният човек – но съм избрал да го отхвърля. Какво необяснимо заслепение! Заменил съм мира, щастието и почитта за окаянство, позор и отчаяние“. **Всички виждат, че отстраняването им от небето е справедливо.** Чрез живота си са заявили: “Не желаем този Исус да царува над нас!”.

Като омаяни, нечестивите наблюдават коронацията на Божия Син. Виждат в ръцете Му плочите на Божия закон – заповедите, които те са

ГОРЕ: **ЙОАН – ВЪВ ВИДЕНИЕ НА ОСТРОВ ПАТМОС – ВИЖДА ТОВА ЧУДНО БЪДЕЩЕ ЗА БОЖИЯ НАРОД.**

ДОЛУ: **БОЖИЯТ НАРОД, СТРАНСТВАЛ ТАКА ДЪЛГО, ЩЕ СЕ ЗАВЪРНЕ У ДОМА...**

презирали и нарушавали. Забелязват удивлението, възхищението и поклонението на спасените. И когато вълната на песента се понася над множествата извън града, всички възкликват в един глас: „Велики
669 и чудесни са Твоите дела, Господи, Боже Всемогъщи; праведни и истинни са Твоите пътища, Царю на народите!“ (Откровение 15:3). Падат по лице на земята и се покланят на Княза на живота.

Сатана стои като вцепенен, докато гледа славата и величието на Христос. Някога засеняващ херувим, той си спомня откъде е изпаднал. Блестящ серафим, „син на зората“ – колко деградирал, колко покварен е сега! Завинаги е изключен от небесния съвет, в който някога е бил толкова почитан. Сега вижда друг да стои близо до Отец – ангел с висок ръст и величествена външност. Осъзнава, че високият пост на този ангел би могъл да е негов.

В ума му нахлуват спомени за някогашната родина, където е бил невинен и чист, спомня си за мира и удовлетворението от времето преди да се разбунтува срещу Бога и преди да изпита завист спрямо Христос. Спомня си за обвиненията, размириците, коварството си, за да спечели съчувствието и подкрепата на ангелите, за своята упорита съпротива срещу възможността да се покае и да бъде възстановен, когато Бог е имал желание да му прости – всичко изпъква ясно пред очите му. Той се връща мислено към делата си сред хората и към резултатите от тях – вражда на човек към човека и страшно разорение, издигане и пропадане на царства, сгромолясване на тронове, дълга поредица от бунтове, войни и въстания. Спомня си за своите постоянни усилия да се противопоставя на делото на Христос и да покварява човечеството все повече и повече. Осъзнава, че пъклените му замисли са били безсилни да унищожат доверилите се на Христос хора. Когато гледа своето царство и „плодовете“ от усилията си, забелязва единствено провал и смърт. В течение на великата борба той постоянно е понасял поражения и е бил принуждаван да отстъпва отново и отново. И познава твърде добре силата и величието на Вечния.

Целта на големия бунтовник винаги е била да оправдае себе си и да докаже, че небесното управление е отговорно за неговия бунт. За тази цел е
670 мобилизирал цялата сила на гигантския си интелект. Действал е преднамерено и систематично, постигал е невероятни успехи и е подвеждал огромни множества да приемат неговата версия на великата борба, продължила толкова хилядолетия. Векове наред този изключителен конспиратор е поставял заблудата на мястото на истината. Но сега е дошло времето бунтът най-накрая да бъде потушен и историята и характерът на Сатана – напълно разкрити. В последното голямо усилие да детронира Христос, да унищожи народа Му и да завладее Божия град архиизмамникът е демаскиран изцяло. **Свързалите се с него виждат пълното поражение на делото му, а Христовите последователи и верните ангели – обхвата на неговите машинации срещу Божието управление. Сатана става обект на всеобщо отвращение.**

Дяволът разбира, че съзнателният му бунт го е направил негоден за Небето. Той е свикнал да воюва срещу Бога, затова чистотата, спокойствието и хармонията на небесното царство биха били за него върховно мъчение. Сега обвиненията му срещу милостта и справедливостта на Бога са смълчани. Вината, която се е опитвал да стовари върху Йехова, пада изцяло върху него. Сатана се прекланя пред Бога и признава справедливостта на своята присъда.

“Кой няма да се бои от Теб, Господи, и няма да прослави Името Ти? Защото само Ти си свят. Всички народи ще дойдат и ще се поклонят пред Теб, защото се изявиха Твоите праведни дела“ (Откр. 15:4). **Всеки въпрос относно истината и заблудата сега е изяснен. Резултатите от бунта, от отстраняването на Божествените предписания са явни пред очите на всички разумни създания.** Управлението на Сатана в контраст с Божието управление е разкрито ясно пред цялата Вселена. Лукавият е осъден от собствените си действия. Божията мъдрост, справедливост и доброта са напълно реабилитирани. Става ясно, че всички Негови постъпки във великата борба са извършени с оглед на вечното добро на Неговия народ и доброто на всички сътворени светове. „Всички Твои творения и светиите Ти ще Те благославят“ (Пс. 145:10). **Исто-
рията на греха ще остане през цялата вечност като** 671 **доказателство, че щастието на всички сътворени от Бога същества е пряко свързано със съществуването на Неговия закон. Имайки предвид разкритите факти на великата борба, цялата Вселена – както верните, така и бунтовниците – заявяват в един глас: „Праведни и истинни са Твоите пътища, Царю на светиите“.**

Пред Всемира е била ясно представена великата жертва на Отец и Сина заради човека. **Идва часът, когато Христос заема положението, което Му принадлежи по право и бива прославен над власти и сили и над всяко име.** Заради предстоящата Му радост – да доведе много синове в слава – Той е понесъл кръста и е презрял срама. Божият Син поглежда изкупените, обновени по Неговия образ:

ЩЕ ИМА ТОЛКОВА МНОГО ДА СЕ РАЗГЛЕЖДА В БОЖИЯ ПРЕКРАСЕН НОВ СВЯТ.

Христос иска всички да бъдем там!

Насоките за пътя до тази чудна земя са дадени в Библията

Исус Христос, нашият Господ и единствен Спасител, ни предлага пълно прощение и даваща сила благодат, за да се подчиняваме на волята Му така, както е обяснено в Библията.

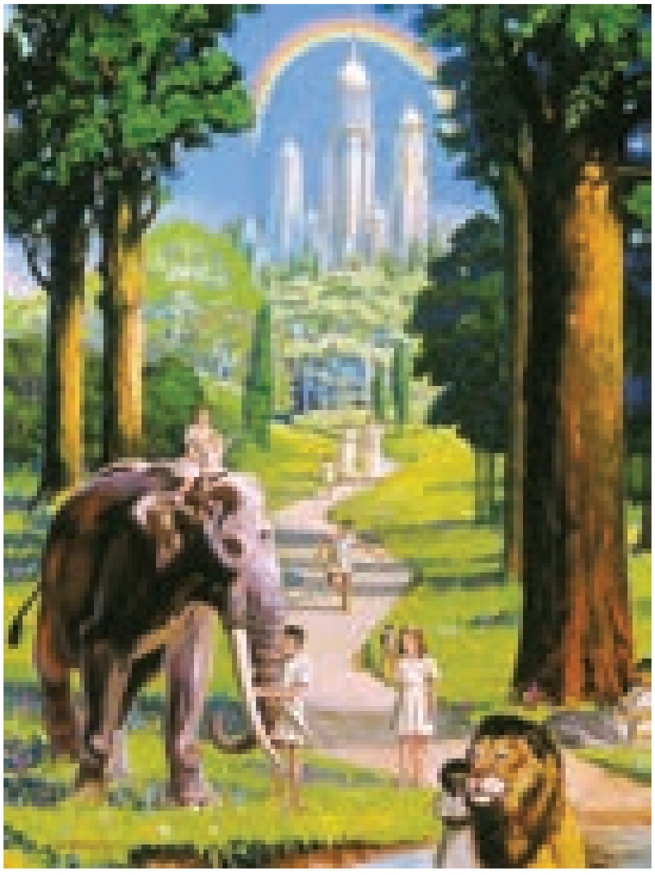

ВЕЧЕН ЖИВОТ С ХРИСТОС

„Възлюбеният на Господа! Ще живее в безопасност при Него; Той ще го закриля всеки ден и ще живее между раменете Му" *(Второзаконие 33:12).*

„А на Онзи, Който може да ви пази от препъване и да ви представи непорочни пред Своята слава с голяма радост..." *(Юда 24).*

„А смирените ще наследят земята и ще се наслаждават в изобилен мир" *(Псалм 37:11).*

„Уповавай се на Господа и върши добро, населявай земята и пази истината (...) Онези, които чакат Господа, те ще наследят земята" *(Псалм 37:3, 9).*

„И това е обещанието, което Той ни даде - вечният живот" (1Йоаново 2:25). „Ето, слугите Ми ще пеят от сърдечна радост" *(Исая 65:14).*

„Блажени тези, които изперат дрехите си, за да имат право на дървото на живота и да влязат през портите в града" *(Откровение 22:14).*

„Каквото око не е видяло и ухо не е чуло, и на човешко сърце не е идвало, това е приготвил Бог за тези, които Го любят" *(1Коринтяни 2:9).*

„А царството и владичеството, и величието на царствата под цялото небе ще се дадат на народа на светиите на Всевишния. Неговото царство е вечно царство и всички власти ще служат и ще се покоряват на Него" *(Даниил 7:27).*

всяко сърце носи съвършения печат на Божественото, всяко лице отразява образа на своя Цар. Вижда в тях резултата от труда на душата Си и е удовлетворен (Исая 53:11). **Тогава с глас, който достига до всички множества – праведни и неправедни – Той обявява: „Ето изкупените с Моята кръв! За тях страдах Аз, за тях умрях, за да могат да живеят в Моето присъствие през вечните векове!“**. И хвалебна песен се възнася от облечените в бели дрехи около престола: “Достойно е Агнето, Което е било заклано, да приеме сила и богатство, премъдрост и могъщество, почит, слава и благословение” (Откр. 5:12).

Въпреки че Сатана е принуден да признае Божията справедливост и да се преклони пред върховенството на Христос, неговият характер си остава непроменен. Бунтът избухва отново в него като мощен порой. Обезумял от ярост, той решава да не се отказва от великата борба. Дошло е времето за една последна отчаяна битка срещу Небесния Цар. Той се втурва сред поданиците си, опитвайки се да ги настърви със собствения си гняв и да ги подбуди незабавно да започнат битката. **Но от безбройните милиони, които е подмамил в бунта, сега няма нито един, който да признава неговото върховенство.**
672 **Дошъл е краят на неговата власт.** Неправедните са изпълнени със същата омраза към Бога, която движи и Сатана, но са осъзнали, че случаят им е безнадежден, че не могат да надделеят срещу Йехова. **Гневът им пламва срещу Сатана и срещу всички, измамили ги в качеството си на негови инструменти. С демонски бяс те се надигат срещу тях.**

Така казва Господ: „Понеже правиш сърцето си като Божие сърце, затова ето, Аз ще докарам върху теб чужденци, най-страшните между народите, и те ще изтеглят мечовете си срещу красотата на мъдростта ти и ще осквернят великолепието ти, ще те свалят в рова (…) и те унищожих отсред огнените камъни, херувиме закрилящ (…) Аз те хвърлих на земята, изложих те пред царете, за да те гледат (…) **и те обърнах на пепел по земята пред очите на всички, които те гледат (…) ти стана ужас и няма да те има до века“** (Ез. 28:6-8, 16-19).

„Всяко оръжие на воюващия в битката, и облеклото, оваляно в кръв, ще бъдат за изгаряне, за храна на огъня (…) гневът на ГОСПОДА е против всичките народи и яростта му – против цялото им войнство. Изпълнил е над тях проклятието, предал ги е на клане (…) **Ще навали примки над безбожните, огън и сяра, и изгарящ вятър е делът на чашата им“** (Ис. 9:5, 34:2; Пс. 11:6). Огън пада от небето. Земята се разцепва. Скритите в нейните дълбини оръжия излизат. От всички зейнали бездни избухват пояждащи пламъци. Скалите горят. **Сега е денят, за който се е знаело, че ще пламти като пещ. Стихиите се стопяват, нажежени, и земята, и каквото се е вършило по нея, изгарят** (Мал. 4:1; 2 Петр. 3:10). **Земната повърхност изглежда като разтопена маса – огромно, кипящо огнено езеро. Това е времето на съда и загиването на безбожните хора** – “ден на отмъщение Господне, година на въздаяния за съда на Сион” (Ис. 34:8 ЦП). Нечестивите получават своето възмездие (Ис. 34:8; Пр. 11:31). Те „ще бъдат плява и идващият ден ще ги изгори, казва ГОСПОД на войнствата“ (Мал. 4:1). **Някои са унищожени за секунди, докато други страдат много дни. Всички са наказани „според делата си“. Тъй като греховете** 673
на праведните са прехвърлени върху Сатана, той страда не само заради собствения си бунт, но и заради всички грехове, които е накарал Божия народ да извърши. Неговото наказание е далеч по-тежко от това на хората, които е измамил. След като всички са загинали, той още продължава да живее и да страда. **В пречистващите пламъци нечестивите най-накрая са унищожени - и корен, и клонки: Сатана е коренът, а неговите последователи – клонките.** Нанесено е пълното възмездие на Закона, изпълнени са всички изисквания на правосъдието. Небето и земята разгласяват правдата Божия.

Разрушителното дело на Сатана е приключило завинаги. В продължение на шест хиляди години той е действал според волята си, сеел е на земята нещастие и е причинявал скръб във Вселената. Цялото творение е въздишало и се е измъчвало в болки. Сега Божиите творения завинаги са избавени от неговото присъствие и изкушения. „Успокои се, утихна цялата земя, възклицават радостно [праведните]“ (Ис. 14:7). Издига се вик на прослава и тържество от целия верен Всемир. Чува се „глас на голямо множество“ като „глас от много води и глас на силни гръмове“, който казва: „Алилуя! Защото Господ Бог Всемогъщият царува.“

Докато земята е обгърната в пламъци, праведните са в безопасност в светия град. Над участвалите в първото възкресение втората смърт няма никаква власт. За неправедните Бог е унищожителен огън, но за Своя народ Той е слънце и щит (Откр. 20:6; Пс. 84:11).

„И видях ново небе и нова земя; защото първото небе и първата земя преминаха“ (Откр. 21:1). **Огънят, който унищожава неправедните, пречиства земята.** Всяка следа от проклятието е премахната. Никакъв вечно горящ ад няма да напомня

на изкупените за ужасните последици от греха.

Остава само едно нещо, което да напомня за това: нашият Изкупител вечно ще носи белезите от Своето разпятие. Белезите на главата, гърдите,
674 ръцете и нозете са единствените следи от жестокото дело на греха. Гледайки Христос в Неговата слава, пророкът казва: „Сиянието Му е като светлината, лъчи излизат от ръката Му и там е скривалището на силата Му“ (Ав. 3:4). Прободените гърди, откъдето е изтекла кървавата струя, примирила човека с Бога – там е славата на Спасителя, там е „скривалището на силата Му“. Той е “мощен да спасява” чрез жертвата на изкуплението и затова е силен да въздаде правда на презрелите Неговата милост. **А белезите от Неговото унижение Му носят най-голяма слава. През вечните векове раните от Голгота ще говорят за Неговата слава и мощ.**

„Ти, крепост на стадото, укрепление на сионската дъщеря, до теб ще достигне и ще дойде предишното владичество“ (Мих. 4:8). Настъпва времето, което светите хора са очаквали с копнеж, откакто огненият меч е преградил пътя на първата човешка двойка към Едем: времето да „бъде изкупено притежанието на Бога“ (Еф. 1:14). **Първоначално земята е дадена на човека за негово царство, което той предава в ръцете на Сатана. Този могъщ враг я е владял дълго време, но сега тя е върната на хората чрез великия план на изкуплението.** Всичко изгубено заради греха вече е възстановено. „Така казва ГОСПОД (…) Който образува земята, направи я и я утвърди, не я създаде пуста, образува я, за да се населява“ (Ис. 45:18). **Първоначалната цел на сътворяването на земята е изпълнена и тя става вечен дом на изкупените.** „Праведните ще наследят земята и ще живеят на нея вечно“ (Пс. 37:29).

Опасението да не би бъдещото наследство да изглежда твърде материално кара много хора да одухотворяват точно истините, които ни насърчават да го очакваме като наш дом. Христос уверява учениците Си, че отива да им приготви жилища в дома на Своя Отец. Които приемат ученията на Божието слово, няма да бъдат в неведение относно небесния ни дом. Въпреки това, „каквото око не е видяло и ухо не е чуло, и на човешко сърце не е идвало, това е приготвил Бог за тези, които Го обичат“ (1 Кор. 2:9). **Човешкият език не е способен да опише наградата**
675 **на праведните. Тя ще бъде разбрана само от онези, които я видят.** Никой смъртен ум не може да схване славата на Божия Рай.

В Библията наследството на спасените е наречено „отечество“ (Евр. 11:14-16). Там Небесният Пастир води стадото Си при извори с жива вода. Дървото на живота дава плод всеки месец, а листата му помагат на хората да поддържат добро състояние. **Там има вечно течащи потоци, чисти като кристал, а край тях привеждащи се дървета хвърлят сенките си върху пътеките, приготвени за изкупените на Господа. Там обширните полета се преливат в красиви хълмове, а Божиите планини издигат високите си върхове. На тези мирни поля, близо до живи потоци, Божият народ, толкова дълго живял в странстване и скитничество, ще намери своя дом.**

„Моят народ ще обитава в мирно заселище, в сигурни жилища и в спокойни места за почивка (…) Няма вече да се чува насилие в земята ти, опустошение и разорение в пределите ти; а ще наречеш стените си Спасение и портите си – Хваление (…) Те ще построят къщи и ще живеят в тях; ще насадят лозя и ще ядат плода им. Няма те да построят, а друг да живее там; няма те да насадят, а друг да яде (…) Избраните Ми за дълго ще се наслаждават на делото на ръцете си“ (Ис. 32:18, 60:18, 65:21 22).

Там „пустото и безводното място ще се развеселят и пустинята ще се зарадва и ще цъфне като крем (…) Вместо трън ще израсте елха и вместо драка ще израсте мирта“ (Ис. 35:1, 55:13). „Вълкът ще живее с агнето, рисът ще си почива с ярето (…) и малко дете ще ги води (…) Те няма да навреждат, нито да погубват в цялата Ми свята планина“ (Ис. 11:6, 9; 33:24, 62:3, 65:19), казва Господ.

В небесната атмосфера не може да съществува болка. Няма да има повече сълзи, нито погребални шествия, нито някакви белези на печал. „Смърт няма да има вече; нито ще има вече жалеене, нито плач, нито болка; защото предишното премина“ (Откровение 21:4, 11, 24, 3). „И жителят няма да каже: Болен съм; на народа, който живее в него, ще бъде простено беззаконието му“ (Исая 33:24; 62:3; 65:19).

Там е Новият Ерусалим, столицата на про-
славената нова земя, „славен венец в ръката на 676
ГОСПОДА и царска корона на дланта на своя Бог“ (Ис. 62:3). „Имаше Божествена слава, като светеше, както свети някой много скъпоценен камък - като яспис, прозрачен като кристал (…) Земните племена ще ходят в неговата светлина и земните царе ще принасят в него своята слава“ Откр. 21:4, 11, 24, 3). Така казва Господ: „И ще се радвам на Ерусалим, и ще се веселя за народа Си“ (Ис. 65:19). „Скинията на Бога е с човеците; Той ще обитава с тях; те ще бъдат Негов народ; и сам Бог ще бъде с тях – техен Бог“ (Откр. 21:4, 11, 24, 3).

В Божия Град „няма да има нощ“ (Откр. 22:5). Никой няма да се нуждае от сън, нито ще се измо-

ОБНОВЕНАТА ЗЕМЯ ЩЕ БЪДЕ ДАЛЕЧ ПО-ПРЕКРАСНА ОТ ТЕЗИ КАРТИНИ. НЕИЗРАЗИМИЯТ МИР И СПОКОЙСТВИЕ ЩЕ ДОНЕСАТ МИР И В ДУШИТЕ НИ.

НАЙ-ХУБАВО ОТ ВСИЧКО Е, ЧЕ ЩЕ БЪДЕМ ЗАЕДНО С ИСУС, НАШИЯ ГОСПОД И СПАСИТЕЛ!

рява. Няма да се уморяваме да вършим Божията воля и да прославяме Неговото име. Винаги ще усещаме бодростта на утрото и то никога няма да свършва. „Няма да имат нужда от светене на светило или от слънчева светлина, защото Господ Бог ще свети над тях“ (Откр. 22:5, 21:22). Светлината на слънцето ще бъде изместена от сияние, което не е болезнено ослепително, но което неизмеримо много надминава блясъка на обедната светлина тук. Изкупените ще ходят в славата на безкрайния ден без слънчева светлина.

„А храм не видях в него, защото неговият храм е Господ Бог Всемогъщият и Агнето“ (Откр. 21:22). **Божият народ има привилегията да общува свободно с Отец и Сина. Сега „виждаме неясно, като в огледало“** (1 Кор. 13:12). Гледаме Божия образ отразен като в огледало в природата и в отношението Му към хората, но тогава ще Го гледаме лице в лице, без закриваща завеса помежду ни. Ще стоим в Неговото присъствие и ще гледаме красотата на лицето Му.

Там изкупените ще „познаят напълно, както са били и напълно познати“. Любовта и чувствата, които самият Бог е вложил в душата, ще намерят своя най-истински и най-нежен израз. **Непорочното общуване със светите същества, задружният съвместен живот с благословените ангели и с верните от всички епохи,** които са „изпрали дрехите си и са ги избелили в кръвта на Агнето“, свещените връзки,
677 които обединяват „цялото семейство на небето и на земята“ (Еф. 3:15) – всичко това ще носи щастие на изкупените.

Там безсмъртни умове ще съзерцават с неотслабващо възхищение чудесата на творческата сила и тайните на изкупителната любов. Вече няма жесток и коварен враг, който да ги изкушава да забравят Бога. Ще се развива всяка способност, умствените възможности ще се увеличават. Придобиването на познание няма да отслабва ума или да изтощава енергията. **Ще могат да се предприемат най-грандиозни начинания, да се осъществяват най-възвишени стремежи, да се реализират най-високи цели. И все пак отново ще се появяват други върхове за изкачване, нови удивителни чудеса,** нови истини за разбиране, нови теми, които да изискват напрягане силите на ума, душата и тялото.

Всички съкровища на Вселената ще бъдат открити за изучаване пред Божиите изкупени. Неограничавани от смъртта, те ще летят неуморно към далечните светове, които са изтръпвали от скръб при гледката на човешките страдания и са избухвали в радостни песни при новината и за една изкупена душа. С неизказана наслада земните деца вкусват от радостта и мъдростта на непадналите същества и черпят от знанията и разбирането, трупани през безбройните векове на съзерцаване на Божиите дела. С ясен поглед те възприемат славата на творението – слънцата, звездите и звездните системи, кръжащи около трона на Бога по предначертаните си орбити. На всички неща, от най-малкото до най-голямото, е написано името на Създателя и във всички тях се разкриват богатствата на Неговата мощ.

Годините на вечността, търкалящи се една след друга, ще донасят още по-славни откровения на Бога и Христос. Колкото повече хората научават за Него, толкова повече ще се възхищават на Неговия характер. Когато Исус разкрива пред тях съкровищата на изкуплението и удивителните победи във великата борба със Сатана, сърцата на изкупените ще се изпълват с още по-пламенна почит. С още по-пленителна радост ще засвирват те на златните
си арфи; и хиляди по хиляди, и десетки хиляди по 678
десетки хиляди гласове ще се присъединяват към мощния хвалебен хор.

„И всяко създание, което е на небето, на земята и под земята, и в морето, и всичко, което има в тях, чух да казват: На Този, Който седи на престола, и на Агнето да бъде благословение и почит, слава и господство до вечни векове“ (Откр. 5:13).

Великата борба е приключила. Няма вече нито грях, нито грешници. Цялата Вселена е чиста. Обширното творение пулсира в ритъма на хармонията и радостта. От Този, Който е създал всичко, блика живот, светлина и веселие към безпределните селения на Космоса. ***От най-малкия атом до най-огромния свят, всички неща – одушевени и неодушевени – в своята непомрачена красота и съвършена радост разгласяват, че БОГ Е ЛЮБОВ***.

ОБНОВЕНАТА ЗЕМЯ ЩЕ БЪДЕ ДАЛЕЧ ПО-ПРЕКРАСНА ОТ ТЕЗИ КАРТИНИ. НЕИЗРАЗИМИЯТ МИР И СПОКОЙСТВИЕ ЩЕ ДОНЕСАТ МИР И В ДУШИТЕ НИ.

ЛЪВЪТ
И АГНЕТО

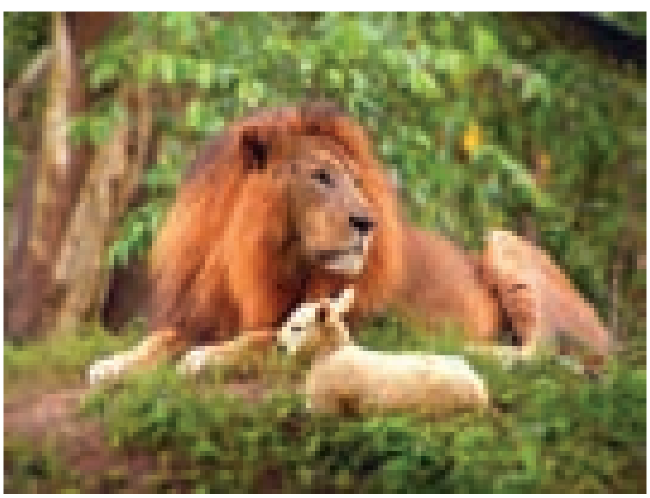

„Вълкът ще живее с агнето, рисът ще си почива с ярето, телето, лъвчето и угоените ще бъдат заедно и малко дете ще ги води” (Исая 11:6).

„Всички съкровища на Вселената ще бъдат открити, за да бъдат изучавани от Божиите изкупени. Неограничавани от смъртта, те ще пътуват неуморно в далечни светове" (гл. 42).

Ето някои от прекрасните гледки, които ще видите, когато пътувате от планета към планета – 55 цветни снимки на 10 страници:

Долу е голямата мъглявина в Орион (М42).

***ДОЛУ ЛЯВО:* СТРУПВАНЕ В NGC 3603**
***ДОЛУ ЛЯВО В СРЕДАТА:* МЪГЛЯВИНАТА ТРИФИДА В СЪЗВЕЗДИЕТО СТРЕЛЕЦ (М20)**
***ДОЛУ ДЯСНО В СРЕДАТА:* ЗВЕЗДИ В ЮЖНАТА КОРОНА / *ДОЛУ ДЯСНО:* МЪГЛЯВИНА В РО ЗМИЕНОСЕЦ.**

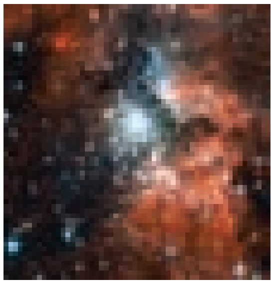

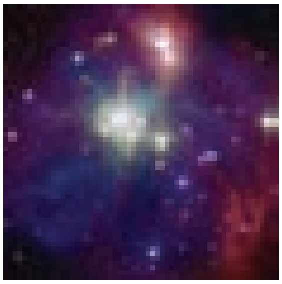
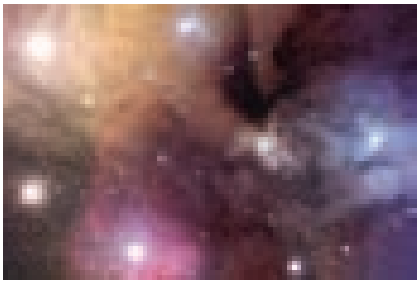

ДЯСНО: **МЪГЛЯВИНАТА ОРЕЛ**

***ГОРЕ ЛЯВО:* АНДРОМЕДА – НАЙ-БЛИЗКАТА ГОЛЯМА ГАЛАКТИКА / *ГОРЕ:* ИНФРАЧЕРВЕНА СНИМКА НА АНДРОМЕДА**

ЛЯВО:

А. АЛОИСИ / НАСА / ЕВРОПЕЙСКА КОСМИЧЕСКА АГЕНЦИЯ / НАУЧЕН ИНСТИТУТ НА КОСМИЧЕСКИЯ ТЕЛЕСКОП

Астрономите са изследвали тази снимка на галактиката I Zwicky 18, като са обърнали особено внимание на трите променливи звезди цефеиди, очертани с червени кръгове.

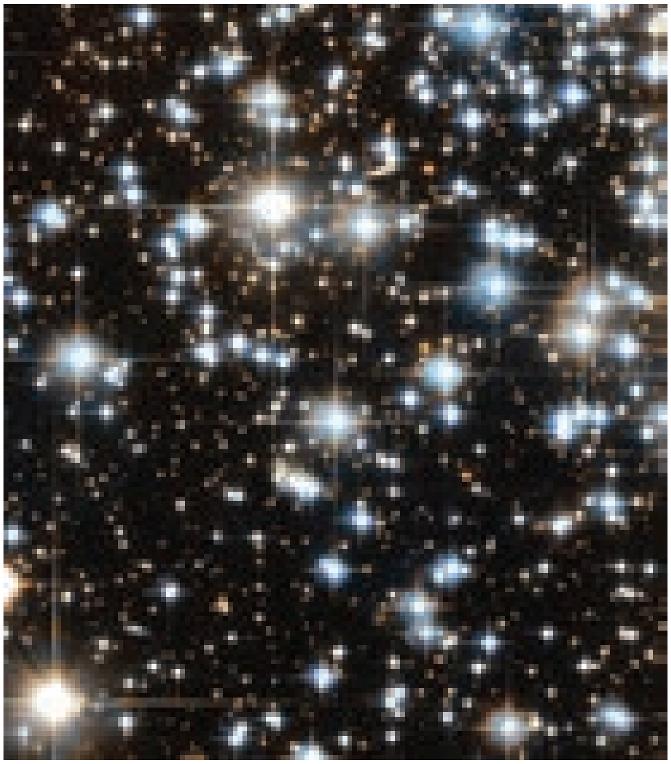

ГОРЕ ЛЯВО: ГАЛАКТИКА В ГОЛЕМИТЕ МАГЕЛАНОВИ ОБЛАЦИ (NGC 604)
ГОРЕ ДЯСНО: КЪЛБОВИДЕН ЗВЕЗДЕН КУП В СЪЗВЕЗДИЕТО СТРЕЛЕЦ (M55), СЪДЪРЖАЩО 100 000 ЗВЕЗДИ.
ДОЛУ ЛЯВО: ГИГАНТСКА ГАЛАКТИКА (M51) И ДРУГА ГАЛАКТИКА БЛИЗО ДО НЕЯ (NGC 5195)
ДОЛУ ДЯСНО: КЪЛБОВИДЕН ЗВЕЗДЕН КУП В ОМЕГА КЕНТАВЪР, в който са сбити 10 милиона звезди.

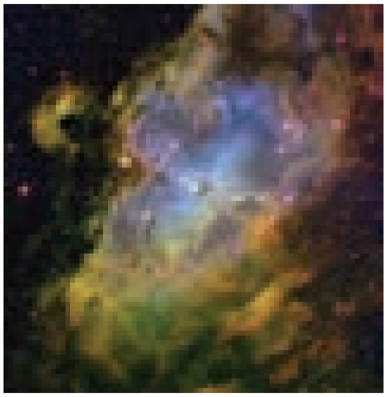

НАЙ-ВЛЯВО:
МЪГЛЯВИНА (LH 95)

ВЛЯВО:
ВЪТРЕ В МЪГЛЯВИНАТА ОРЕЛ В СЪЗВЕЗДИЕТО ЗМИЯ

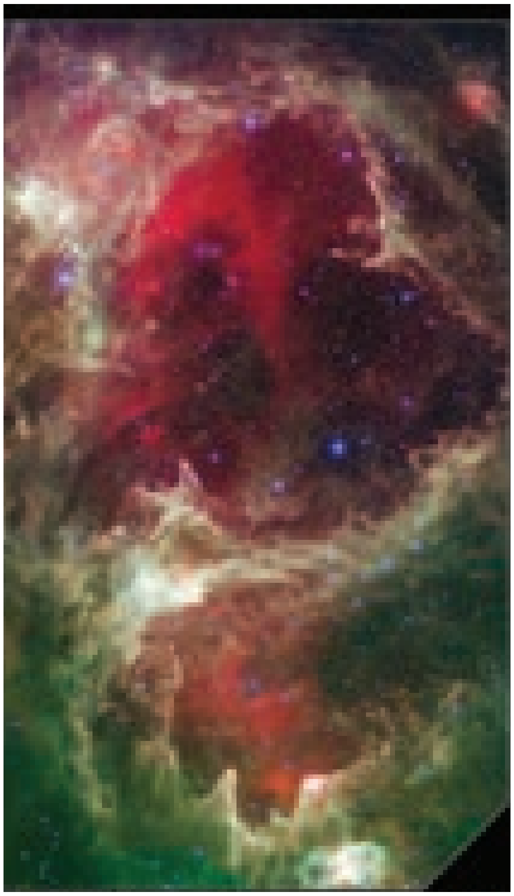

ГОРЕ ЛЯВО: ЧАСТ ОТ МЪГЛЯВИНАТА ВОАЛ
ГОРЕ ДЯСНО: МЪГЛЯВИНА В СЪЗВЕЗДИЕТО КАСИОПЕЯ (W5)

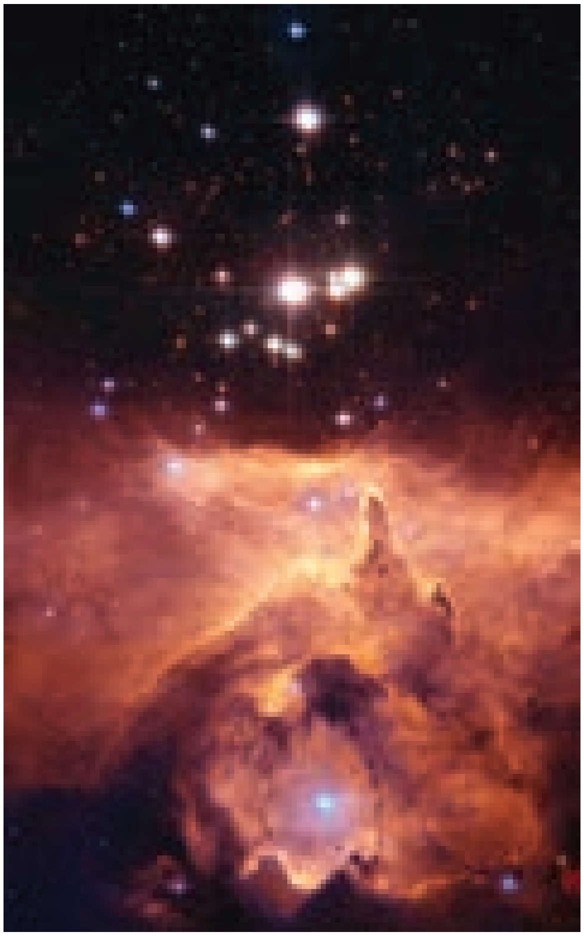
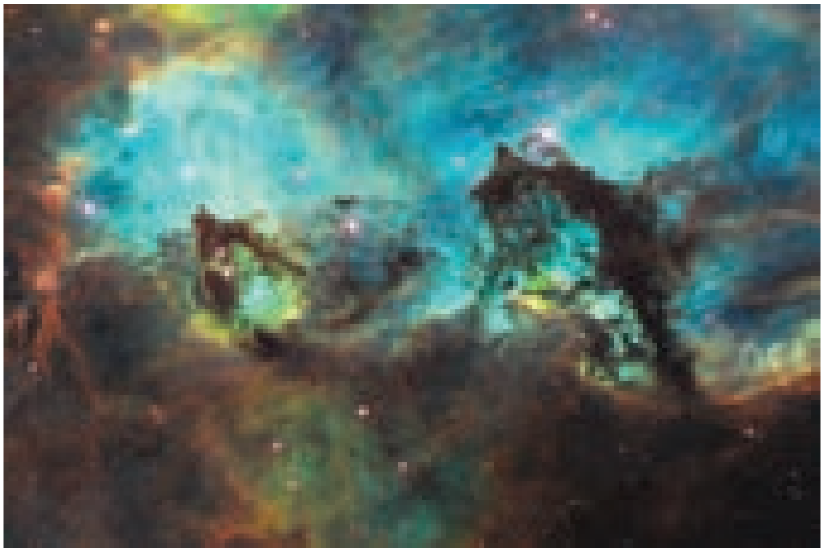

ЛЯВО: ОТВОРЕН ЗВЕЗДЕН КУП (PISMIS 24)
ГОРЕ: МЪГЛЯВИНА (NGC 2074)

ЛЯВО: МЪГЛЯВИНАТА ПАШКУЛ В СЪЗВЕЗДИЕТО ЛЕБЕД (IC 5146)

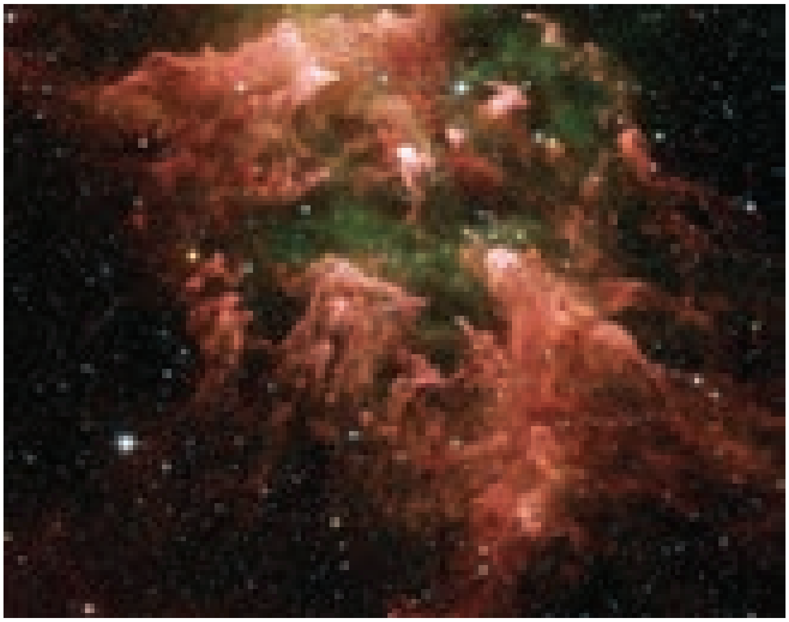

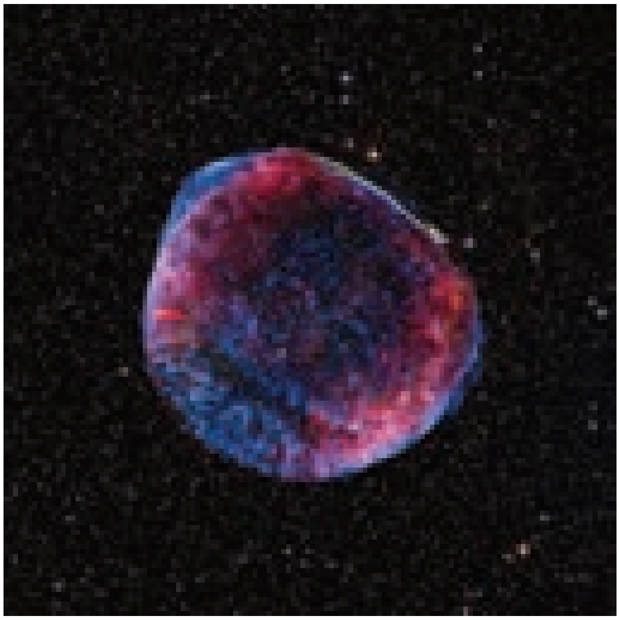

ГОРЕ ЛЯВО: **РАЙОНЪТ НА ЮЖНИЯ СТЪЛБ В МЪГЛЯВИНАТА КИЛ**
ГОРЕ ДЯСНО**: СЪЗВЕЗДИЕТО ВЪЛК (SN 1006)**

ЛЯВО: **СПИРАЛНА ГАЛАКТИКА В СЪЗВЕЗДИЕТО ЖИРАФ (IC 342)**
ГОРЕ: **ПЛАНЕТАРНА МЪГЛЯВИНА**
В СЪЗВЕЗДИЕТО КОМПАС (NGC 6334)
ДОЛУ ЛЯВО: **МЪГЛЯВИНАТА КОТЕШКА ЛАПА**
В СЪЗВЕЗДИЕТО СКОРПИОН (NGC 6334)
ДОЛУ ДЯСНО: **МЪГЛЯВИНАТА РАК (M1)**

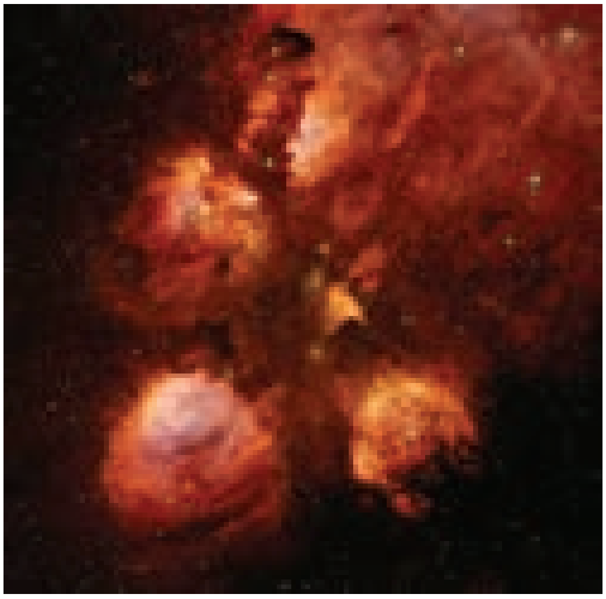

ГОРЕ: **ОТКРИТАТА НАСКОРО МЪГЛЯВИНА ГНЕЗДО**
ДОЛУ ЛЯВО: **ОГРОМНАТА МЪГЛЯВИНА ТАРАНТУЛА (NGC 2070)**
ДОЛУ ДЯСНО: **МЪГЛЯВИНАТА ХОМУНКУЛ ОКОЛО ЗВЕЗДАТА ЕТА КИЛ В СЪЗВЕЗДИЕТО КИЛ**

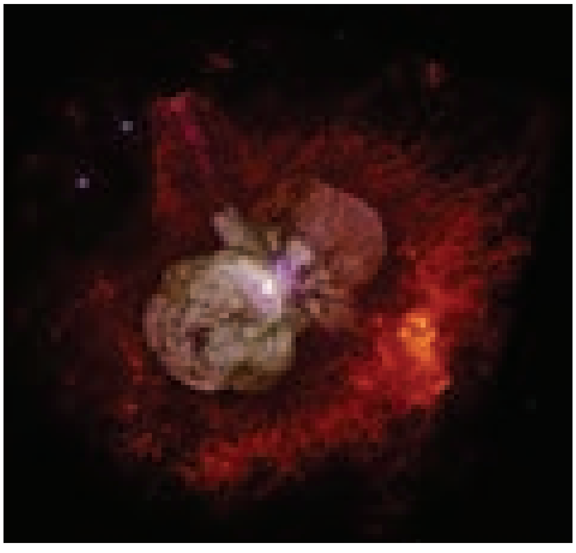

ГОРЕ: **МЪГЛЯВИНАТА ОХЛЮВ В СЪЗВЕЗДИЕТО ВОДОЛЕЙ (NGA 7293)**

ГОРЕ: **МЪГЛЯВИНАТА КВАДРАТ (IC4406)**

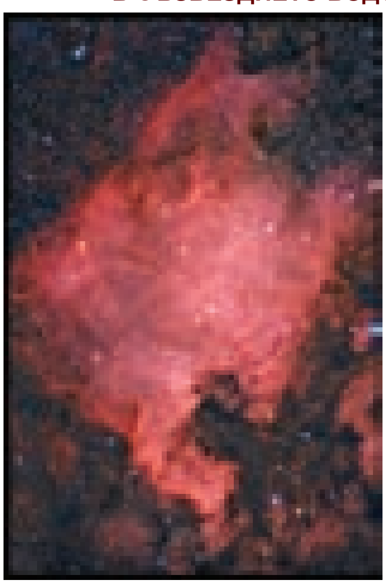

ГОРЕ: **МЪГЛЯВИНА В СЪЗВЕЗДИЕТО ЛЕБЕД**
ДОЛУ: **КЕНТАВЪР А (CfA), ГИГАНТСКА ЕЛИПСОВИДНА ГАЛАКТИКА**

ДОЛУ: **БЛИЗКИЯТ КРАЙ НА СПИРАЛНА ГАЛАКТИКА В СЪЗВЕЗДИЕТО ДЕВА (M104)**

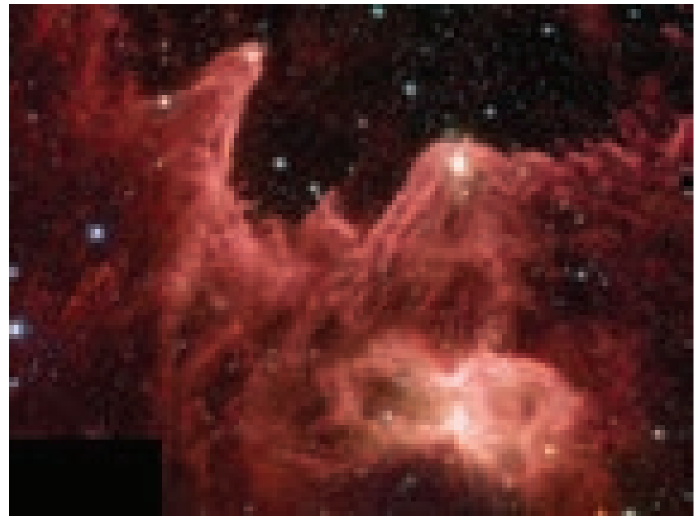

ГОРЕ ЛЯВО: **ЗВЕЗДНИЯТ КУП КУРШУМ (IE 0657-56) /** ***ГОРЕ ДЯСНО:*** **ЧАСТ ОТ МЪГЛЯВИНА В СЪЗВЕЗДИЕТО КАСИОПЕЯ**

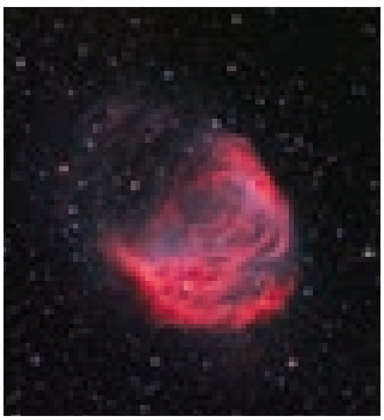
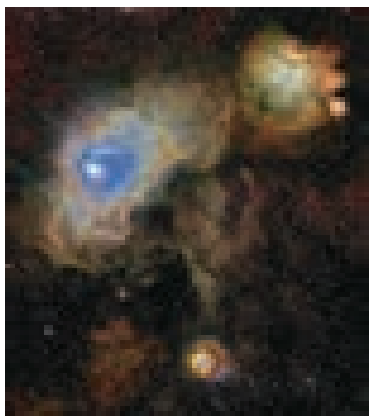
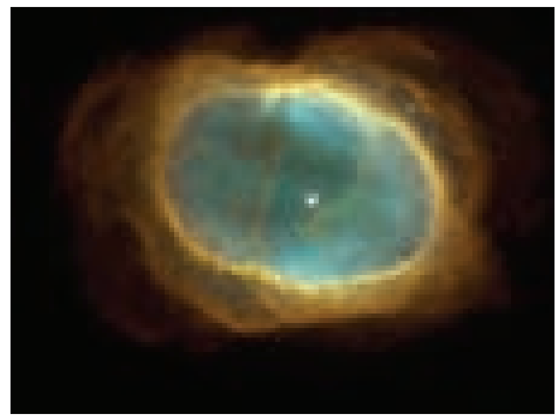

ГОРЕ ЛЯВО: **МЪГЛЯВИНА В СЪЗВЕЗДИЕТО ДЖЕРМИНА (АВЕЛ 121)**
ГОРЕ ЦЕНТЪР: **ТРИ МЪГЛЯВИНИ В СЪЗВЕЗДИЕТО СТРЕЛЕЦ**
ГОРЕ ДЯСНО: **МЪГЛЯВИНА НА ОСЕМТЕ ВЗРИВА (NGC 3132)**

Галактиката е огромна система от звезди. Обикновено галактиките имат от петдесет до сто трилиона звезди, като всички се движат около центъра. В галактиките може да има голям брой звездни системи, звездни купове и различни междузвездни облаци. Нашето слънце е една от звездите в галактиката Млечен път. В нашата Слънчева система Земята и всички останали планети в нея се движат в орбита около Слънцето.

ДОЛУ ЛЯВО: **СПИРАЛНА ГАЛАКТИКА В СЪЗВЕЗДИЕТО ПОМПА (NGC 2997)**
ДОЛУ ДЯСНО: **МЪГЛЯВИНАТА КИЛ (NGC 3372)**

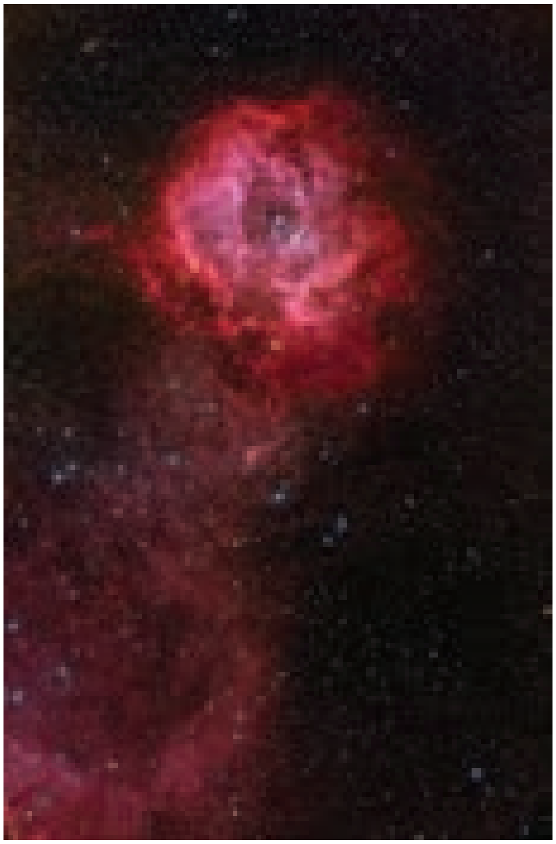

ГОРЕ ЛЯВО: ТРИЪГЪЛНАТА ГАЛАКТИКА (M33) / *ГОРЕ ДЯСНО:* МЪГЛЯВИНАТА РОЗЕТКА (NGC 2237)
ДОЛУ ЛЯВО: МЪГЛЯВИНА NGC 3582 В МЛЕЧНИЯ ПЪТ / *ЦЕНТЪР:* МЪГЛЯВИНА В СЪЗВЕЗДИЕТО КЕНТАВЪР (RCW 79)
ДОЛУ ДЯСНО: МЪГЛЯВИНАТА ЛЕБЕД

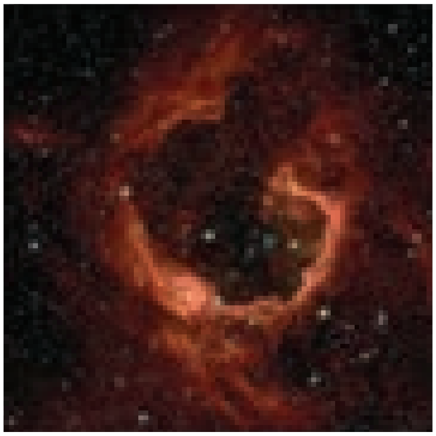
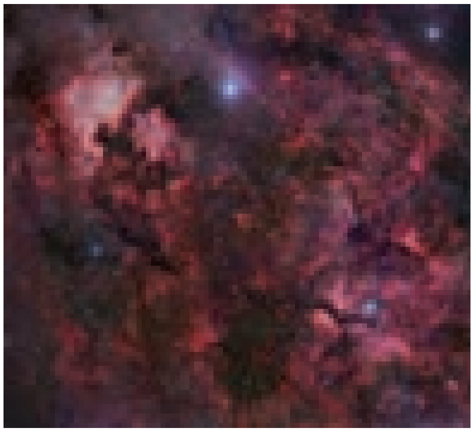

ДОЛУ ЛЯВО: ЧАСТ ОТ МЪГЛЯВИНАТА ВОАЛ В СЪЗВЕЗДИЕ ЛЕБЕД (NGC 6960)
ДОЛУ ДЯСНО: ГАЛАКТИКАТА ВОДОВЪРТЕЖ (M 51)

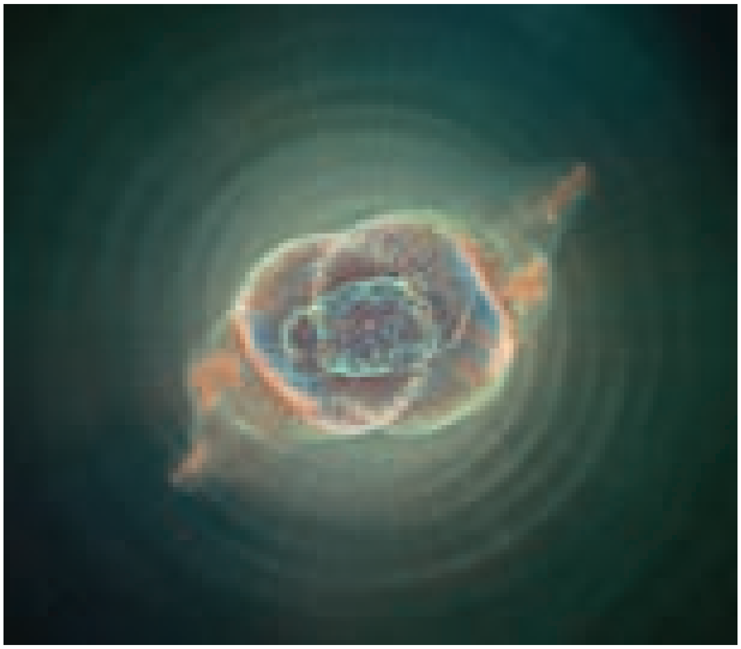

ГОРЕ ЛЯВО: СПИРАЛНА ГАЛАКТИКА (M 101) / *ГОРЕ ДЯСНО:* МЪГЛЯВИНА КОТЕШКО ОКО (NGC 6543)

ДОЛУ ЛЯВО: МЪГЛЯВИНИ В СЪЗВЕЗДИЕ (ШАРПЛЕС 171) / *ДОЛУ ДЯСНО:* МЪГЛЯВИНА В КАСИОПЕЯ (NGC 281)

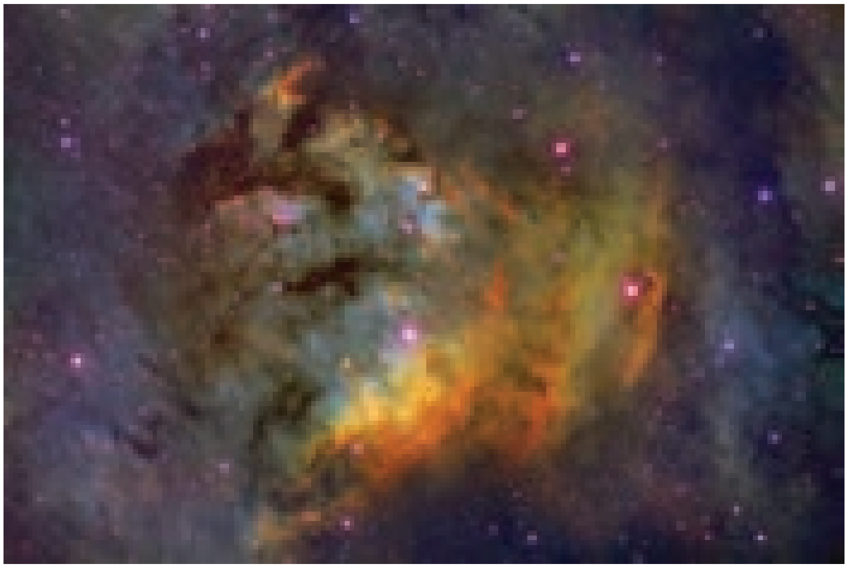

ДОЛУ ЛЯВО: В СЪРЦЕВИНАТА НА МЪГЛЯВИНАТА ТАРАНТУЛА (NGC 2070)

ДОЛУ ДЯСНО: ГОЛЯМА МЪГЛЯВИНА В СЪЗВЕЗДИЕТО ЛЕБЕД

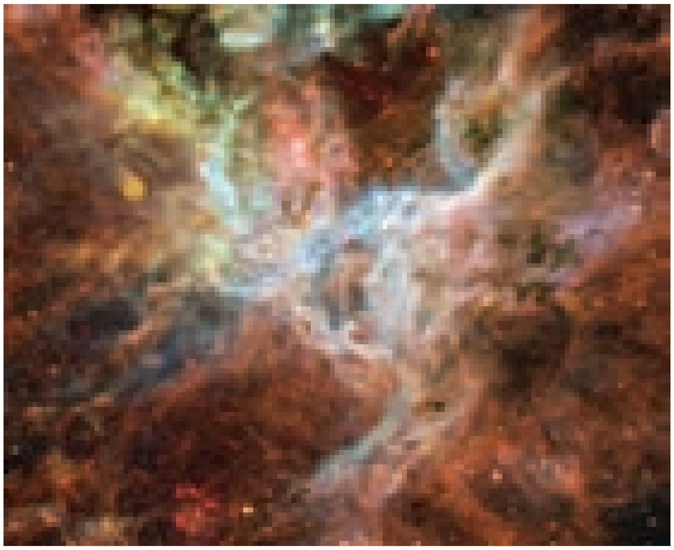

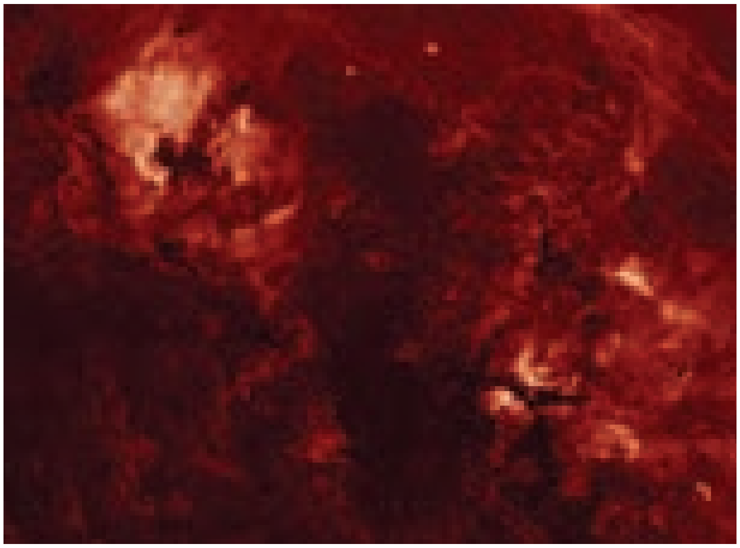

ХРИСТОС УМРЯ НА ГОЛГОТА, ЗА ДА БЪДЕМ ОПРОСТЕНИ И ДА ПОЛУЧИМ СИЛИ ДА СПАЗВАМЕ БОЖИЯ МОРАЛЕН ЗАКОН.

Разпъването на кръст: исторически и медицински факти

Този материал се основава на исторически факти, както и на библейските текстове от Матей 27:33-56; Марк 15:22-41; Лука 23:26-49 и Йоан 19:18-37.

Дефиниция на термините: Няколко кратки дефиниции на римските термини ще ни помогнат да навлезем в темата.

Пакс Романа. Векове наред Рим управлява западния цивилизован свят със сила, която сякаш изключва всякакво непокорство. Не само талантът на Рим да управлява допринася за налагането на този „Римски мир", но и наличието на кръста, който се набива ежедневно в съзнанието на хората: „Разбунтувайте се и ще ви приковем, за да умрете от най-ужасното смъртно наказание, изобретявано някога от човек – кръста".

Днес ние с вас можем да получим мир поради кръстните страдания на Исус, нашата Жертва и единствен Спасител. Заради мрака на това преживяване и сладкото прощение и помощ, които Господ ни предлага още сега, нашето бъдеще може да бъде променено. Самият кръст няма силата да спасява когото и да било, но тъй като Христос е страдал и е умрял на него, това може да спаси всеки от нас – каквото и да сме направили в миналото и каквито и да сме сега. Отиди при Исус, твоя Спасител и Изкупител – сега. Той ти дава сила и е твой Приятел. Отиди при Исус, твоя Създател и Бог. Той може да ти даде сила да спазваш всичко, което е поискал от теб в Словото Си; да спазваш Закона на Божите десет заповеди, както Христос го е спазвал, и да живееш чист и благочестив живот. Може да те предпази от падане, но и да ти прости, ако паднеш, и да те заведе до царството Си.

EXCRUCIATUS. Латинска дума със значение „болката на разпънатия". Буквално тя означава „от разпятието".

Кръстна смърт. В историческите писания не е намерена история на по-ужасна смърт от тази на кръста. Въпреки това Божият Син премина през това страдание и агония, за да прости твоите грехове, да ти даде сила чрез Своята благодат да спазваш всичко, което Отец поиска от теб във вдъхновеното Си Слово, и да ти дари вечен живот при Второто Си идване.

История на разпъването на кръст. Разпъването на кръст е древна форма на смъртно наказание. Била е позната на асирийците и вавилонците в старозаветно време. Използвана е също и от гърците. Когато завладява Тир по време на нашествието си на изток, Александър Македонски разпъва на кръст хиляди пленници от града.

Александър въвежда тази практика в Египет и Картаген, а римляните я научават от картагенците. След време римляните я усъвършенстват и я правят изключително жестока. Целта е жертвата да бъде убита бавно и с максимална болка.

Разбира се, намерението им е да изплашат населението до такава степен, че да не се бунтува против тяхното управление. Тази най-позорна и жестока смърт обикновено е била запазвана за роби, чужденци, бунтовници и за най-свирепите разбойници. Римските граждани били обезглавявани, а не разпъвани. Тъй като е римски гражданин, апостол Павел е обезглавен.

Най-ужасяващият метод за умъртвяване. Римският държавник Цицерон нарича разпъването на кръст „най-жестокият и страшен начин за екзекутиране". Йосиф Флавий се отвращава от разпъването и го определя като „най-унизителната от всички видове смърт". Това типично римско смъртно наказание не е известно в еврейския наказателен закон. Понякога нозете и разпънатите ръце на престъпниците били завързвани за кръста. На други – краката и ръцете били приковавани. Внимавали да не наранят артериите и да не засегнат големи кръвоносни съдове, за да не скъсят агонията на жертвата в резултат на обилно кървене. И двата метода водели до дълга и проточваща се във времето смърт, при която имало максимално мъчение и болка. Надеждни историци описват случаи на разпънати хора, които живеели няколко дена и изпитвали страданията, причинени едновременно от глад, жажда, жега или студ, треска и раздираща болка.

Ужасите на този вид наказание били използвани за сплашване на закоравели престъпници.

„Било позволено на всички желаещи да наблюдават тези ужасяващи сцени. Римляните, които смятали, че трябва да управляват с терор, избирали за смъртно наказание на не-римски граждани това, което Цицерон нарича „най-жестокото и отвратително мъчение". Ръцете и нозете на престъпника били връзвани или приковавани за дървото. Напречно парче дърво поддържало гръбнака или краката. Ако не била милостиво убита, жертвата висяла по два или три дена, агонизирала от неподвижната стойка и от насекомите, които се хранели с голата плът. Бавно губела сили, докато накрая сърцето спирало и така настъпвал краят" *(Durant, Story of Civilization, Vol. 3, p. 572).*

Хематидроза. Учените потвърждават, че кървавата пот на Христос по време на агонията в Гетсиманската градина е увеличила значително чувствителността Му към болката в последвалите страшни часове на кръста.

Бичуване. Сега е известно, че Христос е бичуван в съдебната сграда на Пилат, докато кожата на гърба му е раздрана. Това само усилва болката, която изпитва при всяко вдишване, докато виси на кръста с часове.

Но защо виси там с часове? Свещениците Му се подиграват и Го предизвикват да слезе от кръста. А Той може да го направи. Би могъл да извика ангелите, които да Го отнесат от това ужасно място. И въпреки всичко Христос остава там и продължава да страда – за теб и за мен.

Три вида кръст. „Крусификсум", т .е. приковаване с пирони към две кръстосани греди, е участта на нашия чуден Господ и Спасител, а не „импалатиум", т.е. привързване към кол. Разпъването е нещо ужасяващо.

Персийците приковавали жертвата към дърво. Римляните използвали издигната и поставена върху отвесната греда напречна такава. Тежката напречна греда била поставена върху гърба на Христос при портата на Пилатовия дворец.

Кръстовете са няколко вида. Един от най-разпространените в Палестина във времето на Христос е ниският Т-образен кръст (crux commissa). Използван е първо от вавилонците по време на управлението на Семирамида и има формата на буквата Т, с която започва името Тамуз – едно от имената на нейния син Нимрод.

Възможно е Христос да е разпънат на кръст с удължение над напречната греда (латински кръст, crux immissa), за да може да се прикрепи табелката над главата Му.

Трети, по-малко използван кръст е във формата на буквата Х (кръст на Св. Андрей, crux decussata). Описанието на Христовия кръст според древните автори, съвпада с латинския кръст (crux immissa). Надписът би могъл да се закрепи най-лесно на този вид кръст. Описанието на мнозина, които са живели недълго след първи век (Юстин Мъченик, Ириней и много други) е в полза на този вид кръст.

Важно е да се отбележи, че на Христос е предложено питие, докато виси на кръста, посредством стъбло от растението исоп. Тези стебла са дълги приблизително 50 см. Само

ниският Т-образен кръст с или без горно удължение, на което да се постави надписът, би отговарял на това описание.

Прокълнат да виси на кръст. Използването на кръста като инструмент на наказание произлиза от древната практика престъпникът да се връзва за дърво, което било наречено „проклятие", а след време станало известно като кръст. Затова, макар че било във формата на кръст, във времето на апостолите го наричали „дърво". Апостол Петър пише: „Който Сам понесе в тялото Си нашите грехове на дървото, така че ние, като сме умрели за греховете, да живеем за правдата; чрез чиито рани вие оздравяхте" (1Петрово 2:24).

Дървени блокчета за подпора. За да бъдат удължени страданията, прикрепяли хоризонтално парче дърво (sedile или cornu) върху издигнатата греда. Разпънатият можел частично да се опира на това парче. В по-късни времена поставяли второ парче дърво (suppedaneum), за да могат ходилата частично да почиват върху него. Ренан пише за древния кръст: „Парче дърво било закрепено за вертикалната част от кръста. То минавало между краката на осъдения, който можел да се обляга на него. Без него ръцете биха били разкъсани и тялото би паднало. При други случаи малко хоризонтално блокче било поставяно под нозете, за да ги поддържа" *(The Life of Christ, p. 364).*

Ранният християнски автор Ириней пише: „Структурата на кръста се състои от пет части – две хоризонтални, две вертикални и една в средата, върху която разпънатият седи" (Ириней).

Юстин Мъченик, друг ранен писател, описва стърчащата част в средата на вертикалната греда като „рог, върху който разпънатият седи". Тертулиан пише за „стърчащо блокче, което служи като място за сядане". Страуд казва за кръста, че има „късо блокче или рог, излизащ от средната му част" *(The Physical Cause of the Death of Christ, pp. 35-36).*

Името на мястото. Мястото, където Исус е разпънат, се наричало Голгота на арамейски и Калвариа на латински. (Новозаветната гръцка дума е Kranion.) Името означава „череп" и Свещеното писание често го нарича „мястото на черепа", лобно място (Лука 23:33).

Някои смятат, че това, което евангелията наричат „мястото на черепа", означава „място на черепи" (място на смъртта), тъй като там лежали много кости на умрели хора. Други вярват, че става въпрос за място в близост до Йерусалим, което имало формата на череп.

Местоположението на Голгота. На север от Ерусалим е мястото, известно като „Голгота на Гордън". Погледнато от градската стена, то напомня за череп с две малки пещери под челото, приличащи на очни отвори. Макар и да е записано, че мястото „беше близо до града", действителното местоположение може да бъде само въпрос на предположения. Исус е разпънат извън градската стена, но докато не се установи северната стена от времето на Христос, никога няма да разберем със сигурност точното място на Голгота.

По традиция мястото на Голгота е от вътрешната страна на сегашната северна стена и сега там се издига Църквата „Възкресение Христово", чието изграждане започва през 325 г. след посещението на Елена, майката на Константин Велики. Вътре има петметрова могила, наречена „Голгота", която стига до нивото на балконите.

Голгота на Гордън е идентифицирана за първи път от Ото Тениус през 1849 г. Близо до мястото има градини, които напомнят за описанието от Йоан 19:41. Може би по Божие провидение е по-добре да не намерим някои от тези места. Трябва да почитаме Бог, а не местности.

Подготовка за разпъването. Според Марк 15:25: Исус е разпънат в „третия час", т.е. в 9 ч. сутринта. По същото време от двете му страни е разпънат по един разбойник. Така се изпълнява казаното от пророка, че „към престъпници беше причислен".

Преди да бъде разпънат, от Исус са свалени горните дрехи, които вероятно са се състояли от мантия, пояс и сандали. Войниците си ги разделят, като хвърлят за тях жребий.

„И като го разпнаха, споделиха си дрехите му и хвърлиха жребие; за да се сбъдне реченото от пророка: „Разделиха дрехите ми помежду

си, и за облеклото ми хвърлиха жребие“ (Матей 27:35 – ЦП).

Това също е римски обичай и фактът, че е отбелязан, е още едно доказателство за верността на библейския разказ.

Начало на разпъването. Наказанието чрез разпъване на кръст е изобретено, за да направи смъртта колкото се може по-болезнена и жертвата да се мъчи, докато стигне до границите на човешката издръжливост. Ето описанието на това, което се случва.

Първо, на земята се поставя вертикалната греда. После се закрепва и хоризонталната греда. Осъденият е хвърлен по гръб на земята, като по този начин върху раздраната му от бичуване кожа се набива пръст, което увеличава болката през следващите часове. Ръцете се разтварят настрани и се връзват за хоризонталното дърво.

Приковаване на ръцете и нозете. В пророчеството е записано, че нито една кост от тялото му няма да се счупи, а все пак ръцете и краката са пълни с кости. Сега знаем, че римляните намирали мястото на всяка ръка и крак, където да промушат пироните, без да счупят дори една костица. Така обаче докосвали важни нерви и по този начин всяко движение предизвиквало ужасна болка.

При разпъването на Христос били използвани големи и остри пирони, с които били приковани китките близо до улнарния нерв и точно до радиалния нерв. По този начин се предизвиква жестока болка, но нито една кост не се пречупва, нито някоя основна артерия се разкъсва. Забележете, че пироните минават през китките, а не през дланите. Прикованата длан не би могла да удържи на кръста тежестта на тялото.

Художниците обикновено изобразяват Христос като прикован през дланите. Тъй като цялата тежест на човешкото тяло би паднала върху дланите, забитият там пирон би предизвикал разкъсване на сухожилията. Според римския обичай пироните били забивани в китките.

„Между костите на китката има място, обхванато от главестата, полулунната, ладиевидната и графовидната кости, познато като „Точка на Десто“. Фламандските художници Рубенс и Ван Дайк изобразяват разпятието по този начин. Археологията го потвърждава.

Имало различни начини за приковаване на нозете. През 1980 г. археолози намират костите на разпънат човек в Палестина. Вместо по един пирон, който пронизва предната част на всеки глезен, използвали специален дълъг клин, който минавал през двата глезена. По този начин коленете на осъдения били сгънати. Правели това, за да може жертвата да се издига от време на време и да издиша въздуха от дробовете си, а не с цел да облекчи ръцете си от голямата тежест.

Видове пирони. Какви пирони са използвани? През 1970 г. са открити костите на разпънат в селището Гиват Хамитвар близо до Ерусалим. Използваните пирони били изострени железни шишове дълги по 13-18 см. Всеки от тях имал квадратна глава със страна от 1 см.

Археолозите са открили на друго място дълъг пирон, пронизал глезена на 30-годишен мъж. Разпъването било извършено през I век.

Издигане на кръста. Ако ръцете на жертвата били приковани на земята към завършения кръст, следвало приковаването на нозете. Издигали кръста и го слагали в дупка. Ако обаче бил прикован само за хоризонталната греда, осъденият бил издиган с помощта на въжета и стълба (когато използвали дълъг кръст). Хоризонталната греда била завързвана или закована за вертикалната. Тогава прикрепяли и блокчето за поддържане на тялото. Накрая, нозете били издърпвани надолу. Всеки крак бил прикован или по-дълъг шиш пронизвал едновременно двата крака.

В някои случаи издигали първо целия кръст, а след това жертвата била приковавана към него. В други случаи човекът бил приковаван към целия кръст, след което силни мъже го издигали и забивали кръста в предварително приготвена дупка. Това причинявало раздиране и непоносима болка на висящия.

„Веднага след като Исус бе прикован, кръ-

стът бе издигнат от силни мъже. С голяма сила бе забит в приготвеното място. Това предизвика неописуема агония на Божия Син" *(„Копнежът на вековете", с. 745 - амер. изд.).*

Поставяне на табелата. След приковаването, когато жертвата вече е закрепена за гредите, войниците забиват с пирон табела върху кръста. „А Пилат написа и надпис и го постави на кръста. А написаното беше: Исус Назарянинът, юдейският Цар. Този надпис прочетоха мнозина от юдеите, защото мястото, където разпънаха Исус, беше близо до града и написаното беше на еврейски, на гръцки и на латински" (Йоан 19:19, 20).

Точните думи на латински са: Jesus Nazarathaeus Rex Ioudaeorum. Надписът съдържал името на осъдения, неговото местоживеене и обвинението, поради което е осъден на смърт. Матей пише, че надписът е поставен „над главата Му". Вероятно е закован за най-горната част на вертикалната греда от кръста.

Обвинението е изписано на трите главни езика, говорени в Палестина, така че всеки да може да го прочете. Арамейският е диалект на древния еврейски, използван през първия век. Гръцкият е универсалният език на цивилизования западен свят, а латинският – официален език на съдебната и изпълнителната власт на римското управление.

Арчибалд Гайки пише, че трите езика са символ на „връзката между кръста и всички народи по света". Било обичайно табелата да се носи пред затворника, докато го водят към мястото на екзекуцията. Няма причина да предполагаме, че този случай е бил някакво изключение.

Надписът, цитиран от Матей, отговаря точно на това, което Евзебий описва като надпис на кръста на един от ранните мъченици.

Обикновено разпъването на кръст се извършвало покрай пътя, водещ до град. През онзи ден хиляди хора прочели титлата над главата на Исус: *„Исус от Назарет, юдейски цар".* Това ги накарало да се замислят.

Римският историк Светоний от първи век описва екзекуция, наредена от Домициан, по следния начин: „Той изложи бащата на семейството пред кучетата, като написа титлата му: „Гладиатор с непочтителен говор". Жертвата бил глава на семейство, провинен в изричането на непочтителни думи към друг гладиатор".

Гръко-римският историк от втори век Дион Касий описва разпъването на кръст по следния начин: „Преведоха го през събранието с табела, показваща причината за неговата смърт, след което го разпънаха".

При такива случаи надписът бил носен пред жертвата или окачен на врата ѝ.

Висенето на кръст. Разпнатият висял в неописуеми страдания, докато накрая губел съзнание.

Било съвсем обичайно насекомите да влизат в отворените рани на страдащия или в неговите очи, уши и нос. Понякога хищни птици разкъсвали раните.

Исус говори на Йоан. Прикован на кръста, Исус повиква ученика Си Йоан, който стои близо до Мария, и му казва да се грижи за нея. Каква състрадателна и нежна любов! По време на агонията Си и на страшните страдания Той пожелава майка Му да е в безопасност. По това време тя е на петдесетина години. Йоан се грижи за нея до края на живота ѝ. След нейната смърт Йоан написва четвъртото евангелие, трите послания и книгата „Откровение".

Исус говори на разбойника. Двама разбойници са разпънати в същия ден заедно с Исус. Единият от едната Му страна, а другият – от другата. Исус е между тях. Докато агонизира на кръста, за Него идва момент на насърчение – думите на един от разбойниците. И двамата са последователи на Варава. Единият става още по-озлобен на кръста и продължава да се подиграва на Христос. Сърцето на другия потръпва от мисълта за това, което е извършил. Вероятно е чувал за Исус и за делата Му. През деня става свидетел на богоподобното Му поведение. Отначало се включва в подигравките към Христос подобно на своя другар, но скоро спира. Сърцето му е докоснато от Божия Дух. Спомня си за думите и делата на Христос и осъзнава голямата си нужда от прощение и мир с Бога.

Обръща глава към другаря си по престъпления, който виси от другата страна на Исус, и го пита: „Дори от Бога ли не се боиш, ти, който си под същото осъждане?”.

Няма вече защо да се бои от хора. Скоро ще бъдат мъртви. Предстои им обаче Божият съд. След това добавя: „И ние справедливо сме осъдени, защото получаваме заслуженото за това, което сме направили; а Този не е направил нищо лошо”. Разбойникът е имал време да размисли. Внезапно е осъзнал: Христос е обещаният Месия! В този Исус – наранен, подигран и висящ на кръста – той вижда Божия Агнец, Който взема греха на хората.

Обръщайки се към Христос с вяра, умиращият разбойник извиква: „Господи Исусе, спомни си за мен, когато дойдеш в царството Си!”. Озарен от Светия Дух, разбойникът осъзнава нещо, което малцина могат да разберат през онзи ден – Христос трябва да умре, за да донесе на хората спасение!

Бързо идва отговорът. Разбойникът чува тихите, но изпълнени с любов думи: „Истина ти казвам днес, ще бъдеш с Мен в рая”.

Мястото на запетаята. Тъй като в гръцкия Нов завет няма запетаи, трябва да ги поставяме там, където са в хармония с контекста. Paradisos е гръцката дума за небе. Христос не обещава, че разбойникът ще бъде с Него в рая още същия ден, тъй като самият Христос не отива на небето в края на деня. Той остава в гробницата до неделя сутринта, когато възкръсва от мъртвите и излиза от нея. След като възкръсва, заявява: „… още не съм възлязъл при Отца Си” (Йоан 20:17).

Христос всъщност казва, че в този ден – денят на очевидното Му поражение и смърт – Той има Божествената власт да обещае на разбойника, че ще бъде с Него в рая!

Основен постулат в християнството е, че Христос е възкръснал в неделя. Да се твърди нещо по-различно, означава да се даде невярно обяснение на великата истина за възкресението.

Със сигурност по време на най-голямото Си обезсърчение в живота, Исус е насърчен от умиращия разбойник.

Смърт от хиперкапнея [повишени стойности на въглеродния двуокис в кръвта]. Това е задушаване поради високи стойности на въглеродния двуокис. Тъй като тялото виси на ръцете, единственият начин да се вдишва, е то да се издигне нагоре, т.е. прикованите за китките ръце да бъдат отблъснати надолу, а прикованите за глезените крака да се отблъснат нагоре! Отблъсването предизвиквало жестока болка в медианния нерв във всяка китка, както и на перонеалния (или фибуларен) и плантарния (или медиален) нерв във всеки глезен. Всеки път, когато тялото се издигало, за да си поеме глътка въздух, разкъсаният гръб се триел в грубото дърво на кръста, като по този начин замърсените рани се отваряли и причинявали изпепеляваща болка.

Въпреки че бичуването можело да предизвика значителна загуба на кръв, разпъването на кръст не водело до ново кръвотечение. Основната причина за смъртта при разпъването била невъзможността да се диша нормално. За страдащия било толкова трудно да се опитва да издишва въздух, че накрая спирал да го прави и умирал от асфиксия. Тежестта на тялото, което се крепяло на изпънатите ръце и рамене, водела до фиксиране на интеркосталните мускули в състояние на вдишване. Затова имало нужда от значителни усилия за издишване на въздуха. Дишането било повърхностно, а издишването – предимно диафрагмално. Началото на мускулните крампи в резултат на изтощение затруднявало дишането още повече.

Други причини за смъртта. Асфиксията от изтощение и шокът били двете най-обичайни причини за смъртта чрез разпъване. Обезводняването и нередовният сърдечен ритъм също допринасяли за смъртта. Когато искали да предизвикат бърза смърт, римляните чупели краката. Така тялото не можело вече да се вдига, за да издишва, и смъртта настъпвала за броени минути.

Когато смъртта Му наближава. Настъпва заключителната сцена на Голгота. Събитията бързо са стигнали до кулминационната си точка. Исус е арестуван малко преди зазоряване през онзи фатален петък, вероятно

в края на март или началото на април 31 г. Още преди пладне на същия ден пребитото Му тяло, от което са свалени бедните Му дрехи, увисва на кръста.

Странната тишина, която настъпва след напрежението и врявата, е нарушавана единствено от стенанията на осъдените, от подигравките към Човека в средата и от плача на няколкото жени, които наблюдават отдалеч.

Състрадателен човек от тълпата напоява гъба с лошокачествено войнишко вино и я закрепва за стъблото на растението исоп, което расте на около 50 см височина. Стъблото е издигнато до устните на Христос, за да може да отпие от течността. Той обаче отказва, защото не желае да пие нищо, което замъглява ума *(Копнежът на вековете, с. 746 – амер.изд.)*.

Малко след това идва краят. Последните Му думи са: „Свърши се!" (Йоан 19:30) и „Отче, в Твоите ръце предавам духа Си" (Лука 23:46). Думата „предавам" в новозаветен смисъл означава не само акта на предаване. Има се предвид оставяне, предаване на нещо на друг човек за съхранение. Той изговаря тези думи за теб и за мен. Хиляди хора са ги прошепвали, когато са умирали! Това са последните думи на Поликарп, Ян Хус, Мартин Лутер и Меланхтон. Веднага след това Христос издава силен пронизителен вик и главата Му пада на гърдите. Той е мъртъв.

„А Исус, като нададе силен вик, издъхна" (Марк 15:37).

Обичайната причина за смъртта при разпъването на кръст. Научните изследвания от последните години, направени от медици в Кьолн, се опитват да дадат отговор на този въпрос. Когато човек виси на двете си ръце, кръвта пада много бързо в долната част на тялото. Само за петнадесетина минути кръвното налягане намалява с 50 процента, а пулсът се ускорява двойно. Твърде малко кръв може да стигне до сърцето, в резултат на което човекът припада. Това води до бърз ортостатичен колапс. Следователно кръстната смърт се дължи на сърдечна недостатъчност.

Документирано е, че жертвите на разпъването обикновено живеели по два дена или дори по-дълго. Както вече бе споменато, върху вертикалната греда поставяли малка опора, наречена sedile (място) или cornu (рог). Ако увисналата жертва облекчавала страданията си от време на време, като се опирала на това място, кръвта се връщала в горната част на тялото и замаяността отминавала.

Ето как Кънингам Гайки описва случващото се: „Страданията при разпъването, в резултат на които настъпвала смъртта, били причинени отчасти от неподвижната позиция на тялото и протегнатите ръце, което предизвиквало остра болка при всяко помръдване на гърба, раздран от бича, както и от ръцете и нозете, които били приковани с пирони. Те били забити в точки, където се свързват голям брой чувствителни нерви и сухожилия, като някои от тях били жестоко наранени, а други – разкъсани. Настъпвало бързо възпаление на раните по ръцете и краката, което се пренасяло до други места, където кръвообращението било спряно от притискане. Настъпвала нетърпима жажда и бързо увеличаваща се болка.

Кръвта, която не можела вече да стигне до крайниците, се вдигала в главата, подувала неестествено много вените и артериите и предизвиквала мъчителни болки в мозъка. Кръвта не можела да излиза свободно от белите дробове. Сърцето било притискано все повече, а вените се разширявали. Ако раните биха могли да кървят свободно, това би донесло облекчение, но много малко кръв изтичала от тях.

Тежестта на самото тяло, увиснало върху поставката на изправената греда, палещото слънце, което изгаряло вените, и горещият вятър, изсушаващ телесната влага, правели всяко движение още по-мъчително. Неподвижните и парализирани мускули причинявали болезнени конвулсии. Тази парализа обхващала постепенно цялото тяло за два или три дена и стигала до жизненоважните органи, като накрая донасяла освобождаване чрез смъртта" *(Geikie, The Life and Words of Christ, pp. 781-782)*.

Пречупване на краката. За да бъде прекратено изтезанието, се прилагало пречупване на краката. С тояга чупели костите под колената. По този начин жертвата не можела повече да се повдига и бързо се стигало до спиране на

сърцето.

Костите на Христос обаче не били счупени. Той бил вече мъртъв. При него не се стигнало до чупене на краката.

„Тогава войниците дойдоха и пречупиха краката на единия и на другия, които бяха разпънати с Него. Но когато дойдоха при Исус и Го видяха вече умрял, не Му пречупиха краката" (Йоан 19:32, 33).

Защо в този случай краката на разбойниците са пречупени толкова скоро? Тъй като еврейските водачи го изискват от Пилат. Денят на екзекуцията е „денят на приготовлението, тоест денят преди съботата" (Марк 15:42; Лука 23:53, 54). Според Свещеното писание телата на тези, които висят на дърво, не трябвало да останат там през нощта (виж Второзаконие 21:23).

Причината за смъртта на Христос. Защо Исус умира толкова скоро? Коя е действителната причина за Неговата смърт? Исус умира от съкрушено сърце. Умира от мъка поради раздялата със Своя Отец и тъй като е понесъл върху Себе Си цялата чудовищна тежест на човешките грехове.

В резултат на пробождането от войнишкото копие, което прониква в тялото на Исус, за да проверят дали е мъртъв, от тялото Му изтича кръв и вода. Течностите от областта на белите дробове и перикарда изтичат от Него заедно с кръвта от сломеното Му сърце.

Всичко това се случва, тъй като ни обича толкова много, че не желае да умрем с вечната смърт. Той умира, за да живеем с Него завинаги.

Смъртта На Христос настъпва в резултат на разрив на сърцето. Нашето изкупление означава, че Той трябва да бъде отделен от Отец, да понесе греховете ни и да умре на Голгота. Ужасът от отделянето е далеч по-страшен от физическото страдание. Това Го убива. Той понася всичко и издържа докрай – за теб и за мен…

Фактът, че от прободените Му гърди изтича не само кръв, но и вода, показва причината за Неговата смърт – разрив на сърцето. Още през 1847г. д-р Уилсън Страуд посочва в книгата си „Физическата причина за смъртта на Христос", че кръвта и водата са доказателство, че Исус е умрял от разрив на сърцето. Сърцето Му се пръсва, но не от висенето на кръста, тъй като е известно, че жертвите на разпъването живеят повече от един ден. Ориген, който пише във времето, когато разпъването на кръст все още се практикува, разказва, че жертвите са живи през нощта и на следващия ден.

Предсказано е, че Месия ще умре от съкрушено сърце. Четиридесетият псалм е месианско пророчество. В ст. 12 се говори за бедите Му по време на Неговата смърт: „… сърцето ми ме оставя". В шестдесет и деветия псалм се описват мислите на Исус на кръста и се предсказва причината за смъртта Му.

„Укор съкруши сърцето ми и страдам, чаках да ме пожали някой, но нямаше никой; и чаках утешители, но не намерих никакви. Дадоха ми и жлъчка за храна и в жаждата ми с оцет ме напоиха" (Псалм 69:20, 21).

От библейския разказ за смъртта на Исус става ясно, че внезапната Му смърт е предизвикана от разрив на сърцето. Ернест Ренан обяснява: „Особената жестокост на разпъването се състояла в това, че човек можел да живее три или четири дни в това ужасно състояние върху инструмента за мъчение. Кръвотечението от ръцете бързо спирало и не можело да предизвика смъртта. Истинската причина за смъртта била неестествената позиция на тялото, която пречела на кръвообращението, предизвиквала ужасни болки в главата и сърцето и накрая – парализа на крайниците. Хората с по-силна физика умирали по-бавно… Всички факти ни водят до убеждението, че внезапното пръсване на кръвоносен съд в сърцето е довело до внезапната Му смърт" *(The Life of Jesus, pp. 367-368)*.

Гайки пише: "Внезапната причина за смъртта несъмнено е пръсването на сърцето Му, причинено от душевна агония" *(The Life and Words of Christ, p. 788)*.

Тъй като е живял в хармония с природните закони, не може да има никакво съмнение, че Исус е бил силен и здрав физически. При обикновени обстоятелства би живял няколко дни на кръста, преди да настъпи смъртта. Когато Йосиф от Ариматея отива при Пилат, за да помоли да му бъде позволено да погребе Исус, Пилат остава учуден: „А Пилат се учуди, че вече

е умрял, и като повика стотника, го попита дали е мъртъв от дълго време" (Марк 15:44).

Било нещо нечувано осъден на разпъване да умре толкова скоро, освен ако смъртта не е ускорена с други средства. Исус не умира в резултат на ръзпъването. Умира внезапно – най-вече от страховитата душевна агония.

Смъртта на Христос настъпва, след като Той издава силен и пронизителен вик (виж Матей 27:50 и Лука 23:46); главата Му пада на гърдите и Той умира. Това говори за нещо внезапно, например разрив на сърцето. Обикновено гласът е първият признак за настъпването на смъртта. Той отслабва все повече, докато накрая става почти недоловим. Силният и пронизващ вик на Исус показва наличието на голяма физическа сила, която внезапно изчезва поради разрив на сърцето.

„Това, което сега се посочва като причина за смъртта на Христос, е доказано: **РАЗРИВ НА СЪРЦЕТО ОТ ДУШЕВНА АГОНИЯ**" *(Dr. W. Stroud, the Physical Cause of the Death of Christ, pp. 155-156).*

Именно отделянето от Отец съкрушава сърцето на Христос и причинява смъртта Му. Той поема нашите грехове, за да можем ние да се върнем при Бога. На Голгота тежестта на човешките грехове предизвиква отделяне от Неговия Отец, което Го убива. Нашите грехове са ни отделили от Бога и Христос понася това отделяне, за да можем ние да се върнем. Ти и аз сме причинили страданието и смъртта на Христос.

Ето Божията любов към един свят, който не Го обича. О, приятелю, когато четеш тези думи, не би ли Го приел за свой Спасител? Може никога да не настъпи по-добро време. Бог ни вика при Себе Си, но Сатана е винаги готов да ни нашепне, че сега не е подходящият момент. Колко още време смяташ, че ще имаш? Сега вече знаеш какво трябва да направиш. Знаеш, че ако чакаш по-добро време, то може никога да не дойде.

Независимо дали си в офис, или в работилница, в колата си или у дома, още сега отиди на уединено място, преклони глава и коленичи там, където се намираш. Разкажи на Бога това, което си направил, и Го помоли да ти прости. Кажи Му, че отсега нататък искаш да Му принадлежиш. Предай Му плановете и волята си. Предай Му естеството си. Кажи Му, че Той ще заема първото място във всеки твой план и постъпка до края на твоя живот. Помоли Го да изпрати Светия Си Дух и Своите ангели, за да те пазят от сатанинската мощ. Помоли Го да ти даде сила, за да спазваш писаното Му Слово. Ще знаеш, че всичко, което Бог иска от теб да вършиш, е за твое добро.

Заради скъпия Си Син Той ще те укрепи и облагороди, след като отидеш при Него и решиш да останеш до десницата Му. Ще възстанови годините, които „червеят" е изял. В замяна на пропиляното минало Той ще ти даде чудесно бъдеще. Колкото по-искрен е твоят вик, толкова по-щедро ще ти помага във всичко, което предстои. След като си Го намерил, продължавай да живееш с Него. Като малко дете, което се връща в дома на Отец, ще откриеш най-добрия Приятел, Който някога си имал. И като малко дете, остани с Него до края.

Завесата е раздрана – в момента на Исусовата смърт завесата в храма се раздира отгоре додолу (Мат. 27:51; Марк 15:38; Лука 23:45). Удивително събитие! Разкъсана е завесата, която разделя първото от второто отделение на светилището в храмовия комплекс.

Еврейските писания ни разказват, че завесата с дебелина от два сантиметра е била подменяна всяка година. Тя била толкова дълга, широка и плътна, че никаква човешка сила не би могла да я разкъса! И въпреки всичко се е раздрала. Такова е значението на оригиналния гръцки текст: „Завесата на храма се раздра на две, отгоре додолу". Божията десница раздира тази завеса!

Защо е трябвало Христос да умре?

Раздирането на завесата означава, че службата в земното светилище и сянковите наредби са прекратени. Церемониалните закони приключват. Не е необходимо вече агнета да бъдат колени и да се спазва празникът Пасха, тъй като Христос, нашето пасхално Агне, вече е умрял за човечеството. Божият морален Закон на Десетте заповеди е още по-непроменим с Христовата смърт.

"Ако бе възможно Законът да се промени или отмени, тогава не би имало нужда Христос да умира. Да се отмени Законът, означава да се обезсмърти грехът и светът да бъде поставен под контрола на Сатана. Именно защото Законът е непроменим (…) Исус е бил издигнат на кръста" (Копнежът на вековете, с. 762, 763 – амер.изд.).

Ако би било възможно Божият морален Закон да бъде пренебрегнат, тогава не би имало стандарт, по който грехът да бъде осъден и небесните порти би трябвало да се отворят за всеки грешник - дори той да ненавижда Бога и да отхвърля Христос.

„Но когато Спасителят идва на земята, за да страда и да умре за изкуплението на човека, това не е единствената Му цел. Той идва, за да „възвеличи Закона" и да „го направи почитаем". Не само обитателите на нашия свят трябва да почитат Божия закон, както подобава, но е необходимо да се покаже и на всички светове във Вселената, че той е непроменим. Ако изискванията на Закона можеха да се отменят, тогава не би било необходимо Божият Син да отдава живота Си, за да изкупи престъпването му. Смъртта на Христос доказва неговата неотменимост. А жертвата на Отец и Сина, която безкрайната любов Ги принуждава да дадат, за да бъдат изкупени грешниците, разкрива пред целия Всемир, че справедливостта и милостта са основата на Божия закон и управление. Нищо по-малко от този изкупителен план не би могло да извърши това" (Великата борба, с. 503).

Единствено чрез даващата сила Христова благодат можем да бъдем укрепени, за да спазваме всичките десет Божи заповеди, дадени в боговдъхновените Писания. Когато се молим за прощение и помощ, Той ни дава сила да бъдем послушни.

В Новия завет е дадено обещанието: „Ще положа законите Си в сърцата им и ще ги напиша в умовете им" (Евр. 10:16). Докато системата от символи, които посочват Христос като Божи Агнец, Който ще отнеме греха на света, приключва с Неговата смърт, принципите на правдата, въплътени в Декалога, са неизменни като вечния Божи трон. Нито една заповед не е обезсилена, нито една точка или йота не е променена. Принципите, които са оповестени на човека в рая като великия Закон на живота, ще съществуват непроменени и във възстановения рай. Когато Едем отново разцъфне на земята, Божият закон на любовта ще бъде спазван от всички под слънцето.

„До века, Господи, е утвърдено Словото Ти в небесата." „Непоклатими са всичките Му заповеди, утвърдени са до вечни векове, извършени са в истина и правда." „Отдавна познах от Твоите свидетелства, че Ти си ги основал до века" (Псалм 119:89; 111:7, 8; 119:152 *(Мисли от планината на благословението, с. 50, 51 – амер. изд.)*.

Не е законничество да спазваме Божите заповеди, записани в Библията, тъй като трябва да го правим (и можем да го правим) единствено чрез силата, която Христос ни дава в благодатта Си. Сами не можем да извършим нищо добро, но в Христос можем да направим всичко, което Бог изисква от нас в Своето писано Слово.

„Още от започването на великата борба целта на Сатана е да представи погрешно Божия характер и да подбуди бунт против Закона Му. Това негово дело като че ли се увенчава с успех. Множествата надават ухо към сатанинските измами и се настройват против Бога. Но въпреки действието на злото, Божиите намерения се придвижват още по-сигурно към своето изпълнение. На всички сътворени разумни същества Бог изявява Своята справедливост и добронамереност. В резултат на сатанинските изкушения всички хора са станали нарушители на Божия закон, но чрез жертвата на Неговия Син се открива път, по който да се върнат при Бога. Благодарение на Христовата благодат те могат да бъдат направени способни да са послушни на Закона на Отец. Затова посред отстъплението и бунта Бог събира народ, който да Му е верен – народ „в чието сърце е Божият закон" (Исая 51:7) *(Патриарси и пророци, с. 338-амер. изд.)*.

ЛАМА САБАХТАНИ

Тежи ми, Боже, кръстът на живота...
Духа ми скръб обсажда, гина веч...
И виждам Те на Твоята Голгота,
и шепна Твоята безсмъртна реч...

Живеех във тълпите сам - не ме разбраха.
В мен всичко светло, всичко в мен добро
раздадох го. Душата ми ограбиха,
оставиха ми черното тегло.

Посях любов, пожънах срам, вражди...
Напускам веч световните стъгди -
и в Теб подирям, Господи, подслона...

Тъй ястреб, от ловеца повален,
издъхва в някой кът усамотен,
с очи обърнати към небосклона!

Стоян Михайловски

Сатана играе играта на живота за твоята душа. На кого ще позволиш да спечели?

Десет важни събития

с драматично влияние върху историята на религиите

Всяко едно от тези събития е изключително важно!

I. ОКОЛО 4000 г.пр.Хр. – ПЪРВОТО НЕЩО, КОЕТО БОГ ПРАВИ, СЛЕД КАТО СЪТВОРЯВА СВЕТА

Със сигурност създаването на нашата планета е велико събитие в историята. Знаете ли кое е първото нещо, което Бог прави, след като приключва сътворяването на нашия свят и на всичко в него, включително след като създава нашите първи прародители?

Той дава на човечеството седмия ден, съботата! Това е удивително. Не е второто, третото или четвъртото нещо, което прави след сътворението, а първото!

„Така бяха завършени небесата и земята, и цялото тяхно войнство. И на седмия ден Бог беше свършил делото, което беше създал; и на седмия ден си почина от цялото дело, което беше създал. И Бог благослови седмия ден, и го освети, защото в него си почина от цялото Си дело, което Бог беше създал и сътворил“ (Битие 2:1-3).

Нашият Създател е знаел, че ако не Му се покланяме всяка седмица в деня, който е паметник на сътворението, ще изгубим голямо благословение и ще се объркаме в нашето поклонение. Така и става. Би трябвало да Му се покланяме в единствения ден, който Бог ни е дал за поклонение. **Ние не можем да дръзнем да си изберем друг ден за поклонение; трябва да приемем този ден, който Бог ни е дал.** Да Му се покланяме в различен ден, означава да откажем да се подчиним на ясната Му заповед. **Да се покланяме на Бога в наредения от папството ден, означава да обявим, че папата е прав, а Бог греши.** Имате ли достатъчно смелост да го кажете на Бога?

II. ОКОЛО 1450 г.пр.Хр. – БОГ ИЗГОВАРЯ ДЕСЕТТЕ ЗАПОВЕДИ

Със сигурност даването на Десетте заповеди е още едно важно събитие в религиозната история! Сам Бог слиза на земята и говори на народа Си, след което записва Закона със собствения Си пръст (Изх. 31:18) на камък, за да покаже колко траен би трябвало да е той в живота ни! **Колко важно е в такъв случай да спазваме този Закон чрез даващата ни сила благодат на Христос, нашия Спасител!**

Десетте заповеди са великият морален кодекс за човечеството. Те са моралният стандарт за поведение, даден ни от Бога. Макар че е лесно да разберем моралните принципи във всяка от десетте, четвъртата заповед е специален изпит, поставен в сърцевината на Закона. Ако спазвам шестата заповед и не убивам никого, това още не означава, че се покланям на истинския Бог Творец. Само когато спазвам четвъртата заповед, аз признавам, че съм верен поданик на моя Създател. Ето защо този ден е толкова важен изпит за вярност.

„Помни съботния ден, за да го освещаваш. Шест дни да работиш и да вършиш всичките си работи, а седмият ден е събота на ГОСПОДА, твоя Бог. Да не вършиш в него никаква работа - нито ти, нито синът ти, нито дъщеря ти, нито слугата ти, нито слугинята ти, нито добитъкът ти, нито чужденецът, който е вътре в портите ти; защото в шест дни ГОСПОД направи небето и земята, морето и всичко, което е в тях, а на седмия ден си почина. Затова ГОСПОД благослови съботния ден и го освети“ (Изход 20:8-11).

Заповедта не би могла да е по-ясна, особено след като знаем, че седмичният цикъл никога не е бил променян.

III. 586 г.пр.Хр. – НАВУХОДОНОСОР ОПОЖАРЯВА ЕРУСАЛИМ

Това е денят, когато едно от сериозните Божии предупреждения се изпълнява.

Още едно значително събитие в религиозната история. Знаете ли, че то се случ-

ва, защото Божият народ отказва да спазва съботата?

Ето пророчеството, дадено от Бога години преди да се изпълни: „И ако наистина Ме послушате, заявява Господ, да не внасяте товар през портите на този град в съботен ден **и да освещавате съботния ден, за да не вършите в него никаква работа, тогава ще влизат през портите на този град царе и князе,** седящи на престола на Давид, возени на колесници и яздещи на коне, те и първенците им, юдовите мъже и ерусалимските жители; и този град ще се населява до века (...) **Но ако не Ме послушате да освещавате съботния ден и да не носите товар и да влизате през ерусалимските порти в съботен ден**, тогава ще запаля огън в портите му и ще пояде ерусалимските дворци, и няма да угасне" (Еремия 17:24, 25, 27).

Господ им е обещал, че ако продължават да отказват да спазват свято Неговата събота, град Ерусалим ще бъде изгорен! Огънят ще е такъв, че няма да може да се угаси, докато не извърши унищожителната си работа.

Години по-късно пророчеството се изпълнява.

„А в петия месец, на десетия ден от месеца, а годината беше деветнадесетата година на цар Навуходоносор, вавилонския цар, началникът на телохранителите Навузардан, който стоеше пред вавилонския цар, дойде в Ерусалим. И той изгори Господния дом и царската къща, и всичките къщи в Ерусалим; всяка голяма къща изгори с огън" (Еремия 52:12, 13).

Вавилонската армия на Навуходоносор се окопава при стените на Ерусалим до януари 588 г.пр. Хр. Една след друга падат юдейските крепости под напора на войските на Навуходоносор, докато накрая остават само Азика, Лахис и Ерусалим. След като другите две крепости са превзети, само Ерусалим продължава да се съпротивлява, но запасите от храна намаляват. През юли 587 г.пр. Хр. вавилонците правят пробив в стената, влизат в града и го изгарят из основи.

Години по-късно, когато пише 2Летописи, Ездра обяснява, че нарушаването на съботата е сред важните причини за разрушаването на Ерусалим. Тя е нагледен пример за последиците от бунта на Божия народ против Господа.

„И Господ, Бог на бащите им, изпращаше до тях чрез Своите пратеници, като ставаше рано и ги изпращаше, защото Му беше жал за народа Му и обиталището Му. Но те се присмиваха на Божиите пратеници и презираха словата Му, и се подигравaха с пророците Му, докато яростта на Господа се надигна против народа Му така, че нямаше вече изцеление. И Той доведе срещу тях халдейския цар [Навуходоносор] (...) И изгориха Божия дом, и събориха стената на Ерусалим, и изгориха с огън всичките му дворци, и унищожиха всичките му скъпоценни вещи. А оцелелите от меча отведе във Вавилон (...) **за да се изпълни Господнето слово чрез устата на Еремия, докато земята се наслади на съботите си. Защото през цялото време на запустението си тя пазеше събота, докато се изпълниха седемдесет години"** (2Летописи 36:15-17, 19-21).

Това трябва да е важно предупреждение и за нас днес. **Бог държи на това, което казва.** В четвъртата заповед той ни е заявил, че иска да спазваме седмия ден, събота.

IV. 27 г.сл.Хр. – ХРИСТОС ИЗВЕСТЯВА ОСНОВНИТЕ ПРИНЦИПИ НА СВОЕТО ЦАРСТВО.

Тогава Христос обяснява на учениците Си с големи подробности как да живеят.

Планинската Му проповед (Матей 5-7 гл.) е изключително важно събитие в религиозната история. Тя е изпълнена с важни напътствия, които всеки християнин трябва да следва.

В проповедта Си Христос набляга на факта, че учениците Му трябва да спазват Десетте заповеди. Ето един пример:

„Чули сте, че е било казано: „Не прелюбодействай". Но Аз ви казвам, че всеки, който гледа жена, за да я пожелае, вече е прелюбодействал с нея в сърцето си" (Матей 5:27, 28).

Христос не омаловажава изискванията на Декалога, а ги прилага още по-стриктно! И за да не остане никакво съмнение по този въпрос, Той заявява следното: **„Да не мислите, че съм дошъл да отменя Закона или пророците? Не съм дошъл да отменя, а да изпълня. Защото, истина ви казвам: докато премине небето и земята, нито една йота, нито една точка от Закона няма да премине, докато всичко не се сбъдне. И така, който отмени една от тези най-малки заповеди и научи така хората, най-малък ще се нарече в небесното царство; а който ги изпълни и научи така хората, той ще се нарече велик в небесното**

царство" (Матей 5:17-19).

Не би могло да се каже по-ясно. Не бива да дръзваме да нарушаваме Десетте заповеди. **Колко благодарни трябва да сме, че чрез обдаряващата Исусова благодат ни се дава сила да спазваме всяка от тях! Без помощта на Христос не можем да направим нищо добро. Не е погрешно с Божията благодат да живеем добър и чист живот в послушание на Неговия морален Закон.** Някои проповедници твърдят, че няма нищо лошо в спазването на човешките закони, но че е погрешно да се спазват Божиите закони. Като че ли няма логика в такава идея. Какво грешно има в почитането на Бога?

Какво иска да каже Христос, като използва думата „изпълня" в горния цитат? Гръцката дума е pleroo, която означава "изпълвам", а не „освобождавам"! Същата дума се използва и в израза „а да бъде пълна вашата..." от 1Йоаново 1:4. Христос иска да каже, че трябва да „изпълваме" пълната мярка на послушанието. Като отглас на тази мисъл Той казва по-късно в проповедта: „И така, бъдете съвършени и вие, както е съвършен вашият Небесен Отец" (Матей 5:48). Разбира се, не можем да имаме съвършенство на характера без непрестанната помощ на Христос. „Отделени от Мен – казва Той - не можете да направите нищо" (Йоан 15:5).

Ето още два текста, където е използвана същата гръцка дума: Йоан 15:11, 25 и 2Йоаново 12. Има и други текстове, където pleroo означава „да направя пълен", „изпълвам", а не - „да забраня", „да премахна" (Филипяни 2:2; Йоан 17:13).

V. 31 г.сл.Хр. – ХРИСТОС ПРЕДУПРЕЖДАВА УЧЕНИЦИТЕ СИ ЗА ОПАСНОСТИТЕ, КОИТО ЩЕ ПРЕЖИВЕЯТ СЛЕД ГОЛГОТА.

Тези предупреждения се простират до нашето време. Христос ни е наредил да продължим да спазваме съботата свято и след смъртта Му.

Тридесет и седем години по-късно Христовите последователи се подчиняват на Неговата заповед и напускат Ерусалим през нощта, малко преди градът да е унищожен за втори път. Второто разрушаване на Ерусалим е изключително важно историческо събитие. Не по-малко важно е Христовото предупреждение, записано в Матей 24 и 25 гл., във връзка с опасностите, които ще връхлетят Божия народ, след като Христос бъде разпънат, възкресен и се възнесе в небето.

Думите на Спасителя са в отговор на въпроса на учениците: „Кажи ни кога ще бъде това. И какъв ще бъде белегът на Твоето пришествие и за свършека на света?" (Матей 24:3). **Ето едно от особено важните предупреждения: „... и се молете да не се случи бягането ви зиме или в съботен ден" (Матей 24:20).**

След обсаждането на Ерусалим в края на октомври 67 г.сл.Хр. римският легат на Сирия Цестий Гай внезапно се оттегля с войската си. Незабавно воюващите евреи от града атакуват фланговете му и причиняват паника сред римските войници. Междувременно християните, които са все още в Ерусалим, разбират, че това е знакът да напуснат. Докато воюващите евреи и римляните са вън от Ерусалим, християните отпътуват в безопасност към Пела – малък град от другата страна на река Йордан. **Тези верни християни се подчиняват на съвсем точната заповед на Христос; и когато бягат, внимават да не нарушат съботния ден. Заповедта на Христос в Матей 24:20 е за всички Негови последователи след времето на разпятието. Затова е съвсем ясно, че съботата – седмият ден – не приключва с разпъването на Христос. Трябва да я спазваме и днес.** Нито една от Десетте заповеди не е отменена със смъртта на Христос.

VI. 31 г.сл.Хр. – НАЙ-УБЕДИТЕЛНОТО ДОКАЗАТЕЛСТВО, ЧЕ ЗАКОНЪТ НЕ МОЖЕ ДА БЪДЕ ОТМЕНЕН: ДЕНЯТ, КОГАТО ХРИСТОС УМИРА.

Голгота е друго важно събитие в историята. Днес хората заявяват, че „Законът е разпънат на кръста". Ако можеше Законът да се премахне, не би имало нужда Христос да умира! Той е разпънат на кръст, за да ни освободи от греховете и да ни направи способни да се подчиняваме на моралния Закон. Той не е умрял, за да ни освободи от Закона, така че да продължаваме да грешим.

Ако човек пренебрегне знака „стоп" и преминавайки бързо през кръстовище, убие някого, има само три неща, които могат да се предприемат. Първото е да се премахне правилото за знака „стоп", така че всички да могат да минават и да убиват хора. Второто е законът да се съхрани като необходим и всеки, който го е нарушил, да плати висока цена за

извършеното. Третото е законът да се запази, а на човека да се даде още една възможност – но само ако този, който е създал закона, умре вместо виновния. Тази трета възможност не е по силите на хората в този свят, но Бог може да го направи – и го е направил! – за теб и за мен. **Христовата смърт не е разрешително да вършим грехове. Бог не е умрял, за да премахне доброто и морала! Десетте заповеди ни казват кое е право и кое – погрешно.** Вярно е, че церемониалните закони за жертване на животни стават невалидни с разпъването на Христос, но Божият морален кодекс завинаги ще управлява нашите действия.

VII. 321 г.сл.Хр. – ИМПЕРАТОР КОНСТАНТИН ОБЕДИНЯВА РЕЛИГИИТЕ

Езичеството навлиза в християнската църква, когато Константин прокарва национален неделен закон. Това наистина е още едно важно религиозно събитие в историята. Резултатът е, че голяма част от християнската църква прави компромис с езичеството. Онези, които искат да останат верни, трябва да бягат в отдалечени места, както е предсказано в Откровение 12:11-17. Казано ни е, че вярващите, които решават да останат верни, продължават да бъдат послушни на Бога.

„Тогава змеят се разгневи срещу жената и отиде да воюва против останалите от нейното потомство, които пазят Божиите заповеди и държат свидетелството за Исус" (Откровение 12:17).

Как се стига до това голямо отстъпление във времето на Константин – като просто съботата се заменя с неделята – е обяснено подробно в глави 3, 25 и 35 на настоящата книга. Когато хората се опитват да премахнат Божиите заповеди, обикновено губят много.

VIII. 1054 г. – ПРАВОСЛАВНАТА ЦЪРКВА СЕ ОТДЕЛЯ ОТ РИМОКАТОЛИЧЕСКАТА

Това се случва, когато папата и патриархът на Константинопол се анатемосват взаимно.

Църковните историци знаят добре, че това е важно събитие в религиозната история. Знаете ли, че библейската събота е била една от важните причини за разделението? Ето накратко какво се е случило:

Папа Лъв IX, глава на Римокатолическата църква със седалище в Рим, е решен да принуди Източната църква, ръководена от Патриарх Михаил Керуларий, да се подчини на някои папски учения, сред които е спазването на неделята като седмичен свят ден. С надеждата да запази вековния съюз между двете основни християнски църкви Керуларий изпраща умерен отговор на искането. Тъй като остава недоволен, папата изпраща кардинал Хумберт начело на делегация от четирима църковни водачи (включително бъдещия папа Стефан IX) до Константинопол, за да настоява Керуларий, източният император Константин IX, и цялата Източна църква да се подчинят изцяло на папските изисквания. Когато Керуларий отказва да приеме която и да е от спорните точки, Хумберт изпада в ярост. На 16 юли 1054 г. поставя официалната папска була на олтара в „Св. София" – точно във времето, когато стотици богомолци са се събрали за богослужение. В нея се заявява, че всички вярващи от Източната църква са отлъчени! След като я прочита и научава, че папската делегация тръгва за Рим, Керуларий с одобрението на Константин IX също отлъчва Хумберт, цялата му делегация, както и папа Лъв IX. Така се стига до Голямата схизма, която разделя Римокатолическата от Гръцката православна църква. Едно от основните искания на папството е Източната църква да спре да почита библейската събота, седмия ден. (По онова време, макар че са се подчинили на римското изискване да ходят на църква в неделя, те все още са спазвали библейската събота.)

„Антисъботното становище на Западната [римската] църква е важен фактор в Голямата схизма от 1054 г. Спорът се ожесточава, когато Рим обвинява християните от Константинопол, че юдействат с евреите [като спазват съботата] и християнстват с християните, макар че истинските вярващи би трябвало да гледат на евреите и на тяхната събота с презрение. „Източните вярващи – пише кардинал Хумберт, решиха да спазват съботата с евреите" *(Cardinal Humbert, цитиран в Migne, Patrologia Latina, 143:936-937).* След схизмата патриархът на Константинопол Михаил Керуларий разказва на патриарха на Антиохия за това събитие: **„Защото на нас ни е наредено [от Св. Писание] да почитаме и съботата!"** *(Epistle 124, цитирано в Migne, Patrologia Graeca, 120:778) – The Sabbath in Scripture and History, pp. 196-197.*

IX. 1562 г. – Дел Фосо говори пред събора

в Трент

Това е денят, когато се поставя основата на римокатолическата власт

Много историци смятат, че това е едно от трите най-важни събития в историята на католицизма. Протестантите заявяват, че всички доктрини трябва да бъдат изпитани с боговдъхновеното Слово. Големият брой идеи, които не се намират там, трябва да бъдат отхвърлени. Тази дълбока истина е в основата на протестантизма. Рим е решен да я премахне. Но въпросът е как да го направи. В църквата съществува разделение по въпроса за Преданието.

През вековете при всеки диспут за поклонението, за доктрините или за практическия живот Рим винаги е заявявал, че Преданието – изреченото от папи и събори – стои над Свещеното Писание. Но как биха могли да защитят издигането на човешките слова над Божието Слово? Едва през 1562 г. този въпрос е окончателно решен.

Всяка съвременна доктрина на католицизма се основава на решенията, утвърдени на Събора в Трент (1545-1563 г.), свикан от папа Павел III, за да намери начин да се противопостави на протестантската вяра. През целия събор се води нестихваща битка по въпроса за Преданието. Би било крайно смущаващо да се приеме официално като закон фактът, че човешките мнения, а не Библията – Божието слово – са основата на вярата и живота на Католическата църква!

Какви основания биха могли да представят, за да поставят човешките предания над Свещеното писание като висш авторитет? С други думи, какво извинение биха могли да дадат, за да обявят, че обикновените човешки решения превъзхождат Библията? Настъпва истинска криза.

Има доста спорове по този въпрос. Протестантизмът атакува мощно папските учения, най-вече защото те се основават на Преданието. Тъй като римокатолическите предания не са нищо повече от сбор от объркани твърдения и заемки от по-ранни езически практики, много архиепископи и кардинали, присъстващи на този важен събор, се колебаят да направят официално изявление, че според тях Преданието е основа на Римокатолическата църква. Проблемът е, че няма абсолютно никакви основания преданията да бъдат поставени над Библията – Божието слово.

Тогава настъпва решителният момент и всички остават изненадани. Онова, което обикновено не се казва, е че целият спор е разрешен само за един ден.

Когато се изправя, за да вземе думата през онзи ден на 18 януари 1562 г., Гаспар Дел Фосо определя веднъж завинаги бъдещата посока на католицизма.

След като става и призовава за внимание, той искрено похвалва Преданието и отправя няколко остри забележки към тези, които искат да принизят върховенството на Църквата.

Други също говорят в защита на Преданието, но какво прави неговата реч така въздействаща? Ето какво:

Първо, той представиля аргумента, че Римската църква се основава на Преданието и че тя скоро ще загине без него. След това прави своето заключение. Казва на събралите се делегати, че най-голямото доказателство за превъзходството на Преданието над Писанието е фактът, че преди много векове, без да има никаква библейска заповед, Църквата е прехвърлила светостта на съботата – седмия ден, учреден от самия Бог, върху неделята – първия ден от седмицата!

Дел Фосо обявява, че това е доказателство за по-голямото значение на Преданието в сравнение с Писанието. Църковното Предание е променило самия Божи закон, при това успешно! **Нещо повече, Дел Фосо стига до най-важното – протестантите се подчиняват на Рим, като също спазват неделния ден!** Те зачитат католическото Предание, с което се доказва, че Преданието стои по-горе.

През онзи ден Дел Фосо изяснява, че светостта на неделята е основното доказателство за цялостната доктринална структура на католицизма. Логичната му реч разрешава спорния въпрос. Тонът на събранието се променя. Никога отново католически събор не е допускал да бъде разисквана темата за върховенството на папското Предание. Обстоятелството, че Рим е заменил Божията събота с папската неделя, а протестантите старателно следват по този въпрос Католическата църква, се оказва необходимото „доказателство", за да се укрепи завинаги властта на Рим. Католически историк дава следното обяснение:

„Накрая, по време на последната сесия на 11 януари 1562 г., последният им предразсъдък бе

победен. Архиепископът на Реджо произнесе реч, в която открито обяви, че Преданието стои над Писанието. Следователно властта на Църквата не може да бъде ограничена до авторитета на Писанието, тъй като Църквата е променила съботата в неделя не по заповед от Христос, а със собствената си власт. По този начин, последната илюзия беше премахната и бе твърдо заявено, че Преданието не е нещо отминало, а е продължаващо вдъхновение" *(J. H. Holtzman, Canon and Tradition, p. 263).*

Затова могат да се правят подобни изявления: „Като две свещени реки, излизащи от Рая, Библията и свещеното Предание съдържат Божието Слово, скъпоценните бисери на разкрита истина (...) За нас Преданието е по-ясно и по-сигурно" *(Joseph F. Di Bruno, италиански католически писател в Catholic Belief, 1884 ed., p. 45).*

"Някои от истините, които са ни дадени от Преданието, но не са отбелязани в Свещеното Писание, са следните: има точно седем тайнства; има чистилище; в новия закон (римокатолическият каноничен закон) трябва да се спазва неделята вместо съботата; децата трябва да се кръщават; в Библията има точно 72 книги [66 боговдъхновени в нашата Библия плюс 6 апокрифни]" *(Francis J. Butler, Holy Family Catehism, No. 3, p. 63. Бътлър (1859-1927) е католически свещеник в Бостън, автор на поредица катехизми).*

След взетото на Събора в Трент решение католическите автори се хвалят с факта, че католицизмът е променил съботата в неделя и заявяват, че неделята е БЕЛЕГЪТ на църковната власт. Прочетете това, което казват на с. 392.

„Разбира се, Католическата църква твърди, че промяната [на съботата в неделя] е нейно дело (...) И ТОВА ДЕЛО Е БЕЛЕГЪТ на нейната църковна власт по религиозните въпроси" *(От офиса на Кардинал Гибънс до юридическия съветник Х. Ф. Томас, 11 ноември 1895 г.).*

„Съблюдаването на неделята от протестантите е ЗНАК НА ПОЧИТ, която те отдават на ВЛАСТТА НА КАТОЛИЧЕСКАТА ЦЪРКВА, каквото и да казват" *(Monsignor Louis Segur, Plain Talk About the Protestantism of Today).*

"Въпрос: Как доказвате, че църквата има власт да нарежда празници и святи дни?

Отговор: СЪС САМИЯ АКТ НА ПРОМЯНА на съботата в неделя, който признават и протестантите и следователно противоречат на себе си, като спазват неделята стриктно, но нарушават останалите празници, наредени от същата църква.

Въпрос: Как можете да го докажете?

Отговор: Защото, КАТО СПАЗВАТ НЕДЕЛЯТА, ТЕ ПРИЗНАВАТ ЦЪРКОВНАТА ВЛАСТ да създава празници и да обявява нарушаването им за грях" *(The Douay Catehism, p. 59).*

„ДОКАЖЕТЕ МИ ОТ БИБЛИЯТА И САМО ОТ БИБЛИЯТА, че съм задължен да спазвам неделята свято. НЯМА ТАКАВА ЗАПОВЕД В БИБЛИЯТА! Това е заповед единствено на светата Католическа църква.

Библията заявява: „Помни съботния ден, за да го освещаваш." КАТОЛИЧЕСКАТА ЦЪРКВА КАЗВА: „Не! Според дадената ми от Бога власт АЗ ПРЕМАХВАМ СЪБОТНИЯ ДЕН и ви нареждам да спазвате свято първия ден от седмицата". И ето! Целият цивилизован свят се покланя почтително и послушно на заповедта на светата Католическа църква" *(свещеник Томас Енрайт, CSSR President Redemptorist College, Kansas City, MO, в лекция, произнесена в Хартфорд, щата Канзас, 18 февруари 1884 г., и публикувана в сп. The American Sentinel, June 1893, p. 173).*

X. В БЪДЕЩЕТО – ХРИСТОС ЩЕ ДАДЕ НОВАТА ЗЕМЯ НА ИЗКУПЕНИТЕ

Това е денят, когато ще се изпълни последното Божие обещание.

Кое е това обещание? Намира се в края на книгата на Исая и в края на книгата „Откровение":

„Защото, както новото небе и новата земя, които ще направя, ще пребъдват пред Мен, заявява Господ, така ще пребъде потомството ви и името ви. **И от новолуние до новолуние, и от събота до събота ще идва всяка плът да се покланя пред Мен, казва Господ"** (Исая 66:22, 23).

Онези, които са верни на земята и посредством даващата сила Христова благодат спазват Божия морален закон, ще го спазват и в небето.

„Блажени които изпълняват Неговите заповеди, за да имат власт над дървото на живота и да влязат през портите в града" (Откровение 22:14 – ЦП).

Точно от това се нуждаем – да живеем завинаги с Исус и с изкупените! Приеми Го като свой Спасител и чрез даващата сила Негова благодат, спазвай Закона на Десетте заповеди!

Хронология на събитията

Ключови събития в историята на християнството

Направено е сериозно изследване, за да се представят събитията в тяхната последователност, но усилията си заслужават. Някои дати, споменати в евангелията и в Деяния на апостолите, може да са приблизителни, но останалите са сравнително точни. Историците невинаги са единодушни за датата на дадено събитие, като понякога разликата стига до година. Думата „църква" се отнася за християните. Когато думата се пише с главна буква, обикновено се отнася за църквата със седалище в Рим.

I. СЪБИТИЯ, ВОДЕЩИ ДО НОВИЯ ЗАВЕТ

63 г.пр.Хр. Военачалникът Помпей превзема Ерусалим.

63 г.пр.Хр. Твърди се, че Римската империя в нейното най-голямо разширение започва през тази година.

63 г.пр.Хр. Юдея става подчинена на Рим територия.

63 г.пр.Хр. Хиркан става първосвещеник.

63 г.пр.Хр. Началото на Декаполис (десетте галилейски градове).

63 г.пр.Хр. Антипатър, управител на Юдея.

63 г.пр.Хр. Хиркан става наследствен първосвещеник.

58 г.пр.Хр. Галските войни на Цезар (58-51 г.пр.Хр.).

55 г.пр.Хр. Експедицията на Цезар в Британия (55-54 г.пр.Хр.).

52 г.пр.Хр. Помпей става единствен римски консул.

49 г.пр.Хр. Разрив между Юлий Цезар и Помпей.

48 г.пр.Хр. Битката при Фарсал; Помпей е разгромен и убит.

46 г.пр.Хр. Синът на Антипатър – Фасал, става управник на Юдея.

46 г.пр.Хр. Синът на Антипатър – Ирод, става управник на Галилея.

44 г.пр.Хр. Юлий Цезар е убит от Брут и Касий.

44 г.пр.Хр. Антипатър и Ирод подкрепят Касий.

43 г.пр.Хр. Триумвират на Антоний, Октавиан и Лепид.

43 г.пр.Хр. Антипатър е убит.

42 г.пр.Хр. Брут и Касий са победени от Марк Антоний в битката при Филипи, и двамата се самоубиват.

42 г.пр.Хр. Марк Антоний, управник на Египет (42-31 г.пр.Хр.).

41 г.пр.Хр. Фасал и Ирод, тетрарси.

41 г.пр.Хр. Партия навлиза в Юдея.

40 г.пр.Хр. Антоний предлага царска корона на Ирод, ако отнеме Юдея от Партия.

38 г.пр.Хр. Ирод побеждава Партия при Исана.

38 г.пр.Хр. Еврейски бунт в Ерусалим против Ирод.

37 г.пр.Хр. Ирод завладява Ерусалим и слага край на бунта.

37 г.пр.Хр. Ирод I, Велики (37-4 г.пр. Хр.).

37 г.пр. Хр. Ирод започва строежа на крепостта Масада.

37 г.пр.Хр. Август Цезар, владетел на Римската империя (27 г.пр.Хр. – 14 г.сл. Хр.).

32 г.пр.Хр. Октавиан обявява война на Антоний и завладява Египет.

31 г.пр.Хр. Октавиан печели морската битка при Акциум.

31 г.пр.Хр. Ирод веднага взема страната на Октавиан, след което убива майката на съпругата си.

30 г.пр.Хр. Египет става римска провинция.

30 г.пр.Хр. Октавиан навлиза в Египет; Клеопатра се самоубива.

29 г.пр.Хр. Ирод убива съпругата си Мариамна.

27 г.пр.Хр. Октавиан променя името си на Август.

25 г.пр.Хр. Понт става римска провинция.

25 г.пр.Хр. Галатия става римска провинция.

20 г.пр.Хр. Ирод започва да строи храма.

11 г.пр.Хр. Основната част от сградата на храмовия комплекс е завършена.

II. СЪБИТИЯ В НОВОЗАВЕТНО ВРЕМЕ

4 г.пр.Хр. Август Цезар постановява регистриране за данъчни цели

4 г.пр.Хр. Исус Христос е роден във Витлеем по време на първото управление на Квириний като управител на Сирия.

4 г.пр.Хр. Бебето Исус е посетено от овчари и мъдреци; бягство в Египет.

4 г.пр.Хр. Ирод убива още един от синовете си и умира в края на декември.

4 г.пр.Хр. Начало на еврейско въстание, частично потушено от Вар.

4 г.пр.Хр. Архелай – етнарх на Юдея, Идумея, Самария (4 г.пр.Хр. – 6 г.сл.Хр.).

4 г.пр.Хр. Филип – тетрарх на Трахонит, Ауранит, Итурея и др. (4 г.пр.Хр. – 34 г.сл.Хр.).

4 г.пр.Хр. Лисаний – тетрах на Авилиния в Сирия (4 г.пр.Хр. – 37 г.сл.Хр.).

4 г.пр.Хр. Ирод Антипа – тетрах на Галилея и Перея (4 г.пр.Хр. – 39 г.сл.Хр.).

4 г.пр.Хр. Бунтът на евреите се разпростира в Галилея.

СТАРАТА ЕРА ПРИКЛЮЧВА / ЗАПОЧВАТ ГОДИНИТЕ ОТ НОВОТО ЛЕТОБРОЕНЕ

6 г. Втори мандат на Квириний.

5-6 г. ХРИСТОС СЕ ЗАВРЪЩА с родителите си, отива в Назарет. Архелай е все още на власт.

6 г. Архелай е свален от власт; Юдея е поставена под властта на прокуратор.

6 г. Край на еврейския бунт в Юдея и Галилея.

6 г. Анна (пред когото по-късно е изправен Христос) е назначен за първосвещеник.

6 г. Въстание, предвождано от Юда Галилеански, приключва в около 7 г., започва възстановяването на Сепфорис (близо до Назарет); възстановяването продължава почти 20 години.

8 г. Юлия, съпругата на Тиберий, е изпратена от Август в изгнание на остров в Адриатическо море.

9 г. Тиберий става действащ владетел на Римската империя.

9 г. Есента: Исус говори с равините в ерусалимския храм.

10 г. Умира равин Хилел.

14 г. Умира Август Цезар.

14 г. Тиберий Цезар е император на Рим (14-37 г.).

14 г. Тиберий назначава Валерий Грат за четвърти прокуратор на Юдея.

15 г. Анна е свален като първосвещеник, но остава изключително влиятелен.

18 г. Йосиф Каяфа е назначен за първосвещеник от Валерий.

26 г. Пилат Понтийски се оженва за дъщеря на Юлия – Клавдия. Назначен е за прокуратор на Юдея.

27 г. Император Тиберий се премества на остров Капри и оставя Сеян да ръководи империята.

27 г. Пролетта: Йоан Кръстител започва да проповядва (ако е започнал дейността си на 30-годишна възраст).

27 г. Есента: Исус е кръстен в река Йордан.

27 г. Есента: започва три и половина годишната служба на Исус.

31 г. Пролетта: Христос е предаден и изправен пред Анна (62 годишен), Йосиф Каяфа (около 45 годишен), Пилат Понтийски (на около 29 години) и Ирод Антипа.

31 г. Пролетта: ИСУС ХРИСТОС Е РАЗПЪНАТ НА КРЪСТ

34 г. Премахната е тетрархията на Филип.

34 г. Стефан е убит с камъни; евангелието стига до Самария и до езичниците.

35 г. ОБРЪЩАНЕТО НА САВЕЛ (апостол Павел).

36 г. Йосиф Каяфа е свален от прокуратор Вителий.

37 г. Тиберий нарежда Сеян да бъде убит; после и той е убит на 80-годишна възраст.
37 г. Гай, наречен Калигула, е император на Рим (37-41 г.)
37 г. Пилат Понтийски е свален от Калигула и е изпратен в изгнание; малко по-късно се самоубива.
37 г. Ирод Агрипа I получава тетрархията на Филип.
38 г. Антиеврейски бунтове в Александрия (38-39 г.).
38 г. Апостол Павел бяга от Дамаск по време на царуването на Аретас, посещава Ерусалим „след три години" (Гал. 1:18) и потегля за Тарс.
39 г. Ирод Антипа и Иродиада са изпратени в изгнание в Галия.
40 г. На Ирод Агрипа I е дадена тетрархията на Ирод Антипа
41 г. Калигула е убит на 29 години.
41 г. Клавдий, император на Рим (41-54 г.).
44 г. Смъртта на апостол Яков, убит от Ирод Агрипа I, който умира малко след това.
44 г. Ирод Агрипа II става цар.
44 г. Разпръсване на апостолите; другият Яков е водач на църквата в Ерусалим.
44-45 г. Варнава довежда апостол Павел в Антиохия; Павел остава там цяла година (Деяния 11:26).
45 г. Варнава и Павел откарват помощи за гладуващите в Ерусалим.
45 г. Първото мисионерско пътуване на апостол Павел (45-47 г.).
47 г. При завръщането си апостол Павел остава „доста време с учениците" в Антиохия (Деяния 14:28).
49 г. Клавдий прогонва евреите от Рим.
49 г. Павел пред събора в Ерусалим „след четиринадесет години" (Гал. 2:1).
49 г. Второто мисионерско пътуване на Павел (49-52 г.).
50 г. Ирод Агрипа II получава Халкидийското царство.
50 г. Апостол Павел пристига в Коринт и остава там година и половина.
51 г. Апостол Павел пише Първо послание към солунците малко след пристигането си в Коринт.
51 г. Галио, проконсул в Коринт .
51-52 г. Павел написва Второ послание към солунците от Коринт (края на 51 или началото на 52 г.).
52 г. Антоний Феликс става прокуратор (52-60 г.); еврейски зилоти сикарии („хора на кинжала") тихо убиват опонентите си на публични места.
52 г. Край на второто мисионско пътуване; апостол Павел прекарва „известно време" в Антиохия (Деяния 18:22, 23).
53 г. Третото мисионско пътуване на апостол Павел (53-58 г.). Той остава три години в Ефес и три месеца в Коринт. По това време написва Първо послание към коринтяните от Ефес; Второ послание към коринтяните – малко след отпътуването си от Ефес, както и посланията към галатяните и римляните – по време на първото си посещение в Коринт.
53 г. Агрипа II получава тетрархиите на Филип и Лисаний.
54 г. Клавдий е отровен от майката на Нерон – Агрипина.
54 г. Нерон, император на Рим (54-68 г.).
58 г. Апостол Павел в Ерусалим.
58-60 г. Апостол Павел, затворник в Цезарея „две години" (Деяния 24:27).
60 г. Порций Фест, прокуратор (60-62 г.); в напреднала възраст, умира малко по-късно.
60 г. След две години в затвора апостол Павел се обръща към императора.
60 г. Есента: Апостол Павел започва пътуването си към Рим.
61 г. Пролетта: АПОСТОЛ ПАВЕЛ ПРИСТИГА В РИМ.
61-63 г. Павел е затворник в Рим „цели две години" (Деяния 28:30); написва посланията към ефесяните, филипяните, колосяните и Филимон, докато е в затвора.
63 г. Първият процес на Павел пред Нерон.
63-65 г. Павел пътува в Крит, Мала Азия и Македония; написва посланията до Тимотей, Тит и евреите, Второто послание до Тимотей (65 г.) малко преди смъртта си.
64 г. Пожарът в Рим на 18 юли.
64 г. Нерон преследва християните.
65 г. Павел е обезглавен в Рим.
65 г. Петър е екзекутиран в Рим чрез разпъване на кръст надолу с главата.
64 г. Гесий Флор, прокуратор (64-66 г.), прави провокации с цел да накара евреите да въстанат.
66 г. Август: Агрипа II е замерян с камъни.
66 Г. НАЧАЛО НА ВЪСТАНИЕТО В ЕРУСАЛИМ.
66 г. Шести октомври: Цестий Гай се отказва да обсажда Ерусалим.
66 г. Християните бягат в Пела, област Перея.
66 г. Евреите завладяват Масада.
67 г. Веспасиан завладява Галилея, Самария и Йотапата.
68 г. Нерон е убит.
68 г. Февруари: Веспасиан пристига в Палестина.
68 г. Девети юни: Веспасиан научава за смъртта на Нерон и тръгва за Рим. Войната е прекратена.
68-69 г. Трима императори – Галба, Отон и Авъл Вителий.
69 г. Октомври: Веспасиан става император на Рим (69-79 г.).
70 г. Десети май: Тит започва обсадата на Ерусалим.
70 г. Юли: Крепостта Антония е превзета.
70 г. Август: Жертвите в храма са прекратени поради липсата на мъже.
70 г. Август: Храмът е изгорен из основи.
70 г. Втори септември: целият град е превзет.
70 Г. ЕРУСАЛИМ Е УНИЩОЖЕН, умират 1 100 000 евреи, а 97 000 са отведени в плен в други земи.
73 г. Падането на Масада.
73 г. Еврейски въстания в Александрия и Кирена.
79 г. Двадесет и четвърти август: Друзила (съпругата на Феликс) и синът й умират в Помпей по време на изригването на Везувий.
79 г. Тит, император на Рим (79-81 г.).
81 г. Домициан, император на Рим (81-96 г.).
93 г. Домициан преследва християните (93-96 г.).
95 г. Апостол Йоан завършва книгите си и написва книгата „Откровение".
95 г. Написана е последната книга от Библията.

III. СЪБИТИЯ ПРЕЗ ВТОРИ ВЕК

96 г. Нерва, император на Рим (96-98 г.).
98 г. Траян, император на Рим (98-117 г.). Заявява пред Плиний Младши, че е правилно да се преследват християни и да се убиват тези, които не се отказват от вярата си.
116 г. Еврейски въстания в Александрия, Кирена, Кипър.
116 г. Еврейски въстания в Месопотамия и Палестина.
117 г. Адриан, император на Рим (117-138 г.), прави петгодишна обиколка на империята.
130 г. Адриан обявява плановете си да издигне храм на Юпитер върху светилищния хълм.
131 г. Адриан забранява обрязването и публичното обучение в еврейската вяра; Симон Бар-Кохба се провъзгласява за месия.
132 г. Кохба завладява Ерусалим; започва голямо еврейско въстание.
132-135 г. Войните на Кохба; римляните потушават бунта.
135 г. На мястото на Ерусалим е построен езически град Елия Капитолина; светилището на Юпитер е построено на мястото на еврейския храм; евреите западат и никога вече не се издигат в древността.
138 г. Антонин Пий, император на Рим (138-165 г.). По време на управлението му християните са преследвани и убивани, тъй като са обвинявани за всякакви природни бедствия.
154-155 г. Аникет, епископ („папа") на Рим, изисква останалите християнски църкви да му се подчинят, като спазват свято неделята, вместо библейската събота; протестите на Поликарп (приятел на апостол Йоан) през 155 г. са пренебрегнати; на път за дома Поликарп е убит мъченически.
161 г. Марк Аврелий, император на Рим (161-180 г.); първи император след Нерон, който насърчава гонени-

ята срещу християните. По време на царуването му е построен храм на бога слънце отвъд река Тибър, на мястото на Ватикана – място, където преди това е имало езически храм (сега там се намира катедралата „Св. Петър").

177 г. Аврелий издава указ, с който нарежда наказването и убиването на християни; гоненията приключват с неговата смърт три години по-късно.

190 г. Полуезическата християнска богословска школа в Александрия става водеща във вкарването на езически идеи в християнската църква, след като Климент Александрийски започва да я контролира.

193 г. Септимий Север, император на Рим (193-211 г.).

195 г. Виктор I, епископ (папа) на Рим, изисква останалите християнски църкви да му се подчиняват и да спазват новосъздадения пролетен празник в чест на Христовото възкресение, който се падал в неделя; Поликрат заявява, че „голямо множество" от църковните водачи се противопоставят на искането на Виктор.

IV. СЪБИТИЯ ПРЕЗ ТРЕТИ ВЕК

203 г. Много християни са избити в Картаген; Климент трябва да се спасява с бягство.

203 г. Ориген, друг полуобърнат християнин, започва да ръководи Александрийската богословска школа и пише до 254 г.

199-217 г. Зефирин, епископ (папа) на Рим, продължава политиката на водене на стадото към заблуди. Той приема много езически учения в Римската църква.

217-235 г. Каликст, следващият римски епископ, създава практики, които са последвани от всички римски епископи.

249 г. ГОНЕНИЯТА НА ДЕЦИЙ: Деций, император на Рим (249-251 г.). Като обвинява християните за загубите си във войните, Деций и гражданите избиват християни.

250 г. Деций издава указ, изискващ всеки гражданин да се покланя на римските божества (първият императорски указ за изтребване на християните). Гоненията престават през 251 г., когато Деций е убит в битка с готите.

253 г. Валериан, император на Рим (253-260 г.); отначало се отнася добре към християните.

257 г. Генерал Макриан убеждава Валериан да преследва християните; мнозина са убити.

260 г. Гоненията престават, когато Валериан умира в битка с персите.

284 г. Диоклециан, император на Рим (284-316 г.).

286 г. Диоклециан се премества в Никомедия, Мала Азия, и назначава Максимиан за съуправник, който да ръководи Запада.

292 г. Диоклециан и Максимиан посочват по един човек за свой помощник и наследник: Галерий е помощник на Диоклециан, а Констанций Хлор – помощник на Максимиан.

V. СЪБИТИЯ ПРЕЗ ЧЕТВЪРТИ ВЕК

300 г. До тази година християнските мисионери разнасят чистите библейски истини в Британия.

300 г. Църквата в Александрия въвежда молитви за мъртвите.

300 г. Християните в Александрия започват да правят кръстен знак.

303 г. Февруари: ГОНЕНИЯ НА ХРИСТИЯНИТЕ ОТ ДИОКЛЕЦИАН. Подбуден от Галерия, Диоклециан издава четири указа против християните и започва ожесточени гонения в цялата империя; Констанций не преследва християни в своята територия (Галия).

305 г. Диоклециан се оттегля поради внезапно влошено здравословно състояние; Максимиан абдикира.

306 г. Констанций Хлор умира и синът му Константин заема неговото място; започват битки между шестимата претенденти за престола.

311 г. Константин и Галерия издават съвместен указ за толерантност към християнството.

312 г. Галерий умира.

312 г. Двадесет и осми октомври: Съдбоносната битка при Милвийски мост. Константин убива Максенций. Евзебий пише, че предишния ден Константин видял светлина на небето. Константин на запад и Лициний на изток остават съуправители.

313 г. Константин и Лициний се срещат в Милано и издават Миланския едикт, който за първи път прави християнството законово равноправно с всички останали религии в империята.

314 г. Монетите на Константин обявяват Митра и Марс за закрилници.

314 г. Силвестър (314-337 г.) става епископ на Римската църква и започва да работи в сътрудничество с Константин и съветника му Евзебий (с. 260-340 г.), за да преоформи християнската църква.

314 г. По искане на Силвестър Първият събор в Арл отхвърля молбата на Донат да не се приемат отстъпили духовници за ново служене.

320 г. Восъчни свещи горят като молитви.

321 г. Седми март: Първият национален неделен закон, на следващия ден са приети закони в подкрепа на езическите свещеници.

325 г. Двадесети май: Свикан е съборът в Никея, Витиния. Там е постановено Великден да се празнува всяка година в определена неделя.

326 г. Константин убива сина си, племенника и съпругата си.

330 г. Константин премества столицата си във Византия и я назовава „Новият Рим", но след време я нарича Константинопол (днешен Истанбул).

336 г. Лаодикийският събор приема първото регистрирано църковно законодателство, изискващо спазване на неделята като свят седмичен ден.

337 г. Месец май: Константин знае, че краят му е близо, кръщава се и умира на 64-годишна възраст.

375 г. Започва поклонението пред ангели и мъртви светии и използването на изображения.

386 г. Император Теодосий I и Грациан Валентиниан правят неделните ограничения по-всеобхватни – забрана за провеждане на съдебни заседания и плащане на дългове в този ден; други правителствени укази за по-големи ограничения в неделята и забрани за спазване на съботата се въвеждат през 365 г., 386 г., 389 г., 458 г., 460 г., 554 г., 589 г., 681 г., 768 г., 789 г. Подобни укази са приети от църковни събори през 343 г., 538 г., 578 г., 581 г., 690 г.

390 г. Вигиланций, свещеник в Галия, се обявява против аскетизма (теория, според която отказът от храна и подслон прави човека по-свят) и заедно с последователите си е преследван от Рим за това, че се противопоставя на тази заблуда.

VI. СЪБИТИЯ ОТ ПЕТИ ДО ДЕСЕТИ ВЕК

400 г. По същото време група духовници (наречени павликяни) се противопоставят на поклонението пред Дева Мария, пред светците и статуите, както и на аскетизма и моралната поквара. Преследвани са жестоко от Рим и много от тях бягат в Тракия.

400 г. Валденсите населяват в началото Северна Италия и са преследвани за това, че поддържат библейските учения; те бягат в планинските проходи на Северните Алпи.

411 г. Август написва „Божият град", в която се казва, че всички трябва да се подчиняват на Римокатолическата църква и че Църквата може да използва сила, за да променя вярата на хората или да ги убива, ако откажат.

420 г. Приблизително в тази година двама ранни църковни историци (Сократ Схоластик и Созомен) споменават, че библейската събота все още се спазва от повечето християни в империята за разлика от тези в Рим и Александрия; това е казано около 325 г. след написването на последната книга от Библията.

428 г. Несторий се осмелява да оспори учението, че Дева Мария е „майка на Бога". Неговите последователи (несторианци), в които влизат и много съботопазители, тръгват из Европа и Азия и спечелват мнозина за библейската вяра.

431 г. Мария официално е наречена „Божия майка" от събора в Ефес.

500 г. Приблизително в тази година и по-късно различни реформатори започват да протестират против

задълбочаващия се светски характер на църквата и против проникването на езичество в нея. Сред тях са Арнолд Брешански, Тенхелм, Еудо, Марсилий Падуански и Петер Хелчицки. Всеки от тях е преследван заради убежденията си.

500. Свещениците започват да се обличат различно от миряните.

500 г. Въвежда се горенето на тамян в църквата.

500 г. Правят се първи планове за построяване на дворец, където да живее римският епископ.

526 г. Въвежда се последното миропомазване.

529 г. Завършен е Юстиниановият Кодекс на римския закон.

532 г. Започва строежът на базиликата „Св. София" в Константинопол (завършен през 537 г.).

550. Поставят се разпятия в домовете, в църквите и по телата с цел поклонение и закрила.

563 г. Колумба пристига на остров Йона, където открива училище, подготвящо мисионери.

570 г. Ражда се Мохамед, основателят на исляма.

590 г. Папа Григорий I (Велики) постановява, че онези, които вярват в спазването на библейската събота, са „пророци на антихриста".

593 г. Григорий провъзгласява учението за чистилището, в което, подобно на всички останали догми, всички трябва да вярват под страх от смъртно наказание и извършване на смъртен грях.

596 г. Римски монаси, изпратени от Григорий, пристигат в Британия и спечелват езичниците саксонци за католицизма.

600 г. Григорий I нарежда използването единствено на латински език за богослужение.

600 г. Молитвите към Дева Мария, към починалите „светци" и към ангели стават официална практика.

607 г. За първи път титлата „папа" се дава на римския епископ. Император Фока дава тази титла на римския епископ Бонифаций III.

609 г. Езическият пантеон в Рим е осветен като църквата ротонда на Св. Мария.

610 г. Видението на Мохамед в пещерата Хира.

610 г. Първата регистрирана употреба на епископски пръстен с цел демонстриране на власт.

622 г. Хиджра: Бягството на Мохамед от Мека в Медина.

625 г. Година след като се оженва за десетгодишната дъщеря на богат човек, Мохамед започва да диктува части от Корана.

628 г. Армията на Мохамед превзема Медина.

633 г. Ислямски войски превземат Ерусалим, Антиохия и Александрия.

710 г. Юстиниан II е първият управник, който целува крака на папата, за да потвърди римската мощ.

726 г. Патриархът на Константинопол отказва да позволи поклонението пред статуи, както изисква папата.

750 г. Пепин, крал на франките, дава светска власт на папата.

787 г. Вторият лаодикийски събор изисква поклонение пред кръста, пред изображения и реликви.

794 г. Император Карл изисква Църквата да прекрати поклонението пред изображения.

800 г. Като знак за папското господство папа Лъв III коронова Карл Велики за император на Римската империя.

842 г. Поклонението пред статуи е възстановено от Ватикана две години след смъртта на Карл Велики.

850 г. Започва използването на светена вода.

860 г. Монах създава фалшив документ, наречена „Декреталиите на Константин", за да бъдат защитени правата на епископите и да се изиска власт за папата.

890. Постановено е поклонението пред Св. Йосиф.

904 г. Марозия е любовница на папа Сергий III: тя става майка на папа Йоан XI (931-936 г.), леля на Йоан XIII (965-972 г.) и баба на Бенедикт VI (973-974 г.).

913 г. Папа Ландон запазва името си, когато се възкачва на папския престол, и постановява никой папа да не приема името на свой предшественик.

927 г. Установена е Колегията на кардиналите.

965 г. Йоан XIII въвежда кръщаването на камбани.

995 г. Йоан XV постановява канонизацията на умрели светии.

998 г. Начало на постите в петък и в периода преди Великден.

VII. СЪБИТИЯ ОТ ЕДИНАДЕСЕТИ ДО ЧЕТИРИНАДЕСЕТИ ВЕК.

1050 г. За първи път литургията е наречена нова „жертва" на Христос.

1054 г. Шестнадесети юли: Голямата схизма (отделянето на Римската и Гръцката църква).

1073 г. Начало на управлението на папа Григорий VII (Хилдебранд).

1074 г. Григорий постановява, че свещениците не трябва да се женят, а ако някой го направи, няма да отиде на небето.

1076 г. Февруари: Крал Хенрих IV в Германия стои бос три дни в снега, очаквайки прошка от папата.

1090 Петър Пустинник - изобретяване повтарянето на изречения с помощта на броеница.

1095 г. Папа Урбан по време на Събора в Клермон провъзгласява Първия кръстоносен поход.

1183 г. Започва строежът на катедралата „Нотр Дам" в Париж (завършена през 1235 г.).

1184 г. Съборът във Верона узаконява съществуването на Инквизицията.

1190 г. Първата продажба на индулгенции (опрощаване на грехове срещу заплащане).

1209 г. Франциск Асизки основава Ордена на францисканците.

1215 г. Заблудата за транссубстанцията е постановена от папа Инокентий III, като по този начин Бог е свеждан до чаша и нафора.

1215 г. Инокентий III въвежда устната изповед на греховете, която трябва да се направи пред свещеник вместо пред Бога.

1215 г. Испанският свещеник Доминик основава Доминиканския орден.

1220 г. Хонорий III нарежда поклонението пред нафората.

1229 г. Библията е забранена за обикновените хора; те нямат право да я четат или притежават; Съборът във Валенсия поставя Библията в списъка на забранените книги.

1251 г. Защита от зли сили – Британският монах Саймън Сток изобретява скапулария, парче плат, което обхваща раменета; одобрено е от папата и монасите започват да ги продават.

1252 г. Инквизицията официално започва да използва инструменти за мъчение.

1268-1271 г. Три години без папа.

1273 г. Тома Аквински завършва труда си Summa Theologica – стандартен теологичен справочник на Църквата.

1276 г. Годината на четири папи: Григорий X, Инокентий V, Адриан V и Йоан XXI.

1277-1280 г. Роджър Бейкън, водещ учен и лингвист на своето време, е хвърлен в затвора за това, че е изпратил на папа Климент IV труд с идеите си за подобряване на Църквата.

VIII. СЪБИТИЯ ПРЕЗ ЧЕТИРИНАДЕСЕТИ И ПЕТНАДЕСЕТИ ВЕК

1374 г. Джон Уиклиф става свещеник на църквата в Лутъруърт и започва да проповядва Христос.

1377 г. Папски були са издадени против Уиклиф.

1378 г. Избрани са двама съперничещи си папи (Урбан VI и Климент VII) и така започва голямата схизма.

1382-1384 г. Уиклиф превежда Библията на английски; умира малко преди да е окончателно осъден от Църквата.

1390 г. Писанията на Уиклиф стигат до Бохемия, където Ян Хус скоро започва да проповядва Христос.

1405 г. Хус започва да изобличава Църквата за нейната поквара.

1410 г. Хус е анатемосан от архиепископа на Прага.

1411 г. Йоан XXII, един от тримата царуващи папи, отлъчва Хус от църквата; Сигизмунд е коронован за император.

1412 г. Град Прага в Бохемия е поставен под запрещение от папата.

1414 г. Съборът в Констанц постано-

вява, че на миряните е забранено да пият от чашата за причастие (противно на заповедта на Христос, според която всички могат да пият от нея).

1415 г. Съборът осъжда Ян Хус на смърт; година по-късно Йероним е изгорен на клада.

1416-1434 г. Продължават хуситските войни, тъй като папските войски са изпратени в Бохемия да унищожават християни.

1417 г. Съборът се освобождава от тримата управляващи папи и избира нов: Мартин V.

1422 г. Слепият хуситски генерал Ян Жишка разгромява императорската армия край Прага.

1439 г. Чистилището е провъзгласено за догма от Събора във Флоренция.

1439 г. Доктрината за седемте тайнства е утвърдена под страх от извършване на смъртен грях.

1451 г. Роден е Христофор Колумб.

1454 г. Роден е Америго Веспучи

1453 г. Йохан Гутенберг изобретява подвижните метални букви, машина за набиране на текст, специални мастила и отпечатва първата Библия (1453-1455 г.) в Майнц. Това е важно събитие в историята на света!

1453 г. Турците превземат Константинопол и слагат край на Източната империя (Византия); превръщат базиликата „Св. София" в джамия.

1454 г. Папата плаща на Гутенберг да отпечата индулгенции.

1465 г. Роден е Еразъм Ротердамски.

1468 г. Умира Гутенберг.

1474 г. Уилям Какстън отпечатва първата книга на английски в Брюж.

1483 г. Роден е Мартин Лутер.

1487 г. Папа Инокентий VIII заповядва валденсите да бъдат унищожени като „отровни змии".

1491 г. Роден е Игнаций Лойола.

1492 г. Трети август: Колумб отплува от Палос в западна посока.

1492 г. Дванадесети октомври: Христофор Колумб (1451-1506 г.) открива остров в „Западните индии". Това е още едно важно събитие в световната история. За европейските изследователи се открива път към Северна и Южна Америка!

1492 г. По заповед на Великия инквизитор на евреите са дадени три месеца да напуснат Испания или да умрат.

1492 г. Печално известният Родериго Борджия, баща на Чезаре и Лукреция Борджия, става папа Александър VI.

1495 г. Да Винчи рисува своята картина „Последната вечеря".

1495 г. Епидемия от сифилис се разпространява от Италия в цяла Европа.

1498 г. Италианският реформатор Савонарола е изгорен на клада във Флоренция.

198 г. Васко да Гама открива морския път около Африка до Индия.

1499 г. Испанският Велик инквизитор започва принудително покръстване на мюсюлмани маври, с което предизвиква голямо въстание.

IX. СЪБИТИЯ ПРЕЗ ШЕСТНАДЕСЕТИ ВЕК.

1501 г. Увеличаването на броя на отпечатани книги подготвя пътя за Реформацията; до тази година повече от хиляда печатници са отпечатали 10 милиона книги и брошури.

1502 г. Мартин Лутер постъпва в университета в Ерфурт на 18-годишна възраст.

1502 г. Фридрих, електор на Саксония, основава университета във Витенберг.

1502 г. След второто си пътуване Веспучи осъзнава, че Южна Америка е отделен континент, който не е свързан с Индия.

1502-1513 г. Папа Юлий II.

1504 г. Улрих Цвингли приема Христос.

1505 г. Лутер влиза в августинския манастир в Ерфурт; ръкоположен е две години по-късно.

1506 г. Умира Колумб.

1507 г. Юлий II обявява продажбата на индулгенции с цел финансиране на строежа на базиликата „Св. Петър" в Рим.

1508 г. Лутер започва да преподава в университета във Витенберг.

1508 г. Официализирана е първата част от „Аве Мария", втората част е приета 85 години по-късно през 1593 г.

1509 г. Хенри VIII става крал на Англия.

1510 г. Пътуването на Лутер до Рим.

1510 г. Открито е източното крайбрежие на Северна Америка до Чарлстън, Южна Каролина.

1512 г. Петият латерански събор превръща в официална църковна догма учението за безсмъртието на душата.

1512 г. Лутер получава докторска степен по теология и започва да проповядва.

1513-1521 г. Папа Лъв X.

1514 г. Родът Фугер получава правото да продава папски индулгенции в Германия.

1515 г. Латеранският събор в Рим издава De impressione librorum, забраняващ печатането на книги без одобрението на Църквата.

1517 г. Тридесет и първи октомври: Мартин Лутер заковава своите 95 тезиса към вратата на църквата във Витенберг, като по този начин започва Великата Реформация. През следващите години има големи сътресения и войни, тъй като Римокатолическата църква се опитва да спре напредъка на Реформацията.

1518 г. Меланхтон се присъединява към делото на Лутер.

1518 г. Лутер е привикан да отговаря пред Събора в Аугсбург, отказва да се отрече от възгледите си.

1519 г. Дебат с Йохан Ек в Лайпциг, Лутер оспорва непогрешимостта на папските решения.

1519 г. Двадесети септември: Фернандо Магелан тръгва на околосветско пътешествие; един кораб се завръща през септември 1522 г.

1520 г. Улрих Цвингли започва да проповядва против индулгенциите; започва швейцарската Реформация.

1520 г. Испанският крал Карл I е коронован като император Карл V на Свещената римска империя.

1520 г. Лъв X отлъчва Лутер от Църквата; Лутер изгаря папската була.

1520 г. Ноември: Карл V (на 21 години) свиква Събора във Вормс.

1521 г. Седемнадесети април: Лутер застава пред Събора във Вормс, на следващия ден изрича прочутата си реч „Тук стоя"; след това е отведен в замъка Вартбург, където остава почти девет години.

1521 г. Умира папа Лъв X; на негово място идва Адриан VI.

1521 г. Лойола започва да работи върху своята програма от духовни упражнения за йезуити.

1522 г. Септември: Лутер завършва Новия завет на немски, като по-голяма част от него е преведена в замъка Вартбург.

1523 г. Първите холандски мъченици са изгорени на клада.

1523 г. Адриан VI е убит, тъй като иска да намали разходите на Ватикана и на Рим; заменен е от Климент VII, който няма никакво намерение да реформира Църквата.

1524 г. Цвингли забранява католическата литургия в Цюрих.

1525 г. Потушен е селският бунт; Томас Мюнцер е екзекутиран.

1525 г. Лутер се жени за Катарина фон Бора, бивша монахиня.

1525 г. Отпечатан е Новият завет на Уилям Тиндейл.

1526 г. Лятото: Първият събор в Шпайер дава пълна свобода на германските протестанти.

1527 г. Олаф и Лаврентий Петри повеждат шведската Реформация; крал Густав се обявява на страната на Реформацията.

1527 г. Обсадата на Рим: имперските войски плячкосват града, убиват 4000 души и ограбват произведенията на изкуството; папа Климент VII бяга в замъка „Сан Анжело".

1528 г. Фарел започва евангелизаторската си дейност във Франция.

1528 г. Начало на Реформацията в Шотландия.

1528 г. Турците стигат до Виена, но тъй като са отблъснати, католическите войски успяват да задържат Реформацията.

1529 г. Февруари: Вторият събор в Шпайер премахва религиозната свобода; германските принцове издават известния си протест на 19 април.

1529 г. Водачът на френските протес-

танти Беркен е изгорен на клада.

1530 г. Лятото: Съветът в Аугсбург и протестантската „Изповед на вярата" от 25 юни.

1530 г. Дания става протестантска под водителството на Ханс Таусен.

1531 г. Октомври: Цвингли е убит при нападение на швейцарската католическа войска.

1531 г. Хенри VIII се обявява за глава на английската църква.

1531 г. Мено Симонс приема протестантизма в Холандия.

1533 г. Хенри VIII е отлъчен от папата; ражда се бъдещата кралица Елизабет.

1534 г. Лутер завършва превода на Стария Завет; през следващите 40 години са отпечатани повече от 100 000 екземпляра от цялата Библия.

1534 г. Основан е Орденът на йезуитите от Игнаций Лойола.

1534 г. Жан Калвин става протестант.

1536 г. Женева е спечелена за протестантизма.

1536 г. Отпечатана е пълната английска Библия на Тиндейл.

1536 г. Еразъм умира.

1536 г. Мено Симонс основава няколко менонитски църкви.

1538 г. Герардус Меркатор използва за първи път имената „Америка" и „Северна Америка" в своята карта.

1541 г. Джон Нокс повежда калвинистката Реформация в Шотландия.

1542 г. Папа Павел III официално установява Инквизицията в Рим.

1543 г. Джон Ек умира.

1545 г. Свикан е СЪБОРЪТ В ТРЕНТ, за да се противодейства на протестантизма; съборът се провежда с прекъсвания до 1564 г.

1546 г. Апокрифните книги са официално прибавени към Библията от Събора в Трент.

1546 г. Мартин Лутер умира.

1547 г. Хенри VIII умира.

1551 г. Основан е Грегорианският университет в Рим, който бързо се превръща във водещото учебно заведение за обучение на йезуити.

1553 г. Мери Тюдор (Кървавата Мери) става кралица на Англия и започва да преследва християни.

1556 г. Карл V абдикира от престола, преждевременно състарен от войните с протестантите; умира две години по-късно.

1556 г. Игнаций Лойола умира.

1558 г. Елизабет I е коронована за кралица на Англия.

1559 г. Нокс започва да проповядва мощно в Шотландия.

1560 г. Катехизисът на Пий IV става официален катехизис на Църквата.

1562 г. Осемнадесети януари: Католическата традиция (решенията на папи и събори) е обявена за по-висша от Свещеното писание. Важна реч на Гаспар Дел Фосо, архиепископ на Реджо в началото на третата и последна сесия на Събора в Трент, показва, че след като приемат извършената от Църквата промяна на поклонението от библейската събота в неделя, протестантите доказват по този начин, че авторитетът на католическата традиция стои по-горе от Библията и следователно може да се променя или да променя всяка библейска наредба.

1562 г. Хиляда и двеста френски хугеноти са избити по време на клането във Васи; първата от трите жестоки войни, продължили осем години, водени от френската държава срещу протестантите.

1563 г. Джон Фокс завършва Книгата на мъчениците.

1564 г. Начало на контрареформацията в протестантска Полша; всички протестанти са избити или прогонени.

1566 г. Хайнрих Булингер свързва калвинизма с цвинглианството във Втората хелвецианска изповед на вярата.

1572 г. Двадесет и четвърти август: Вартоломеевата нощ; масово клане, което продължава два месеца. 70 000 протестанти са избити; убийствата продължават до 1580 г.

1572 г. Джон Нокс умира.

1584 г. Убит е Вилхем Орански, който предвожда холандските протестанти.

1586 г. По заповед на папа Сикст V обелискът от египетския град, построен в чест на поклонението пред слънцето (Хелиополис), е издигнат на Ватиканския площад.

1588 г. Юли-август: Английските бойни кораби се сражават с Армадата в близост до крайбрежието на Англия.

1593 г. Последната част от „Аве Мария" е написана и Сикст V изисква нейното произнасяне, като заплашва, че който не го прави, извършва грях.

Х. СЪБИТИЯ СЛЕД ШЕСТНАДЕСЕТИ ВЕК

1603 г. Кралица Елизабет умира, наследена е от братовчед си Джеймс VI от Шотландия, който става английският крал Джеймс I; управлява до 1625 г.

1605 г. Осуетен е католическият „Барутен заговор" за взривяването на Парламента.

1608 г. Пилигримите, ръководени от Джон Робинсън, напускат Англия на път за Холандия.

1611 г. Отпечатана е за първи път Библията на крал Джеймс (90 % от нея е преводът на Тиндейл).

1615 г. Йезуитите имат 13 112 членове, действащи в 32 провинции или националности.

1616 г. Католическото потисничество в Бохемия става все по-ожесточено.

1618 г. Започва опустошителната Тридесетгодишна война, в която умират милиони протестанти, тъй като Църквата се опитва да ги премахне от Европа.

1620 г. Септември: Търсейки религиозна свобода, пилигримите отпътуват с кораба „Мейфлауър" от Англия към Америка.

1621 г. Отхвърляйки 12-годишното примирие, Испания започва нова война с протестантска Холандия.

1621 г. Протестантите хугеноти са преследвани от френското правителство.

1630 г. Густав Адолф, крал на Швеция, навлиза в Германия и спасява европейските протестанти от пълно унищожение.

1636 г. Януари: Роджър Уилямс бяга от Салем, Масачузетс, и основава колонията Роуд Айлънд.

1648 г. Мирът от Вестфалия донася религиозна свобода на милиони хора в Северна Европа след Тридесетгодишната война срещу протестантите.

1735 г. Джордж Уайтфийлд става християнин.

1738 г. Джон и Чарлс Уесли стават християни.

1789 г. Юли: Бунтове и начало на Управлението на терора във Франция.

1791 г. Джон Уесли умира.

1854 г. Учението за непорочното зачатие на Дева Мария е провъзгласено от Пий IX (твърди се, че тя е родена без грях и никога не е съгрешавала).

1864 г. Осми декември: Папа Пий IX провъзгласява Списъка със заблуди. (В него се осъжда свободата на религията, свободата на словото и печата, както и всички „неодобрени" научни открития.)

1864 г. Официално е преутвърдена светската власт на папата над всички правителства.

1869-1870 г. Първият Ватикански събор (8 декември 1869 г. – 18 юли 1870 г.); разисква се непогрешимостта. Проведени са 14 сесии и са произнесени 64 речи.

1870 г. Осемнадесети юли: Първият Ватикански събор провъзгласява абсолютната непогрешимост на папата; повечето епископи отказват да дадат одобрение и напускат преждевременно.

1878 г. Двадесет и първи април: Папа Лъв XIII заявява, че Списъкът със заблуди от 1864 г. има авторитета на папската непогрешимост.

1930 г. Държавните училища са осъдени от Пий XI.

1950 г. Пий XII провъзгласява възнесението на Дева Мария. Твърди се, че тя се е възнесла на небето в тялото си, подобно на Илия.

1962-1965 г. Вторият Ватикански събор: Три сесии от октомври 1962 до декември 1965 г., публикувани са 16 документа. Основната цел е сближаване с Православната църква, с протестантите и евреите.

1965 г. Дева Мария е обявена от Павел VI за Майка на Бога.

1998 г. Папа Йоан Павел II провъзгласява почти всички аспекти от еволюционната теория за приемливи, стига да се разбира, че Бог е създал човечеството, а не е го е оставил да се развива милиони години.

Важни събития в тази книга

Следващите 36 събития могат да бъдат намерени на стандартизираните страници в скоби в горния края на всяка страница от текста.

Индекс на картите

Подготвени са четири карти, за да Ви помогнат да намерите всички места, споменати в гл. 1 до 15. Карта 1 (с. 20) посочва всички места в гл. 1 до 5. Карта 2 (с. 21) посочва всички места в гл. 6 до 15. В представения по-долу списък името на града е последвано от държавата, където се намира понастоящем.

„Защото Бог толкова възлюби света, че даде Своя Единороден Син, за да не погине нито един, който вярва в Него, а да има вечен живот“ (Йоан 3:16).

„Ти си заповядал моето спасение, защото Ти си скалата ми и крепостта ми“ (Псалм 71:3). „Блажени които изпълняват неговите заповеди, за да имат власт над дървото на живота, и да влезат през портите в града“ (Откровение 22:14 – ЦП). „… който се уповава на Господа, ще бъде в безопасност“ (Притчи 29:25). „А на Онзи, който може да ви пази от препъване и да ви представи непорочни пред Своята слава с голяма радост“ (Юда 24).

Индекс на текстовете от Священото Писание

Този индекс изброява всички библейски текстове, които са цитирани или споменати в книгата. Номерът на страницата е свързан с числата в скобите в горния край на страниците, които са посочени според оригиналните издания от 1888 и 1911 г.

Общ индекс

Всички номера на страници са свързани с номерата в скоби в горната част на страниците. За да ги намерите, вижте номерата в скоби в горната част на страниците. По този начин става възможно да използвате настоящата книга, когато правите проучвания в тритомния индекс и CD.

„Достатъчна ти е Моята благодат; защото силата Ми се показва съвършена в немощ" (2Коринтяни 12:9). „Господ, твоят Бог, е сред теб. Силният ще те спаси, ще се весели за теб с радост, ще мълчи в любовта си, ще ликува за теб с песен" (Софония 3:17). „Защото с тази надежда ние се спасихме…" (Римляни 8:24). „Блажен човекът, който се бои от Господа, който много се наслаждава на Неговите заповеди!" (Псалм 112:1). „Ако стоите в Мен и думите Ми стоят във вас, искайте, каквото и да желаете, и ще ви бъде" (Йоан 15:7). „Ако Ме люби някой, ще пази Словото Ми; и Моят Отец ще го възлюби, и Ние ще дойдем при него и ще направим жилище у него" (Йоан 14:23). „Тогава викнаха към Господа в бедствието си и Той ги спаси от притесненията им" (Псалм 107:19). „Всяка пръчка в Мен, която не дава плод, Той я маха; и всяка, която дава плод, я очиства, за да дава повече плод (…) Аз съм лозата, вие сте пръчките; който стои в Мен и Аз - в него, той дава много плод; защото, отделени от Мен, не можете да направите нищо" (Йоан 15:2, 5).